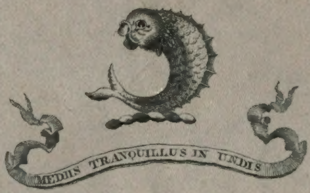

William Smythe.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

THUCYDIDIS
DE BELLO PELOPONNESIACO
LIBRI OCTO

GRAECE ET LATINE

AD EDITIONEM IOS. WASSE ET CAR. ANDR. DUKERI

ACCURATE EXPRESSI

CUM VARIETATE LECTIONIS ET ANNOTATIONIBUS

STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE

BIPONTI

EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS

CIↃIↃCCLXXXVIII

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI VIII

ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΒΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ ΑΥΤΟΥ
ἀπὸ τῆς ὅλης ξυγγραφῆς παρεκβολή.

MARCELLINI
DE
THUCYDIDIS VITA
ET GENERE DICENDI
excerpta ex integra ipſius Hiſtoria Diſſertatio.

ΤΩΝ *Δημοσθένους μύστας γεγενημένους θείων λόγων τε καὶ ἀγώνων, συμβουλευτικῶν τε καὶ δικανικῶν νοημάτων μεστοὺς γενομένους, καὶ ἱκανῶς ἐμφορηθέντας, ὥρα λοιπὸν καὶ τῶν Θουκυδίδου τελετῶν ἐντὸς καταστῆναι. πολὺς γὰρ ἀνὴρ τέχναις, καὶ κάλλει*

IAM tempus eſt, ut, qui Demoſthenis, & divinarum ipſius orationum & concertationum Myſtae fuerunt, quique ſententiis ad deliberativum & iudiciale dicendi genus aptis pleni & abunde referti ſunt, in Thucydidis etiam myſteria introducantur, ipſiuſque ſacris initientur. Hic

λόγων, καὶ ἀκριβείᾳ πραγμάτων, καὶ στρατηγίᾳ, καὶ συμβουλαῖς, καὶ πανηγυρικαῖς ὑποθέσεσιν· ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον εἰπεῖν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον. πρὸ γὰρ τῶν λόγων ταῦτα ἐξεταστέον τοῖς φρονοῦσι καλῶς. Θουκυδίδης τοίνυν ὁ συγγραφεὺς Ὀλόρου μὲν προῆλθε πατρὸς, τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντος ἀπὸ Ὀλόρου τοῦ Θρακῶν βασιλέως, καὶ μητρὸς Ἡγησιπύλης· ἀπόγονος δὲ τῶν εὐδοκιμωτάτων στρατηγῶν, λέγω δὴ τῶν περὶ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα. ᾠκείωτο δὲ ἐκ παλαιοῦ τῷ γένει πρὸς Μιλτιάδην τὸν στρατηγόν. τῷ δὲ Μιλτιάδῃ, πρὸς Αἰακὸν τὸν Δίος. οὕτως αὐχεῖ τὸ γένος ὁ συγγραφεὺς ἄνωθεν. καὶ τούτοις Δίδυμος μαρτυρεῖ, Φερεκύδην ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν φάσκων οὕτως λέγειν· Φιλαίας δὲ ὁ Αἴαντος οἰκεῖ ἐν ταῖς Ἀθήναις. ἐκ

enim vir & arte, & orationum pulchritudine, & accurata rerum notitia, & exercitus ductandi ſcientia pollet, & in deliberativo & demonſtrativo dicendi genere excellit. Sed vitam & genus hominis primum declarare eſt neceſſe. Illis enim, qui de rebus bene ſentiunt, antequam ad ſcripta accedant, haec ſunt inquirenda. Thucydides igitur, ille hiſtoriarum ſcriptor, ex patre quidem Oloro, (qui ab Oloro Thracum rege nomen impoſitum habebat) ex matre vero Hegeſipyla eſt procreatus. Traxit autem genus a nobiliſſimis ducibus, Miltiadem & Cimonem dico. Antiquitus enim cum Miltiade Athenienſium duce, & propter Miltiadis genus, cum ipſo Aeaco, Iovis filio, cognatione coniunctus erat. Adeo illuſtribus maioribus hiſtoricus iſte ſe natum gloriatur. Atque Didymus haec ſuo teſtimonio confirmat, qui tradit, Pherecydem primo hiſtoriarum libro ita ſcribere: *Athenis habitavit Philaeas, Aiacis*

τούτου δὲ γίγνεται Δάϊκλος· τοῦδε, Ἐπίδυκος· τοῦδε, Ἀκέστωρ· τοῦδε, Ἀγήνωρ· τοῦδε, Ὄλιος· τοῦδε, Λύκης· τοῦδε, Τύφων· τοῦδε, Λαῖος· τοῦδε, Ἀγαμήστωρ· τοῦδε, Τίσανδρος, ἐφ᾽ οὗ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις * τοῦδε, Μιλτιάδης· τοῦδε, Ἱπποκλείδης, ἐφ᾽ οὗ ἄρχοντος Παναθήναια ἐτέθη. * τοῦδε, Μιλτιάδης, ὃς ᾤκησε Χεῤῥόνησον. μαρτυρεῖ τούτοις καὶ Ἑλλάνικος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Ἀσωπίδι. ἀλλ᾽ οὐκ ἂν εἴποι τις, τί αὐτῷ πρὸς Θουκυδίδην; ἔστι γὰρ οὗτος τούτου συγγενής. Θρᾷκες καὶ Δόλοπες ἐπολέμουν πρὸς Ἀψινθίους, ὄντας γείτονας· ταλαιπωρούμενοι δὲ τῷ πολέμῳ, καὶ τί κακὸν οὐ πάσχοντες, ἐκ τοῦ μεῖον ἔχειν ἀεὶ τῶν πολεμίων, καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰ τοῦ Θεοῦ χρηστήρια, εἰδότες ὅτι μόνος ὁ Θεὸς ἐξ ἀμηχάνων εὑρίσκει πόρους. Θεῶν γὰρ ἰσχὺς, καὶ κατ᾽ Αἰσχύλον, ὑπερτέρα· πολλάκις δ᾽ ἐν

*filius: huic filius fuit Daiclus, huic Epilycus, huic Aceſtor, huic Agenor, huic Olius, huic Lyces, huic Typhon, huic Laius, huic Agameſtor, huic Tiſander, qui cum eſſet Athenis archon, * illi filius fuit Miltiades, cui filius Hippoclides, qui cum Athenis eſſet archon, inſtituta ſunt Panathenaea. Illo * natus eſt Miltiades, qui Thraciae Cherroneſum habitavit.* Idem teſtatur & Hellanicus in eo libro, qui inſcribitur Aſopis. Nec vero dicat aliquis, Quid ipſi Miltiadi cum Thucydide? Hic enim eſt huius cognatus. Thraces & Dolopes bellum cum Apſinthiis vicino populo gerebant. Sed eo bello graviter afflicti, & graviſſima quaeque paſſi, quod hoſtibus ſemper eſſent inferiores, ad oracula divina confugiunt, quia ſciebant, ſolum Deum rationem invenire poſſe, quae vel difficillimas res expediat. *Nam*, (ut & Aeſchylus canit) *Deorum vis eſt ſumma. Saepe enim urbem in rebus adverſis conſilii*

κακοῖσι τὰν ἀμήχανον ἐκ χαλεπᾶς δύας, ὑπέρ τε ὀμμάτων κρημναμέναν νεφέλαν ὀρθοῖ. καὶ οὐκ ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων. ἐχρήσθησαν γὰρ κράτιστον ἕξειν ἡγεμόνα τοῦτον ὃς ἂν αὐτοὺς ἀλωμένους ἐπὶ ξενίαν καλέσοι. τότε καὶ Κροῖσος *εἶχε* Λυδίαν*, καὶ τὰς* Ἀθήνας *ἡ* Πεισιστρατιδῶν *τυραννίς. ἐπανιόντες οὖν ἀπὸ τοῦ χρηστηρίου, περιέτυχον τῷ* Μιλτιάδῃ *πρὸ τῶν ὅρων καθεζομένῳ τῆς* Ἀττικῆς· *ἀχθομένῳ μὲν τῇ τυραννίδι, δικαίαν δὲ ζητοῦντι τῆς* Ἀττικῆς *ἔξοδον. ταῦτα γὰρ ᾠκονόμησεν ὁ χρησμὸς αὐτοῖς. ὁρῶν οὖν αὐτοὺς πλανήτων ἔχοντας στολὴν, συνεὶς τί δύναται πλάνη, καλεῖ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ξενίαν, ὑπηρετῶν τῷ χρησμῷ λανθάνων. οἱ δ' ἥσθησαν, τὸν ἡγεμόνα τὸν ἀπὸ τῶν ξενίων εἰληφότες· καὶ πάντα αὐτῷ διηγησάμενοι, στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν*

inopem a gravi moleſtia liberavit, & oculis imminentem nubem in bonum vertit. Nec eos ſua ſpes fefellit. Oraculum enim acceperunt, fore ut optimum ducem haberent, eum, qui ipſos errantes ad hoſpitium invitaſſet. Tunc vero temporis Croeſus Lydiae rex erat: Piſiſtratidae vero tyrannidem Athenis obtinebant. Illi igitur, dum ab oraculo reverterentur, in Miltiadem ante fines Atticae ſedentem inciderunt, qui Piſiſtratidarum tyrannidem iniquo animo ferebat, & iuſtam ex Attica excedendi occaſionem quaerebat. Haec enim Deus, qui reſponſum dederat, ipſis praeparaverat. Cum igitur Miltiades eos hominum errantium veſte amictos vidiſſet, quia ſciebat, quid valeret erratio, ipſos ad hoſpitium invitavit, cum interea ſe oraculo inſervire neſciret. Illi vero laetati ſunt, quod ducem nacti fuiſſent, a quo ad hoſpitium fuiſſent vocati. Cum autem omnia ipſi narraſſent, ipſum ducem ſibi crearunt. Sunt au-

αὐτόν. οἱ μὲν οὖν τὸν θεόν φασιν ἐρωτήσαντα ἐξελθεῖν· οἱ δὲ, οὐκ ἄνευ γνώμης τοῦ τυράννου τὴν ἔξοδον πεποιηκέναι, ἀλλὰ τῷ κρατοῦντι τὴν πρόσκλησιν τῶν Θρᾳκῶν διηγησάμενον, ἀπελθεῖν. οἷς καὶ προσδοὺς δύναμιν, ἀπέπεμψεν, ἡσθεὶς ὅτι μέγα δυνάμενος ἀνὴρ ἔξεισι τῶν Ἀθηνῶν. οὗτος οὖν ἡγούμενος ἐπλήρωσε τὰ μεμαντευμένα, καὶ μετὰ τὴν νίκην γίνεται καὶ Χεῤῥονήσου οἰκιστής. ἀποθανόντος δὲ μετὰ παιδος αὐτοῦ, διαδέχεται τὴν ἐν Χεῤῥονήσῳ ἀρχὴν Στησαγόρας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁμομήτριος. ἀποθανόντος δὲ καὶ τούτου, διαδέχεται τὴν ἀρχὴν Μιλτιάδης, ὁμώνυμος μὲν τῷ πρώτῳ οἰκιστῇ, ἀδελφὸς δὲ Στησαγόρου ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος. οὗτος οὖν, ὄντων αὐτῷ παίδων ἐξ Ἀττικῆς γυναικὸς, ὅμως ἐπιθυμῶν δυναστείας, λαμβάνει Θρᾳ-

tem, qui dicant, Militiadem, Deo prius conſulto, Athenis exceſſiſſe. Alii vero tradunt, eum non ſine tyranni voluntate inde exiiſſe; ſed poſtquam tyranno ſignificaſſet, ſe a Thracibus vocari, ſic demum abiiſſe. Quibus tyrannus copias praeterea dedit, ac eos dimiſit, quia gaudebat, virum magna potentia praeditum Athenis exire. Hic igitur factus dux res oraculo praedictas implevit, & ad ſuum finem perduxit: & poſt partam victoriam coloniae etiam in Cherroneſum deductae dux fuit. Cum autem is ſine liberis obiiſſet, Steſagoras uterinus eius frater Cherroneſi regnum, hereditario iure ad ſe devolutum, ei ſuccedens accepit. Hoc autem etiam ſine liberis defuncto, ſucceſſit in regnum Miltiades, qui & idem nomen ferebat, quod prior ille coloniae in Cherroneſum deductae dux, & uterinus ac germanus Steſagorae frater erat. Hic igitur Miltiades, quamvis ex Attica muliere liberos ſuſcepiſſet, ta-

κῶν βασιλέως Ὀλόρου θυγατέρα Ἡγησιπύλην πρὸς γάμον. ἐξ οὗ καὶ αὐτῆς γίνεται παιδίον. κατελθόντων δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα Περσῶν, συσκευασάμενος τὰ αὐτοῦ, εἰς τὰς Ἀθήνας πέμπει, καὶ τὰ πολλὰ τοῦ γένους ἀποστέλλει. ἡ δὲ ναῦς ἁλίσκεται, ἐν ᾗ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ. ἀλλ' οὐχ οἱ ἐκ τῆς γυναικὸς τῆς Θρᾳκικῆς. ἀφίενται δ' ὑπὸ βασιλέως, εἴγε μὴ Ἡρόδοτος ψεύδεται. Μιλτιάδης δ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐκ Θρᾴκης διαφυγὼν, σώζεται. οὐκ ἀπέδρα δὲ καὶ τὴν τῶν [ἐχθρῶν] συκοφαντίαν. ἐγκλήματα γὰρ αὐτῷ [ἐπέφερον,] διεξιόντες [αὐτοῦ] τὴν τυραννίδα [τὴν ἐν Χεῤῥονήσῳ.] ἀποφεύγει δὲ [καὶ τούτους, καὶ] στρατηγὸς τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου γίγνεται. ἀπὸ τούτου οὖν κατάγεσθαί φασι τὸ Θουκυδίδου γένος· καὶ μέγιστον τεκμήριον νομίζουσι τὴν πολλὴν περιουσίαν, καὶ τὰ ἐπὶ

men regnandi cupiditate flagrans, Hegeſipylam, Olori Thracum regis filiam, uxorem duxit, ex qua filius eſt ipſi natus. Sed quo tempore Perſae in Graeciam venerunt, Miltiades res ſuas convaſatas, magnamque generis partem Athenas miſit. Sed accidit, ut navis caperetur, in qua etiam liberi ipſius inerant: non tamen ii, quos ex Threſſa muliere ſuſceperat. nam (ſi modo verum eſt Herodoti teſtimonium) a rege dimiſſi fuerunt. Miltiades vero, ex Thracia fugiens, in agrum Atticum ſalvus pervenit. at non ita quidem inimicorum ſuorum calumnias effugere potuit. Crimina enim ipſi intulerunt, eumque accuſarunt, narrantes, quonam modo tyrannidem in Cherroneſo exercuiſſet. Sed tamen tandem ex hoc etiam periculo evaſit: & in bello contra barbaros imperator eſt creatus. Ab hoc igitur Thucydidem genus ducere tradunt. Et validiſſimum

Θράκης κτήματα, καὶ μέταλλα χρυσᾶ. δοκεῖ οὖν τισιν * εἶναι τοῦ Μιλτιάδου, ἢ θυγατριδοῦς. παρέσχε δ' ἡμῖν τηνάλλως αὐτὸς ζήτησιν, μηδεμίαν μνήμην περὶ τοῦ γένους πεποιημένος. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ τοῦτο, ὅτι Ὄρολος ὁ πατὴρ αὐτῷ ἐστι, τῆς μὲν πρώτης συλλαβῆς τὸ ρ ἐχούσης, τῆς δὲ δευτέρας τὸ λ. αὕτη γὰρ ἡ γραφὴ, ὡς καὶ Διδύμῳ δοκεῖ, ἡμάρτηται. ὅτι γὰρ Ὄρολός ἐστιν, ἡ στήλη δηλοῖ ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ κειμένη· ἔνθα κεχάρακται,

Θουκυδίδης Ὀρόλου Ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται.

πρὸς γὰρ ταῖς Μελιρίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα, ἔνθα δείκνυται Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου τάφος. εὑρίσκεται δηλονότι τοῦ Μιλτιάδου γένους ὄντως. ξένος γὰρ οὐδεὶς ἐκεῖ

huius rei argumentum eſſe putant, ingentem ipſius opulentiam, & poſſeſſiones, quas in Thracia habuit, & aurifodinas. Quibuſdam igitur videtur fratris, ſororiſve Miltiadis filius fuiſſe, vel ex filia nepos. Porro Thucydides ipſe hanc ipſius generis quaerendi occaſionem nobis fruſtra praebuit, quia nullam eius mentionem fecit. Hoc vero ne ignoremus, Thucydidis patri Orolo nomen fuiſſe, cuius nominis prima ſyllaba habet R, ſecunda L. Haec enim recta nominis ſcribendi ratio (ut & Didymo placet) a nonnullis poſtea corrupta fuit. Quod enim Orolus ſit ſcribendum, columna eius monumento impoſita aperte teſtatur, ubi haec ſunt inſculpta, THUCYDIDES OROLI F. HALIMUSIUS HIC IACET. Etenim ad portas, quae Melitides vocantur, in Coela ſunt quae appellantur Cimonia monumenta, ubi viſuntur Herodoti & Thucydidis ſepulcra. Hinc manifeſte patet, illud videlicet, Thucydidem ex

*θάπτεται. καὶ Πολέμων δὲ ἐν τῷ περὶ ἀκροπόλεως μαρτυρεῖ ἔνθα * καὶ θεο * αὐτῷ γεγενῆσθαι προσιστορεῖ. ὁ δὲ Ἕρμιππος καὶ ἀπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν αὐτὸν λέγει τῶν τυράννων ἕλκειν τὸ γένος. διὸ καὶ διαφθονεῖν αὐτόν φησιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοῖς περὶ Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα· λέγοντα ὡς οὐκ ἐγένοντο τυραννοφόνοι. οὐ γὰρ ἐφόνευσαν τὸν τύραννον, ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ τυράννου Ἵππαρχον. ἠγάγετο δὲ γυναῖκα ἀπὸ Σκαπτῆς ὕλης τῆς Θρᾴκης πλουσίαν σφόδρα, καὶ μέταλλα κεκτημένην ἐν τῇ Θρᾴκῃ. τοῦτον δὲ τὸν πλοῦτον λαμβάνων, οὐκ εἰς τρυφὴν ἀνήλισκεν, ἀλλὰ πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τὸν πόλεμον αἰσθηθεὶς κινεῖσθαι μέλλοντα, προελόμενος συγγράψαι αὐτὸν, παρεῖχε πολλὰ τοῖς Ἀθηναίων στρατιώταις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίων, καὶ πολλοῖς ἄλλοις, ἵνα ἀπαγγέλ-*

Miltiadis genere oriundum eſſe. nullus enim peregrinus & ab illa familia alienus ibi ſepeliebatur. Idem teſtatur etiam Polemon in libro de arce Athenienſi. Ubi etiam hoc praeterea ſcribit, Thucydidi filium fuiſſe Timotheum. Hermippus vero & ab ipſis tyrannis Piſiſtratidis genus eum trahere dicit. Quae enim, inquit, cauſa eſt, cur ille in ſuis ſcriptis de Harmodio & Ariſtogitone invidioſe loquatur, &, tyrannum ab iis caeſum fuiſſe, neget? nec enim, ut inquit ille, tyrannum, ſed Hipparchum tyranni fratrem interfecerunt. Thucydides autem duxit uxorem e Scapteſyla Thraciae urbe ditiſſimam, & metallorum fodinas in Thracia poſſidentem. Has autem opes adeptus, non in delicias conſumſit: ſed cum multo ante bellum Peloponneſiacum motum iri praeſenſiſſet, quia cupiebat hoc bellum conſcribere, multa Athenienſium & Lacedaemo-

λοιεν αὐτῷ βουλομένῳ συγγράφειν τὰ γινόμενα κατὰ καιρὸν καὶ λεγόμενα ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ. ζητητέον δὲ διὰ τί καὶ Λακεδαιμονίοις παρεῖχε καὶ ἄλλοις· ἐξὸν Ἀθηναίοις μόνοις διδόναι, καὶ παρ᾽ ἐκείνων μανθάνειν. καὶ λέγομεν ὅτι οὐκ ἀσκόπως καὶ τοῖς ἄλλοις παρεῖχε. σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων συγγράψαι. εἰκὸς δὲ ἦν, Ἀθηναίους πρὸς τὸ χρήσιμον ἀπαγγέλλοντας τὸ ἑαυτῶν, ψεύδεσθαι, καὶ λέγειν πολλάκις ὡς ἡμεῖς ἐνικήσαμεν, οὐ νικήσαντες. διὸ πᾶσι παρεῖχεν, ἐκ τῆς τῶν πολλῶν συμφωνίας θηρώμενος τὴν τῆς ἀληθείας κατάληψιν. τὸ γὰρ ἀσαφὲς ἐξελέγχεται τῇ τῶν πολλῶν συναδούσῃ συμφωνίᾳ. ἤκουσε δὲ διδασκάλων, Ἀναξαγόρου μὲν, ἐν φιλοσόφοις, (ὅθεν, φησὶν Ἄντυλλος, καὶ ἄθεος ἠρέμα ἐνομίσθη, τῆς ἐκεῖ-

niorum militibus, & multis aliis largitus eſt, ut res omnes, in hoc bello opportune geſtas dictaſque ſibi, eas memoriae literiſque mandare cupienti referrent. Hic autem quaerendum, cur & Lacedaemoniis & aliis pecunias dederit; cum ſolis Athenienſibus eas dare, & ex ipſis res omnes intelligere poſſet. Reſpondemus, non ſine cauſa, certoque conſilio, pecunias aliis etiam ab eo datas. Rerum enim omnium veritatem ſibi conſcribendam propoſuerat. Erat autem veriſimile, fore, ut Athenienſes utilitati ſuae ſervientes in rerum a ſe geſtarum relatione mentirentur, & ſaepe dicerent hoſtes a ſe victos, quos tamen non viciſſent. Quamobrem pecuniam omnibus praebuit, ut ex multorum conſenſu veritatis notitiam indagaret ac adipiſceretur. Quod enim obſcurum eſt, id multorum concentu conſenſuque declaratur, & aperte demonſtratur. Doctores autem audivit, in philoſophia quidem, Anaxagoram (unde etiam,

θεν θεωρίας ἐμφορηθεὶς) Ἀντιφῶντος δὲ ῥήτορος, δεινοῦ τὴν ῥητορικὴν ἀνδρὸς, οὗ καὶ μέμνηται ἐν τῇ ὀγδόῃ ὡς αἰτίου τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας, καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων καταστάσεως. ὅτι δὲ μετὰ τὸν θάνατον τιμωρούμενοι τὸν Ἀντιφῶντα οἱ Ἀθηναῖοι ἔῤῥιψαν ἔξω τῆς πόλεως τὸ σῶμα, σεσιώπηκεν, ὡς διδασκάλῳ χαριζόμενος. λέγεται γὰρ ὡς ἔῤῥιψαν αὐτοῦ τὸ σῶμα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς αἰτίου τῆς μεταβολῆς τῆς δημοκρατίας. οὐκ ἐπολιτεύσατο δὲ ὁ συγγραφεὺς γενόμενος ἐν ἡλικίᾳ, οὐδὲ προσῆλθε τῷ βήματι, ἐστρατήγησε δὲ, ἀρχέκακον ἀρχὴν παραλαβών· ἀπὸ γὰρ ταύτης φυγαδεύεται. πεμφθεὶς γὰρ ἐπ' Ἀμφίπολιν, Βρασίδου

Antyllo teſte, atheus paulatim haberi coepit, quod illius philoſophiae diſciplinam avidius hauſiſſet) in rhetoricis vero praeceptis, Antiphontem rhetorem, virum in arte rhetorica eximium, cuius in octavo ſuae hiſtoriae libro mentionem facit, eumque auctorem fuiſſe dicit, ut popularis dominatus abrogaretur, & CCCC virorum dominatio conſtitueretur. Quod autem Antiphontis defuncti cadaver Athenienſes extra urbem, quaſi poenas exigentes, proiecerint, hoc quidem Thucydides in praeceptoris gratiam ſilentio praetermiſit. Sunt enim, qui dicant, eius cadaver ab Athenienſibus proiectum, quod eo auctore popularis dominatus Athenis mutatus fuiſſet. Thucydides autem, qui hanc hiſtoriam ſcripſit, cum ad virilem aetatem perveniſſet, nullis reipublicae adminiſtrandae negotiis ſe immiſcuit, nec ad tribunal & concionem acceſſit. Duxit tamen exercitum, & imperium ſibi a populo delatum, primam ſuorum malorum cauſam accepit: nam propter hoc ipſum in exſilium eſt pulſus. Nam cum Amphipolim miſ-

φθάσαντος καὶ προλαβόντος αὐτὴν, ἔσχεν αἰτίαν· καί-
τοι μὴ πάντα καταστὰς ἀνόνητος Ἀθηναίοις. τῆς μὲν
γὰρ ἁμαρτάνει, Ἠιόνα δὲ τὴν ἐπὶ Στρυμόνι λαμβάνει.
ἀλλὰ καὶ οὕτω, τὸ πρῶτον ἀτύχημα εἰς ἁμάρτημα
μεταλαβόντες, φυγαδεύουσιν αὐτόν. γενόμενος δ' ἐν
Αἰγίνῃ μετὰ τὴν φυγὴν, ὡς ἂν πλουτῶν, ἐδάνεισε τὰ
πλεῖστα τῶν χρημάτων. ἀλλὰ κἀκεῖθεν μετῆλθε, καὶ
διατρίβων ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ, ὑπὸ πλατάνῳ ἔγραφε. μὴ
γὰρ δὴ πειθώμεθα Τιμαίῳ λέγοντι ὡς φυγὼν ᾤκησεν
ἐν Ἰταλίᾳ. ἔγραφε δ' οὐδ' οὕτω μνησικακῶν τοῖς Ἀθη-
ναίοις, ἀλλὰ φιλαλήθης ὢν, καὶ τὰ ἤθη μέτριος· εἴγε
οὔτε Κλέων παρ' αὐτῷ, οὔτε Βρασίδας ὁ τῆς συμφο-
ρᾶς αἴτιος, ἀπέλαυσε λοιδορίας, ὡς ἂν τοῦ συγγρα-

ſus fuiſſet, & Braſidas eum antevertiſſet, ac urbem illam occupaſſet, hoc nomine ab Athenienſibus eſt accuſatus, huiuſque rei apud eos culpam ſuſtinuit. eius tamen opera Athenienſibus non prorſus fuit inutilis. Nam ab hac quidem urbe capienda aberravit; ſed Eionem cepit, quae ad fluvium Strymonem eſt ſita: nihilominus tamen Athenienſes, prius infortunium eius culpae tribuentes, ipſum exſilio mulctarunt. Ille vero pulſus in exſilium, cum Aeginae eſſet, quia magnas habebat opes, maximam ſuarum pecuniarum partem foenori collocavit. Poſtea tamen inde quoque diſceſſit, & in Scapteſyla Thraciae urbe degens, ſub platano ſuam hiſtoriam ſcripſit. Abſit enim, ut fidem adhibeamus Timaeo, qui Thucydidem exſilio mulctatum, in Italia vitam tranſegiſſe dicit. Verumtamen ne ſic quidem iniuriae acceptae memor, animo erga Athenienſes male affecto hiſtoriam ſcripſit; ſed veritatis amans, & moderatis moribus fuit. ſiquidem neque Cleon, neque Braſidas (qui

φέως ὀργιζομένου. καίτοι οἱ πολλοὶ τοῖς ἰδίοις πάθεσι συνέθεσαν τὰς ἱστορίας, ἥκιστα μελῆσαν αὐτοῖς τῆς ἀληθείας. Ἡρόδοτος *μὲν γὰρ ὑπεροφθεὶς ὑπὸ* Κορινθίων, *ἀποδράναι φησὶν αὐτοὺς τὴν ἐν* Σαλαμῖνι *ναυμαχίαν.* Τίμαιος *δ' ὁ* Ταυρομενίτης Τιμολέοντα *ὑπερεπῄνησε τοῦ μετρίου, καθότι* Ἀνδρόμαχον *τὸν αὐτοῦ πατέρα οὐ κατέλυσε τῆς μοναρχίας·* Φίλιστος *δὲ τῷ νέῳ* Διονυσίῳ *τοῖς λόγοις πολεμεῖ·* Ξενοφῶν *δὲ* Μένωνι *λοιδορεῖται τῷ* Πλάτωνος *ἑταίρῳ, διὰ τὸν πρὸς* Πλάτωνα *ζῆλον. ὁ δὲ, μέτριος, καὶ ἐπιεικὴς, τῆς ἀληθείας ἥττων. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ ὅτι ἐγένοντο* Θουκυδίδαι *πολλοί· οὗτός τε ὁ* Ὀλόρου *παῖς, καὶ δεύτερος δημαγωγὸς,* Μιλησίου, *ὃς καὶ* Περικλεῖ *διεπολιτεύσατο. τρίτος δὲ γένει* Φαρσάλιος, *οὗ μέμνηται* Πολέμων *ἐν τοῖς περὶ ἀκροπόλεως, φά-*

calamitatis auctor ipſi fuerat) ullo in ipſius ſcriptis maledicto, ut ab irato ſcriptore, eſt affectus: quamquam plerique ſuis affectibus inſervientes, veritate prorſus neglecta, hiſtorias conſcripſerunt. Herodotus enim a Corinthiis ſpretus, ipſos ſubterfugiſſe dicit pugnam navalem, quae ad Salaminem eſt commiſſa. Timaeus vero Tauromenita Timoleontem ſupra modum laudavit, quod Andromachus ipſius pater poteſtate regia ab eo ſpoliatus non fuiſſet. Philiſtus vero cum iuniore Dionyſio verbis proeliatur. Xenophon vero Menonem, Platonis amicum, quod ipſe Platonis eſſet aemulus, conviciis inceſſit. Hic vero ſcriptor eſt moderatus, & aequus, & veritati cedit. Illud autem ſciamus, plures fuiſſe Thucydides. nam & hic fuit, Olori filius, & ſecundus demagogus, Mileſii filius, qui & Pericli in reipublicae adminiſtratione eſt adverſatus. tertius vero, genere Pharſalius, cuius mentionem facit Polemon

σκων αὐτὸν εἶναι πατρὸς Μένωνος. τέταρτος ἄλλος Θουκυδίδης ποιητὴς, τὸν δῆμον Ἀχερδούσιος· οὗ μέμνηται Ἀνδροτίων ἐν τῇ Ἀτθίδι, λέγων εἶναι πατρὸς Ἀρίστωνος. συνεχρόνισε δ᾽ ὥς φησι Πραξιφάνης ἐν τῷ περὶ ἱστορίας, Πλάτωνι τῷ κωμικῷ, Ἀγάθωνι τραγικῷ, Νικηράτῳ ἐποποιῷ, καὶ Χοιριδίῳ, καὶ Μελανιππίδῃ. καὶ ἐπεὶ μὲν ἔζη Ἀρχέλαος, ἄδοξος ἦν ὡς ἐπιπλεῖστον, ὡς αὐτὸς Πραξιφάνης φησίν· ὕστερον δὲ δαιμονίως ἐθαυμάσθη. οἱ μὲν οὖν ἐκεῖ λέγουσιν αὐτὸν ἀποθανεῖν ἔνθα καὶ διέτριβε φυγὰς ὤν· καὶ φέρουσι μαρτύριον τοῦ μὴ κεῖσθαι τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς. ἰκρίον γὰρ ἐπὶ τοῦ τάφου κεῖσθαι· τοῦ κενοταφίου δὲ τοῦτο γνώρισμα εἶναι ἐπιχώριον καὶ νόμιμον Ἀττικὸν τῶν ἐπὶ τοιαύτῃ δυστυχίᾳ τετελευτηκότων, καὶ μὴ ἐν Ἀθήναις

in libro de arce, patrem ei fuiſſe dicens Menonem. Fuit etiam quartus alius Thucydides poëta, ex pago Acherduſio, cuius mentionem faciens Androtion in rerum Atticarum hiſtoria, Ariſtonem ei patrem fuiſſe dicit. Vixit autem, teſte Praxiphane in libro de hiſtoria, iiſdem temporibus, quibus Plato comicus, Agatho tragicus, Niceratus epicus poëta, & Choerilus, ac Melanippides. Ceterum Thucydides, quamdiu quidem vixit Archelaus, ut plurimum nominis obſcuri fuit, ut ipſe Praxiphanes ait. Poſtea vero in ſumma apud omnes admiratione fuit. Illius autem regionis homines ipſum obiiſſe dicunt, ubi etiam vitam exſul degebat; corpuſque ipſius non fuiſſe Athenis humatum, hoc argumento confirmant. Aiunt enim, tabulatum eius tumulo impoſitum fuiſſe. hoc autem ex inſtituto & ſolemni Athenienſium more manifeſtum eſſe cenotaphii indicium, quoties quis huiuſmodi fortuna uſus obierat, nec

ταφέντων. Δίδυμος δ' ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐλθόντα, βιαίῳ θανάτῳ φησὶν ἀποθανεῖν. τοῦτο δὲ φησὶ Ζώπυρον ἱστορεῖν. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους κάθοδον δεδωκέναι τοῖς φυγάσι, πλὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν, μετὰ τὴν ἧτταν τὴν ἐν Σικελίᾳ. ἥκοντα οὖν αὐτὸν ἀποθανεῖν βίᾳ, καὶ τεθῆναι ἐν τοῖς Κιμωνίοις μνήμασι. καὶ καταγινώσκειν εὐήθειαν ἔφη τῶν νομιζόντων αὐτὸν ἐκτὸς μὲν τετελευτηκέναι, ἐπὶ γῆς δὲ τῆς Ἀττικῆς τεθάφθαι. εἰ γὰρ οὐκ ἂν ἐτέθη ἐν τοῖς πατρῴοις μνήμασι συλλήβδην τεθεὶς, οὐκ ἂν ἔτυχεν οὔτε στήλης, οὔτε ἐπιγράμματος, ἢ τῷ τάφῳ προσκειμένη, τοῦ συγγραφέως μηνύει τοὔνομα. ἀλλὰ δῆλον ὅτι κάθοδος ἐδόθη τοῖς φεύγουσιν, ὡς καὶ Φιλόχορος λέγει, καὶ Δημήτριος ἐν τοῖς ἄρχουσιν. ἐγὼ δὲ Ζώπυρον ληρεῖν νομίζω, λέγοντα τοῦτον

Athenis ſepultus fuerat. Didymus vero, Thucydidem ab exſilio reverſum, morte violenta Athenis obiiſſe tradit. hoc autem a Zopyro memoriae proditum dicit. Athenienſes enim, poſt cladem in Sicilia acceptam, omnibus exſulibus, exceptis Piſiſtratidis, in patriam redeundi poteſtatem permiſiſſe. hunc autem reverſum, violenta morte ſublatum, & in Cimoniis monumentis ſepultum. quin etiam ait, illorum ſimplicitatem a Zopyro derideri, qui Thucydidem peregre quidem obiiſſe, Athenis vero ſepultum fuiſſe, putent. Si enim in paterno monumento clam poſitus fuiſſet, nec columnam adeptus fuiſſet, nec inſcriptionem, quae ipſius ſepulcro impoſita nomen auctoris indicat. Verum illud conſtat, exſulibus in patriam redeundi poteſtatem fuiſſe datam, ut & Philochorus teſtatur, & Demetrius Phalareus, in libro de Archontibus Athenienſibus. Ego vero Zopyrum nugari puto, qui Thucydidem in Thracia obiiſſe

ἐν Θρᾴκῃ τετελευτηκέναι· κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτιππος αὐτόν. τὸ δ᾽ ἐν Ἰταλίᾳ Τίμαιον αὐτὸν καὶ ἄλλους λέγειν κεῖσθαι, μὴ καὶ σφόδρα καταγέλαστον ᾖ. λέγεται δ᾽ αὐτὸν τὸ εἶδος γεγονέναι, σύννουν μὲν τὸ πρόσωπον, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας εἰς ὀξὺ πεφυκυίας, τήν τε λοιπὴν ἕξιν προσπεφυκέναι τῇ συγγραφῇ. παύσασθαι δὲ τὸν βίον ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη, μὴ πληρώσαντα τῆς συγγραφῆς τὴν προθεσμίαν. ζηλωτὴς δὲ γέγονεν ὁ Θουκυδίδης εἰς μὲν τὴν οἰκονομίαν, Ὁμήρου· Πινδάρου δὲ, εἰς τὸ μεγαλοφυὲς καὶ ὑψηλὸν τοῦ χαρακτῆρος. ἀσαφῶς δὲ λέγων ἀνὴρ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ πᾶσιν εἴη βατὸς, μηδὲ εὐτελὴς φαίνηται, παντὶ τῷ βουλομένῳ νοούμενος εὐχερῶς, ἀλλὰ τοῖς λίαν σοφοῖς δοκιμαζόμενος, παρὰ τούτοις θαυμάζηται. ὁ γὰρ τοῖς

dicat: licet Cratippus, etiam eum vere locutum cenſeat. Quod autem Timaeus, & alii, eum in Italia ſepultum fuiſſe, tradant, vereor ne hoc perridiculum habeatur. Fertur autem Thucydides hanc habuiſſe formam: vultum quidem cogitabundum, caput vero cum capillis in acutum deſinens, & reliquam corporis habitudinem ſuis ſcriptis convenientem. Eum autem obiiſſe tradunt vita ultra quinquageſimum aetatis annum producta, opere inſtituto ad ſuum finem nondum perducto. Porro Thucydides aemulatus eſt Homeri quidem diſpoſitionem, Pindari vero grande & ſublime dicendi genus. Obſcure autem de induſtria loquitur, ne omnibus ad ipſius lectionem aditus pateret, neve in contemtionem veniret, ac in minori pretio habendus videretur, ſi a quovis facile poſſet intelligi; ſed potius ſapientiſſimis quibuſque probatus, apud hos in admiratione eſſet. Qui enim a praeſtantiſſimis viris laudatur, & lau-

ἀρίστοις ἐπαινούμενος, καὶ κεκριμένην δόξαν λαβὼν, ἀνάγραπτον εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον κέκτηται τὴν τιμὴν, οὐ κινδυνεύουσαν ἐξαλειφθῆναι τοῖς ἐπικρίνουσιν. ἐζήλωσε δὲ ἐπ᾽ ὀλίγον, ὥς φησιν Ἄντυλλος, καὶ τὰς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου παρισώσεις, καὶ τὰς ἀντιθέσεις τῶν ὀνομάτων, εὐδοκιμούσας κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησι· καὶ μέντοι καὶ Προδίκου τοῦ Κείου τὴν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασιν ἀκριβολογίαν. μάλιστα δὲ πάντων (ὅπερ εἴπομεν) ἐζήλωσεν Ὅμηρον, καὶ τῆς περὶ τὰ ὀνόματα ἐκλογῆς, καὶ τῆς περὶ τὴν σύνθεσιν ἀκριβείας, τῆς τε ἰσχύος τῆς κατὰ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ τοῦ κάλλους, καὶ τοῦ τάχους. τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων τε καὶ ἱστορικῶν ἀψύχους ὥσπερ εἰσαγόντων τὰς συγγραφὰς, καὶ ψιλῇ μόνῃ χρησαμένων διαπαντὸς διηγήσει, προσώποις δὲ οὐ περιθέντων λόγους τινὰς, οὐδὲ ποιησάν-

dem illorum iudicio eſt conſecutus, in poſterum omne tempus honorem literarum monumentis mandatum, nulliſque periculis obnoxium, eſt adeptus, quem nulla poſterorum iudicio aetas delere poterit. Nonnihil etiam, ut ait Antyllus, Gorgiae Leontini ſtudium eſt imitatus, ut verba verbis quaſi demenſa reſpondeant, & in collatione contrariorum, quae tunc temporis apud Graecos maxime probabantur. Prodicum quoque Ceium in accurato verborum delectu eſt imitatus. Homerum vero inprimis (ut iam diximus) & in verborum electione, & in exquiſita eorundem compoſitione, & in elocutionis vi, orationiſque pulchritudine, ac velocitate. Cum autem ſcriptores, ac hiſtorici, qui eum aetate praeceſſerunt, hiſtorias anima (ut ita loquar) carentes conſcripſerint, & nuda ſimplicique rerum narratione ubique ſint uſi, nec ullis perſonis ullam

των δημηγορίας, ἀλλ' Ἡροδότου μὲν ἐπιχειρήσαντος, οὐ μὴν ἐξισχύσαντος (δι' ὀλίγων γὰρ ἐποίησε λόγων, ὡς προσωποποιΐας μᾶλλον ἤπερ δημηγορίας) μόνος ὁ συγγραφεὺς ἐξεῦρέ τε δημηγορίας, καὶ τελείως ἐποίησε μετὰ κεφαλαίων καὶ διαιρέσεως, ὥστε καὶ στάσει ὑποπίπτειν τὰς δημηγορίας. ὅπερ ἐστὶ λόγων τελείων εἰκών. τριῶν δὲ ὄντων χαρακτήρων φραστικῶν, ὑψηλοῦ, ἰσχνοῦ, μέσου, παρεὶς τοὺς ἄλλους, ἐζήλωσε τὸν ὑψηλὸν, ὡς ὄντα τῇ φύσει πρόσφορον τῇ οἰκείᾳ, καὶ τῷ μεγέθει πρέποντα τοῦ τοσούτου πολέμου. ὧν γὰρ αἱ πρᾶξεις μεγάλαι, καὶ τὸν περὶ αὐτῶν ἔπρεπε λόγον ἐοικέναι ταῖς πράξεσιν. ἵνα δὲ μηδὲ τοὺς ἄλλους ἀγνοῇς χαρακτῆρας, ἴσθι ὅτι μέσῳ μὲν Ἡρόδοτος ἐχρήσατο· (ὃς οὔτε ὑψηλός ἐστιν, οὔτε ἰσχνός.) ἰσχνῷ δὲ ὁ Ξενο-

orationem attribuant, nec ullas conciones ſuis ſcriptis inſertas fecerint, cumque Herodotus rem tentarit, nec voti compos fieri potuerit, (Herodotus enim conciones paucis verbis expreſſas fecit, perſonarum fictionibus ſimiliores, quam concionibus) unus hic hiſtoriae conditor conciones & invenit, & perfecte compoſuit, ita ut earum unaquaeque ſua capita & partitiones habeat, & ad certum cauſae ſtatum revocari poſſit. quae eſt perfectarum concionum forma. Cum autem ſint tres dicendi formae, ſublimis, tenuis, & media; reliquis neglectis, ſublimem elegit, utpote ſuo ingenio congruentem, & tanti belli magnitudini convenientem. Res enim magnas ab hominibus geſtas magna etiam oratione declarari decet. Sed ut reliquas quoque dicendi formas cognoſcas, ſcias, Herodotum quidem media eſſe uſum, (quae neque ſublimis, neque tenuis eſt;) Xenophontem vero tenui. Thucydides igitur, ut ſublimem

φῶν. διά γε οὖν τὸ ὑψηλὸν ὁ Θουκυδίδης καὶ ποιητικαῖς πολλάκις ἐχρήσατο λέξεσι, καὶ μεταφοραῖς τισι. περὶ δὲ πάσης τῆς συγγραφῆς ἐτόλμησάν τινες ἀποφήνασθαι, ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς, οὐκ ἔστι ῥητορικῆς, ἀλλὰ ποιητικῆς. καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι ποιητικῆς, δῆλον, ἐξ ὧν οὐχ ὑποπίπτει μέτρῳ τινί. εἰ δέ τις ἡμῖν ἀντείποι, ὅτι οὐ πάντως ὁ πεζὸς λόγος ῥητορικῆς ἐστιν, ὥσπερ οὐδὲ τὰ Πλάτωνος συγγράμματα, οὐδὲ τὰ ἰατρικὰ, λέγομεν ὅτι ἀλλ' ἡ συγγραφὴ κεφαλαίοις διαιρεῖται, καὶ ἐπὶ εἶδος ἀνάγεται ῥητορικῆς· κοινῶς μὲν πᾶσα συγγραφὴ ἐπὶ τὸ συμβουλευτικὸν (ἄλλοι δὲ καὶ ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν ἀνάγουσι, φάσκοντες ὅτι ἐγκωμιάζει τοὺς ἀρίστους ἐν τοῖς πολέμοις γενομένους) ἐξαιρέτως δὲ ἡ Θουκυδίδου ἐν τοῖς τρισὶν εἴδεσιν ὑποπίπτει· τῷ μὲν συμβουλευτικῷ, διὰ τῶν ὅλων δημηγο-

faceret orationem, ſaepe & poëticis dictionibus, & quibuſdam translationibus eſt uſus. Ceterum nonnulli de toto hoc ſcriptionis genere dicere ſunt auſi, hanc ſcribendi formam ad rhetoricam non pertinere, ſed ad poëticam: hoc vero vel ex eo falſum eſſe arguitur, quod hiſtorici oratio nulla metri lege ſit adſtricta. Sed ſi quis nobis obiiciat, non omnem metro ſolutam orationem eſſe rhetorum, ut Platonis & Medicorum ſcripta: reſpondebimus, hiſtoriam certe eſſe rhetorum, quae & in ſua capita dividitur, & ad illa rhetorum genera refertur. In genere quidem omnis hiſtoria ad deliberativum refertur, (alii vero & ad demonſtrativum eam referunt, quia viros, qui in proeliis rem fortiſſime geſſerunt, hiſtoria laudari dicunt) ſpeciatim vero hiſtoria Thucydidea, in unumquodque de illis tribus generibus cadit. Nam in deliberativum quidem ca-

ριῶν, πλὴν τῆς Πλαταιέων, καὶ Θηβαίων, ἐν τῇ τρίτῃ· τῷ δὲ πανηγυρικῷ, διὰ τοῦ ἐπιταφίου· τῷ δὲ δικανικῷ, διὰ τῆς δημηγορίας τῶν Πλαταιέων καὶ τῶν Θηβαίων, ἃς ἀνωτέρω τῶν ἄλλων ὑπεξειλόμεθα. ὅπου γὰρ δικασταὶ κρίνουσι Λακεδαιμονίων οἱ παραγενόμενοι, καὶ κρίνεται πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὁ Πλαταιεὺς, καὶ ἀπολογεῖται περὶ ὧν ἐρωτᾶται, διὰ πλειόνων τοὺς λόγους ποιούμενος, καὶ ἀντιλέγει τούτοις ὁ Θηβαῖος, εἰς ὀργὴν τὸν Λακεδαιμόνιον προκαλούμενος· ἡ τοῦ λόγου τάξις καὶ μέθοδος καὶ τὸ σχῆμα, δικανικὸν καθαρῶς ἀποφαίνει τὸ εἶδος. λέγουσι δέ τινες τὴν ὀγδόην ἱστορίαν νοθεύεσθαι, καὶ μὴ εἶναι Θουκυδίδου. ἀλλ᾽ οἱ μὲν φασὶν εἶναι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, οἱ δὲ, Ξενοφῶντος. πρὸς οὓς λέγομεν ὅτι τῆς μὲν θυγατρὸς ὡς οὐκ ἔστι, δῆλον· οὐ γὰρ γυναικείας ἦν φύσεως τοιαύτην ἀρετὴν

dunt omnes conciones, praeter illam, quae eſt Plataeenſium & Thebanorum lib. III. In demonſtrativum vero, oratio funebris. In iudiciale, conciones Plataeenſium & Thebanorum, quas paulo ante a reliquis ſeparavimus. Ad iudiciale enim genus pertinere hanc concionem, manifeſto ex eo evincitur, quod cauſa agitur apud iudices eos, qui Lacedaemone advenerant, quodque Plataeenſes in iudicio interrogantur, & interrogationi longa oratione reſpondent, eique orationi contradicunt Thebani, ut Lacedaemoniorum iram contra Plataeenſes incendant: ipſa denique id arguit orationum compoſitio, ratio, ac forma. Quidam autem aiunt, librum VIII ſuppoſititium eſſe, neque Thucydidis eſſe: ac ſunt, qui eum tribuant ipſius filiae: ſunt etiam, qui Xenophonti. Nos autem dicimus, filiae quidem non eſſe: id vero per ſe eſſe manifeſtum. Non enim muliebris eſt

τε καὶ τέχνην μιμήσασθαι. ἔπειτα, εἰ τοιαύτη τις ἦν, οὐκ ἂν ἐσπούδασε λαθεῖν, οὐδ᾽ ἂν τὴν ὀγδόην ἔγραψε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κατέλιπεν ἂν, τὴν οἰκείαν ἐκφαίνουσα φύσιν. ὅτι δὲ οὐδὲ Ξενοφῶντός ἐστιν, ὁ χαρακτὴρ μονονουχὶ βοᾷ. πολὺ γὰρ τὸ μέσον ἰσχνοῦ χαρακτῆρος καὶ ὑψηλοῦ. οὐ μὴν οὐδὲ Θεοπόμπου, καθά τινες ἠξίωσαν. τισὶ δὲ, καὶ μᾶλλον τοῖς χαριεστέροις Θουκυδίδου μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄλλως δ᾽ ἀκαλλώπιστος, δι᾽ ἐκτύπων γεγραμμένη, καὶ πολλῶν πλήρης ἐν κεφαλαίῳ πραγμάτων, καλλωπισθῆναι καὶ λαβεῖν ἔκτασιν δυναμένων. ἔνθεν καὶ λέγομεν ὡς ἀσθενέστερον πέφρασται, καὶ ὀλίγον, καθότι ἀῤῥωστῶν αὐτὴν φαίνεται συντεθεικώς. ἀσθενοῦντος δὲ σώματος, βραχύ τι καὶ ὁ λογισμὸς ἀτονώτερος εἶναι φιλεῖ. μικροῦ γὰρ συμπάσχουσιν ἀλλήλοις ὅ, τε λογισμὸς καὶ τὸ σῶμα.

ingenii, talem virtutem, artiſque praeſtantiam imitari: deinde, ſi talis aliqua exſtitiſſet, non illa profecto latere voluiſſet; neque octavum tantum librum ſcripſiſſet, ſed alia quoque multa ingenii ſui monumenta reliquiſſet. Xenophontis quoque non eſſe, ipſa dicendi forma hoc propemodum clara voce teſtatur. Longe enim differt tenue dicendi genus a ſublimi. Sed nec Theopompi eſt, ut nonnullis placet. Quibuſdam, iiſque peritioribus, Thucydidis quidem eſſe videtur, nondum tamen perpolitus, ſed inchoatus tantum & rudis, multa ſummatim complectens, quae & poliri & dilatari poterant. unde etiam adducimur, ut dicamus, videri hunc librum a Thucydide iam aegrotante conſcriptum: eamque eſſe cauſam, cur & languidius ſcriptus ſit, & brevius. Nam quando corpus eſt infirmum, animus quoque vires nonnihil remittere ſolet. Eſt enim

ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸν πόλεμον τὸν Πελοποννησιακὸν ἐν τῇ Θράκῃ, συγγράφων τὰ πράγματα τοῦ εἰκοστοῦ καὶ πρώτου ἐνιαυτοῦ. εἴκοσι γὰρ καὶ ἑπτὰ κατέσχεν ὁ πόλεμος. τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἓξ ἐτῶν πράγματα ἀναπληροῖ ὅ, τε Θεόπομπος καὶ ὁ Ξενοφῶν, οἷς συνάπτει τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ἰστέον δὲ ὅτι στρατηγήσας ὁ Θουκυδίδης ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ δόξας ἐκεῖ βραδέως ἀφικέσθαι, καὶ προλαβόντος αὐτὸν τοῦ Βρασίδου, ἐφυγαδεύθη ὑπ' Ἀθηναίων, διαβάλλοντος αὐτὸν τοῦ Κλέωνος (διὸ καὶ ἀπεχθάνεται τῷ Κλέωνι, καὶ ὡς μεμηνότα αὐτὸν εἰσάγει πανταχοῦ) καὶ ἀπελθὼν, ὥς φασιν, ἐν τῇ Θράκῃ, τὸ κάλλος ἐκεῖ τῆς συγγραφῆς συνέθηκεν. ἀφ' οὗ μὲν γὰρ ὁ πόλεμος ἤρξατο, ἐσημειοῦτο τὰ λεγόμενα ἅπαντα, καὶ τὰ πραττόμενα. οὐ μὴν κάλλους

inter animum & corpus quaſi conſenſus quidam atque naturae coniunctio. Obiit in Thracia, poſt Peloponneſiacum bellum, dum res eius belli anno XXI geſtas conſcriberet. Hoc enim bellum XXVII annos duravit. Res vero geſtas reliquis ſex annis ſupplent Theopompus & Xenophon, quibus rerum in Graecia geſtarum hiſtoriam annectit. Sciendum vero, Thucydidem, qui Amphipolin dux exercitus miſſus fuiſſet, viſuſque eſſet ſerius eo perveniſſe, occupata iam urbe a Braſida, in exſilium ab Athenienſibus fuiſſe miſſum, ob Cleonis (quem ille ideo exoſus, tanquam inſanum ubique introducit) calumnias: illum vero, Athenis relictis, in Thraciam, ut aiunt, ſeceſſiſſe; ubi pulcherrimam illam hiſtoriam contexuit. Notaverat enim ille quidem, iam inde a belli initio, quaecunque memoria digna dicerentur fierentve: non tamen etiam principio de ullis ſuae hiſtoriae ornamentis fuit ſollicitus; ſed ſatis ei

ἐφρόντισε τὴν ἀρχὴν ἢ τοῦ μόνον σῶσαι τῇ σημειώσει τὰ πράγματα· ὕστερον δὲ μετὰ τὴν ἐξορίαν ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῆς Θρᾴκης χωρίῳ διαιτώμενος, συνέταξε μετὰ κάλλους ἃ ἐξ ἀρχῆς μόνον ἐσημειοῦτο διὰ τὴν μνήμην. ἔστι δὲ τοῖς μύθοις ἐναντίος, διὰ τὸ χαίρειν ταῖς ἀληθείαις. οὐ γὰρ ἐπετήδευσε τοῖς ἄλλοις ταυτὸν συγγραφεῦσιν, οὐδὲ ἱστορικοῖς, οἳ μύθους ἐγκατέμιξαν ταῖς ἑαυτῶν ἱστορίαις, τοῦ τερπνοῦ πλέον τῆς ἀληθείας ἀντιποιούμενοι. ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι μὲν οὕτω· τῷ συγγραφεῖ δ᾽ οὐκ ἐμέλησε πρὸς τέρψιν τῶν ἀκουόντων, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν τῶν μανθανόντων γράφειν. καὶ γὰρ ὠνόμασεν ἀγώνισμα τὴν ἑαυτοῦ συγγραφήν. πολλὰ γὰρ τῶν πρὸς ἡδονὴν ἀπέφυγε, τὰς παρενθήκας, ἃς εἰώθασι ποιεῖν οἱ πλείονες, ἀποκλίνας. ὅπου γὰρ καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ καὶ ὁ δελφίς ἐστιν ὁ φιλήκοος, καὶ Ἀρίων ὁ κυ-

fuit, ſi rerum memoriam ſua notatione conſervaret. Poſtea vero exſul, vitam in Scapteſyla, Thraciae loco, agens, dolavit perpolivitque, quae initio memoriae tantum cauſa notaverat. Fabulis autem adverſatur, ſtudio veritatis: non enim fecit, quod alii auctores & hiſtoriarum ſcriptores, qui delectationis ſtudioſiores, quam veritatis, fabulas in ſuas hiſtorias inſeruerunt. Atque illi quidem ita ſe geſſerunt. At noſtri auctoris inſtitutum longe aliud fuit: qui ſibi propoſuit, non auditores oblectare, ſed ſtudioſos homines erudire. Ideo ait, opus hoc ſuum eſſe *κτῆμα ἐς ἀεὶ*, (quaſi quis dicat monumentum in omne tempus duraturum) non *ἀγώνισμα*, ſive, ad oſtentationem elaboratum opus. multa ſiquidem omiſit, quae ad delectationem faciunt: digreſſioneſque vitavit, quibus alii delectantur. cuiuſmodi ſunt apud Herodotum, quae de delphine narrantur, qui au-

βερνώμενος μουσικῇ, καὶ ὅλως ἡ δευτέρα τῶν ἱστοριῶν τὴν ὑπόθεσιν ψεύδεται. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος, ἂν ἀναμνησθῇ τινος περιττοῦ, διὰ μὲν τὴν ἀνάγκην λέγει, διηγεῖται δὲ μόνον εἰς γνῶσιν τῶν ἀκουόντων ἀφικνούμενος. ὅ, τε γὰρ περὶ Τηρέως αὐτῷ λόγος πέφρασται μόνον περὶ παθῶν τῶν γυναικῶν, ἥ τε Κυκλώπων ἱστορία, τῶν τόπων ἐμνημονεύθη χάριν. καὶ ὁ Ἀλκμαίων, ὅτε σωφρονεῖν μνημονεύεται, ἔνθα τὰ τῆς σωφροσύνης αὐτοῦ νήσους ποιεῖ, τὰ δ' ἄλλα οὐκ ἀκριβοῖ. περὶ μὲν οὖν τοὺς μύθους τοιοῦτος. δεινὸς δὲ ἠθογραφῆσαι. καὶ ἐν μὲν τοῖς μέρεσι, σαφής· ὑπὸ δὲ τὴν σύνταξιν, ἐνίοτε διὰ τὸ ἐπιτεῖνον τῆς ἑρμηνείας, ἄδηλος εἶναι δοκῶν. ἔχει δὲ χαρακτῆρα ὑπέρσεμνον, καὶ μέγαν. τὸ δὲ τῆς συνθέσεως, τραχύτητος ὂν μεστὸν, καὶ ἐμβριθὲς, καὶ ὑπερ-

dienda lyra delectatur: & de Arione, qui muſica navem dirigit: immo totus liber ſecundus titulum operis mentitur. Contra hic auctor, ſi quid mirabile vel praeter inſtitutum opus ſit commemorandum, id ille quidem commemorat, quia neceſſe eſt: verum ita, ut in eius enarratione non diutius immoretur, quam quantum opus eſt, ut rem lector intelligat. Nam Terei meminit, propter Prognes & Philomelae caſus tantum: Cyclopum etiam mentionem fecit, propter locorum cognitionem: Alcmaeonis quoque obiter meminit, de Acarnania & ei oppoſitis inſulis loquens: reliqua non accurate perſequitur. Ac fabulas quidem ita tractat Thucydides. Ceterum in moribus exprimendis mirabilis plane eſt: in ſingulis quidem orationis partibus eſt perſpicuus: at in verborum conſtructione, quod longioribus periodis ac ſententiis utitur, interdum obſcurus videtur eſſe. Genere dicendi utitur grandi, & inprimis ſubli-

βατικὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀσαφές. αἱ δὲ βραχύτητες θαυμασταὶ, καὶ τῶν λέξεων οἱ νόες πλείονες. τὸ δὲ γνωμολογικὸν αὐτοῦ, πάνυ ἐπαινετόν. ἐν δὲ ταῖς ἀφηγήσεσι σφόδρα δυνατὸς, ναυμαχίας ἡμῖν καὶ πολιορκίας, νόσους τε καὶ στάσεις διηγούμενος. πολυειδὴς δὲ ἐν τοῖς σχήμασι, τὰ πολλὰ καὶ τῶν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου μιμούμενος· ταχὺς ἐν ταῖς σημασίαις, πικρὸς ἐν ταῖς αὐστηρότησιν, ἠθῶν μιμητὴς, καὶ ἄριστος διαγραφεύς. ὄψει γοῦν παρ' αὐτῷ φρόνημα Περικλέους, καὶ Κλέωνος οὐκ οἶδ' ὅ, τι ἂν εἴποι τις· Ἀλκιβιάδου νεότητα, Θεμιστοκλέους πάντα, Νικίου χρηστότητα, δεισιδαιμονίαν, εὐτυχίαν, μέχρι Σικελίας· καὶ ἄλλα μυρία, ἃ κατὰ μέρος ἐπιδεῖν πειρασόμεθα. ὡς ἐπιπλεῖστον δὲ χρῆται τῇ ἀρχαίᾳ Ἀτθίδι τῇ παλαιᾷ, ἣ τὸ ξ ἀντὶ τοῦ

mi. Compoſitio aſpera eſt, gravis, & hyperbatis ſcatens, interdum etiam obſcura. brevitas mirabilis, & dictionum plures ſenſus. In ſententiis, quae ad mores pertinent, excellit. Praeſtat etiam in narrationibus, dum proelia navalia, obſidiones urbium, morbos, ac ſeditiones nobis narrat. Orationi ſuae multiplicia adhibet figurarum lumina, in pleriſque Gorgiam Leontinum imitatus, velox in elocutione, auſterus ſupra modum, morum exprimendorum optimus artifex. Itaque videbis apud eum in Pericle ſpiritum elatum, atque in Cleone neſcio quid, quod quo nomine ſit appellandum non reperio, in Alcibiade iuventutem, in Themiſtocle omnia, in Nicia probitatem, ſuperſtitionem, & felicitatem, antequam veniſſet in Siciliam: itemque alia ſexcenta, quae ſuis locis ſigillatim conabimur obſervare. Plurimus eſt apud Thucydidem veteris linguae Atticae uſus, quae ξ pro σ uſurpat, ut cum dicit ξυνέ-

σ παρείληφεν, ὅταν ξυνέγραψε καὶ ξυμμαχίαν λέγῃ· καὶ τὴν δίφθογγον τὴν αι ἀντὶ τοῦ α γράφῃ, αἰεὶ λέγων. καὶ ὅλως ἐφευρετής ἐστι καινῶν ὀνομάτων. τὰ μὲν γὰρ, ἔστιν ἀρχαιότερα τῶν κατ' αὐτὸν χρόνων, τὸ Αὐτοβοεὶ, καὶ τὸ Πολεμησείοντες, καὶ Παγχάλεπον, καὶ Ἁμαρτάδα, καὶ ὕλης Φακέλους· τὰ δὲ ποιηταῖς μέλει, οἷον τὸ Ἐπιλύγξαι, καὶ τὸ Ἐπηλύται, καὶ τὸ Ἀνακῶς, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ δ' ἴδια, οἷον Ἀποσίμωσις, καὶ Κωλύμη, καὶ Ἀποτείχισις· καὶ ὅσα ἄλλα παρ' ἄλλοις μὲν οὐ κεῖται, ὑπ' αὐτοῦ δὲ λέλεκται. μέλει δὲ αὐτῷ καὶ ὄγκου τῶν ὀνομάτων, καὶ δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων, καὶ, ὥσπερ φθάσαντες εἴπομεν, βραχύτητος συντάξεως. τὰ γὰρ πολλὰ τῶν πραγμάτων καὶ λέξει δείκνυται. τέθεικε δὲ πολλάκις καὶ πάθη καὶ πράγματα ἀντ' ἀνδρῶν, ὡς τὸ Ἀντίπαλον δέος. ἔχει δὲ καί τι τοῦ πανηγυρικοῦ, ἐν οἷς ἐπιταφίους λέ-

γραψε & ξυμμαχίαν. Per diphthongum αι ſcribit, quae reliqui per α, dicitque αἰεὶ. Et omnino nomina multa nova invenit. ſiquidem in Thucydidis dictione, quaedam vocabula reperiuntur ipſius aetate antiquiora, ut αὐτοβοεὶ, & πολεμησείοντες, & παγχάλεπον, & ἁμαρτάδα, & ὕλης φακέλους. Quaedam & poëtis ſunt in uſu, ut ἐπιλύγξαι, ἐπηλύται, ἀνακῶς, & ſimilia. quaedam ipſi propria, ἀποσίμωσις, & κωλύμη, & ἀποτείχισις: itemque alia, quae apud reliquos ſcriptores non leguntur, ſed apud hunc tantum. Porro huic etiam curae eſt verborum maieſtas, vis argumentorum, ac ſententiarum gravitas: &, ut iam diximus, in compoſitione brevitas. Nam ſaepe multae res vel unica voce declarantur. Saepe etiam res & affectiones pro perſonis uſurpat, ut in illo ἀντίπαλον δέος. Habet etiam

γει· καὶ ποικίλως εἰρωνείας εἰσφέρων, καὶ ἐρωτήσεις ποιούμενος, καὶ φιλοσόφοις εἴδεσι δημηγορῶν. ἐν οἷς γὰρ ἀμοιβαῖός ἐστι, φιλοσοφεῖ. τὴν μέντοι ἰδέαν αὐτοῦ τῶν λέξεων καὶ τῶν συνθέσεων αἰτιῶνται οἱ πλείους, ὧν ἐστι Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς. μέμφεται γὰρ αὐτῷ ὡς πεζῇ καὶ πολιτικῇ λέξει χρῆσθαι μὴ δυναμένῳ· οὐκ εἰδὼς ὅτι ταῦτα πάντα δυνάμεως ἐστὶ περιττῆς καὶ ἕξεως πλεονεξία. φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν Ἡροδότου χρόνων γενόμενος, εἴγε ὁ μὲν Ἡρόδοτος μέμνηται τῆς Θηβαίων ἐσβολῆς ἐς τὴν Πλάταιαν, περὶ ἧς ἱστορεῖ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγεται δέ τι καὶ τοιοῦτον, ὥς ποτε τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστορίας ἐπιδεικνυμένου, παρὼν τῇ ἀκροάσει Θουκυδίδης, καὶ ἀκούσας, ἐδάκρυσεν. ἔπειτα φασὶ τὸν Ἡρόδοτον τοῦτο θεασάμενον εἰπεῖν αὐτοῦ πρὸς

generis demonſtrativi nonnihil: ut in oratione funebri: & quod variis ironiis, atque interrogationibus utitur: conciones quoque quaſdam habet philoſophico more conſcriptas: ſunt enim inſtar dialogorum, qui philoſophis conveniunt, compoſitae. Ipſius tamen elocutionem ac verborum compoſitionem plerique reprehendunt, inter quos eſt Dionyſius Halicarnaſſeus. eum enim reprehendit, quaſi ſoluta ac civili oratione uti nequeat. quod ideo Dionyſius facit, quia ignorat, haec omnia eſſe cuiuſdam eximiae facultatis & habitus perfectiſſimi. Herodoti autem temporibus videtur vixiſſe, ſiquidem Herodotus meminit irruptionis in urbem Plataeam factae, quam hiſtoriam narrat Thucydides libro ſecundo. Aiunt etiam, cum Herodotus ſuas hiſtorias in hominum coetu recitaret, Thucydidem recitationi illi interfuiſſe, & cum eas audiviſſet, lacrimaſſe. quod ubi animadvertiſſet Herodotus, dixiſſe eum ferunt Oloro

τὸν πατέρα τὸν Ὄλορον, ὦ Ὄλορε, ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα. ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Θρᾴκῃ· καὶ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐκεῖ ἐτάφη· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ἠνέχθη τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ κρύφα παρὰ τῶν συγγενῶν, καὶ οὕτως ἐτάφη. οὐ γὰρ ἐξῆν φανερῶς θάπτειν ἐν Ἀθήναις τὸν ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ τάφος πλησίον τῶν Πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς ὃ Κοίλη καλεῖται, καθά φησιν Ἄντυλλος, ἀξιόπιστος ἀνὴρ μαρτυρῆσαι, καὶ ἱστορίαν γνῶναι, καὶ διδάξαι δεινός. καὶ στήλη δὲ, φησὶν, ἕστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ, Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος, ἔχουσα ἐπίγραμμα. τινὲς δὲ προσέθηκαν καὶ τὸ, ἐνθάδε κεῖται. ἀλλὰ λέγομεν ὅτι νοούμενόν ἐστι τοῦτο καὶ προσυπακουόμενον. οὐδὲ γὰρ ἔκειτο ἐν τῷ ἐπιγράμματι. ἔστι δὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μεγαλοπρεπὴς, ὡς μηδὲ

patri Thucydidis, Filii tui, o Olore, ingenium magno impetu ad literarum ſtudia fertur. Mortuus eſt in Thracia, &, ut quidem volunt nonnulli, ibi eſt ſepultus: ſed alii dicunt, oſſa eius clam a cognatis Athenas fuiſſe importata, itaque ſepulta. neque enim palam licuit Athenis ſepelire eum, qui propter crimen proditionis exſilio fuiſſet mulctatus. Erat autem eius ſepulcrum prope portam in eo loco agri Attici, qui appellatur Coela, quemadmodum teſtatur Antyllus, vir fide digniſſimus, hiſtoriaeque peritiſſimus, & ad docendum appoſitiſſimus. Fuit etiam, ait ille, in Coela habens hanc inſcriptionem columna, THUCYDIDES OLORI HALIMUSIUS. Addiderunt vero quidam haec, HIC IACET. quod nos facile intelligi poſſe ac ſubaudiri putamus: in inſcriptione enim non erat. Forma autem, & dicendi genus, quo Thucydides utitur, eſt magnificum

ἐν τοῖς οἴκτοις ἀφίστασθαι τοῦ μεγαλοπρεποῦς· ἐμβριθὴς τὴν φράσιν, ἀσαφὴς τὴν διάνοιαν, διὰ τὸ ὑπερβατοῖς χαίρειν· ὀλίγοις ὀνόμασι πολλὰ πράγματα δηλῶν, καὶ ποικιλώτατος μὲν ἐν τοῖς τῆς λέξεως σχήμασι, κατὰ δὲ τὴν διάνοιαν τοὐναντίον ἀσχημάτιστος. οὔτε γὰρ εἰρωνείαις, οὔτε ἐπιτιμήσεσιν, οὔτε ταῖς ἐκ πλαγίου ῥήσεσιν, οὔτε ἄλλαις τισὶ πανουργίαις πρὸς τὸν ἀκροατὴν κέχρηται, τοῦ Δημοσθένους μάλιστα ἐν τούτοις ἐπιδεικνυμένου τὴν δεινότητα. οἶμαι δὲ οὐκ ἀγνοίᾳ σχηματισμοῦ τοῦ κατὰ διάνοιαν παρεῖναι τὸν Θουκυδίδην τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις πρέποντας καὶ ἁρμόζοντας συντιθέντα τοὺς λόγους. οὐ γὰρ ἔπρεπε Περικλεῖ καὶ Ἀρχιδάμῳ καὶ Νικίᾳ καὶ Βρασίδᾳ, ἀνθρώποις μεγαλόφροσι καὶ γενναίοις καὶ ἡρωϊκὴν ἔχουσι δόξαν, λόγους εἰρωνείας καὶ πανουργίας

adeo, ut ne in commiſerationibus quidem ab hac magnifica loquendi forma abſtineat. Elocutio eſt gravis, ſententiae obſcurae, quia hyperbatis delectatur, & multas res paucis verbis declarat. Et verborum quidem plurimas habet figuras. contra vero pauciſſimas ſententiarum figuras habet. Nam nec ironiis, nec obiurgationibus, nec obliquis dictis, nec ullis aliis callidis artibus, quibus auditorem capiat, utitur, cum tamen Demoſthenes in his potiſſimum ſuae eloquentiae vim oſtentet. Puto autem, huiuſmodi ſententiarum figuras a Thucydide non propter earum ignorationem praetermiſſas: verum quia orationem perſonis, de quibus verba facit, congruentem, atque convenientem tribuere volebat. Nec enim decebat Pericli, & Archidamo, & Niciae, & Braſidae, viris excelſo animo praeditis, & generoſis, & heroica gloria ornatis, ironias, & alias artis

περιτιθέναι, ὡς μὴ παῤῥησίαν ἔχουσι φανερῶς ἐλέγχειν, καὶ ἄντικρυς μέμφεσθαι, καὶ ὁτιοῦν βούλονται λέγειν. διὰ τοῦτο τὸ ἄπλαστον καὶ ἀνηθοποίητον ἐπετήδευσε, σώζων κἀν τούτοις τὸ προσῆκον, καὶ τῇ τέχνῃ δοκοῦν. τεχνίτου γὰρ ἀνδρὸς φυλάξαι τοῖς προσώποις τὴν ἐπιβάλλουσαν δόξαν, καὶ τοῖς πράγμασι τὸν ἀκόλουθον κόσμον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ οἱ μὲν κατέτεμον εἰς τρεισκαίδεκα ἱστορίας, ἄλλοι δὲ ἄλλως. ὅμως δὲ ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε, τὸ μέχρι τῶν ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν· ὡς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκληπιός.

oratoriae fraudes attribuere, quaſi non liceret ipſis alios aperte arguere, & palam accuſare, & dicere quidquid vellent. Propterea igitur ſimplicem, & minime figuratam orationem accurate eſt ſecutus, in his etiam rebus decorum, & artis praecepta ſervans. Eſt enim artificis periti, dignitatem ſingulis perſonis convenientem ſervare, & rebus quibuſque congruens ornamentum tribuere. Sciendum autem eſt, totam Thucydidis hiſtoriam a quibuſdam in XIII libros fuiſſe diviſam, ab aliis aliter. Frequens tamen, & communis uſus obtinuit, ut totum hoc opus in octo tantum libros divideretur: quod & Aſclepius ſuo iudicio comprobavit.

ΑΛΛΩΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ Ὀλόρου, Ἀθηναῖος· παῖδα δὲ ἔσχε Τιμόθεον. ἦν δὲ ἀπὸ μὲν μητρὸς Μιλτιάδου τοῦ στρατηγοῦ τὸ γένος ἕλκων· ἀπὸ δὲ πατρὸς, Ὀλόρου τοῦ Θρακῶν βασιλέως. μαθητὴς Ἀντιφῶντος. ἤκμαζε κατὰ τὴν πζ′ Ὀλυμπιάδα. ἔγραψε δὲ τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων. οὗτος ἤκουσεν ἔτι παῖς τυγχάνων Ἡροδότου, ἐπὶ τῆς Ὀλυμπίας τὰς ἱστορίας αὐτοῦ διερχομένου, ἃς συνεγράψατο, καὶ κινηθεὶς ὑπό τινος ἐνθουσιασμοῦ, πλήρης δακρύων ἐγένετο. καὶ ὁ Ἡρόδοτος κατανοήσας τὴν αὐτοῦ φύσιν, πρὸς τὸν πατέρα Θουκυ-

ALITER EX SUIDA.

THUCYDIDES, Olori filius Athenienſis. Habuit autem filium Timotheum. Maternum autem genus a Miltiade duce, paternum vero ab Oloro, Thracum rege, ducebat. Antiphontis diſcipulus. Floruit Olympiade 87. Scripſit autem Peloponneſiorum & Athenienſium bellum. Hic, dum adhuc eſſet puer, audivit Herodotum, qui ſuas hiſtorias Olympiae recitabat, quas conſcripſerat, & quaſi quodam furore divino percitus, lacrimis eſt repletus. Herodotus autem, animadverſo eius ingenio, Oloro Thucydidis patri

δίδου Ὄλορον ἔφη, μακαρίζω σε τῆς εὐτεκνίας, Ὄλορε. ὁ γὰρ σὸς υἱὸς ὀργῶσαν ἔχει τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα. καὶ οὐκ ἐψεύσθη γε τῆς ἀποφάνσεως. οὗτος ὁ Θουκυδίδης ἀνὴρ ἦν πολὺς ταῖς τέχναις, κάλλει λόγων, καὶ ἀκριβείᾳ πραγμάτων, καὶ στρατηγίαις, καὶ συμβουλίαις, καὶ πανηγυρικαῖς ὑποθέσεσιν. οὗτος ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνειν εἴωθεν ἀπὸ τῶν θηλυκῶν εἰς οὐδέτερα· οἷον, Τρέπονται εἰς Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ πρότερον. Καὶ Θουκυδίδειος γραφή.

dixit: Te, Olore, propter egregiam prolem beatum iudico: Tuus enim filius animum ad diſciplinas incitatum, earumque vehementer cupidum habet. Nec eum ſua ſententia fefellit. Hic Thucydides fuit vir inſignis artificio, orationis elegantia, accurata rerum expoſitione, & imperatoriis artibus, & conſiliis, & panegyricis argumentis. Hic ſcriptor a femineo ad neutrum genus tranſire ſolet, ut Τρέπονται εἰς Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ πρότερον. Et haec eſt Thucydidis propria peculiariſque ſcribendi ratio.

ΑΛΛΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ,

ΑΔΕΣΠΟΤΑ.

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος, Ὀλόρου ἦν παῖς, Θρᾴκιον δὲ αὐτῷ τὸ γένος. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῷ Ὄλορος ἐκ Θρᾴκης εἶχε τοὔνομα. γέγονε δὲ τῶν Μιλτιάδου συγγενής. αὐτίκα γοῦν ἔνθα Μιλτιάδης περὶ Κοίλην τέθαπται, ἐνταῦθα καὶ Θουκυδίδης τέθαπται. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἔγημε τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως θυγατέρα Ἡγησιπύλην. γέγονε δὲ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου μαθητὴς, δεινοῦ λέγειν, καὶ ὑπόπτου γενομένου τοῖς δικαστηρίοις. καὶ διὰ ταῦτα λέγοντος μὲν οὐκ ἠνείχοντο αὐτοῦ, γράφειν δὲ ἐπεχείρησε τοὺς λόγους, καὶ ἐξέδωκε τοῖς δεομένοις. ἐμαρτύρησε δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυδίδης ὁ

ALIA DE THUCYDIDE,

INCERTO AUCTORE.

Thucydidae Athenienſi, Olori filio, Threicium genus fuit: nam pater eius Olorus ex Thracia nomen accepit. Fuit autem ex affinibus Miltiadae. Unde & ubi Miltiades apud Coelam, ibi & Thucydides ſepultus eſt. Miltiades Hegeſipylen Thracum regis filiam in uxorem duxit. Fuit autem Thucydides diſcipulus Antiphontis Rhamnuſii, qui in dicendo gravis, in iudiciis ſuſpectus habitus eſt: propter quod cum ipſum orantem non facile iudicia tolerarent, orationes ſcribere aggreſſus eſt: & quibus eo opus erat, exhibuit. De quo Thucydides diſcipulus teſtimonium

μαθητὴς, ὅτι ᾧ ἂν σύμβουλος γένοιτο, ἄριστα ἐκεῖνος ἀπήλλαττεν εἰς τὰς δίκας. ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἔδοξε πονηρὸς Ἀντιφῶν εἶναι, καὶ περὶ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κριθεὶς προδοσίας, ὡς Λακεδαιμονίοις μὲν τὰ ἄριστα κατὰ πρεσβείαν παραινέσας, Ἀθηναίοις δὲ ἀλυσιτελέστατα, ἑάλω. καὶ σὺν αὐτῷ διεφθάρησαν Ἀρχεπτόλεμος καὶ Ὀνομακλῆς, ὧν καὶ κατεσκάφησαν καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τὸ γένος, τὸ μὲν διεφθάρη, τὸ δὲ, ἄτιμον ἐγένετο. στρατηγικὸς δὲ ἀνὴρ ὁ Θουκυδίδης γενόμενος, καὶ τὰ περὶ Θάσον πιστευθεὶς μέταλλα, πλούσιος μὲν ἦν, καὶ μέγα ἐδύνατο· ἐν δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ αἰτίαν ἔσχε προδοσίας ἐκ βραδύτητός τε καὶ ὀλιγωρίας. ἔτυχε μὲν γὰρ Βρασίδας τὰς ἐπὶ Θρᾴκης καταλαβὼν πόλεις Ἀθηναίων, ἀφιστὰς μὲν Ἀθηναίων, Λακεδαιμονίοις δὲ προστιθείς. κἀνταῦθα δέον ταχέως ἀνα-

perhibuit, quod cuicunque conſilium dediſſet, ille in iudicio victor evadebat. Sed Antiphon improbus eſt exiſtimatus, & circa finem belli Peloponneſiaci proditionis accuſatus eſt, quippe qui Lacedaemoniis optima legationis tempore, Athenienſibus vero inutiliſſima conſuluiſſe deprehenſus eſt: ſimulque cum eo Archeptolemus & Onomacles periere, quorum domus funditus everſae ſunt, & eorum genus partim abolitum, partim honore privatum. Cum autem Thucydidi, in imperatoria dignitate conſtituto, credita eſſent metalla, quae circa Thaſum erant, dives & potens factus eſt. Bello vero Peloponneſiaco proditionis accuſatus eſt, ob tarditatem & negligentiam. Forte enim Braſidas cepit urbes Athenienſium in Thracia, quas abducens ab Athenienſibus Lacedaemoniis adiecit; eoque cum oporteret Thucydides celeriter navigare, & ſervare Eiona pro-

c 2

πλεῦσαι, καὶ σῶσαι μὲν τὴν Ἠϊόνα ἐγγὺς κειμένην, περιποιῆσαι δὲ τὴν Ἀμφίπολιν, μέγα κτῆμα τοῖς Ἀθηναίοις, τὴν μὲν Ἠϊόνα ἐδυνήθη φθάσας σῶσαι, τὴν δὲ Ἀμφίπολιν ἀπώλεσε. καίτοι Κλέων βοηθῶν ταῖς ἐπὶ Θρᾴκης πόλεσι, κατέπλευσε μὲν εἰς Ἀμφίπολιν, ἀλλ' ὅμως μάχης γενομένης Βρασίδας μὲν ὁ Λακεδαιμόνιος ἐνίκησεν αὐτὸν, Κλέων δὲ ἀπέθανεν, ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ βληθείς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Βρασίδας τῆς νίκης αἰσθόμενος ἀπέθανε, καὶ Ἀμφίπολις Ἀθηναίων ἀπέστη, Λακεδαιμονίων δὲ ἐγένετο. ἔνθα καὶ τὰ Ἀγνόνεια οἰκοδομήματα καθελόντες οἱ Ἀμφιπολῖται, Βρασίδεια ἐκάλεσαν, μισήσαντες μὲν τὴν Ἀττικὴν ἀποικίαν, λακωνίσαντες δὲ κἀν τούτῳ, καὶ τὴν τιμὴν μεταθέντες εἰς Λακεδαίμονα. γενόμενος δὲ φυγὰς ὁ Θουκυδίδης ἐσχόλαζε τῇ ξυγγραφῇ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ πολλὰ χαρίζεσθαι μὲν Λακεδαιμονίοις,

pe poſitam, & vindicare Amphipolim Athenienſibus ſumme utilem, Eïona quidem perveniens ſervabat, Amphipolim autem perdidit. Atqui Cleon ſuppetias ferens urbibus Thraciae, navigavit ad Amphipolim, ſed tamen commiſſa pugna a Braſida Lacedaemonio victus eſt, periitque a Murcinio peltato vulneratus. Verumtamen & Braſidas victoriam adeptus, mortuus eſt, & Amphipolis ab Athenienſibus ad Lacedaemonios deſcivit: ubi & Agnonia aedificia cum diruiſſent Amphipolitae, Braſidia appellarunt, coloniam Atticam odio habentes, & Laconum partes etiam in hoc foventes, atque honorem in Lacedaemona transferentes. Thucydides vero cum exſularet, belli Peloponneſiaci hiſtoriam ſcripſit, & propter hoc Lacedaemoniis plurimum gratificari videtur, Athenienſium autem tyrannidem &

κατηγορεῖν δὲ Ἀθηναίων τὴν τυραννίδα καὶ πλεονεξίαν. οὐ γὰρ καιρὸς αὐτῷ κατειπεῖν Ἀθηναίων ἐγένετο. Κορινθίων κατηγορούντων, ἢ Λακεδαιμονίων μεμφομένων, ἢ Μιτυληναίων αἰτιωμένων, πολὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι τοῖς Ἀττικοῖς ἐῤῥύη· καὶ τὰς μὲν νίκας τὰς Λακωνικὰς ἐξῆρε τῷ λόγῳ, τὰς δὲ ξυμφορὰς ηὔξησε τὰς Ἀττικὰς, ὅπου καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ. πέπαυται δὲ τὸ τῆς συγγραφῆς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα, τούτεστι περὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἔνθα δοκοῦσι καὶ νενικηκέναι Ἀθηναῖοι. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἑτέροις γράφειν κατέλιπε, Ξενοφῶντι καὶ Θεοπόμπῳ. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ἐφεξῆς μάχαι. οὔτε γὰρ τὴν δευτέραν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣν Θεόπομπος εἶπεν, οὔτε τὴν περὶ Κύζικον, ἣν ἐνίκα Θρασύβουλος καὶ Θηραμένης καὶ Ἀλκιβιάδης, οὔτε τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν, ἔνθα νικῶσιν Ἀθηναῖοι Λακε-

avaritiam accuſare; cum alia contra eos ſcribendi non praeſtaretur opportunitas. Corinthiis accuſantibus, Lacedaemoniis ſuccenſentibus, & Mityleniis culpantibus, grandis in Athenienſium crimina inſurgebat, Laconicas victorias oratione extollens, & Atticas calamitates augens, eas praecipue, quae in Sicilia acceptae fuerunt. Hiſtoriam autem clauſit in bello navali, quod geſtum eſt circa Cynoſſema, hoc eſt circa Helleſpontum: ubi videntur & Athenienſes victoriam comparaſſe. Quae vero ſecuta fuerunt, aliis ſcribenda reliquit, Xenophonti videlicet & Theopompo. Nam plura proelia poſtea commiſſa ſunt. Neque enim complexus eſt ſecundam pugnam navalem circa Cynoſſema, quam Theopompus ſcripſit: neque eam, quae circa Cyzicum commiſſa eſt, in qua Thraſybulus, Theramenes, & Alcibiades victoriam retulerunt: neque quae in Argi-

δαιμονίους, οὔτε τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν τῶν Ἀττικῶν, τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, ὅπου καὶ τὰς ναῦς ἀπώλεσαν Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς ἑξῆς ἐλπίδας. καὶ γὰρ τὸ τεῖχος αὐτῶν καθῃρέθη, καὶ ἡ τῶν τριάκοντα τυραννὶς καθέστη, καὶ πολλαῖς ξυμφοραῖς περιέπεσεν ἡ πόλις, ἃς ἠκρίβωσε Θεόπομπος. ἦν δὲ τῶν πάνυ κατὰ γένος Ἀθήνησι δοξαζομένων ὁ Θουκυδίδης. δεινὸς δὲ δόξας εἶναι ἐν τῷ λέγειν, πρὸ τῆς συγγραφῆς προέστη τῶν πραγμάτων. πρώτην δὲ τῆς ἐν τῷ λέγειν δεινότητος τήνδε ἐποιήσατο τὴν ἐπίδειξιν. Πυριλάμπης γάρ τις τῶν πολιτῶν ἄνδρα φίλον καὶ ἐρώμενον ἴδιον διά τινα ζηλοτυπήσας ἐφόνευσε· ταύτης δὲ τῆς δίκης ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κινουμένης πολλὰ τῆς ἰδίας σοφίας ἐπεδείξατο, ἀπολογίαν ποιούμενος ὑπὲρ τοῦ Πυριλάμπους, καὶ Περικλέους κατηγοροῦντος, ἐνίκα. ὅθεν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν

nuſis facta eſt, ubi Athenienſes Lacedaemonios ſuperarunt: neque, quae caput Atticorum malorum fuit, pugnam navalem ad Aegos flumen, ubi & naves & ſpem deinceps perdiderunt Athenienſes. Tunc enim murus eorum everſus eſt, & tyrannis triginta virorum conſtituta, & in multas calamitates incidit civitas, quas diligentius ſcripſit Theopompus. Thucydides autem inter Athenienſes clariſſimos unus fuit, cumque gravis in ſcribendo videatur, priuſquam ſcriberet, rebus praefuit. Primum autem gravitatis in dicendo demonſtrationem hanc fecit: Pyrilampes enim quidam, ex civibus virum amicum, & amaſii loco habitum, ob ſuſpicionem quandam interfecit. Hac autem cauſa in Areopago mota, magnum ſapientiae ſuae ſpecimen edidit. Nam cum pro Pyrilampe cauſam ageret, & Pericles accuſaret, victoriam obtinuit; unde imperator ab Athenienſi-

ἑλομένων Ἀθηναίων, ἄρχων προέστη τοῦ δήμου. μεγαλόφρων δὲ ἐν τοῖς πράγμασι γενόμενος, ἅτε φιλοχρημάτων, οὐκ εἴα τὸν πλείονα χρόνον προστατεῖν τοῦ δήμου. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Ξενοκρίτου, ὡς Σύβαριν ἀποδημήσας, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, συγχύσεως δικαστηρίου φεύγων ἑάλω· ὕστερον δὲ ἐξοστρακίζεται ἔτη δέκα. φεύγων δὲ, ἐν Αἰγίνῃ διέτριβε, κἀκεῖ λέγεται τὰς ἱστορίας αὐτὸν συντάξασθαι. τότε δὲ τὴν φιλαργυρίαν αὐτοῦ μάλιστα φανερὰν γενέσθαι· ἅπαντας γὰρ Αἰγινήτας κατατοκίζων, ἀναστάτους ἐποίησε. μετὰ δὲ τὴν ἱστορίαν φασὶ συντετάχθαι τῷ συγγραφεῖ τὸ προοίμιον, ἐπεὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μέμνηται γεγονότων, ὥσπερ τῆς Δήλου καθάρσεως, ἣν περὶ τὸ ἕβδομον ἔτος ἐπὶ Εὐθύνου ἄρχοντος γεγενῆσθαί φασι. μέμνηται δὲ ἐν αὐτῷ καὶ τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς, λέγων, Ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου. ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ φη-

bus delectus, princeps populi fuit. Peculatus autem reus eſt factus, tanquam avaritia detentus: idcirco eum non paſſi ſunt amplius praeeſſe populo. Primum enim ſub Xenocrito ad Sybarin peregre profectus, cum Athenas reverſus eſſet, perturbationem iudicii fugiens, captus eſt: poſtea vero in exſilium miſſus per decennium; fugiens autem, in Aegina commoratur, & illic dicitur hiſtorias compoſuiſſe. Tuncque cupiditatem ſuam maxime patefecit: nam omnes Aeginetas foenore opprimens, exhauſit. Poſt abſolutam hiſtoriam prooemium ab auctore ordinatum fuiſſe referunt: quoniam de his, quae in bello geſta ſunt, in eo meminit; ut de Deli purgatione, quam circa ſeptimum annum ab Euthyno archonte factam fuiſſe dicunt. Mentionem quoque in eo fecit de fine belli, dicens: In finem huius

σι, Κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων· ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπιπλεῖστον ἀνθρώπων. πληρώσας δὲ τὴν ὀγδόην ἱστορίαν, ἀπέθανε νόσῳ. σφάλλονται γὰρ οἱ λέγοντες μὴ Θουκυδίδου εἶναι τὴν ὀγδόην, ἀλλ᾽ ἑτέρου συγγραφέως. τελευτήσας δ᾽ ἐν Ἀθήνησιν, ἐτάφη πλησίον τῶν Μιλτιάδων πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς ὃ προσαγορεύεται Κοίλη· εἴτε αὐτὸς ἐπανελθὼν Ἀθήναζε ἐκ τῆς φυγῆς, τοῦ ὁρισθέντος χρόνου πληρωθέντος, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, εἴτε μετακομισθέντων αὐτοῦ τῶν ὀστέων ἀπὸ Θρᾴκης, ἐκεῖ καταστρέψαντος τὸν βίον· λέγεται γὰρ ἐπ᾽ ἀμφότερα. καὶ στήλη τὶς ἀνέστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ τοῦτο ἔχουσα τὸ ἐπίγραμμα·

Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται.

belli. Sed & initio dicit: Motus enim hic maximus Graecis fuit, & parti cuidam barbarorum, & ut ita dicam, maximae parti hominum. Cum autem octavam hiſtoriam abſolviſſet, morbo exſtinctus eſt. Falluntur enim, qui dicunt, non Thucydidae eſſe octavam, ſed alterius hiſtorici. Mortuus autem, Athenis ſepultus eſt iuxta portas Miltiadarum, in loco Atticae regionis, qui appellatur Coela: ſeu cum rediiſſet Athenas ab exſilio, completo tempore praeſcripto, & in propria patria occubuiſſet; ſeu translatis eius oſſibus ex Thracia, cum illic deceſſiſſet: in utramque enim partem dicitur. & columna quaedam in Coela erecta eſt, hoc monoſticho inſignita:

Thucydides Olori iacet hoc Halimuſius antro.

ANNOTATIONES
IN VITAM THUCYDIDIS.

Pag. III. *l.* 1. ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΥ) Quis fuerit, aut qua aetate vixerit hic Marcellinus, non ita facile eſt coniicere. Scriptorum, qui eius meminerunt, primus (quod ſciam) & antiquiſſimus eſt Suidas in v. ἀπήλαυσε & v. ἀπολαύειν. Verum an is ſit, quem in v. Μαρκελλῖνος Salluſtio philoſopho familiarem fuiſſe narrat, pronuntiare non auſim. Eum ad Valentiniani, Valentis & Gratiani tempora referri debere exiſtimat Voſſius; eundemque eſſe arbitratur, cuius in Hermogenem de ſtatibus Commentarios una cum Syriano & Sopatro excudit Aldus. Quin & Geſneri ſuſpicio eſt, non alium eſſe ab Ammiano Marcellino, cuius ex XXXI Hiſtoriarum libris exſtant hodie libri XVIII. nempe quia Ammianus ille Graecum ſe fuiſſe dicit extremis libri XXXI verbis: & phraſis ipſa ſatis hoc prodit. ad quam coniecturam firmandam non leve accedit argumentum, quod Am. Marcellinus (ut notavit Valeſius) plurimis in locis imitatus eſt Thucydidem, & nonnulla ab ipſo mutuari ſolet. * *l.* 5. ἀπὸ τῆς ὅλης ξυγγραφῆς παρεκβολὴ) Crediderim hanc diſſertationem operis longioris fuiſſe fragmentum, quo videtur complexus fuiſſe vitas praeſtantiorum quorundam Oratorum & Hiſtoricorum. Primus eam in lucem protulit, ſuaeque Thucydidis editioni praemiſit Aldus: latinitate donavit Iſaacus Caſaubonus: & poſtea recognovit, plurimiſque in locis illuſtravit Aemil. Portus. * *l.* 15. πολὺς γὰρ ἀνὴρ) πολὺς γὰρ ὁ ἀνὴρ legendum cenſet Caſaub.

Pag. IV. *l.* 2. Καὶ συμβουλαῖς) καὶ συμβουλευτικαῖς mallem cum Caſaub. * *l.* 9. τῶν περὶ) Vide Var. Lect. p. XLIV. * *l.* 11. πρὸς Αἰακὸν τὸν Δίος) Ita de Miltiade Herodotus, l. 6, c. 35. adi Rutgerſium in Var. Lect. l. 1, c. 9, p. 29. * *l.* 12. Δίδυμος) Incertum, utrum hic Didymus is ſit, qui

Iulii Dictatoris & Triumvirorum temporibus vixit, & Χαλκέντορος appellatur ab Ammiano Marcellino, aliiſque; an Didymus cognomento Claudius, qui (teſte Suida) de Thucydidis in analogia erratis ſcripſit. Vide Voſſium de Hiſtoricis Gr. l. 1, c. 24. * *l.* 13. Φερεκύδην) Pherecydae duo, aut plures fuerunt. Nullus dubito, quin Pherecydes, cuius fragmentum citat Marcellinus, idem ſit ac ille, cuius meminit Strabo lib. 2, & quem admodum antiquum eſſe oſtendit Dionyſ. Halicarn. l. 1 Antiq. ubi inquit, ἄνδρα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων Φερεκύδην τῶν Ἀθηναίων γενεαλόγων οὐδενὸς δεύτερον. Vide Salmaſium ad Solinum p. 590; Voſſium de Hiſtoricis Gr. l. 4, c. 4; Menagium in Diogenem Laërtium, p. 68. * *l.* 14. Φιλαίας) Aliis eſt Φιλαῖος. (Stephanus in marg. ed. 2 γρ. Φιλαῖος.) Apud Tzetzem Φίλιος pro Φιλαῖος legitur, exiguo quidem mendo, ſed tamen quod Reineccium, alioſque nonnullos eouſque decepit, ut Philium quendam diverſum a Philaeo inter Aiacis liberos ponerent. Hic tum aliis aliquot inter veteres, tum & Pauſaniae in Atticis, non Aiacis, ſed Euryſacis filius, Aiacis nepos dicitur. Herodotus tamen lib. 6, c. 35, Aiacis filium facit. Plutarcho in Solone & Philaeus & Euryſaces Aiacis filii dicuntur.

Pag. V. *l.* 1. Δάϊκλος) Forſan Αἶκλος Caſaub. * *l.* 3. Ἀγαμήστωρ) De hoc, ut de reliquis, nihil memorabile proditur, niſi quod hunc (cum in privata fortuna vixerint ceteri) Athenis Archonta fuiſſe aiunt. Rutgerſius. Vide Meurſium de Archont. Ath. l. 1, c. 1. * *l.* 4. τοῦδε, Μιλτιάδης) Vel cum Caſaubono dicendum, quaedam hic deſiderari, vel cum Rutgerſio legendum τοῦδε Ἱπποκλείδης, τοῦδε Μιλτιάδης &c. Nam Herodotus libro ſexto ponit Hippoclidem Tiſandri filium inter procos, qui Sicyonem Agariſtae cauſa venerant. Vide Rutgerſium p. 30. * *l.* 5. ἐφ' οὗ ἄρχοντος Παναθήναια ἐτέθη) Idem teſtatur Anonymus, cuius meminit Meurſius de Archont. Ath. l. 1, c. 11. Sed uterque capiendus de gymnico eius feſti certamine, quod tunc inſtitutum. Euſebius Chron. 1 rem exponit, ſed in annum III Olympiadis LIII refert. Vide & Meurſium de Regn. Ath. pag. 82; & Rutgerſii var. Lect. pag. 31. (Add. Scaligerum ad Euſeb. n. MCCCCLII.) * *l.* 6. τοῦδε, Μιλτιάδης) Etiam hic deſunt quaedam. Non enim Hippoclides, qui proxime praeceſſit, Miltiadis huius ſecundi pater fuit, ſed Cypſelus, auctore Herodoto l. 6, c. 36. Hippoclidi au-

tem quiſnam filius fuerit, non invenio. * *ibid.* ᾤκησε) ᾤκισε legit Caſaubonus. (& Stephanus.) * *l.* 7. Ἑλλάνικος) Ut duo Pherecydae, ita & Hellanici duo fuerunt: unus Mitylenaeus, annis duodecim Herodoto grandior, alter autem Mileſius, cuius aetas non ſatis cognita eſt. Hellanici cuiuſdam mentionem facit Thucyd. l. 1, c. 97; eundemque reponit inter Atticos Hiſtoricos. qui forſan idem ſit cum eo, cuius Aſopis citatur a Marcellino. Vide Voſſium de Hiſtoricis Gr. l. 1, c. 1, & l. 4, c. 5. * *l.* 9. Θρᾷκες καὶ &c.) Herodotus hanc hiſtoriam refert, ſed ita ut Marcellinum alios auctores eſſe ſecutum appareat. Quin & Θρᾷκες οἱ Δόλογκοι ex Herodoto reſcribendum mallem: cum Δόλογκοι (teſte Stephano) ἔθνος Θρᾴκης, Δόλοπες ἔθνος Θεσσαλῶν. * *l.* 12. καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰ &c.) Ἐς Δελφοὺς ἔπεμψαν τοὺς βασιλέας περὶ τοῦ πολέμου χρησομένους. Herodot. l. 6, c. 34. * *l.* 13. εἰδότες ὅτι &c.) Δεινὸς γὰρ εὑρεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρον. Aeſchylus in Prometheo vincto, v. 59. Carmen hoc ipſum citat & Ariſtophanis Scholiaſtes ad Equites; & πόρους legit, ſicuti Marcellinus. * *l.* 14. Θεῶν γὰρ ἰσχὺς &c.) Ita edidit Stephanus. Θεῶν γὰρ ἰσχὺς καὶ κατ' Αἰσχύλον ὑπερτέρα. πολλάκις δ' ἐν κακοῖσι τὸν ἀμήχανον καὶ χαλεπὰς *** ὑπέρ τε ὀμμάτων κριμναμένων νεφελῶν ὀρθοῖ. Ald. Flor. Baſ. In optimis Aeſchyli editionibus (Trag. ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις. v. 232.) legitur: « Ἔστι θεοῖς δέ τ' (δ' ἔτ' al.) ἰσχὺς καθυπερτέρα· « πολλάκι δ' ἐκ κακοῖσι τὸν ἀμήχανον « ἐκ χαλεπᾶς δύας, ὕπερθ' ὀμμάτων κρημναμέναν νεφελᾶν ὀρθοῖ.

Pag. VI. *l.* 7. Πρὸ τῶν ὅρων &c.) Procul dubio legendum, πρὸ τῶν θυρῶν καθεζομένῳ τῆς αὐτοῦ οἰκίας. nam Herodotus diſertim refert, eum ſediſſe ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἑωϋτοῦ. eſt autem ortus error e compendio literarum, & prava pronuntiandi ratione. Rutgerſius. * *l.* 10. ὁρῶν οὖν &c.) ὁρέων τοὺς Δολόγκους παριόντας, ἐσθῆτα οὐκ ἐγχωρίην ἔχοντας, καὶ αἰχμὰς &c. Herodot.

Pag. VII. *l.* 1. Οἱ μὲν οὖν &c.) Ita Herodotus rem narrat, quem vide l. 6, c. 35. * *l.* 4. οἷς καὶ προσδοὺς) ὃς καὶ προσδοὺς legendum exiſtimat Caſaub. * *l.* 8. ἀποθανόντος δὲ μετὰ παιδὸς αὐτοῦ) ἀποθανόντος δὲ ἄπαιδος αὐτοῦ. Idem. (& Steph.) Ἀποθανόντος δὲ μὲν ἄπαιδος αὐτοῦ. Rutgerſius. * *l.* 9. Στησαγόρας) Lapſus eſt Marcellinus, & cum eo Ariſtophanis interpres, qui hunc Steſagoram Miltiadis Cypſeli fratrem uterinum faciunt, cum fuerit fratris eius uterini

filius. Cypſeli enim uxor, mater Miltiadis, (qui moriebatur *ἄπαις*, ut conſtat ex Herodoto, l. 6, c. 38.) Cypſelo mortuo, nubit Steſagorae, ſive Tiſagorae, ut eum vocat Ariſtidis Schol. (Id enim ex eo liquet, quod Cimonem Miltiadis tertii patrem, Steſagorae quidem filium, Miltiadae vero Cypſeli fratrem uterinum fuiſſe tradit Herodotus l. 6, c. 38. Quod fieri non potuit, niſi Cypſeli uxor eo mortuo Steſagorae nupſerit.) Steſagoras ex ea Cimonem ſuſcepit, qui ob ſtultitiam Κοάλεμος dictus fuit. Hunc patrem Miltiadis tertii, & Cimonis eius filii avum fuiſſe conſtat. Nam Cimoni duo filii fuere, Steſagoras & Miltiades, ut liquet ex Herodoto l. 6, c. 38 & 39. Hic Miltiades ad Marathonem vicit: qui male a Cornelio Nepote cum Miltiade Cypſeli confunditur, ut Cimon Coalemus a Plutarcho cum Cimone Miltiadis tertii filio. Miltiadi huic liberi fuere tres: Metiochus & Elpinice, e muliere ignota, quam Atticam fuiſſe Marcellinus ait; ex Hegeſipyla, Olori Thraciae regis filia, Cimon, dux clariſſimus. Vide Rutgerſium in Var. Lect. p. 37 & 44. * *l.* 14. *λαμβάνει Θρᾳκῶν*) Vide Herodotum l. 6, c. 39.

Pag. VIII. *l.* 5. Ἡ *δὲ ναῦς*) Vide eundem, l. 6, c. 41. * *l.* 9. *ἐχθρῶν*) Lacunas in editt. Ald. Flor. Baſ. hiſce verbis (quae uncis incluſa vides) feliciſſime ſupplevit Iſ. Caſaubonus, ex Suida, ut credo, in voce Μιλτιάδης. (Stephanus hic annotat: lego *τῶν ἐχθρῶν* ex Suida: unde & reliqua ſupplevimus, quae hic notis incluſa vides.) * *l.* 12. *στρατηγὸς*) *κατήγορος* Ald. Flor. Baſ. * *l.* 13. *οὖν κατάγεσθαι*) Inter *οὖν* & *κατάγεσθαι*, ut & mox inter *καὶ* & *μέταλλα* deerat aliquid in codice, unde Marcellinum deſcripſit Aldus. * *l.* 14. *Θουκυδίδου γένος*) Si nullis aliis argumentis (praeter ea, quae ſequuntur) adductus, ſibi & aliis perſuaſerit Marcellinus, Thucydidem a Miltiade genus duxiſſe, metuo ut eorum ſententia verior ſit, qui, Hermippum ſecuti, eum a Piſiſtratidis originem habuiſſe teſtati ſunt. In eadem tamen, qua Marcellinus, opinione graviſſimum ſcriptorem Plutarchum eſſe video. Rutgerſius. * *ibid. καὶ μέγιστον τεκμήριον*) Argumentum plane ficulneum: ſi enim omnes opulenti e Miltiadis genere putandi ſint, quid fiet Craſſo? aut ſi omnes, qui fodinas in Thracia poſſident, quid ipſius Thucydidis coniugi, quam & divitem, & fodinas in Thracia poſſediſſe, ipſe Marcellinus ſcribit. Idem.

Pag. IX. *l.* 2. Τισὶν * *εἶναι*) *τισὶν ἀδελφιδοῦς εἶναι* legen-

dum coniicit Iſaacus Caſaubonus. (& Stephanus.) * *l.* 3. *μηδεμίαν μνήμην*) Thucydides tamen non obſcuram ſui mentionem facit, lib. 4, c. 104: Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν &c. & paulo infra: Θουκυδίδην κτῆσίν τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων &c. & lib. 5, c. 26: Γέγραφα δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος &c. Ae. Port. * *l.* 8. ἡ στήλη) ἔχουσι δὲ καὶ αἱ στῆλαι ἐπιγραφὰς ποῦ ἕκαστος ἀπέθανεν. Schol. Ariſtoph. p. 560 ed. Aurel. * *l.* 11. Μελιρίσι) Μελιτίσι omnino ſcribendum. Pauſanias in Atticis, Θουκυδίδει μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων. (Haec eſt emendatio Stephani, & Caſauboni in ed. Porti: quam etiam ſequitur Petitus in leg. Attic. pag. 495, 497. Pauſaniae locus eſt Attic. cap. 23. Quae hic de nomine patris Thucydidis ſcribit Marcellinus, non potuerunt adducere Stephanum in Annotat. ad Thucydidem pag. 271, ut ei ac Didymo potius aſſentiri vellet, quam plerisque aliis vetuſtis ſcriptoribus, qui patrem Thucydidis Ὄλορον vocant, non Ὄρολον, Ita Thucydides ipſe IV, 104. Dionyſius Halicarn. de Arte rhetorica cap. 6 in princ. Pauſaſanias Attic. cap. 23. Plutarchus in Cimone princip. Ariſtides Tom. III, pag. 200 ed. Cant. Themiſtius Orat. IV, pag. 60 ed. Hard. Agathias Lib. II, p. 62. Photius Biblioth. Cod. x, ubi male editum eſt Ὄλουρε, pro Ὄλορε. Suidas in Θουκυδίδης & ὀργᾷν, qui etiam in Ὄλορος ad patrem Thucyd. reſpicere potuit, & Schol. Dionis Chryſoſtomi in Scholiis Morelli ad Dionem pag. 106. Si Didymus columnam in ſepulcro Thucydidis poſitam ſua aetate ſuperfuiſſe, & inſcriptionem illius ſibi lectam teſtatus fuiſſet, reſponderi poſſet, omnia loca ſcriptorum veterum, in quibus patri Thucydidis Oloro nomen eſt, e ſcriptura columnae emendanda eſſe. Sed hoc non liquet e verbis Marcellini, e quibus nihil aliud colligi poteſt, quam Didymum teſtimonium columnae ad ſententiam ſuam ſtabiliendam adhibuiſſe: quod ille etiam diu poſt eam abolitam fama quadam accepiſſe potuit. Hoc quoque ſcrupulum iniecit, quod Marcellinus regem Thracum, cuius nomen patri Thucydidis impoſitum fuit, & Ὄλορον appellat, & quod Herodotus VI, 39 & 41 Ὄλορον regem Thracum memorat. Tamen viri eruditiſſimi Voſſius II Inſtitit. Orator. 13, 3, & I de Hiſtor. Graec. 4, itemque Fabricius II Biblioth. Graec. 25, 1, Didymi & Marcellini auctoritatem ſequi malunt.) * *l.* 14. ὄντως) ὄντος malit Ae. Port. * *ibid.* ξένος γὰρ οὐδεὶς)

Habebant quidem gentes & familiae ſua ſingulae monumenta: unde Demoſthenes in Orat. adverſus Macaratum, *ἐν τῷ μνήματι* Βουσελιδῶν *πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ* Βουσέλου *γενόμενοι κεῖνται.* Sed utrum hoc religioſe adeo obſervatum fuerit, ut neminem iiſdem monumentis, niſi qui eiuſdem familiae eſſet, inferre liceret, ſtatuere non auſim. Rutgerſius de rei veritate, ut & de validitate argumenti, quo Marcellinus Thucydidem probat Miltiadis genere oriundum, ſubdubitat, quod Cimonis monumentis, Herodotum, qui ab ea familia alienus, illatum eſſe, idem ille Marcellinus auctor ſit.

Pag. X. *l.* 1. Πολέμων) Hunc Polemonis librum *περὶ ἀκροπόλεως* citat Athenaeus l. 11 & 13, ut & Strabo l. 9, & Harpocration in Νεμέας *χαράδρα.* Vide Meurſii Cecropiam, c. 2. * *l.* 2. *καὶ θεο* * *αὐτῷ γεγενῆσθαι*) *καὶ* Τιμόθεον *υἱὸν αὐτῷ γεγενῆσθαι*, cum Caſaubono (& Stephano) legendum cenſeo. Filium enim Thucydidi fuiſſe, qui Timotheus appellabatur, conſtat ex Suida, in voce Θουκυδίδης. * *l.* 3. ὁ δὲ Ἕρμιππος) Forſan & hic Hermippus *βιογράφος*, cuius ſaepius meminit Diogenes Laërtius, & quem (ut puto) laudat Ioſephus l. 1 contra Appionem, hiſce verbis: Πολλοὶ *δὲ καὶ περὶ αὐτὸν ἱστορήκασι, καὶ τούτων ἐπισημότατός ἐστιν* Ἕρμιππος, *ἀνὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής.* De hac Hermippi opinione (quam firmat Schol. Thucyd. ad I, 20) vide quae ſupra monuimus. * *l.* 4. *διαφθονεῖν*) Rectius forſan *διαφωνεῖν* ſcribendum. * *l.* 6. *λέγοντα ὡς*) Vide Thucyd. VI, 54 ſq. * *l.* 9. Σκαπτῆς *ὕλης*) Σκαπτησύλης malit Ae. Port. nam Σκαπτησύλη dicitur Stephano *περὶ πόλεων*, & Latinis (ut Feſto & Lucretio) Scaptenſyla & Scapteſyla. Marcellino tamen noſtro bis adhuc diviſis plane vocibus ſcribitur, adeo ut veriſimile non ſit, toties librarii calamum aberraſſe, quod & extra omnem controverſiam ponit Plutarchus in Cimone, p. 480 ed. Francof. & de exſilio, p. 605. (Holſtenius ad Stephanum v. Σκαπτησύλη) De Scapteſyla fuſe Vincentius Contarenus lib. var. Lect. c. 29, p. 116. (Pinedo ad Stephanum v. Σκαπτησύλη dicit, in Plutarcho perperam legi Σκαπτὴ ὕλη. Non magis ibi perperam legitur, quam in Herodoto VI, 46, & Theophraſto de lapidibus, ex ſententia Leopardi, (a qua tamen diſceſſit Heinſius, in cuius edit. Theophraſti pag. 393 eſt Σκαπτησύλη) qui haec loca VII Emendation. 20 indicavit, nec non Euſtathio ad Dionyſium pe-

rieg. v. 517 locum Herodoti deſcribente. Utroque modo dictum fuiſſe probabile facit gentile Σκαπτησυλίτης apud Stephanum. Dacerius ad Feſtum annotat, Stephano & Plutarcho Σκαπτησύλην eſſe. Hoc de Stephano verum eſt, non de Plutarcho; niſi fortaſſis, ut benigne interpretemur, eo reſpexit, quod quidam Mſſ. Plutarchi in Cimone Σκαπτησύλη habent. De controverſia inter Lambinum & Giſanium, quorum ille in Lucretio VII, 810, Scapteſula, hic Scapteníula ſcribendum contendit, Contarenus pronuntiat, ferri poſſe utramque ſententiam, ſed ſe propter Mſſorum Lucretii & Feſti conſenſum, qui Criticis omnibus ſemper magnifaciendus ſit, poſteriorem praeferre. Et hoc videtur probaſſe I. Fr. Gronovius ad Liv. XXIX, 27. Scapteſula Leopardus l. d. idque in Herodoti interpretatione Latina expreſſit Iac. Gronovius. Dudum de hac ratione ſcribendi egerunt viri docti, Politianus v. Ep. 3, Pierius ad Virgilium II Ecl. 1, I Aen. 363, & VIII, 184. Muretus ad Ciceron. II Philipp. 18, qui amplius cogitandum dicit, ſi cui ea res tanti ſit, Guyetus ad Terent. Eunuch. Prol. v. 10, & alii apud Dauſqueium in Orthographia. Sed eam non tam novam eſſe, ut quidam putarunt, conſtat e fragmentis legis Thoriae A. U. C. IↃCXLVI, & legis Serviliae A. U. C. IↃCLXVI latae, apud Sigonium II de Antiq. Iur. Ital. 2, & II de Iudic. 27. quorum in illo *quotiens*, in hoc *die vicenſumo* eſt.

Pag. XI. *l.* 13. Ἀναξαγόρου) Euripidem Anaxagorae auditorem fuiſſe tradunt Diogenes Laërtius, & Cicero lib. 3 Tuſc. quaeſt. aliique, quos citavit Menagius in ſuis ad Diogenem obſervationibus p. 77 ed. Amſtel. atque illum ὑπερφυῶς admiratum eſſe Periclem ſcribit Plutarchus. Verum Thucydidis, ut diſcipuli Anaxagorae, nemo, ut credo, alius meminit. * *ibid.* ὅθεν, φησὶν) Ita primus edidit Ae. Port. Ὅθεν (φησὶν ὁ Ἄντυλλος) καὶ ἄθεος ἠρέμα ἐνομίσθη, τῆς ἐκεῖθεν θεωρίας ἐμφορηθείς. ἤκουσε δὲ διδασκάλων, Ἀναξαγόρου μὲν ἐν φιλοσόφοις, Ἀντιφῶντος δὲ &c. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1 & 2. Verum verba tranſpoſita eſſe monuit H. Steph. * *l.* 14. Ἄντυλλος) Ex enarratore noſtro (ad III, 95, IV, 19 & 28.) coniicio, Antyllum hunc (quem rhetorem appellat Suidas) Scholia quaedam conſcripſiſſe, aut Criticam exercuiſſe in Thucydidem.

Pag. XII. *l.* 1. Ἀντιφῶντος) Quod Caecilius (ut eſt apud Plutarchum lib. de Vitis x Rhet.) tradit, Antiphontem fuiſ-

ſe Thucydidis diſcipulum, id verum eſſe minime arbitror. Sed video, quid deceperit ſive Caecilium, ſive Plutarchum. Duo enim fuere Antiphontes, ut docet Hermogenes lib. 2 περὶ Ἰδεῶν. Ex his priorem, qui Rhamnuſius dicitur, Thucydidi magiſtrum fuiſſe cenſeo: quod Suidae etiam teſtimonio comprobatur. poſteriorem autem veriſimilius eſt Thucydideae dictionis (ut nonnulli volunt eruditi) aemulum fuiſſe. Vide Voſſium de Rhetor. nat. & conſtit. c. XI, p. 73, & Ionſium de Scriptoribus Hiſtor. Philoſ. p. 322. (add. Florent. Chriſtian. ad Ariſtoph. Veſp. v. 1262. **l.* 2. τῇ ὀγδόῃ) Vide Thucydidem l. 8, c. 68. **l.* 6. σεσιώπηκεν) Utrum hoc vere de Thucydide pronuntiet, incertum: nam varia de morte Antiphontis tradunt Hiſtorici, ut conſtat ex Plutarchi libello de Vitis X Rhetorum. **l.* 12. πεμφθεὶς γὰρ) Vide Thucydidem lib. 4, c. 104 ſqq.

Pag. XIII. *l.* 5. φυγαδεύουσιν αὐτὸν) Exſilii ſui meminit Thucyd. l. 5, c. 26 hiſce verbis: καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν. **l.* 6. πλουτῶν) Valde dives erat, ſecturas aureas in Thracia poſſidens. lib. 5, c. 105. **l.* 8. Σκαπτῇ ὕλῃ) Σκαπτησύλῃ legit Ae. Port. ut ſupra Σκαπτησύλης. Feſtus Scapteſulam in Macedonia collocat: ſed facile Marcellino poteſt conciliari. Nam Graeci, quidquid erat trans Neſſum ad Orientem, Thraciam appellarunt, in qua regione fuiſſe videtur Scapteſula: Romani autem Macedoniam ſubactam magis adhuc ampliarunt, eiuſque primam regionem conſtituerunt intra Strymonem & Neſſum. Vide Vincentii Contareni Var. Lect. cap. 29, p. 116. (In Plutarchi Cimone p. 480 Mſſ. A. V. a Porto ſtant. Ibi quoque A. Θουκυδίδης μὲν Ἁλιμούσιος γέγονε τὸν δῆμον, non τῶν δήμων. WASS.) **ibid.* ἔγραφε) Quod Hiſtoriam ſuam ſcripſerit Thucydides, cum a patria remotus, atque in exſilium pulſus eſſet, clare indicat Cicero l. 2 de Orat. quod in Thracia περὶ τὴν Σκαπτὴν ὕλην, teſtis luculentus Plutarchus in libello de exſilio. **l.* 9. Τιμαίῳ) Timaei plures fuere, de quibus adi Suidam, Voſſium de Hiſtoricis Gr. & Ionſium de Scriptoribus Hiſtoriae Philoſ. Accipio de Timaeo Siculo Tauromenite. **l.* 10. ἔγραφε δ') Aliter cenſet Dionyſius Halicarn. cui Thucydides videtur iniquior patriae ob irrogatam exſilii mulctam. Verum ille in pleriſque plus iuſto acrior Thucydidis cenſor. **l.* 12. Παρ' αὐτῷ non agnoſcit Suidas, hunc Marcellini locum citans in vocibus ἀπήλαυσε & ἀπολαύειν.

Pag. XIV. *l.* 4. ἀποδράναι φησὶν) Herodot. l. 8, c. 94. Vide Plutarchum de malignitate Herodoti, pag. 870 ed. Francof. * *l.* 5. Τίμαιος δ') Τίμαιος ἠβουλήθη μείζω ποιεῖν Τιμολέοντα τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν. Suidas, quem vide in voce Τίμαιος, ut & Plutarchum in vita Timoleontis. * *l.* 7. Φίλιστος) Refert Plutarchus, quod Philiſtus omnium hominum ſtudioſiſſimus fuerit Tyrannorum : praeſertimque Dionyſii iunioris. Quaere in vita Dionis, p. 974 ed. Francof. * *l.* 8. Ξενοφῶν) Vide Xenophontem de Expeditione Cyri, in fine libri tertii, & Diogenem Laërtium lib. 2, Segm. 50. cum quibus confer Suidam in v. Μένων. * *l.* 11. Θουκυδίδαι πολλοὶ) Τέσσαρες δέ εἰσι Θουκυδίδαι Ἀθηναῖοι. ὁ ἱστοριογράφος, καὶ ὁ Γαργήττιος, καὶ ὁ Θετταλὸς, καὶ ὁ Μιλησίου υἱός. Schol. Ariſtoph. p. 405, 498. (Acharn. v. 703, & Veſp. 941. vid. Meurſium V. Lection. Attic. 26. ubi non Μιλησίου, ſed Μελησίου ſcribendum contendit.) * *l.* 12. Μιλησίου) Cuius meminerunt Plato, Plutarchus in Pericle, Athenaeus, & Thucydides noſter, l. 1, c. 117. * *l.* 13. διεπολιτεύσατο) Sunt, qui praeferunt ἀντεπολιτεύσατο. Sed nihil mutandum. Nam ἀντιπολιτεύεσθαι, pro διαπολιτεύεσθαι, de contrariis partibus non raro poſitum invenimus, praeſertim apud Polyaenum & Plutarchum. Vide plura apud Caſaubonum ad Polyaeni Strategemata, p. 45 ed. Lugdun. (Lib. I, cap. 21 & 31. Stephanus hic coniiciebat ἀντεπολιτεύσατο, & in Annotat. in Scholia Graeca ad paginam 1 συνδιεπολιτεύσατο, aut συνεπολιτεύσατο. vide ibi.) * *ibid.* Φαρσάλιος) Hunc memorat Thucyd. l. 8, c. 92, & idem eſt (ut puto) qui Scholiaſti Ariſtoph. dicitur Θεσσαλός. nec forſan alius eſt eiuſdem Γαργήττιος ab eo, qui apud Marcellinum Ἀχερδούσιος audit. * *l.* 14. Πολέμων) Vixit Ptolemaei Epiphanii temporibus, atque librum inſcripſit, teſte Strabone l. IX, περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Vide Meurſii Cecropiam c. 2, & Voſſium de Hiſtoricis Gr. l. 1, c. 18.

Pag. XV. *l.* 3. Ἀνδροτίων) Huius meminere Pauſanias, Plutarchus, Aelianus, Clemens, aliique. Videſis Voſſium de Hiſt. Gr. l. 3. * *l.* 4. Πραξιφάνης) Memoratur a Laërtio in vita Platonis. * *l.* 6. Χοιριδίῳ) Χοιρίλῳ mallem cum Caſaubono, (& Stephano.) Nam Choerilum vixiſſe Thucydidis temporibus conſtat. Choeridium autem in Graecorum monumentis fruſtra quaeras. De poëtarum, quos memorat, aetate, vide Voſſium de Poëtis. * *l.* 7. ἐπεὶ μὲν ἔζη

&c.) Cur hoc dicit, nulla prorſus coniectura aſſequi poſſum. * *l.* 11. *ἰκρίον γὰρ*) Illis, quibus ſepultura legibus denegata erat, Cenotaphia exſtrui ſolebant intra Atticae fines, ſed impoſita tumulo cruce. Vide Petiti Comment. in leges Atticas p. 562. De voce *ἰκρίον* conſule Lipſii notas ad libellum de Cruce. (Haec in Suida v. *ἰκρίον*, ſub nomine Thucyd. ita perperam leguntur: *Ἰκρίον γὰρ ἐπὶ τοῦ τάφου κεῖται τοῦ κενοταφίου. Θουκυδίδης. Γνώρισμα ἐπιχώριον κ. ν. Ἀ. τ. ἐπὶ δυστυχία τ. κ. μ. ἐ. Ἀ. τ.* Quae hinc emendari poſſunt. Petitus *ἰκρίον* eſſe crucem cenotaphio impoſitam, quomodo ante eum etiam alios hoc accepiſſe ſcribit Lipſius in Notis ad lib. I de Cruce cap. 4, colligit ex Epigrammate Flaminini in Alcaeum poëtam apud Plutarchum in Flaminino; ſed coniectura, ut mihi videtur, non valde firma. Varias ſignificationes huius vocabuli habent veteres Lexicographi, Euſtathius ad Homerum compluribus locis, Scholiaſtes Apollonii Rhod. 1 Argonaut. v. 566, & Scholiaſtes Ariſtophanis Nub. v. 226; quorum nemo *ἰκρίον crucem* interpretatus eſt. Lipſius putat *tabulam*, ſive lignum *navale* fuiſſe.)

Pag. XVI. *l.* 1. *ἀπὸ τῆς φυγῆς*) Oenobium de Thucydide ab exſilio revocando decretum obtinuiſſe, ipſumque etiam Thucydidem poſt reditum dolo fuiſſe peremtum, ſcribit Pauſanias in Atticis, pag. 21 ed. Francof. (Attic. cap. 23.) * *l.* 3. *Ζώπυρον*) Idem, puto, eſt hic Zopyrus cum illo Byzantio, cuius meminit Plutarchus in Parall. min. c. 36. Vide Voſſium de Hiſt. Gr. l. 3. * *l.* 4. *Πεισιστρατιδῶν*) Nam pertinaci adeo odio eos habuerunt, ut ne quidem accepta in Sicilia clade in diſcrimen ſummum adducti, poſt annos nonaginta duos, cum exſulibus quibuſcunque reditum darent, hos recipere voluerint. Vide Meurſii Piſiſtratum c. 16. * *l.* 8. *εἰ γὰρ οὐκ ἂν ἐτέθη* &c.) *εἰ γὰρ ἂν ἐτέθη ἐν τοῖς πατρῴοις μνήμασι κρύβδην τεθεὶς, οὐκ ἂν* &c. legendum exiſtimat Ae. Port. (Addit Portus, vide infra, *τὰ ὀστὰ αὐτοῦ κρύφα*). Legendum *ἢ κρυβδὴν τεθείς. ἢ*, id eſt, alioqui. Steph. qui vertit, *quod ſi eſſet, nunquam ille in avito monumento poſitus fuiſſet.*) * *l.* 13. *Φιλόχορος*) Sc. in libro de Archontibus, de quo Anonymus *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ*, ad Olymp. c. 1, an. 111; quod opus pars erat commentariorum de Attica, ut exiſtimat Voſſius de Hiſt. Gr. l. 1, c. 18. * *ead.* *Δημήτριος*) Demetrium *ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ* bis citat Diogenes Laërtius in vita Thaletis: adeo ut mi-

rum ſit, eius non meminiſſe in librorum Demetrii catalogo, quem contexit lib. 5, Segm. 81.

Pag. XVII. *l.* 1. Κράτιππος) Is, Thucydidi aequalis, qui (teſte Dionyſio Halicarn. in iudicio de Thucydidis hiſtoria) ea, quae a Thucydide omiſſa erant, ſcriptis complexus eſt. * *l.* 7. ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη) Veriſimile eſt, Thucydidem ultra ſexageſimum annum vitam produxiſſe: cum (teſte Gellio l. XV, c. 23.) initio belli Peloponneſiaci quadraginta annos natus fuiſſe videatur, atque (ut infra Marcellinus) obierit in Thracia poſt Peloponneſiacum bellum finitum. * *l.* 11. ἀσαφῶς δὲ λέγων) De Thucydidis obſcuritate in concionibus queritur Cicero, eamque rerum compreſſioni adſcribit. nam verborum prope numerum ſententiarum numero conſecutus eſt. Quin etiam in Thucydide obſcuritas a verbis provenit, ut vel illa indicant Dionyſii Halicarn. εὐαρίθμητοι γάρ τινές εἰσιν, οἱ πάντα τὰ Θουκυδίδου συμβαλεῖν δυνάμενοι, καὶ οὐδ' οὗτοι χωρὶς ἐξηγήσεως γραμματικῆς ἔνια. (De Thucydidis imitatione Homeri, Pindari, & Prodici vid. Annotationes in Scholia Graeca ad IV, 133; & de Gorgiae παρισώσεσι Stephanum ad I, 2.

Pag. XVIII. *l.* 4. Γοργίου) Multum huic maximi quique viri, qui poſtea ſunt ſecuti, debuerunt. nam, ut Philoſtratus in Epiſt. ait, Critias ac Thucydides acceptum illi referunt magnificum atque exaggeratum orationis genus, quod Philoſtratus vocat μεγαλόγνωμον καὶ τὴν ὀφρῦν. Floruit circa Olymp. LXXX. Vide Voſſium de Rhetorices nat. & conſtit. c. 10. * *l.* 7. Προδίκου) Protagorae diſcipulus fuit Prodicus, & aequalis Gorgiae, quem a καλλιλογίᾳ etiam Maximus Tyrius commendat, Diſſert. 7. Vide Suidam.

Pag. XIX. *l.* 7. τριῶν δὲ ὄντων χαρακτήρων) De hiſce vide Tan. Fabri praefationem ad Longini libellum vere aureolum περὶ ὕψους. (Deſcripſit ex hoc loco quaedam Suidas v. χαρακτῆρες.) * *l.* 13. μέσῳ μὲν Ἡρόδοτος) Idem plane de eo Dionyſ. Halicarn. qui in libello *de vocum ſtructura*, Herodotum medium characterem cum Homero ſecutum eſſe ſcribit. * *l.* 14. ἰσχνῷ δὲ ὁ Ξενοφῶν) Ita diſerte de eo Dionyſ. Halicarn. in praeceptis *de oratione nuptiali*, extremis fere verbis.

Pag. XX. *l.* 1. διά γε οὖν τὸ ὑψηλὸν) Sublimem eſſe Thucydidem fatetur Dionyſius, eiuſque characteri ἀξίωμα & ὄγκον aſſignat Hermogenes: ei autem gravitatem & maieſtatem paſſim fere omnes concedunt. * *ibid.* ποιητικαῖς

πολλάκις &c.) Vide Dionyſium Halicarn. de Thucydidis Idiomate, & Longinum περὶ ὕψους, c. 20 & 34.

Pag. XXI. *l.* 13. Ξενοφῶντος) Fertur tamen de Xenophonte, (quemadmodum teſtatur Laërtius) quod cum Thucydidem poſſet ſupprimere, primus eius monumenta in lucem protraxerit: quo vel ſolo nomine, quantum illi debeant omnes, nemo non intelligit.

Pag. XXIII. *l.* 5. Θεόπομπος) Is res Graeciae inde, ubi deſinit Thucydides, hiſtoria complexus eſt, auctore Polybio in Excerptis de virtutibus & vitiis. Teſtatur & Anonymus ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ, Theopompum res Graecas orſum eſſe, ubi deſierat Thucydides, annoſque complexum XVI, atque deſinere in navali pugna circa Cnidum. Hiſce adde Diodor. Sic. p. 442, 511. Vide Voſſium de Hiſtor. Gr. l. 1, c. 7; & Ionſium de Scriptoribus Hiſtor. Philoſ. l. 1, c. 9. * *l.* 7. Θουκυδίδης ἐν Ἀμφιπόλει) Vide lib. 4, c. 104 ſqq. * *l.* 10. Κλέωνι) Conſule l. 3, c. 36; l. 4, c. 21 ſq. 27 ſqq. & l. 5, c. 6 ſq. (v. Marcellin. p. XII ſq. WASS.)

Pag. XXIV. *l.* 2. Σκαπτῇ ὕλῃ) Σκαπτησύλῃ malit Ae. Port. Vide quae ſupra notavimus ad p. X & XIII. * *l.* 10. πρὸς τέρψιν τῶν ἀκουόντων) Vide lib. 1, c. 20 ſq. * *l.* 11. καὶ γὰρ ὠνόμασεν &c.) *καὶ γὰρ κτῆμα ἐς ἀεὶ μᾶλλον ὠνόμασεν ἢ ἀγώνισμα τὴν ἑαυτοῦ ξυγγραφὴν* legendum. quae lectio facile elicitur ex ipſomet Thucydide, I, 22. Ae. Port. (Et Stephanus.) * *l.* 15. δελφίς ἐστιν) Vide Herodotum l. 1, c. 23, 24.

Pag. XXV. *l.* 5. περὶ Τηρέως) Lib. 2, c. 29. * *l.* 6. *Κυκλώπων ἱστορία*) Initio libri ſexti. * *l.* 7. *καὶ ὁ Ἀλκμαίων* &c.) Fortaſſe legi poteſt, *καὶ ὁ Ἀλκμαίων δὲ ὁ Ἀμφιάρεω μνημονεύεται, ἔνθα τὰ περὶ τὸν Ἀχελῷον καὶ τὰς πρὸ αὐτοῦ νήσους ἱστορεῖ.* Caſaub. (Ita Stephanus in edit. 2.) Alcmaeonis meminit Thucydides in fine libri ſecundi, unde correctionem huius loci ſatis commodam ſumere potes: *Καὶ ὁ Ἀλκμαίων, ὅτε σωφρονεῖν ἔμελλε, μνημονεύεται, ἔνθα τὰ τῆς σωφροσύνης αὐτοῦ ἐν νήσῳ ποιεῖ.* i. e. *ἔνθα τὴν πρότερον αὐτοῦ σωφροσύνην οὐκ ἄλλως ἂν γενέσθαι λέγει. ἢ ἐν ἐκείνῃ τῇ γῇ, ἣν νῆσον καλεῖ, καὶ ἥπερ οὔπω ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἑωρᾶτο, οὐδὲ γὴ ἦν, ὅτε τὴν αὐτοῦ μητέρα ἔκτεινε. τὴν δὲ τοῦ Ἀχελῴου πρόσχωσιν ὡς νῆσον ἤδη πεποιημένην καὶ νῆσον ἠπειρωμένην νοεῖ.* Ae. Port.

Pag. XXVI. *l.* 6. Γοργίου) Vide ad pag. XVIII.

Pag. XXVII. *l.* 2. αἰεὶ) Si αἰεὶ pro ἀεὶ uſurpaverit Thu-

cydides, in hoc receſſit ab Atticorum conſuetudine, quibus familiare eſt literam ι vocibus auferre. In libris quidem impreſſis ἀεὶ plerumque obtinuit, in Mſſ. utroque modo ſcribitur. * *l.* 5. Παγχάλεπον, καὶ Ἁμαρτάδα) Hae duae voces παγχάλεπον & ἁμαρτάδα nullibi, quod ſciam, apud Thucydidem exſtant. * *l.* 7. Ἐπιλύγξαι) Locus corruptus. (Steph. Fort. ἐπηλυγάζεσθαι. vid. ad VI, 36.) * *l.* 8. Ἀποσίμωσις) Mallem ἀποσιμῶσαι. (Vid. lib. IV, cap. 25.)

Pag. XXVIII. *l.* 8. Ἡροδότου) Hellanicus, Herodotus, Thucydides, hiſtoriae ſcriptores in iiſdem temporibus fere laude ingenii floruerunt, & non nimis longe diſtantibus fuerunt aetatibus. Nam Hellanicus initio belli Peloponneſiaci fuiſſe quinque & ſexaginta annos natus videtur: Herodotus tres & quinquaginta: Thucyd. quadraginta. Scriptum hoc in libro undecimo Pamphilae. Gellius l. 15, c. 23. * *l.* 9. Ἡρόδοτος μέμνηται) Lib. 9, c. 100. (Si Marcellinus hiſtoriam tangit, quam Thucydides in principio lib. II narrat, alius quaerendus eſt locus Herodoti: nam in eo, quem hic annotat Hudſonus, de proelio ad Plataeas inter Perſas & Graecos, Mardonio Perſarum & Pauſania Graecorum duce, facto agitur, quo irruptio Thebanorum in urbem illam quadraginta prope annis poſterior fuit.) * *l.* 11. λέγεται δὲ &c.) Meminere huius rei, Lucianus, Photius in Bibliotheca, & Suidas in voce Θουκυδίδης. (& v. ὀργᾷν. WASS.)

Pag. XXIX. *l.* 2. ἐτελεύτησε δὲ) Vide pag. XV & XL. * *l.* 7. τῶν Πυλῶν) Sc. Melitidem, iuxta quam Thucydidis monumentum erat, teſte Pauſania in Atticis. καὶ οἱ δολοφονηθέντι, (de Thucydide illi ſermo) ὡς κατῄει, μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων.

Pag. XXXI. *l.* 8. τρεισκαίδεκα ἱστορίας) Thucydideae Hiſtoriae in tredecim libros diviſionis meminit Scholiaſtes ad II, 78. * *l.* 9. ἄλλως) Scil. in novem, teſte Diodoro Siculo, l. 12, p. 306, & l. 13, p. 352 ed. Steph. * *l.* 11. Ἀσκληπιός.) Eſt hic Aſclepius unus ex iis, qui Scholia ſcripſiſſe in Thucydidem feruntur. Vide Schol. ad I, 56.

Pag. XXXII. *l.* 5. Ὀλόρου τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως) Cimon Miltiadis filius (ut ſcribit Plutarchus) matrem Hegeſipylam habuit natione Threſſam, filiam regis Oroli. Hinc & Thucydides hiſtoricus, Cimonis propinquus, patrem habuit Orolum, qui ad generis auctorem retulit ſimilem no-

minis appellationem. Quibus ex verbis conſtat, Suidam errare, cum dicit Thucydidem paternum genus duxiſſe ab ipſo Oloro rege Thracum. Nam quia mater fuit oriunda ab Oloro, inditum patri Thucydidis nomen avi materni. Vide Fab. Paulinum in Thucydidem de Peſte Athen.

Pag. XXXIII. *l.* 8. Τρέπονται) Lib. I, cap. 59, ubi vid. Steph.

Pag. XXXIV. *l.* 3. ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ) Hanc vitam Thucyd. ab Anonymo conſcriptam, & editt. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1 praefixam, interpretatione donavit Barthol. Parthenius Benacenſis: ſed cum nonnullis in locis mentem auctoris male aſſecutus ſit, eius verſionem paululum immutavimus. (Haec quoque in Reg. & Caſſ. Codd. ſunt, ſed in Caſſ. admodum recenti manu ſcripta. Titulus eſt Θουκυδίδου βίος.)

Pag. XXXV. *l.* 1. ὅτι ᾧ ἂν) ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος, τοὺς μέντοι ἀγωνιζομένους, καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δήμῳ πλεῖστα, εἷς ἀνὴρ, ὅστις ξυμβουλεύσαιτό τι δυνάμενος ὠφελεῖν. Thucyd. l. 8, c. 68. (Ὅτι ᾧ συμβ. Reg. ὅτι ἂν ᾧ συμβ. Caſſ. Paullo poſt pro ἄριστα ἐκ. Reg. ἄριστος ἐκ.) * *l.* 6. καὶ σὺν αὐτῷ) Vide Plutarchum in vita Antiphontis. Eum cum Phrynicho ac decem aliis a Quadringentis Lacedaemonem miſſum narrat Thucydides VIII, 90. * *l.* 9. στρατηγικὸς δὲ ἀνὴρ) Vide Thucyd. lib. 4, c. 104 ſq. (Στρατηγὸς ικὸς δὲ ἀμελὴς ὁ Θουκυδίδης Caſſ. ἀμελὴς etiam Reg.) * *l.* 12. βραδύτητος) βραδυτῆτος Caſſ. ſic Thucyd. v. 75. Vid. Etymolog. M. v. ἀνδροτής. Mox Ἰόνα pro Ἠϊόνα bis Reg. & Caſſ. & κατέπλευσεν εἰς Ἀμφίπολιν iidem.

Pag. XXXVI. *l.* 7. Κλέων δὲ ἀπέθανεν) Thucyd. l. 5, c. 10. * *l.* 8. Βρασίδας) ὁ Βρασίδας Reg. Caſſ. * *l.* 10. Ἀγνόνεια) Ἀγνώνεια idem & Thucyd. l. c. c. 11. * *l.* 15. ξυγγραφῇ) συγγραφῇ, & paulo poſt συμφορὰς Caſſ.

Pag. XXXVII. *l.* 11. Καὶ ante αἱ deeſt Reg. Caſſ. * *l.* 12. τὴν δευτέραν ναυμαχίαν) Vide Xenophontis Hiſt. Gr. initio libri primi, & Diodorum Siculum. l. 13, p. 354. (Hudſonus, vel Parthenius, ſupplevit in interpretatione verbum, a quo hi accuſativi pendent: nam vertit, *neque enim* complexus eſt *ſecundam pugnam navalem*. Videtur vel e praecedente γράφειν repetendum ἔγραψε, vel paulo poſt diſtinguendum ἣν Θεόπομπος, εἶπεν.) * *l.* 13. τὴν περὶ Κύζικον) Diodor. Sic. l. 13, p. 357. * *l.* 14. τὴν ἐν &c.) Xenophontis Hiſt. Gr. l. 1. * *l.* 15. Ἀργινούσαις) Ἀργεννούσαις Caſſ.

Pag. XXXVIII. *l.* 2. *τὴν ἐν Αἰγὸς*) Diodor. Sic. l. 13, & Xenophon in Hiſt. Gr. l. 2. (Paulo ante *ἀλλὰ τὸ κεφάλ.* Reg.) * *l.* 14. *τοῦ Πυριλάμπους*) Vide Xenoph. Hiſt. Gr. l. 2, ubi recenſet Tyrannorum nomina. Vide etiam Meurſii Att. lect. lib. 4, c. 5.

Pag. XXXIX. *l.* 1. *μεγαλόφρων δὲ*) Non intelligo, quomodo haec de peculatu accipere potuerit interpres. Locus corruptus videtur. * *l.* 6. *ἐξοστρακίζεται*) *καὶ ἐξοστρακίζεται* Mſ. * *l.* 11. *μετὰ δὲ τὴν ἱστορίαν*) Idem etiam a Dionyſio Halicarnaſſeo & quibuſdam aliis factum eſt. (*Δὲ* abeſt ab utroque Cod.) * *l* 13. *ὥσπερ τῆς Δήλου*) Lib. I, c. 8. * *l.* 14. Εὐθύνου) Εὐθυδήμου Dodwell. in Annalib. Thucyd. Ann. VI belli Peloponn. In Thucyd. VI, 69 idem nomen corruptum erat in Εὔδημος. vid. ibi. * *l.* 15. *Ἐς τὴν τελευτὴν*) Lib. I, cap. 18.

Pag. XL. *l.* 1. *μεγίστη*) *δὴ μεγίστη* Caſſ. paulo poſt *ὡς δ' εἰπεῖν* uterque Cod. & *ἐπὶ πλεῖστον* Caſſ. vid. Thucyd. lib. I princ. * *l.* 5. *τελευτήσας*) Potius diſtinguendum poſt *τελευτήσας δ'*, quam poſt *Ἀθήνησιν*. (*τελευτήσας δὲ, Ἀθήνησιν* Caſſ. *δὲ* etiam Reg. ſed ſine diſtinctione. * *l.* 6. Μιλτιαδῶν πυλῶν) Omnino legendum *Μελιτίδων πυλῶν*. (Ita Reg. & Caſſ.)

NOTITIA LITERARIA
DE
THUCYDIDE
EX
Io. Alb. Fabricii Bibliotheca Graeca lib. II, cap. XXV.

Thucydidis vita a Marcellino ſcripta. Ac de Thucydide ipſo, eius aetate, exſilio & ſepultura. Ἰκρίον *Cenotaphio impoſitum.*

THUCYDIDES ex Alimuſio populo Athenienſis, ad Miltiadem genus ſuum retulit, ſi credimus *Marcellino* Rhetori, [1] qui vitam Thucydi-

[1] De hoc *Marcellino* dixi libro IV in Hermogene, quem commentariis illuſtravit. Vita Thucydidis, quae ſub Marcellini nomine exſtat, ab Aldo primum Graece cum Thucydide edita, a *Bartholomaeo Parthenio* Benacenſi, & poſtea ab *Iſ. Caſaubono* Latine verſa, & ab Aemilio Porto & V. Cl. Iohanne Hudſono illuſtrata, laudatur a Suida in ἀπήλαυσε & ἀπολαύειν, & manu exarata exſtat in Bibl. regis Galliae cod. 1411, & in Bibl. Marquardi Gudii. Mihi videtur eſſe ἀποσπασμάτιον operis Rhetorici, in quo de Demoſthene & aliis viris eloquentiae laude claris Marcellinus egerat. Neque Suidas βίον Θουκυδίδου vocat, ſed Marcellinum laudans, περὶ Θουκυδίδου, inquit, φησίν. Auctor anonymus obſerva-

dis Graece compoſuit. Verum hoc refellitur a Iano Rutgerſio lib. 1 Var. Lect. cap. IX. Summo certe loco natus fuit, *Olori*, ſive ut potius ſcribendum [1], *Oroli* filius, cui de illius ingenio praeclara iam ominatus fuerat Herodotus, cum in Olympiis recitante ſe Hiſtorias ſuas, obſervaſſet auſcultanti Thucydidi prae admiratione & idem olim faciendi cupiditate lacrimas excidere.[2] Natus eſt anno ſecundo Olympiadis LXXVII, (ante Chriſtum natum CCCCLXIX) ut ex Pamphila apud Gellium lib. XV, c. 23, colligitur: adeoque ſedecim circiter annorum erat, cum Herodotum ſua recitantem audiret, ipſe Herodoto minor annis tredecim. Praeceptores habuit Anaxagoram Phi-

tionum in Thucydidem, quae leguntur in Diario literario Hagenſi (Journal litteraire) T. IV, p. 429 ſeq. contendit, ea, quae ſub titulo vitae Thucydidis a Marcellino ſcripta, non eſſe unius auctoris, ſed trium diverſorum ſcriptorum de Thucydide ἀποσπασμάτια, quorum ſecundum incipiat p. 7 edit. Oxon. col. 1 verſu antepenult. ἰστέον δὲ ὅτι στρατηγήσας ὁ Θουκυδίδης. Tertium p. 9, col. 1 a verbis: ἔστι δὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μεγαλοπρεπής.

1 Ita Marcellinus Didymum Grammaticum ſecutus ſcribendum contendit, auctoritate στήλης, quae Athenis cenotaphio eius impoſita fuit his verbis: Θουκυδίδης Ὀρόλου Ἁλιμούσιος.

2 Marcellinus: Λέγεται δέ τι καὶ τοιοῦτον, ὥς ποτε τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστορίας ἐπιδεικνυμένου παρὼν τῇ ἀκροάσει Θουκυδίδης καὶ ἀκούσας ἐδάκρυσεν. Ἔπειτα φασὶ τὸν Ἡρόδοτον τοῦτο θεασάμενον εἰπεῖν αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα Ὄλορον, ὦ Ὄλορε, ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα. Idem tradit Photius cod. 60, & Suidas in Θουκυδίδης, qui in Olympiis accidiſſe affirmat. Thucydidem aemulatione hiſtoriae Herodoteae accenſum etiam memorat Lucianus de ſcribenda Hiſtoria T. I, pag. 631.

loſophum, Rhetoremque Antiphontem [1], & propter Anaxagorae diſciplinam Athei convicium ipſi quoque impactum eſſe fertur. Ducis bellici munere functus, ob amiſſamque Amphipolin [2] ab Athenienſibus anno aetatis XLVIII, Olymp. LXXXIX, 1, exſilio punitus, Scapteſulam ſive Σκαπτὴν ὕλην Thraciae civitatem, unde uxorem divitem duxerat, Timotheumque filium ex ea ſuſceperat, ſeſe contulit, & ibidem (teſte Plutarcho lib. de exſilio p. 605) Hiſtoriam ſcripſit, certe in colligendo ad componendam Hiſtoriam apparatu elaboravit, nulli labori, nullis largitionibus in Lacedaemoniorum pariter & Athenienſium duces profuſis parcens, quo veriora ab utraque parte edoctus tradere poſſet. Revocatum ab exſilio, quod per viginti annos duraſſe teſtatur ipſe Thucydides Lib. V, c. 26, praeter alios auctor eſt Plinius [3]; cui ſuccinens Pauſanias, id decreto Oenobii Archontis factum eſſe, teſtatur. Addit vero, Thucydidem deinde reverſum in patriam in-

1 Plutarchus in vita Antiphontis: Καικίλιος δὲ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ συντάγματι Θουκυδίδου τοῦ συγγραφέως μαθητὴν (ita & e Caecilio Photius Cod. 259. ſed διδάσκαλον dicere debuit) τεκμαίρεται γεγονέναι, ἐξ ὧν ἐπαινεῖται παρ' αὐτῷ ὁ Ἀντιφῶν. Reſpicit locum Thucydidis Lib. VIII, c. 68.

2 Vide quae hac de re ipſe Thucydides Lib. IV, c. 106, & Lib. V, c. 26.

3 Plinii verba haec ſunt Lib. 7, c. 30: *Thucydidem imperatorem Athenienſes in exſilium egere, rerum conditorem revocavere, eloquentiam mirati, cuius virtutem damnaverant.* Pauſanias in Atticis pag. 55: Ψήφισμα γὰρ ἐνίκησεν Οἰνόβιος κατελθεῖν εἰς Ἀθήνας Θουκυδίδην, καὶ οἱ δολοφονηθέντι ὡς καθῄει, μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων.

teremtum dolo, ibique ſepultum eſſe. Alii, notante Marcellino, tradunt mortuum eſſe in Thracia, maiorem quinquagenario [1], antequam opus ſuum abſolviſſet. Sepulcrum vero ipſius Athenis oſtendi, ſive quod oſſa defuncti in patriam a cognatis delata fuerint, ſive quod honori ipſius (uti Herodoti etiam extra Atticam itidem defuncti) dicatum ſit Athenis Cenotaphium, idque ſuper impoſitum monumento ἰκρίον [2] teſtari, qualia inanibus & honorariis tumulis imponi mos erat.

Thucydidis libri de bello Peloponneſiaco. Librorum diviſio num ab ipſo auctore. Liber octavus γνήσιος.

Exſtat Thucydidis ΞΥΓΓΡΑΦΗ [3] ΠΕΡΙ ΤΟΥ

1 Immo ſeptuagenario maior obiiſſe videtur, cum initio belli Peloponneſiaci, teſte Pamphila apud Gellium Lib. XV, c. 23, fuerit quadraginta annos natus, & viginti annos illius belli deſcripſerit, totumque bellum, quod per XXVII annos duravit, ſupervixerit. Vide H. Dodwellum in apparatu ad Annales Thucydideos; ex quo Synopſin Chronologicam vitae Thucydidis ad calcem huius capitis ſubiunxi.

2 De hoc vocabulo Lipſius ad Lib. I de cruce c. 4. Videtur retuliſſe figuram temonis vel literae T. Thucydidis iconem veterem in uno marmore iunctam Herodoto, poſt Fulv. Urſinum, Boiſſardum, alioſque exhibet clariſſ. Gronovius T. 2 Antiq. Gr. tabula LXXII.

3 Ammonius docet, ξυγγραφὴν proprie eſſe narrationem rerum, quibus ipſe, qui eas deſcribit, interfuit. Ἱστοριογράφος συγγραφέως διαφέρει. Ἱστοριογράφος μὲν ἐστιν ὁ τὰ πρὸ ἑαυτοῦ γεγονότα συγγραφόμενος, ὡς Ἡρόδοτος. Συγγραφεὺς δὲ ὁ τὰ ἐφ' ἑαυτοῦ γεγονότα, ὡς Θουκυδίδης. Sic & Thomas Magiſter in ξυγγραφεύς. Thucydides κατ' ἐξοχὴν dictus veteribus συγγραφεὺς, ut Homerus Poëta, vel Ora-

ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ. Hiſtoria belli Peloponnenſium & Athenienſium diſtributa iam pridem in libros octo, licet ab auctore ipſo hanc diviſionem eſſe non conſtet, [1] & Marcellinus teſtetur, ab aliis in Libros XIII, cuius diviſionis plus ſimplici vice mentionem facit Graecus Thucydidis Scholiaſtes, (vide H. Stephani notas p. 553 edit. clariſſ. Hudſoni, p. 662 ed. Duker.) ab aliis aliter diſtinctam fuiſſe: ὅμως δὲ ἡ πλείστη, addit Marcellinus, καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε τῶν μέχρι τῶν ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὡς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκλήπιος. [2] Hiſtorias Thucydidis a quibuſdam (Herodoti, ut opinor, exemplo) diviſas fuiſſe in libros novem, teſtatur Diodorus Siculus Lib. XII, p. 306. Liber octavus quoque a priorum ſeptem ſublimi & elaborato dicendi genere remittere viſus, & contra priorum ſeptem librorum morem δημηγορίαις ſive concionibus deſtitutus, quorundam iudicio tributus eſt Thucydidis *filiae*, ab aliis *Xenophonti*, ab aliis denique *Theopompo*. Sed Marcellinus non dubitat, & hunc ipſius eſſe Thucydidis, verum a morbo iam affecti, adeoque animo quoque iam languentis. Tribuitur etiam ſine controverſia Thucydidi a Plutarcho lib. de Garrulitate p. 513, &

tor Demoſthenes: ita notatum ab auctore commentarii Graeci ad Aphthonium. Συγγραφέα τὸν Θουκυδίδην καλεῖ, κατὰ τὸ ἐξαίρετον. ὡς ποιητὴν τὸν Ὅμηρον φαμὲν, καὶ Ῥήτορα τὸν Δημοσθένην.

1 Confer Meurſium Atticarum Lect. Lib. V, c. 26.

2 Aſclepius Sophiſta, de quo dixi Lib. I, c. 1, § 7.

ab aliis paſſim. Ingreditur Thucydides opus [1] ſuum a bello inter Corinthios & Corcyraeos, quod ſeptem annis Peloponneſiacum anteceſſit, narrationemque per aeſtates & hiemes (confer Theonem p. 33 progymnaſmatum) diligenter diſtinctam perducit ad annum belli Peloponneſiaci viceſimum, ita ut quae per VII poſtremos belli iſtius annos geſta ſunt, (per XXVII enim duravit, quod oraculo praedictum & eventu comprobatum eſſe teſtatur Thucydides Lib. V, c. 26; duravit autem ab extremo anni 1 Olympiadis LXXXVII, uſque ad annum 3 Olymp. XCIII) haud attigerit, morte praeventus. De Thucydide eſt Libanii locus de vita ſua T. II, p. 49 ſeq. ubi Codicem MStum Thucydidis commemorat. Nomen ſuum autem non modo in limine operis, ſed etiam in Hiſtoria ipſa ſubinde poſuit, ut: ἐτελεύτησεν ὁ ἕβδομος χειμὼν τῷδε τῷ πολέμῳ ὃν συνέγραψε Θουκυδίδης. Idque vetuſtiſſimorum ſcriptorum exemplo ab eo factum: unde non erat, ut leviculum hocce potuiſſe in tam gravem vi-

1 Vide Dav. Chytraei Chronologiam Thucydidis, Degoreum Whear in praelect. hiemalibus, Gueintzium in vite hiſtorica, &, qui diligentiſſime in hoc argumento verſatus eſt, Henr. Dodwellum in annalibus Thucydideis, edidis Oxoniae anno 1702. 4. Ceterum ratio fugit Edmundum Richerium, cum in obſtetrice animorum c. 8, p. 326, ſcripſit, Thucydidem in componendo mirabili opere hiſtoriarum annos 27 inſumſiſſe. Nam 27 annorum hiſtoriam perſequi voluit, non totidem annos in illa ſcribenda inſumſit Thucydides.

rum incidere, miraretur Andreas Dounaeus ad Chryſoſtomum T. VIII edit. Savil. p. 229.

Thucydidis continuatores.

Supplevere hiſtoriam poſtremorum belli annorum *Cratippus*, Thucydidis aequalis, cuius meminit Dionyſius Halicarnaſſenſis libro de iis, quae Thucydidi propria ſunt, p. 143. *Theopompus* item, teſte Marcellino, & *Xenophon*, cuius Ἑλληνικὰ etiamnum hodie ſuperſunt, & Thucydidem continuant hiſtoria annorum XLVIII, ab Olymp. XCII anno ſecundo ad annum ſecundum Olympiadis CIV.

Peſtilentia ab eo deſcripta. Tyrannus Atticae febris.

Libro Thucydidis ſecundo occurrit diſertiſſima deſcriptio [1] horrendae peſtilentiae, quae Thucydidem ipſum inter alios corripuit, & Athenas miſere afflixit aeſtate anni 3 Olymp. LXXXVII; memorata Hippocrati 3 Epidem. ſect. 3, qui ei cum Acrone Medico Agrigentino interfuit, de quo Plutarchus ſub extremum libri de Iſide & Oſiride. A Lucretio Thucydidis veſtigiis inſiſten-

1 Separatim haec peſtilentiae deſcriptio vulgata eſt Graece & Latine cum praelectionibus Marciis ſive commentariis Fabii Paulini, Venetiis apud Iuntas 1603. 4. Quamquam vero eloquentiae laudem in hac deſcriptione tulit Thucydides, a Galeno tamen notatum eſt, eum ut idiotam & e vulgo aliquem, idiotis, non tanquam Medicum Medicis de peſtilentia ſcripſiſſe II, 7 de difficili reſpirat.

te, eadem lues egregie deſcribitur libro VI, p. 229 ſeq. edit. Giſanii, qui p. 265 Thucydidis locum cum Lucretio contulit. Propter illam deſcriptionem, notante P. Pithoeo, Thucydides in veteri Epigrammate p. 63 vocatur *Tyrannus Atticae febris*, i. e. regnum quoddam eloquentiae in illa deſcribenda exercens: de quo loquendi genere plura dixi ad Eunapii Proaereſium. Deſcriptionem peſtilentiae Thucydideam cum Lucretii lib. VI extremo confert etiam Fulvius Urſinus in Virgilio cum Graecis collato ſcriptoribus p. 167 ſeq. In ſimili argumento tractando verſantur Virgilius Georgic. III, 478, Aeneid. III, 137; Manilius I, 882; Ovidius VII Metamorphoſ. 522; Silius XIV, 582; Statius I Thebaid. 630; Seneca Oedip. V, 110 ſeq. Ammianus Marcellinus XIX, 4; & e Graecis Nicephorus CPol. in breviario hiſtorico p. 40 ſeq. Procopius de bello Perſico II, 22 ſeq. &c.

Thucydidis virtutes. admiratores. imitatoreſque.

Ceterum in Attico, eodemque gravi ac ſublimi dicendi genere, iampridem primas viſus eſt tenere hic ſcriptor, *rerum geſtarum pronuntiator ſincerus & grandis*, ut vocatur a Cicerone de claris oratoribus. Praecipue valet in concionibus, [1]

[1] De hoc praeter alios adeundus Marcellinus in Thucydidis vita. Sunt tamen, qui vitio vertunt Olori filio, quod orationes rectas hiſtoriae interuerit. Ita Franciſcus Patricius, Paulus Benius, & nuper perſonatus Vignolius

quas elaboratiſſimas & graviſſimas paſſim libris ſuis Thucydides inſeruit, imitandaſque ſibi propoſuit Demoſthenes teſte Ulpiano, [1] e Latinis Salluſtius, ut Quintiliano Lib. X, c. 1, & Senecae Lib. IX Controverſ. 1 obſervatum. Tanti etiam Thucydidem feciſſe dicitur Demoſthenes, ut eum manu ſua octies [2] deſcripſerit: certe hoc refert Lucianus adverſus indoctum T. II, p. 380. ac ſi veteri famae apud Arſenium Monembaſiae Epiſcopum [3] credimus, incenſa Athenis Bibliotheca, & Thucydidis opere una abſumto, ex memoria illud Demoſthenes reſtituit, ſed quod merito falſum ac commentitium videtur Voſſio Lib. VI

Marvillius parte 2 Miſc. p. 321. Vide interim, quae pro concionum in hiſtoria uſu diſputat Voſſius in arte Hiſtorica c. 20 ſeq. Iacobus Perizonius in Curtio vindicato p. 92 ſeq. Hubertus Folieta de ratione ſcribendae Hiſtoriae &c.

1 Praefat. ad Oratt. Demoſthenis.

2 Turnebi, qui XXVIII, 22 Adverſar. *decies*, & Roberti Titii, qui IV, 5 aſſertionum *ſepties* hoc a Demoſthene factum affirmat, memoriae lapſum reprehendit Voſſius, & ex eo Tho. Crenius I animadverſ. philolog. p. 75. Videtur etiam Demoſthenis erga Thucydidem ſtudium in proverbium abiiſſe, ut colligas e Suida in Σταγειρίτης. Fuere etiam, qui tradiderunt Alfonſum V Arragoniae regem octies manu ſua Thucydidis hiſtoriam deſcripſiſſe.

3 Ita ille in Apophthegmatis Graece editis, & Leoni X inſcriptis, de Demoſthene: ἐζήλωκε δὲ μάλιστα τῶν πρὸ αὐτοῦ τὸν συγγραφέα Θουκυδίδην, καὶ τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ἐκείνου λόγων εἰς τὸ πολιτικώτερον μετέφρασε. Καὶ οὕτω λέγεται αὐτὸν ἐκμεμαθηκέναι, ὥστε φέρεσθαι τὸ τοιοῦτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι ποτὲ καιείσης τῆς βιβλιοθήκης ἐν Ἀθήναις, καὶ συγκαεισῶν τῶν ἱστοριῶν Θουκυδίδου, αὐτὸν μόνον ἀπομνημονεῦσαι πασῶν, καὶ οὕτω μεταγραφῆναι ποιῆσαι.

Inſt. Or. c. 6, ſect. 2. quis enim, non dicam tantam memoriae Demoſthenis vim, ſed quis ſibi perſuadeat, unicum tantum exemplum fuiſſe operis Thucydidei, poſtquam *Xenophon* ſemel illud hactenus deliteſcens, cum ſupprimere poſſet, protuliſſet in lucem, verique auctoris gloriae vindicaſſet, ut refert [1] Laërtius Lib. II, ſect. 57. Marcellum quoque Syrum tradit Damaſcius in vita Iſidori (& ex hoc Suidas in Σαλλούστιος) integros octo Thucydidis libros memoriae mandaſſe, ſed nihilo meliorem oratorem inde prodiiſſe. Ceterum tralatitium eſt, olim exſtitiſſe, qui Thucydidem tanquam κανόνα τοῦ Ἀττικισμοῦ & preſſae brevitatis magiſtrum imitati, ſive ut Ciceronis de optimo genere oratorum verbis utar, *Thucydidios* ſe profeſſi ſunt, non inter oratores tantum, ab ipſo Iſocrate uſque, Thucydidis prope aequali, in quo multa communia cum Thucydide obſervant eruditi: ſed ex Hiſtoricis etiam, in quibus *Philiſtus* Naucratita, paene puſillus Thucydides [2] ab eodem Cicerone appellatus Lib. II ad Quintum fratrem Epiſt. 12; Thucydidis in brevitate ita imitator, ut obſcuritatem illius quidem effugeret, in multis vero aliis virtutibus illo inferior eſſet, obſervante Quintiliano Lib. X, c. 1, & Dionyſio Halicarnaſſeo Epiſtola ad Cn. Pompeium; tum digreſſiones omnes praecideret, quod no-

1 Laërtius in vita Xenophontis: Λέγεται δ' ὅτι καὶ τὰ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἤγαγεν. Adde Dodwelli apparatum ad Annales Thucyd. p. 34 ſeq.

2 Confer Voſſium de Hiſt. Gr. p. 27, & Vavaſſorem de ludicra dictione p. 167.

tavit Theo in progymnaſmatis p. 33: monens alibi p. 8, totam belli Attici deſcriptionem ex Thucydide Philiſtum in Siculam ſuam hiſtoriam transtuliſſe. Thucydidis imitatorem quoque obſervat Clemens Alex. 6 Strom. p. 620. Infelicius autem Thucydidis imitatio ceſſit *Creperio Calpurniano* Pompeiopolitae, in hiſtoria belli Romanorum cum Parthis, quam multis deridet Lucianus Libro de ſcribenda hiſtoria T. 1, p. 612 ſeq.

Scholia & obſervationes veterum in Thucydidem, ubi etiam de Scholiaſte Graeco edito.

Lexicon quoddam in Thucydidem compoſuerat *Evagoras* Lindius περὶ τῶν παρὰ Θουκυδίδῃ ζητουμένων κατὰ λέξιν. *Iulius* quoque *Veſtinus* Sophiſta, de quo Suidas in Οὐηστῖνος, ſcripſerat ἐκλογὴν ὀνομάτων ἐκ τῶν Θουκυδίδου, Ἰσαίου, Ἰσοκράτους καὶ Θρασυμάχου τοῦ Ῥήτορος, ut omittam alios lexicorum Atticorum ſcriptores, quos infra ſuo loco recenſeo. Idem Evagoras teſte Suida ſcripſit de artificio Thucydidis oratorio: Θουκυδίδου τέχνην ῥητορικὴν ἐν βιβλίοις έ. Et *Numenius* Rhetor temporibus Adriani clarus compoſuit τῶν Θουκυδίδου καὶ Δημοσθένους χρειῶν συναγωγήν. Eadem aetate vixit *Sabinus* Sophiſta, cuius ὑπόμνημα εἰς Θουκυδίδην idem Suidas memorat. Item Didymi Grammatici librum περὶ τῶν ἡμαρτημένων παρὰ τὴν ἀναλογίαν Θουκυδίδῃ. Apud eundem etiam mentio eſt Heronis Athenienſis, qui ὑπόμνημα in Thucydidem condidit, & Evagorae Lindii, qui ſcri-

pſit τέχνην Θουκυδίδου ῥητορικήν. Exſtant quoque *Dionyſii Halicarnaſſei* viri κριτικωτάτου ſcripta praeclara περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων & περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτῆρος, ut omittam iudicia & elogia, quae de dicendi genere Thucydideo occurrunt apud Ciceronem, Demetrium de elocutione num. 40 & 48 ſeq. Longinum & alios Rhetores, Marcellinum item in Thucydidis vita, & Gellium Lib. I, c. 11. Ex recentioribus non omittendus eruditus *Renati Rapini* commentarius Gallice editus, quo Thucydidem contulit cum principe Hiſtoriae Romanae T. Livio. *Scholia Graeca* minime contemnenda in Thucydidem, quae in melioribus editionibus exſtant, a quibuſdam tribuuntur *Xenophonti* neſcio cui, ab aliis *Marcello* cuipiam, (an *Marcellino?*) ut ab H. Stephano in animadverſionibus ad libellum de dialectis Graecis p. 27, ex cod. vet. Corinthi de dialectis. Alii denique non unius illa eſſe auctoris arbitrantur, ſed quod de pleriſque Scholiis in alios ſcriptores Graecos iam multi obſervarunt, enarrationes variorum Grammaticorum, ex *Didymo, Evagora, Antyllo, Aſclepio,* aliiſque, qui Thucydidem illuſtraverant, excerptas, ad oraſque codicum primitus adſcriptas, & poſtea, ut fit, in unum collectas faſciculum, quae perveriſimilis ſententia eſt H. Stephani viri doctiſſimi. Caſpar Barthius T. II in Statium p. 306 queritur, ſe incendio Sellerhuſano cum parte Bibliothecae ſuae perdidiſſe indicem tam in Thucydidem, quam eius Scholiaſtem, *qui tamen,* inquit, *recentior eſt, quam*

vulgo attenditur. Chriſtianum agnoſcas ex eo, quod Gregorii Nazianzeni ſub nomine Theologi meminit in Librum III p. 188.

Thucydidis vitia ac virtutes.

Fuerunt quoque Thucydidi noſtro iam inde ſui reprehenſores: nam Suidas teſtatur, *Claudium Didymum* ſcripſiſſe περὶ τῶν ἡμαρτημένων παρὰ τὴν ἀναλογίαν Θουκυδίδῃ, ſive de Thucyd. circa analogiam vocum Graecarum lapſibus atque erroribus. Alii difficile atque durum ſcribendi genus,[1] alii argumentum nimis particulare, alii affectatas tot moleſtas obſcuraſque conciones, alii narrationum ſeriem, propter obſervatum hiemum aeſtatumque ordinem, ante res integre expoſitas abruptam,[2] alii hyperbata frequentiora, alii alia in eo reprehenderunt, quae videri poſſunt apud doctiſſimum & acerrimum cenſorem Dionyſium Halicarnaſſeum in Epiſtola ad Pompeium, qua Herodotum Thucydidi praefert. Sed nec contemnendae ſunt virtutes huius ſcriptoris, in cuius opere plura nitent civilis prudentiae obſervata ac praecepta plane egregia, hiſtoricum iudicium, ſtudium veritatis etiam iis utcunque parcens, a quibus in exſilium coniectus fuerat, ſub-

1 In veteri Epigrammate p. 95 Anthologiae, in laude ponitur, quod Thucydides ſit οὐ πάντεσσι βατὸς, a ſolis eruditis & prudentibus legendus atque intelligendus.

2 Vide Theonis progymnaſmata p. 33 edit. Camerarii, & p. 36, ubi de hyperbatis.

limis [1] dictio: ut nimis ſint auſteri, qui in tam pulchro corpore levibus forte aliquot paucisque maculis offendi ſe patiuntur. Ioannis vero Harduini ſuſpicionem, qui ex Gallicismis nonnullis, quos in Thucydideo opere obſervaſſe ſibi videtur p. 152 Chronologiae V. T. e numis illuſtratae, & aliis quibuſdam leviculis argumentis, alium a veteri, quem Plinius legerit, Thucydide habere nos coniicit, non equidem curo, miror magis in viro docto, & argumentorum, quae coniecturae eius opponi poſſunt, haud ignaro. Contra illius ſuſpiciones, qui Gallicismos in Thucydide notaſſe ſibi viſus eſt, uti plures etiam Henricus Stephanus in Herodoto, adeundus vir eruditiſſ. M. V. la Croſe in vindiciis veterum ſcriptorum adverſus Harduinum p. 134, & Alphonſus Vignoles in Epiſtola, quae vindiciis hiſce ſubiicitur. De dictione apta & preſſa Thucydidis, (unde σεμνὸν vocat Theophylactus Epiſt. XXX.) inſigne Ciceronis exſtat teſtimonium lib. II de Oratore c. 13.

Epiſtola Thucydidis praegrandis deperdita.

Epiſtolam Thucydidis vaegrandem & dictione ὀγκωδεστέραν perſtringit auctor libri de elocutione, qui ambulat ſub nomine Demetrii Phalerei § 237.

Alii Thucydides.

Alios praeterea Thucydides tres Marcellinus

1 Suidas in Χαρακτῆρες.

& Scholiaſtes Ariſtoph. ad Acharnenſes p. 289; & ad Veſpas p. 345 memorat, *unum* Mileſii filium Alopecenſem, Athenienſium demagogum & adverſarium Periclis, eundem, ni fallor, cuius filios Meleſium & Stephanum memorat Plato in Menone, & de quo ſcripſit aequalis eius Steſimbrotus, Athenaeo, & in Periclis vita Plutarcho laudatus; idemque, ut exiſtimo, qui cum Agnone & Phormione quadraginta naves in Samiorum ſubſidium a Pericle obſidione cinctorum Athenis adduxit, teſte Thucydide Hiſtorico Lib. I, c. 117. *Alterum* ex Pharſalia Theſſalum Menonis filium, cuius meminit Thucydides Athenienſis Lib. VIII, c. 92, & Marcellinus notat mentionem factam a Polemone in Libro de arce Athenienſi: *tertius* Ariſtonis filius, populo Gargettius ſive Acherduſius, poëta, memoratus Androtioni in hiſtoria Attica. His addas *quartum*, iuniorem: cuius meminit Suidas in Μάρτιος, fratrem Martii Veri.

Editiones [1] *Thucydidis Graecae.*

1. Prima *Aldina.* Venet. A. 1502. fol. Cum vita Thucydidis duplici, una breviore *Anonymi*, (eiuſdem forte, qui ſcholia collegit) altera paulo pro-

[1] Praecipuas Thucydidis editiones ante me non indiligenter annotavit *Fridericus Roſtgaard* in ſcripto Gallice edito Pariſ. 1698. fol. Projet d'une nouvelle methode pour dreſſer le Catalogue d'une Bibliotheque. Roſtgaardi ſcriptum Veneti etiam inſeruerunt Ephemeridibus ſuis literariis (la Galleria di Minerva) T. III, p. 124. 192.

lixiore *Marcellini.* Idem Aldus anno poſt, Scholia Graeca antiqua in Thucydidem ſeparatim edidit, ſubiecta Xenophontis libris VII Ἑλληνικῶν, Georgii Gemiſti libris II de rebus, quae poſt pugnam Mantineam acciderunt, & Herodiano, A. 1503. fol.

2. Florentina apud *Bernardum Iuntam,* A. 1526. fol. cum Scholiis Graecis ad oras paginarum appoſitis.

3. Baſileenſis Hervagiana, A. 1540. fol. a *Ioachimo Camerario* recenſita & caſtigationibus quibuſdam illuſtrata ex MSto cod. Baſileenſi, quo uſus Heresbachius, quemque Eugenius quidam CPoli olim donaverat Ioanni Aretino. In hac editione ſcholia a Camerario emendata, ſed ad calcem voluminis reiecta ſunt. Praemiſſus eſt quoque praeter elogia Thucydidis ex Aphthonio, Marcellino, Anonymo, Suida, Dionyſius Halicarnaſſeus de iis, quae Thucydidi peculiaria ſunt, ſive περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων.

4. *Henr. Stephani*, cum Scholiis Graecis ſuas in ſedes magna ex parte repoſitis & integritati ſuae reſtitutis pleriſque in locis 1564. fol. Eodem anno & forma etiam Latina Vallae verſio a Stephano recognita lucem vidit, quae ſolet cum illa coniungi eique ſubiici.

5. Viennae, typis Io. nobilis de Trattner. Thucydidis de bello Peloponneſiaco libri octo Graece ad editionem Dukeri expreſſi 1785. 8. II Vol.

6. Liber I, II, & III. Pariſ. 1548. 1549. 4. apud Vaſcoſanum.

7. Liber I. Pariſ. 1535. 4. & curante *Vito Winſemio*, Witeb. 1562. 4.

8. Periclis funebris laudatio eorum, qui in bello occubuerunt, ex Libro Thucydidis ſecundo. Pariſ. 1605. 4.

9. Thucydidis Orationes cum animadverſionibus & Indice *Car. Lud. Baueri.* Lipſiae. 1758. 8.

10. Thucydidis, Platonis, Lyſiae & Xenophontis orationes funebres, cum notis Anglicis, Oxon. 1768. 8.

Editiones Thucydidis Graecolatinae cum Scholiis antiquis & recentiorum animadverſionibus.

1. *Henrici Stephani.* A. 1588. fol. in qua Thucydides ipſe & Scholia ſingulis paginis ſubiecta emendatius ex fide MSS. codd. exhibentur, & *Vallae* Latina verſio ſecundis curis ad Graecos fontes caſtigata, adiecta eiuſdem Stephani proparaſceve ad lectionem Scholiorum, & uberioribus ad librum primum, & maiorem ſecundi partem [1], annotationibus, quibus & Thucydides ipſe, & Scholia illuſtrantur. Praemiſſa eſt vita Thucydidis ex Marcellino cum Iſ. Caſauboni verſione & caſtigationibus, & ſubiecta Iobi Veratii argumenta orationum concionumque Thucydidis, denique Chronologia Thucydidis, atque argumenta librorum a Davide Chytraeo concinnata.

1 Teſtatur ſe H. Stephanus hanc telam abrupiſſe, quod ex Gallia & Germania ſpes ei facta eſſet emendationum in Thucydidem Scholiaque, & ad haec etiam acceſſionum.

2. *Aemilii Porti*, Francoſ. ap. Wechel. 1594. fol. qui in Graecis nullo MSto cod. uſus Henr. Stephani editionem expreſſit, niſi quando (quod paſſim accidere notat clariſſimus Hudſonus) erratis typographicis laborat. Verſionem tamen Latinam poſt Stephanum accuratius recenſuit, adhibitis in ſubſidium patris ſui Franciſci Porti [1] Cretenſis commentariis, quae huic editioni ſunt adiecta.

3. *Ioannis Hudſoni* viri clariſſimi, Oxoniae e theatro Scheldoniano 1696. fol. In hac praeſtantiſſima editione Graecus contextus Thucydidis accurate & luculenter expreſſus exhibetur e poſteriore recenſione H. Stephani, & recens in ſectiones diſtinctus: in uniuſcuiuſque paginae ora exteriore annotatur annus & menſis, quo ſingula acciderunt, ex mente H. Dodwelli Chronologorum noſtra aetate principis. Verſio Latina Aemilii Porti, verum ab Hudſono hinc inde emendata, non, ut vulgo fieri ſolet, e regione, ſed infra minori charactere ponitur. Verſioni ſubiiciuntur variae lectiones & notulae criticae ex prioribus editionibus & tribus MSS. codd. excerptae. Denique imam paginae partem occupant Graeca ſcholia. Praefixa ſunt operi praeter vitam notis illuſtratam elogia & iudicia de Thucydide, pluraque ſe fuiſſe daturum ait Hudſonus ex Dionyſio Hali-

1 In Draudii Bibl. Claſſica p. 736. male editum *Franciſci Petri*, ubi haec editio memoratur. *Ioannem* quoque *Meurſium* commentarios in Thucydidis hiſtorias molitum, innuit Dominicus Molinus in literis ad eum datis Venet. 30 Nov. 1622. Vide epiſtolas Gudianas p. 130.

carnaſſeo, niſi hic paulo iniquiorem ſe oſtenderet, criticumque calamum in auctorem probatiſſimum ſtrinxiſſet iuvenis adhuc iudiciique parum ſubacti, ut notatum H. Stephano lib. II Schediaſm. 4, & operarum in Dionyſium Halicarnaſſ. c. 16, ubi docet, Dionyſium ipſum imitari deinde dignatum, quae antea reprehenderat. Adiunxit etiam doctiſſimus editor binas tabulas Geographicas ad Thucydidem intelligendum facientes, unam Graeciae, quam ex Thucydide & Edmundi Halleii chartula delineavit, alteram Siciliae, quam ex Cluverii Sicilia antiqua depromſit. Ad calcem ſubnexa ſunt Epitome Thucydidis a Georgio Acacio, & argumenta concionum a Iobo Veratio conſcripta, & H. Stephani proparaſceve ad lectionem Scholiorum. His ſuccedunt prolixiores eiuſdem Stephani & Palmerii (ex eius exercitationibus ad optimos auctores Graecos) annotationes, quae lectionibus variantibus interſeri non potuerunt, quibus ex Porti & Acacii commentariis notae hinc inde delibatae, & Hudſoni nonnulla immiſcentur. Nec minus Camerarii animadv. hic locum dediſſet, ſi quidem eius libellum notarum in Thucydide nanciſci potuiſſet. Accedunt praeterea variae lectiones ex aliis duobus Codd. MSS. Henrici Clarendoniae Comitis & Io. Georgii Graevii, quos ſerius inſpicere ipſi licuit. Denique indices tres locupletiſſimi rerum, dictionum Graecarum inſigniorum, & ſcriptorum in Scholiis laudatorum. Pollicetur praeterea Hudſonus, mantiſſae ſe loco adiecturum eſſe Annalibus

H. Dodwelli Thucydideis, ſiquidem a cl. Roſtgaardo receperit, collationes ſcholiorum MSS. in Bibl. Regia Pariſienſi: ſed Annales Dodwelli ſine illa acceſſione lucem nuper adſpexerunt. Emendandum quod in Hiſtoria operum eruditorum Baſnagiana A. 1695 menſe Auguſto legas p. 549, *on acheve a Oxford une nouvelle edition de Thucydide, à coté du Grec on met la verſion Latine de Dodwel.* Non Dodwelli, ſed Porti verſio ab Hudſono emendata ſingulis paginis ſubiicitur, & in ſummis paginis notationes Chronologicae ex Dodwelli rationibus exhibentur. Etiam Gallicam Ablancurtii verſionem & Anglicam Hobbeſii conſultas ac collatas ab Hudſono monuit Ioannes Clericus in Bibliotheca veteri & nova T. XIV, p. 242. Ceterum MSti Codices Thucydidis non contemnendi in Bibl. Coisliniana, de quibus celeberrimus Montfauconus p. 430.

4. *Caroli Andreae Dukeri*, Amſtelaedami ap. R. & I. Wetſtenios & Gul. Smith. 1731. fol. Thucydidis de bello Peloponneſiaco Libri octo, cum annotationibus integris H. Stephani & Io. Hudſoni. Recenſuit & Notas ſuas addidit *Ioſephus Waſſe.* Editionem curavit, ſuaſque animadverſiones adiecit *Car. Andr. Dukerus.* Cum variis Diſſertationibus, MSStorum collationibus, & Indicibus novis locupletiſſimis.

5. Eadem repetita Glaſguae 1758. 8. VIII Vol. exc. Rob. & Andr. Foulis.

6. Thucydidis Funebres orationes Gr. & Lat. prodiere Glaſguae 1755. 12.

Editiones Thucydidis Latinae.

Laurentio Valla interprete una cum vita ex Marcellino, interprete *Bartholemaeo Parthenio* Benacenſi. Pariſ. apud Aſcenſium 1513. fol.

Vallae interpretatio recognita a *Conrado Heresbachio* Colon. 1527. fol. A doctiſſimis viris Pariſ. 1528 apud Aſcenſium fol. Ab Heresbachio Colon. 1543 & 1550. fol.

A *Sebaſtiano Caſtellione* Baſil. 1564. fol. apud Henr. Petri.

Ab *Henr. Stephano* A. 1564. fol. & Francof. 1582. 12. 1589. 8. ubi vita Thucydidis ex Marcellino occurrit Latine reddita ab *Iſ. Caſaubono*, & *Iobi Veratii* argumenta concionum Thucydidis, & Chronologia Thucydidis auctore *Davide Chytraeo*.

Ab *Henr. Stephano* & *Aemil. Porto* Francof. 1594. fol. apud Wechel. & ibidem eodem anno forma minore in 12.

Thucydides interprete *Vito Winſemio* patre, Doctore Medico & Graecarum literarum Profeſſore, cum eiuſdem Scholiis, ex editione filii Viti Winſemii, Witebergae 1569. fol. 1580. 8.

Ex nova verſione elegantiſſima & cum notis Chronographicis ac Geographicis *Georgii Acacii Enenckel* Baronis *Hohenecci*, Tubing. 1596. 8. Argentor. 1614. 8.

Orationes ex hiſtoria Thucydidis & inſigniores aliquot Demoſthenis in Latinum ſermonem converſae a *Philippo Melanchthone*, editae a Caſparo

Peucero, Witeb. 1562. 8. Converſa quaedam e Thucydidis hiſtoria, & de auctore illo deque ſcriptis eius expoſita a *Ioachimo Camerario* Witeb. 1565. 8.

Plures orationes Thucydidis in linguam Latinam converſae per *Ioannem Caſam*, Archiepiſcopum Beneventanum, Roſtoch. 1584. 4. & Helmſt. 1610. 4. cum praefat. *Ioannis Caſelii*. Et inter Caſae Latina monumenta, Florent. 1554. 4. & Halae Sax. 1708. 4. cum praefatione *Nicolai Hieronymi Gundlingii*. Denique inter opera Caſae iunctim excuſa Florentiae 1707. 4. tom. tertio, & ſeparatim ex Caſelii recenſione, curante *Io. Henrico Ackero*, Ienae 1714. 8.

Iobus quoque *Veratius* Genuenſis, qui A. 1571 diem obiit, orationes pleraſque Thucydidis pereleganter Latine vertit, notato argumento atque Rhetorico artificio. Praetereo orationem Periclis ex libro II Thucydidis Latine verſam a *Guil. Cantero*, poſt Ariſtidis orationes Baſil. 1566. fol. p. 580.

Orationes Thucydidis ſeparatim excuſae Graece, Lipſiae 1631. 8. curante in uſus auditorum ſuorum *Andrea Corvino*.

Converſi quidam notiſque illuſtrati ſunt loci inſignes e Thucydidis hiſtoria, ut prooemium, Conciones quaedam & deſcriptio peſtilentiae, & de auctore ipſo & eius ſcriptis obſervata a *Ioach. Camerario*. Witeb. 1565. 8.

Ioannem Argyropulum publice in Vaticano libros Thucydidis explicantem Xyſto III Pontifice, auſcultaſſe ſe teſtatur Ioannes Reuchlinus.

Sunt mihi in manibus plures Epiſtolae ſcriptae ab illuſtri viro Dominico Molino ad *Ioan. Meurſium*, quibus non ceſſavit illum urgere, ut Thucydidem illuſtrandum ſibi ſumeret, ſed ſurdo fabulam narravit.

Bened. Averani, Florentini, diſſertationes LVIII in quaedam Thucydidis loca prodiere Tomo primo eius operum iunctim poſt auctoris fata excuſorum Florentiae 1716. fol. *Memoires de Trevoux* 1718 *Decembr. p.* 1045. *Giornale d'Italia T.* 24. *p.* 425. *Bibl. ancienne & moderne T.* 12. *p.* 161.

Pericli tributam paucorum privatorum laudationem a Thucydide, reprehendit & vitio illi vertit laudatus Gundlingius praefatione ad Nicolai Burgundi hiſtoriam Belgicam. Sed Thucydidem ſatis mos illorum temporum tuetur, nec Pericli ad decus vel ad amorem civium inutile eſſe potuit, cives, qui pro patria fortiter pugnantes mortem glorioſe oppetierunt, pro concione celebraſſe.

Ioannis Grammii caſtigationes ad Scholia Graeca in Thucydidem. Hafniae 1722. 4. Miratur vir doctus p. 19, correctionibus Aemilii Porti rarius prioribus libris locum datum in editione Oxonienſi.

Incerti cuiuſdam Britanni Obſſ. in Miſcell. Obſerv. Vol. I, Tom. I & II.

Frid. Lud. Abreſchii in Thucydidem Animadverſiones in Miſcell. Obſerv. Vol. III, Tom. I & II. *Eiuſdem* Dilucidationes Thucydideae II Part. Traiecti ad Rhen. 1753 & 1755. *Eiuſdem* Auctuarium dilucid. in Animadv. ad Aeſchylum, Zwol-

lae 1763, a pag. 213 ſqq. cum quo quidem ſaepe res eſt & certamen Bauero in notis ad Orationes.

Car. Lud. Baueri Exercitatio de lectione Thucydidis, optima interpretandi diſciplina. Lipſiae 1753. 4.

De notatione Thucydidis & ſcribendi genere ſollerter atque intelligenter egit, & locis quibuſdam luxatis medicam attulit manum *Io. Dav. Heilmanus* in kritiſchen Gedanken von dem Character und der Schreibart des Thucydides, Lemg. 1758. 4.

Multa in textu noſtri corrigit *Io. Iac. Reiskius* in Animadv. ad Graecos auctores Vol. III, Lipſ. 1761. 8. cuius etiam exſtant notae in Thucydidem ad calcem verſionis Germ. Orationum Thucydidearum.

Verſiones Thucydidis in linguas vernaculas.

Gallicae. 1. *Claudii Seyſſelii* Epiſcopi Maſſilienſis, qui iuſſu Franciſci I Gallice reddidit, & Vallae Latinam verſionem ſecutus eſt, ac de quibuſdam locis Laſcarin conſuluiſſe dicitur. Pariſ. 1527. 1559. fol. 1555. 8. & 1545. 1555. 16. Ex hac verſione Thucydidem libenter lectitavit & in caſtris comitem habuit Carolus V Imperator. Vide Victorini Strigelii praefat. ad animadverſiones ſuas in Chronicon Philippi Melanchthonis. Perſtringitur Seyſſelii verſio ab H. Stephano in praef. ad Thucydidem & ad introductionem Gallice editam ad Apologiam pro Herodoto.

2. *Ludovici Iaſaldi Uſei* (Louis Jauſaud d'Uſez) Genevae 1600. 4.

3. *Nic. Perotti Ablancourtii* Pariſ. 1662. fol. & 1671. 12. tribus voluminibus. recuſa Amſtel. 1694. 12. & 1714. 12. ubi notae ſtatim ſuis locis ſubſtratae.

4. Harangues & Concions de Thucydide & autres Auteurs par *Fr. de Belleforeſt.* Pariſ. 1572. fol.

Italica Franciſci di Soldo Strozzi, Florentini, dicata Coſmo Medici, Venet. 1545. 8. 1563. 1564. 4.

Anglicae. 1. *Thomae Nicolls* ex Gallica Seyſſelii compoſita. Lond. 1550. fol.

2. *Thomae Hobbeſii*, ex Graeco concinnata, una cum diſſertatione de vita & ſcriptis Thucydidis, & charta Chorographica Graeciae, quam ſua manu Hobbeſius delineavit. Dicitur ea potiſſimum de cauſa verſionem hanc compoſuiſſe, ut ineptias Democraticorum Athenienſium civibus ſuis patefaceret Lond. 1628 & 1634. fol. Vide vitam Hobbeſii p. 15 & 41 ſeq. & Baylii Lexicon Hiſtorico Criticum, ubi de Hobbeſio agit nota (B Δ) editionis ſecundae. Graecorum fontium aliquando neglectorum arguitur Hobbeſius in notis ad marmora Oxonienſia. Anglica *Hobbeſii* verſio recuſa eſt Lond. 1722. 8. duobus volum.

Hiſpanica Didaci Gratiani de Aldrete. Salmanticae 1564. fol.

Germanicae. 1. *Hieronymi Boneri*, praetoris Colmarienſis, Auguſtae Vindel. 1533. fol.

2. Studiis ſocietatis virorum doctorum, Francofurti ad M. 1757. 4. II Vol.

3. *Io. Dav. Heilmani*, Prof. Goetting. cum Notis criticis, Lemgoviae 1760. 8.

4. *Io. Iac. Reiskii* Orationum Thucydidis, cum Notis Lat. in Thucyd. Lipſiae 1761. 8.

Danica Franciſci Michaëlis Wogelii, Paſtoris Aakrerenſis in Iutia, in dioeceſi Aarhuſienſi. Vide Nova literaria maris Baltici & Septemtrionis A. 1698, p. 212. ubi Danicam verſionem Herodoti, Xenophontis, & Diodori Siculi ab eodem ad praelum parari diſces.

Vitae Thucydidis Synopſis Chronologica ex mente Henrici Dodwelli.

Sed de Thucydide priuſquam dicere deſino, en tibi Synopſin vitae eius Chronologicam, ex mente praeſtantiſſimi Dodwelli.

Ante Chriſt.	Olymp.	
471	77 $\frac{1}{2}$	natus Thucydides.
456	$\frac{80}{81}$ $\frac{4}{1}$	anno aetatis XV audiit Herodotum Hiſtorias ſuas in Olympiis recitantem.
454	81 $\frac{2}{3}$	— XVII. primum militiae illius tirocinium.
452	$\frac{81}{82}$ $\frac{4}{1}$	— XIX. primae illius militiae ἐν Περιπόλοις finis.
444	$\frac{83}{84}$ $\frac{4}{1}$	— XXVII. miſſus in coloniam Thuriorum in Italiam.
441	84 $\frac{3}{4}$	— XXX. Coloniae Thurior. IV. * Oſtraciſmus Thucydidis ſi quis forte. Vide Dodwelli Apparatum § 21.
431	87 $\frac{1}{2}$	— XL. Inde in patria uſque ad exſilium. Et initium belli Peloponneſiaci.

* Oſtraciſmus iubebat exeſſe urbe per annos decem. Plutarch. Pericle p. 157.

Ante Chriſt.	Olymp.	
424	$\frac{88}{89}\ \frac{4}{1}$	— XLVII. στρατηγία Thucydidis Amphipolitana coepta ineunte Hecatombaeone.
423	$89\ \frac{1}{2}$	— XLVIII. στρατηγίας abdicatio, menſe Scirophorione exeunte: & exſilii initium.
414	$91\ \frac{2}{3}$	— LVII. Moritur Perdiccas, & ſuccedit in regno Macedoniae Archelaus.
411	$92\ \frac{1}{2}$	— LX. finis Ἡλικίας στρατευσίμου Thucydidis, ſive aetatis ad militiam idoneae.
403	$94\ \frac{1}{2}$	— LXVIII. Reſtitutus patriae Thucydides poſt annum exſilii vigeſimum, & finito bello Peloponneſiaco. Tum demum, iudice Dodwello, hiſtoriae ſcribendae incubuit.
399	$95\ \frac{1}{2}$	— LXXII. Mortuus Archelaus Macedoniae rex, poſt cuius mortem Thucydides inclaruit.
395	$96\ \frac{1}{2}$	— LXXVI. Eruptio tertia Aetnae, cuius meminit Thucydides Lib. III, c. 116.
391	$97\ \frac{1}{2}$	— LXXX, quem ſuperavit, mortuus eſt in Thracia. Iam erat in Scillunte Xenophon, ſcripſitque libros de expeditione Cyri, libros Thucydidis, filiorum eius opera nactus ante Olympiadem $\frac{103}{104}\ \frac{4}{1}$.

Catalogus Scriptorum in Scholiis ad Thucydidem laudatorum.

Scriptores in Scholiis Graecis ad Thucydidem allegati hi ſunt: Aeſopus, Antyllus, Ariſtoteles ἐν τοῖς Ἠθικοῖς, Aſclepius, Callimachus, Cratinus ἐν χείρωνι, Demoſthenes, Dionyſius Periegetes, Auctor Epigrammatis in Orſippum Megarenſem,

Eupolis, Euripides in Medea, Herodotus, Heſiodus, Hippocrates, Homerus ſaepiuſcule, Lycophron, Orus Grammaticus. Pauſanias ἐν τῇ διαπεπονημένῃ αὐτῷ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγῇ, Phoebammon Rhetor, Sophocles, Theognis ὁ ποιήσας τὰς ὑποθήκας, Theologus, (Gregorius Naz.) Xenophontis ἀναβάσεις.

CAROLI ANDREAE DUKERI
PRAEFATIO.

PRODIT tandem dudum promiſſa, ac diu exſpectata; ſed multis ante non praeviſis moris atque impedimentis retardata, nova haec Thucydidis editio, ad cuius notitiam quae pertinent, quam potero breviſſime exponam. Nunquam mihi animus fuit in hunc ſcriptorem aliquid meditari, quod publice legi poſſet, multo minus eum ſub meo nomine, quod quidam vulgarunt, edere. Noram enim & me, & illum, meque ex eo numero eſſe ſciebam, quibus ſe non βατὸν eſſe ipſum dicentem facit noti Epigrammatis Graeci auctor poëta. Et quamquam in illius lectione non plane hoſpes eram, tamen non ita eum triveram, ut multis locis implicatam atque involutam verborum ſtructuram, &, quae cum hac coniuncta eſt, ſententiae obſcuritatem, extricare & aperire poſſem, & multa a communi uſu recedentia, eique propria, loquendi genera negotium mihi non faceſſerent. Sed vicit propoſitum meum repetita *Wetſteniorum* & *Smithi* interpellatio. Nam cum hi, ultra modum aucto exemplarium editionis Hudſonianae pretio, novam illius editionem cum virorum doctiſſimorum *Henr. Stephani*, *Io. Hudſoni*, & nondum editis *Ioſ. Waſſe* Animadverſionibus molientes, ante aliquot annos ad me veniſſent, meamque ad hanc rem operam expetiſſent, nihil tum impetrare a me potuerunt; quod mihi alienis operis diſponendis multum temporis ac laboris perdere non lubebat. Deinde, interiectis compluribus menſibus, cum deſcriptam e duobus manu exaratis Codicibus varietatem ſcripturae nacti iterum idem a me petiiſſent, nec

vana ſpes eſſet nobis copiam Codicis MSti Caſſellani factum iri, & ipſe eum, qui in Bibliotheca huius urbis eſt, ad manum haberem, conſilium mutavi. Sperabam enim, ſi ipſe his auxiliis adiutus, ſcriptori praeſtantiſſimo, propter tarditatem ingenii aliamve imperitiam, nihil opis afferre poſſem, me tamen a doctis & peritis harum rerum aeſtimatoribus gratiam initurum, qui cum iis communicaſſem, unde meditando, quod ego non potuiſſem, extunderent, & multa in libris vulgatis corrupta ac depravata in melius reſtituerent atque emendarent. Hac praecipue ſpe, cum mihi in eo publica rei literariae utilitas verſari videretur, non aegre, quod ante recuſaveram, a me impetrari, & novam editionem curandi onus mihi imponi paſſus ſum: cuius adornandae quam rationem ſecutus ſim, priuſquam dicam, brevi de adminiculis, quibus nixus opus aggreſſus ſum, exponam.

Habebant, ut dixi, *Wetſtenii* & *Smithus* deſcriptas e duobus Mſſ. varias lectiones, altero Bibliothecae regiae Pariſienſis, quem ob hanc cauſam *Regium* vocavi, cum quo editio Oxonienſis comparata erat, altero Havnienſi, cui *Danico* nomen feci, e quo vir clariſſ. *Ioannes Grammius*, linguae Graecae in Academia Havnienſi Profeſſor, diſcrepantem ab eadem editione ſcripturam miſerat. De Regio non aliam notitiam accepimus, quam eſſe Codicem Bibliothecae regiae n. 3044. In eo aoriſtos infinitivorum in υναι eſſe properiſpomenos, ut παροξῦναι; ὅτι ſemper ſeparari a ſuperlativis ſequentibus, & ſcribi ὅτι τάχιστα, ὅτι μάλιστα; ἐντάχει & ἐσταμάλιστα unum vocabulum compoſitum videri; ubique ſcribi ἀλλό τι; ὅπως ſemper futuro indicativi iungi; ac denique ſcribam monuiſſe, obſervanda eſſe nonnulla, ut ἤκαζον, ὠφελία, & alia quaedam. De Danico haec ſcripſerat clar. *Grammius*: Eum videri habere aetatem trecentorum annorum, ſed in medio libro quinto eſſe ſcripturam manus paulo recentioris uſque ad finem. Emtum eſſe Venetiis anno CIƆIƆCXCIX a viro illuſtri Frederico Roſtgaerdo, ex inſulis Sicilia & Melite re-

duce; nunc autem eſſe illuſtriſſimi Comitis Chriſtiani Daneſchiold, Domini Samſoae &c. His acceſſit Codex Mſ. e Bibliotheca Sereniſſimi Principis Landgravii Haſſo-Caſſellani, cuius mihi quondam indicium fecerat vir clariſſimus *Io. Herm. Schmincke*, a Bibliotheca Principis, & Hiſtoriarum in Academia Marburgenſi Profeſſor. Huius uſum, agente illo ipſo indice, iis, qui in literis aliquid conantur, ad omnia officia paratiſſimo, non difficulter a Sereniſſimo Principe, quae erat illius clementia, & incredibile ac ſingulare omne genus artes ac ſcientias incrementis augendi ſtudium, impetraverunt Bibliopolae. Eſt hic liber forma maxima, ſed quadrata magis, quam oblonga, eleganti manu in charta, bombycina puto, ſcriptus adeo denſa, ut uno alterove loco adverſae paginae verſus aliquot ſcalpello exſciſſi ſint, illaeſis omnibus in averſa literis. In fine manu vetuſta & minio hae literae ſcriptae ſunt:

Ψ έ ο λ ω ω χ Ν ᾶ ε σ͂ Ψ Β ω Η ή Η ο λ χ α λ χ
Π χ τ ή τ λ χ.

id eſt, ſecundum cryptographiam librariorum Graecorum, quod e celeberrimi *Montefalconii* Palaeographia Graeca p. 288 didici, *τέλος σὺν θεῷ τῆς βίβλου Θουκυδίδου.* Inde

ϵ τ ζ   Я̃   Ψ̃   ζ̿   Π̃   ε̃   Ν̓   Δ̓

quarum illae indicant, librum ſcriptum eſſe A. M. 6760; ſive Chriſti 1252; ad quam fere aetatem illum referendum eſſe etiam ante, quam eas conſideraveram, ex ipſa forma & ductibus literarum cum ſpeciminibus ſcripturae Graecae ſeculi XII & XIII in eadem Palaeographia comparatarum conieceram; hae quomodo explicari debeant, nec clariſſ. Hemſterhuſius, quem de ea re conſulueram, nec ego adhuc inveſtigare potuimus. Erat, qui ſuſpicaretur, illis denotari indictionem: de quo videbunt, qui multos manu exaratos Codices Graecos inſpexerunt. Inter

cryptographiam & notam anni atramento ſcriptum eſt itidem manu vetuſta Epigramma in Thucydidem, Ὦ φίλος, cum nonnulla varietate ſcripturae, quam annotavi pag. 17. Eadem omnia deinde ibidem atramento & longe recentiore manu eiuſdem, ut videbatur, qui multa ſcholia ſcripſit, repetuntur additis his: ἠρξάμην σὺν θεῷ Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, τὸν γένος Κεκροπίδην, μηνὶ Ἰουλλ. γ' τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰακίνθου Ν. Ι' Ἔτους στ, ſequentibus tribus aliis literis, quae, abſterſo manu vel cubito ſcribentis adhuc madente atramento, legi non poterant. Uſus ſum praeterea Codice Mſ. chartaceo e Bibliotheca huius urbis, formae mediae e chartis quadruplicatis, recentiſſimo quidem illo, & fortaſſis vix trecentorum annorum, ſed tamen e non malae notae libro deſcripto, & multis locis ad genuinam ſcripturam confirmandam utili. Eum Hudſonus ſibi a celeberr. Graevio miſſum *Graevianum* vocaverat, quam notam illius retinui, etſi is tum non Graevii, ſed viri conſultiſſimi Guilielmi van Cleef, cauſarum in foro Traiectino patroni non incelebris, erat, qui eum Graevio utendum dederat, ac deinde in Bibliothecam publicam intulit. In hoc conferendo Hudſonum, vel eos, quibus ille hoc negotii dederat, parum diligenter verſatos fuiſſe, nec multo minus quam dimidiam partem variantis ſcripturae praeteriiſſe, ex his, quae ex illo in Variis Lectionibus deſcripſi, apertum eſt. Acceſſit denique his omnibus editionis Baſileenſis Hervagii cum Mſ. chartaceo formae maximae Bibliothecae publicae Baſileenſis collatio, a viro reverendo ac doctiſſimo *Io. Iacobo Wetſtenio*, apud Baſileenſes V. D. M. qui eum ſeculi XIII vel XIV eſſe putabat, mecum communicata. Ex hoc Codice Hervagius nonnullas varietates ſcripturae excerptas ad Camerarium miſerat, quae in editione Hervagiana ante librum primum leguntur, de qua re, deque ipſo exemplari, in Epiſtola ad Epiſcopum Eyſtatenſem ita ſcribit Camerarius: *Uſi ſumus adiumento exemplaris vetuſti, de quo diligentia Hervagii noſtri multa obſervatione digna deſcripta fuere, & communi-*

cata nobiſcum. Exemplar vero Conſtantinopoli, ut in illo praeſcribitur, ab Eugenio Papa, ſic enim vocarunt Graeci ſuos magiſtros paterni affectus nomine, Ioanni cuidum Aretino ante annos amplius centum, (id eſt, ante annum 1440. nam Hervagiana editio anno 1540 prodiit) *qui ſe illo ſtudiorum cauſa contuliſſet, donatum, & Baſileae hucuſque aſſervatum fuit.* Sed Hervagium quaedam non recte vidiſſe, & non uno loco aliam, atque in Mſ. eſt, ſcripturam dediſſe, deprehendit idem Wetſtenius: de quibus lectorem ſuis locis monui. De praeſtantia horum MSStorum, quique eorum aliis praeferendi, qui poſtponendi ſint, non volo iudicium meum interponere, quia ſuum cuique pulchrum eſt. Scio, quid de quibuſdam eorum iudicent alii, & fortaſſis recte. Sed, quod vulgo dici ſolet, nullus liber tam malus eſt, qui non aliqua parte ſui bonus ſit. Hoc facile animadverti poteſt, duos, quibus primum uſus fuit Hudſonus, plerumque inter ſe & cum Danico, Clarendonianum magis cum Regio & Caſſellano conſentire, Baſileenſem autem & Graevianum medios quodammodo eſſe, & ſaepe eandem ac ſingularem ſcripturam habere.

Editionum vetuſtarum praeter Vaſcoſanianam trium primorum librorum, quam ubique cum Aldina convenire non recte dicit Hudſonus, ſi modo ipſe varias lectiones Aldinae recte deſcripſit, & Baſileenſem Hervagii nullam habui, cuius duo exemplaria eundem annum 1540 praeferentia, quibuſdam locis diſcordare obſervavi. Nec, quas non habebam, magnopere requiſivi, cum, quod mihi tantum propoſitum erat editionem Hudſonianam inſtaurare, tum, quod credebam, Hudſonum omnes ſatis accurate cum edit. Porti contuliſſe; qua de re tamen deinde nonnihil dubitare coepi, poſtquam vidi, eum in deſcribendis lectionibus edit. Hervagianae plus ſemel aberraſſe.

His auxiliis adiutus, totius operis hanc rationem tenui. In τῷ κειμένῳ, textum vulgo vocant, Thucydidis, & interpretatione Latina ſecutus ſum editionem Oxonienſem,

e praeſcripto cl. Waſſe, quo auctore Wetſtenii & Smithus hanc editionem ſuſceperunt, niſi ubi ille aliquid mutatum voluerat. Ipſe mihi nihil in ea re permiſi, contentus in Animadverſionibus dixiſſe, quae mihi videbantur, praeterquam quod ſemel, aut ſummum bis, e Mſſ. ἐς pro εἰς, & ſi quid fortaſſis aliud non maioris momenti eſt, reſcripſi; ſed tamen ut ſemper lectorem de iis, quae ab utroque noſtrûm mutata ſunt, monuerim.

Varias Lectiones exemplarium ſcriptorum omnes Hudſonianis ſuis locis inſerui, revocatis etiam ad ſuas ſedes iis, quas e Clarendon. & Graev. in Appendicem coniecerat Hudſonus. In his alias eſſe, quae nihil niſi certiſſimi errores ſcribarum ſint, alias, quae neque ad loca depravata emendanda, neque ad lucem obſcuris affundendam quidquam proſint, & multas ſine reprehenſione praeteriri potuiſſe, nemo facile negabit. Sed quia Hudſonus hanc rationem ingreſſus fuerat, mihi ab illius inſtituto non recedendum, nec quidquam eorum, quae ab aliis acceperam, omittendum putavi. Non ſum neſcius, eſſe, quibus nimiae anxiaeque, & prope miſerae diligentiae videatur, in quiſquiliis illis, quas putant, colligendis ingratum & taedii plenum laborem velle ponere. Sed hi, ſi cognoſcere volent, quae cel. *Burmannus* non ita pridem in Praefatione Iuſtini cum variis Lectionibus editi diſerte ac luculenter de ea re diſputavit, intelligent, quantam tam levi, ac potius ſtulto, iudicio literarum inſcitiam prodant, quantumque ex hac re fructum capere poſſint, qui rectam viam ſcriptores vetuſtos tractandi inſiſtere, & ſevera lege in ſtudiis literarum humaniorum proficere cupiunt. Quo magis miratus ſum tenebrionem, qui nuper Tragicum Latinum illotis manibus contrectavit, me, quem varietatem ſcripturae MSStorum Thucydideorum publicaturum intellexerat, quod ut faciant omnes, quibus illorum copia eſt, etiam atque etiam hortatur ac monet Burmannus, nova & excogitata appellatione deridendum propinare voluiſſe. Non videbat inſulſum caput, cui arrogantia & ſumma de ſe

opinio pro eruditione eſt, hoc ad omnes harum literarum principes pertinere, qui ſcriptores veteres edituri, ſemper magna cura, quidquid huius generis nanciſci poterant, conquiſiverunt, & ſcriptae editaeque lectionis diſcrepantiam vel in commentariis, vel in variarum lectionum libellis accurate annotandam putaverunt. Horum inſtitutum vituperat, cum me deridet, nec me magis, quam hos ridiculos facit Magiſtellorum alpha; qui ſi illos auctores ſequi voluiſſet, & bonis ſuis uti ſciſſet, multis partibus meliorem, quam nunc, Senecam dediſſet. Sed quid ſui cum amaracino? Nihil eſt in illo vaegrandi libro, cur illius editio Gronovianae praeferri debeat, niſi quis putet, ſibi magni aeſtimandas & emendas eſſe frigidas quaſdam argutias, & putidas nugas, quibus paſſim Gronovio obſtrepit, & contentiones cum Farnabio, multo quidem ipſo doctiore, ſed ſaepe vinci non difficili: quem ob id ſolum ſibi adverſarium delegiſſe videtur, ut, ſi in Gronovio non poſſet, quod nec ante in Bentleio potuerat, ſaltem in hoc debellando heros fieret. Sed mittamus nunc balatronem.

Variis Lectionibus ſubiecta ſunt Scholia interpretum Graecorum itidem ex editione Oxonienſi, nec in iis quidquam, niſi uno aut duobus locis, mutatum puto. In his emendandis iam olim Henr. Stephanus utilem operam poſuit, & multa per inſcitiam vel negligentiam ſcribarum, qui ea verbis Thucydidis, ad quae non pertinebant, accommodaverant, turbata ſuis verbis reſtituit. Nec minus bene de iis meriti ſunt viri doctiſſimi Io. Hudſonus, & Io. Grammius, cuius in ea Caſtigationes viro clar. Io. Alb. Fabricio debemus. Ex his in Cod. Caſſellano alia vetuſta & eleganti manu partim minio, partim atramento, ſcripta ſunt, alia recenti & tantum atramento, & ita difficili atque intricata ſcriptura, ut eam quibuſdam locis aſſequi feſtinans non potuerim. Sed primi libri ſcholiorum magnam partem a capite 81 uſque ad 126 cuiuſdam male ſeduli cura nobis eripuit; qui, quod charta multo uſu trita iam fatiſcere, & denticulata fieri coeperat, oras pagi-

narum, in quibus ſcholia ſcripta erant, alia charta impoſita muniverat, eaque obducta ſimul ſcholia texerat: quae iactura eo gravior eſt, quod liber ille multis locis & auctiora & emendatiora, quam editi, habet ſcholia. E Regio quoque nonnulla, ſed fere tantum ad librum I & II, inter varias lectiones deſcripta erant, ut & ad eoſdem maxime in Roſtgaerdi, qui Schol. edit. ſecundae H. Stephani cum Regio quodam Cod. contulerat, ſchedis a clar. Fabricio ad Wetſtenium miſſis. Quae omnia, cum ſub ipſis Scholiis apte poni non poſſent, inter Annotationes in Scholia Graeca reiecta ſunt. Baſileenſis Codicis Scholiis, quia ſero huc perlata erant, poſt varias eiuſdem libri lectiones locum dedi.

De Auctore horum Scholiorum clar. Fabricius non ſine ratione aſſentitur Stephano pag. 575 & 585 huius editionis, putanti non unius alicuius, ſed plurium veterum Grammaticorum, e quibus Antyllus, Aſclepius, & Phoebammon in iiſdem nominantur, interpretationes, deinde a recentioribus quibuſdam in unum corpus collectas, eſſe. In eadem ſententia eſt Caſaubonus, qui cum ad Diogenem Laërtium III, 47, e Suida retuliſſet, Sabinum commentarios in Thucydidem edidiſſe, addit, ſe non dubitare, quin Scholia, quae hodie exſtant, e Sabini, Antylli, & Phoebammonis commentariis decerpta ſint. Nec immerito his additur Evagoras, cuius librum *Περὶ τῶν παρὰ Θουκυδίδῃ ζητουμένων κατὰ λέξιν* memorat Suidas. Et e plurium interpretationibus conſuta eſſe fidem facit liber Caſſellanus, in quo cum primum tantum pars eorum, quae in vulgatis leguntur, vetuſta manu ſcripta fuiſſet, deinde alius longe recentior multa addiderat, haud dubie quod ea in aliis exemplaribus ſcripta invenerat. De aetate autem veterum illorum interpretum nihil certi e Scholiis conſtitui poteſt. Sabinum, quem iis annumerat Caſaubonus, ſub Hadriano floruiſſe dicit Suidas. Antylli & Aſclepii meminit in Vita Thucydidis Marcellinus, quem ad Valentiniani, Valentis, & Gratiani tempora refert Voſ-

ſius II de Hiſtor. Graec. 18. Phoebammonem Rhetorem aequalem fuiſſe Syneſio, id eſt, Arcadio imperante vixiſſe, V Biblioth. Graec. 31, 16, 9 ſuſpicatur Fabricius. Is, qui ad Thucyd. I, 132 ſcribit, regem Romanorum tripodem e praeda Perſica Apollini Pythio a Pauſania dedicatum Byzantii in Circo poſuiſſe, non ante Conſtantinum M. vivere potuit, ut conſtat ex iis, quae ad Callim. Hymn. in Delum pag. 391 ſcribit illuſtris Spanhemius. Nec Iuliano antiquior fuit, qui ad III, 37, Gregorium Nazianzenum laudat, quod & Chriſtianum fuiſſe indicio eſt, ut recte cl. Fabricius; quemadmodum & eum, qui auctor eſt Scholii ad III, 38, p. 223 l. 7, qui, quod ibi obſervavit cl. Waſſe, ad verba Lucae Actor. XVII, 21 reſpexit. In Schol. Cod. Baſileenſis autem ad IV, 83 p. 123 l. 5 etiam Beliſarius laudatur, quem Iuſtiniano imperante floruiſſe nemo ignorat.

Ex his Scholiis multa αὐτολεξεὶ leguntur in Lexico Suidae, quae Stephanus, Reineſius, & docti vulgo Suidam inde deſcripſiſſe, ut alia ex Ariſtophanis, Sophoclis & aliorum Scholiis, exiſtimant. Qui quaeſiverunt, utrum Suidas ſua ex interpretibus Ariſtophanis, an illi e Suida acceperint, idem de interpretibus Thucydidis poſſint quaerere. Suidam plurima e vetuſtis Scholiis Ariſtophanis in Lexicon ſuum contuliſſe, bene oſtendit in Praefatione Suidae Kuſterus, & vel unus locus in μακκοᾷ ab eo non animadverſus extra controverſiam ponit. In eo ita ſcriptum eſt: Μακκοᾷ. ἀνοηταίνει. ἐνεόν ἐστιν. ἔφαμεν δὲ ὅτι Μακκὼ ἐνεὰ ἦν. Ἀριστοφάνης. Haec in Scholiaſte Ariſtophanis ad Equit. v. 395 legi obſervarunt Portus & Kuſterus. Sed neuter eorum vidit, verba illa, ἔφαμεν δὲ, manifeſto indicio eſſe, Suidam haec ex interprete Ariſtophanis, non hunc e Suida deſcripſiſſe. Nam quod interpres recte dicit ἔφαμεν δὲ, quia ſcilicet hoc ante ad v. 62 ſcripſerat, id Suidas neque ex ſua perſona dicere, neque de eo, quod deinde ex eodem Scholiaſta ſcripturus erat, Μακκὼ ἐνεὰν fuiſſe, ἔφαμεν ſcribere recte potuit. In quo etiam animadvertendus eſt levis error Kuſteri, qui, cum ante

μαχχοῦ non inveniret alium locum Suidae, ubi hoc dictum erat, neglecta interpretatione Porti, *diximus enim*, vertit *dicitur enim*. De Scholiis Thucydidis non habeo quidem tam certum argumentum: ſed ſi quis conſideret, quae apud Suidam in καταφρόνησιν leguntur, haud difficulter ſibi perſuadebit, ea ex his Scholiis ad I, 122 ſumta eſſe. Et omnino probabile eſt, Suidam, quod in Scholiis Ariſtophanis, idem etiam in his factitaſſe, cum dubitari non poſſit, quin veteres illi interpretes Thucydidis illo antiquiores fuerint, quippe qui etiam e Marcellino, quem Antyllo & Aſclepio iuniorem fuiſſe conſtat, quaedam deſcripſerit. Quamquam hoc quoque vero non diſſimile eſt, quemadmodum Scholiis in Ariſtophanem, ita his quoque e Suida quaedam aſſuta eſſe: cuius rei argumentum ex eo capi poteſt, quod in margine Cod. Graeviani, in quo pauciſſima ſunt Scholia, locus Suidae in χάχληκες ad verbum deſcriptus eſt ad IV, 26.

Sub Scholiis Graecis poſitae ſunt Annotationes virorum doctiſſimorum, *Henr. Stephani* integrae, quarum nonnullae in editione Oxonienſi neglectae fuerant, *Io. Hudſoni*, & *Ioſ. Waſſe*, meaeque ſine nomine. Sed quia e Stephanianis quaedam ad principium prooemii longiores erant, quam ut commode ſuis locis inter ceteras exhiberi poſſent, eas in Addenda conieci. Habuerat Stephanus in animo, totum Thucydidem & Scholia quaſi perpetuo commentario illuſtrare, & paſſim in margine ſecundae ſuae editionis Notas inſpici iubet, nec tamen ultra librum ſecundum progreſſus eſt: cuius rei cauſam in fine Epiſtolae ad Lectorem exponit, quam ſi legere potuiſſet Muretus, non tam aſpere eum ad librum II Cyripaediae Xenophontis notaſſet, ut qui hac arte, quaſi panchreſto quodam, ad tegendam ſcilicet inſcitiam, in Thucydide & Xenophonte uſus fuiſſet. Si quid in Stephano reprehendi poteſt, id, mea ſententia, potiſſimum eſt, quod, cum pag. 579 Scholiaſten arguat, tanquam ſupervacaneis quibuſdam uſum, ipſe in idem vitium incidit, & haud raro non ſolum admodum

λεπτολόγος, verum etiam πολυλόγος eſt, & magno verborum ambitu exſequitur, quae non minus clare paucioribus potuiſſent exponi. De meis Animadverſionibus hoc velim ſciat lector, eas longe maximam partem interim dum chartas operis typographicis tradendas lego, iiſque omnia deſcribo ac deſigno, partim e comparatione variantis ſcripturae librorum manu exaratorum, alias ex annotamentis, quae in oris exemplaris mei ſcripta habebam, quaſdam etiam ex iis, quae mihi memoria ſuggerebat, & levi negotio inveniri poterant, confectas eſſe. Quae longae ac laborioſae inquiſitionis erant, mihi non attingenda, nec de ſingulis diverſitatibus ſcripturae deliberandum eſſe duxi; id quod neque mihi, cum primum hanc curam ſuſcipiebam, propoſitum erat, neque ratio temporis, operis ſemper urgentibus, & me aliarum rerum curis non vacuo, patiebatur. Nam mihi ſoli omnia eodem tempore agenda erant, libri editi cum ſcriptis conferendi, varietas ſcripturae excerpenda, & ſuis locis ponenda, cetera omnia apte ordinanda, poſtrema typographorum ſpecimina emendanda, ac denique muneris publici partes implendae. Inter ea, quae ſcripſi, erunt fortaſſis, quae tironibus lectionem Thucydidis primum aggredientibus non inutilia eſſe poſſint: doctos, quibus domi meliora naſcuntur, haec nihil iuvabunt; quibus tamen laborem meum vel ob hoc ſolum non ingratum fore confido, quod iis ſuppeditavi, quibus ingenium exercere, & ſcriptorem egregium meliorem facere poſſint. Nec dubium eſt, quin etiam in his, quae aliis ſcripta ſunt, mihi exciderint, quae melius indicta fuiſſent; cuius generis deinde ipſe quaedam animadverti, veluti quod ad VII, 14, de loco Demetrii Phalerei ſcripſi; quae cum doctiores emendabunt, & hac re bene de literis merebuntur, & ipſe illis gratiam debebo, quod me, quae ignorabam, docebunt, vel, quae feſtinans parum recte ſcripſi, corrigent. Neque enim mihi pudori eſſe duco, ſi idem mihi, quod ante me aliis longe doctioribus, accidit; qui, ſi omnia recte vidiſſent, poſterioribus ſaepe praere-

pta fuiſſet famelicam aliquam notam inſtruendi facultas. Quamobrem, quod in illos iuris ſtatuimus, eodem quo minus ipſi utamur, recuſare non debemus.

Annotationes in Scholia, quas poſt librum octavum legi dixi, excipiunt Addenda, in quibus etiam locus datus eſt longioribus quibuſdam Henr. Stephani, & clar. Waſſe Animadverſionibus: qui deinde, eo ipſo tempore, quo his ſcribendis occupabar, haec quoque miſit, & hic inſeri voluit. *

Nec poſſum, quin iis, quae ad locum Thucydidis I, 24, Ἐπίδαμνος ἔστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον annotavi, addam, quae deinde de loco Heſychii ad me ſcripſit clariſſ. Hemſterhuſius, quod me, quia digna puto, quae ab omnibus legantur, cum bona illius gratia facturum ſpero. Ea haec ſunt: Heſychii locus in Ἐνδέξια, de quo ſermonem fuiſſe nobis memini, nonnihil habere mihi videtur obſcuritatis; nam magna parte truncatum eſſe, quod huic Lexicographo peius etiam, ut opinor, quam Stephano contigit, res ipſa clamat. Primum ſic cenſeo, triplicem olim in antiquis Heſychii membranis exſtitiſſe lectionem, ἐς δεξιὰ, ἐνδέξια, & ἐν δεξιᾷ. haec autem varietas orta non ex eo tantum, quod illae voces facile commutentur, ſed potiſſimum ex male ſedula Grammaticorum cura, qui ſaepe locutiones, quarum poteſtatem veterum uſus non diſtinxerat, diſtinguere ſategerunt, quod ex uno Demoſthene, ut de Homero taceam, exemplo non uno poſſem probare. Primum ἐς δεξιὰ ſtudioſiſſimus antiquae ſcripturae habet Harpocration: ſic tum alii, tum Syncellus ex melioribus pag. 258 B. τοῖς πλέουσιν ἀπὸ Πατρῶν ἐπὶ Κόρινθον εἰς δεξιά. itaque legendum eſſe apud Pollucem II, 161, paene mihi perſuadet Palatini Voſſianique Codicum, qui raro fallit, conſenſus: neque hoc alia ratione dicitur, quam quod apud Herod. III, 90, ἀπὸ τῶν Ἑλλησποντίων τῶν ἐπὶ δεξιὰ εἰσπλέοντι. Secundum etiam caſum adiungunt, Lucianus T. II ed. Salm. pag. 480,

* Nos ſuis quaeque locis inſeruimus.

τοὺς ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἰσιόντων ἄφες; & Dial. Meretric. IV, εἰσιόντων ἐπὶ τὰ δεξιὰ πρὸς τῷ Διπύλῳ, quibus in locutionibus rariſſime, credo, reperies ἐπὶ δεξιὰ, vel ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῖς εἰσιοῦσι, vel ἐξιοῦσι. In Lyſia legebatur iunctis vocibus εἰσιόντων πρὸς τῇ Νεμέᾳ ἕστηκεν ἐπιδέξια, quod Pollux tanquam minus uſitatum pro ἐκ δεξιᾶς χειρὸς, obſervare non neglexit II, 159. alias etiam ſolent τῶν εἰσιόντων vel ἐξιόντων ἐν ἀριστερᾷ, ἐν δεξιᾷ, veluti non Lucianus quidem, ſed eruditus tamen & ingenioſus ſcriptor Encomii Demoſthenis ad ipſum initium. Aelianus V. H. VIII, 16, Philoſtratus de Vitis Soph. Lib. I in fine, itidem ἐκ δεξιᾶς. Sed uſu rariore praepoſitionem omiſit Pyrgion apud Athen. IV, pag. 145 F. τράπεζα τρίτη δεξιᾶς εἰσιόντων εἰς τὰ ἀνδρεῖα. Non me fugit, Caſaubonum ἐκ δεξιᾶς corrigere vel ἐν δεξιᾷ: ſed, quo minus aſſentiar, retinet me Schol. Pindari ad O, II, 32, qui ex Theopompo protulit, εἰσιόντι εἰς τὸν ναὸν ἀριστερᾶς χειρὸς, ubi ἐξ perinde deficit. Tum ſecundum illud ἐνδέξια legiſſe Heſychium, vel potius vetuſtiorum aliquem Grammaticorum, ex quo iſta fuerant deſcripta, ſic ſatis eſt manifeſtum. Non me fugiunt, quae, quia locus ſit mutilatus, ſi quis pertendat, contra poſſint diſputari, haec alio pertinere, atque adeo eſſe transferenda ad praecedens ἐν δεξιᾷ, ἐκ δεξιῶν, cui Thucydideum iſtud ad vulgatas edd. emendandum exempli vice fuerit adiectum: ſed multo minore, ut quidem puto, probabilitatis ſpecie, quam ſi hunc in modum ſententiam verborum capiamus: Ἐνδέξια quando antepenultimam habet acutam, addere non poterimus in orationis proximo membro, quod oppoſitum eſt: ita Thucydides nullam facturus mentionem loci alterius ad ſiniſtram ſiti, ſcripſit ἐνδέξια εἰσπλ. In iis autem, quae perierunt, (hoc ſatis oſtendit εἰ MEN) diverſam eſſe rationem docuerat, ſi ſcribas ἐν δεξιᾷ: tum enim ſolere ἐπιφέρεσθαι τὸ ἀντικείμενον, quomodo in Strabone XVII, pag. 1144 B. κατὰ μὲν τὸν εισπλουν ἐν δεξιᾷ ἡ νῆσος &c. κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν χεῖρα. & ſaepius apud eundem atque alios. Ego quidem diſcrimen illud haud ma-

gni facio; ſed tale tamen eſt, ut ingenio Grammaticorum & conſuetudine minime ſit indignum. Etymologus itidem, ſed alia paulum via, haec utraque ſeparavit, quoniam quae notat, ad Homerum proprie pertinent, cuius οἰνοχοεῖν, δεῖξαι, αἰτεῖν ἐνδέξια Il. A, 597, H, 184, Od. P, 365, duplici fere modo veteres interpretantur, ἐπιδεξίως aut ἐκ δεξιῶν μερῶν ἀρξάμενον: nam ἐνδέξια σήματα Il. I, 236, ſine controverſia ſunt αἴσια καὶ καλὰ, ut recte Etymol. Iam in Thucydide quin per linguae Graecae genium ſcribi poſſit ἐνδέξια εἰσπλέοντι, minime videtur dubitandum. Si Lyſiae licuit εἰσιόντων ἕστηκεν ἐπιδέξια, (de ſtatua, credo, loquebatur) cur diſpliceat εἰσπλέοντι πόλις ἐστὶν ἐνδεξια; praeſertim cum iſta phraſis habere videatur neſcio quid Atticiſmi veteris, qualia ſunt huius generis plura, χρημάτων δυνάμει ὄντες ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις &c. Neque tamen idcirco tertiam lectionem & vulgatam damnavero, quam ſimilium exemplorum multitudo tuetur: verum hoc ſolum contendo, nunc difficulter admodum poſſe diiudicari, quid ab ipſo Hiſtoricorum principe revera ſit profectum. De his porro, quae pag. 668 in Addend. ad Thucyd. pag. 145, Sylburgium ſecutus ſcripſi, & de loco Thucyd. I, 44, ita pergit idem vir clar. Sed quoniam in Etymologi mentionem incidi, alium eius locum, qui ad Thucydidem pertineat, indicare lubet pag. 449, v. 50. quem librariorum errore turbatum, in hunc ordinem redigo: Θειαζόντων, μαινομένων, ἢ θεολήπτων γινομένων· καὶ θειάσαντες· καὶ ἐπιθειάσας, τὸ ἐπιθαυμάσας· ὁ δὲ Μιλήσιος παρὰ τῷ συγγραφεῖ, θεοὺς ἐπικαλεσάμενος καὶ κατευξάμενος· ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐπιθεάζειν. Θειάσας τὸ θ. εἰσδ. &c. Utrumque θειάσαντες & ἐπιθειάσας apud Thucydidem exſtat, illud VIII, 1; hoc II, 75. quod poſterius recte quidem animadvertit accuratiſſimus Sylburgius: ſed idem valde aberrat, cum ſcribit, *verum loquitur ibi non Mileſius, ſed Archidamus.* immo vero non Archidamus: nam is Etymologi Mileſius eſt Orus Mileſius, Grammaticus non ignobilis, qui in Thucydidem, ut opinor, ſcripſit Commenta-

rios, a Scholiaſta quoque nonnuſquam laudatus: ipſe Etymologus pag. 816, v. 39, ἡ ὀρθογραφία Ὥρου τοῦ Μιλησίου. & pag. 315, v. 10, Μιλήσιος ὁ Ὠρίων. Ὧρος enim & Ὠρίων ſaepe commutantur. Ὧρος ὁ Μενδήσιος & Ὠρίων, utroque modo Galenus; & in Hiſtoria Eccleſiaſtica plures inter Aegyptios Ὧροι, qui iidem apud alios Ὠρίωνες. Verum hic etiam Grammaticorum mihi videor argutias ſubodorari. disiunxerunt θεάζειν & θειάζειν, illud interpretati, Deos invocare vel obteſtari, hoc, Deorum numine correptum agitari. Heſychius aperte: Ἐπιθεάζει, θεοὺς ἐπικαλεῖται· at Ἐπιθειάσας, τὸ θεῖον δεξάμενος, θεοφορηθείς. eo referendum arbitror in Etymol. ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐπιθεάζειν: ideoque parum abeſt, quin pro certo putem voluiſſe Orum Mileſium in Thucydide ſcribi non ἐπιθειάσας, ſed ἐπιθεάσας, cuius rei monendae commodus ſane locus erat in Orthographiae libro. Scholiaſta quidem Thucydidis in verbi huius definienda poteſtate non ſatis conſtat, triplicem fere proponens interpretationem, θεοφορεῖσθαι, θεῖά τινα ἐπιφθέγγεσθαι vel ἐπιβοᾶσθαι, & θεοὺς ἐπικαλεῖσθαι, ut, ſi conferamus, quae ſcripſit ad VIII, 1, 53, VII, 75, facile patebit. Nondum a tuo Thucydide diſcedo, quandoquidem opportune in mentem venit emendatio quaedam Andreae Dounaei Prael. ad Demoſth. Orat. de Pace p. 135, in I, 44, ubi ſede duarum vocum immutata legendum cenſet, Κερκυραίοις ἐπιμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι .... συμμαχίαν δ' ἐποιήσαντο. Quaeſo te, modo libri ſit copia, rationes expende: nam me profecto paene perpulerunt, ut ad iſtam ſententiam accederem. Haec ille. Quae ſub nomine Spanhemii leguntur, ex oris exemplaris, quo vir ſummus uſus fuerat, deſcripta ad me miſit clariſſ. de la Croze: quae etſi fortaſſis quidam omitti potuiſſe putabant, tamen huc conferre volui, quod magnorum hominum reliquias huius generis, quantumvis tenues, potius undique eruendas & colligendas, quam oblivione ſepeliendas eſſe exiſtimo. Ad ea, quae Scholiaſtes ad I, 13, de Maſſilia Africae ſcribit, addi velim, quae in Mauſſaci Diſ-

ſertat. Critica pag. 401 edit. Harpocrat. Blanc. leguntur.

Habet praeterea haec editio praeter tres Indices, qui iam ante in Oxonienſi erant, additis, detractis, & mutatis quibuſdam emendatos, quatuor alios, quorum ipſe tres compoſui, rerum, vocum & phraſium, de quibus in Annotationibus agitur, Graecum & Latinum, & tertium Scriptorum veterum, qui in iiſdem emendantur, vel illuſtrantur. Quartum, vocum & phraſium Graecarum in Hiſtoria Thucydidis, inſtituerat clar. Waſſe: quem, quoniam aliquanto perturbatior erat, quam ut ita, ut ſcriptus erat, in publicum edi poſſet, non ſine magno labore in ordinem redegit utriuſque linguae bene peritus iuvenis *Iacobus Wallis*, Hibernus.

His omnibus denique addita eſt maxima pars Annalium Thucydideorum eruditiſſimi Dodwelli, ea nimirum, quae ad hiſtoriam belli Peloponneſiaci pertinet: qua in re ipſe me deinde reprehendi, qui librariis non fuiſſem auctor potius integros illos Annales, quam hanc partem tantum hic exhibendi. ſed ſera erant poenitentia, & factum infectum fieri non poterat. Haec ſunt, Lector, quae te de hac editione monendum putavi, quibus exponendis ſi quibuſdam iuſto longior fuiſſe videbor, alii fortaſſis harum rerum curioſi gratiam mihi hoc nomine habebunt.

De Thucydide ipſo, eiuſque dictione, & aliis, quae de ſcriptoribus vetuſtis praefari ſolent, qui eos edunt, non eſt, quod multis te morer. Abunde hoc praeſtiterunt ii, quorum iudicia & teſtimonia poſt Marcellini vitam Thucydidis leguntur, quibus ex edit. Oxonienſi tranſcriptis adiuncta ſunt, quae de eo viri doctiſſimi Voſſius I de Hiſtoric. Graec. 4, & Fabricius II Biblioth. Graec. 25, ſed haec ab eodem nunc aucta, ſcripſerunt. Ad ea, quae de diviſione Hiſtoriae Thucydideae, quam alii in octo, alii in novem, alii in tredecim libros partiebantur, obſervarunt H. Stephanus pag. 662, & Fabricius l. d. addi poſſunt, quae Scholiaſta libri Caſſ. habet in fine libri tertii, Τῶν εἰς ιγ' τέλος τῆς ε' καὶ ἀρχὴ τῆς στ'; & quae idem

ad verba Thucydidis IV, 114, *ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῳ παραπλήσια*, annotat, *ἐν τῷ ϛ´ τῶν συγγραφῶν διάλεξις Βρασίδου πρὸς Τορωναίους*. Nec non frigida illa quaeſtio, & frigidior illius ſolutio, utraque Graeculae ſtultitiae plena, in fine lib. IV, cur Thucydides, cuius nominis prima litera eſt Θ, tantum octo, Herodotus autem, cuius prima eſt H, novem libros Hiſtoriarum ſcripſerit. Sed de numero octo librorum ſatis idoneus teſtis eſt Dionyſius Halicarnaſſenſis in libro *περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτῆρος* cap. 24: *Τὰς ὀκτὼ βίβλους, ἃς μόνας κατέλιπε, στρέφων ἄνω καὶ κάτω*: qui & ibidem cap. 19 prooemium, quod tribus & viginti capitibus libri primi abſolvitur, quingentorum verſuum fuiſſe tradit. Quod autem in Epiſtola ad Pompeium cap. 3 ſcribit, eum finem Hiſtoriae facere in proelio ad *Κυνὸς σῆμα*, quod ibi anno ſecundo & vigeſimo belli Peloponneſiaci factum dicitur, emendatione videtur opus habere. Nam certum eſt ex ultimo libro VIII, proelium hoc anno XXI belli factum eſſe. Etſi autem hiſtoriam huius belli tantum ad annum XXI, eumque nondum finitum perduxit Thucydides, tamen videtur in animo habuiſſe eam ad finem uſque pertexere. Hoc oſtendunt, quae V, 26 ſcribit: *Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο κατὰ θέρος καὶ χειμῶνας, μέχρις οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον· ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι.* Sed morte interceptus, an alia de cauſa conſilium exſecutus non fuerit, non liquet. Praeter Hiſtoriam huius belli exſtat etiam, ſi Athenaeo V, 3, quem ad Homer. Il. *β´*, pag. 284, ſequitur Euſtathius, credimus, Epigramma Thucydidis in Euripidem, quod & in Antholog. Graec. III, 25, pag. 395, translatum eſt. Sed huius auctorem alios Timotheum *μελοποιὸν* feciſſe, prodit ſcriptor vitae Euripidis. Alia de eo, deque eius Hiſtoria, & loco mortis ac ſepulturae, e Dodwelli Apparatu peti poſſunt.

Illud mihi hoc loco non praetereundum viſum fuit, a veteribus quibuſdam ſcriptoribus interdum ſub nomine Thucydidis laudari, quae in eo fruſtra quaeras: de quo ne quis dubitet, nonnulla, quae mihi nunc in promtu ſunt, huc conferam. Dionyſius Halicarn. Epiſt. ſecunda ad Ammaeum § 3 inter γλωσσηματικὰ, quae vocat, Thucydidis numerat vocabulum περιλογισμὸς, vel, ut ibi in quibuſdam MSS. eſt, ἐπιλογισμός. In eadem Epiſtola § 4 ſcribit: ἡ δὲ οὐκ ἀποτείχισις τοῦ Πλημμυρίου, ἣν ἐν τῇ ἑβδόμῃ βίβλῳ τέθεικεν ἐν δημηγορίᾳ: & ibidem § 10, τὴν μὲν ταραχὴν, τάραχον καλεῖ, τὸ θηλυκὸν ἐκφέρων ἀρσενικῶς. Horum nihil in Thucydide invenias, in quo ſemel iterumque ἀναλογισμὸς eſt, περιλογισμὸς, vel ἐπιλογισμὸς, nunquam; & III, 45, διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν, ad quem locum reſpicit Euſtathius ad Homer. Il. ά, pag. 111. Harpocration in ἀρχαίως haec habet: Θουκυδίδης δ' ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν τρόπον τινὰ ἐξηγήσατο. φησὶ περὶ τῶν ἀρχαίων τοὺς νεωτέρους διεξέρχεσθαι. Περὶ μὲν γὰρ τῶν καθ' ἡμᾶς γεγενημένων, φησὶ, τοὺς ἀκριβέστατα λέγοντας πιστοτάτους ἡγούμεθα, περὶ δὲ τῶν παλαιῶν τοσούτῳ διεξιόντας ἀπιθανοτάτους εἶναι νομιζομεν, ὑπολαμβανοντες οὔτε τὰς πράξεις ἁπάσας, οὔτε τῶν λόγων τοὺς πλείστους εἰκὸς εἶναι μνημονεύεσθαι διὰ τοσούτων. Henr. Stephanus Diatribe VII in Iſocratem, nihil aliud dicit, quam locum hunc Thucydidis videri emendatione opus habere. Mauſſacus, Valeſius, & Gronovius tacent. Et tamen certum eſt, haec neque in primo, neque in ullo alio libro legi: nam quae Thucydides I, 20 & ſeqq. de his, qui res vetuſtas memoriae prodiderunt, ſcribit, longe ab illis, quae ex eo affert Harpocration, diverſa ſunt. Pollux VI, 38: Θουκυδίδης δὲ ἔφη, εἰς ὀψώνιον ᾔτησε τριώβολον. Haec videri poſſunt ad contentionem inter Tiſſaphernem & Peloponneſios de ſtipendio his promiſſo pertinere, de qua eſt in Thucydide VIII, 29 & ſeqq. ſed nuſquam in eo leguntur; non magis quam quae IX, 16 ex illo laudat idem Pollux, ἐν περιπολίοις τισὶν ἐλήφθη. Stephanus de Urbib. Θέα πόλις

g 3

Λακωνικῆς. Φιλόχωρος τρίτῳ. οἱ πολῖται Θεεῖς, ὡς Θουκυδίδης. In Thucydide nuſquam ſunt hi *Θεεῖς*, nec interpretes Stephani quidquam nos de iis docent. Sed mihi ſuſpicio eſt, hunc locum *ὑποβολιμαῖον* eſſe, & potius cuivis alii quam Stephano deberi. Indicium faciunt ea, quae idem in *Αἰθαία* ſcribit: *Αἰθαία πόλις Λακωνικῆς, μία τῶν ἑκατόν. Φιλόχωρος ἐν Ἀτθίδος τρίτῳ. τὸ ἐθνικὸν Αἰθαιεὺς, ὡς Θουκυδίδης πρώτῃ.* Ex eo, quod utrobique Philochorum in tertio, & Thucydidem teſtes citat, apertum eſt, utroque loco de eadem urbe, & eodem nomine gentili agi. Cum autem in Thucydide I, 101, gentile ſit *Ἀθεεῖς*, non *Θεεῖς*, quos *περιοίκους* Spartanorum vocat, altera illa ſcriptura *Θέα* & *Θεεῖς* locum habere, aut defendi e levi diſcrimine *τοῦ ε* & *αι* non poteſt. Nec credo, Stephanum tam ſupinae negligentiae fuiſſe, ut haec ex iiſdem Philochori & Thucydidis locis aliter atque aliter deſcripſerit. Phrynichus in Eclog. Dictiou. Atticar. pag. 50 dicit, ſe in nullo probato ſcriptore inveniſſe *κατ' ἐκεῖνο καιροῦ*, ſed putare in Thucydidis lib. VIII legi *κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ*. Itaque, ſi quis huius auctoritate fretus ita dicere velit, ei addendum eſſe articulum *τοῦ*. Hoc Thomas Magiſter aliis de ſuo additis ita exornavit: *κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ βέλτιον λέγειν, ἢ κατ' ἐκείνου* (leg. *ἐκεῖνο*) *καιροῦ. ἀεὶ γὰρ μετὰ ἄρθρου Θουκυδίδης λέγει*: quaſi crebrum ſit in Thucydide hoc genus loquendi, apud quem hoc ſemel, idque nonnihil dubitans, ſe legiſſe dicit Phrynichus. Sed non memini, me vel lib. VIII, vel uſquam alibi in hoc ſcriptore legere *κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ*: ſemel tantum VII, 2, inveni *κατὰ τοῦτο καιροῦ*. Suidas quoque interdum teſtimoniis Thucydidis confirmat, quae nuſquam in eo leguntur: cuius generis ſunt ſequentia. *Διαβούλομαι, ἀναπείσω. Θουκυδίδης. Διαλέγουσαν, διοικοδομοῦσαν. λέγειν γὰρ τὸ οἰκοδομεῖν. καὶ διαλέγου, διορύττου, Θουκυδίδης.* Item in *λέγω*: *διαλέγουσι, διορύττουσι. Θουκυδίδης.* Et in *αὐτόθεν*: *Θουκυδίδης· χειμὼν ἦν, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι οὕτως ἐδόκει.* rurſus *Ἀνέσπακε. Θουκυδίδης. ἀνεύρηκεν, εἴληφε.* & *Χέδρο-*

πες, ὄσπρια. καὶ ἑνικῶς χέδροψ, τὸ ὄσπριον. οὕτω Θουκυδίδης. quorum nihil, niſi admodum fallor, in Thucydide invenias. Sed in his, quae in ἐδήουν habet, Ἐδήουν παρὰ Θουκυδίδῃ, ἀντὶ τοῦ διέκοπτον, διέφθειρον. Ἅπασαν κατεδήουν τὴν ἀνατολικὴν χώραν, illa ἅπασαν — χώραν, non putem cum viris doctis ab eo laudari tanquam Thucydidea, ſed ex alio anonymo deſcripta, & teſtimonium Thucydidis tantum ad ἐδήουν, & fortaſſis ad id, quod II, 12 legitur, τὴν γῆν ἐδήουν, referendum eſſe. quo modo in περιτέως quoque, cum teſtimonium Thucydidis advocaſſet, alium anonymi locum addit. Auctor Etymologici M. in δεκατευτήρια: Θουκυδίδης δὲ ἐπὶ τοῦ τελωνεῖν τὴν δεκάτην ἔθηκε, καὶ τὸ δεκατεύειν. Et in ἐμποδών: Ἐμποδὼν Θουκυδίδης, ἀντὶ τοῦ προχείρως. φησὶ γάρ· τὰς ἐμποδὼν αἰτίας μόνον ἐπισκοπεῖν. Eadem habent Priſcianus lib. XVIII, pag. 1180. Suidas in ἐμποδὼν, & Apoſtolius VIII Proverb. 20. e lib. VIII, ut dicunt, & quidem auctiora his verbis, πορρωτέρω δὲ μηδὲν ἐπορέγεσθαι ταῖς διανοίαις. Sed horum omnium nec vola, nec veſtigium eſt in Thucydide. Ulpianus in Demoſthen. Phil. IV pag. 79 ed. Pariſ. Ἐχρήσατο οὖν Θουκυδιδείῳ λύσει, ἥπερ ὁ Λέσβιος χρώμενος φαίνεται, ὅτι τῷ μὲν δοκεῖν ὑπὲρ ἄλλων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γινόμενα. Reſpexit ad Orationem Mitylenaeorum ad Peloponneſios III, 9; verum haec, quae ex illa deſcribit, neque ibi, neque alibi, quod ſciam, leguntur. Euſt. in Hom. Odyſſ. ψ', pag. 1946 ſcribit, Atticos primas perſonas ſingulares pluſquamperfectorum in ειν per η efferre, ut ᾔδη, ἐνενοήκη, ἐπεποιήκη, pro ᾔδειν, ἐνενοήκειν, ἐπεποιήκειν, & Attica hac conſuetudine uti Thucyd. Hoc mihi nuſquam, quantum nunc meminiſſe poſſum, obſervatum eſt. Moeris Atticiſta: Πομπεῖα, Ἀττικῶς, τὰ θυμιατήρια, καὶ τὰς χέρνιβας. ὡς Θουκυδίδης. Eadem habet Thomas Magiſter in πομπή. Habuerunt, puto, ante oculos verba Thucyd. II, 13: ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας. Nec tamen Thucydides vel ibi, vel alibi vocabulo πομπεῖα utitur, & Attice hac ſignificatione πομπεῖα dici, non ex

illo, ſed e Demoſthene apud Harpocrationem, vel ex aliis ſcriptoribus Atticis oſtendere debuerant. Apoſtolius II Proverb. 80: *Λειβηθρίων ἀνοητότερος. Θουκυδίδης ταύτῃ ἐχρήσατο.* Certiſſimum eſt, eum falli, nec uſquam hoc proverbium in Thucydide inveniri. In Thoma Magiſtro quoque non pauca huius generis deprehendi, veluti in *ἐπίτιμος*: *ἐπιτίμους τὰς οὐσίας ἐποίουν*, quod perperam e V, 34 deſcriptum ſuſpicor; in *εὔγνωμον*: *ἄγνωμον ἀνθρώπιον*; in *λαμυρία*: *λαμυρὰ πηγή*: & alia alibi; quorum cum pleraque a clar. Waſſe, poſtquam prima aliquot folia Indicis acceperam, obſervata viderim, pluribus colligendis ſuperſedeo. De his omnibus quid dicam, non habeo, niſi veroſimile eſſe, alios ex his memoria confiſos Thucydidem, cum ſcribebant, non inſpexiſſe, eoque factum eſſe, ut vel alia, quam apud eum legebantur, ſcriberent, vel ei tribuerent, quae aliorum erant; alios exemplaribus ab iis, quae nunc habemus, diſcrepantibus uſos eſſe; ac denique loca quaedam, in quibus teſtimonio Thucydidis utuntur, corrupta eſſe, ut utrumque locum Pollucis, in quo libri ſcripti variant, & quidam nomen Thucydidis non habent. Sed non ſatis mirari poſſum, quid in mentem venire potuerit Pantino, ut haec Graeca Apoſtolii III, 29, *Τῆς Πυθίας ἡ γνώμη, ἣν εἴρηκε πρὸς Γλαῦκον τὸν Ἐπικυδίδην, Σπαρτιάτην*, verteret, *ſententia eſt Pythiae, quam apud* Thucydidem *Glauco Spartiatae* dixit, & ex Epicydide Thucydidem nobis mira metamorphoſi faceret. Habuit alibi mentem, cum haec ſcribebat, Pantinus. Quod Pythia Glauco dixit, *ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων*, non in Thucydide eſt, ſed in Herodoto VI, 86, & ex eo in Stobaeo Serm. XXVII; nec *Ἐπικυδίδης* eſt Thucydides. In Apoſtolio autem pro *τὸν Ἐπικυδίδην* ſcribendum eſt *τὸν Ἐπικυδίδου*; quod Herodotus & Stobaeus dicunt *τὸν Ἐπικυδείδεος.*

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ

EPITOME LIBRI I.

EPIDAMNII bello preſſi, cum, Corcyraeis auxilium negantibus, Corinthiorum imploraſſent opem, colonos ab ipſis praeſidiumque acceperunt. Cap. XXIV. XXV. *Ob id Corcyraei Epidamnum circumſedent: ipſiſque navali acie Corinthiis victis, oppidum capiunt.* XXIX. *Cum vero vi maiore ultionem Corinthii pararent, Corcyraei ad ſocietatem Athenienſium confugiunt, & , impetrato ſubſidio, navali proelio cum Corinthiis decernunt: in eo Athenienſes cum Corinthiis manus conſeruerunt.* LI. *Sic foedus violatum.* LII. *Potidaea ab Athenienſibus defecit. Eam Athenienſes, proelio fuſis Corinthiis, qui ſubſidio venerant, obſidione cingunt.* LXII. *Lacedaemonii, concilio ſociorum advocato, ruptum ab Athenienſibus foedus cenſent; bellum decernunt.* LXXXVIII. CXXIV. *Hinc cum, ſaepe miſſis ultro citroque legatis, non conveniret, Athenienſes & ipſi, auctore Pericle, bellum iuſſerunt. Veteris praeterea Graeciae ſtatus, Athenienſis Reipublicae incrementa.* LXXXIX. *Pauſaniaeque & Themiſtoclis interitus referuntur.* CXXVIII. CXXXV.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
ΟΛΟΡΟΥ
ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

THUCYDIDIS
OLORI FILII
HISTORIAE LIBER PRIMUS.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους· ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων· τεκμαιρόμενος, ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ πάσῃ, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν

THUCYDIDES Athenienſis bellum Peloponneſiorum Athenienſiumque, quod inter ſe geſſerunt, conſcripſit, exorſus ſtatim ab eo moto, ſperans etiam, fore cum magnum, tum ſuperioribus longe memorabilius: his coniecturis adductus, quod & utrique omni bellico apparatu florerent, & ceteros Graecos cum alterutris ſe coniungere

εὐθὺς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατον ἦν· ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους, οὔτε ἐς τὰ ἄλλα.

β΄. Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη, οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων. τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ᾽ ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν, οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμό-

videret, partim quidem ſtatim, partim vero etiam in animo habere atque moliri. Hic enim motus profecto maximus inter Graecos fuit, quin etiam in quadam barbarorum, ac propemodum, ut ita loquar, in maxima ceterorum mortalium parte maximus exſtitit. Nam ſuperiores, & his longe antiquiores motus, ob temporum vetuſtatem plane comperti eſſe non potuerunt. Sed coniecturis nixus, quas mihi remotiſſimam a nobis antiquitatem ſpectanti contingit credere veras eſſe, eos nec in bellicis, nec in ceteris rebus ad pacem pertinentibus magnos fuiſſe puto.

II. Conſtat enim, eam, quae Graecia nunc appellatur, olim non conſtanter habitatam fuiſſe: ſed primum frequentes migrationes inde fuiſſe factas, & facile ſuos quemque fines deſeruiſſe, ſemper ab aliquo maiore numero coactum. Nam cum nulla eſſet negotiatio, nec ullus inter ipſos tuto commercio citra formidinem vel terra vel mari

μενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν φυτεύοντες (ἄδηλον ὂν ὁπότε τὶς ἐπελθὼν, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται) τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο. καὶ δι' αὐτὸ, οὔτε μεγέθει πόλεων ἴσχυον, οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη ἀεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν. ἥ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη, καὶ Βοιωτία, Πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ, πλὴν Ἀρκαδίας, τῆς τε ἄλλης ὅσα ἦν κράτιστα. διὰ γὰρ ἀρετὴν γῆς, αἵ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγινόμεναι στάσεις ἐνεποίουν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον ἐπεβουλεύοντο. τὴν γοῦν Ἀττικὴν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον διὰ

locus eſſet, cumque ſinguli res ſuas, & agros eatenus colerent, quatenus vitam parce agerent, nec magnam pecuniae vim haberent, nec humum arboribus conſererent, (quia incertum erat, quando quis alius incurſione repentina labores eſſet ablaturus, ſimul etiam, quia nullis muris erant muniti) & quotidianum ac neceſſarium victum ſe ubique adepturos exiſtimarent, non gravate ſuis ſedibus migrabant. Idcirco etiam nec urbium magnitudine, nec alio bellico apparatu valebant. Atque potiſſimum optimus quiſque ager his incolarum mutationibus ſemper erat obnoxius, ut & ea, quae nunc Theſſalia vocatur, & Boeotia, & Peloponneſi magna pars, praeter Arcadiam, & reliquae Graeciae partes, quaecunque erant uberrimae. Nam inter nonnullos propter ſoli praeſtantiam opes admodum auctae, ſeditiones excitabant, per quas ipſi profligabantur, ſimul etiam alienigenarum inſidiis magis ap-

τὸ λεπτόγεων ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί. καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, διὰ τὰς μετοικίας ἐς τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξηθῆναι. ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες, παρ' Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι, ὡς βέβαιον ὂν, ἀνεχώρουν· καὶ πολῖται γιγνόμενοι, εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν· ὥστε καὶ ἐς Ἰωνίαν ὕστερον, ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς, ἀποικίας ἐξέπεμψαν.

γ'. Δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωϊκῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς. δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ

petebantur. Quamobrem Atticam, ut plurimum propter agri tenuitatem ſeditionum immunem, iidem homines ſemper incoluerunt. Atque rerum a me dictarum hoc non minimum eſt indicium, ob aſſiduas migrationes Graeciam in ceteris partibus non peraeque adauctam fuiſſe. Nam qui aut bello, aut ſeditione excidebant reliqua Graecia, eorum potentiſſimi quique ad Athenienſes, quod illorum ſedes ſtabiles tutaeque eſſent, ſe recipiebant. Et, civitatis iure donati, ſtatim ab antiquiſſimis uſque temporibus civitatem hominum frequentia longe maiorem fecerunt: quamobrem etiam, quod Attica omnes capere ac alere non poſſet, colonias in Ioniam poſtea emiſerunt.

III. Hoc autem etiam priſcorum hominum imbecillitatem mihi non minime demonſtrat: nam ante bellum Troianum ab Helladis civitatibus nihil communiter geſtum fuiſſe conſtat. Ac ne hoc quidem nomen, ut mea fert ſententia, univerſa Graecia commune adhuc habebat: ſed ante

Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπιπλεῖστον, ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι. Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, καθ' ἑκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἕλληνας. οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος. πολλῷ γὰρ ὕστερος ἔτι καὶ τῶν Τρωϊκῶν γενόμενος, οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν, οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν· Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. οὐ

aetatem Hellenis filii Deucalionis cognomen iſtud nullo prorſus modo videtur fuiſſe; ſed ſingulae gentes, cum aliae, tum maxime Pelaſgica, quae latiſſime diffuſa erat, locis, in quibus degebant, nomen a ſe ipſis indidiſſe. Sed cum Hellen, eiuſque liberi, rerum in Phthiotide potiri fuiſſent, & ceteri Theſſaliae populi eos in alias civitates ad ſe auxilii cauſa arceſſerent, ita demum propter diuturnum congreſſum & conſuetudinem factum videtur, ut ſinguli Hellenes vocarentur. Et tamen ne ſic quidem longo poſt tempore iſtud cognomen ad omnes etiam pervenire potuit atque obtinere. Homerus vero praecipue hoc indicat. Quamvis enim multo poſt bellum Troianum ſit natus, nuſquam tamen univerſos Graeciae populos appellavit, nec alios, quam eos, qui cum Achille ex Phthiotide venerant, qui etiam primi Ἕλληνες fuerunt. Danaos vero, & Argivos, & Achaeos in ſuis carminibus nominat. Nec tamen barbaros dixit, quod ne Ἕλληνες quidem, a barba-

μὴν οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε, διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν, καὶ ξύμπαντες ὕστερον κληθέντες, οὐδὲν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἀθρόοι ἔπραξαν. ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν, θαλάσσῃ ἤδη τὰ πλείω χρώμενοι, ξυνῆλθον.

δ'. Μίνως γὰρ παλαίτατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν, ναυτικὸν ἐκτήσατο, καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπιπλεῖστον ἐκράτησε· καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἦρξέ τε, καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας. τό, τε ληστικὸν, ὡς εἰκὸς, καθῄρει ἐκ τῆς

ris diſtincti, in unum totius gentis commune nomen, barbaro (ut mihi videtur) oppoſitum, adhuc coaluiſſent. Quotquot igitur & ſinguli paſſim *Ἕλληνες* erant, & quotquot per urbes ſparſi ſe mutuo intelligebant, & qui univerſi poſtea communi *τῶν Ἑλλήνων* appellatione nominati fuerunt, propter virium imbecillitatem, & vitae genus mutuo commercio carens, nihil ante Troiana tempora armis coniunctis geſſerunt. Sed & ad hanc ipſam expeditionem convenerunt, quod in pleriſque Graeciae partibus iam rebus maritimis operam darent.

IV. Minos enim eorum, quos auditu cognovimus, antiquiſſimus, claſſem ſibi comparavit, maximamque partem maris, quod Graecum nunc vocatur, in ſuam poteſtatem redegit: & Cycladum inſularum imperium obtinuit, & in earum pleraſque primus colonias deduxit, Caribus inde pulſis, ſuoſque filios ibi principes conſtituit. Praeterea la-

θαλάσσης ἐξῄρει ὅσον ἠδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ.

έ. Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλαι, καὶ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι, καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς· καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις, καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἥρπαζον, καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο· οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾷν, καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων

trones, (ut eſt veriſimile) quoad potuit, e mari ſuſtulit, ut reditus ad ſe facilius venirent.

V. Olim enim Graeci, & barbari, quotquot in continente degebant, marique vicini erant, quique inſulas incolebant, poſtquam navibus alii ad alios mare traiicere frequentius coeperunt, ſeſe ad latrocinia converterunt, virorum potentiſſimorum ductu, idque tum quaeſtus ſui cauſa, tum etiam ut victum pauperibus quaererent: atque adorti civitates nullis muris munitas, & quae pagatim incolebantur, eas diripiebant, & maximam victus partem hinc ſibi comparabant: quod hoc facinus nondum ignominiam haberet, immo vero nonnihil etiam gloriae potius afferret. Hoc autem nunc etiam cum alii nonnulli, qui in continente habitant, manifeſte declarant, quibus decori eſt hoc ſcite exercere, tum etiam antiqui poëtae, apud quos illi ultro citroque navigantes, ubique eodem

πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες, εἰ λῃσταί εἰσιν· ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι, οὐκ ὀνειδιζόντων. ἐλῄζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται, περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας, καὶ Αἰτωλοὺς, καὶ Ἀκαρνᾶνας, καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον. τό, τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἠπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς λῃστείας ἐμμεμένηκε.

στ'. Πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει, διὰ τὰς ἀφράκτους τε οἰκήσεις, καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους· καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο, ὥσπερ οἱ βάρβαροι. σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα, τῶν ποτε καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων. ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε

modo interrogantur, numquid ſint latrones: quod neque illi, quos interrogant, factum ut ſe indignum infitientur, nec illi, quibus curae eſt, rem ex illis ſcire, hoc ipſis exprobrent. In mediterraneis etiam alii alios praedabantur. Et ad hoc uſque tempus multi Graeciae populi priſco more vivunt, ut Locri, qui Ozolae vocantur, & Aetoli, & Acarnanes, & qui finitimam horum agro continentem incolunt. Quin etiam ipſe armorum geſtandorum mos apud hos continentis incolas ex veteri latrociniorum conſuetudine permanſit.

VI. Omnis enim Graecia geſtabat arma, tum quia domicilia nullis munitionibus ſepta habebant, tum etiam, quia tuto commeare ultro citroque non poterant: & vitae genus armis geſtandis aſſuetum, ut barbari, coluerunt. Graeciae autem populi, qui nunc etiam ita vivunt, ſimilia vitae inſtituta olim & apud omnes fuiſſe teſtantur. In-

σίδηρον κατέθεντο, καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων, διὰ τὸ ἁβροδίαιτον, οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες, καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐν ἔρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. ἀφ᾽ οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπιπολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. μετρίᾳ δ᾽ αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο, καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι, ἰσοδίαιτοι μάλιστα κατέστησαν. ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι, καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες, λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο. τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο· καὶ οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπαυται. ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρ-

ter hos autem primi Athenienſes ferrum depoſuerunt, & remiſſiorem cultum ſecuti, ad genus vitae lautius tranſierunt: nec multum eſt tempus, ex quo apud eos illi, qui de ſenioribus, propter delicatum vitae genus erant beatiores, ferre deſierunt lineas tunicas, & aureas cicadas, quas capitis comam religantes cincinnis inſerebant. Unde etiam apud antiquiores Iones cultus iſte propter cognationem obtinuit. Modica vero veſte, & ad huius aetatis conſuetudinem accommodata, primi Lacedaemonii ſunt uſi, & cum ceteris in rebus, tum vero praecipue in victu, corporiſque cultu, qui locupletiores erant, aequalitatem cum plebe ſervarunt. Iidem etiam primi corpora nudarunt, & veſtes palam exuentes, certaturi ſeſe oleo unxerunt. Olim vero in Olympiaco certamine athletae ſubligacula circum pudenda geſtantes certabant: nec multi ſunt anni, ex quo

βάροις ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα τοῖς Ἀσιανοῖς, πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται, καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι. πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τὶς ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν ὁμοιότροπα τῷ νῦν βαρβαρικῷ διαιτώμενον.

ζ'. Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾠκίσθησαν, καὶ ἤδη πλωϊμωτέρων ὄντων, περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων, ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο, καὶ τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον, ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους ἕκαστοι ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ, διὰ τὴν λῃστείαν ἐπιπολὺ ἀντισχοῦσαι, ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ᾠκίσθησαν, αἵ τε ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν ταῖς ἠπείροις. ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ

haec geſtari deſierunt. Quin etiam adhuc apud nonnullos barbaros, praecipue vero Aſiaticos, pugilatus & luctae praemia proponuntur, & athletae ſubligaculis in certamine utuntur. Multis etiam aliis in rebus demonſtrarit quis, priſcos Graecos eodem vitae genere uſos, quo huius aetatis barbari utuntur.

VII. Urbes vero, quotquot noviſſime ſunt conditae, praeſertim ex quo navigandi ratio tutior eſſe coepit, cum maiorem pecuniarum copiam haberent, ad ipſa litora moenibus cinctae condebantur, & iſthmos occupabant, cum mercaturae cauſa, tum potentiae, qua ſe tuerentur adverſus ſuos quaeque finitimos. At vetuſtae urbes, propter aſſiduam ac diuturnam latronum infeſtationem, procul a mari potius aedificatae fuerunt, tam illae, quae in inſulis, quam quae in continente ſunt ſitae. Etenim & alii, qui mare accolebant, licet rebus maritimis operam

τῶν ἄλλων ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν· καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσί.

η΄. Καὶ οὐχ ἧσσον λῃσταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται, Κᾶρές τε ὄντες καὶ Φοίνικες. οὗτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ᾤκησαν. μαρτύριον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ, καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὅπλων ξυντεθαμμένῃ, καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσι. καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ, πλωϊμώτερα ἐγένετο παρ᾽ ἀλλήλους· οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζε. καὶ οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι, βεβαιότερον

non darent, tamen ſeſe mutuo populabantur: & ad hoc uſque tempus mediterranea incolunt.

VIII. Praecipue vero inſularum incolae, ut Cares, & Phoenices, latrocinia exercebant. Hi enim plurimas inſulas incolebant. Hoc vero probatur iſto ſigno quaſi teſtimonio. Cum enim Athenienſes huius belli tempore Delum luſtraſſent, & ſepulcra ſuſtuliſſent, quotquot erant hominum, qui in hac inſula deceſſerant, ſupra dimidium Cares inventi ſunt, tum genere armorum agniti, quae cum ipſis fuerant ſepulta, tum ipſo modo, quo nunc quoque ſepeliuntur. Sed cum Minos claſſem paraſſet, maria liberius ultro citroque navigari coeperunt. Etenim praedones ex inſulis ab eo ſunt ſublati, quo etiam tempore colonias in illarum pleraſque deduxit. Et homines, qui prope mare degebant, iam parandae pecuniae ſtudio magis dediti, conſtantius ac tutius habitabant. Quin etiam quidam, ditio-

ᾤκουν· καί τινες καὶ τείχη περιεβάλλοντο, ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι. ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν, οἵ τε ἥσσους ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν, οἵ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες, προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις. καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες, ὑστέρῳ χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν.

θ'. Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ, τῶν τότε δυνάμει προὔχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις κατειλημμένους τοὺς Ἑλένης μνηστῆρας ἄγων, τὸν στόλον ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα Πελοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι, Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων, ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων, εἰς ἀνθρώπους ἀπόρους δύναμιν περιποιησάμενον, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἐπηλύτην ὄντα ὅμως σχεῖν,

res quam ante facti, urbes muris circumdederunt. Etenim cupiditate quaeſtus, & qui imbecilliores erant, potentiorum ſervitutem ſuſtinebant, & qui potentiores, quia magnas habebant facultates, minores civitates ſuae ditioni adiungebant, eaſque imperata facere cogebant. Cum autem hac ratione iam opes auxiſſent, ad Ttoiam cum exercitu poſtea ſunt profecti.

IX. Et Agamemnon mihi videtur claſſem coëgiſſe, quod ceteros illius ſeculi potentia ſuperaret, non autem tantopere, quod Helenae procos Tyndarei iureiurando obſtrictos duceret. Etenim qui res a Peloponneſiis geſtas, memoriaeque proditas, & ſibi a maioribus traditas acceperunt, & exploratiſſime cognoverunt, tradunt, Pelopem primum cum magna vi pecuniarum, quas ſecum ex Aſia ad homines inopes attulerat, parata potentia, quamvis peregrinus eſſet, tamen illius regionis cognomen obtinuiſ-

καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι, Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως ὅτ' ἐστράτευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν, κατὰ τὸ οἰκεῖον, Ἀτρεῖ (τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον) καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεὺς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων, φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι, καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα, τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν, καὶ τῶν Περσειδῶν τοὺς Πελοπίδας μείζους καταστῆναι. ἅ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν, καὶ ναυτικῷ τε ἅμα ἐπιπλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατιὰν οὐ χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι. φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλεί-

ſe, & poſtea longe maiorem ipſius poſteris obtigiſſe, poſtquam Euryſtheus quidem in Attica ab Heraclidis interfectus fuit; Atreus vero, qui ipſius erat avunculus, & cui Euryſtheus, cum ad expeditionem proficiſceretur, propter neceſſitudinem Mycenas, & earum imperium commiſerat, (patrem vero propter Chryſippi necem fugiebat, ut aiunt) regnum eſt adeptus. Cum enim Euryſtheus non amplius rediiſſet, Mycenaeis etiam volentibus, Heraclidarum metu, ſimul etiam quod vir ſtrenuus eſſe videretur, & multitudinis benevolentiam ſibi conciliaſſet, ita demum ferunt Atreum regno Mycenaeorum, & ceterorum omnium, quibus Euryſtheus ante imperabat, potitum, & Pelopidas Perſidis potentiores hac ratione factos. Quas opes Agamemnon cum accepiſſet, & claſſe ceteris longe praeſtaret, non gratia potius, quam metu, copias illas mihi videtur

σταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχὼν, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει, εἴρηκεν αὐτὸν ΠΟΛΛΗΙΣΙ ΝΗΣΟΙΣΙ ΚΑΙ ΑΡΓΕΙ ΠΑΝΤΙ ΑΝΑΣΣΕΙΝ. οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἴησαν) ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. εἰκάζειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατιᾷ, οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς.

ί. Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις σημείῳ χρώμενος ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον τοσοῦτον ὅσον οἵτε ποιηταὶ εἰρήκασι, καὶ ὁ λόγος κατέχει. Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη,

coëgiſſe. Conſtat enim, eum & plurimis cum navibus profectum, & Arcadibus praeterea naves praebuiſſe, ut Homerus hoc declaravit, ſi cui idoneus teſtis videtur. Quin etiam in ipſa ſceptri traditione, dixit ipſum, Multis inſulis, & omni Argo imperare. Nequaquam igitur inſulas, praeter vicinas, (hae autem non multae eſſe poſſint) Agamemnon, qui in continente degebat, in ſua ditione habere potuiſſet, niſi aliquam etiam claſſem habuiſſet. Ex hoc autem bellico apparatu coniecturam facere licet, quales fuerint ſuperiorum ſeculorum expeditiones.

X. Iam vero quod Mycenae parvum oppidum erant, aut ſi quod aliud illorum temporum nunc parvi momenti videtur eſſe, nequaquam tamen ideo aliquis hoc infirmo ſigno uſus minus credat, claſſem non tantam fuiſſe, quantam & poëtae dixerunt, & ipſa fama obtinuit. Nam ſi Lacedaemoniorum urbs vaſtata deſoletur, & ſola templa, &

πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως, προελθόντος πολλοῦ χρόνου, τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶναι· καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται, καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν. ὅμως δὲ, οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως, οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα. Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων, διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως τῆς πόλεως, ἢ ἔστιν. οὔκουν ἀπιστεῖν εἰκὸς, οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις· νομίζειν δὲ τὴν στρατιὰν ἐκείνην, μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπο-

aedificiorum areae relinquantur, exiſtimo multos de poſteris longo temporis progreſſu de illorum potentia valde dubitaturos, neque credituros tantam fuiſſe, quanta nunc eſt, ſi rerum futurarum ſtatus cum priſtina illorum gloria conferatur. Quamvis enim de quinque Peloponneſi partibus duas poſſideant, totiuſque principatum obtineant, multiſque ſociis extra Peloponneſum imperent: tamen conſtat, eorum urbem fama, & opinione hominum inferiorem viſum iri, quia neque coaedificata eſt, neque templis, neque aedificiis magnificentioribus eſt inſtructa; ſed antiquo Graeciae more pagatim condita habitatur. Sed ſi Athenienſibus hoc ipſum contingeret, ex manifeſta urbis dirutae ſpecie potentiam duplo maiorem, quam ſit, viſum iri putò. Haud igitur nos incredulos eſſe, nec urbium ſpeciem potius quam vires ſpectare decet: & exercitum illum ſuperioribus quidem longe maiorem fuiſſe, ſed aetatis noſtrae bellicis apparatibus inferiorem exiſtimare debemus, ſi quid

μένην δὲ τῶν νῦν· τῇ Ὁμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μεῖζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμῆσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. πεποίηκε γὰρ χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν· τὰς μὲν Βοιωτῶν, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν· τὰς δὲ Φιλοκτήτου, πεντήκοντα· δηλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας. ἄλλων γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ ἐμνήσθη. αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες ἐν ταῖς Φιλοκτήτου ναυσὶ, δεδήλωκε. τοξότας γὰρ πάντας πεποίηκε τοὺς προσκώπους. περίνεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν, ἔξω τῶν βασιλέων, καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει· ἄλλως τε καὶ μέλλοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν πολεμικῶν· οὐδ᾽ αὖ τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ παλαιῷ τρόπῳ λῃστικώτερον παρεσκευασμένα. πρὸς τὰς μεγίστας

hic quoque Homeri poëſi credere convenit, quem ab eo, qui erat poëta, veriſimile eſt maiorem in modum laudibus exornatum fuiſſe: verum tamen & ſic inferiorem fuiſſe conſtat. Nam ex mille & ducentis navibus eum conſtare ſcripſit. Boeotorum quidem ſingulas centum & viginti virorum; Philoctetae vero, quinquaginta: demonſtrans, ut mihi videtur, & maximas, & minimas naves. At de ceterarum magnitudine in navium catalogo nullam fecit mentionem. Quod enim omnes in Philoctetae navibus eſſent iidem & remiges, & milites, aperte declaravit. Omnes enim remiges, ſagittarios eſſe ſcripſit. Vectores vero, praeter reges, & eos, qui ſumma poteſtate erant, non multos cum illis navigaſſe eſt veriſimile: praeſertim quia mare cum bellico inſtrumento erant traiecturi, neque tectas naves habebant, ſed priſco potius, & praedonum more con-

γοῦν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον σκοποῦντι, οὐ πολλοὶ φαίνονται ξυνελθόντες, ὡς ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος κοινῇ πεμπόμενοι.

ιά. Αἴτιον δ᾽ ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἀχρηματία. τῆς γὰρ τροφῆς ἀπορίᾳ τόν τε στρατὸν ἐλάσσω ἤγαγον, καὶ ὅσον ἤλπιζον αὐτόθεν πολεμοῦντα βιοτεύσειν. ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν, δῆλον δέ. τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο. φαίνονται δ᾽ οὐδ᾽ ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χεῤῥονήσου τραπόμενοι καὶ λῃστείαν, τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ. ᾗ καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες αὐτῶν διεσπαρμένων τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον, βίᾳ τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν δὲ εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς, καὶ ὄντες ἀθρόοι,

ſtructas. Si igitur mediam quandam rationem teneas inter maximas, & minimas quaſque naves, non multos, ut ab univerſa Graecia communiter miſſos, conveniſſe conſtat.

XI. Huius vero rei cauſa fuit non tam ipſa hominum, quam pecuniarum penuria. Nam propter commeatus inopiam copias minores duxerunt, & eas tantum, quas ex belli ſede pugnando victum ſibi paraturas ſperabant. Poſtquam autem ad agrum Troianum appulerunt, hoſtem proelio vicerunt: hoc autem eſt manifeſtum, nec enim vallo foſſaque caſtra muniviſſent. Quin etiam ne hic quidem eos omnibus copiis uſos eſſe, ſed ad Cherroneſi culturam & ad latrocinium, propter commeatus inopiam, ſeſe convertiſſe conſtat. Quamobrem etiam ipſis diſperſis Troiani per decem annos facilius reſtiterunt, quod illis, qui ſemper in ſuo agro relinquebantur, pares eſſent viribus. Sed ſi cum magna commeatus abundantia & copiis

ἄνευ λῃστείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες εἷλον· οἵγε καὶ οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῷ ἀεὶ παρατυχόντι ἀντεῖχον. πολιορκίᾳ δ᾽ ἂν προσκαθεζόμενοι, ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἷλον. ἀλλὰ δι᾽ ἀχρηματίαν, τά τε πρὸ τούτων ἀσθενῆ ἦν, καὶ αὐτά γε δὴ ταῦτα ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα, δηλοῦται τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα τῆς φήμης, καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου κατεσχηκότος.

ιβ΄. Ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε καὶ μετῳκίζετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι. ἥτε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπιπολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ᾽ ὧν ἐκπίπτον-

frequentibus eo iviſſent, ſine latrocinio & agricultura bellum continenter geſſiſſent, Troiam proelio ſuperiores facile cepiſſent: ſiquidem haud frequentibus copiis, ſed quadam exercitus parte, quae forte ſemper praeſto erat, Troianis reſiſtebant. Quod ſi Troiam aſſidua obſidione preſſiſſent; & citius & minori cum labore eam expugnaſſent. Sed propter pecuniarum inopiam, & quae ante hoc bellum geſta ſunt, invalida fuerunt; & haec ipſa, quae omnium ſuperiorum ſunt celeberrima, re ipſa comperiuntur inferiora fama, & rumore de ipſis ſparſo, qui propter poëtas invaluit.

XII. Nam vel poſt res ad Troiam geſtas Graeci adhuc alio migrabant, ſedeſque ſuas transferebant, ita ut eorum opes per otium non creverint. Nam & ſerus Graecorum reditus ab Ilio res multas innovavit, & ideo in pleriſque civitatibus exortae ſunt ſeditiones, ob quas illi, qui ſuis

τες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Βοιωτοί τε γὰρ οἱ νῦν, ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν, ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν, τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηΐδα γῆν καλουμένην ᾤκησαν· (ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀποδασμὸς πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἴλιον ἐστράτευσαν) Δωριεῖς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον· μόγις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλὰς βεβαίως, καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη, ἀποικίας ἐξέπεμψε· καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν, Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλεῖστον Πελοποννήσιοι, τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία· πάντα δὲ ταῦτα ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν ἐκτίσθη.

ιγʹ. Δυνατωτέρας δὲ γενομένης τῆς Ἑλλάδος, καὶ

ſedibus pellebantur, urbes condebant. Nam & Boeotii, qui nunc appellantur, ſexageſimo poſt Ilii expugnationem anno, Arne a Theſſalis pulſi, eum agrum, qui nunc quidem Boeotius vocatur, ante vero Cadmeus, incoluerunt. (In hoc autem agro olim erat & quaedam gentis Boeotiae portio, unde etiam ad Ilium cum exercitu ſunt profecti.) Et Dorienſes octogeſimo poſt Troiam captam anno, cum Heraclidis Peloponneſum tenuere. Vixque longo poſt tempore Graecia plane pacata, nec ullis ſuorum motibus excita, colonias emiſit. Et Athenienſes quidem in Ioniam, & bonam inſularum partem colonias miſerunt; Peloponneſii vero in Italiam, & maximam Siciliae partem, & in quaedam reliquae Graeciae loca. Sed omnes iſtae coloniae poſt bellum Troianum in has regiones miſſae fuerunt.

XIII. Sed cum Graecia potentiam ampliorem iam ad-

τῶν χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιουμένης, τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο, τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων· (πρότερον δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι) ναυτικά τε ἐξηρτύετο ἡ Ἑλλὰς, καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντείχοντο. πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς, καὶ τριήρεις ἐν Κορίνθῳ πρῶτον τῆς Ἑλλάδος ναυπηγηθῆναι· Φαίνεται δὲ καὶ Σαμίοις Ἀμεινοκλῆς Κορίνθιος ναυπηγὸς ναῦς ποιήσας τέσσαρας. ἔτη δ᾽ ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθε. ναυμαχία τε παλαιτάτη ὧν ἴσμεν γίγνεται Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους. ἔτη δὲ μάλιστα καὶ ταύτῃ ἑξήκοντα καὶ διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ

epta fuiſſet, & pecuniarum vim longe maiorem, quam ante, ſibi comparaſſet, proventibus auctis; ita demum tyrannides in pleriſque civitatibus ſunt conſtitutae; (ante enim regna erant hereditaria, & certis honoribus definita:) & Graeci claſſem parare, rebuſque maritimis operam ſtudioſius dare coeperunt. Corinthii autem primi feruntur immutaſſe navium formam, quae ad eam, quae nunc eſt in uſu, proxime accederet, & Corinthi primum ex omni Graecia triremes aedificatae traduntur. Conſtat etiam, Aminoclem Corinthium, navium fabricatorem, quatuor naves Samiis feciſſe. Ex quo autem Aminocles ad Samios ivit, ſunt fere anni trecenti ad huius belli confecti finem: proeliumque navale omnium, quae novimus, vetuſtiſſimum, inter Corinthios & Corcyraeos eſt commiſſum. Sunt autem etiam ab eo proelio uſque ad eundem huius belli finem anni ad ſummum ducenti & ſexa-

χρόνου. οἰκοῦντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ, ἀεὶ δή ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν Ἑλλήνων τοπαλαι κατὰ γῆν τὰ πλείω ἢ κατὰ θάλασσαν, τῶν τε ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ᾽ ἀλλήλους ἐπιμισγόντων. χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται. ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. ἐπειδή τε οἱ Ἕλληνες μᾶλλον ἐπλωΐζοντο, τὰς ναῦς κτησάμενοι τὸ λῃστικὸν καθῄρουν· καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφότεροι, δυνατὴν ἔσχον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν. καὶ Ἴωσιν ὕστερον πολὺ γίγνεται ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου, Περσῶν πρώτου βασιλεύοντος, καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέως αὐτοῦ. τῆς τε καθ᾽ ἑαυτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τινα χρόνον. καὶ Πολυκράτης Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμ-

ginta. Etenim cum urbem incolant Corinthii ſitam ad Iſthmum, emporium fere ſemper habuerunt, quia Graeci, tam illi, qui intra Peloponneſum, quam qui extra habitant, terra potius, quam mari, per illorum agrum commercia inter ſe quondam habebant. Pecunia quoque praepotentes fuerunt, ut & ab antiquis poëtis eſt declaratum. Urbem enim illam opulentam cognominarunt. Poſtquam vero Graeci navibus paratis frequentius navigare coeperunt, latrocinia de mari ſuſtulerunt. Et utrinque emporium praebentes, & mari terraque mercatum omnibus liberum ac tutum exhibentes, urbem pecuniarum proventu potentem habuerunt. Poſtea vero Iones magnam navium copiam ſibi pararunt, Cyri temporibus, qui fuit primus Perſarum rex, & Cambyſis, eius filii, aetate. Atque hi bellum Cyro facientes, maris agro ſuo vicini imperium ad aliquod tempus obtinuerunt. Polycrates quoque, qui

βύσου, ναυτικῷ ἰσχύων, ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο, καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ. Φωκαεῖς τε Μασσαλίαν οἰκίζοντες, Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες.

ιδʹ. Δυνατώτατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. Φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα πολλαῖς γενεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν Τρωϊκῶν, τριήρεσι μὲν ὀλίγαις χρώμενα, πεντηκοντόροις δ᾽ ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτυμένα, ὥσπερ ἐκεῖνα. ὀλίγον τε πρὸ τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρείου θανάτου, ὃς μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσε, τριήρεις περί τε Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο, καὶ Κερκυραίοις. ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέστη. Αἰγινῆται γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες

Cambyſis tempore Sami tyrannus erat, claſſe pollens, cum alias inſulas in ſuam poteſtatem redegit, tum etiam Rheneam, quam ſubactam Apollini Delio conſecravit. Phocaenſes vero, dum Maſſiliam conderent, Carthaginienſes navali pugna vicerunt.

XIV. Hae enim claſſes ceterarum omnium potentiſſimae fuerunt. Verumtamen hae quoque claſſes, quae multis poſt Troiana tempora ſeculis exſtiterunt, paucis quidem triremibus uſae, navibus vero quinquaginta remigum, & navigiis longis adhuc inſtructae videntur fuiſſe, quemadmodum erant & illae priſcae. Pauloque ante Medicum bellum, & Darii mortem, qui poſt Cambyſem regnum Perſarum obtinuit, magna triremium copia fuit & tyrannis in Sicilia, & Corcyraeis. Hae namque poſtremae ante Xerxis expeditionem claſſes memoratu dignae in Graecia exſtiterunt. Aeginetae enim, & Athenienſes,

ἄλλοι, βραχέα ἐκέκτηντο, καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντόρους· ὀψέ τε, ἀφ᾽ οὗ Ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν Αἰγινήταις πολεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ βαρβάρου προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποιήσασθαι, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησαν· καὶ αὗται οὔπω εἶχον διὰ πάσης καταστρώματα.

ιέ. Τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν Ἑλλήνων, τοιαῦτα ἦν, τά τε παλαιὰ, καὶ τὰ ὕστερον γιγνόμενα. ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσχόντες αὐτοῖς, χρημάτων τε προσόδῳ, καὶ ἄλλων ἀρχῇ. ἐπιπλέοντες γὰρ, τὰς νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῆ εἶχον χώραν. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὅθεν τὶς καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες δὲ ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς

& ſi qui alii fuerunt, exiguas habuerunt claſſes, atque harum magna pars erat navium quinquaginta remigum. Atque adeo ſero eas habuerunt, ex quo videlicet Themiſtocles Athenienſibus, cum Aeginetis bellum gerentibus, ſimul etiam imminentem barbari adventum exſpectantibus, perſuaſit, ut naves facerent, quibus etiam in navali proelio ſunt uſi, quae ne ipſae quidem adhuc omnino conſtratae ac tectae erant.

XV. Claſſes igitur Graecorum, & pervetuſtae, & recentiores, tales fuerunt. Qui tamen illis operam dederunt, ingentem potentiam ſibi compararunt, tam ipſo pecuniarum reditu, quam imperio, quod in alios exercebant. Nam infeſta claſſe navigantes, inſulas ſubigebant, & illi praecipue, qui agrum non ſatis amplum, nec omnibus alendis ſufficientem habebant. Terra vero bellum (unde aliquid potentiae ad aliquem acceſſerit) nullum conflatum

σφετέρους ἑκάστοις· καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐπ᾽ ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξῄεσαν οἱ Ἕλληνες. οὐ γὰρ ξυνεστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις αἱ ὑπήκοοι, οὐδ᾽ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποιοῦντο, κατ᾽ ἀλλήλους δὲ μᾶλλον ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυγείτονες ἐπολέμουν. μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γενόμενον πόλεμον Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριέων, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.

ιϛ΄. Ἐπεγίγνετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι, καὶ Ἴωσι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων, Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία, Κροῖσον καθελοῦσα, καὶ ὅσα ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν, ἐπεστράτευσε, καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ

eſt. Sed & quaecunque fuerunt, haec omnia contra ſuos quique finitimos geſſerunt. Nam Graeci in regiones, a ſuis finibus valde remotas, aliorum ſubigendorum cauſa nullas expeditiones tunc faciebant. Graeci enim non adiungebant ſe maximis quibuſque civitatibus, quaſi illarum imperio parerent, neque etiam iidem ex aequo communes expeditiones faciebant: ſed ſinguli populi vicini, potius per ſe, ſolique bellum gerebant. Praecipue vero in illo pervetuſto bello, quod inter Chalcidenſes & Eretrienſes geſtum fuit, reliqui quoque Graeci ſeſe diviſerunt, ut utriſque auxilium ferrent.

XVI. Mox vero & aliis aliunde contigerunt impedimenta, ne creſcerent, & Ionibus (cum res Perſarum magna incrementa cepiſſent) Cyrus, regnumque Perſicum, Croeſo profligato, omnibuſque, quae erant cis Halym fluvium ad mare uſque, ſubactis, bellum intulit, & urbes, quae in continente erant, in ſervitutem redegit. Poſtea vero

πόλεις ἐδούλωσε· Δαρεῖός τε ὕστερον, τῷ Φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν, καὶ τὰς νήσους.

ιζ. Τυραννοι δὲ ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι, ἔς τε τὸ σῶμα καὶ ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὔξειν, δι' ἀσφαλείας ὅσον ἠδύναντο, μάλιστα τὰς πόλεις ᾤκουν. ἐπράχθη τε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴτι πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἑκάστοις. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως. οὕτω πανταχόθεν ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο, μήτε κοινῇ φανερὸν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμοτέρα εἶναι.

ιη'. Ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπιπολὺ καὶ πρὶν τυραννευθείσης οἱ πλεῖστοι καὶ τελευταῖοι, πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ, ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν (ἡ γὰρ Λακεδαίμων

Darius, Phoenicum claſſe victor, inſulas etiam in ſuam poteſtatem redegit.

XVII. Tyranni vero, quotquot in Graecis urbibus erant, ſuis tantum rebus proſpicientes, ut & corpus tuerentur, & ſuam familiam amplificarent, quam tutiſſime poterant, urbes incolebant, nullumque facinus memoria dignum ab illis eſt factum, niſi ſi quod contra vicinos quique ſuos fecerunt. Nam qui erant in Sicilia, ad maximam potentiam ſunt evecti. Adeo Graecia undique longo temporis ſpatio fuit impedita, tum ne communiter ullum illuſtre facinus ederet, tum etiam ne in ſingulis civitatibus audax eſſet.

XVIII. Poſtea vero quam & Athenienſium, & reliquae Graeciae, quae vel ante tyrannide preſſa fuerat, pleroſque, & poſtremos tyrannos, exceptis Siciliae tyrannis,

μετὰ τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων αὐτὴν Δωριέων, ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον στασιάσασα, ὅμως ἐκ παλαιτάτου καὶ εὐνομήθη, καὶ ἀεὶ ἀτυράννευτος ἦν. ἔτη γάρ ἐστι μάλιστα τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶνται˙) καὶ δι' αὐτὸ δυνάμενοι, καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίστασαν. μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε. καὶ μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος, οἵτε Λακεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἡγήσαντο, δυνάμει προὔχοντες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιόν-

Lacedaemonii ſuſtulerunt, (nam Lacedaemon poſt urbem conditam a Dorienſibus, qui eam nunc incolunt, ſeditionibus conflictata diutiſſime omnium civitatum, quas novimus, tamen ab antiquiſſimis uſque temporibus & bonis legibus eſt uſa, & tyrannidis immunis ſemper fuit: ſunt enim anni maxime quadringenti, & paulo plures uſque ad huius belli finem, ex quo Lacedaemonii eadem Reipublicae adminiſtrandae forma utuntur) & hac ipſa de cauſa potentiam ſibi compararunt, in aliis quoque civitatibus res compoſuerunt. Tyrannis vero ex Graecia ſublatis, non multis poſt annis Medorum quoque proelium cum Athenienſibus in campis Marathoniis eſt commiſſum. Et decimo poſt hanc pugnam anno barbarus cum magna claſſe rurſus in Graeciam venit, ut eam in ſervitutem redigeret. Et cum magnum periculum impenderet, Lacedaemonii, quod ceteris potentia praeſtarent, duces fuerunt Graeco-

των τῶν Μήδων, διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀνασκευασάμενοι, ἐς τὰς ναῦς ἐμβάντες, ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον, ὕστερον οὐ πολλῷ διεκρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους, οἵ τε ἀποστάντες βασιλέως Ἕλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες. δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη· ἴσχυον γὰρ οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσί· καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία. ἔπειτα δὲ διενεχθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους· καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴ τινές που διασταῖεν, πρὸς τούτους ἤδη ἐχώρουν. ὥστε ἀπὸ τῶν Μηδικῶν ἐς τόνδε αἰεὶ τὸν πόλεμον, τὰ μὲν σπενδόμενοι, τὰ δὲ πολεμοῦντες ἢ

rum, qui bellum illud communibus auſpiciis geſſerunt; & Athenienſes, Medis adventantibus, cum urbem relinquere in animum induxiſſent, omneſque fortunas convaſatas inde abſportaſſent, naves conſcenderunt, & ab eo tempore rei navali operam dare inſtiterunt. Cum autem communiter Graeci barbarum repuliſſent, non multo poſt tam illi, qui a Perſarum rege deſciverant, quam qui coniunctis armis bellum ei fecerant, partim ad Athenienſes, partim ad Lacedaemonios diviſi tranſierunt. Nam has duas civitates maxima potentia praeditas fuiſſe conſtat. Hi enim terra, illi vero claſſe multum poterant. Haec autem armorum ſocietas exiguum temporis ſpatium duravit. Poſtea vero Lacedaemonii & Athenienſes diſſociati bellum inter ſe geſſerunt, cum ſuis utrique ſociis: & ex ceteris Graecis, ſi qui uſquam inter ſe diſſidebant, iam ad alterutros proficiſcebantur. Quamobrem a Medico bello ad hoc uſque continenter, modo quidem foedus facientes, modo vero bel-

ἀλλήλοις ἢ τοῖς ἑαυτῶν ξυμμάχοις ἀφισταμένοις, εὖ παρεσκευάσαντο τὰ πολέμια, καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο, μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι.

ιθ΄. Καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσωσι θεραπεύοντες. Ἀθηναῖοι δὲ ναῦς τε τῶν πολεμίων τῷ χρόνῳ παραλαβόντες, ἦρχον, πλὴν Χίων καὶ Λεσβίων, καὶ χρήματα τοῖς πᾶσι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία παρασκευὴ μείζων ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραιφνοῦς τῆς ξυμμαχίας ἤνθησαν.

κ΄. Τὰ μὲν οὖν παλαιὰ, τοιαῦτα εὗρον, χαλεπὰ ὄντα παντὶ ἑξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι

lum gerentes, aut inter ſe, aut contra ſocios a ſe deficientes, res bellicas praeclare inſtruxerunt, & peritiores evaſerunt, cum periculis in harum ſtudio ſeſe exercentes.

XIX. Et Lacedaemonii quidem ita imperabant, ut ſocios non haberent tributarios, ſed hoc ſolum ſtuderent, ut illi ſuis officiis deliniti, paucorum principatu in Reipublicae adminiſtratione uterentur, accommodate ad ſuum inſtitutum. Athenienſes vero, navibus hoſtium tandem potiti, imperabant, exceptis Chiorum & Lesbiorum navibus, tributo etiam omnibus, quod penderent, imperato. Et ipſorum apparatus in hoc bello maior exſtitit, quam fuerit vel maximus, quem olim habuerint, quo tempore cum integra ſocietate floruerunt.

XX. Res igitur vetuſtas tales eſſe comperi, quibus fides difficulter adhibetur, quamvis deinceps & per ſingula tempora quodlibet argumentum probandi cauſa protulerim.

τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἢν ἐπιχώρια σφίσιν ᾖ, ὁμοίως ἀβασανίστως παρ᾽ ἀλλήλων δέχονται. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆθος Ἵππαρχον οἴονται ὑφ᾽ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, τύραννον ὄντα, ἀποθανεῖν· καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι Ἱππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν ἦρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων, Ἵππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ. ὑποτοπήσαντες δέ τι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ παραχρῆμα Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων, ἐκ τῶν ξυνειδότων σφίσιν, Ἱππίᾳ μεμηνῦσθαι, τοῦ μὲν ἀπέσχοντο, ὡς προειδότος, βουλόμενοι δὲ, πρὶν ξυλληφθῆναι, δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι, τῷ Ἱππάρχῳ περιτυχόντες περὶ τὸ Λεωκόριον καλούμενον τὴν Παναθηναϊκὴν πομπὴν διακοσμοῦντι, ἀπέκτειναν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα, καὶ οὐ χρόνῳ ἀμνηστούμενα, καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἴονται·

Homines enim famam rerum ante ſuam aetatem geſtarum, licet ſint domeſticae, ſine accurata inquiſitione alii ab aliis pariter accipiunt. Nam Athenienſium vulgus Hipparchum tyrannum ab Harmodio & Ariſtogitone caeſum putant: & tamen ignorant, Hippiam, qui filiorum Piſiſtrati natu maximus, tunc imperaſſe; & Hipparchum ac Theſſalum eius fuiſſe fratres. Harmodium vero & Ariſtogitonem ſuſpicatos illo die, & ſtatim aliquid a ſociis ſuae coniurationis conſciis Hippiae indicatum, ab hoc quidem ut praemonito abſtinuiſſe, ſed cum vellent, antequam comprehenderentur, aliquod memorabile facinus vel ſuo cum periculo facere, Hipparchum, in quem inciderant ad fanum, quod Leocorium appellatur, in Panathenaica pompa exornanda occupatum interfeciſſe. Alia quoque multa, quae nunc etiam exſtant, necdum propter vetuſtatem me-

ὥσπερ, τούς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυεῖν· καὶ τὸν Πιτανάτην λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' ἐγένετο πώποτε. οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕτοιμα μᾶλλον τρέπονται.

κά. Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμηρίων, ὅμως τοιαῦτα ἄν τις νομίζων μάλιστα ἃ διῆλθον, οὐχ ἁμαρτάνοι· καὶ οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν, ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμοῦντες, μᾶλλον πιστεύων, οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει, ἢ ἀληθέστερον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα, καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα· εὑρῆσθαι δὲ ἡγησάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων

moria exciderunt, ceteri quoque Graeci non recte opinantur: veluti, Lacedaemoniorum reges in ſuffragiis ferendis, non ſingulis quemque, ſed binis uti calculis; & Pitanatem cohortem apud eos eſſe, quae nunquam fuit. Adeo apud pleroſque ipſa veritatis inveſtigatio eſt laboris impatiens, & ad ea, quae ſunt in promtu, potius ſe convertunt.

XXI. Ex his autem neceſſariis ſignis, quae dixi, ſi quis res a me narratas, tales potiſſimum eſſe ducat, quales eas eſſe dixi; & non potius credat, eas eſſe tales, quales ipſi poëtae celebrarunt, eas cum ornatu in maius extollentes; neque quales memoriae prodiderunt orationis ſolutae ſcriptores, qui, ut auditorum aures capiant, verborum illecebras potius, quam veritatem conſectantur, quae res cum nullis nitantur argumentis, pleraeque etiam ob ipſarum vetuſtatem in fabulas abierunt, ita ut (quod uſus obtinuit) nulla fides ipſis habeatur; ſed exiſtimet, res iſtas ex manifeſtiſſimis indiciis a me ſatis accurate perveſtigatas,

ὡς παλαιὰ εἶναι, ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καίπερ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κρινόντων, παυσαμένων δὲ, τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ᾽ αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι, δηλώσει ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν.

κβʹ. Καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι, ἢ μέλλοντες πολεμήσειν, ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν τῶν λεχθέντων διαμνημονεῦσαι ἦν, ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα, καὶ τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν· ὡς δ᾽ ἂν ἐδόκουν μοι ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. τὰ δ᾽ ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ, οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθανόμενος ἠξίωσα

quoad res vetuſtae perveſtigari poſſunt: hic profecto non erraverit. Et licet homines praeſens bellum, in quo gerendo verſantur, ſemper maximum iudicent, eoque finito, vetera vehementius admirentur, tamen iis, qui ex ipſis rebus geſtis bella perpendunt, hoc bellum ſuperioribus illis ſe maius fuiſſe demonſtrabit.

XXII. Et omnia quidem, quae ſinguli verbis expreſſerunt, aut cum bellum eſſent geſturi, aut cum iam id gererent, ipſamque rerum dictarum exquiſitam rationem memoria retinere difficile fuit, cum mihi, qui res a me ipſo auditas narro, tum etiam aliis, qui eas aliunde acceptas mihi renuntiarunt. Verum ut ſinguli ſemper de rebus praeſentibus ea, quae maxime conſentanea erant, mihi ad univerſam rerum vere dictarum ſententiam ſummamque, quam proxime coniecturis accedenti dicere videbantur, ſic a me commemorata ſunt. At vero res in ipſo bello geſtas, non

γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβείᾳ περὶ ἑκάστου ἐπεξελθών. ἐπιπόνως δὲ εὑρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις, οὐ ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι. καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν, ἀτερπέστερον φανεῖται. ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν, καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις, κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, τοιούτων ὄντων καὶ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ, ἀρκούντως ἕξει. κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται.

κγ'. Τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ Μηδικόν· καὶ τοῦτο ὅμως δυεῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζο-

quas a quolibet audivi, dignas duxi, quas ſcriberem, neque ut mihi videbantur: ſed & eas, quibus ipſe interfui, & quas ſingulatim ex aliis, quam potui accuratiſſime, inveſtigavi. Sed hae difficillime cognoſci poterant, quod illi, qui ſingulis rebus interfuerant, dum gererentur, non eadem de rebus iiſdem dicerent; ſed prout quiſque aut in alterutros amore propenſior erat, aut reminiſcebatur, eas ita referret. Verum mea ſcripta, quia nullae in ipſis exſtant fabulae, lectoribus fortaſſe minus iucunda videbuntur. Sed qui rerum geſtarum veritatem ſpectare volent, & eorum, quae (ut ſunt res humanae) rurſus aliquando futura ſunt eiuſmodi, & ſimilia, non plura deſiderabunt ad iudicandum, ea eſſe utilia. Nam mea Hiſtoria potius ut perpetuum monumentum, quam ludicrum certamen, quod in praeſentia audiatur, eſt compoſita.

XXIII. Bellorum autem ſuperiorum, id, quod cum Me-

μαχίαιν ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχε. τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκός τε μέγα προὔβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ πόλεις τοσαίδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ᾽ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀντιπολεμούντων (εἰσὶ δὲ αἳ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἁλισκόμεναι) οὔτε φυγαὶ τοσαίδε ἀνθρώπων· καὶ φόνος, ὁ μὲν, κατ᾽ αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ, διὰ τὸ στασιάζειν. τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα, οὐκ ἄπιστα κατέστη, σεισμῶν τε πέρι, οἳ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον· ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἳ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα ξυνέβησαν· αὐχμοί τε ἔστι παρ᾽ οἷς μεγάλοι, καὶ ἀπ᾽

dis eſt geſtum, maximum fuit: hoc ipſum tamen duobus navalibus, & totidem pedeſtribus proeliis celeriter eſt finitum. At huius belli tum longitudo longe proceſſit, tum clades in ipſo Graeciae contigerunt, quales eodem temporis ſpatio nunquam alias. Nam in aliis bellis neque tot urbes captae vaſtataeque ſunt, aliae quidem a barbaris, aliae vero a Graecis ipſis bellum inter ſe gerentibus, (nonnullae etiam captae incolas mutarunt) neque tot exſilia hominum contigerunt; neque tot caedes aliae quidem propter ipſum bellum, aliae vero propter ſeditiones commiſſae. Et quae antea fama quidem ferebantur, ſed re ipſa rarius confirmabantur, non incredibilia evaſerunt, ut ſunt ea, quae traduntur & de terrae motibus, qui in hoc bello ſimul & maximam orbis terrarum partem occuparunt, & vehementiſſimi fuerunt: & ſolis defectiones, quae frequentiores acciderunt, quam unquam ante memoratae fuerint: & apud

αὐτῶν καὶ λιμοί. καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα, καὶ μέρος τὶ φθείρασα, ἡ λοιμώδης νόσος. ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἤρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τριακοντούτεις σπονδὰς, αἳ αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν. Διότι δ᾽ ἔλυσαν, τὰς αἰτίας ἔγραψα πρῶτον, καὶ τὰς διαφορὰς, τοῦ μή τινας ζητῆσαί ποτε ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη. τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι, μεγάλους γιγνομένους, καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν. αἱ δ᾽ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι, αἵδ᾽ ἦσαν ἑκατέρων, ἀφ᾽ ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς, ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν.

κδ΄. ΕΠΙΔΑΜΝΟΣ, ἔστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι

nonnullos magnae ſiccitates, & fames ex ipſis natae, & peſtilens morbus, qui Graeciam non minimo detrimento affecit, quin etiam quandam eius partem abſumſit. Haec enim omnia cum hoc bello ſimul invaſerunt. Eius autem initium fecerunt Athenienſes & Peloponneſii, ruptis tricennalibus foederibus, quae poſt Euboeam captam inter ſe fecerant. Cur autem haec illi ruperint, cauſas, & diſſidia inprimis ſcripſi, ne quis aliquando requirat, unde tantum bellum inter Graecos ſit conflatum. Nam veriſſimam quidem, ſed ſermone minime celebratam cauſam fuiſſe puto, Athenienſes, qui, quod in dies creſcerent, & terrorem Lacedaemoniis incuterent, belli movendi neceſſitatem ipſis impoſuerint. Sed cauſae, quae propalam utrinque ferebantur, propter quas ruptis foederibus bellum ſuſceperunt, iſtae fuerunt.

τὸν Ἰόνιον κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπῴκισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδου, Κορίνθιος γένος, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθείς. ξυνῴκισαν δὲ καὶ τῶν Κορινθίων τινὲς, καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ Δωρικοῦ γένους. προελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος. στασιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλὰ, ὡς λέγεται, ὑπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων ἐφθάρησαν, καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα, πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου, ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατούς. οἱ δὲ ἀπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐλῄζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατά τε γῆν καὶ κατὰ

XXIV. Epidamnus eſt urbs ad dextram ſita navigantibus Ionium ſinum verſus. Huic autem finitimi ſunt Taulantii barbari, gens Illyrica. Hanc urbem Corcyraei quidem miſſa colonia condiderunt: ſed coloniae dux fuit Phalius Eratoclidae filius, genere Corinthius, ab Hercule oriundus, ex metropoli more ac inſtituto priſco arceſſitus. Nonnulli etiam Corinthii, & alii praeterea Doricae gentis homines eius coloniae ſocii fuerunt. Progreſſu vero temporis, Epidamniorum urbs magna, populoque frequens evaſit. Sed cum eius cives iam multos annos, ut fertur, ſeditionibus inteſtinis laboraſſent, quodam finitimorum barbarorum bello attriti, magnaque potentiae parte privati ſunt. Noviſſime vero, ante hoc bellum, illorum plebs potentiſſimos quoſque cives eiecit. At illi, cum inde diſceſſiſſent, cum barbaris, ad quos ſe receperant, eos, qui in urbe erant, terra marique praedabantur. Epidamnii

θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι, ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις, ὡς μητρόπολιν οὖσαν, δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾷν φθειρομένους, ἀλλὰ τούς τε φεύγοντας συναλλάξαι σφίσι, καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ ἱκέται καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἡραῖον ἐδέοντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν.

κέ. Γνόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν οὖσαν, ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο θέσθαι τὸ παρόν· καὶ πέμψαντες ἐς Δελφοὺς, τὸν θεὸν ἐπηρώτων εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν, ὡς οἰκισταῖς, καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῷντ' ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε, παραδοῦναι, καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. ἐλθόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον, κατὰ τὸ μαν-

vero, qui in urbe erant, cum ab illis premerentur, Corcyram, ut ad ſuae coloniae matrem, legatos mittunt, orantes, ne ſe perdi ſinerent; ſed & profugos ſibi reconciliarent, bellumque barbarorum finirent. Haec autem ſupplices in Iunonis templo ſedentes rogabant. Sed Corcyraei preces eorum non admiſerunt; at re infecta eos remiſerunt.

XXV. Cum autem Epidamnii nullam a Corcyraeis opem ſibi latam viderent, ambigebant, quonam modo in praeſenti rerum ſtatu ſe gerere deberent. Quare legatis Delphos miſſis, Deum conſuluerunt, an Corinthiis, ut coloniae deductoribus, urbem dederent, operamque darent, ut aliquid auxilii ab illis impetrarent. Ille vero ipſis reſpondit, ut urbem Corinthiis dederent, eoſque ſibi duces aſſumerent. Epidamnii vero, Corinthum profecti, coloniam

τεῖον παρέδοσαν τὴν ἀποικίαν, τόν τε οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα, καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες. ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾷν διαφθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι. Κορίνθιοι δὲ κατά τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν, (νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων·) ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἄποικοι. οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα, οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι· περιφρονοῦντες δὲ αὐτοὺς, καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις, καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι. ναυτικῷ δὲ καὶ πολὺ προέχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι, καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοί-

oraculi iuſſu dediderunt, demonſtrantes, & ipſum ſuae coloniae ducem Corinthium fuiſſe, & Dei oraculum declarantes; eoſque rogabant, ne ſe perdi ſinerent, ſed ſibi opem ferrent. Corinthii vero & propter ipſam cauſae aequitatem auxilium promiſerunt, (quia coloniam iſtam non minus ſuam, quam Corcyraeorum eſſe ducebant.) Simul etiam propter odium, quo Corcyraeos proſequebantur, quia Corcyraei, licet eſſent Corinthiorum coloni, ipſos tamen contemnebant. Nam neque in publicis ſolemnitatibus conſuetos honores ipſis tribuebant, neque in ſacrificiis, cum viſcera diſtribuebant, a viro Corinthio auſpicabantur, quemadmodum ceterae coloniae. Sed illos contemnebant, quod pecuniarum copia, vel ditiſſimis quibuſque illius ſeculi Graecis pares eſſent, & bellico apparatu pollerent; quin etiam claſſe interdum ſe ceteris longe praeſtare gloriabantur, praeſertim quod Phaeaces Corcyram olim te-

κησιν τῆς Κερκύρας, κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς. ᾗ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικὸν, καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι. τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς ὅτε ἤρχοντο πολεμεῖν.

κστʹ. Πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι, ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἄσμενοι τὴν ὠφέλειαν, οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ἰέναι κελεύοντες, καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων καὶ ἑαυτῶν φρουρούς. ἐπορεύθησαν δὲ πεζῇ ἐς Ἀπολλωνίαν, Κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν, δέει τῶν Κερκυραίων, μὴ κωλύωνται ὑπ' αὐτῶν κατὰ θάλατταν περαιούμενοι. Κερκυραῖοι δὲ, ἐπειδὴ ᾔσθηντο τούς τε οἰκήτορας καὶ φρουροὺς ἥκοντας ἐς τὴν Ἐπίδαμνον, τήν τε ἀποικίαν Κορινθίοις δεδομένην, ἐχαλέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὐθὺς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ, καὶ ὕστερον ἑτέρῳ στόλῳ, τούς τε φεύγοντας

nuiſſent, qui rerum nauticarum gloria floruerant: quamobrem etiam ipſi claſſi parandae operam ſtudioſius dabant, nec parum potentes erant. Nam centum & viginti naves ipſis fuerunt, cum bellum gerere coeperunt.

XXVI. Corinthii igitur, cum omnium iſtarum rerum iuſtas haberent querelas, auxilium & Ambraciatarum ac Leucadiorum atque ſuorum civium praeſidia lubenter Epidamnum miſerunt, omnibus, qui illuc habitandi cauſa ſe conferre voluiſſent, facta eundi poteſtate. Haec autem praeſidia itinere pedeſtri Apolloniam iverunt, quae erat Corinthiorum colonia, Corcyraeorum metu, ne ab illis mare traiicere prohiberentur. Corcyraei vero, ubi colonos, & praeſidia Epidamnum perveniſſe, coloniamque Corinthiis deditam intellexerunt, rem iniquo animo tulerunt. Statimque eo cum XXV navibus profecti, dein

ἐκέλευον κατ᾽ ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτοὺς (ἦλθον γὰρ ἐς τὴν Κέρκυραν οἱ τῶν Ἐπιδαμνίων φυγάδες, τάφους τε ἀποδεικνύντες καὶ ξυγγένειαν, ἣν προϊσχόμενοι, ἐδέοντο σφᾶς κατάγειν) τούς τε φρουροὺς, οὓς οἱ Κορίνθιοι ἔπεμψαν, καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν. οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν. ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ᾽ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι ναυσὶ τεσσαράκοντα μετὰ τῶν φυγάδων, ὡς κατάξοντες αὐτοὺς, καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς προσλαβόντες. προσκαθεζόμενοι δὲ τῇ πόλει, προεῖπον, Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξένους, ἀπαθεῖς ἀπιέναι. εἰ δὲ μὴ, ὡς πολεμίοις χρήσεσθαι. ὡς δ᾽ οὐκ ἐπείθοντο, οἱ μὲν Κερκυραῖοι (ἔστι δ᾽ ἰσθμὸς τὸ χωρίον) ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν.

κζ. Κορίνθιοι δ᾽ ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθεν ἄγγελοι ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατιάν·

altera claſſe, minaciter ipſis imperarunt, ut exſules reciperent, (nam Epidamnii exſules Corcyram venerant, demonſtrantes monumenta, & cognationem, quam praetendentes, orabant eos, ut ſe in patriam reducerent) & praeſidia, quae Corinthii miſerant, & novos colonos remitterent. Sed Epidamnii, nulla ipſorum imperata fecerunt. Quamobrem Corcyraei cum infeſto quadraginta navium exercitu, & exſulibus (ut eos reducturi) ac Illyriis in armorum ſocietatem aſſumtis, bellum illis intulerunt. Urbem autem obſidentes, denuntiarunt, ut & de Epidamniis, qui vellet, & peregrini impune abirent, alioqui ut hoſtes tractatum iri. Sed cum Epidamnii illis non parerent, Corcyraei quidem (ille autem locus eſt Iſthmus) urbem obſidere coeperunt.

XXVII. Corinthii vero, poſtquam nuntii Epidamno ad

καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τὸν βουλόμενον ἰέναι. εἰ δέ τις τοπαραυτίκα μὲν μὴ ἐθέλει ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ, καὶ οἱ τὸ ἀργύριον καταβάλλοντες. ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κωλύοιντο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν. οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ ναυσὶ ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων, τέσσαρσι. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἱ παρέσχον πέντε. Ἑρμιονῆς δὲ, μίαν· καὶ Τροιζήνιοι, δύο· Λευκάδιοι δὲ, δέκα· καὶ Ἀμπρακιῶται, ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ᾔτησαν, καὶ Φλιασίους· Ἠλείους τε ναῦς τε κενὰς

ipſos venerunt, qui urbem obſideri nuntiarunt, exercitum parare coeperunt. Simul etiam coloniam Epidamnum deducendam edixerunt, ea lege, ut, qui vellet, illuc iret, pari iure, parique honore cum ceteris civibus futurus. Quod ſi quis protinus cum ceteris navigare nollet, & tamen coloniae particeps eſſe vellet, numeratis quinquaginta drachmis Corinthiis ei in urbe remanere licere dixerunt. Fuerunt autem permulti, & qui navigarunt, & qui pecuniam numerarunt. Rogarunt etiam Megarenſes, ut ſuis navibus ſe comitari vellent, ſi forte ſuae navigationis curſus a Corcyraeis impediretur. Illi vero cum illis navigare octo navibus parabant, & Palenſes Cephalleniorum, quatuor. Epidaurios quoque rogarunt, qui quinque praebuerunt. Hermionenſes vero, unicam. Et Troezenii, duas. Leucadii, decem. Et Ambraciotae, octo. A Thebanis vero, & Phliaſiis pecunias petierunt, ab Eleis naves vacuas & pecunias. Ipſorum vero Corinthiorum naves tri-

καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα, καὶ τρισχίλιοι ὁπλῖται.

κη'. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν, ἐλθόντες εἰς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων πρέσβεων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν. ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντείῳ ἐπιτρέψαι. πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν· εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθήσεσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιεῖσθαι οὓς οὐ βούλονται, ἑτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον, ὠφελείας ἕνεκα. οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἢν τάς τε

ginta, & tria militum gravis armaturae millia parabantur.

XXVIII. Poſtquam vero Corcyraei hunc apparatum audierunt, Corinthum profecti cum Lacedaemoniis, Sicyoniiſque legatis, quos ſibi adiunxerant, iuſſerunt Corinthios praeſidia & novos colonos Epidamno deducere, ut ex urbe, quae ad eos nihil pertineret. Quod ſi eam ſibi vindicare pergerent, in Peloponneſo, apud illas civitates, de quibus inter utroſque conveniſſet, volebant iure diſceptare; utris autem colonia fuiſſet adiudicata, hos ea potiri. Quin etiam oraculo Delphico rem controverſam committere volebant. Sed bellum fieri non ſinebant, idque diſſuadebant: alioqui, ſi illi vim ſibi facerent, dicebant ſe coactum iri auxilii praeſidiique cauſa illos ſibi facere amicos, quos nollent, alterutros eorum, qui potentia tunc praeſtarent. Corinthii vero ipſis reſponderunt, ſi naves & barba-

ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπάγωσι, βουλεύσεσθαι. πρότερον δὲ, οὐ καλῶς ἔχειν, τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, ἑαυτοὺς δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἢν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπάγωσι, ποιήσειν ταῦτα. ἕτοιμοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται.

κθ'. Κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες, καὶ οἱ ξύμμαχοι παρῆσαν, προπέμψαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προεροῦντα Κερκυραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε, δισχιλίοις τε ὁπλίταις, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον, Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες. ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν νεῶν Ἀριστεὺς ὁ Πελλίκου, καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου, καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους. τοῦ δὲ πεζοῦ,

ros ab Epidamno abducerent, ſe conſultaturos. Nam ante, rem non bene ſe habere dicebant, ſi illi quidem obſiderentur, ipſi vero iudicio contenderent. Contra vero Corcyraei dicebant, ſe iſta facturos, ſi & illi abducerent eos, qui Epidamni erant. Se etiam paratos eſſe dicebant, ut utrique ſuo loco manerent, foeduſque facerent, tantiſper dum iudicium fieret.

XXIX. At Corinthii nihil horum facere, nec ipſis parere voluerunt: ſed poſtquam ipſorum naves plenae fuerunt, & ſocii affuerunt, caduceatore praemiſſo, qui Corcyraeis bellum prius indiceret, portu ſolventes cum ſeptuaginta & quinque navibus, & duobus millibus gravis armaturae militum, Epidamnum verſus navigarunt, bellum Corcyraeis illaturi. Navibus autem praeerat Ariſtaeus Pellicae, & Callicrates Calliae, & Timanor Timanthis filius. Pedi-

Ἀρχέτιμός τε ὁ Εὐρυτίμου, καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας γῆς, οὗ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι κήρυκά τε προέπεμψαν αὐτοῖς ἐν Ἀκατίῳ ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρουν, ζεύξαντές τε τὰς παλαιὰς, ὥστε πλωΐμους εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κήρυξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο οὖσαι ὀγδοήκοντα (τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐπολιόρκουν) ἀνταναγαγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυμάχησαν· καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παραπολὺ, καὶ ναῦς πεντεκαίδεκα διέφθειραν τῶν Κορινθίων. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παραστήσασθαι ὁμολογίᾳ, ὥστε τοὺς μὲν

tatui vero Archetimus Eurytimi, & Iſarchidas Iſarchi filius. Poſtquam autem ad agri Anactorii Actium pervenerunt, ubi templum eſt Apollinis, in faucibus ſinus Ambracii, Corcyraei caduceatorem ipſis ad Actium praemiſerunt, qui vetaret illos contra ſe navigare: ſimul etiam naves impleverunt, & vetuſtas quidem iunxerunt, & iugis aptarunt, ut navigationi idoneae eſſent; alias vero refecerunt. Sed poſtquam caduceator nihil pacatum a Corinthiis nuntiavit, & ipſorum naves numero octoginta iam expletae fuerunt, (nam quadraginta naves Epidamnum obſidebant) obviam hoſti proceſſerunt, & acie inſtructa navalem pugnam commiſerunt. Et Corcyraei longe ſuperiores fuerunt, & XV Corinthiorum naves profligarunt. Eodem autem die ipſis accidit, ut & illi, qui Epidamnum obſidebant, Epidamnios ad deditionem redigerent, ea conditio-

ἐπήλυδας ἀποδόσθαι, Κορινθίους δὲ δήσαντας ἔχειν, ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ.

λʹ. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ, τῆς Κερκύρας ἀκρωτηρίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους οὓς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δήσαντες εἶχον. ὕστερον δὲ, ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσημένοι ταῖς ναυσὶν, ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου, τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκράτουν τῆς κατ᾽ ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν, τῆς γῆς ἔτεμον, καὶ Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπίνειον ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον τοῖς Κορινθίοις. τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον. μέχρις οὗ Κορίνθιοι περιόντι τῷ θέρει πέμ-

ne, ut peregrinos quidem venderent; Corinthios vero in vinculis ſervarent, donec aliquid aliud victoribus videretur de ipſis ſtatuere.

XXX. Poſt hoc navale proelium Corcyraei, cum tropaeum in Leucimna Corcyrae promontorio ſtatuiſſent, ceteros quidem captivos, quos ceperant, interfecerunt: Corinthios vero vinctos aſſervarunt. Poſtea vero, cum Corinthii, ſociique navali proelio victi domum rediiſſent, Corcyraei imperium totius maris, quod eſt in illis regionibus, adepti ſunt, & navibus ad Leucadem Corinthiorum coloniam profecti, agrum vaſtarunt, & Cyllenen, Eleorum navalia, incenderunt, quod naves pecuniaſque Corinthiis praebuiſſent. Et poſt illud navale proelium maxima eius anni parte, maris illius imperium obtinuerunt, & Corinthiorum ſocios infeſta claſſe navigantes vexarunt. Donec

ψαντες ναῦς καὶ στρατιὰν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ, καὶ περὶ τὸ Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος, φυλακῆς ἕνεκα τῆς τε Λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅσαι σφίσι φίλιαι ἦσαν. ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ ναυσί τε καὶ πεζῷ. ἐπέπλεόν τε οὐδέτεροι ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι, χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου ἑκάτεροι.

λα΄. Τὸν δ᾽ ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν ὕστερον, οἱ Κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς Κερκυραίους πόλεμον, ἐναυπηγοῦντο, καὶ παρεσκευάζοντο τακράτιστα νεῶν στόλον, ἔκ τε αὐτῆς Πελοποννήσου ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐρέτας, μισθῷ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, ἐφοβοῦντο, καὶ (ἦσαν γὰρ οὐδενὸς

Corinthii, aeſtate iam adventante, navibus, exercituque miſſo, cum ipſorum ſocii laborarent, ad Actium & circa Chimerium Theſprotidis caſtra poſuerunt, ut & Leucadem, & ceteras civitates, quotquot ſibi erant amicae, ſuo praeſidio tutarentur. Corcyraei vero & navibus & peditatu in Leucimna e regione hoſtium caſtrametati ſunt. Et neutri contra alteros navigabant: ſed ea aeſtate ſtativa oppoſita habentes, hieme iam adventante domum utrique ſe receperunt.

XXXI. Toto autem poſt hoc proelium, & inſequenti anno, Corinthii, graviter ferentes bellum contra Corcyraeos ſuſceptum, naves compegerunt, & navalem expeditionem optime pararunt, remiges cum ex ipſa Peloponneſo, tum ex reliqua Graecia cogentes, eoſque mercede ſollicitantes. Corcyraei vero, audito illorum apparatu, timere coeperunt, & (nam cum nulla Graecorum civitate foe-

Ἑλλήνων ἔνσπονδοι, οὐδὲ ἐπεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς, οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων) ἔδοξεν αὐτοῖς, ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους, ξυμμάχους γενέσθαι, καὶ ὠφέλειάν τινα πειρᾶσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν εὑρίσκεσθαι. οἱ δὲ Κορίνθιοι, πυθόμενοι ταῦτα, ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ καὶ τὸ αὐτῶν προσγενόμενον, ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον ᾗ βούλονται. καταστάσης δὲ ἐκκλησίας, ἐς ἀντιλογίαν ἦλθον. καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.

λβʹ. ΔΙΚΑΙΟΝ, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς, μήτε εὐεργεσίας μεγάλης, μήτε ξυμμαχίας προυφειλομένης, ἥκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας (ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν) δεησομένους, ἀναδιδάξαι πρῶτον, μάλιστα μὲν, ὡς καὶ

dere erant coniuncti, neque aut in Athenienſium, aut Lacedaemoniorum foederibus ſe adſcripſerant) viſum eſt ipſis ad Athenienſes proficiſci, & ſocietatem cum illis contrahere, & operam dare, ut aliquod auxilium ab ipſis impetrarent. Corinthii vero, his rebus auditis, legatos & ipſi Athenas miſerunt, ut Athenienſes orarent, ne praeter Corcyraeorum claſſem, ipſorum quoque claſſis hoſtibus adiuncta, ſibi impedimento eſſet, ne bellum arbitratu ſuo gererent. Itaque coacta concione, in diſceptationem venerunt. Atque Corcyraei quidem haec verba fecerunt.

XXXII. *Aequum eſt, viri Athenienſes, ut qui ad alios auxilii implorandi cauſa (quemadmodum nos quoque nunc facimus) veniunt, praeſertim ſi nulla magna beneficia exſtent in eos ante collata, nec ipſis ulla cum illis intercedat ſocietas ante inita, primum demonſtrent, ſua poſtulata maxime quidem utilitati fore illis, a quibus ſocietatem auxiliumque petunt; ſin mi-*

ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μὴ, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια· ἔπειτα δὲ, ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἕξουσιν. εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ ὀργίζεσθαι ἢν ἀτυχῶσι. Κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι, ἀπέστειλαν ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρός τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῖν ἄλογον, καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενός πω ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ ἑκούσιοι γενόμενοι, νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἥκομεν, καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον Κορινθίων ἔρημοι δἰ αὐτὸ κατέστημεν. καὶ περιέστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη. τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ καταμόνας

nus, ſaltem non detrimento: deinde vero, ſe firmam ipſis gratiam habituros. Sed ſi nihil horum perſpicuum fecerint, non indigne ferant, ſi poſtulata non impetrarint. Corcyraei igitur, perſuaſum habentes, ſe haec quoque vobis manifeſte probaturos, nos ſocietatem petituros miſerunt. Accidit autem, ut idem inſtitutum nobis ſit & inconſultum apud vos, in hoc negotio, in quo veſtra opera egemus, & in noſtris rebus in praeſentia nobis parum commodum. Nam cum nunquam antehac cuiuſquam ſocii voluntarii fuerimus, nunc hoc ipſum ab aliis petituri venimus, ſimul etiam in praeſenti bello, quod cum Corinthiis gerimus, propter hoc noſtrum priſcum inſtitutum deſerti ſumus ab omnibus. Et noſtram illam, quae prius prudentia videbatur, quod, ſocietate cum aliis inita, ob amicorum conſilia, eorumque arbitrio ſimul periclitari nollemus, nunc in manifeſtam imprudentiam & imbecillitatem conſtat eſſe mutatam. Nos igitur ſoli Corinthios in ſuperiore navali

ἀπεωσάμεθα Κορινθίους. ἐπειδὴ δὲ μείζονι παρασκευῇ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ᾽ ἡμᾶς ὥρμηνται, καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὁρῶμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει περιγενέσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος εἰ ἐσόμεθα ὑπ᾽ αὐτοῖς· ἀνάγκη καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι· καὶ ξυγγνώμη εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ, τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.

λγ´. Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας. πρῶτον μὲν, ὅτι ἀδικουμένοις, καὶ οὐχ ἑτέρους βλάπτουσι, τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε· ἔπειτα, περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι, ὡς ἂν μάλιστα μετ᾽ ἀειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν καταθήσθε. ναυτικόν τε κεκτήμεθα, πλὴν τοῦ παρ᾽ ὑμῖν, πλεῖστον. καὶ σκέψασθε τίς εὐ-

proelio repulimus. Verum quia maiore apparatu tam ex Peloponneſo, quam ex reliqua Graecia contra nos veniunt, quia etiam videmus nos domeſticis tantum viribus fretos non poſſe incolumes evadere, ſimul etiam quia magnum eſt periculum, quod ceteris Graecis imminet, ſi in illorum poteſtatem redigamur; idcirco & veſtra & cuiuslibet alius auxilia implorare nobis eſt neceſſe. Et venia eſt danda, ſi non malitia, ſed potius opinionis errore, ſuperiori noſtrae quieti res contrarias nunc audemus.

XXXIII. *Quod ſi nos audieritis, haec noſtrae neceſſitatis ſocietas vobis multis de cauſis in honorem cedet & emolumentum. Primum quidem, quia nobis, qui iniuriam accipimus, nec aliis iniuriam facimus, opem feretis. Deinde vero, quia, ſi nos, in maximarum rerum diſcrimen adductos, recipiatis, beneficium cum aeterno teſtimonio quam optime apud nos collocabitis. Claſſem autem, veſtra excepta, maximam habemus. Quare conſiderate,*

πραξία σπανιωτέρα, ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ ἣν ὑμεῖς ἂν προ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτες ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη πάρεστιν αὐτεπάγγελτος, ἄνευ κινδύνου καὶ δαπάνης διδοῦσα ἑαυτήν. καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς, ἀρετὴν, οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε, χάριν, ὑμῖν δ' αὐτοῖς, ἰσχύν. ἃ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξυνέβη. καὶ ὀλίγοι ξυμμαχίας δεόμενοι, οἷς ἐπικαλοῦνται, ἀσφάλειαν καὶ κόσμον οὐχ ἧσσον διδόντες ἢ ληψόμενοι παραγίνονται. τὸν δὲ πόλεμον δι' ὅνπερ χρήσιμοι ἂν εἴημεν, εἴ τις ὑμῶν μὴ οἴεται ἔσεσθαι, γνώμης ἁμαρτάνει, καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμησείοντας, καὶ τοὺς Κορινθίους δυναμένους παρ' αὐτοῖς, καὶ ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα

quaenam magis ſingularis veſtrae proſperitatis occaſio, quaeve hoſtibus damnoſior eſſe poſſit, quam ſi ea potentia, quam vobis eſſe adiunctam, magnae pecuniae magnaeque gratiae antepoſuiſſetis, ſi inquam ea nunc adſit, ſponte ſua, ſine periculo & ſumtu ſe ipſam vobis tradens: praeterea apud multos quidem afferens gloriam; illis vero, quibus opem feretis, gratiam, & vobis ipſis, potentiam. Quae omnia ex omni temporum memoria perpaucis ſimul contigerunt; paucique ſunt, qui illis, a quibus belli ſocietatem petunt, praeſidium ac ornamentum maius daturi, quam ab ipſis accepturi veniant. Bellum autem, in quo vobis utiles eſſe poterimus, ſi quis veſtrum ſit, qui nullum fore arbitretur, is profecto fallitur opinione, nec videt, Lacedaemonios, veſtrae potentiae metu, belli gerendi cupidos eſſe, & Corinthios per ſe validos vobiſque inimicos eſſe, &, dum nos primos nunc aggrediuntur, viam ſibi ad vos invadendos ſternere, ne communi odio in eos

μὴ τῷ κοινῷ ἔχθει κατ᾽ αὐτῶν μετ᾽ ἀλλήλων στῶμεν· μηδὲ δυεῖν φθάσαι ἁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι.

λδʹ. Ὑμέτερον δέ γ᾽ αὖ ἔργον προτερῆσαι, τῶν μὲν, διδόντων, ὑμῶν δὲ, δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν, καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν. ἢν δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ἀποίκους ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθέτωσαν ὡς πᾶσα ἀποικία, εὖ μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ, ἀλλοτριοῦται. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι, ἐκπέμπονται. ὡς δὲ ἠδίκουν σαφές ἐστι. προκληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν, πολέμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ ἠβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν ἔστω τι τεκμήριον ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν, ὥστε ἀπάτῃ τε μὴ παράγεσθαι

conſpiremus: neve alterutro fruſtrentur, ut aut nobis damnum priores inferant, aut ſibimet firmitudinem comparent.

XXXIV. *Cum igitur nos quidem ſocietatem offeramus, vos vero eam accipiatis, illos antevertere, & inſidias anticipare potius, quam inſidiantibus contra inſidiari, veſtrae ſunt partes. Quod ſi dixerint, iniquum eſſe, ſuos colonos a vobis recipi, diſcant, omnem coloniam honore proſequi ſuam Metropolim, ſi beneficiis ab ea afficiatur; ſed ſi ab ea iniuriam accipiat, alienari. Nec enim emittuntur ea conditione, ut ſint ſervi: ſed ut cum iis, qui domi relinquuntur, aequali iure ſint. Quod autem iſti nobis iniuriam fecerint, perſpicuum eſt. Nam ad iudicium de Epidamni controverſia provocati, crimina, quae nobis obiiciunt, armis, quam iure perſequi maluerunt. Atque ea, quae in nos ſuos cognatos faciunt, vobis ſint documento, ne ab ipſis in fraudem inducamini, neve ipſis, auxilium petentibus, ex tempore morem*

ὑπ' αὐτῶν, δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν. ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων, ἀσφαλέστατος ἂν διατελοίη.

λέ. Λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς, δεχόμενοι ἡμᾶς, μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους. εἴρηται γὰρ ἐν αὐταῖς, τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται ἐλθεῖν. καὶ δεινὸν εἰ τοῖσδε μὲν ἀπό τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς, καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων· ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε ξυμμαχίας εἴρξουσι, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθέν ποθεν ὠφελείας. εἶτα ἐν ἀδικήματι θήσονται, πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα. πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτίᾳ ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς, ἕξομεν. ἡμᾶς μὲν γὰρ, κινδυνεύοντας καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας, ἀπώσεσθε. τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων

geratis. Quem enim minime poenitet beneficiorum in inimicos collatorum, is vitam tutiſſime degit.

XXXV. *Neque vero foedera frangetis, quae cum Lacedaemoniis feciſtis, ſi nos recipiatis, quia neutrorum ſocii ſumus. In illis enim dictum eſt: Quaecunque de Graecis civitatibus cum nullis ſocietatem habet, ei licere, ad utras partes libuerit, accedere. Et ſane iniquum fuerit, ſi iſtis quidem liceat claſſem inſtruere cum ex foederatis civitatibus, tum etiam praeterea ex reliqua Graecia, praecipue vero ex iis civitatibus, quae veſtro imperio parent: nos vero a praeſenti hac, & in medio poſita ſocietate, & ab alio undecunque auxilio arceant. Deinde vero in criminis loco ponant, ſi perſuaſum vobis fuerit, quod petimus. Nos vero longe maiorem vos inſimulandi materiam habebimus, niſi rem vobis perſuadeamus. Nos enim periclitantes, nec vobis inimicos,*

καὶ ἐπιόντων γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προσλαβεῖν περιόψεσθε, ἣν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κἀκείνων κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους, ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν, καθ' ὅ, τι ἂν πεισθῆτε, ὠφέλειαν· μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους, βοηθεῖν. πολλὰ δὲ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπείπομεν, τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν· καὶ μέγιστον, ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ὑμῖν ἦσαν (ὅπερ σαφεστάτη πίστις) καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἱκανοὶ τοὺς μεταστάντας βλάψαι· καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης, οὐχ ὁμοία ἡ ἀλλοτρίωσις. ἀλλὰ μάλιστα μὲν, εἰ δύνασθε, μηδένα ἄλλον ἐᾶν κεκτῆσθαι ναῦς. εἰ δὲ μὴ, ὅστις ἐχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν.

λϛ'. Καὶ ὅτῳ τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγε-

repelletis. Iſtos vero, qui ſunt veſtri hoſtes, & qui contra vos veniunt, non ſolum non impedietis; ſed etiam inſuper copias ex veſtra ditione ſibi comparare ſinetis, quas non eſt aequum: at oportet aut illorum quoque milites mercede conductos impedire, quos ex agro veſtro cogunt, aut nobis etiam auxilium mittere, quocunque modo vobis viſum fuerit. Potiſſimum vero vos nobis, in ſocietatem aperte receptis, opem ferre decet. Multas autem commoditates (quemadmodum noſtrae dictionis initio monuimus) vobis demonſtramus, praecipueque quod eoſdem habemus hoſtes, (quod certiſſimum eſt argumentum) eoſque non infirmos; ſed qui nocere iis, qui a ſe defecerint, valeant. Cum autem navalis, ac non terreſtris ſocietas vobis offeratur, alienatio par non eſt. Quamobrem oportet vos potiſſimum quidem (ſi poteſtis) operam dare, ut nullos alios claſſem poſſidere ſinatis: ſin minus, ut eorum amicitiam vobis concilietis, qui claſſe ſint munitiſſimi.

XXXVI. *Si quis vero haec, quae a nobis dicuntur, utilia*

σθαι, φοβεῖται δὲ μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον· τὸ δὲ θαρσοῦν μὴ δεξαμένου, ἀσθενὲς ὂν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθροὺς, ἀδεέστερον ἐσόμενον. καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς Κερκύρας νῦν τὸ πλέον ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν βουλευόμενος· καὶ οὐ τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσονοὺ παρόντα πόλεμον, τὸ αὐτίκα περισκοπῶν, ἐνδοιάζῃ χωρίον προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκειοῦται καὶ πολεμοῦται. τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται, ὥστε μήτε ἐκεῖθεν ναυτικὸν ἐᾶσαι Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν, τό, τε ἐνθένδε πρὸς τἀκεῖ παραπέμψαι, καὶ ἐς τἄλλα ξυμφορώτατόν ἐστι. βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ, τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον, τῷ δ' ἂν μὴ προέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε.

quidem exiſtimet, ſed metuit, ne iis obſequendo foedera frangat: ſciat, ſuum quidem metum viribus armatum adverſariis maiorem terrorem incuſſurum; fiduciam vero ſuam, ſi nos in ſocietatem non receperit, infirmam, potentibus hoſtibus minus formidoloſam futuram. Simul etiam ſciat ille, ſe nunc non magis de Corcyra, quam de Athenis etiam conſultare, ſeque non optime illis proſpicere, cum praeſentem rerum ſtatum, pacemque ſpectans, ad futurum, & tantum non praeſens bellum, urbem ſibi adiungere dubitat, quae maximis cum momentis amica redditur inimicave. Sita enim eſt in loco opportuno ad traiiciendum in Italiam & Siciliam, ita ut nec inde claſſem contra Peloponneſios venire ſinat, & eam, quae hinc venit, in illa loca deducat, quin etiam aliis in rebus commoditates egregias habet. Ut autem univerſa & ſingula in breviſſimam contraham ſummam, hinc cognoſcere poteritis, nos non eſſe deſerendos. Cum enim Graecis tres ſint claſſes memoratu

τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἕλλησι ναυτικὰ, τὸ παρ᾽ ὑμῖν, καὶ τὸ ἡμέτερον, καὶ τὸ Κορινθίων. τούτων δ᾽ εἰ περιόψεσθε τὰ δύο ἐς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν, καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήψονται, Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε· δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς, ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ὑμετέραις ἀγωνίζεσθαι. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ᾽ αὐτοὺς τοιάδε.

λζ΄. ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ, Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ᾽ ὡς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰέναι· ἵνα τὴν ἀφ᾽ ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον προειδῆτε, καὶ τὴν τῶνδε χρείαν μὴ ἀλογίστως ἀπώσησθε. Φασὶ δὲ ξυμμαχίαν, διὰ τὸ σῶφρον, οὐδενός πω δέξασθαι· τὸ δ᾽ ἐπὶ

dignae, veſtra, & noſtra, & Corinthiorum; ſi harum duas per veſtram negligentiam in unum coire permiſeritis, & Corinthii nos praeoccuparint, cum Corcyráeis & Peloponneſiis ſimul navale bellum geretis. Sed ſi nos in veſtram ſocietatem receperitis, maiore veſtrarum navium numero, noſtris ad veſtras additis, cum ipſis Peloponneſiis dimicare poteritis. Atque Corcyraei quidem haec dixerunt. Corinthii vero poſt eos haec verba fecerunt.

XXXVII. *Quoniam iſti Corcyraei non ſolum de ſe in ſocietatem recipiendis verba fecerunt; ſed etiam ſe a nobis iniuriam accepiſſe, & iniquo bello premi: neceſſe eſt, nos quoque utraque de re pauca primum memorare, atque ſic ad reliquam orationem accedere, ut & noſtra poſtulata rebus veſtris tutiora mature cognoſcatis, & iſtorum uſum ac ſocietatem non ſine cauſa repudietis. Aiunt autem iſti, ſe modeſtiae ſtudio nullius ſocietatem unquam*

κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν, ξύμμαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τἀδικήματα οὐδὲ μάρτυρα ἔχειν, οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι. καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα, αὐτάρκη θέσιν κειμένη, παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλάπτουσί τινας μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνθήκας γίγνεσθαι, διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέοντας, μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκῃ καταίροντας δέχεσθαι. κἀν τούτῳ τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἑτέροις προβέβληνται, ἀλλ᾽ ὅπως κατὰ μόνας ἀδικῶσι· καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι βιάζωνται· οὗ δ᾽ ἂν λάθωσι, πλέον ἔχωσιν· ἢν δέ που τι προσλάβωσιν, ἀναισχυντῶσι. καίτοι εἰ ἦσαν ἄνδρες (ὥσπερ φασὶν) ἀγαθοὶ, ὅσῳ ἀληπτότεροι ἦσαν τοῖς πέλας, τοσῷδε φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν, διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια, δεικνύναι.

recepiſſe. Illi vero hoc inſtitutum ſecuti ſunt, maleficii, non autem virtutis, ſtudio, quia nullum ſuorum ſcelerum ſocium, nullumque teſtem habere, neque aliorum opem implorantes erubeſcere voluerunt. Simul etiam ipſorum urbs, quae ſitu eſt ad maleficia committendum appoſito, ipſos iniuriarum, quas nonnullis faciunt, iudices potius conſtituit, quam ut ex pacto iudices ab aliis fiant; quod ad alios ipſi rariſſime navigent, alios vero neceſſitate illuc appellentes ſaepiſſime excipiant. Atque hac in re ſitum eſt illud decorum, quod praetendunt, ſe ab aliorum ſocietate abhorruiſſe; non ut aliorum in ſceleribus perpetrandis ſocietatem fugerent, ſed ut ſoli ſcelera perpetrarent; utque, ubi quidem potentiores eſſent, aliis vim facerent; ubi vero laterent, plus emolumenti haberent: & ſi quid praeterea caperent, id impudenter negarent. Sed ſi (quemadmodum praedicant) viri eſſent boni, quo minus aliorum criminationibus obnoxii erant, ipſis eo magis ſuam virtutem oſtendere licebat, iure cum aliis diſceptando.

λη'. Ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους, οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοίδε εἰσίν. ἄποικοι δ' ὄντες, ἀφεστᾶσί τε διαπαντὸς, καὶ νῦν πολεμοῦσι, λέγοντες ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθείησαν. ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοὶ φαμὲν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς, καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμεθα. καὶ δῆλον ὅτι εἰ τοῖς πλέοσιν ἀρέσκοντες ἐσμὲν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν. οὐδ' ἐπιστρατεύοιμεν εὐπρεπῶς, μὴ καὶ διαφερόντως τὶ ἀδικούμενοι. καλὸν δ' ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, τοῖσδε μὲν, εἶξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότητα. ὕβρει δὲ καὶ ἐξουσίᾳ πλούτου, πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι, καὶ Ἐπίδαμνον ἡμετέραν οὖσαν, κακουμένην μὲν οὐ

XXXVIII. *Sed neque erga alios, neque erga nos tales exſiſtunt. Nam cum noſtri ſint coloni, tamen cum ſemper ante a nobis defecerunt, tum etiam nunc bellum faciunt, dicentes, ſe, non ut maleficiis afficerentur, emiſſos. Nos vero reſpondemus, nec nos equidem idcirco ipſorum coloniam in inſula Corcyra collocaſſe, ut ab ipſis contumelia afficeremur; ſed ut ipſorum duces eſſemus, &, quoad decet, ab illis coleremur: ceterae enim coloniae nos honorant, & a ceteris colonis maxime diligimur. Atque hinc patet, ſi maiori colonorum numero grati ſumus, nos iſtis ſolis immerito eſſe ingratos ac inviſos, neque bellum ipſis honeſte illaturos fuiſſe, niſi etiam inſignem aliquam iniuriam accepiſſemus. Sed, quamvis peccaſſemus, tamen illis quidem glorioſum fuiſſet, iracundiae noſtrae ceſſiſſe; nobis vero foedum ac infame, eorum moderationi vim attuliſſe. Sed petulantia opumque licentia, cum alia multa in nos peccaverunt, tum etiam Epidamnum, noſtrae*

προσεποιοῦντο, ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ, ἑλόντες βίᾳ ἔχουσι.

λθ'. Καὶ φασὶ δὴ δίκῃ πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι, ἥν γε οὐ τὸν προὔχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς προκαλούμενον λέγειν τὶ, δοκεῖν δεῖ τηρεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους, πρὶν διαγωνίζεσθαι, καθιστάντα. οὗτοι δ' οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρέσχοντο· καὶ δεῦρο ἥκουσιν, οὐ τἀκεῖ μόνον αὐτοὶ ἁμαρτόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν· καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν, δέχεσθαι σφᾶς. οὓς χρῆν, ὅτε ἀσφαλέστατοι ἦσαν, τότε προσιέναι, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι, μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες, τῆς ὠφε-

ditionis coloniam, dum bello vexaretur, ſibi non vindicarunt; nobis vero auxilii cauſa eo profectis, per vim captam retinent.

XXXIX. *Et tamen dictitant, ſe hac de re iudicio prius diſceptare voluiſſe: quod quidem non illum, qui ſuperior eſt, & qui ex tuto ad aliquam diſceptationem provocat, oportet videri ſervare; ſed illum, qui ante diſceptationem facta verbis aequat. Iſti vero non priuſquam hanc urbem obſiderent, ſed poſtquam nos hanc iniuriam non neglecturos exiſtimarunt, tunc vero & iſtam ſpecioſam iuris aequitatem protulerunt. Et tamen huc veniunt, quamvis non ſolum in illis rebus peccarint: ſed etiam ut nunc non in belli, ſed in ſcelerum, ſocietatem ſuis precibus vos vocent, ac orent, ut ſe, noſtros hoſtes, recipiatis. Quos oportebat, cum a periculis erant remotiſſimi, tunc ad vos accedere; non autem quando nos quidem iniuriam ab illis accepimus, ipſi vero periclitantur; neque eo tempore, quo vos, nullo fructu ex ipſorum*

λείας νῦν μεταδώσετε, καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι, τῆς ἀφ᾽ ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἕξετε· πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν, κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν. ἐγκλημάτων δὲ μόνων ἀμετόχους, οὕτω τῶν μετὰ τὰς πράξεις τούτων μὴ κοινωνεῖν.

μ΄. Ὡς μὲν οὖν αὐτοί τε μετὰ προσηκόντων τῶν τοῦ δικαίου κεφαλαίων ἐς ὑμᾶς ἐρχόμεθα, καὶ οἵδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσὶ, δεδήλωται. ὡς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε μαθεῖν χρή. εἰ γὰρ εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐξεῖναι παρ᾽ ὁποτέρους τὶς τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἑτέρων ἰοῦσιν ἡ ξυνθήκη ἐστὶν, ἀλλ᾽ ὅστις μὴ ἄλλων ἑαυτὸν ἀποστερῶν, ἀσφαλείας δεῖται, καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις, εἰ σωφρονοῦσι, πόλεμον ἀντ᾽ εἰρήνης ποιήσει· ὃ νῦν ὑμεῖς

potentia percepto, veſtra auxilia ipſis iam eſtis impertituri; & quo tempore vos, qui procul ab illorum facinoribus abſuiſtis, parem culpam apud nos ſuſtinebitis. Iam pridem autem oportuerat illos, viribus vobiſcum communicatis, communes etiam rerum caſus & eventus habere. Ut autem ſolorum criminum ſocii non fuiſtis, ſic etiam horum eventorum, quae res geſtas ſequuntur, vos minime participes eſſe oportet.

XL. *Quod igitur convenientibus firmiſque iuris argumentis inſtructi huc ad vos venerimus, iſti vero violenti, ac alieni raptores ſint, iam planum eſt factum. Quod autem ipſos ſalvo iure recipere non poſſitis, diſcere nunc oportet. Nam quamvis in foedere ſit ſcriptum, cuilibet civitatum foederi non adſcriptarum licere, ad utras velit partes, ſe conferre, tamen hoc foedus ad illos non pertinet, qui in alterius partis fraudem veniunt: ſed ad illos, qui, ab altera parte non deficientes, ſalutis praeſidio indigent, & qui recepti recipientibus (ſi ſapiunt) bellum pro pace non*

μὴ πειθόμενοι ἡμῖν πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ τοῖσδε μόνον ἐπίκουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἀντὶ ἐνσπόνδων, πολέμιοι. ἀνάγκη γὰρ, εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους. καίτοι δίκαιοί γ' ἐστὲ, μάλιστα μὲν ἐκποδὼν στῆναι ἀμφοτέροις, εἰ δὲ μὴ, τοὐναντίον, ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἰέναι· (Κορινθίοις μέν γε ἔνσπονδοι ἐστὲ, Κερκυραίοις δὲ οὐδὲ δι' ἀνακωχῆς πώποτ' ἐγένεσθε) καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι, ὥστε τοὺς ἑτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, Σαμίων ἀποστάντων, ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν· φανερῶς δὲ ἀντείπομεν, τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι,

ſunt allaturi. Id, quod vobis, niſi nos audiatis, nunc eveniet. Non ſolum enim iſtis auxiliares, verum etiam pro foederatis hoſtes nobis eritis. Neceſſe enim eſt, ſi ſocietatem cum ipſis contrahatis, ipſos quoque non abſque vobis ſeſe tueri. Sed profecto aequum eſt, vos praecipue quidem neutros veſtris opibus iuvare; ſin minus, contra, nobiſcum adverſus hos quidem proficiſci, (nam cum Corinthiis foedere coniuncti eſtis: ſed cum Corcyraeis ne per inducias quidem foedus unquam feciſtis) neque legem conſtituere, ut qui ab alteris defecerint, ab alteris recipiantur. Nam ne nos quidem olim, cum Samii a vobis defeciſſent, & ceteri Peloponneſii varias ſententias tuliſſent, dubitantes, an ipſis auxilium eſſet ferendum, ſententiam vobis contrariam tulimus: ſed aperte contra illos diximus, ſuos quemque ſocios perſequi debere. Nam ſi eos, qui aliquod facinus patrarint, in veſtram ſocietatem recipiatis, & opem illis feratis, erunt etiam ex veſtris ſociis

καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε.

μα'. Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν ἱκανὰ, κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους. παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος, τοιάνδε, ἣν οὐκ ἐχθροὶ ὄντες, ὥστε βλάπτειν, οὐδ' αὖ φίλοι, ὥστ' ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον, παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δι' ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρέσχεν ὑμῖν Αἰγινητῶν μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν. καὶ ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο οἷς μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους ἰόντες, τῶν ἁπάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν. φίλον τε γὰρ ἡγοῦνται τὸν

non pauciores, qui ad nos palam tranſibunt; legemque contra vos ipſos potius, quam contra nos condetis.

XLI. *Atque haec quidem ſunt, quae apud vos de iure noſtro dicere habuimus, quae ex Graecorum inſtitutis ſatis ſunt firma: vos vero monemus & oramus, ut eam nobis gratiam referatis, quam nobis in praeſentia referendam cenſemus; quia non inimici ſumus, ut vos laedamus, neque contra, amici tales, ut veſtra liberalitate abutamur. Cum enim olim ante res Medicas in bello contra Aeginetas gerendo longarum navium penuria laboraretis, viginti naves commodato a Corinthiis accepiſtis. Quod noſtrum beneficium, & illud alterum, quod vobis contra Samios dedimus, cum propter nos Peloponneſii auxilium ipſis non tulerunt, peperit vobis de Aeginetis quidem victoriam, de Samiis vero ultionem. Atque iis temporibus hoc factum eſt, quibus potiſſimum homines, qui adverſus hoſtes ſuos eunt, propter vincendi ſtudium cetera negligunt. Nam pro amico habent eum, qui ſibi navat operam,*

ὑπουργοῦντα, ἢν καὶ πρότερον ἐχθρὸς ᾖ· πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, ἢν καὶ τύχῃ φίλος ὤν· ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον τίθενται φιλονεικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα.

μβ'. Ὧν ἐνθυμηθέντες, καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν, ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι· καὶ μὴ νομίσῃ δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δὲ, εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι. τό, τε γὰρ ξυμφέρον, ἐν ᾧ ἄν τις ἐλάχιστα ἁμαρτάνοι, μάλιστα ἕπεται· καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου (ᾧ φοβοῦντες ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν) ἐν ἀφανεῖ ἔτι κεῖται· καὶ οὐκ ἄξιον, ἐπαρθέντας αὐτῷ, φανερὰν ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι· τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σῶφρον ὑφελεῖν μᾶλλον. ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, κἂν ἐλάσσων ᾖ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦ-

licet ante fuerit inimicus: & e contra, hoſtis loco ponunt, qui adverſatur, quamvis ante fuerit amicus; ſiquidem vel res domeſticas propter praeſentis contentionis ſtudium male curant.

XLII. *Quae vobiſcum reputantes, & ſi qui ſunt inter vos natu minores, haec ex maioribus natu cognoſcentes, parem gratiam nobis dignemini referre: neque exiſtimetis, haec quidem, quae dicuntur a nobis, eſſe iuſta; alia vero, ſi bellum oriatur, eſſe utilia. Nam in quo quis minime peccat, utilitas potiſſimum inde ſequitur. Et imminentis belli periculum (quo Corcyraei vos terrent, & ad iniuriam nobis faciendam hortantur) adhuc eſt incertum. Nec vos decet eo commotos, manifeſtas ac praeſentes inimicitias contra Corinthios iam ſuſcipere: quin potius prudentiae erit veſtrae, priſtinas ſuſpiciones, propter Megarenſes ſuſceptas, minuere. Poſtremum enim beneficium opportune collatum, licet ſit parvum, tamen maius graviuſque crimen diluere poteſt.*

σαι. μηδ᾽ ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόασι, τούτῳ ἐφέλκεσθε· τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους, ἐχυρωτέρα δύναμις, ἢ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρθέντας, διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν.

μγ΄. Ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν, τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ᾽ ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιοῦμεν κομίζεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψήφῳ ὠφεληθέντας, τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δ᾽ ἴσον ἀνταπόδοτε, γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν καιρὸν ἐν ᾧ ὅ, τε ὑπουργῶν, φίλος μάλιστα, καὶ ὁ ἀντιστὰς, ἐχθρός. καὶ Κερκυραίους τε τούσδε, μήτε ξυμμάχους δέχησθε βίᾳ ἡμῶν, μήτε ἀμύνητε αὐτοῖς ἀδικοῦσι. καὶ τάδε ποιοῦντες, τὰ προσήκοντά τε δράσετε, καὶ τὰ ἄριστα βουλεύσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς. Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

Neque vero eo alliciamini, quod ad belli ſocietatem vobis ingentem claſſem offerunt. Nam hominibus conditione paribus nullam iniuriam facere firmior eſt potentia, quam ſi, repentina praeſentium commodorum ſpecie elati, maiora quaedam non ſine periculis acquiramus.

XLIII. *Cum igitur in ea inciderimus, quae nos ipſi olim Lacedaemone diximus, ſuos quemque ſocios punire ius eſſe; nunc ut idem obtineamus a vobis poſtulamus, utque, quando noſtris ſuffragiis adiuti & ſublevati fuiſtis, ne veſtra ſententia nos oppugnetis, ſed parem gratiam referatis, memores, hoc illud eſſe tempus, quo potiſſimum ille, qui ſuam operam alteri navat, eſt amicus, & qui adverſatur, inimicus: neque Corcyraeos iſtos nobis invitis in ſocietatem recipiatis, neque ipſis opem feratis, qui nobis iniuriam faciunt. Haec ſi feceritis, & ex officio, & dignitate veſtra agetis, veſtriſque rebus optime conſuletis.* Haec autem & Corinthii dixerunt.

μδʹ. Ἀθηναῖοι δὲ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, γενομένης καὶ δὶς ἐκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ ἧσσον τῶν Κορινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν, Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν· (εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ᾽ ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί.) ἐπιμαχίαν δὲ ἐποιήσαντο, τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ Κέρκυραν ἴῃ, ἢ Ἀθήνας, ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους. ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὣς ἔσεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι τοῖς Κορινθίοις, ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον, ξυγκρούειν δὲ ὅτιμάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις οὖσιν, ἤν τι δέῃ, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχουσιν, ἐς πόλεμον καθιστῶν-

XLIV. Athenienſes vero, utriſque auditis & concione bis coacta, in priore quidem rationes Corinthiorum non minus, quam Corcyraeorum, probarunt. In poſteriore vero, mutato conſilio, ſtatuerunt nullam quidam belli ſocietatem cum Corcyraeis facere, ut eoſdem & inimicos & amicos ducerent: (ſi enim adverſus Corinthios Corcyraei ipſos ſecum navigare iuſſiſſent, foedera, quae ipſis cum Peloponneſiis erant, rupta fuiſſent.) Sed tantum ſubſidiariam ſocietatem fecerunt, ut alteri alterorum agro mutuam ferrent opem, ſi quis adverſus Corcyram, vel Athenas, vel eorum ſocios iret. Nam bellum contra Peloponneſios vel ſic fore ipſis videbatur; neque pati volebant, ut Corcyra, quae tantam claſſem habebat, in Corinthiorum poteſtatem veniret: ſed eos quam maxime inter ſe collidere volebant, ut cum invalidioribus (ſi quid opus

ται. ἅμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι.

με΄. Τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Κερκυραίους προσεδέξαντο, καὶ τῶν Κορινθίων ἀπελθόντων, οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Λακεδαιμόνιός τε ὁ Κίμμωνος, καὶ Διότιμος ὁ Στρομβίχου, καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἢν μὴ ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι, καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν, ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τὶ χωρίον· οὕτω δὲ, κωλύειν κατὰ δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα, τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Κέρκυραν.

μϛ΄. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκα-

eſſet) & Corinthiis & aliis, qui claſſem habebant, bellum capeſſerent. Simul etiam haec inſula ad traiiciendum in Italiam & Siciliam in opportuno loco ſita ipſis videbatur.

XLV. Hoc igitur conſilio Athenienſes in ſocietatem Corcyraeos receperunt, nec multo poſt Corinthiorum diſceſſum, decem naves illis auxilio miſerunt. Illarum autem duces erant, Lacedaemonius Cimmonis, Diotimus Strombichi, & Proteas Epiclis filius. Ipſis vero praeceperunt, ne cum Corinthiis pugnarent, niſi contra Corcyram navigarent, & facere deſcenſiones vellent, aut contra aliquod ipſorum oppidum venirent. Nam ita demum ſe ipſis permittere dixerunt, ut illos pro viribus impedirent. Haec autem ideo praeceperunt, ne foedera frangerent. Illae igitur naves in Corcyram pervenerunt.

XLVI. Corinthii vero, poſtquam res omnes ad proelium neceſſariae paratae fuerunt, cum CL navibus adver-

τόν. ἦσαν δὲ Ἠλείων μὲν, δέκα, Μεγαρέων δὲ, δώδεκα· καὶ Λευκαδίων, δέκα, Ἀμπρακιωτῶν δὲ, ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ Ἀνακτορίων, μία· αὐτῶν δὲ Κορινθίων, ἐννενήκοντα. στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, Κορινθίων δὲ Ξενοκλείδης ὁ Εὐθυκλέους, πέμπτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσέμιξαν τῇ κατὰ Κέρκυραν ἠπείρῳ, ἀπὸ Λευκάδος πλέοντες, ὁρμίζονται ἐς Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμὴν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται ἄπο θαλάσσης, ἐν τῇ Ἐλαιάτιδι τῆς Θεσπρωτίδος Ἐφύρη. ἔξεισι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία λίμνη ἐς τὴν θάλασσαν. διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει. ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις ποταμὸς, ὁρίζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ Κεστρίνην, ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον. οἱ μὲν οὖν Κορίνθιοι

ſus Corcyram curſum direxerunt, quarum erant, Eleorum, decem; Megarenſium, duodecim; Leucadiorum, decem; Ambraciotarum, XXVII; Anactoriorum, una; ipſorum vero Corinthiorum, XC. Harum vero ſui praefecti cum ſingularum civitatum erant, tum vero etiam Corinthiorum Xenoclides Euthyclis filius, cum quatuor collegis. Poſtquam autem ad continentem Corcyrae oppoſitam in unum convenerunt, a Leucade vela facientes ad Chimerium agri Theſprotici appulerunt. Eſt autem portus, & ſupra eum exſtat urbs nomine Ephyre, procul a mari ſita, in ea agri Theſprotici parte, quae Elaeatis vocatur. Iuxta hanc palus Acheruſia in mare ſeſe exonerat: Acheron vero fluvius, (a quo etiam cognomen eſt nacta) per agrum Theſproticum fluens, in ipſam defertur. Fluit & Thyamis amnis, Theſprotidem Ceſtrinenque diſterminans,

τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα ὁρμίζονταί τε καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο.

μϛ'. Οἱ δὲ Κερκυραῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὧν ἦρχε Μεικιάδης, καὶ Αἰσιμίδης, καὶ Εὐρύβατος, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων αἳ καλοῦνται Σύβοτα. καὶ αἱ Ἀττικαὶ δέκα παρῆσαν. ἐπὶ δὲ τῇ Λευκίμνῃ αὐτοῖς τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πεζὸς ἦν, καὶ Ζακυνθίων χίλιοι ὁπλῖται βεβοηθηκότες. ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορινθίοις ἐν τῇ ἠπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες. οἱ γὰρ ταύτῃ ἠπειρῶται ἀεί ποτε φίλοι αὐτοῖς εἰσιν.

μη'. Ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς Κορινθίοις, λαβόντες τριῶν ἡμερῶν σιτία, ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ

intra quos Chimerium promontorium eminet. Corinthii igitur ad iſtam continentis partem appulerunt, atque hic ſua caſtra poſuerunt.

XLVII. Corcyraei vero, poſtquam intellexerunt illos contra ſe navigare, centum & decem naves rebus omnibus ad pugnam neceſſariis expleverunt, quibus praeerant Miciades, Aeſimides, & Eurybatus, & caſtra metati ſunt in una inſularum, quae Sybota vocantur; aderant autem ipſis & decem Atticae naves. Ipſorum vero peditatus erat in Leucimna promontorio, & cum eo mille gravis armaturae milites, quos Zacynthii auxilio ipſis miſerant. In proxima vero continente Corinthiis quoque praeſto erant multi de barbaris, qui opem ipſis tulerant. Nam qui continentis illam partem incolunt, illis ſemper ſunt amici.

XLVIII. Corinthii vero, poſtquam res omnes ad pugnam neceſſariae paratae fuerunt, ſumtis trium dierum cibariis, a Chimerio noctu ſolverunt eo animo, ut proelium

ἀπὸ τοῦ Χειμερίου νυκτός. καὶ ἅμα ἕῳ πλέοντες, καθορῶσι τὰς τῶν Κερκυραίων ναῦς μετεώρους τε καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κατεῖδον ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας Κερκυραίων, αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπεῖχον, τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὧν ἦρχε τριῶν στρατηγῶν ἑκάστου εἷς. οὕτω μὲν Κερκυραῖοι ἐτάξαντο. Κορινθίοις δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρίδες νῆες εἶχον, καὶ αἱ Ἀμπρακιώτιδες· κατὰ δὲ τὸ μέσον, οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ὡς ἕκαστοι. εὐώνυμον δὲ κέρας αὐτοὶ οἱ Κορίνθιοι, ταῖς ἄριστα τῶν νεῶν πλεούσαις, κατὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν Κερκυραίων, εἶχον.

μθ΄. Ξυμμίξαντες δὲ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέροις ἤρθη, ἐναυμάχουν, πολλοὺς μὲν ὁπλίτας ἔχοντες ἀμφότεροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς δὲ τοξότας

navale committerent; primoque diluculo navigantes, Corcyraeorum naves altum tenentes & contra ſe venientes conſpexerunt. Ubi vero in mutuum conſpectum venerunt, adverſam aciem inſtruxerunt, atque in dextro Corcyraeorum cornu Atticae naves collocatae fuerunt, alterum vero ipſi tenuerunt, factis tribus navium agminibus, quorum ſingulis ſinguli praetores, qui tres erant, imperabant. Hunc igitur in modum Corcyraei aciem inſtruxerunt. At apud Corinthios dextrum cornu tenebant naves Megarenſes, & Ambracienſes. In medio vero agmine reliqui ſocii, ut cuique forte obtigerat, poſiti fuerunt. Siniſtrum vero ipſi Corinthii tenebant cum velociſſimis quibuſque navibus, oppoſiti Athenienſibus & dextro Corcyraeorum cornu.

XLIX. Poſtquam vero ſigna utrinque ſunt ſublata, concurrentes proelium navale commiſerunt, multos utrique

τε καὶ ἀκοντιστάς· τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ ναυμαχία καρτερὰ, τῇ μὲν τέχνῃ, οὐχ ὁμοίως. πεζομαχίᾳ δὲ τοπλέον προσφερὴς οὖσα, ἐπειδὴ γὰρ προσβάλλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο, ὑπό τε τοῦ πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν· καὶ μᾶλλόν τι πιστεύοντες τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁπλίταις ἐς τὴν νίκην, οἳ καταστάντες ἐμάχοντο, ἡσυχαζουσῶν τῶν νεῶν. διέκπλοι δ' οὐκ ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ ῥώμῃ τοπλέον ἐναυμάχουν, ἢ ἐπιστήμῃ. πανταχῇ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος, καὶ ταραχώδης ἦν ἡ ναυμαχία, ἐν ᾗ αἱ Ἀττικαὶ νῆες παραγιγνόμεναι τοῖς Κερκυραίοις, εἴπῃ πιέζοιντο, φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δὲ οὐκ ἦρχον δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόῤῥησιν τῶν Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας

gravis armaturae milites, multos ſagittarios, & iaculatores in foris ac tabulatis navium habentes, vetuſto adhuc more imperitius inſtructi. Acre quidem erat hoc navale proelium, ſed non etiam pariter artificioſum: at pedeſtri pugnae ſimilius. Nam ubi inter ſe confligere coepiſſent, non facile divelli poterant, cum prae multitudine turbaque navium, tum etiam quod ad victoriam obtinendam maxime confidebant militibus ſuper navium tabulatis, qui navibus quietis pugnam ſtatariam committebant. Nullae autem navium perruptiones erant; ſed animis & robore magis, quam ſcientia, pugnabant. Ubique igitur magnus tumultus, & proelium valde turbulentum erat: in quo naves Atticae, quae Corcyraeis, ſicubi ab hoſte premerentur, praeſto erant, metum quidem hoſtibus incutiebant; ſed proelii initium non faciebant, quod earum praefecti metuerent Athenienſium interdictum. Dextrum autem Co-

τῶν Κορινθίων ἐπόνει. Οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρεψάμενοι, καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἤπειρον, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν, καὶ ἐπεκβάντες, ἐνέπρησάν τε τὰς σκηνὰς ἐρήμους, καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν οὖν οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσῶντό τε, καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπεκράτουν. ᾗ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων, τοῖς Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὁρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους, μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπειδὴ δὲ ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς, καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἴχετο ἤδη, καὶ διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλ-

rinthiorum cornu maxime laborabat. Corcyraei enim, cum eos XX navibus in fugam vertiſſent, & diſperſos ad continentem uſque perſecuti fuiſſent, & uſque ad eorum caſtra navigaſſent, & in terram deſcendiſſent, tentoria deſerta incenderunt, & pecunias diripuerunt. Hac igitur in parte Corinthii eorumque ſocii vincebantur, & Corcyraei vincebant. At in ſiniſtro, ubi ipſi Corinthii erant, longe ſuperiores erant, quia ex minore numero XX naves Corcyraeorum in hoſte perſequendo occupatae aberant. Athenienſes vero cum Corcyraeos premi viderent, iam minus diſſimulanter illis opem tulerunt: primum quidem ab omni impreſſione in adverſarios facienda ſibi temperantes. Sed poſtquam Corcyraei in fugam apertam, minimeque dubiam ſe dederunt, & Corinthii illis inſtare coeperunt, tunc vero unuſquiſque manum ad opus admovit, nec ullum amplius erat diſcrimen; ſed eo neceſſitatis ſunt compulſi,

λα ξυνέπεσον ἐς τοῦτο ἀνάγκης ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους.

ν΄. Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης, οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἷλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν ἃς καταδύσειαν, πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο, φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ ζωγρεῖν· τούς τε αὑτῶν φίλους (οὐκ ᾐσθημένοι ὅτι ἥσσηντο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ) ἀγνοοῦντες ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων, καὶ ἐπιπολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέμιξαν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο ὁποῖοι ἐκράτουν, ἢ ἐκρατοῦντο. ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἕλλησι πρὸς Ἕλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο· καὶ τῶν πλείστων ἐκράτη-

ut Corinthii & Athenienſes inter ſe manus conſererent.

L. Sed verſis in fugam hoſtibus, Corinthii alveos navium, quas demerſerant, religatos non traxerunt: at tranſcurrentes, ad homines potius trucidandos, quam vivos capiendos, ſe converterunt. Et ſuos amicos per ignorantiam interficiebant, quia illos, qui in dextro cornu erant, ſuperatos fuiſſe neſciebant. Nam cum multae eſſent utrorumque naves, & late mare occuparent; poſtquam manus inter ſe conſeruerunt, non facile dignoſcere poterant, quinam victores, aut qui victi eſſent. Hoc enim navale proelium Graecorum, cum Graecis commiſſum, navium numero omnia ſuperiora longe ſuperavit. Corinthii vero, poſtquam Corcyraeos ad terram uſque ſunt perſecuti, ad navium fragmenta, tabulaſque colligendas, & ad ſuorum cadavera ſuſcipienda ſe converterunt. Et maxima eorum

σαν, ὥστε προσκομίσαι πρὸς τὰ Σύβοτα, οἷ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προσεβεβοηθήκει. ἔστι δὲ τὰ Σύβοτα, τῆς Θεσπρωτίδος λιμὴν ἔρημος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, αὖθις ἀθροισθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ ταῖς πλωΐμοις, καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀττικῶν νεῶν, καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον, δείσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρῶσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν ὀψὲ, καὶ ἐπεπαιώνιστο αὐτοῖς ὡς ἐπίπλουν, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης πρύμναν ἐκρούοντο, κατιδόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων προσπλεούσας· ἃς ὕστερον τῶν δέκα βοηθοὺς ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι, δείσαντες (ὅπερ ἐγένετο) μὴ νικηθῶσιν οἱ Κερκυραῖοι, καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν ὦσι.

να΄. Ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὑπο-

parte potiti ſunt, ita ut ea ad Sybota comportarint, quo terreſtres barbarorum copiae ad opem ipſis ferendam venerant. Sybota autem eſt deſertus Theſprotidis portus. Hac re geſta, rurſus collecti Corcyraeos infeſta claſſe petierunt. Illi vero cum ſuis navibus, quae ad navigationem adhuc erant aptae, & quotquot erant reliquae, una cum Atticis, & ipſi infeſta claſſe obviam hoſti prodierunt, veriti, ne illi in ſuum agrum deſcendere conarentur. Iam autem erat diei ſerum, clamorque militaris ad concurſum ſublatus fuerat, cum Corinthii repente in puppim remigare coeperunt, XX naves Athenienſium contra ſe navigantes conſpicati, quas poſt illas decem priores miſerant Athenienſes, veriti, (id, quod accidit,) ne Corcyraei vincerentur, neve ſuae decem illae naves ob numeri paucitatem ab illis vim propulſare non poſſent.

LI. Corinthii igitur has mature conſpicati, & non quot

τοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι οὐχ ὅσας ἑώρων, ἀλλὰ πλείους, ἐπανεχώρουν. τοῖς δὲ Κερκυραίοις (ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς) οὐχ ἑωρῶντο, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρύμναν κρουομένους· πρὶν τινὲς ἰδόντες εἶπον ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι· τότε δὴ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν. ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων, καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς δὲ Κερκυραίοις στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ, αἱ εἴκοσι νῆες αἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὗται, ὧν ἦρχε Γλαύκων τε ὁ Λεάγρου καὶ Ἀνδοκίδης ὁ Λεωγόρου, διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι, κατέπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον, οὐ πολλῷ ὕστερον ἢ ὤφθησαν. οἱ δὲ Κερκυραῖοι (ἦν γὰρ νὺξ) ἐφοβήθησαν μὴ πολέμιαι ὦσιν, ἔπειτα δὲ ἔγνωσαν, καὶ ὡρμίσαντο.

cernebant, ſed plures Athenis venire ſuſpicati, ſenſim retro abire coeperunt. At Corcyraei eas non videbant, (veniebant enim unde manifeſte ab ipſis conſpici non poterant) & Corinthios in puppim remigare mirabantur; donec quidam, qui naves viderant, illas contra ſe navigare dixerunt. Tunc vero & ipſi receſſerunt. Iam enim noctis tenebrae erant: Corinthii vero, navibus averſis, abierunt diverſi. Ita autem alteri ab alteris diremti ſunt, & haec navalis pugna ſub nocte finita eſt. Cum autem Corcyraei caſtra apud Leucimnam haberent, illae viginti naves Atticae, quibus Glaucon Leagri & Andocides Leogori filius praeerant, per media cadavera & naufragia delatae, in caſtra venerunt, non multo poſt quam conſpectae fuerunt. Corcyraei vero (erat enim nox) timuerunt, ne hoſtiles eſſent:

νβʹ. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναγόμεναι αἵτε Ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλώϊμοι ἦσαν, ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβότοις λιμένα, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ, τὰς μὲν ναῦς ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ παραταξάμενοι μετεώρους, ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν ἑκόντες, ὁρῶντες προσγεγενημένας τε ναῦς ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἀκραιφνεῖς, καὶ σφίσι πολλὰ τὰ ἄπορα ξυμβεβηκότα, αἰχμαλώτων τε πέρι φυλακῆς, οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν τῶν νεῶν, ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ. τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν, ὅπῃ κομισθήσονται, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι, νομίσαντες λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῶσι σφᾶς ἀποπλεῖν.

ſed poſtea illas agnoverunt, & in ſuas ſtationes receperunt.

LII. Poſtridie vero, & triginta naves Atticae, & Corcyraeorum quotquot ad navigationem erant aptae, navigarunt in portum, qui eſt in Sybotis, ubi Corinthii ſtationem habebant, eo animo, ut cognoſcerent, an proelio navali certare vellent. Illi vero, navibus a terra provectis, & acie in alto inſtructa, quieſcebant, quia ſponte ſua proelii initium facere in animo non habebant, quod integras Athenienſium naves acceſſiſſe, ſibique multas difficultates accidiſſe viderent, cum propter captivos, quos in navibus habebant, de quorum cuſtodia erant ſolliciti, tum etiam quod in loco deſerto naves reficere non poſſent. Sed de reditu magis erant ſolliciti, conſiderantes, qua ratione domum ſe recipere poſſent, veriti, ne Athenienſes, foedera rupta eſſe exiſtimantes, quia ad manus venerant, ſe illinc navigare non ſinerent.

νγ΄. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς, ἄνδρας ἐς κελήτιον ἐμβιβάσαντας, ἄνευ κηρυκίου προπέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πεῖραν ποιήσασθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοιάδε· ΑΔΙΚΕΙΤΕ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολέμου ἄρχοντες, καὶ σπονδὰς λύοντες. ἡμῖν γὰρ πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένοις ἐμποδὼν ἵστασθε, ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ᾽ ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ Κέρκυραν, ἢ ἄλλοσε, εἴποι βουλόμεθα, πλεῖν, καὶ τὰς σπονδὰς λύετε, ἡμᾶς τούσδε πρώτους λαβόντες, χρήσασθε ὡς πολεμίοις. Οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ Κερκυραίων τὸ μὲν στρατόπεδον ὅσον ὑπήκουσεν, ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο· ΟΥΤΕ ἄρχομεν πολέμου, ὦ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς σπονδὰς λύομεν· Κερκυραίοις δὲ τοῖσδε ξυμμάχοις οὖσι βοηθοὶ ἤλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ κω-

LIII. Placuit igitur ipſis, viros, in ſcapham impoſitos, ſine caduceo ad Athenienſes praemittere, & eorum mentem explorare. Per illos autem, quos miſerunt, haec verba fecerunt. *Iniuſte facitis, Athenienſes, quia bello nos laceſſitis, & foedera frangitis. Nobis enim, hoſtes noſtros ulciſcentibus, impedimento eſtis, quia arma contra nos ſumta fertis. Quod ſi vobis eſt animus nos impedire, ne contra Corcyram, aut alio, ſi quo libeat, navigemus, & foedera rumpitis; nos, qui hic aſſumus, primos comprehendite, & ut hoſtes tractate.* Illi igitur haec dixerunt. Quotquot vero ex Corcyraeo exercitu Corinthios audierant, ſublato clamore ſtatim dixerunt, illos & comprehendendos, & interficiendos eſſe. Sed Athenienſes hoc reſponſum illis dederunt. *Nec bello vos laceſſimus, viri Peloponneſii, nec foedera frangimus. Sed iſtis Corcyraeis ſociis*

λύομεν· εἰ δὲ ἐπὶ Κέρκυραν πλευσεῖσθε, ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τὶ χωρίον, οὐ περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν.

νδʹ. Τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων ἀποκριναμένων, οἱ μὲν Κορίνθιοι τόν τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο, καὶ τροπαῖον ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ Συβότοις. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τά τε ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς, ἐξενεχθέντα ὑπό τε τοῦ ῥοῦ καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμενος τῆς νυκτὸς διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῇ· καὶ τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις ὡς νενικηκότες. γνώμῃ δὲ ἑκάτεροι τοιᾷδε τὴν νίκην προσεποιήσαντο. Κορίνθιοι μὲν, κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτὸς, ὥστε καὶ ναυάγια πλεῖστα καὶ νεκροὺς προσκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλασσους χιλίων, ναῦς τε καταδυσαντές περὶ

noſtris auxilio venimus. Si quam igitur aliam in partem velitis navigare, non impedimus. Sed ſi contra Corcyram aliquemve Corcyraeorum locum navigetis, pro viribus hoc non negligemus.

LIV. Cum autem Athenienſes hoc reſponſum illis dediſſent, Corinthii quidem ſe ad navigationem pararunt, ut domum redirent; & in Sybotis, quae ſunt in continente, tropaeum ſtatuerunt. At Corcyraei navium fragmenta, tabulaſque & cadavera ad ſe delata ſuſceperunt, eiecta & fluctibus, & vento, qui noctu ortus ea in varias partes disiecerat. Et in Sybotis, quae ſunt in inſula, viciſſim & ipſi tropaeum tanquam victores ſtatuerunt. Hoc autem conſilio victoriam utrique ſibi vindicarunt. Corinthii quidem, quod navali proelio ad noctem uſque viciſſent, ita ut plurima navium fragmenta & militum cadavera recepiſſent, & captivos non pauciores mille haberent, & ſeptuaginta circiter naves demerſiſſent, tropaeum ſtatuerunt.

ἑβδομήκοντα, ἔστησαν τροπαῖον· Κερκυραῖοι δὲ, τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες, καὶ ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια, καὶ νεκροὺς, καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι, ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς, καὶ ἐπειδὴ ἦλθον οὐκ ἀντέπλεον ἐκ τῶν Συβότων, διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔστησαν. οὕτω μὲν ἑκάτεροι νικᾷν ἠξίουν.

νέ. Οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀποπλέοντες ἐπ᾽ οἴκου, Ἀνακτόριον, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἷλον ἀπάτῃ· (ἦν δὲ κοινὸν Κερκυραίων καὶ ἐκείνων) καὶ καταστήσαντες ἐν αὐτῷ Κορινθίους οἰκήτορας, ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ τῶν Κερκυραίων ὀκτακοσίους μὲν, οἳ ἦσαν δοῦλοι, ἀπέδοντο, πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δήσαντες ἐφύλαττον, καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον

Corcyraei vero, quod XXX ferme naves profligaſſent, &, poſt Athenienſium adventum, navium fragmenta ad ſe delata, militumque cadavera ſuſtuliſſent, quodque pridie Corinthii in puppim remigantes ipſis, ſe paulatim recipientes, ceſſiſſent, naves Atticas conſpicati, &, cum adverſus eos iviſſent, ex Sybotis ſibi non occurriſſent, hiſce de cauſis tropaeum ſtatuerunt. Hoc igitur modo utrique ſe victores exiſtimabant.

LV. Corinthii vero, illinc domum navigantes, Anactorium, quod in ore ſinus Ambracii ſitum eſt, per fraudem ceperunt: (erat enim ipſis commune cum Corcyraeis) &, Corinthiis colonis in eo collocatis, domum redierunt. Et Corcyraeorum octingentos, qui ſervi erant, vendiderunt, ducentos & quinquaginta vinctos aſſervarunt, eoſque diligenter ac officioſe curarunt, ut in patriam reverſi

πολλῇ, ὅπως αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσποιήσειαν. ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμει αὐτῶν οἱ πλείους πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν Κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς. αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

νϛ΄. Μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ πολεμεῖν. τῶν γὰρ Κορινθίων πρασσόντων ὅπως τιμωρήσωνται αὐτοὺς, ὑποτοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι, Ποτιδαιάτας, οἱ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης, ὄντας Κορινθίων ἀποίκους, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς Παλλήνην τεῖχος καθελεῖν, καὶ ὁμήρους δοῦναι· τούς τε ἐπιδη-

Corcyram ipſorum ditioni adiungerent. Eorum autem plerique potentia principes erant civitatis. Sic igitur Corcyra in bello contra Corinthios geſto ſuperſtes remanſit, Atticaeque naves domum inde reverterunt. Haec autem fuit prima cauſa belli, a Corinthiis contra Athenienſes ſuſcepti, quod illi cum Corcyraeis contra ſe foederatos navali proelio certaſſent.

LVI. Poſt haec autem ſtatim accidit, ut hae quoque ſimultates inter Athenienſes & Peloponneſios orirentur, quae ad bellum gerendum illos compulerunt. Cum enim Corinthii hoc ſtuderent, ut ipſos Athenienſes ulciſcerentur; Athenienſes, quod eorum inimicitias haberent ſuſpectas, Potidaeatas, qui in Pallenes Iſthmo habitant, Corinthiorum colonos, ſuoſque ſocios & vectigales, muros Pallenen verſus aedificatos demoliri, & obſides dare iuſſerunt;

μιουργοὺς ἐκπέμπειν, καὶ τολοιπὸν μὴ δέχεσθαι, οὓς κατὰ ἔτος ἕκαστον Κορίνθιοι ἔπεμπον· δείσαντες μὴ ἀποστῶσιν, ὑπό τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων, τούς τε ἄλλους τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυναποστήσωσι ξυμμάχους.

νζ΄. Ταῦτα δὲ πρὸς τοὺς Ποτιδαιάτας οἱ Ἀθηναῖοι προπαρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ναυμαχίαν. οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι φανερῶς διάφοροι ἦσαν, Περδίκκας τε ὁ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων βασιλεὺς, ἐπεπολέμωτο, ξύμμαχος πρότερον καὶ φίλος ὤν. ἐπολεμώθη δὲ ὅτι Φιλίππῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ καὶ Δέρδᾳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἔπρασσεν, ἔς τε τὴν Λακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο, τῆς

& magiſtratus expellere, nec in poſterum recipere, quos Corinthii quotannis mittebant: veriti, ne a Perdicca & Corinthiis ſollicitati, a ſe deficerent, ceteroſque ſocios, qui in Thracia erant, ad defectionem ſecum traherent.

LVII. Haec autem Athenienſes contra Potidaeatas ſtatim poſt navale proelium ad Corcyram commiſſum moliri coeperunt. Nam & Corinthii aperte Athenienſibus erant infenſi, & Perdiccas Alexandri filius, Macedonum rex, eorum hoſtis erat, cum ante ſocius & amicus eſſet. Ideo autem factus eſt eorum hoſtis, quod cum Philippo fratre ſuo & Derda, communiter bellum contra ſe gerentibus, Athenienſes ſocietatem feciſſent: cumque ſibi ideo metueret, miſſis Lacedaemonem viris, operam dedit, ut bellum inter ipſos Athenienſes & Peloponneſios oriretur, & Corinthios ſibi conciliavit, ut Potidaea defectionem ab Athenienſibus

Ποτιδαίας ἕνεκα ἀποστάσεως. προσέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῦσι καὶ Βοττιαίοις ξυναποστῆναι· νομίζων, εἰ ξύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὅμορα ὄντα τὰ χωρία, ῥᾷον ἂν τὸν πόλεμον μετ᾽ αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὧν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, καὶ βουλόμενοι προκαταλαμβάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις (ἔτυχον γὰρ τριάκοντα ναῦς ἀποστέλλοντες καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν, αὐτοῦ Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ᾽ ἄλλων δέκα στρατηγοῦντος) ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν, Ποτιδαιατῶν τε ὁμήρους λαβεῖν, καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πλησίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ ἀποστήσωνται.

νη´. Ποτιδαιᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ᾽ Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴπως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδὲν, ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα

faceret. Quin etiam cum Chalcidenſibus, & Bottiaeis, qui ſunt in Thracia, egit, ut una cum Potidaeatis defectionem facerent: exiſtimans, ſi civitates iſtas agro ſuo finitimas haberet ſocias, ſe bellum cum illis facilius adverſus Athenienſes geſturum. Quae cum cognoviſſent Athenienſes, & harum civitatum defectionem praeoccupare vellent, (triginta enim naves, & mille gravis armaturae milites in eius agrum iam miſerant, ductu Archeſtrati Lycomedis filii, cum decem aliis collegis eo profecti,) mandarunt navium praefectis, ut & obſides a Potidaeatis acciperent, & urbis muros demolirentur, & accurate caverent, ne proximae civitates defectionem facerent.

LVIII. At Potidaeatae, miſſis ad Athenienſes legatis, ſi forte ipſis perſuadere poſſent, ne quid novi de ſe ſtatuerent, Lacedaemonem etiam cum Corinthiis profecti ege-

μετὰ Κορινθίων, ἔπρασσον ὅπως ἑτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἢν δέῃ. ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν εὕροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπί σφας ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, ἢν ἐπὶ Ποτίδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, κοινῇ ξυνομόσαντες· καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας, τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις ἐκλιπόντας, καὶ καταβαλόντας, ἀνοικίσασθαι ἐς Ὄλυνθον, μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι. τοῖς τε ἐκλείπουσι τούτοις, τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς τε Μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος ᾖ. καὶ οἱ μὲν ἀνῳκί-

runt, ut, ſi foret opus, auxilium Lacedaemonii pararent. Ubi vero, opera diu conſumta, nihil pacati ab Athenienſibus impetrare potuerunt, ſed naves eorum in Macedoniam & in ſe pariter veniebant, & ſummi Lacedaemoniorum magiſtratus ipſis promiſerunt, ſe, ſi Athenienſes contra Potidaeam irent, in Atticam irrupturos; tunc demum cum Chalcidenſibus & Bottiaeis communiter coniurati ab Athenienſibus defecerunt. Perdiccas quoque Chalcidenſibus perſuaſit, ut, relictis & excíſis urbibus maritimis, commigrarent Olynthum, & hanc unam urbem a mari remotiorem communirent. Illis autem, qui priſtinas ſuae patriae ſedes relinquebant, cum ſui, tum etiam Mygdonii agri partem, quae eſt circa paludem Bolben, dedit incolendam, quamdiu bellum contra Athenienſes ſuſceptum duraret. Atque illi quidem urbes demoliti, in loca mediter-

ζοντό τε, καθαιροῦντες τὰς πόλεις, καὶ ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο.

νθ'. Αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀφικνοῦνται ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ καταλαμβάνουσι τήν τε Ποτιδαίαν καὶ τἆλλα ἀφεστηκότα. νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε Περδίκκαν πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει, καὶ τὰ ξυναφεστῶτα χωρία, τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τοπρότερον ἐξεπέμποντο. καὶ καταστάντες, ἐπολέμουν μετὰ Φιλίππου, καὶ τῶν Δέρδου ἀδελφῶν, ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσβεβληκότων.

ξ. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι, τῆς Ποτιδαίας ἀφεστηκυίας, καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν περὶ Μακεδονίαν οὐσῶν, δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ, καὶ οἰκεῖον τὸν κίνδυνον ἡγούμενοι, πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντὰς, καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μισθῷ πείσαντες, ἑξακο-

ranea commigrarunt, & ad bellum ſe parare coeperunt.

LIX. At triginta Athenienſium naves in Thraciam pervenerunt, & Potidaeam, aliaſque civitates iam defeciſſe repererunt. Duces vero, exiſtimantes, ſe cum praeſentibus copiis non poſſe ſimul gerere bellum & adverſus Perdiccam, & civitates, quae defecerant, in Macedoniam, quo etiam ante miſſi fuerant, ſe converterunt. Quo poſtquam pervenerunt, cum Philippo, & Derdae fratribus, qui ex locis mediterraneis in Macedoniam cum exercitu irruperant, arma iunxerunt, ut bellum Perdiccae facerent.

LX. Interea vero Corinthii, cum Potidaea deſciviſſet, & Atticae naves circa Macedoniam eſſent, illi oppido timentes, & domeſticum exiſtimantes periculum, miſerunt cum de ſuis voluntarios, tum etiam de ceteris Peloponne-

σίους καὶ χιλίους τοὺς πάντας ὁπλίτας, καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀριστεὺς ὁ Ἀδειμάντου, κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ Κορίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο· ἦν γὰρ τοῖς Ποτιδαιάταις ἀεί ποτε ἐπιτήδειος. καὶ ἀφικνοῦνται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ Θρᾴκης, ἢ Ποτίδαια ἀπέστη.

ξα'. Ἦλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι· καὶ πέμπουσιν, ὡς ᾔσθοντο καὶ τοὺς μετὰ Ἀριστέως ἐπιπαρόντας, δισχιλίους ἑαυτῶν ὁπλίτας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς, πρὸς τὰ ἀφεστῶτα, καὶ Καλλίαν τὸν Καλλιάδου πέμπτον αὐτῶν στρατηγόν. οἳ ἀφικόμενοι ἐς Μακεδονίαν πρῶτον, καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους Θέρμην ἄρτι ᾑρηκότας, καὶ Πύδναν πολιορκοῦντας. προσκαθεζόμενοι δὲ

ſiis mercede conductos, mille & ſexcentos, omnes gravis armaturae milites, & quadringentos leviter armatos. Illis autem praeerat Ariſteus Adimanti filius; & propter eius amicitiam potiſſimum, plurimi voluntarii milites Corintho eum ſecuti ſunt. Semper enim Potidaeatarum ſtudioſus fuerat. Et quadrageſimo die poſt Potidaeae defectionem in Thraciam pervenerunt.

LXI. Nuntius autem de iſtarum civitatum defectione Athenienſibus ſtatim eſt illatus. Qui, cum intellexiſſent, illos etiam, qui cum Ariſteo erant, eo praeterea adveniſſe, ex ſuis bis mille gravis armaturae milites, & quadraginta naves, Calliamque Calliadis filium cum quatuor collegis praefectum, in loca, quae defecerant, miſerunt. Qui ſimulac in Macedoniam pervenerunt, illos mille priores iam Therma potitos, & Pydnam obſidentes offen-

καὶ αὐτοὶ τὴν Πύδναν ἐπολιόρκησαν μὲν, ἔπειτα δὲ ξύμβασιν ποιησάμενοι καὶ ξυμμαχίαν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν Περδίκκαν, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ Ποτίδαια, καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυθὼς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς Μακεδονίας· καὶ ἀφικόμενοι ἐς Βέῤῥοιαν, κἀκεῖθεν ἐπιστρέψαντες, καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ χωρίου, καὶ οὐχ ἑλόντες, ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν Ποτίδαιαν, τρισχιλίοις μὲν ὁπλίταις ἑαυτῶν, χωρὶς δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἱππεῦσι δὲ ἑξακοσίοις Μακεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου καὶ Παυσανίου· ἅμα δὲ νῆες παρέπλεον ἑβδομήκοντα. κατ᾽ ὀλίγον δὲ προϊόντες, τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς Γίγωνον, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο.

ξβʹ. Ποτιδαιᾶται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστέως Πελοποννήσιοι προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους, ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς Ὀλύνθῳ ἐν τῷ ἰσθμῷ· καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπεποίηντο. στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ δὴ πεζοῦ

derunt. Pydnam autem & ipſi caſtris, copiiſque iunctis oppugnarunt: ſed poſtea, facta pace & ſocietate neceſſaria inita cum Perdicca, quod Potidaea & Ariſtei adventus eos urgeret, ex Macedonia receſſerunt. Et Berrhoeam profecti, & inde reverſi, eoque oppido prius tentato, nec expugnato, itinere pedeſtri Potidaeam verſus iverunt, cum tribus millibus militum gravis armaturae ex ſuis, praeterea vero cum multis ſociis, & ſexcentis Macedonum equitibus, qui cum Philippo, Pauſaniaque erant: ſimul etiam ſeptuaginta naves oram maritimam legebant. Et lente progreſſi, tertio die Gigonum pervenerunt, ibique caſtra poſuerunt.

LXII. At Potidaeatae, & Peloponneſii, qui cum Ariſteo erant, Athenienſium adventum exſpectantes, in Iſthmo, prope Olynthum caſtra poſuerant, & mercatum extra ur-

παντὸς οἱ ξύμμαχοι ᾕρηντο Ἀριστέα, τῆς δὲ ἵππου, Περδίκκαν. ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ξυνεμάχει τοῖς Ποτιδαιάταις, Ἰόλαον ἀνθ' αὐτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως, τὸ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντα ἐν τῷ ἰσθμῷ, ἐπιτηρεῖν τοὺς Ἀθηναίους ἢν ἐπίωσι, Χαλκιδέας δὲ, καὶ τοὺς ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους, καὶ τὴν παρὰ Περδίκκου διακοσίαν ἵππον ἐν Ὀλύνθῳ μένειν· καὶ ὅταν Ἀθηναῖοι ἐπί σφας χωρῶσι, κατὰ νώτου βοηθοῦντας ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καλλίας δ' αὖ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, καὶ οἱ ξυνάρχοντες, τοὺς μὲν Μακεδόνας ἱππέας καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγους ἐπὶ Ὀλύνθου ἀποπέμπουσιν, ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν. αὐτοὶ δ' ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Ποτίδαιαν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ

bem agebant. Socii autem totius quidem peditatus ducem elegerunt Ariſteum; equitatus vero, Perdiccam. Protinus enim ab Athenienſibus iterum defecerat, &, Iolao duce in ſuum locum ſubſtituto, Potidaeatas in bello iuvabat. Hoc autem erat Ariſtei conſilium, cum exercitu quidem, quem in Iſthmo ſecum habebat, Athenienſes diligenter obſervare, ſi contra ſe venirent; Chalcidenſes vero, & ſocios, qui extra Iſthmum erant, & ducentos equites, quibus praeerat Perdiccas, Olynthi manere, & cum Athenienſes contra ſe venirent, a tergo impreſſionem in hoſtes facere, eoſque circumvenire. Contra vero Callias Athenienſium dux eiuſque collegae, Macedonum equites, paucoſque ſocios Olynthum verſus miſerunt, ut illos, qui Olynthi erant, illinc auxilium ſuis contra ſe ferre prohiberent. Ipſi vero, motis inde caſtris, Potidaeam verſus contenderunt, &

ἐγένοντο, καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐτοί· καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ Ἀριστέως κέρας, καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες, ἐτρέψαντο τὸ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες ἐπιπολύ· τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον Ποτιδαιατῶν καὶ Πελοποννησίων ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.

ξγ΄. Ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεὺς ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς ἑώρα τὸ ἄλλο στράτευμα ἡσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὁποτέρωσε διακινδυνεύσει χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου, ἢ ἐς τὴν Ποτίδαιαν. ἔδοξε γοῦν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ, ὡς εἰς ἐλάχιστον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτίδαιαν. καὶ παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν

cum ad Iſthmum veniſſent, & adverſarios ſe ad proelium parantes vidiſſent, ipſi quoque aciem illis oppoſitam inſtruxerunt, nec multo poſt conflixerunt. Ac ipſum quidem Ariſtei cornu, & quotquot de Corinthiis, aliiſque militibus delecti circum ipſum Ariſteum erant, hoſtium cornu ſibi oppoſitum in fugam verterunt, eoſque perſequentes longe proceſſerunt. Reliquus vero Potidaeatarum & Peloponneſiorum exercitus ab Athenienſibus ſuperatus eſt, & in urbem confugit.

LXIII. Cum autem Ariſteus ab hoſte perſequendo rediret, poſtquam reliquum exercitum vidit victum, dubitavit, utram partem petens, Olynthumne, an Potidaeam, belli fortunam periclitaretur. Tandem tamen ei placuit, cum ſuis militibus, in minimum loci ſpatium contractis, & eorum acie confertiſſima, Potidaeam curſu petere, & in eam perrumpere. Et in urbem ingreſſus eſt ab ea parte, quae

διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ὀλίγους μέν τινας ἀποβαλὼν, τοὺς δὲ πλείους σώσας. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ὀλύνθου τοῖς Ποτιδαιάταις βοηθοὶ (ἀπέχει δὲ ἑξήκοντα μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι καταφανὲς) ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ τὰ σημεῖα ἤρθη, βραχὺ μέν τι προῆλθον, ὡς βοηθήσοντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἱππεῖς ἀντιπαρετάξαντο, ὡς κωλύσοντες· ἐπεὶ δὲ διὰ τάχους ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων ἐγίγνετο, καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώρουν ἐς τὸ τεῖχος, καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους· ἱππεῖς δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην, τροπαῖον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Ποτιδαιάταις. ἀπέθανον δὲ Ποτιδαιατῶν μὲν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακο-

mari alluitur, prope crepidinem, telis petitus, & aegre eo penetrans, paucis quidem amiſſis, pleriſque vero ſalvis. Qui vero Olyntho, auxilium Potidaeatis laturi, prodierant, (abeſt autem a Potidaea ſexaginta ferme ſtadiis, atque, ut in edito loco, conſpicuus eſt) poſtquam pugna commiſſa eſt, & ſigna ſublata, paululum illi quidem progreſſi ſunt, ut auxilium Potidaeatis ferrent; & Macedonum equites aciem inſtructam ipſis oppoſuerunt, ut eos impedirent. Poſtquam autem victoria penes Athenienſes repente fuit, & vexilla revulſa ſunt, in urbem iterum ſe receperunt, & Macedones ad Athenienſes: neutris autem equites affuerunt. Poſt pugnam autem Athenienſes tropaeum ſtatuerunt, & caeſorum militum cadavera pace ſequeſtra Potidaeatis reddiderunt. Ceciderunt autem ex Potidaeatis quidem & ſociis paulo pauciores trecentis; ex ipſis

σίων, Ἀθηναίων δὲ αὐτῶν, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός.

ξδʹ. Τὸ δ᾽ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν. τὸ δ᾽ ἐς τὴν Παλλήνην, ἀτείχιστον ἦν. οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἔν τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν, καὶ ἐς τὴν Παλλήνην διαβάντες τειχίζειν· δεδιότες μὴ σφίσιν οἱ Ποτιδαιάται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα ἐπίθωνται. καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον οὖσαν, χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν ἑξακοσίους καὶ χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν, καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν. ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν Παλλήνην, καὶ ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτιδαίᾳ τὸν στρατὸν, κατὰ βραχὺ προϊὼν, καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν. ὡς δὲ οὐδεὶς

vero Athenienſibus, centum & quinquaginta, & Callias eorum dux.

LXIV. Mox autem Athenienſes murum, qui Iſthmum ſpectabat, circumvallarunt, & praeſidio cuſtodire coeperunt. At murus, qui Pallenen verſus ſpectabat, nullo vallo cinctus erat. Nec enim exiſtimabant, ſe uno eodemque tempore & in Iſthmo excubias agere, eumque tutari, & in urbem Pallenen tranſire, eamque munire poſſe: veriti, ne Potidaeatae eorumque ſocii ſe, in duas partes diductos, invaderent. Cum autem Athenienſes, qui Athenis erant, Pallenen nullis muris cinctam eſſe intellexiſſent, aliquanto poſt mille & ſexcentos gravis armaturae milites de ſuis, & Phormionem Aſopii filium, ducem eo miſerunt: qui cum Pallenen petiiſſet, ac Aphytide caſtra moviſſet, copias Potidaeae admovit, paulatim procedens, & ſimul agrum vaſtans. Sed, cum nullus ad proelium contra ipſum prodi-

ἐπεξῄει ἐς μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ τῆς Παλλήνης τεῖχος· καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος ἡ Ποτίδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο, καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις.

ξε'. Ἀριστεὺς δὲ, ἀποτειχισθείσης αὐτῆς, καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας, ἢν μή τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παράλογον γίγνηται, ξυνεβούλευε μὲν, πλὴν πεντακοσίων, ἄνεμον τηρήσασι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπιπλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ· καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι. ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν, καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἕξει ὡς ἄριστα, ἔκπλουν ποιεῖται λαθὼν τὴν φυλακὴν τῶν Ἀθηναίων. καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι, τά τε ἄλλα ἐπολέμει, καὶ Σερμυλίων λοχήσας πρὸς τῇ

ret, murum, qui Pallenen verſus ſpectabat, vallo cinxit. Atque ita Potidaea iam utrinque vehementer oppugnabatur, ſimul etiam a mari graviter premebatur, navibus ſtationem adverſus ipſam habentibus.

LXV. Ariſteus vero, cum urbs iam eſſet circumvallata, nec ullam ſalutis ſpem haberet, niſi ſi quid ex Peloponneſo, aut aliquid aliud inſperatum accideret, auctor erat, ut, quingentis exceptis, ceteri obſervato vento ſecundo navibus abirent, ut res frumentaria diutius obſeſſis ſuppeteret: atque ipſe unus eſſe volebat de numero eorum, qui remanerent. Sed cum rem illis perſuadere non poſſet, ac ea, quae his proxima erant, parare vellet, & operam daret, ut, quae foris erant, optime ſeſe haberent, clam Athenienſium praeſidio inde enavigavit. Et apud Chalcidenſes permanens, cum alias res bellicas adminiſtravit, tum etiam, inſidiis ad Sermyliorum urbem locatis, mul-

πόλει, πολλοὺς διέφθειρεν· ἔς τε τὴν Πελοπόννησον ἔπρασσεν ὅπη ὠφέλειά τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς Ποτιδαίας τὴν ἀποτείχισιν, Φορμίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους, τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδῄου, καὶ ἔστιν ἃ καὶ πολίσματα εἷλε.

ξστʹ. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι μὲν αὗται προεγεγένηντο ἐς ἀλλήλους· τοῖς μὲν Κορινθίοις, ὅτι τὴν Ποτίδαιαν, ἑαυτῶν οὖσαν ἀποικίαν, καὶ ἄνδρας Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας ἐπολιόρκουν· τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἐς τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέστησαν, καὶ ἐλθόντες σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ποτιδαιατῶν. οὐ μέντοι ὅγε πόλεμός πω ξυνεῤῥώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνακωχὴ ἦν. ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἔπραξαν.

tos occidit. Quin etiam per legatos in Peloponneſum miſſos egit, ut aliquod auxilium Potidaeatis mitteretur. Poſt Potidaeam circumvallatam, Phormio cum illis mille & ſexcentis militibus, quos habebat, Chalcidenſem & Botticum agrum vaſtavit, nonnulla etiam oppidula cepit.

LXVI. Atque hae fuerunt Athenienſibus & Peloponneſiis criminationes, quibus alteri in alteros ante, quam bellum aperte ſuſciperent, ſunt uſi. Corinthiis quidem, quod Potidaeam, ſuam coloniam, & viros Corinthios ac Peloponneſios, qui in ea erant, Athenienſes obſiderent. Athenienſibus vero contra Peloponneſios, quod illi civitatem ſociam & vectigalem ad defectionem faciendam impuliſſent, & eo profecti pro Potidaeatis aperte ſecum pugnaſſent. Nondum tamen bellum publice conflatum erat: ſed ab armis adhuc abſtinebatur. Corinthii enim haec privatim egerant.

ξζ'. Πολιορκουμένης δὲ τῆς Ποτιδαίας, οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνόντων, καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθὺς ἐς τὴν Λακεδαίμονα τοὺς ξυμμάχους, καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων ὅτι σπονδάς τε λελυκότες εἶεν, καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελοπόννησον. Αἰγινῆται δὲ φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δὲ οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων τε καὶ εἴτις τι ἄλλο ἔφη ἠδικῆσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα, λέγειν ἐκέλευον. καὶ ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιοῦντο ὡς ἕκαστοι, καὶ Μεγαρεῖς, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα,

LXVII. Sed cum Potidaea obſideretur, non amplius quieverunt, cum de ſuis viris, qui in ea erant, tum etiam de oppido, cui timebant, ſolliciti: & protinus ſocios orare coeperunt, ut Lacedaemona venirent: & ipſi eo profecti magnis clamoribus in Athenienſes invehebantur, quod & foedera fregiſſent, & Peloponneſum iniuria afficerent. At Aeginetae, non palam illi quidem legatione miſſa, quia Athenienſes metuebant, ſed clam, cum ipſis bellum maxime ſuadebant, dicentes, ſe ex foedere non eſſe ſui iuris. Lacedaemonii vero, ſociis praeterea advocatis, & ſi quis alia quapiam in re ſe ab Athenienſibus iniuriam accepiſſe diceret, legitimo ſuae gentis concilio convocato, eum, qui vellet, dicere iuſſerunt. Tunc vero cum alii in mediam concionem progreſſi, prout ſinguli ſe laeſos iudicabant, de Athenienſibus conquerebantur; tum etiam Megarenſes, demonſtrantes cum alia non pauca, quae ſuae reipu-

μάλιστα δὲ, λιμένων τε εἴργεσθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς, παρὰ τὰς σπονδάς. παρελθόντες δὲ τελευταῖοι Κορίνθιοι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐάσαντες πρῶτον παροξῦναι τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐπεῖπον τοιάδε.

ξη'. ΤΟ ΠΙΣΤΟΝ ὑμᾶς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῆς καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πολιτείας καὶ ὁμιλίας ἀπιστοτέρους ἐς τοὺς ἄλλους, ἤν τι λέγωμεν, καθίστησι· καὶ ἀπ' αὐτοῦ, σωφροσύνην μὲν ἔχετε, ἀμαθίᾳ δὲ πλείονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε. πολλάκις γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ Ἀθηναίων βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἑκάστοτε τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε ὡς ἕνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων λέγουσι· καὶ δι' αὐτὸ οὐ πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμὲν, τοὺς

blicae vehementer intereſſe dicebant, tum vero praecipue, quod ab agri Attici portubus, Atticoque foro, praeter foedus arcerentur. Corinthii vero, cum Lacedaemonios ab aliis prius ad bellum inſtigari permiſiſſent, in medium noviſſimi prodierunt, & haec inſuper addiderunt.

LXVIII. *Fides, quam vos, Lacedaemonii, publice privatimque inter vos ipſos ſervatis, facit, ut, ſi quid in alios dicamus, minus credatis. Atque ex hac fide, aequitatis quidem laudem reportatis: ſed maiore rerum externarum inſcitia laboratis. Nobis enim ſaepe praedicentibus detrimenta, quibus Athenienſes nos erant affecturi, vos tamen nunquam audire voluiſtis, quae toties demonſtravimus: ſed potius ſuſpicati eſtis, haec a nobis dici propter privatas ſimultates, quae nobis cum illis intercedebant. Ideoque non antequam iniuriam acciperemus, ſed poſtquam eam accepimus, ſocios iſtos advocaſtis, apud quos aequum eſt,*

ξυμμάχους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν, ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων ὑβριζόμενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι. καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που ὄντες ἠδίκουν τὴν Ἑλλάδα, διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰδόσι προσέδει· νῦν δὲ τί δεῖ μακρηγορεῖν, ὧν τοὺς μὲν, δεδουλωμένους ὁρᾶτε, τοῖς δ' ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις, καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἴποτε ἄρα πολεμήσονται. οὐ γὰρ ἂν Κέρκυράν τε ὑπολαβόντες βίᾳ ἡμῶν εἶχον, καὶ Ποτίδαιαν ἐπολιόρκουν. ὧν τὸ μὲν, ἐπικαιρότατον χωρίον πρὸς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἐπιχρῆσθαι, ἡ δὲ ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοποννησίοις.

ξθ'. Καὶ τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι, τό, τε πρῶτον ἐάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μηδικὰ κρατῦναι, καὶ ὕστε-

nos eo prolixiore oratione uti, quo etiam graviora crimina habemus, quae obiiciamus, ab Athenienſibus quidem cum contumelia laeſi, a vobis vero neglecti. Quod ſi Athenienſes in aliquo obſcuro loco deliteſcentes iniuriam Graeciae facerent, nobis demonſtratione opus eſſet, qua vos rerum ignaros doceremus. Iam vero quid longa oratione opus eſt nobis, quorum alios quidem in ſervitutem ab ipſis iam redactos; aliis vero, & praecipue noſtris ſociis, inſidias ab ipſis ſtrui, ipſoſque ad bellum, ſi forte unquam bello appetantur, iam pridem praeparatos videtis? Nec enim Corcyram clam & per dolum captam nobis invitis retinerent, & Potidaeam obſiderent: quarum urbium altera quidem eſt opportuniſſima ad res Thraciae obtinendas, ita ut illis liberius uti poſſimus; altera vero maximam claſſem Peloponneſiis in bello ſuppeditaſſet.

LXIX. *Atque vos ipſi rerum iſtarum eſtis auctores, qui &*

ρον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη· ἐς τόδε τε ἀεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ᾽ ἐκείνων δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἤδη ξυμμάχους. οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ᾽ ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ, ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ, εἴπερ καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα φέρεται. μόλις δὲ νῦν τε ξυνήλθομεν, καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς. χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν, ἀλλὰ καθότι ἀμυνούμεθα. οἱ γὰρ δρῶντες βεβουλευμένοι, πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα οἵᾳ ὁδῷ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὅτι κατ᾽ ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι, διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν, ἧσσον θαῤῥοῦσι· γνόντες δὲ εἰδότας περιορᾷν, ἰσχυρῶς ἐγκείσονται. ἡσυχάζετε γὰρ μόνοι

tunc primum eos poſt bellum Medicum urbem ſuam munire, & poſtea longos muros aedificare paſſi eſtis; quique ab eo tempore ad hoc uſque perpetuo libertate privaſtis non ſolum eos, quos illi in ſervitutem redegerunt, ſed etiam nunc veſtros ſocios. Nam non is, qui alios in ſervitutem redigit, ſed is potius, qui poteſt quidem hoc impedire, ſed tamen negligit, vere hoc facere eſt cenſendus: praeſertim ſi Graecorum liberatorem ſe eſſe profiteatur, & praeclarum iſtius laudis titulum prae ſe ferat. Vix tandem vero nunc congregati ſumus, & ne nunc quidem ob certa ac manifeſta crimina. Nec enim amplius eſſet conſultandum, an iniuria fuerimus affecti; ſed qua ratione illam ulciſci queamus. Qui enim haec faciunt, re iam deliberata, minimeque cunctantes invadunt homines, qui nihil certi adhuc ſtatuerunt. Scimus autem, qua via, & quo modo paulatim Athenienſes in alios graſſentur. Et quamdiu quidem ſua facinora, propter veſtrum ſtuporem, occulta fore putabunt, minus audaces erunt: ſed ubi cognoverint, vos haec

Ἑλλήνων, ὦ Λακεδαιμόνιοι, οὐ τῇ δυνάμει τινὰ ἀλλὰ τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι· καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καίτοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. τόν τε γὰρ Μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα, ἢ τὰ παρ' ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι· καὶ νῦν τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἑκὰς, ὥσπερ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας, περιορᾶτε, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ, ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας, καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι καταστῆναι· ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὑτῷ τὰ πλείω σφαλέντα, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἡμᾶς ἤδη τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον ἢ τῇ ἀφ'

quidem ſcire, ſed negligere, tunc rem vehementer urgebunt. Vos enim ſoli Graecorum, Lacedaemonii, deſides ac otioſi eſtis; alios non armorum vi, ſed cunctatione ulciſcentes. Et ſoli hoſtium vires non creſcentes ac infirmas, ſed iam duplicatas everſum itis. Atqui cauti & circumſpecti eſſe ferebamini: de quibus profecto rumor divulgatus rem ipſam ſuperabat. Nam & nos ipſi ſcimus, Medum ab extremis orbis terrarum partibus olim in Peloponneſum prius veniſſe, quam vos pro reipublicae dignitate cum veſtris copiis obviam prodiretis. Nunc etiam Athenienſes a vobis non remotos, (ut ille tunc erat,) ſed vicinos negligitis; & pro bello, quod vos illis inferre debebatis, illos arma vobis inferentes propulſare, & certantes cum hominibus, qui nunc longe ſunt potentiores, quam ante fuerint, incertos fortunae caſus ſubire mavultis: quamvis ſciatis, vel ipſum barbarum ſua ipſius culpa plerumque offendiſſe, quin etiam nos ipſos in bello cum ipſis Athenienſibus geſto, ipſorum erratis potius, quam veſtris auxiliis,

ὑμῶν τιμωρίᾳ περιγεγενημένους, ἐπεὶ αἵγε ὑμέτεραι ἐλπίδες ἤδη τινάς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι ἔφθειραν. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ τοπλέον ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ τάδε λέγεσθαι. αἰτία μὲν γὰρ, φίλων ἀνδρῶν ἐστιν ἁμαρτανόντων· κατηγορία δὲ, ἐχθρῶν ἀδικησάντων.

ό. Καὶ ἅμα, εἴπερ τινες καὶ ἄλλοι, νομίζομεν ἄξιοι εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν· ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστώτων, περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε, οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε πρὸς οἵους ὑμῖν Ἀθηναίους ὄντας, καὶ ὅσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας, ὁ ἀγὼν ἔσται. οἱ μέν γε, νεωτεροποιοὶ, καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς, καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ ὃ ἂν γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ ἐπιγνῶναι μηδὲν, καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι.

iam ſaepe victoriam ab illis reportaſſe. Siquidem veſtra auxilia ſperata iam nonnullos adhuc imparatos, quod iis freti eſſent, everterunt. Neque vero aliquis veſtrûm haec a nobis magis ob odium, quam expoſtulationem, dici putet. Nam expoſtulatio quidem eſt cum amicis, qui peccarunt; ſed accuſatio eſt contra inimicos, qui injuriam fecerunt.

LXX. *Praeterea ſi quos alios, ipſi nos dignos eſſe cenſemus, qui proximis vitium exprobremus: praeſertim cum de magni momenti rebus agatur, quarum nullum vos ſenſum nobis habere videmini, nec unquam conſideraſſe, quales ſint Athenienſes, cum quibus certamen vobis eſt futurum, & quomodo vel omnibus in rebus ſint vobis longe praeſtantiores. Nam illi quidem ſunt rerum novarum ſtudioſi, & celeres ad excogitandum, & ad re ipſa exſequendum id, quod excogitarint. Vos vero ad res iam partas conſervandas, & ad nihil novi excogitandum, & ne ad res qui-*

αὖθις δὲ οἱ μὲν, καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ, καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον, τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι, τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι· τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλητὰς, καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους. οἴονται γὰρ οἱ μὲν, τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι, ὑμεῖς δὲ, τῷ ἐπελθεῖν, καὶ τὰ ἕτοιμα ἂν βλάψαι. κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν, ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται, καὶ νικώμενοι, ἐπ᾽ ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν. ἔτι δὲ, τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται, τῇ δὲ γνώμῃ, οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τὶ ὑπὲρ αὐτῆς. καὶ ἃ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐπεξέλθωσιν, οἰκείων στέρεσθαι ἡγοῦνται· ἃ δ᾽ ἂν ἐπελθόντες

dem neceſſarias peragendas apti eſtis. Praeterea, illi quidem vel ſupra vires ſunt audaces, & graviſſima quaeque pericula ſubeunt praeter hominum opinionem, & in aſperrimis quibuſque rebus bonam ſpem habent. Veſtra vero ratio eſt, res veſtris viribus inferiores gerere, & ne certis quidem ac exploratis animi conſiliis confidere, & exiſtimare, vos periculis nunquam liberatum iri. Quin etiam illi, ſi vobiſcum conferantur, ſunt impigri, vos vero cunctatores. Item illi ſunt peregrinationis cupidi, vos vero deſides plerumque domi manetis. Exiſtimant enim illi quidem hac abſentia, cum peregre proficiſcuntur, ſe aliquid ſibi quaeſituros: vos vero, ſi bellum aliis inferatis, vel rerum praeſentium, quas poſſidetis, iacturam vos facturos putatis. Illi etiam, hoſtibus ſuperatis, longiſſime progrediuntur, & victi quam minimum animo conſternantur. Praeterea vero ſuis corporibus, ut alieniſſimis, pro republica utuntur, conſiliis vero maxime propriis, ut aliquid pro ea faciant: & niſi cogitata confecerint, ſe rebus ſuis privari pu-

κτήσωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες. ἢν δ' ἄρα που καὶ πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἄλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν. μόνοι γὰρ ἔχουσί τε καὶ ὁμοίως ἐλπίζουσιν ἃ ἂν ἐπινοήσωσι, διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γνῶσι. καὶ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου τοῦ αἰῶνος μοχθοῦσι· καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων, διὰ τὸ ἀεὶ κτᾶσθαι. καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλό τι ἡγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ δέοντα πρᾶξαι· ξυμφοράν τε οὐχ ἧσσον ἡσυχίαν ἀπράγμονα, ἢ ἀσχολίαν ἐπίπονον. ὥστε εἴτις αὐτοὺς ξυνελὼν φαίη πεφυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν, μήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐᾷν, ὀρθῶς ἂν εἴποι.

οα'. Ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως, ὦ Λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε· καὶ οἴεσθε τὴν

tant; quae vero armis quaeſierint, perexigua iudicant, ſi cum illis conferas, quae ſperant ſe poſtea ſuis actionibus quaeſituros. Quod ſi forte rei alicuius tentatae conatus eos fallat, novam aliarum rerum ſpem ſibi proponentes, id, quod opus eſt, explent. Soli enim pariter & habent & ſperant ea, quae animo conceperint, propterea quod celerrime aggrediuntur res, quas cogitarint, & peragere ſtatuerint. Atque haec omnia cum laboribus & periculis perpetuo moliuntur, rebuſque partis minimum fruuntur, quia quaerere ſemper ſtudent: & diem feſtum nihil aliud eſſe putant, quam conficere, quae conducunt, & otium iners plus mali afferre, quam laborioſum negotium. Quare ſi quis paucis rem totam complexus, eos dixerit ita natos eſſe, ut neque ipſi velint, neque alios mortales quieſcere ſinant, is verum dixerit.

LXXI. *Et tamen, Lacedaemonii, cum talis reſpublica ſit vobis adverſaria, vos cunctamini: & exiſtimatis, illis homini-*

G 2

ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπιπλεῖστον ἀρκεῖν οἳ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ γνώμῃ, ἢν ἀδικῶνται, δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες· ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους, καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι, τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ' ἂν πόλει ὁμοίᾳ παροικοῦντες, ἐτυγχάνετε τούτου· νῦν δ' (ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν) ἀρχαιότροπα ὑμῶν τα ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἐστιν. ἀνάγκη δ' ὥσπερ τέχνης ἀεὶ τα ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει τα ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ. διόπερ καὶ τα τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπιπλέον ὑμῶν κεκαίνωται. μέχρι μὲν οὖν τοῦδε ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής. νῦν δὲ τοῖς τε ἄλλοις, καὶ Ποτιδαιά-

bus diuturnam ſuppetere quietem, qui ſuo quidem apparatu iniuriam nulli faciunt; ſed tamen prae ſe ferunt, ſe eo eſſe animo, ut, ſi laceſſantur iniuria, eam non ſint neglecturi: verum in eo ius & aequitatem ponitis, ſi neque alios moleſtiis afficiatis, neque vos ipſi, dum vim propulſatis, ullum detrimentum capiatis. At hoc vix conſequi poſſetis, etiamſi vel civitatem veſtrae proximam, & iiſdem moribus ac inſtitutis utentem haberetis. Iam vero (quod & paulo ante declaravimus) veſtri mores ac inſtituta nimis ſunt antiqua adverſus ipſos. Sed neceſſe eſt, quemadmodum artibus accidere ſolet, noviſſima quaeque ſemper evincere. Et civitati quidem pacatae maxime conducunt inſtituta, quae manent immota: ſed illis, qui ad multa pericula coguntur ire, novis etiam & commentitiis artibus eſt opus. Ideo etiam res Athenienſium propter multam experientiam magis novatae ſunt in melius, quam veſtrae. Hactenus igitur haec veſtra tarditas progreſſa terminetur. Iam vero cum aliis, tum etiam

ταις, ὥσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε, κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικήν· ἵνα μὴ ἄνδρας τε φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις πρόησθε, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους ἀθυμίᾳ πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψητε. δρῷμεν δ' ἂν ἄδικον οὐδὲν, οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὁρκίων, οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων. λύουσι γὰρ σπονδὰς οὐχ οἱ δι' ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἱ μὴ βοηθοῦντες οἷς ἂν ξυνομόσωσι. βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι, μενοῦμεν. οὔτε γὰρ ὅσια ἂν ποιοῖμεν μεταβαλλόμενοι, οὔτε ξυνηθεστέρους ἂν ἄλλους εὕροιμεν. πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ, καὶ τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν.

οβ'. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ Ἀθη-

Potidaeatis (quemadmodum promiſiſtis) opem feratis, in Atticam celeritate, quanta maxima poteſtis, irrumpentes: ne viros vobis amicos atque cognatos infenſiſſimis hoſtibus prodatis, neve nos ceteros prae deſperatione ad aliquam aliam ſocietatem quaerendam compellatis. Nullum autem flagitium admittemus, neque in Deos, foederum conſcios, neque adverſum homines, quos quidem tangunt iniuriae ſociorum. Non enim qui deſtituti ad alios ſe convertunt, hi foedera frangunt: ſed illi, qui opem non ferunt, quibuſcum iurarunt. Sed ſi vos ad opem nobis ferendam animis promtis eſſe volueritis, in veſtra ſocietate ac foedere permanebimus. Nec enim pie faceremus, ſi permutata ſocietate vos deſereremus; nec alios maiore, quam vos eſtis, amicitia & familiaritate nobiſcum coniunctos inveniremus. Quare de his diligentius conſultate, dateque operam, ut Peloponneſo ita praeſitis, ut potius augeatis, quam imminuatis ipſius imperium, quod veſtri maiores vobis tradiderunt.

ναίων, ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ Λακεδαίμονι περὶ ἄλλων παροῦσα, καὶ ὡς ᾔσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι, τῶν μὲν ἐγκλημάτων πέρι μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν, δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντὸς, ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ' ἐν πλέονι σκεπτέον. καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημῆναι, ὅση εἴη δύναμιν, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις, ὧν ᾔδεσαν, καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν· νομίζοντες μᾶλλον αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι, ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἔφασαν βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴτι μὴ ἀποκωλύοι. οἱ δ' ἐκέλευόν

LXXII. Atque Corinthii quidem haec dixerunt. Athenienſium vero legati tunc ibi aderant, (caſu enim quodam legatio Athenienſium aliis de cauſis Lacedaemone iam ante aderat) & cum haec verba audiſſent, ad Lacedaemoniorum magiſtratus ſibi eundum eſſe cenſuerunt, non ut ad crimina reſponderent, quae civitates Athenienſibus obiecerant: ſed ut in univerſum oſtenderent, non celeriter quidquam ipſis decernendum, ſed plus temporis in rerum tantarum conſultatione ponendum. Simul etiam volebant ſignificare, quanta eſſet ſuae civitatis potentia, & aetate provectioribus in memoriam revocare ea, quae noverant, & iunioribus narrare ea, quorum nullam habebant notitiam. Eos enim, ſua oratione audita, ad pacem, quam ad bellum, propenſiores fore putabant. Cum igitur ad Lacedaemoniorum magiſtratus acceſſiſſent, ad eorum concionem ſe quoque verba facere velle dixerunt, niſi quid prohibe-

τε παριέναι, καὶ παρελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιάδε.

ογ'. Ἡ ΜΕΝ πρέσβευσις ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἔπεμψεν. αἰσθόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὖσαν ἡμῶν, παρήλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες, (οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οὔτε ἡμῶν, οὔτε τούτων, οἱ λόγοι ἂν γίγνοιντο) ἀλλ' ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων, τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι, χεῖρον βουλεύσησθε· καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι, ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν ἃ κεκτήμεθα, ἥ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστί. καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν; ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον λόγων μάρτυρες, ἢ ὄψεις τῶν ἀκουσομένων; τὰ δὲ Μηδικὰ, καὶ ὅσα αὐτοῖς ξυνι-

ret. Illi vero eos in medium prodire iuſſerunt. Tunc Athenienſes in medium progreſſi haec dixerunt.

LXXIII. *Non propterea ad vos legati fuimus, Lacedaemonii, ut ad crimina nobis a noſtris ſociis obiecta reſponderemus; ſed aliis de rebus venimus, quarum cauſa civitas nos huc miſit. Iam vero cum intellexerimus, non levem contra nos criminationem inſtitutam eſſe, in medium prodiimus, non ut ad civitatum crimina nobis obiecta reſpondeamus, (neque enim a nobis apud vos, ut aut noſtri, aut iſtorum iudices, verba fient) ſed ut vos moneamus, ne celeriter magnis de rebus, ſociorum verbis adducti, male conſultetis: ſimul etiam, quia de tota accuſatione contra nos inſtituta vos certiores facere volumus, nos neque praeter decorum & ius obtinere, quae poſſidemus, noſtramque civitatem dignam eſſe, cuius ratio habeatur. Ac pervetuſta quidem quid opus eſt recenſere, quorum ipſi rumores de illis ſparſi potius ſunt teſtes, quam oculi eorum, qui haec ſunt audituri? Sed res bello*

στε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται ἀεὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν. καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελείᾳ ἐκινδυνεύετο, ἧς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου, μὴ παντὸς, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκόμεθα. ῥηθήσεται δὲ οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἕνεκα ἢ μαρτυρίου, καὶ δηλώσεως πρὸς οἵαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν καταστήσεται. Φαμὲν γὰρ Μαραθῶνί τε μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ, καὶ ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἱκανοὶ ὄντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεὶ, ἐν Σαλαμῖνι ξυνναυμαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ὄντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον

Medico a nobis geſtas, & quaecunque noviſtis aeque atque nos ipſi, quamvis valde moleſta ſint futura, quod haec ſemper proferamus, tamen commemorare eſt neceſſe. Nam cum res illas gerebamus, propter communem omnium Graecorum utilitatem pericula ſubibamus, cuius vos quidem participes fuiſtis, nos vero non omni iſtorum commemoratione, ſi quid nobis proſit, privamur. Haec autem dicentur non tam, ut nos excuſemus, quam ut teſtemur, & declaremus, adverſus qualem civitatem vobis conſilium minime bonum ineuntibus certamen ſit futurum. Praedicamus enim, nos ſolos olim in campis Marathonis magno cum periculo adverſus barbarum pugnaſſe: &, cum iterum venit, quia terra ipſum propulſare non poteramus, nos univerſos naves conſcendiſſe, & ad Salaminem proelium navale cum eo commiſiſſe: quae res illum impedivit, ne, infeſta claſſe ſingulas urbes petens, totam Peloponneſum vaſtaret, quod veſtrae civitates adverſus ingentem claſſem mutuis auxiliis ſe iuvare non poſſent. Ipſe vero maximum huius rei documentum dedit. Nam claſſe victus, quia

αὐτὸς ἐποίησε. νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν, ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας οὔσης τῆς δυνάμεως, κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησε.

οδ′. Τοιούτου μέντοι τούτου ξυμβάντος, καὶ σαφῶς δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλεῖστον, καὶ ἄνδρα στρατηγὸν ξυνετώτατον, καὶ προθυμίαν ἀοκνοτάτην· ναῦς μέν γε ἐς τὰς τετρακοσίας, ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν· Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο. ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα· καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμήσατε, μάλιστα δὴ ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. προθυμίαν δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἵ γε, ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων ἤδη μέχρι

potentiam ſuperiori parem non amplius habebat, cum maiore copiarum parte, celeritate, quanta maxima potuit, inde ſe recepit.

LXXIV. *Cum autem res, quae tunc acciderunt, tales fuerint, cumque manifeſte pateat, Graecorum fortunas in navium praeſidio ſitas fuiſſe, nos ad has res peragendas tria utiliſſima contulimus, & maximum navium numerum, & prudentiſſimum ducem, & impigerrimam animi promtitudinem. Naves quidem ad quadringentas, paulo pauciores duabus totius claſſis partibus: Themiſtoclem vero ducem, qui praecipuus auctor fuit, ut navale proelium in maris anguſtiis committeretur, quod manifeſte res Graecorum ſervavit; eique propterea, licet vir eſſet peregrinus, vos honorem habuiſtis longe maiorem, quam ullis aliis, qui ad vos ante venerint. Animi vero praeſentiam & ſtudium vel longe ardentiſſimum demonſtravimus, qui, cum terra nullus opem nobis ferret, & ceteri ad nos uſque barbaris iam ſervirent, decrevimus,*

ἡμῶν δουλευόντων, ἠξιώσαμεν, ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, καὶ τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες, μηδ' ὡς τὸ τῶν περιλοίπων ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν, μηδὲ σκεδασθέντες ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς, κινδυνεῦσαι, καὶ μὴ ὀργισθῆναι ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε. ὥστε φαμὲν οὐχ ἧσσον αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς, ἢ τυχεῖν τούτου. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀπό τε οἰκουμένων τῶν πόλεων, καὶ ἐπὶ τῷ τὸ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τοπλέον, ἐβοηθήσατε· ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι σῶοι, οὐ παρεγένεσθε· ἡμεῖς δὲ ἀπό τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὁρμώμενοι, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης κινδυνεύοντες, ξυνεσώσαμεν ὑμᾶς τε τὸ μέρος, καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ Μήδῳ, δείσαντες, ὥσπερ καὶ ἄλλοι, περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὕστερον ἐσβῆναι ἐς τὰς ναῦς, ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς

urbe relicta & re familiari everſa, ne ſic quidem reliquorum ſociorum communionem deſerere, neque diſperſi, inutiles ipſis eſſe; naves conſcendere, & periculum adire, nec vobis ſuccenſere, quod nobis auxilium ante non tuliſſetis. Quamobrem nos non minorem utilitatem vobis attuliſſe, quam accepiſſe nos, praedicamus. Vos enim ex urbibus, quae habitabantur, profecti, utque eas in poſterum habitaretis, poſtquam vobis magis, quam nobis timere coepiſtis, auxilium tuliſtis: quo enim tempore adhuc eramus ſalvi, vos nobis praeſto non fuiſtis. Nos vero ex urbe, quae iam nulla erat, profecti, & pro ea, de cuius ſalute perexiguam ſpem habebamus, periculis nos obiicientes, & vos pro virili & nos ipſos una ſervavimus. Sed ſi Medis ante nos adiunxiſſemus, agro noſtro, ut & ceteri, timentes; aut ſi poſtea, quaſi profligati naves conſcendere auſi non fuiſſemus: profecto vos, qui claſſem ſa-

ἱκανὰς ναυμαχεῖν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προεχώρησε τὰ πράγματα ᾗ ἐβούλετο.

οε´. Ἆρ' ἄξιοι ἐσμὲν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας ἕνεκα τῆς τότε, καὶ γνώμης ξυνέσεως, ἀρχῆς τε ἧς ἔχομεν, τοῖς Ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακεῖσθαι; καὶ γὰρ αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων, καὶ αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ δέους, ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελείας. καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι, τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους, καί τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων, ἀλλ' ὑπόπτων καὶ δια-

tis firmam non habebatis, navali proelio certare non amplius oportuiſſet; ſed ſine certamine res ipſi barbaro ex animi ſententia ſucceſſiſſent.

LXXV. *An igitur, Lacedaemonii, propter talem animi alacritatem, & prudentiam, quam tunc demonſtravimus, & imperium, quod obtinemus, digni videmur, quibus Graeci adeo invideant? Nam hoc ipſum accepimus, non per vim, ſed tum, quia vos ad perſequendas reliquias belli contra barbarum gerendi remanere noluiſtis, tum etiam, quia ſocii ad nos acceſſerunt, & nos orarunt, ut ſuarum copiarum duces eſſe vellemus. Itaque vi & natura ipſius rei, imperium ipſum in hunc ſtatum primum perducere coacti ſumus, praecipue quidem prae metu; deinde vero, honoris etiam cauſa; poſtremo etiam, utilitatis gratia: nec amplius tutum nobis eſſe videbatur, cum multis inviſi eſſemus, quin etiam cum nonnullos, qui a nobis defecerant, iam ſubegiſſemus, voſque*

φόρων ὄντων, ἀνέντας κινδυνεύειν. καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον, τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγίστων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι.

οστ΄. Ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι ἐξηγεῖσθε· καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς ἀπήχθεσθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ ἂν ἧσσον ὑμᾶς λυπηροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις, καὶ ἀναγκασθέντας ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς, ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν. οὕτως οὐδ᾽ ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν, οὐδ᾽ ἄπο τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχήν τε διαδιδομένην ἐδεξάμεθα, καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν, ὑπὸ τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς, καὶ δέους, καὶ ὠφελείας· οὐδ᾽ αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαν-

nobis non amplius aeque, ac ante, eſſetis amici, ſed ſuſpectos nos haberetis, nobiſque eſſetis inimici, imperio depoſito periclitari: nam qui a nobis defeciſſent, illi ſe vobis adiunxiſſent. Nec ulli mortalium eſt invidendum, ſi in maximis periculis conſtitutus ſuis rationibus proſpiciat, quam optime poteſt.

LXXVI. *Nam vos quoque Lacedaemonii, civitatibus, quae ſunt in Peloponneſo, imperatis, ea reipublicae adminiſtrandae forma in ſingulis conſtituta, quam vobis conducere putatis. Quod ſi tunc in imperio ſemper permanentes, hominum odia vobis contraxiſſetis, quemadmodum nos; ſcimus profecto, vos non minus, quam nos hodie ſumus, graves & acerbos ſociis futuros fuiſſe, & in neceſſitatem venturos vel fortiter dominandi, vel de propria ſalute non ſine periculo dimicandi. Ita ne nos quidem ullum animadvertendum, aut ab hominum inſtitutis alienum facinus fecimus, ſi imperium nobis traditum acceperimus, idque ſuſceptum deponere nolimus, tribus maximis rebus coacti, honore, metu,*

τες, ἀλλ' ἀεὶ καθεστῶτος, τὸν ἥσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου κατείργεσθαι· ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι, καὶ ὑμῖν δοκοῦντες, μέχρις οὗ τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι, τῷ δικαίῳ λόγῳ νῦν χρῆσθε· ὃν οὐδείς πω, παρατυχὸν ἰσχύϊ τὶ κτήσασθαι, προθεὶς, τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπετράπετο. ἐπαινεῖσθαί τε ἄξιοι οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει ὥστε ἑτέρων ἄρχειν, δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν γένωνται. ἄλλους γ' ἂν οὖν οἰόμεθα, τὰ ἡμέτερα λαβόντας δεῖξαι ἂν μάλιστα εἴτι μετριάζομεν· ἡμῖν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς ἀδοξία τοπλέον ἢ ἔπαινος οὐκ εἰκότως περιέστη.

οζ'. Καὶ ἐλασσούμενοι γὰρ ἐν ταῖς ξυμβολαίαις πρὸς τοὺς ξυμμάχους δίκαις, καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐν

& utilitate. Neque vero nos primi huius exempli auctores fuimus: ſed perpetuo naturae iure eſt conſtitutum, ut imbecillior a potentiore coërceatur. Praeterea hoc ipſum fecimus, tum quia nos hoc imperio dignos eſſe iudicabamus, tum etiam quia vel vobis eo digni viſi ſumus ad hoc uſque tempus, quo rem utilitate metientes, quadam aequitatis ſpecie utimini; quam aequitatem nullus dum (quotieſcunque rei per vim parandae occaſio ſeſe ipſi obtulit) proponens, & utilitati anteponens, a rebus ſuis amplificandis eſt deterritus. Dignique ſunt laude, qui humanum ingenium ſecuti, ut aliis imperarent, in ſuo dominatu fuerunt aequiores, quam imperii, quod obtinebant, magnitudo ferret. Profecto ſi qui alii hoc noſtro imperio potirentur, manifeſtiſſime (ut arbitramur) declararent, quam modeſte nos in eo geramus. Quamquam ex hac noſtra modeſtia plus vituperationis, quam laudis, immerito reportamus.

LXXVII. *Quamvis enim in iudiciis de contractu, cum ſociis diſceptantes, de iure noſtro decedamus, quamvis etiam iiſdem iu-*

τεῖς ὁμοίοις νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις, Φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. καὶ οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἄλλοθί που ἔχουσιν ἀρχὴν, καὶ ἧσσον ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις οὖσι διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται. βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῇ, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται. οἱ δὲ, εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλεῖν, ἤν τι παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι χρῆναι, ἢ γνώμῃ, ἢ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν, καὶ ὁπωσοῦν ἐλασσωθῶσιν, οὐ τοῦ πλείονος μὴ στερισκόμενοι, χάριν ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς, χαλεπώτερον Φέρουσιν ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν νόμον, Φανερῶς ἐπλεονεκτοῦμεν. ἐκείνως δὲ οὐδ᾽ ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον ὡς οὐ χρεὼν τὸν ἥσσω τῷ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν. ἀδικούμενοί τε, ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον ὀργίζονται, ἢ βιαζόμενοι. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ

diciis, iiſdemque legibus, quibus & nos ipſi apud nos utimur, parique conditione cum illis diſceptemus, tamen litigioſi eſſe videmur: & eorum nemo conſiderat, cur hoc ipſum crimen cum exprobratione non obiiciatur iis etiam, qui uſquam alibi imperium habent, & qui in ſubditos minus modeſte ſe gerunt, quam nos. Illis enim, qui rei per vim gerendae poteſtatem habent, nullis iudiciis eſt opus. At illi noſtri ſocii, aſſueti iam aequo iure nobiſcum diſceptare, ſi quid illis vel noſtro iudicio, vel propter imperii potentiam, vel etiam quomodocunque fuerit detractum, quod ipſi ſibi non detrahendum putarint, non habent gratiam de pluribus non ereptis; ſed modicum illud, quod detractum eſt, gravius ferunt, quam ſi ſtatim ab initio, depoſito iuris inſtituto, aperte vim feciſſemus. Illo enim modo ne ipſi quidem contra nos dicere potuiſſent, non oportere inferiorem ſuperiori cedere. Homines enim, (ut eſt veriſimile) cum iniuria afficiuntur, magis indignantur, quam cum vim patiuntur. Nam quod ab eo profi-

τοῦ ἴσου, δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ κρείττονος, καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ γοῦν τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο· ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ, χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι. εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις. ὑμεῖς γ' ἂν οὖν εἰ καθελόντες ἡμᾶς ἄρξαιτε, τάχα ἂν τὴν εὔνοιαν, ἣν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε, μεταβάλοιτε· εἴπερ οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν Μῆδον δι' ὀλίγου ἡγησάμενοι ἀπεδείξατε, ὅμοια καὶ νῦν γνώσεσθε. ἄμικτα γὰρ τάτε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε, καὶ προσέτι εἷς ἕκαστος ἐξιὼν, οὔτε τούτοις χρῆται, οὔθ' οἷς ἡ ἄλλη Ἑλλὰς νομίζει.

οη'. Βουλεύεσθε οὖν βραδέως, ὡς οὐ περὶ βραχέων· καὶ μὴ ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι πεισθέντες, οἰκεῖον πόνον προσθῆσθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν

ciſcitur, qui eſt pari conditione, id propter pluris habendi cupiditatem contra iuris aequabilitatem fieri videtur. Quod vero fit a potentiore, hoc ab inevitabili neceſſitate proficiſci videtur. Idcirco etiam noſtri ſocii, quamvis iniurias his graviores a Medo paterentur, tamen tolerabant. At noſtrum imperium durum eſſe videtur, nec immerito: nam praeſens rerum ſtatus ſubditis eſt ſemper gravis. Sed vos, ſi everſo dominatu noſtro dominaremini, fortaſſe benevolentiam, quam propter noſtri metum ſuſcepiſtis, mutaretis; ſi modo nunc quoque talia facinora vobis facienda cenſeretis, qualia vel tunc exiguo illo tempore edidiſtis, quo, in bello contra Medum gerendo, praefuiſtis. Veſtra enim inſtituta cum nullis aliis communia habetis: propterea cum unuſquiſque de vobis peregre proficiſcitur, neque his veſtris inſtitutis utitur, neque illis, quibus reliqua Graecia ſolet uti.

LXXVIII. *Quare maturius conſultetis, utpote de rebus non parvis: neque conſiliis & criminationibus alienis inducti, laborem*

παράλογον, ὅσος ἐστὶ, πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι, προδιάγνωτε. μηκυνόμενος γὰρ φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ περιΐστασθαι. ὧν ἴσον τε ἀπέχομεν, καὶ ὁποτέρως ἔσται, ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι ἐς τοὺς πολέμους, τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται ἃ χρῆν ὕστερον δρᾷν· κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη, τῶν λόγων ἅπτονται. ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρτίᾳ ὄντες, οὔτ' αὐτοὶ, οὔθ' ὑμᾶς ὁρῶντες, λέγομεν ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις ἡ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν, μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνθήκην. ἢ θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιούμενοι, πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας ταύτῃ ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε.

οθ'. Τοιαῦτα μὲν οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν ξυμμάχων ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα

proprium praeter ſuperiores vobis nunc imponatis. Incertos autem belli eventus, eorumque magnitudinem, antequam in ipſo verſemini, animo praecipite. Bellum enim, quod producitur, plerumque calamitoſos exitus habere ſolet. A quibus utrique & pariter abſumus, & utro modo res ſit ceſſura, incerta alea tentatur. Et homines plerique, cum ad bellum proficiſcuntur, res prius aggrediuntur, quas poſtea gerere oportebat. Cum autem malis iam premuntur, conſultationibus utuntur. Cum igitur neque nos ipſi adhuc in ulla huiuſmodi culpa ſimus, neque vos in ea eſſe videamus, vos monemus, dum integrum eſt, utriſque recte conſultare, ne foedera frangatis, neve iusiurandum violetis, ſed controverſias iudicio dirimatis ex foederis pacto. Alioqui Deos foederum ac iurisiurandi praeſides conteſtati, vos, ſi bello nos laceſſatis, propulſare conabimur, ea via, qua praeiveritis.

LXXIX. Haec Athenienſes dixerunt. Poſtquam autem

τὰ ἐς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τῶν Ἀθηναίων ἃ ἔλεξαν, μεταστησάμενοι πάντας, ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς, περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν πλεόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἱ γνῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη, καὶ πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει. παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε.

π΄. ΚΑΙ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρός εἰμι, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὁρῶ· ὥστε μήτε ἀπειρίᾳ ἐπιθυμῆσαί τινα τοῦ ἔργου (ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν) μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὕροιτε δ᾽ ἂν τὸν πόλεμον τόνδε, περὶ οὗ νῦν βουλεύεσθε, οὐκ ἂν ἐλάχιστον γενόμενον, εἰ σωφρόνως τὶς αὐτὸν ἐκλογίζοιτο. πρὸς μὲν γὰρ τοὺς Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν

Lacedaemonii audierunt ſociorum querelas adverſus Athenienſes, & quae Athenienſes dixerant, ſummotis omnibus, inter ſe ipſos de rebus praeſentibus conſultare coeperunt. Atque maior illorum pars conſentiens eandem tulit ſententiam, Athenienſes iam iniuſte agere, & quamprimum bellum eſſe faciendum. Archidamus vero ipſorum rex, qui & prudens & modeſtus vir eſſe videbatur, in medium progreſſus, hanc habuit orationem.

LXXX. *Ipse quoque, Lacedaemonii, multorum iam bellorum ſum peritus, & illos de vobis, qui ſunt eadem aetate, qua ego, pari peritia praeditos eſſe video; ita ut propter imperitiam nullus ipſorum belli cupidus ſit futurus, (quod multis accidit,) neque id bonum ac tutum ſit iudicaturus. Hoc autem bellum, de quo nunc conſultatis, ſi quis ipſum ſapienter perpenderit, non minimum fore comperiet. Nam adverſus quidem Peloponneſios & fini-*

ἡ ἀλκὴ, καὶ διὰ ταχέων οἷόν τε ἐφ᾽ ἕκαστα ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄνδρας οἳ γῆν τε ἑκὰς ἔχουσι, καὶ προσέτι θαλάσσης ἐμπειρότατοί εἰσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ, καὶ ναυσὶ, καὶ ἵπποις, καὶ ὅπλοις, καὶ ὄχλῳ, ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστιν· ἔτι δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς ἔχουσι· πῶς χρὴ πρὸς τούτους ῥᾳδίως πόλεμον ἄρασθαι, καὶ τίνι πιστεύσαντας, ἀπαρασκεύους ἐπειχθῆναι; πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ᾽ ἥσσους ἐσμέν. εἰ δὲ μελετήσομεν, καὶ ἀντιπαρασκευασθησόμεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν, καὶ οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν, οὔτε ἑτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν.

πα΄. Ταχ᾽ ἄν τις θαρσοίη ὅτι τοῖς ὅπλοις αὐτῶν

timos noſtrae vires ſunt prope pares, & cito ad ſingula eorum oppida venire poſſumus. Sed adverſus viros, qui & agrum procul incolunt, & praeterea rerum maritimarum ſunt peritiſſimi, & ceteris omnibus rebus optime ſunt inſtructi, & privatis, & publicis opibus, & navibus, & equis, & armis, & hominum copia, quanta in nulla alia Graeciae parte eſt, in uno dumtaxat loco, (praeterea vero multos ſocios vectigales habent,) quo tandem modo bellum adverſus iſtos facile ſuſcipere oportet? & qua re fretos, cum ſimus imparati, nos adeo feſtinare? An claſſe? At hac inferiores ſumus. Sed ſi ei parandae operam demus, & nos adverſus illos inſtruamus, in hac paranda tempus teretur. Sed fortaſſe pecunia? At iſta multo etiam ſumus inferiores, nec in aerario habemus, neque ex privatis facultatibus promte conferre poſſumus.

LXXXI. *Confidat forſitan aliquis, quod armis & hominum*

καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν δῃοῦν ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἄλλη γῆ ἐστι πολλὴ ἧς ἄρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης ὧν δέονται ἐπάξονται. εἰ δ' αὖ τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν, τὸ πλέον οὖσι νησιώταις. τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν, ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ' ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι, βλαψόμεθα ταπλέω. κἂν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν· ἄλλως τε καὶ εἰ δόξομεν ἄρξαι μᾶλλον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνῃ γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα, ὡς ταχὺ παυθήσεται ὁ πόλεμος, ἢν τὴν γῆν αὐτῶν τάμωμεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον μὴ καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν. οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους φρονήματι, μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι, μήτε ὥσπερ ἀπείρους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

multitudine illos ſuperemus, ut illorum agrum incurſionibus vaſtare poſſimus. At illis eſt etiam alius ager longe lateque patens, quem in ſua ditione habent, & res, quibus indigebunt, mari vectas importabunt. Quod ſi horum ſocios ad defectionem ſollicitare conemur, quoniam horum maior pars inſulas incolit, his etiam auxilium claſſe ferre oportebit. Quodnam igitur erit hoc noſtrum bellum? Nam niſi aut claſſe ſimus ſuperiores, aut illorum vectigalia, unde claſſes alunt, ſubtrahamus, plus damni capiemus, quam dabimus. Atque in hoc rerum ſtatu ne honeſtum quidem amplius fuerit bellum deponere: praeſertim ſi nos diſſidii auctores praecipui fuiſſe videamur. Neque vero illa ſpe efferamur, hoc bellum cito ſedatum iri, ſi agrum ipſorum vaſtemus. Immo vero vereor, ne liberis etiam noſtris ipſum relinquamus. Veriſimile enim eſt, Athenienſes adeo excelſo eſſe animo, ut neque agro ſerviant, neque, tanquam imperiti, bello conſternentur.

πβ'. Οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω τούς τε ξυμμάχους ἡμῶν ἐᾷν βλάπτειν, καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφωρᾷν, ἀλλὰ ὅπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ' ὡς ἐπιτρέψομεν· κἀν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι, ξυμμάχων τε προσαγωγῇ, καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴ ποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα. ἀνεπίφθονον δὲ, ὅσοι ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα, μὴ Ἕλληνας μόνον ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας, διασωθῆναι. καὶ τὰ αὑτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἢν μὲν ἐπακούσωσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα· ἢν δὲ μὴ, διελθόντων ἐτῶν δύο καὶ τριῶν, ἄμεινον ἤδη, ἢν δοκῇ, πεφραγμένοι, ἴμεν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἴσως

LXXXII. *Verumtamen non ſum etiam vobis auctor, ut & noſtros ſocios ab illis laedi ſtupide ſinatis, & illos, nobis inſidiantes, in facinore manifeſto deprehenſos non arguatis. Sed cenſeo, arma nondum movenda: at legatos mittendos Athenas, & de iniuriis, quas ſociis fecerunt, expoſtulandum; ita tamen, ut neque nimis aperte bellum declarent, & ſignificent, nos haud permiſſuros, ut haec diutius faciant. Interea vero cenſeo, noſtras ipſorum res parandas, & ſocios, tam Graecos, quam barbaros, nobis conciliandos, ſi forte vel claſſis, vel pecuniae vires aliquas alicunde nobis praeterea adiungere poſſimus. Non eſt autem invidendum, nec vitio vertendum illis, qui inſidiis appetiti, (quemadmodum & nos ab Athenienſibus nunc inſidiis appetimur) ſaluti ſuae conſulunt, non ſolum Graecos, ſed etiam barbaros ſibi adiungentes. Simul etiam noſtras fortunas expromamus. Quod ſi noſtros legatos audierint, hoc erit optimum: ſin minus, duorum triumve annorum elapſorum ſpatio, iam melius inſtructi,*

ὁρῶντες ἡμῶν ἤδη τήν τε παρασκευὴν, καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὅμοια ὑποσημαίνοντας, μᾶλλον ἂν εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἄτμητον ἔχοντες, καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὔπω ἐφθαρμένων βουλευόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν ἢ ὅμηρον ἔχειν· καὶ οὐχ ἧσσον, ὅσῳ ἄμεινον ἐξείργασται. ἧς φείδεσθαι χρὴ ὡς ἐπιπλεῖστον, καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας αὐτοὺς, ἀληπτοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ ἀπαράσκευοι τοῖς τῶν ξυμμάχων ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τεμοῦμεν αὐτὴν, ὁρᾶτε ὅπως μὴ αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποννήσῳ πράξωμεν. ἐγκλήματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἷόν τε καταλῦσαι. πόλεμον δὲ ξύμπαντας ἀραμένους ἕνεκα τῶν ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι καθότι χωρήσει· οὐ ῥᾴδιον εὐπρεπῶς θέσθαι.

πγ'. Καὶ ἀνανδρία μηδενὶ, πολλοὺς μιᾷ πόλει μὴ

bellum illis, ſi viſum fuerit, inferemus. Et fortaſſe, cum noſtros apparatus iam cernent, & verba ipſis idem ſignificantia, facilius cedent, & agrum adhuc integrum habentes, & de praeſentibus bonis, & nondum ab hoſte corruptis, deliberantes. Nihil enim aliud ipſorum agrum eſſe putetis, quam obſidem, quem habetis: atque eo magis, quo melius eſt cultus: cui quam diutiſſime parcere, neque illos, ad deſperationem a vobis compulſos, expugnatu difficiliores reddere oportet. Si enim imparati, ſociorum criminationibus ſollicitati ac impulſi, ipſum vaſtemus, videte, ne plus dedecoris ac damni, quam decoris ac emolumenti Peloponneſo afferamus. Nam publicae quidem ac privatae criminationes dilui, tollique poſſunt: bellum vero, quod privatorum cauſa ab univerſis eſt ſuſceptum, cuius incertus eventus ſciri non poteſt, honeſte deponere non eſt facile.

LXXXIII. *Neque cuiquam ignavia videatur eſſe, quod multi*

ταχὺ ἐπελθεῖν, δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις οὐκ ἐλάσσους χρήματα φέροντες ξύμμαχοι· καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων τοπλέον, ἀλλὰ δαπάνης, δι᾽ ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ, ἄλλως τε καὶ ἠπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον αὐτὴν, καὶ μὴ τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα. οἵπερ δὲ καὶ τῶν ἀποβαινόντων τοπλέον ἐπ᾽ ἀμφότερα τῆς αἰτίας ἕξομεν, οὗτοι καὶ καθ᾽ ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν προΐδωμεν.

πδ′. Καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον ὃ μέμφονται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ, σχολαίτερον ἂν παύσαισθε, διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν· καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς νεμόμεθα. καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ᾽ εἶναι. μόνοι γὰρ δι᾽ αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν, καὶ ξυμφοραῖς ἧσσον ἑτέρων εἴκομεν· τῶν τε

unicam civitatem celeriter non invadant. Sunt enim & illis non pauciores, quam nobis, ſocii, qui tributum pendunt. Et bellum geritur non tam armis, quam pecuniis, quae in eo gerendo conſumuntur, & propter quas ipſa arma ſunt utilia, praecipue vero hominibus mediterraneis adverſus maritimos. Primum igitur has paremus, & promamus, neque ſociorum verbis impulſi, ad bellum movendum prius feramur. Qui enim eorum, quae ſunt eventura, cauſam in utramque partem magis ſuſtinebimus, quam ulli alii, iidem etiam per otium aliquid eorum provideamus.

LXXXIV. *Nec tarditatis atque cunctationis, quam ſocii in nobis maxime reprehendunt, vos pudeat. Nam ſi ad bellum properetis, ſerius id finietis, quod imparati id ſuſceperitis. Simul etiam liberam & clariſſimam civitatem ſemper incolimus. Atque hoc, quod nobis vitio vertitur, modeſtia prudens maxime eſſe poteſt. Soli enim propter hoc ipſum & ſecundis rebus non ſumus*

ξὺν ἐπαίνῳ ἐποτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ, παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν, οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ. καὶ ἤν τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν δὴ μᾶλλον ἀχθεσθέντες ἀνεπείσθημεν. πολεμικοί τε καὶ εὔβουλοι διὰ τὸ εὔκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν, ὅτι αἰδὼς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία· εὔβουλοι δὲ, ἀμαθέστεροι τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι, καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν. καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι, ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι· νομίζειν δὲ τάς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι, καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς. ἀεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα. καὶ

inſolentes, & adverſis minus, quam alii, cedimus. Neque movemur illecebris eorum, qui, praeter noſtram ſententiam, cum laudatione ad pericula ſubeunda nos inſtigant. Et ſi quis cum vituperatione nos ad idem incitet, ei tamen non magis, dolore commoti, aſſentimur. Et propter hanc modeſtiam & bellicoſi & circumſpecti ſumus: bellicoſi quidem, quia verecundia plurimum habet modeſtiae, & fortitudo plurimum verecundiae. Circumſpecti vero, quia ſimplicius inſtituimur, quam ut leges contemnamus; &, ſeveritate adhibita, modeſtius, quam ut iis non pareamus: ſimul etiam quia in rebus inanibus non ſumus admodum ſollertes, ita ut hoſtium apparatum oratione magnifica vituperantes, re ipſa diſſimiliter eum perſequamur. Sed ita inſtituimur, ut & aliorum cogitationes noſtris ſimiles eſſe, & fortunae caſus oratione explicari non poſſe exiſtimemus. Semper autem, ut adverſus bene conſultos adverſarios, re factiſque nos praeparamus: neque ſpes noſtras in peccatis, quae forſitan illi committent, ſed in noſtra

οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἁμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ᾽ ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων. πολύ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

πε´. Ταύτας οὖν ἃς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδοσαν μελέτας, καὶ αὐτοὶ διαπαντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν, μὴ παρῶμεν, μηδ᾽ ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας, περὶ πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων, καὶ πόλεων, καὶ δόξης, βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ᾽ ἡσυχίαν. ἔξεστι δ᾽ ἡμῖν μᾶλλον ἑτέρων, διὰ ἰσχύν. καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς Ποτιδαίας, πέμπετε δὲ περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοί φασιν ἀδικεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων αὐτῶν δίκας δοῦναι. ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα, οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ᾽ ἀδικοῦντα ἰέναι. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ καὶ κράτιστα

ipſorum cautione, tutiſque conſiliis collocare oportet. Nec exiſtimandum eſt multum intereſſe inter hominem, & hominem: at illum, qui in maxima neceſſitate eruditur, praeſtantiſſimum eſſe.

LXXXV. *Haec igitur inſtituta, quae maiores nobis tradiderint, quaeque nobis ipſis, ea perpetuo retinentibus, magno emolumento fuere, ne abiiciamus; neve in exigua diei particula, de multis capitibus, de pecuniis, urbibus, & de gloria, properantes decernamus: at per otium hiſce de rebus mature conſultemus. Hoc autem nobis magis, quam aliis, propter potentiam facere licet. Et legatos ad Athenienſes mittite, qui cum illis expoſtulent de Potidaea; mittite etiam de iniuriis, quibus ſocii ſe ab illis affectos dicunt, praeſertim cum ipſi parati ſint, iure diſceptare. Ei vero, qui ſe iudicio offert, bellum ut iniuriam facienti prius inferre non licet. Simul etiam bellum, & res ad hoc neceſſarias, parate. Haec enim ſi faciatis, conſilium & vobis ipſis optimum,*

βουλεύσεσθε, καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα. Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπε· παρελθὼν δὲ Σθενελαΐδας τελευταῖος, εἷς τῶν Ἐφόρων τότε ὢν, ἔλεξε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὧδε.

πστʹ. ΤΟΥΣ μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων οὐ γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς, οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους, καὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγένηνται. ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμεν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἢν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους, οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν· οἱ δ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι· ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι ἀγαθοὶ,

& adverſariis maxime formidandum inibitis. Archidamus quidem haec dixit: Sthenelaïdas vero, qui tunc unus erat ex Ephoris, poſtremus in medium progreſſus, ita Lacedaemonios eſt allocutus.

LXXXVI. *EQUIDEM longam Athenienſium orationem non intelligo, nam in ſuis laudibus praedicandis multi fuerunt; nihil tamen reſponderunt, quod non iniuria noſtros ſocios & Peloponneſum affecerint. Atqui ſi contra Medos quidem olim boni fuerunt, iam vero contra nos improbi ſunt; duplici poena ſunt digni, quod mali ex bonis ſint effecti. Nos vero ſemper noſtri ſimiles & tunc fuimus, & nunc ſumus; neque (ſi ſapimus) ſocios noſtros iniuria affici per negligentiam ſinemus, neque auxilium ipſis mittere cunctabimur. Ipſi enim ſine ulla cunctatione mala patiuntur. Aliis enim multae ſunt pecuniae, naves, & equi; nobis vero boni ſocii, qui Athenienſibus non ſunt tradendi: ne-*

οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστὶν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα, μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτομένους· ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει, καὶ παντὶ σθένει. καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους, μηδεὶς διδασκέτω. ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας ἀδικεῖν, μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βουλεύεσθαι. ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης τὸν πόλεμον· καὶ μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας.

πζ΄. Τοιαῦτα λέξας, ἐπεψήφιζεν αὐτὸς Ἔφορος ὢν ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ (κρίνουσι γὰρ βοῇ, καὶ οὐ ψήφῳ) οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοὴν ὁποτέρα μείζων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φανερῶς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην, ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὁρμῆσαι, ἔλεξεν, Ὅτῳ μὲν ὑμῶν, ὦ Λακεδαι-

que iudiciis verbiſque de controverſiis eſt diſceptandum; cum & ipſi noſtri ſocii non verbis tantum laedantur. Sed celeriter, totiſque viribus auxilium ipſis eſt ferendum. Nec doceat nos quiſquam, decere nos conſultare, cum iniuria nobis infertur. Immo vero eos, qui iniuriam aliis facere parant, diu conſultare decet. Quamobrem, Lacedaemonii, e dignitate Spartae bellum decernatis, nec Athenienſes maiores fieri ſinatis, nec ſocios prodamus: ſed Deorum auxilio freti bellum illis, qui faciunt iniuriam, inferamus.

LXXXVII. Haec locutus, quoniam ipſe Ephorus erat, in Lacedaemoniorum concione ſententias rogavit. Tunc autem (nam voce, non calculis ſuffragia ferunt) dixit, ſe non poſſe cognoſcere, utra vox eſſet maior. Sed, quia volebat, ipſos ſententiam aperte dicentes, ad bellum movendum promtiores eſſe, dixit: *Cui veſtrûm, Lacedaemonii, ſoede-*

μόνιοι, δοκοῦσι λελύσθαι αἱ σπονδαὶ, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀδικεῖν, ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον· (δείξας τι χωρίον αὐτοῖς) ὅτῳ δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. ἀναστάντες δὲ διέστησαν, καὶ πολλῷ πλείους ἐγένοντο οἷς ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς ξυμμάχους, εἶπον, Ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες, ψῆφον ἐπαγαγεῖν· ὅπως κοινῇ βουλευσάμενοι, τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἢν δοκῇ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου διαπραξάμενοι ταῦτα· καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον, ἐφ᾽ ἅπερ ἦλθον χρηματίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλησίας, τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν προκεχωρηκυιῶν, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὰ Εὐβοϊκά.

πη΄. Ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς

ra rupta eſſe, & Athenienſes iniuriam facere videntur, ſurgat, & in locum illum (quendam locum ipſis oſtendens) *diſcedat: cui non videntur, in alterum diſcedat.* Illi autem, cum ſurrexiſſent, diſceſſionem fecerunt, & longe plures fuere, quibus foedera rupta videbantur. Accitiſque ſociis, dixerunt: *Sibi quidem videri, Athenienſes iniuſte agere; velle tamen & ceteros omnes ſocios ad ſuffragia ferenda accire, ut de communi conſilio, ſi videretur, bellum facerent.* Atque illi quidem, his confectis, domum abierunt. Poſtea vero & Athenienſium legati, rebus tranſactis, quarum cauſa venerant, inde receſſerunt. Hoc autem illius concionis decretum, foedera eſſe rupta, factum eſt anno ab initis tricennalibus foederibus decimo quarto, quae poſt res in Euboea geſtas inita fuerunt.

LXXXVIII. Lacedaemonii autem foedera rupta eſſe, &

λελύσθαι, καὶ πολεμητέα εἶναι, οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις, ὅσον φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα.

πθ΄. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ πράγματα ἐν οἷς ηὐξήθησαν. ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν ἐς Μυκάλην, διεφθάρησαν, Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῶν ἐν Μυκάλῃ Ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ᾽ οἴκου, ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου ξυμμάχους· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἀπὸ Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου ξύμμαχοι, ἤδη ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως, ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν, Μήδων ἐχόντων· καὶ ἐπιχειμάσαντες εἷλον αὐτὴν, ἐκλιπόντων

bellum gerendum eſſe decreverunt, non tam ſociorum verbis inducti, quam metu, ne Athenienſes fierent potentiores; quia magnam Graeciae partem illorum imperio iam ſubiectam videbant.

LXXXIX. Nam Athenienſes hoc modo ad res gerendas venerunt, per quas creverunt. Poſtquam Medi ex Europa diſceſſerunt, navali pariter ac pedeſtri pugna a Graecis victi, &, qui ex illis ad Mycalen navibus confugerant, profligati fuerunt: Leotychides quidem Lacedaemoniorum rex, Graecorum, qui apud Mycalen erant, dux, domum abiit, cum ſociis, qui ex Peloponneſo venerant. Athenienſes vero, & ſocii, qui ex Ionia & Helleſponto venerant, cum a rege iam defeciſſent, in illa expeditione perſeverantes, obſidebant Seſtum, quam Medi tenebant, & ibi hiemantes eam a barbaris derelictam ceperunt. Poſtea ve-

τῶν βαρβάρων. καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέπλευσαν ἐξ Ἑλλησπόντου ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις. Ἀθηναίων δὲ τὸ κοινὸν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας ἀπῆλθον, διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευήν. καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο, καὶ τὰ τείχη. τοῦ τε γὰρ περιβόλου βραχέα εἱστήκει, καὶ οἰκίαι, αἱ μὲν πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν, ἐν αἷς αὐτοὶ ἐσκήνησαν οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν.

στʹ. Λακεδαιμόνιοι δὲ, αἰσθόμενοι τὸ μέλλον, ἦλθον ἐς πρεσβείαν, τὰ μὲν, καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἂν ὁρῶντες μήποτ᾽ ἐκείνους, μήτε ἄλλον μηδένα τεῖχος ἔχοντα· τὸ δὲ πλέον, τῶν ξυμμάχων ἐξοτρυνόντων, καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ αὐτῶν τὸ πλῆθος, ὃ πρώην οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν Μηδικὸν πόλεμον τόλμαν γενομένην.

ro ex Helleſponto in ſuas quique urbes navigarunt. Athenienſium vero commune, poſtquam barbari ipſis infeſti ex regione diſceſſerunt, ſtatim abſportarunt illinc, ubi depoſuerant, liberos, uxores, & quidquid ſupellectilis ſupererat: ſeque ad urbis aedificia, & muros inſtaurandos parabant. Nam & exiguae ambitus murorum partes in variis locis adhuc ſtabant, & aedes pleraeque conciderant, paucaeque ſupererant, in quibus ipſi Perſarum principes manſerant.

XC. Lacedaemonii vero, cum intellexiſſent, quod futurum erat, legati venerunt, partim quidem, quod & ipſi libentius viſuri fuiſſent, nec illos, nec alium quemquam muros unquam habentem: partim vero, idque praecipue, quod ſocii illos inſtigarent, & metuerent cum claſſis eorum magnitudinem, quae paulo ante ipſis non ſuppetebat, tum etiam audaciam, quam in bello Medico demonſtra-

ἠξίουν τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου μᾶλλον ὅσοις ξυνειστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν τοὺς περιβόλους· τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὕποπτον τῆς γνώμης οὐ δηλοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς δὲ τοῦ βαρβάρου, εἰ αὖθις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν, ὥσπερ νῦν ἐκ τῶν Θηβῶν, ὁρμᾶσθαι· τήν τε Πελοπόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμὴν ἱκανὴν εἶναι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, Θεμιστοκλέους γνώμῃ, τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ταῦτ' εἰπόντας, ἀποκρινάμενοι ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν, εὐθὺς ἀπήλλαξαν· ἑαυτὸν δ' ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὡς τάχιστα ὁ Θεμιστοκλῆς ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἑλομένους πρέσβεις, μὴ εὐθὺς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ἐπισχεῖν μέχρι τοσούτου ἕως ἂν

rant. Poſtularunt autem ab ipſis, ne muros reficerent; ſed potius omnium etiam urbium, quae extra Peloponneſum erant, quarumcunque ambitus adhuc ſtarent, eos ſecum demolirentur: voluntatem quidem ſuam animique ſuſpicionem, quam de Athenienſibus habebant, non declarantes; ſed ſpecioſam cauſam praetendentes, ne barbarus, ſi rurſus Graeciae bellum inferret, ullum locum munitum haberet, unde contra Graecos proficiſceretur, quemadmodum tunc ex Thebanorum urbe fecerat. Et Peloponneſum omnibus receptaculum & perfugium ſatis tutum fore, dixerunt. Athenienſes vero de Themiſtoclis ſententia Lacedaemonios, qui haec dixerant, confeſtim dimiſerunt, illis dato reſponſo, legatos hiſce de rebus, quas dixiſſent, a ſe ad eos miſſum iri. Themiſtocles autem Athenienſibus erat auctor, ut ſe Lacedaemona primo quoque tempore mitterent, alioſque legatos, praeter ſe electos, non ſubito emitterent: ſed

ἱκανὸν τὸ τεῖχος αἴρωσιν ὥστε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ὕψους. τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ αὐτοὺς, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, φειδομένους μήτε ἰδίου μήτε δημοσίου οἰκοδομήματος, ὅθεν τὶς ὠφέλεια ἔσται ἐς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καθαιροῦντας πάντα. καὶ ὁ μὲν ταῦτα διδάξας, καὶ ὑπειπὼν τὰ ἄλλα, ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι, ᾤχετο. καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐλθὼν, οὐ προσῄει πρὸς τὰς ἀρχὰς, ἀλλὰ διῆγε, καὶ προὐφασίζετο. καὶ ὁπότε τὶς αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων ὅτι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινὸν, ἔφη, Τοὺς ξυμπρέσβεις ἀναμένειν, ἀσχολίας δέ τινος οὔσης αὐτοὺς ὑπολειφθῆναι· προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἥξειν, καὶ θαυμάζειν, ὡς οὔπω πάρεισιν.

στα΄. Οἱ δὲ, ἀκούοντες, τῷ μὲν Θεμιστοκλεῖ ἐπεί-

tamdiu retinerent, donec murum ad iuſtam altitudinem erexiſſent, ita ut ex altitudine maxime neceſſaria vim hoſtis propulſare poſſent. Idem etiam auctor erat, ut omnes, qui erant in urbe, ex omni ordine, aetate, ſexuque, & ipſi, & uxores, & liberi muros aedificarent, nulli aut privato aut publico aedificio parcentes, unde aliquid utilitatis ad illud opus faciendum percipi poſſet; ſed omnia diruentes. Cum autem ille haec docuiſſet, & addidiſſet, ſe curaturum cetera, quae eſſent illic agenda, diſceſſit. Cumque Lacedaemona veniſſet, non adiit magiſtratus; ſed rem trahebat, & ſpecioſas cauſas fingebat, ac praetendebat; & quoties aliquis de ſummis magiſtratibus eum interrogaſſet, cur ad reipublicae magiſtratus non accederet: *Suos collegas a ſe exſpectari; ſed eos aliqua occupatione impeditos in urbe remanſiſſe*, dicebat: *ſe tamen ſperare, eos propediem venturos, & ſe mirari, eos nondum adeſſe.*

θοντο, διὰ φιλίαν αὐτοῦ· τῶν δὲ ἄλλων ἀφικνουμένων, καὶ σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεταί τε καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει, οὐκ εἶχον ὅπως χρὴ ἀπιστῆσαι. γνοὺς δὲ ἐκεῖνος κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι, ἢ πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρας οἵτινες χρηστοὶ, καὶ πιστῶς ἀναγγελοῦσι σκεψάμενοι. ἀποστέλλουσιν οὖν· καὶ περὶ αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα πέμπει, κελεύων ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν, καὶ μὴ ἀφεῖναι πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν. ἤδη γὰρ καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις, Ἀβρώνυχός τε ὁ Λυσικλέους, καὶ Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς, ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι

XCI. Illi vero, cum haec audirent, Themiſtocli quidem fidem habebant, propter amicitiam, quae ipſis cum illo intercedebat: ſed cum alii venirent, & aperte arguerent, muros aedificari, atque adeo iam ſublimes eſſe, facere non poterant, quin crederent. Quod cum ille intellexiſſet, ſuaſit ipſis, ne verbis ſe falli paterentur; ſed potius de ſuorum civium numero, probitatis fideique ſpectatae viros Athenas mitterent, qui rem diligenter inſpectam, ac exploratam, fideliter renuntiarent. Illi igitur hos miſerunt. Themiſtocles vero Athenienſibus horum adventum per nuntios clam ſignificavit, ſuadens, ut, quam occultiſſime poſſent, eos retinerent, neque dimitterent, antequam ipſi domum rediiſſent. (Iam enim eius etiam collegae ad ipſum venerant, Abronychus Lyſiclis, & Ariſtides Lyſimachi filius, murum iam ſatis altum eſſe nuntiantes.) Metuebat enim, ne Lacedaemonii, ubi rem plane reſciviſſent, ſe non amplius dimitterent. Athenienſes igitur legatos retinuerunt,

ἀφῶσιν. ἐπεὶ οὖν Ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις ὥσπερ ἐπεστάλη κατεῖχον· καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐνταῦθα δὴ φανερῶς εἶπεν, Ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τετείχισται ἤδη, ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ. εἰ δέ τι βούλονται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς, ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας τολοιπὸν ἰέναι τά τε σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα καὶ τὰ κοινά. τήν τε γὰρ πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι, καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων ἔφασαν γνόντες τολμῆσαι· καὶ ὅσα αὖ μετ᾽ ἐκείνων βουλεύεσθαι, οὐδενὸς ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι. δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι, τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν, καὶ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς τοὺς πάντας ξυμμάχους ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τ᾽ εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου παρασκευῆς ὁμοιόν

ut ipſis per nuntios fuerat ſignificatum. Themiſtocles autem, cum ad Lacedaemoniorum magiſtratus iviſſet, tunc demum aperte dixit, *Urbem ſuam muris iam eſſe cinctam, ita ut eos, qui in ipſa habitarent, tutari poſſet: ſed ſi Lacedaemonii, ſociive legationem aliqua de re ad ſe mittere velint*, dixit, *oportere illos poſthac ad ſe venire, ut ad homines, qui bene dignoſcerent, quid ſuorum, quid etiam communium commodorum ratio poſtularet. Cum enim viſum fuiſſet, ſatius eſſe, urbem relinquere, & naves conſcendere, ſine illorum conſilio, re cognita, haec facere ſe auſos fuiſſe, dixerunt. Et quibuſcunque de rebus cum illis conſultare placuiſſet, ſe conſilio nullo inferiores viſos eſſe. Sibi igitur nunc etiam videri, melius eſſe ſuam urbem moenibus eſſe cinctam, idque cum privatim ſingulis civibus, tum etiam publice univerſis ſociis utilius fore. Fieri enim non poſſe, ut, qui non idem praeſidium habent, idem conſilii capiant, & idem ac*

τι ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. ἢ πάντας οὖν ἀτειχίστους ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν, ἢ καὶ τάδε νομίζειν ὀρθῶς ἔχειν.

σϟβʹ. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες, ὀργὴν μὲν φανερὰν οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις· (οὐ δὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ, ἀλλὰ γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρεσβεύσαντο. ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν μάλιστα αὐτοῖς ἐτύγχανον) τῆς μέντοι βουλήσεως ἁμαρτάνοντες, ἀδήλως ἤχθοντο. οἵ τε πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου ἀνεπικλήτως.

σϟγʹ. Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ δήλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστιν ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο. οἱ γὰρ θεμέλιοι

ceteri ſtatuant, cum de rebus publicis eſt conſultandum. Dicebat igitur, *aut omnes civitates foederatas oportere ſine muris eſſe, aut eos exiſtimare, haec quoque ſe recte habere.*

XCII. Lacedaemonii vero, his auditis, nullam quidem apertam indignationem contra Athenienſes demonſtrarunt: (non enim ut eos prohiberent, ſed ut conſilio monerent ſcilicet, ad eorum rempublicam legatos miſerant. Simul etiam, quia Lacedaemonii ipſos Athenienſes tunc temporis amore maximo adhuc proſequebantur, propter ſingulare illorum adverſus Medos ſtudium) ſuo tamen voto fruſtrati, rem iniquo animo clam tulerunt. Ita autem utrorumque legati citra querelam, & criminationem, domum redierunt.

XCIII. Hoc igitur modo Athenienſes exiguo temporis ſpatio urbem muris cinxerunt: & ex ipſa murorum ſtructura, quae nunc etiam exſtat, eos feſtinanter aedificatos fuiſſe patet. Nam fundamenta ſubſtrata ſunt ex omni la-

παντοίων λίθων ὑπόκεινται, καὶ οὐ ξυνειργασμένων ἔστιν ᾗ, ἀλλ' ὡς ἕκαστοί ποτε προσέφερον. πολλαί τε στῆλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περίβολος πανταχῆ ἐξήχθη τῆς πόλεως. καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως κινοῦντες, ἠπείγοντο. ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν. ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς, ἧς κατ' ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε. νομίζων τό, τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς, καὶ αὐτοὺς ναυτικοὺς γεγενημένους, μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτήσασθαι δύναμιν. τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀνθεκτέα ἐστὶ, καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ξυγκατεσκεύαζε. καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἔτι

pidum genere conſtructa, qui nonnullis etiam in partibus non ſunt politi, ſed ut quiſque forte eos afferebat: multae etiam columnae ex monumentis detractae, & ſaxa polita ſunt congeſta. Ambitus enim murorum ab omni urbis parte maior, quam eſſet ante, eductus eſt. Et propterea omnia pariter moventes feſtinabant. Themiſtocles etiam perſuaſit, ut reliquas Piraeei partes aedificarent: (eius enim pars aedificari prius eſt coepta, quo tempore ipſe, annuum magiſtratum gerens, Athenis praefuit) tum quia exiſtimabat, locum illum eſſe opportunum, quod tres portus natura munitos haberet; tum etiam quia ipſos, qui rebus nauticis operam dare coeperant, magnum adiumentum ad opes parandas habituros ſperabat. Primus enim auſus eſt dicere, eos debere maris imperium ſibi vindicare, & confeſtim eos in hoc imperio parando iuvare coepit. Illius etiam ſententiam ſecuti murum ea latitudine ex-

δῆλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ. δύο γὰρ ἅμαξαι ἐναντίαι ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπῆγον. ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ, οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι, καὶ ἐν τομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. τὸ δὲ ὕψος ἥμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διενοεῖτο. ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πάχει ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβολάς· ἀνθρώπων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακὴν, τοὺς δ᾽ ἄλλους ἐς τὰς ναῦς ἐσβήσεσθαι. ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλιστα προσέκειτο· ἰδὼν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς βασιλέως στρατιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον εὐπορωτέραν τῆς κατὰ γῆν οὖσαν· τόν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως. καὶ πολλάκις τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει, ἢν ἄρα ποτὲ κατὰ

ſtruxerunt, quae nunc quoque circa Piraeeum exſtans apparet: nam duo plauſtra per murum occurſu adverſo ſaxa portabant. Intus vero neque caementum, neque lutum erat; ſed magna, & ad normam inciſa, & quadrata ſaxa, coagmentata, & extrinſecus ferro plumboque inter ſe vincta. Altitudo vero ad dimidiam partem eius, quam Themiſtocles animo ſtatuerat, eſt perducta: nam & altitudine & latitudine murorum, conatus & incurſiones hoſtium volebat avertere: & paucorum, eorumque infirmiſſimorum hominum praeſidio locum facile cuſtodiri poſſe, ceteros vero naves conſcenſuros, exiſtimabat. Nam in rem nauticam potiſſimum incumbebat, quia (ut mea fert opinio) regis Perſarum copias mari facilius, quam terra, Graeciam invadere poſſe animadvertebat: & Piraeeum plus utilitatis, quam ſuperiorem urbem, Athenienſibus allaturum putabat: atque adeo ſaepe hortatus eſt eos, ſi forte unquam

γῆν βιασθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν, ταῖς ναυσὶ πρὸς ἅπαντας ἀνθίστασθαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτειχίσθησαν, καὶ τἄλλα κατεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν.

ϛϛδ΄. Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαίμονος στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου. ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος· καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον, καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο· καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον, Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ.

ϛϛε΄. Ἤδη δὲ καὶ βιαίου ὄντος αὐτοῦ, οἵ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Ἴωνες, καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο. φοιτῶντές τε πρὸς

terra premerentur, ut in eum deſcenderent, & claſſe omnibus reſiſterent. Athenienſes igitur ſtatim poſt Medorum diſceſſum hoc modo urbem muris cinxerunt, & cetera exſtruxerunt.

XCIV. Pauſanias vero Cleombroti filius Lacedaemonius, Graecorum dux, cum viginti navibus ex Peloponneſo eſt emiſſus: eumque Athenienſes cum triginta navibus ſunt comitati, magnuſque aliorum ſociorum numerus cum eodem navigavit: & cum infeſto exercitu in inſulam Cyprum iverunt, eiuſque multas urbes ſubegerunt; deinde Byzantium a Medis occupatum petierunt, & huius auſpiciis ductuque expugnarunt.

XCV. Cum autem hic inſolentius, ac tyrannice iam imperaret; cum alii Graeci rem iniquo animo ferebant, tum vero praecipue Iones, & quotquot regio dominatu recens fuerant liberati. Quamobrem ad Athenienſes profecti, pro

τοὺς Ἀθηναίους, ἠξίουν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενὲς, καὶ Παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἤν που βιάζηται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους, καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι, τἄλλα τε καταστησόμενοι ᾗ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παυσανίαν, ἀνακρινοῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο. καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία. ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα, καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκείνου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετατάξασθαι, πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατιωτῶν. ἐλθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα, τῶν μὲν ἰδίᾳ πρός τινα ἀδικη-

neceſſitudine, quae illis cum ipſis intercedebat, eos rogarunt, ut ſibi praeeſſent; nec iniuriae faciendae, ſi quam vim inferre vellet, licentiam Pauſaniae permitterent. Athenienſes vero haec verba libenter acceperunt, atque animis in iſtam curam incubuerunt, ut eos non neglecturi, & cetera conſtituturi, quemadmodum e re ipſorum maxime futurum intelligerent. Interea vero Lacedaemonii Pauſaniam arceſſunt, quaeſtionem habituri de rebus, quas audierant. Etenim multa eius iniuſta facinora deferebantur a Graecis, qui Lacedaemona veniebant: & belli adminiſtrandi ratio, qua ille utebatur, tyrannidi potius, quam praeturae ſimilis erat. Forte autem accidit, ut, dum ille a Lacedaemoniorum magiſtratibus vocaretur, eodem temporis articulo ſocii quoque ad Athenienſes tranſirent, praeter milites ex Peloponneſo profectos. Lacedaemona autem profectus, privatarum quidem iniuriarum, privatis illatarum, damnatus eſt: maximarum vero & publicarum eſt abſolu-

μάτων εὐθύνθη, τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν. κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα Μηδισμὸς, καὶ ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δὲ, καὶ ἄλλους τινὰς μετ᾽ αὐτοῦ, στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν· οἷς οὐκέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ δὲ, αἰσθόμενοι ἀπῆλθον· καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐξέπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσιν οἱ ἐξιόντες χείρους γίγνωνται· (ὅπερ καὶ ἐν τῷ Παυσανίᾳ ἐνεῖδον) ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, καὶ τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες ἱκανοὺς ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδείους.

στστʹ. Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἑκόντων τῶν ξυμμάχων, διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων

tus, & innocens habitus. Praecipue vero accuſatus eſt, quod cum Medis ſenſiſſet, & crimen videbatur eſſe manifeſtiſſimum. Et propterea illum quidem non amplius praetorem emiſerunt; ſed Dorcin, & cum eo nonnullos alios, non magnum exercitum habentes: quibus ſocii imperium non amplius detulerunt. Illi vero, hac re cognita, diſceſſerunt, nec ullos alios Lacedaemonii poſtea amplius emiſerunt; veriti, ne illi, qui ad bellicas expeditiones proficiſcerentur, cum ſuae reipublicae damno deteriores fierent; id quod in Pauſania animadverterant. Simul etiam quia bello Medico liberari cupiebant, & Athenienſes ſatis idoneos duces eſſe, & tunc temporis adhuc ſibi amicos ducebant.

XCVI. Athenienſes igitur, cum imperium hoc modo accepiſſent, ſociis volentibus, propter odium, quo Pauſaniam proſequebantur, ſtatuerunt, a quibus urbibus pecu-

χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον, καὶ ἃς, ναῦς. πρόσχημα γὰρ ἦν ἀμύνεσθαι ὧν ἔπαθον, δῃοῦντας τὴν βασιλέως χώραν. καὶ Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη ἀρχὴ, οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον. οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς, τετρακόσια τάλαντα, καὶ ἑξήκοντα. ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς, καὶ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερὸν ἐγίγνοντο.

ϛζʹ. Ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τοπρῶτον τῶν ξυμμάχων, καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων, τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο πρός τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους ξυμμάχους νεωτερίζοντας, καὶ Πελοποννησίων τοὺς ἀεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἑκάστῳ. ἔγραψα δὲ αὐτὰ, καὶ

nias, & a quibus naves adverſus barbarum praeberi oporteret. Haec enim erat ſpecioſa cauſa, quam praetexebant, ut videlicet iniurias a barbaris acceptas ulciſcerentur, regis agrum vaſtantes. Et tunc primum apud Athenienſes conſtitutus eſt magiſtratus Quaeſtorum Graeciae, qui tributum recipiebant. Sic enim appellata eſt pecuniarum contributio. Primum autem tributum, quod conſtitutum fuit, erat quadringentorum & ſexaginta talentorum. Eorum vero aerarium fuit Delos, & in eius templo conventus fiebant.

XCVII. Cum autem initio ſociis imperarent liberis, & de communi conſilio in publicis conciliis conſultantibus, ad tantum imperium pervenerunt bello, rerumque inter hoc & Medicum bellum adminiſtratarum opera, quas ipſi geſſerunt & contra barbarum, & contra ſuos ſocios, qui res novas moliebantur, & contra Peloponneſios, qui caſu ſingulis bellis ſemper intererant. Res autem iſtas ſcripſi, &

τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον, καὶ ἢ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν, ἢ αὐτὰ τὰ Μηδικά. τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη.

ϛη΄. Πρῶτον μὲν Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, Μήδων ἐχόντων, πολιορκίᾳ εἷλον, καὶ ἠνδραπόδισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος. ἔπειτα Σκῦρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν Δόλοπες, ἠνδραπόδισαν, καὶ ᾤκισαν αὐτοί. πρὸς δὲ καὶ Καρυστίους αὐτοῖς, ἄνευ τῶν ἄλλων Εὐβοέων, πόλεμος ἐγένετο· καὶ χρόνῳ

digreſſionem ab inſtituta narratione feci hac de cauſa, quia hic locus ab omnibus, qui ante me ſcripſerunt, eſt praetermiſſus: nam illi vel res ante bellum Medicum a Graecis geſtas, vel ipſum bellum Medicum conſcripſerunt. In hoc autem numero eſt & Hellanicus, qui in Attica hiſtoria has res attigit, & breviter, temporibuſque non accurate diſtinctis, mentionem earum fecit. Simul etiam aperte demonſtrat, quo modo Athenienſium imperium fuerit conſtitutum.

XCVIII. Primum igitur Eionem, quae ad Strymonem eſt ſita, quam Medi tenebant, obſidione expugnarunt, & incolas, urbe direpta, in ſervitutem abduxerunt, duce Cimone Miltiadis filio. Deinde vero Scyrum, inſulam in Aegaeo ſitam, quam Dolopes incolebant, incolis in ſervitutem abſtractis, diripuerunt, &, colonia eo miſſa, ipſi incoluerunt. Cum Caryſtiis etiam, ſine aliis Euboenſibus, bellum geſſerunt: tandemque certis conditionibus compo-

ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν. Ναξίοις δὲ ἀποστᾶσι μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν, καὶ πολιορκίᾳ παρεστήσαντο. πρώτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχὶς παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐδουλώθη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἑκάστῃ ξυνέβη.

στθ'. Αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων, καὶ μέγισται, αἱ τῶν Φόρων καὶ νεῶν ἔκδειαι, καὶ λειποστράτιον, εἴτῳ ἐγένετο. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον, καὶ λυπηροὶ ἦσαν, οὐκ εἰωθόσιν οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσάγοντες τὰς ἀνάγκας· ἦσαν δέ πως καὶ ἄλλως οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες, καὶ οὔτε ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου, ῥᾴδιόν τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισταμένους· ὧν αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι. διὰ γὰρ τὴν ἀπόκνησιν ταύτην τῶν στρατειῶν, οἱ πλείους αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀπ'

ſitionem fecerunt. Poſtea vero Naxiis, qui defecerant, bellum intulerunt, & obſidione in deditionem receperunt. Atque haec prima ſociarum civitatum praeter iuris conſuetudinem in ſervitutem eſt redacta: mox & aliae, prout cuique contigit.

XCIX. Defectionis vero cauſae cum aliae fuerunt, tum vero praecipuae, tributorum & navium eiurationes, & militiae recuſatio, ſi cui contigiſſet. Nam Athenienſes pecuniam ſevere exigebant, & moleſti erant, quod hominibus, nec aſſuetis nec volentibus aerumnas perpeti neceſſitatem imponerent. Aliis etiam de cauſis Athenienſes ſociis erant moleſti, quia eadem comitate, qua conſueverant, non amplius imperabant; neque ex aequo cum ſociis militabant, quod eos, qui deficerent, in ſuam poteſtatem ac ditionem facile redigere poſſent. Quarum acerbitatum ipſi ſocii fuerunt auctores. Nam ob hanc militiae detrectatae

οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν τὸ ἱκνούμενον ἀνάλωμα φέρειν. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις ηὔξετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῆς δαπάνης ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροιεν, αὐτοὶ δὲ, ὁπότε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο.

ρ΄. Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ᾽ Εὐρυμέδοντι ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Μήδους. καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα Ἀθηναῖοι, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος· καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων, καὶ διέφθειραν τὰς πάσας, ἐς διακοσίας. χρόνῳ δὲ ὕστερον ξυνέβη Θασίους αὐτῶν ἀποστῆναι, διενεχθέντας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας Θρᾴκῃ ἐμπορίων, καὶ τοῦ μετάλλου, ἃ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον πλεύσαντες

pigritiam, eorum plerique, ne domo abeſſent, pecunias navium loco, ad ſumtus faciendos, pro rata quique portione conferre ſtatuerunt. Atque Athenienſium quidem res navalis augebatur hac pecunia, quam illi ſumtuum militarium cauſa conferebant: ipſi vero, cum defectionem faciebant, imparati & opibus minime inſtructi bellum ſuſcipiebant.

C. Poſt haec autem Athenienſes, eorumque ſocii, cum pedeſtre tum navale proelium in Pamphylia ad flumen Eurymedontem cum Medis commiſerunt. Et eodem die Athenienſes ex utroque victoriam, duce Cimone, Miltiadis filio, reportarunt; & Phoenicum triremes partim ceperunt, partim etiam corruperunt, in univerſum ad ducentas. Poſtea vero accidit, ut Thaſii ab illis deficerent, orta inter illos controverſia de emporiis, quae erant in adverſa Thracia, & de metallis, quae poſſidebant. Athenienſes autem

οἱ Ἀθηναῖοι, ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν. ἐπὶ δὲ Στρυμόνα πέμψαντες μυρίους οἰκήτορας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ὡς οἰκειοῦντες τὰς τότε καλουμένας Ἐννέα ὁδοὺς, νῦν δὲ Ἀμφίπολιν, τῶν μὲν Ἐννέα ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν ἃς εἶχον Ἠδωνοί· προελθόντες δὲ τῆς Θράκης ἐς μεσόγειαν, διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ τῇ Ἠδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρακῶν ξυμπάντων, οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον αἱ Ἐννέα ὁδοὶ κτιζόμενον.

ρα΄. Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχαις, καὶ πολιορκούμενοι, Λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐπαμύνειν ἐκέλευον ἐσβαλόντας ἐς τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ ὑπέσχοντο μὲν κρύφα τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἔμελλον, διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ. ἐν ᾧ καὶ οἱ Εἵλωτες αὐ-

cum navibus in Thaſum profecti, Thaſios navali pugna vicerunt, & in terram deſcenderunt: cumque ſub idem tempus ad Strymonem decem millia colonorum, tum ſuorum, tum ſocialium miſiſſent, ut ſibi vindicarent, ac in ſuam poteſtatem redigerent oppidum, quod tunc quidem Novem-viae vocabatur, nunc vero Amphipolis, illo quidem oppido, quod Edoni tenebant, ipſi potiti ſunt: ſed in mediterranea Thraciae loca progreſſi, ad Drabeſcum Edonicam profligati fuerunt ab univerſis Thracibus, quibus infeſtus erat locus ille, qui condebatur, Novem-viae appellatus.

CI. Thaſii vero, variis proeliis victi, & obſeſſi, Lacedaemoniorum auxilium implorabant, eoſque hortabantur, ut, irruptione in Atticam facta, opem ſibi ferrent. Illi vero ſe hoc facturos clam Athenienſibus promiſerunt, ac feciſſent; ſed terrae motu impediti fuerunt: in quo & Helo-

τοῖς καὶ τῶν περιοίκων Θουριᾶταί τε καὶ Αἰθεεῖς ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων τότε δουλωθέντων ἀπόγονοι· ᾗ καὶ Μεσσήνιοι ἐκλήθησαν οἱ πάντες. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν Ἰθώμῃ πόλεμος καθειστήκει Λακεδαιμονίοις. Θάσιοι δὲ, τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι, ὡμολόγησαν Ἀθηναίοις, τεῖχός τε καθελόντες καὶ ναῦς παραδόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα, ταξάμενοι, καὶ τολοιπὸν φέρειν, τήν τε ἤπειρον καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες.

ρβ΄. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους, καὶ Ἀθηναίους. οἱ δ᾽ ἦλθον, Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει οὐκ ὀλίγῳ. μάλιστα δ᾽ αὐτοὺς ἐπε-

tes, & ex finitimis Thuriatae, & Aetheenſes Ithomen ſeceſſerunt. Fuerunt autem ex Helotibus plurimi ab antiquis illis Meſſeniis, tunc in ſervitutem redactis, oriundi, quamobrem etiam omnes vocabantur Meſſenii. Lacedaemonii igitur bellum ſuſceperunt adverſus illos, qui erant Ithomae. Thaſii vero tertio obſidionis anno Athenienſibus ſeſe dediderunt his conditionibus, ut urbis ſuae muros demolirentur, naves traderent, & imperatam pecuniam perſolverent, tam eam, quam in praeſentia eos numerare, quam eam, quam in poſterum pendere oportebat, utque ipſis & continente & metallis cederent.

CII. Lacedaemonii vero, cum bellum adverſus eos ſuſceptum, qui Ithomae erant, produceretur, cum aliorum ſociorum, tum etiam Athenienſium opem auxiliumque implorarunt. Illi vero, Cimone duce, cum non exiguis copiis ad eos iverunt. Illos autem potiſſimum evocarunt,

καλέσαντο ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι. τοῖς δὲ, πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας, τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο. βίᾳ γὰρ ἂν εἷλον τὸ χωρίον· καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον βίᾳ οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν Ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιΐαν, καὶ ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, μήτε, ἢν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν· τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι. οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλά τινος ὑπόπτου γενομένου· καὶ δεινὸν ποιησάμενοι, καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς

quod ad murorum & urbium oppugnationem ſtrenui eſſe viderentur. Cum igitur ipſis longa eſſet obſidio, hac re opus eſſe videbatur. Vi enim locum expugnaſſent. Et ob hanc expeditionem diſſenſio tunc primum inter Lacedaemonios & Athenienſes apparuit manifeſta. Lacedaemonii enim, cum oppidum per vim non caperetur, metuentes Athenienſium audaciam, & ingenium ad res novandas promtum, ſimul etiam illos alienigenas eſſe rati, ne quid novi, ſi diutius ſecum manſiſſent, ab illis, qui Ithomae erant, impulſi molirentur, ſolos omnium ſociorum dimiſerunt: ſuam quidem ſuſpicionem non declarantes, ſed, ſe illorum auxiliis non amplius indigere, dicentes. Athenienſes vero ſe non bona de cauſa, ſed aliqua ſuſpicione orta, dimitti cognoverunt. Quare facinus hoc atrox & minime ferendum iudicantes, nec ita de Lacedaemoniis ſe meritos eſſe exiſtimantes, ut hanc iniuriam ab illis acciperent, ſta-

ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς, Ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο· καὶ πρὸς Θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι καὶ ξυμμαχία κατέστη.

ργʹ. Οἱ δ' ἐν Ἰθώμῃ δεκάτῳ ἔτει, ὡς οὐκέτι ἐδύναντο ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι, καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς· ἢν δέ τις ἁλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον. ἦν δέ τι καὶ χρηστήριον τοῖς Λακεδαιμονίοις Πυθικὸν προτοῦ, τὸν ἱκέτην τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμήτα ἀφιέναι. ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ, καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες. καὶ αὐτοὺς Ἀθηναῖοι δεξάμενοι κατ' ἔχθος ἤδη τὸ Λακεδαιμονίων, ἐς Ναύπακτον κατῴκισαν, ἣν ἔτυχον ᾑρηκότες νεωστὶ, Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐχόντων.

tim, ſimulac domum redierunt, relicta ſocietate, quam cum illis contra Medum contraxerant, novam cum Argivis illorum hoſtibus inierunt. Simul etiam utrique, adhibito iureiurando, iiſdem conditionibus ſocietatem cum Theſſalis fecerunt.

CIII. Illi vero, qui Ithomae erant, decimo demum anno, cum hoſti diutius reſiſtere non poſſent, compoſitione cum Lacedaemoniis facta, ſe ipſis dediderunt, his conditionibus, ut fide publica freti ex Peloponneſo excederent, nec unquam amplius in eam reverterentur: quod ſi quis in eam reverſus caperetur, eius, qui eum cepiſſet, ſervus eſſet. Erat etiam oraculum quoddam Pythium Lacedaemoniis ante redditum, quo monebantur, ut Iovis Ithomitae ſupplicem dimitterent. Exierunt autem ipſi, & liberi, & uxores. Athenienſes vero ipſos excipientes propter odium, quo iam Lacedaemonios perſequebantur, Naupacti collo-

προσεχώρησαν δὲ καὶ Μεγαρῆς Ἀθηναίοις ἐς ξυμμαχίαν, Λακεδαιμονίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς Κορίνθιοι περὶ γῆς ὅρων πολέμῳ κατεῖχον. καὶ ἔσχον Ἀθηναῖοι Μέγαρα καὶ Πηγάς· καὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκοδόμησαν Μεγαρεῦσι τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Νίσαιαν· καὶ ἐφρούρουν αὐτοί. καὶ Κορινθίοις μὲν οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο πρῶτον ἐς Ἀθηναίους γενέσθαι.

ρδʹ. Ἰνάρως δὲ ὁ Ψαμμητίχου, Λίβυς, βασιλεὺς Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ Μαρείας τῆς ὑπὲρ Φάρου πόλεως, ἀπέστησεν Αἰγύπτου τὰ πλέω ἀπὸ βασιλέως Ἀρταξέρξου· καὶ αὐτὸς ἄρχων γενόμενος, Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. οἱ δὲ (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον στρατευόμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν

carunt; quam urbem a Locris Ozolis occupatam nuper ceperant: Megarenſes etiam, a Lacedaemoniis defectione facta, quod eos Corinthii, de agri finibus contendentes, bello premerent, Athenienſium partibus ſeſe adiunxerunt, & ſocietatem cum ipſis inierunt. Et Athenienſes tenuerunt Megara, & Pegas: & longos muros Megarenſibus ab urbe ad Niſaeam uſque aedificarunt, eoſque ipſi tuebantur. Atque hinc praecipue natum eſt illud & vehemens Corinthiorum odium in Athenienſes.

CIV. Inarus autem Pſammetichi filius, Afer, rex Afrorum Aegypto finitimorum, ex urbe Marea, quae ſupra Pharum eſt ſita, profectus, maiorem Aegypti partem ad defectionem a rege Artaxerxe faciendam impulit. Et ipſe copiarum dux creatus, Athenienſes ad belli ſocietatem accivit. Illi vero (tunc enim forte cum ducentis navibus, tum ſuis, tum ſociorum, bellum Cypro intulerant) Cy-

ξυμμάχων) ἦλθον, ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον· καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον, τοῦ τε ποταμοῦ κρατοῦντες, καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν, πρὸς τὸ τρίτον μέρος, ὃ καλεῖται Λευκὸν τεῖχος, ἐπολέμουν. ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ καταφυγόντες, καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες.

ρέ. Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβᾶσιν ἐς Ἁλιὰς, πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχη ἐγένετο· καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ Πελοποννησίων ναυσί· καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. πολέμου δὲ καταστάντος πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοις, μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίγνεται ἐπ' Αἰγίνῃ μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγινητῶν· καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρῆσαν. καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι, καὶ ναῦς ἑβδομήκοντα λαβόντες αὐτῶν, ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν. καὶ ἐπολιορ-

pro relicta eo iverunt, & ex mari Nilum ingreſſi, & flumine ipſo & duabus Memphidis partibus potiti, ad tertiam partem, quae Murus-albus appellatur, bellum gerebant. Ibi autem inerant Perſae, & Medi, qui eo confugerant, & quotquot de Aegyptiis a rege cum aliis non defecerant.

CV. Athenienſes vero navibus ad Halias egreſſi, proelium cum Corinthiis & Epidauriis commiſerunt, & Corinthii eos vicerunt. Poſteaque Athenienſes navali pugna ad Cecryphaleam cum Peloponneſiorum claſſe conflixerunt, & tunc Athenienſes victores fuerunt. Poſtea autem, bello adverſus Aeginetas ab Athenienſibus moto, magnum navale proelium ad Aeginam inter Aeginetas & Athenienſes commiſſum eſt, & in eo ſocii utriſque adfuerunt. Athenienſes vero Aeginetas vicerunt, captiſque illorum ſeptuaginta navibus, in terram deſcenderunt, & duce Leocrate

κουν, Λεωκράτους τοῦ Στροίβου στρατηγοῦντος. ἔπειτα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βουλόμενοι Αἰγινήταις, ἐς μὲν τὴν Αἴγιναν τριακοσίους ὁπλίτας πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβίβασαν, τὰ δὲ ἄκρα τῆς Γερανείας κατέλαβον· καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἔν τε Αἰγίνῃ, ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἢν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' Αἰγίνης ἀναστήσεσθαι αὐτούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς Αἰγίνῃ στράτευμα οὐκ ἐκίνησαν, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων οἵτε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι ἀφικνοῦνται ἐς τὰ Μέγαρα, Μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχης γενομένης ἰσοῤῥόπου πρὸς Κορινθίους, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι οὐκ ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ

Stroebi filio urbem obſidere coeperunt. Deinde Peloponneſii, cum opem Aeginetis ferre vellent, trecentos gravis armaturae milites, qui Corinthiis & Epidauriis auxilium ante tulerant, in Aeginam tranſmiſerunt, & Geraneae ſumma iuga occuparunt. Corinthii vero cum ſociis in agrum Megarenſem deſcenderunt, quod Athenienſes propter abſentiam magnarum copiarum, quae partim in Aegina, partim etiam in Aegypto erant, Megarenſibus opem ferre non poſſe exiſtimarent: &, ſi opem illis ferrent, ſe ex Aegina motis caſtris diſceſſuros. Sed Athenienſes copias quidem, quae ad Aeginam erant, ſuo loco non moverunt: at ex reliquis, qui in civitate erant, tam ſeniores, quam iuniores, duce Myronide Megara ſe contulerunt. Et, pugna aequo Marte cum Corinthiis commiſſa, alteri ab alteris diremti ſunt, & utrique non deteriore conditione rem in

οἱ μὲν Ἀθηναῖοι (ἐκράτησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον) ἀπελθόντων τῶν Κορινθίων, τροπαῖον ἔστησαν. οἱ δὲ Κορίνθιοι, κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων, καὶ παρασκευασάμενοι ἡμέρας ὕστερον δώδεκα μάλιστα, ἐλθόντες ἀνθίστασαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ὡς νικήσαντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκβοήσαντες ἐκ τῶν Μεγάρων, τούς τε τὸ τροπαῖον ἱστάντας διαφθείρουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν.

ρστ´. Οἱ δὲ, νικώμενοι ὑπεχώρουν· καί τι αὐτῶν μέρος οὐκ ὀλίγον προσβιασθὲν, καὶ διαμαρτὸν τῆς ὁδοῦ, ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον, καὶ οὐκ ἦν ἔξοδος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γνόντες, κατὰ πρόσωπόν τε εἶργον τοῖς ὁπλίταις, καὶ περιστήσαντες κύκλῳ τοὺς ψιλοὺς, κατέλευσαν πάντας τοὺς

proelio a ſe geſtam exiſtimarunt. Ac Athenienſes quidem (nam licet alteri victoriam ſibi vindicarent, tamen longe ſuperiores fuerant) poſt Corinthiorum diſceſſum tropaeum ſtatuerunt. Corinthii vero increpiti a ſenioribus, qui in urbe erant, duodecim ferme diebus poſt inſtructi venerunt, & tropaeum e regione alterius ipſi quoque tanquam victores ſtatuunt. Sed Athenienſes, clamore ſublato, & eruptione Megaris facta, & illos, qui tropaeum erigebant, interfecerunt, & cum ceteris congreſſi, eos ſuperarunt.

CVI. Illi vero ſuperati diſceſſerunt: quaedam autem eorum non exigua pars, quae ab hoſte inſequente premebatur, & a recta via aberraverat, incidit in cuiuſdam hominis privati praedium, in quo magna erat foſſa, quae illos undique includebat, nec ullum exitum habebat. Athenienſes vero, re cognita, oppoſitis a fronte gravis armaturae militibus, exitu prohibebant, &, levis armaturae

εἰσελθόντας. καὶ πάθος μέγα τοῦτο τοῖς Κορινθίοις ἐγένετο. τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἐπ' οἴκου.

ρζ'. Ἤρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ μακρὰ τείχη Ἀθηναῖοι ἐς θάλασσαν οἰκοδομεῖν, τό, τε Φαληρόνδε καὶ τὸ ἐς Πειραιᾶ. καὶ Φωκέων στρατευσάντων ἐς Δωριὰς, τὴν Λακεδαιμονίων μητρόπολιν, Βοιὸν, καὶ Κυτίνιον, καὶ Ἐρινεὸν, καὶ ἑλόντων ἓν τῶν πολισμάτων τούτων, οἱ Λακεδαιμόνιοι, Νικομήδους τοῦ Κλεομβρότου ὑπὲρ Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως, νέου ὄντος ἔτι, ἡγουμένου, ἐβοήθησαν τοῖς Δωριεῦσιν, ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις, καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις. καὶ τοὺς Φωκέας ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀπεχώρουν πάλιν· καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτοὺς

militibus circumcirca collocatis, eos omnes, qui locum illum ingreſſi fuerant, lapidibus obruerunt. Atque clades iſta, quam Corinthii tunc acceperunt, fuit inſignis. Reliqua vero illorum exercitus turba domum rediit.

CVII. Sub eadem tempora Athenienſes longos etiam muros ad mare uſque coeperunt aedificare, alterum ad Phalerum uſque portum, alterum ad Piraeeum. Cum autem Phocenſes expeditionem ſuſcepiſſent contra Dorienſes, Lacedaemoniorum metropolin, Boeon, Cytinium, & Erineon; cumque unum ex his cepiſſent, Lacedaemonii, duce Nicomede Cleombroti filio, pro Pliſtoanacte Pauſaniae regis filio, qui adhuc erat iunior, Dorienſibus opem tulerunt, cum mille & quingentis militibus de ſuis, & decem millibus ſociorum: cumque Phocenſes, deditione certis conditionibus facta, urbem reddere coëgiſſent, domum redie-

διὰ τοῦ Κρισσαίου κόλπου εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι, Ἀθηναῖοι ναυσὶ περιπλεύσαντες ἔμελλον κωλύσειν· διὰ δὲ τῆς Γερανείας οὐκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο αὐτοῖς, Ἀθηναίων ἐχόντων Μέγαρα καὶ Πηγὰς, πορεύεσθαι. δύσοδός τε γὰρ ἡ Γεράνεια, καὶ ἐφρουρεῖτο ἀεὶ ὑπὸ Ἀθηναίων· καὶ τότε ᾐσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτῃ κωλύσειν. ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν Βοιωτοῖς περιμείνασι σκέψασθαι ὅτῳ τρόπῳ ἀσφαλέστατα διαπορεύσονται. τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν Ἀθηναίων ἐπῆγον αὐτοὺς κρύφα, ἐλπίσαντες δῆμόν τε καταπαύσειν, καὶ τὰ μακρὰ τείχη οἰκοδομούμενα. ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι πανδημεὶ, καὶ Ἀργείων χίλιοι, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων ὡς ἕκαστοι. ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρακισχίλιοι καὶ μύριοι. νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ διέλθωσιν,

runt. Eos autem, ſi per ſinum Criſſaeum mari tranſire voluiſſent, Athenienſes navibus circumvecti impedituri erant. Per Geraneam vero tranſire non tutum ipſis eſſe videbatur, quod Athenienſes Megara & Pegas tenerent. Nam Geranea & tranſitu difficilis erat, & Athenienſium praeſidio ſemper cuſtodiebatur. Tunc autem praeſenſerunt, fore, ut illi hac quoque parte ſe tranſire prohiberent. Quamobrem viſum eſt ipſis, apud Boeotos ſubſiſtere, & deſpicere, quanam ratione quam tutiſſime tranſire poſſent. Quin etiam Athenienſium nonnulli clam ipſos ſollicitabant, quia democratiam, & longos muros, qui aedificabantur, tolli ſperabant. Athenienſes vero, copiis ex omni totius populi genere, ordine, ac aetate collectis, & Argivorum mille, & ceteris ſociis, prout quique (univerſorum autem fuerant quatuordecim hominum millia) obviam illis prodierunt. Cum enim exiſtimaſſent, hoſtes neſcire, qua

ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς· καί τι καὶ τοῦ δήμου καταλύσεως ὑποψία ἦν. ἦλθον δὲ καὶ Θεσσαλῶν ἱππεῖς τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, οἳ μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς Λακεδαιμονίους.

ρή. Γενομένης δὲ μάχης ἐν Τανάγρᾳ τῆς Βοιωτίας, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολύς. καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν, ἐς τὴν Μεγαρίδα ἐλθόντες, καὶ δενδροτομήσαντες, πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, διὰ Γερανείας καὶ ἰσθμοῦ· Ἀθηναῖοι δὲ δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἐστράτευσαν ἐς Βοιωτοὺς, Μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχῃ ἐν Οἰνοφύτοις τοὺς Βοιωτοὺς νικήσαντες, τῆς τε χώρας ἐκράτησαν τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος, καὶ Ταναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον· καὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων ἑκατὸν ἄνδρας ὁμήρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλα-

tranſire poſſent, ita demum cum infeſto exercitu illis obviam proceſſerunt. Erat etiam quaedam ſuſpicio, Lacedaemonios adeſſe, ut popularem ſtatum everterent. Theſſalorum etiam equites ex ſocietatis iure ad Athenienſes venerunt, qui in ipſo proelio ad Lacedaemonios tranſierunt.

CVIII. Proelio autem ad Tanagram Boeotiae commiſſo, Lacedaemonii, eorumque ſocii vicerunt; & utrinque magna ſtrages eſt facta. Et Lacedaemonii quidem in agrum Megarenſem ingreſſi, arboribuſque caeſis, per Geraneam & Iſthmum domum reverterunt. Athenienſes vero altero & ſexageſimo ab hac pugna die expeditionem in Boeotios, duce Myronide, ſuſceperunt. Et apud Oenophyta Boeotos proelio ſuperarunt, agrumque Boeotium ac Phocenſem in ſuam poteſtatem redegerunt, & Tanagraeorum muros demoliti ſunt, & Locrorum Opuntiorum centum

βον· τά τε τείχη τὰ ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἀπετέλεσαν. ὡμολόγησαν δὲ καὶ οἱ Αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, τείχη τε περιελόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, φόρον τε ταξάμενοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. καὶ Πελοπόννησον περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος· καὶ τὸ νεώριον τῶν Λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν, καὶ Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν εἷλον, καὶ Σικυωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν.

ρθʹ. Οἱ δὲ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔτι ἐπέμενον, καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πολέμων κατέστησαν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκράτουν τῆς Αἰγύπτου οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ βασιλεὺς πέμπει ἐς Λακεδαίμονα Μεγάβαζον, ἄνδρα Πέρσην, χρήματα ἔχοντα, ὅπως ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν Πελοποννησίων, καὶ ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαγάγοι Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτῷ

viros opulentiſſimos obſides acceperunt, ſuoſque longos muros abſolverunt. Poſt haec Aeginetae quoque ſe Athenienſibus dediderunt, his conditionibus, ut urbis muros demolirentur, naves traderent, & imperatum tributum in poſterum penderent. Peloponneſum etiam Athenienſes navibus circumvecti ſunt, duce Tolmida Tolmaei filio, & Lacedaemoniorum navalia incenderunt, & Chalcidem Corinthiorum urbem ceperunt, &, exſcenſu e navibus in terram facto, Sicyonios proelio vicerunt.

CIX. Athenienſes vero, & ſocii, qui in Aegypto erant, adhuc ibi manebant, & varia bellorum genera experti ſunt. Primum enim Athenienſes Aegypto potiebantur: deinde Perſarum rex miſit Lacedaemona Megabazum, virum Perſam, cum pecuniis, ut, Peloponneſiis ad irruptionem in agrum Atticum faciendam impulſis, ab Aegypto etiam

οὐ προὐχώρει, καὶ τὰ χρήματα ἄλλως ἀναλοῦτο, ὁ μὲν Μεγάβαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν Ἀσίαν ἀνεκομίσθη. Μεγάβαζον δὲ τὸν Ζωπύρου πέμπει, ἄνδρα Πέρσην, μετὰ στρατιᾶς πολλῆς· ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν τούς τε Αἰγυπτίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐκ τῆς Μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς Ἕλληνας, καὶ τέλος ἐς Προσωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλεισε· καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ, μέχρις οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα, καὶ παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕδωρ, τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε, καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἤπειρον· καὶ διαβὰς εἷλε τὴν νῆσον πεζῇ.

ρί. Οὕτω μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη, ἓξ ἔτη πολεμήσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ τῆς Λιβύης, ἐς Κυρήνην διεσώθησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι ἀπώλοντο. Αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλεῖ

Athenienſes averteret. Sed cum res ipſi non ſuccederet, & pecuniae fruſtra conſumerentur; Megabazus quidem cum pecuniis, quae reliquae erant, in Aſiam rediit. Megabazum vero Zopyri filium, virum Perſam, cum ingentibus copiis eo miſit: qui terreſtri itinere profectus, & Aegyptios & ſocios proelio vicit, & Graecos Memphide expulit, tandemque in Proſopitide inſula eos concluſit; ac in ea annum integrum & ſex menſes obſedit, donec, exſiccato foſſae alveo, & aqua alio averſa, effecit, ut naves in ſicco conſiderent, & magna inſulae pars continentis inſtar eſſet: inſulamque cum peditatu eo traiiciens cepit.

CX. Sic igitur perierunt res Graecorum, qui bellum in Aegypto ſex annos geſſerant, & ex multis pauci, per Africam tranſeuntes, Cyrenem ſalvi pervenerunt: at plerique

ἐγένετο, πλὴν Ἀμυρταίου τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως. τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός τε τοῦ ἕλους οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, καὶ ἅμα μαχιμώτατοί εἰσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἕλειοι. Ἰνάρως δὲ ὁ τῶν Λιβύων βασιλεὺς, ὃς τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς Αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς, ἀνεσταυρώθη. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἄλλης ξυμμαχίδος πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέουσαι ἐς Αἴγυπτον, ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρας, οὐκ εἰδότες τῶν γεγενημένων οὐδέν. καὶ αὐτοῖς ἔκ τε γῆς ἐπιπεσόντες πεζοὶ, καὶ ἐκ θαλάσσης Φοινίκων ναυτικὸν, διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν νεῶν, αἱ δ' ἐλάσσους διέφυγον πάλιν. τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην στρατείαν Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς Αἴγυπτον οὕτως ἐτελεύτησεν.

ρια'. Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκρατίδου

perierunt. Aegyptus vero in regis ditionem rediit, praeter regem Amyrtaeum, qui in paludibus regnabat, hunc enim propter paludis magnitudinem expugnare nequiverunt: ſimul etiam, quia, qui paludes illas incolunt, ſunt Aegyptiorum bellicoſiſſimi. Inarus vero Afrorum rex, qui fuerat auctor omnium harum rerum, quae in Aegypto ſunt geſtae, per proditionem captus, in crucem eſt actus. Athenienſes vero, aliique ſocii, qui quinquaginta triremibus vecti, ſuis ſucceſſuri, in Aegyptum navigabant, rerum geſtarum prorſus ignari, ad Mendeſium Nili cornu appulerunt. Cum autem hoſtes a terra impreſſionem in ipſos feciſſent, & a mari Phoenicum claſſis eos invaſiſſet, pleraſque naves illorum profligarunt: at pauciores fuga, ſe retro proripientes, evaſerunt. Illa igitur magna Athenienſium & ſociorum expeditio, in Aegyptum facta, hunc habuit exitum.

υἱὸς τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως, φεύγων, ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν. καὶ παραλαβόντες τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας ὄντας ξυμμάχους οἱ Ἀθηναῖοι, ἐστράτευσαν τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ Φάρσαλον. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν ὅσα μὴ προϊόντες πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων, (οἱ γὰρ ἱππεῖς τῶν Θεσσαλῶν εἶργον) τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἷλον, οὐδ' ἄλλο προὐχώρει αὐτοῖς οὐδὲν ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν, ἀλλ' ἀπεχώρησαν πάλιν Ὀρέστην ἔχοντες ἄπρακτοι. μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον χίλιοι Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν Πηγαῖς ἐπιβάντες (εἶχον δ' αὐτοὶ τὰς Πηγὰς) παρέπλευσαν ἐς Σικυῶνα, Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος. καὶ ἀποβάντες Σικυωνίων τοὺς προσμίξαντας μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ εὐθὺς παραλαβόντες Ἀχαιοὺς, καὶ διαπλεύσαντες πέραν, τῆς

CXI. Oreſtes autem Echecratidae Theſſalorum regis filius, ex Theſſalia profugus, Athenienſibus perſuaſit, ut ſe in patriam reducerent. Athenienſes vero, aſſumtis Boeotis & Phocenſibus ſociis, expeditionem adverſus Pharſalum Theſſaliae ſuſceperunt: & tantum agri in ſua poteſtate habebant, quantum a caſtris ſigniſque non longe progreſſi ſibi parare poterant: (Theſſalorum enim equites eos prohibebant) ſed urbem non ceperunt, nec eorum aliud quidquam, quorum cauſa illam expeditionem ſuſceperant, ipſis ſucceſſit: ſed cum Oreſte, quem ſecum ducebant, domum re infecta redierunt. Nec multo poſt haec mille Athenienſes, navibus conſcenſis, quae Pegis erant, (ipſi enim Pegas tenebant) duce Pericle Xanthippi filio contra Sicyonem navigarunt, &, exceſſu e navibus in terram facto, Sicyonios, qui ſecum conflixerant, proelio vicerunt. Cumque ſtatim Achaeos aſſumſiſſent, & in ulteriores par-

Ἀκαρνανίας ἐς Οἰνιάδας ἐστράτευσαν, καὶ ἐπολιόρκουν. οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ' ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

ριβ'. Ὕστερον δὲ διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν σπονδαὶ γίγνονται Πελοποννησίοις καὶ Ἀθηναίοις πενταετεῖς. καὶ Ἑλληνικοῦ μὲν πολέμου ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐς δὲ Κύπρον ἐστρατεύοντο ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, Κίμωνος στρατηγοῦντος. καὶ ἑξήκοντα μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον ἀπ' αὐτῶν ἔπλευσαν, Ἀμυρταίου μεταπέμποντος, τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως· αἱ δὲ ἄλλαι Κίτιον ἐπολιόρκουν. Κίμωνος δὲ ἀποθανόντος, καὶ λιμοῦ γενομένου, ἀπεχώρησαν ἀπὸ Κιτίου· καὶ πλεύσαντες ὑπὲρ Σαλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ, Φοίνιξι καὶ Κυπρίοις καὶ Κίλιξιν ἐναυμάχησαν καὶ ἐπεζομάχησαν ἅμα. καὶ νικήσαντες ἀμφότερα ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ αἱ ἐξ Αἰγύπτου νῆες πάλιν αἱ ἐλθοῦσαι μετ' αὐ-

tes traieciſſent, Oeniadis Acarnaniae civitati bellum intulerunt, eamque obſederunt: ſed tamen non ceperunt, at domum reverterunt.

CXII. Poſtea vero, intermiſſo triennio, foedera quinquennalia inter Peloponneſios & Athenienſes inita ſunt. Et Athenienſes Graeco quidem bello ſuperſederunt: at cum ducentis tum ſuorum, tum ſociorum navibus Cypro bellum intulerunt, Cimonis ductu. Atque ex his ſexaginta naves in Aegyptum navigarunt, quas Amyrtaeus, qui in paludibus regnabat, arceſſiverat; reliquae vero Citium obſidebant. Sed, Cimone vita defuncto, fameque exorta, a Citio receſſerunt: curſumque navigationis tenentes ſupra Salaminem, quae eſt in Cypro, cum Phoenicibus, & Cypriis, & Cilicibus navalem ac pedeſtrem pugnam ſimul commiſerunt: &, victoria ex utroque proelio reportata, do-

τῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον ἐστράτευσαν· καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ, παρέδοσαν Δελφοῖς. καὶ αὖθις ὕστερον Ἀθηναῖοι, ἀποχωρησάντων αὐτῶν, στρατεύσαντες καὶ κρατήσαντες παρέδοσαν Φωκεῦσι.

ριγʹ. Καὶ χρόνου ἐγγενομένου, μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόντων Ὀρχομενὸν καὶ Χαιρώνειαν, καὶ ἄλλ' ἄττα χωρία τῆς Βοιωτίας, ἐστράτευσαν, ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλίταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις, ἐπὶ τὰ χωρία ταῦτα, πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος. καὶ Χαιρώνειαν ἑλόντες καὶ ἀνδραποδίσαντες, ἀπεχώρουν, φυλακὴν καταστήσαντες. πορευομένοις δὲ αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ ἐπιτίθενται οἵ τε ἐκ τῆς Ὀρχομένου φυγάδες

mum redierunt. Et naves, quae ex Aegypto redierant, cum ipſis diſceſſerunt. Lacedaemonii vero poſt haec bellum, quod Sacrum appellatur, ſuſceperunt; potitique templo, quod eſt Delphis, id Delphis tradiderunt. Athenienſes vero contra, poſt illorum diſceſſum, cum exercitu eo profecti, & Delphis ſuperatis, templum Phocenſibus tradiderunt.

CXIII. Interiecto deinde tempore, poſtea cum Boeotorum exſules Orchomenum, & Chaeroneam, nec non alia quaedam Boeotiae oppida tenerent, Athenienſes cum mille gravis armaturae militibus ex ſuis & ex ſociorum civitatibus, prout ſingulis aut venire, aut milites pro ſe mittere licuerat, in illa loca, quae inimica erant, expeditionem Tolmidae Tolmaei filii ductu ſuſceperunt. Et, Chaeronea capta ac direpta, & incolis in ſervitutem abſtractis, praeſidio in ea collocato, diſceſſerunt. Boeotorum vero exſules, & cum ipſis Locri, & Euboënſium exſules, & alii,

Βοιωτῶν, καὶ Λοκροὶ μετ' αὐτῶν, καὶ Εὐβοέων φυγάδες, καὶ ὅσοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. καὶ μάχῃ κρατήσαντες, τοὺς μὲν διέφθειραν τῶν Ἀθηναίων, τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν, σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελθόντες, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο.

ριδ'. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔβοια ἀπέστη ἀπὸ Ἀθηναίων· καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους στρατιᾷ Ἀθηναίων, ἠγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε, καὶ Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβαλλειν ἐς τὴν Ἀττικήν· καὶ οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον. ἐπαγαγόμενοι δὲ Κορινθίους καὶ Σικυωνίους καὶ Ἐπιδαυρίους, ἀπέστησαν οἱ Μεγαρεῖς. ὁ δὲ Περικλῆς

quotquot earundem partium erant, Orchomeno facta eruptione, illos revertentes ad Coroneam invaſerunt: cumque ipſos proelio ſuperaſſent, Athenienſium alios quidem interfecerunt, alios vero vivos ceperunt. Athenienſes vero totam Boeotiam reliquerunt, induciis ea conditione factis, ut captivos reciperent: & Boeotorum exſules, ceterique omnes eo reverſi, rurſus liberi, ſuiſque legibus vixerunt.

CXIV. Neque multo poſt haec Euboea ab Athenienſibus defecit. Cum autem Pericles cum Athenienſium exercitu in eam iam traieciſſet, ipſi nuntiatum eſt, Megara defectionem feciſſe; & Peloponneſios irruptionem in Atticam facturos; & Athenienſium praeſidiarios milites a Megarenſibus caeſos, illis exceptis, qui Niſaeam confugiſſent. Megarenſes enim, Corinthiis, Sicyoniis, & Epidauriis adſcitis, defecerunt. Pericles vero confeſtim copias ex Euboea

πάλιν κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Εὐβοίας. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θρίωζε ἐσβαλόντες, ἐδῄωσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως Λακεδαιμονίων ἡγουμένου. καὶ τοπλέον οὐκέτι προελθόντες ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν διαβάντες, Περικλέους στρατηγοῦντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν. καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο, Ἑστιαίας δὲ ἐξοικίσαντες, αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον.

ριέ. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπὸ Εὐβοίας, οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τριακοντούτεις, ἀποδόντες Νίσαιαν, καὶ Ἀχαΐαν, καὶ Πηγὰς, καὶ Τροιζῆνα. ταῦτα γὰρ εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων. ἕκτῳ δὲ ἔτει Σαμίοις καὶ Μιλησίοις πόλεμος ἐγένετο περὶ Πριήνης· καὶ οἱ

reduxit. Poſtea vero Lacedaemonii, irruptione facta in Atticae Eleuſinem, & Thriaſios campos, eos populati vaſtarunt, duce Pliſtoanacte, Pauſaniae Lacedaemoniorum regis filio. Nec ulterius progreſſi, domum redierunt. Et Athenienſes, duce Pericle, in Euboeam rurſus traiecerunt, totamque ſubegerunt. Et reliquas quidem eius partes, deditione certis conditionibus facta, in fidem ac ditionem receperunt; ſed, Heſtiaeenſibus ſede ſua pulſis, ipſi agrum tenuerunt.

CXV. Ex Euboea autem reverſi, non multo poſt cum Lacedaemoniis ſociiſque tricennalia foedera percuſſerunt, redditis Niſaea, Achaia, Pegis, & Troezene. Athenienſes enim haec tenebant, quae ad Peloponneſios pertinebant. Sexto autem anno bellum inter Samios & Mileſios pro Priene eſt excitatum. Et Mileſii, cum armis eſſent inferio-

Μιλήσιοι ἐλασσούμενοι τῷ πολέμῳ, παρ' Ἀθηναίους ἐλθόντες, κατεβόων τῶν Σαμίων. ξυνεπελαμβάνοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄνδρες ἰδιῶται, νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. πλεύσαντες οὖν Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα, δημοκρατίαν κατέστησαν, καὶ ὁμήρους ἔλαβον τῶν Σαμίων, πεντήκοντα μὲν παῖδας, ἴσους δὲ ἄνδρας, καὶ κατέθεντο ἐς Λῆμνον, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων (ἦσαν γάρ τινες οἳ οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον) ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσούθνῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε, ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους, διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον. καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν, καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων· ἔπειτα τοὺς ὁμήρους κλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς

res, ad Athenienſes profecti, in Samios invehi coeperunt. Illos autem adiuvabant, & ex ipſa Samo nonnulli homines privati, qui rerum novarum ſtudio reipublicae ſtatum immutare cupiebant. Athenienſes igitur cum quadraginta navibus Samum profecti, ſtatum popularem ibi conſtituerunt; & obſides a Samiis acceperunt, quinquaginta pueros, totidemque viros, quos in Lemno depoſuerunt; & praeſidio ibi relicto, diſceſſerunt. Quidam autem ex Samiis (nonnulli enim erant, qui ferre non potuerant, ſed in continentem fugerant) cum potentiſſimis quibuſque civibus, qui Sami degebant, & cum Piſſuthne Hyſtaſpis filio, qui tunc Sardibus praeerat, inita ſocietate, collectiſque ſeptingentis ferme auxiliariis militibus, ſub noctem in Samum traiecerunt. Et primum quidem factionem popularem aggreſſi ſunt, & maximam eius partem in ſuam po-

αὐτῶν, ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φρουροὺς τῶν Ἀθηναίων, καὶ τοὺς ἄρχοντας, οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν, ἐξέδοσαν Πισσούθνῃ. ἐπί τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. ξυναπέστησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Βυζάντιοι.

ριστ΄. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ᾔσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου, ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο· (ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν, ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπὴν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχόμεναι, αἱ δ᾽ ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου, περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν) τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι, Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγοῦντος, ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ, Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες· ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι. καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν νῆες τεσσαράκοντα, καὶ Χίων καὶ Λεσβίων

teſtatem redegerunt: deinde vero, ſuis obſidibus ex Lemno ſurreptis, defecerunt; & Athenienſium praeſidium, & praefectos, quos penes ſe habebant, Piſſuthnae tradiderunt. Expeditionem etiam in Miletum ſtatim parare coeperunt. Cum illis autem & Byzantii defectionem fecerunt.

CXVI. Athenienſes vero, his auditis, cum ſexaginta navibus adverſus Samum profecti, harum quidem ſexdecim navibus non ſunt uſi: (aliae enim in Cariam iverant, ut Phoenicum naves ſpecularentur; aliae vero in Chium, & Lesbum, ut auxilia inde evocarent) quatuor vero & quadraginta navibus, Pericle duce, cum novem collegis, ad inſulam Tragiam cum Samiorum ſeptuaginta navibus, (in quarum numero erant viginti, quae milites vehebant, omnes autem Mileto veniebant) pugnarunt; & Athenienſes victores fuerunt. Poſtea vero auxilium ipſis tulerunt

πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ἀποβάντες ἐς τὴν γῆν, καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ, ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι τὴν πόλιν, καὶ ἐκ θαλάσσης ἅμα. Περικλῆς δὲ, λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν, ᾤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίας, ἐσαγγελθέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν. ᾤχετο γὰρ καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στησαγόρας, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας.

ριζ'. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι, ἀφράκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες, τάς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθειραν, καὶ ναυμαχοῦντες τὰς ἀνταναγομένας ἐνίκησαν, καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας περὶ τεσσαρεσκαίδεκα, καὶ ἐσεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο. ἐλθόντος δὲ Περικλέους, πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλεί-

quadraginta naves Athenis profectae, & Chiorum ac Leſbiorum XXV. Et exſcenſu e navibus in terram facto, pugnaque pedeſtri victores, urbem tribus munitionibus ſimul etiam a mari obſederunt. Pericles vero, ſumtis ſexaginta navibus ex iis, quae erant in ſtatione, Caunum verſus, & in Cariam quam celerrime contendit, quia nuntium acceperat, Phoenicum naves contra ſe navigare. Iam enim & Steſagoras Samo abierat cum quinque navibus, & alii adverſus Phoenicum claſſem.

CXVII. Interea vero Samii, repentina eruptione navibus facta, caſtraque nullis munitionibus ſepta aggreſſi, naves, quae pro caſtris manebant in ſtatione, profligarunt; & ceteras, quae contra ſe in aciem eductae fuerant, proelio navali ſuperarunt; & mare finibus ſuis proximum per quatuordecim ferme dies in ſua poteſtate tenuerunt; & quaecunque voluerunt, importarunt, & exportarunt. Sed,

σθησαν· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ὕστερον προσεβοήθησαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ Θουκυδίδου καὶ Ἅγνωνος καὶ Φορμίωνος νῆες, εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου καὶ Ἀντικλέους· ἐκ δὲ Χίου καὶ Λέσβου, τριάκοντα. καὶ ναυμαχίαν μέν τινα βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι· ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντισχεῖν, ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνὶ, καὶ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ, τεῖχός τε καθελόντες, καὶ ὁμήρους δόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα κατὰ χρόνους ταξάμενοι ἀποδοῦναι. ξυνέβησαν δὲ καὶ Βυζάντιοι, ὥσπερ καὶ πρότερον ὑπήκοοι εἶναι.

ριη΄. Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκὰ, καὶ τὰ Ποτιδαιατικὰ, καὶ ὅσα πρόφασις μεταξὺ τοῦδε τοῦ

reverſo Pericle, navibus iterum concluſi fuerunt. Poſtea vero Athenis & aliae quadraginta naves cum Thucydide, Agnone, & Phormione, ſuis ſubſidio venerunt; & viginti cum Tlepolemo & Anticle, & ex Chio ac Lesbo triginta. Samii autem quandam quidem navalem parvam pugnam commiſerunt: ſed, cum reſiſtere non poſſent, nono menſe expugnati ſunt, & Athenienſibus ſeſe his conditionibus dediderunt, ut urbis muros demolirentur, obſides darent, naves traderent, & pecunias, quae in bellum fuerant impenſae, certis ſtatiſque temporibus perſolverent, prout ipſis imperatum fuerat. Byzantii quoque compoſitionem cum Athenienſibus ea conditione fecerunt, ut illorum imperio, ſicut ante, parerent.

CXVIII. Iam vero non multis poſt haec annis acciderunt ea, quae ſupra commemoravi; ea videlicet, quae cum Corcyraeis, & Potidaeatis ſunt geſta, & quaecunque in-

πολέμου κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες πρός τε ἀλλήλους, καὶ τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα, μεταξὺ τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν οἷς Ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, οὔτε ἐκώλυον, εἰ μὴ ἐπὶ βραχὺ, ἡσύχαζόν τε τοπλέον τοῦ χρόνου· (ὄντες μὲν καὶ προτοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο, τὸ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι) πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ἤρετο, καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. τότε δε οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἐπιχειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ, καὶ καθαιρετέα ἡ ἰσχὺς, ἢν δύνωνται, ἀρα-

terea huius belli cauſa eſſe coeperunt. Haec autem omnia, quae Graeci vel inter ſe, vel adverſus barbarum geſſerunt, intra quinquaginta ferme annos geſta ſunt, a diſceſſu Xerxis uſque ad huius belli initium. Quorum annorum ſpatio Athenienſes imperium confirmarunt, & ipſi in magnam potentiam provecti ſunt. Lacedaemonii vero, quamvis hoc intelligerent, tamen eos non impediebant, niſi aliquatenus, maioremque temporis partem ab armis abſtinuerunt, (tum quod vel ante ad bella ſuſcipienda non admodum celeres eſſent, niſi cogerentur, tum etiam quod bellis domeſticis tunc impedirentur) priuſquam Athenienſium potentia aperte creſcere coepiſſet, ipſique ſuos ſocios iam aggredi auſi fuiſſent. Tunc enim rem non amplius ferendam iudicarunt; ſed hoc bellum omni ſtudio ſibi ſuſcipiendum, totiſque viribus in hoc incumbendum, operamque dandam cenſuerunt, ut illorum, ſi poſſent, potentiam ever-

μένοις τόνδε τὸν πόλεμον. αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνωστο λελύσθαι τε τὰς σπονδὰς, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀδικεῖν· πέμψαντες δὲ ἐς Δελφοὺς, ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται. ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὡς λέγεται, κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι· καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι, καὶ παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος.

ριθ΄. Αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες, ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας, καὶ ξυνόδου γενομένης, οἵτε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι· καὶ οἱ Κορίνθιοι, δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρότερον ἑκάστων ἰδίᾳ ὥστε ψηφίσασθαι πόλεμον, δεδιότες περὶ τῇ Ποτιδαίᾳ μὴ προδιαφθαρῇ·

terent. Lacedaemonii igitur apud ſe quidem ſtatuerant foedera eſſe fracta, & Athenienſes iniuſte facere. Sed tamen, legatis Delphos miſſis, Deum interrogarunt, an res ſibi feliciter eſſet ſucceſſura, ſi bellum ſuſciperent. Ille vero, ut aiunt, ipſis reſpondit, illos, ſi totis viribus bellum gererent, fore victores. Quin etiam dixit, ſe & vocatum & non vocatum ipſis adfuturum, opemque laturum.

CXIX. Rurſus autem ſocios accitos in ſuffragia mittere volebant, ut de bello decernerent, utrum gerendum eſſet, necne. Cum autem legati a ſociis miſſi veniſſent, & concilium haberetur, cum alii dixerunt, quae voluerunt, accuſantes plerique Athenienſes, & bellum ſuſcipiendum cenſentes; tum etiam Corinthii, & antea ſingulas civitates ſeparatim precati, ut ſuis ſuffragiis bellum decernerent, (quia Potidaeae metuebant, ne prius everteretur) tunc etiam

παρόντες δὲ καὶ τότε, καὶ τελευταῖοι ἐπελθόντες, ἔλεγον τοιάδε.

ρκ'. ΤΟΥΣ μὲν Λακεδαιμονίους, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμόν εἰσι, καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας, τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας, τὰ κοινὰ προσκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται. ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δέονται ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατῳκημένους, εἰδέναι χρὴ, ὅτι τοῖς κάτω ἢν μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἕξουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν ὡραίων, καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἠπείρῳ δίδωσι· καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς, ὡς μὴ προση-

praeſentes, & poſtremo loco in medium prodeuntes, habuerunt hanc orationem.

CXX. *De Lacedaemoniis, o ſocii, non amplius conqueri poſſemus, quaſi nec ipſi bellum decreverint, neque nos nunc ad hoc ipſum noſtris ſuffragiis comprobandum convocarint. Decet enim eos, qui praeſunt aliis, quemadmodum ab his maxime coluntur, & ceteris anteponuntur, ſic etiam publicis eorum commodis aeque conſulere, atque ſuis ipſorum privatis commodis conſulunt. Quotquot vero de nobis commercium cum Athenienſibus iam habuerunt, non ſunt admonendi, ut ab illis caveant: ſed illos potius, qui loca mediterranea incolunt, nec in locis maritimis habitant, ſcire oportet, ipſos, niſi hominibus loca maritima incolentibus opem ferant, maiore cum difficultate fructus, quos anni tempora ferunt, in ſuas urbes comportaturos, & viciſſim commodorum, quae maris uſus continenti ſuppeditat, perceptionem difficiliorem habituros. Nec oportet eos malos eſſe iu-*

κόντων, εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω πρόοιντο, κἂν μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἧσσον νῦν βουλεύεσθαι. διόπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μέν ἐστιν, εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν· ἀγαθῶν δὲ, ἀδικουμένους, ἐκ μὲν εἰρήνης, πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν, ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι· καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσύχῳ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὅ, τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν, τάχιστ' ἂν ἀφαιρεθείη τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνὸν, δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι· ὅ, τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων, οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα κατωρθώθη· καὶ ἔτι

dices rerum, quae nunc dicuntur, quaſi ad ipſos minime pertineant; at exiſtimare, ſi res hominum oram maritimam incolentium neglexerint, calamitatem iſtam ad ſe quoque tandem perventuram; & nunc de ſe non minus, quam de aliis conſultare. Quamobrem etiam non oportet eos ſegnes eſſe ad bellum pro pace ſumendum. Nam virorum quidem modeſtorum eſt, quieſcere, niſi laceſſantur iniuria: fortium vero, ſi iniuria afficiantur, pacem cum bello commutare; ſed ſi favore divino freti rem feliciter geſſerint, bello depoſito, paceque facta, in gratiam redire. Nec oportet quemquam felici bellorum ſucceſſu extolli, neque pacis tranquillitate ac voluptate captum iniurias perferre. Qui enim propter voluptatem, quam ex pacis otio percipit, a bello abhorret, is, ſi quieſcat, celerrime privabitur hac tranquillitatis otiique iucunditate, propter quam otio ac deſidiae indulgens ab armis abhorret. Qui etiam felici rerum ſucceſſu in bellis inſoleſcit, is ſe audacia infida efferri non animadvertit. Multa enim male conſul-

πλείω ἃ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, εἰς τοὐναντίον αἰσχρῶς περιέστη. ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὅμοια τῇ πίστει, καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

ρκα΄. Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρομεν, καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα· καὶ ὅταν ἀμυνώμεθα Ἀθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ. κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν, πλήθει προύχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα ὁμοίως πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας. ναυτικόν τε, ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀλυμπίᾳ χρημάτων. δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι, ὑπολαβεῖν οἷοί τ' ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ξένους αὐτῶν

ta, cum hoſtes inconſultiores nacta ſunt, felicem exitum habuerunt: & longe plura, quae recte conſulta videbantur, contra turpiter ceciderunt. Nemo enim eodem animi impetu res gerendas exſequitur, quo in ipſa conſultatione de his deliberat, fiducia fretus, metuque vacans: ſed cum ſecuritate quidem audacter de rebus futuris decernimus; at in ipſa rerum adminiſtratione, cum metu deficimus.

CXXI. *Nos vero, qui & iniuriam paſſi ſumus, & multa crimina habemus, quae Athenienſibus obiiciamus, nunc bellum excitamus: & poſtquam Athenienſes ulti fuerimus, hoc opportune deponemus. Multis autem de cauſis veriſimile eſt, nos fore victores: primum quidem, quia & numero, & rerum bellicarum peritia praeſtamus; deinde vero, quia pariter omnes ad imperata facienda imus. Claſſem autem, qua illi multum pollent, inſtruemus cum ex privatis facultatibus, quas ſinguli pro rata parte conferent, tum etiam ex Delphicis & Olympicis pecuniis.*

ναυβάτας. ὠνητὴ γὰρ Ἀθηναίων ἡ δύναμις μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἡ δὲ ἡμετέρα ἧσσον ἂν τοῦτο πάθοι, τοῖς σώμασι τοπλέον ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρήμασι. μιᾷ τε νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται· εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά. καὶ ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇγε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσόμεθα. ὃ γὰρ ἡμεῖς φύσει ἔχομεν ἀγαθὸν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο διδαχῇ· ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προὔχουσι, καθαιρετέον ἡμῖν ἐστι μελέτῃ. χρήματα δ' ὥστ' ἔχειν ἐς αὐτὰ, οἴσομεν. ἢ δεινὸν ἂν εἴη εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα σώζεσθαι, οὐκ ἄρα δαπανή-

Nam pecuniam mutuati, peregrinos illorum nautas maiori mercede propoſita ſubducere poſſumus. Athenienſium enim copiae ſunt magis mercenariae, quam domeſticae: ſed noſtris hoc minus contingit, ſiquidem plus corporibus, quam pecuniis pollent. Quod ſi noſtrorum hoſtium copiae vel unico navali proelio ſuperatae fuerint; ut veriſimile eſt, capientur. Sed ſi nobis reſiſtant, nos etiam interpoſito maiori temporis ſpatio res nauticas meditabimur: cum autem parem illis ſcientiam fuerimus aſſecuti, animi certe fortitudine ſuperiores erimus. Nam bonum, quod nos natura inſitum habemus, hoc illi diſciplina nunquam adipiſcentur. Id vero, in quo illi propter ſcientiam praeſtant, meditatione nobis eſt ſuperandum. Pecunias etiam conferemus, ut ſatis habeamus ad ipſas res nauticas parandas, & claſſem inſtruendam. Alioqui facinus indignum fuerit, ſi illorum quidem ſocii, ut ſervitutem ipſis ſerviant, pecunias conferre non abnuant: nos vero, ut hoſtes ulciſcamur, & nos ipſi ſimul ſervemur, nullas pecunias

σομεν, καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες, αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν.

ρκβʹ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ τοῦ πολέμου ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα παραίρεσις οὖσα τῶν προσόδων, αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ, ἄλλά τε ὅσα οὐκ ἄν τις νῦν προΐδοι. ἥκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὐτοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον. ἐν ᾧ ὁ μὲν εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας, βεβαιότερος· ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν, οὐκ ἐλάσσω πταίει. ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ ὅτι εἰ μὲν ἡμῶν ἦσαν ἑκάστοις πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὅρων διαφοραὶ, οἰστὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοὶ, καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι. ὥστε εἰ μὴ καὶ ἀθρόοι, καὶ κατὰ ἔθνη,

conſumere velimus; & ne his pecuniis ab illis privati, his ipſis male mulctemur.

CXXII. *Adſunt nobis praeterea aliae quoque belli gerendi viae: & ſociorum defectio, quae eſt praecipua ratio, quae illorum proventus ſubtrahere poteſt, in quibus ſita eſt ipſorum potentia; & aedificatio munitionum, quae illorum agrum oppugnent; & multa alia, quae nullus iam proſpicere poſſet. Belli enim progreſſus nulla certa lege fiunt: ſed ipſum per ſe, in ſingulis occaſionibus oblatis, ex tempore multa comminiſcitur. In quo is quidem, qui in eo moderate ſe gerit, conſtantior ac tutior exſiſtit: is vero, qui in eo iraſcitur, non leviter offendit. Cogitemus autem, ſi ſingulis quidem noſtrûm cum paribus adverſariis de agri finibus eſſet controverſia, hoc ferendum eſſe: iam vero Athenienſes & adverſus nos univerſos ſatis virium habent, & adverſus ſingulas civitates, vires longe maiores habent. Quare niſi & frequentes, & per nationes, & per ſingulas civitates uno*

καὶ ἕκαστον ἄστυ μιᾷ γνώμῃ ἀμυνούμεθα αὐτοὺς, δίχα γε ὄντας ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται· καὶ τὴν ἧσσαν, εἰ καὶ δεινόν τῳ ἀκοῦσαι, ἴστω οὐκ ἄλλό τι φέρουσαν ἢ ἄντικρυς δουλείαν. ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πόλεις τοσάσδε ἀπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν. ἐν ᾧ ἢ δικαίως δοκοῖμεν ἂν πάσχειν, ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι, καὶ τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, οἳ τὴν Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτὸ, τύραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν. καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων ξυμφορῶν οὐκ ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας, ἢ μαλακίας, ἢ ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα, ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε· ἢ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν, τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται.

conſenſu ipſos propulſemus; nos diviſos ſine labore in ſuam poteſtatem redigent. Et victoriam, licet hoc alicui ſit futurum auditu moleſtum, is tamen ſciat nihil aliud, quam ſervitutem, manifeſte nobis allaturam. Quod vel dubia oratione commemorare turpe eſt Peloponneſo, & tot urbes ab una vexari. Qua in re aut merito pati, aut propter ignaviam haec perferre, & a maioribus, qui Graeciam liberaverunt, degenerare videbimur. Nos vero ne nobis quidem ipſis hoc, atque libertatem iſtam ſtabilimus: ſed civitatem quidem inter nos ipſos tyrannum fieri ſinimus; tyrannos vero, qui ſunt in una civitate, de medio tollere volumus. Nec intelligimus, haec tribus maximis vitiis non carere, imprudentia, & ignavia, & negligentia. Nec enim ab iſtis vitiis alieni, acceſſiſtis ad contemtionem, quae plurimos iam laeſit: quae quia multos in errorem induxit, contrario nomine ſtultitia eſt appellata.

ρκγ΄. Τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει, αἰτιᾶσθαι; περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν. πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτῳ τε νῦν καὶ ἐξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε. οὐ γὰρ δίκαιον, ἃ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη, τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι· ἀλλὰ θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον, τοῦ τε θεοῦ χρήσαντος, καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι· καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἁπάσης ξυναγωνιουμένης, τὰ μὲν, φόβῳ, τὰ δὲ, ὠφελείᾳ. σπονδάς τε οὐ λύσετε πρότεροι (ἅς γε καὶ ὁ θεὸς, κελεύων πολεμεῖν, νομίζει παραβεβάσθαι) ἠδικημέναις δὲ μᾶλλον βοηθήσετε. λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπιόντες.

ρκδ΄. Ὥστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πο-

CXXIII. *Sed quid opus eſt de praeteritis conqueri diutius, quam quatenus rebus praeſentibus expedit? At futurorum cauſa, rebus praeſentibus, opem ferre, & labores praeterea ſubire oportet. Nobis enim patrium eſt, virtutes, opumque commoda, laboribus parare: nec mores mutare vos decet, licet divitiis ac potentia nunc aliquantum illos ſuperetis. Nam non eſt aequum, res paupertate partas, divitiis perdi. Sed oportet nos confidenter ad hoc bellum ire, cum multis aliis de cauſis, tum propter Dei oraculum, & auxilium, quod ſe nobis laturum promiſit, tum etiam, quia tota reliqua Graecia, partim metu, partim utilitate nos adiuvabit. Nec foedera priores rumpetis: (quae vel ipſe Deus, qui bellum fieri iubet, violata cenſet) ſed potius foederibus ruptis opem feretis. Non enim qui vim illatam propulſant, ſed qui priores aliis vim inferunt, foedera rumpunt.*

λεμεῖν, καὶ ἡμῶν κοινῇ τάδε παραινούντων, εἴπερ βεβαιότατον τὸ ταῦτα ξυμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτιδαιάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν, οὖσι Δωριεῦσι, καὶ ὑπὸ Ἰώνων πολιορκουμένοις, (οὗ πρότερον ἦν τοὐναντίον) καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν. ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας, τοὺς μὲν, ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ᾽, εἰ γνωσθησόμεθα ξυνελθόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμῶντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ νομίσαντες ἐπ᾽ ἀνάγκην ἀφῖχθαι, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε δὴ τὸν πόλεμον· μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινὸν, τῆς δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· (ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται· ἀφ᾽ ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι,

CXXIV. *Quamobrem cum omnibus de cauſis bellum vobis honeſte ſuſcipere liceat, & nos communiter haec ſuadeamus, ſi modo certiſſimum eſt, haec & rebus publicis & privatis conducere; cum Potidaeatis, qui ſunt Dorienſes, & qui ab Ionibus obſidentur, (quod olim contra fiebat) opem ferre, tum etiam priſtinam aliorum libertatem recuperare ne cunctemini: quia res noſtrae nullam exſpectationem amplius patiuntur, qua alios quidem, iam iniuriis affici, alios vero (ſi cognitum fuerit, nos concilium quidem habuiſſe, ſed tamen iniurias illatas propulſare auſos non eſſe) non multo poſt idem pati ſinamus. Sed exiſtimantes, viri ſocii, vos ad hanc belli ſuſcipiendi neceſſitatem deveniſſe, ſimul etiam haec, quae a nobis dicuntur, optima eſſe, bellum iam decernite: non metuentes praeſentem aſperitatem; ſed pacis, quae diuturnior ex eo eſt ſecutura, cupiditate flagrantes: (nam bello quidem pax magis confirmatur; at propter pacis cupiditatem bellum gerere nolle, non pariter periculo caret) exiſti-*

οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον) καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ, διανοεῖσθαι, παραστησώμεθα ἐπελθόντες. καὶ αὐτοί τε ἀκινδύνως τολοιπὸν οἰκῶμεν, καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας ἐλευθερώσωμεν. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

ρκε'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν, ὅσοι παρῆσαν ἑξῆς, καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει· καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ αὐτοῖς, εὐθὺς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἑκάστοις ἃ πρόσφορα ἦν, καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. ὅμως δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δὲ, πρὶν ἐσβαλεῖν

mantes etiam, civitatem, quae in Graecia ſe tyrannum conſtituit, aequaliter in omnes eſſe conſtitutam, ita ut aliis quidem iam imperet, aliis vero imperare cogitet, eam armis illatis in ditionem ac poteſtatem noſtram redigamus; & tum nos ipſi ſine periculis in poſterum vivamus, tum etiam Graecos, in ſervitutem nunc redactos, in libertatem vindicemus. Corinthii quidem haec dixerunt.

CXXV. Lacedaemonii vero, auditis omnium ſententiis, omnibus ſociis, qui aderant ordine, maiori pariter, & minori civitati, ſuffragii ferendi poteſtatem fecerunt. Et maior illorum pars bellum gerendum eſſe decrevit. Quamvis autem illi hoc apud ſe conſtituiſſent, ſtatim tamen bellum ſuſcipere non potuerunt, quod eſſent imparati: ſed ſinguli res, quae forent utiles, parandas, nec ullam moram interponendam, cenſuerunt. Verumtamen in hoc rerum neceſſariarum apparatu non integer annus eſt conſumtus, ſed

ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερῶς.

ρκϛʹ. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἐγκλήματα ποιούμενοι· ὅπως σφίσιν ὅτι μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἢν μή τι ἐσακούωσι. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιόνδε. Κύλων ἦν Ἀθηναῖος, ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης, τῶν πάλαι εὐγενής τε καὶ δυνατός. ἐγεγαμήκει δὲ θυγατέρα Θεαγένους Μεγαρέως ἀνδρὸς, ὃς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει Μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν Δελφοῖς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ καταλαβεῖν τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν. ὁ δὲ, παρά τε τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαβὼν, καὶ τοὺς φίλους ἀναπείσας, ἐπειδὴ ἐπῆλθεν

minus, antequam in Atticam irrumperent, & bellum aperte ſuſciperent.

CXXVI. Interea vero legatos ad Athenienſes miſerunt, ut de illorum iniuriis conquererentur, ut quam maximam & ſpecioſiſſimam belli gerendi cauſam haberent, ſi illi nulla in re ſibi morem gerere voluiſſent. Ac primum quidem Lacedaemonii, legatis ad Athenienſes miſſis, imperarunt, ut Deae piaculum urbe pellerent. Piaculum vero huiuſmodi fuit. Cylon quidam Athenienſis fuit, vir, qui in ludis Olympiacis vicerat, inter veteres & generis nobilitate florens, & opibus potens. Uxorem autem duxerat filiam Theagenis, viri Megarenſis, qui tunc Megaris tyrannus erat. Cum autem Cylon Delphis oraculum conſuluiſſet, Deus ipſi reſpondit, ut celeberrimo Iovis die feſto Athenarum arcem occuparet. Ille vero, acceptis a Theagene copiis, & amicis perſuaſis, ubi advenerunt Olympia,

Ὀλύμπια τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι· νομίσας ἑορτήν τε τοῦ Διὸς μεγίστην εἶναι, καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν, Ὀλύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἢ ἄλλοθί που ἡ μεγίστη ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόησε, τό, τε μαντεῖον οὐκ ἐδήλου. ἔστι γὰρ καὶ Ἀθηναίοις Διάσια, ἃ καλεῖται Διὸς ἑορτὴ Μειλιχίου μεγίστη, ἔξω τῆς πόλεως· ἐν ᾗ πανδημεὶ θύουσι πολλοὶ, οὐχ ἱερεῖα, ἀλλὰ θύματα ἐπιχώρια. δοκῶν δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν, ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ προσκαθεζόμενοι ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ ἐπιγιγνομένου, οἱ Ἀθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρείᾳ, ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ,

quae in Peloponneſo celebrantur, urbis arcem occupavit, ut tyrannidem ſibi pararet: tum quia putabat, hunc eſſe maximum illum Iovis diem feſtum; tum etiam, quia ad ſe, qui in ludis Olympiacis victor fuiſſet, nonnihil pertinere ducebat. Sed utrum in Attica, an uſpiam alibi hic maximus dies feſtus a Deo dictus fuiſſet, nec ipſe tunc animadvertit, neque oraculum declaravit. Nam apud Athenienſes quoque ſunt Diaſia, quae maximus Iovis Milichii dies feſtus vocantur, & extra urbem celebrantur. In quo ex omni hominum genere, aetate, & conditione multi immolant non veras, ſed ex farinae ſubactae maſſa victimas ad verarum ſimilitudinem factas, quibus indigenae uti ſolebant. Sed cum oraculi vim ſe recte intelligere exiſtimaret, opus eſt aggreſſus. Quod poſtquam Athenienſes acceperunt, univerſi ex agris concurrentes opem reipublicae contra iſtos tulerunt, caſtriſque poſitis obſidere coeperunt. Sed cum tempus protraheretur, Athenienſes attriti diuturna ob-

ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα Ἄρχουσι τὴν φυλακήν τε καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι ᾗ ἂν ἄριστα διαγιγνώσκωσι. τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα Ἄρχοντες ἔπρασσον. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι, φλαύρως εἶχον, σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. ὁ μὲν οὖν Κύλων καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν· οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἐπιέζοντο, καί τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν, ὡς ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν, ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν. καθεζομένους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν ἐν τοῖς βωμοῖς, ἐν τῇ παρόδῳ διεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί

ſidione, magna ex parte diſceſſerunt, arcis cuſtodia rerumque ſumma novem Archontibus commiſſa, ut res illas, prout optimum fore iudicarent, arbitratu ſuo adminiſtrarent. Tunc autem novem Archontes magnam rerum ad rempublicam pertinentium partem adminiſtrabant. At qui cum Cylone obſidebantur, male ſe habebant, quia cibi & aquae inopia premebantur. Sed Cylon quidem, eiuſque frater aufugerunt. Ceteri vero, cum premerentur, quin etiam cum nonnulli fame iam necarentur, ad aram, quae eſt in arce, ſupplices ſederunt. Sed illi, quibus arcis cuſtodia ab Athenienſibus commiſſa fuerat, cum ipſos in templo morientes viderent, ſurgere iuſſerunt, polliciti, fore ut nullo maleficio ipſos afficerent; & tamen illinc abductos interfecerunt. Nonnullos etiam, qui ad Eumenidum, venerandarum Dearum, aras ſedebant, obiter interemerunt. Atque hac de cauſa ſcelerati & impii, quod ſcelus ac pia-

τε ἐκαλοῦντο, καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ᾽ ἐκείνων. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς τούτους· ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος, ὕστερον μετὰ Ἀθηναίων στασιαζόντων· τούς τε ζῶντας ἐλαύνοντες, καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀστᾶ ἀνελόντες, ἐξέβαλον. κατῆλθον μέντοι ὕστερον, καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔτι ἐστὶν ἐν τῇ πόλει.

ρκζ΄. Τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλαύνειν ἐκέλευον δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες, εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, καὶ νομίζοντες, ἐκπεσόντος αὐτοῦ, ῥᾷον σφίσι προχωρήσειν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἤλπιζον παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὅσον διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος. ὢν γὰρ δυνατώτατος τῶν

culum in Deam admiſiſſent, tam illi, quam omnes ab illis oriundi, ſunt appellati. Athenienſes igitur hos, qui huic piaculo erant obnoxii, in exſilium pepulerunt. Cleomenes etiam Lacedaemonius poſtea cum Athenienſibus ſeditione laborantibus expulit. Hi enim & vivos expulerunt, & defunctorum oſſa collecta abiecerunt. Poſtea tamen redierunt, eorumque genus eſt adhuc in civitate.

CXXVII. Hoc igitur piaculum Lacedaemonii exterminari iuſſerunt, Diis, ſcilicet, primum religionis ſpecie opem ferentes: at revera tum quia ſciebant, Periclem Xanthippi filium huic piaculo propter maternum genus affinem eſſe, tum etiam quia credebant, illo expulſo, ea, quae ab Athenienſibus fieri volebant, ſibi facilius ſucceſſura. Non tamen tam ſperabant hoc illi eventurum, quam hoc ipſum invidiam apud populum illi conflaturum, quaſi ob illius calamitatem magna ex parte hoc bellum eſſet futurum.

καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν, ἠναντιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμονίοις· καὶ οὐκ εἴα ὑπείκειν, ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα τοὺς Ἀθηναίους.

ρκη'. Ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντες ποτὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἱλώτων τοὺς ἱκέτας ἀπαγαγόντες, διέφθειραν. δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς. ἐγένετο δὲ τοιόνδε. ἐπειδὴ Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος τοπρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ κριθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δὲ

Nam cum potentiſſimus eſſet omnium ſuae aetatis hominum, cumque rempublicam adminiſtraret, omnibus in rebus adverſabatur Lacedaemoniis; nec ſinebat Athenienſes illis cedere, ſed ad bellum eos incitabat.

CXXVIII. Athenienſes vero & ipſi viciſſim Lacedaemoniis imperarunt, ut illos, qui piaculo ad Taenarum admiſſo tenebantur, ex urbe pellerent. Lacedaemonii enim, cum olim Helotas ſupplices ex Neptuni templo a Taenaro excitaſſent, eos abductos interfecerunt. Quamobrem etiam Lacedaemonii magnum illum terrae motum Spartae ſibi ipſis accidiſſe putant. Illos praeterea piaculum Palladis Chalcioecae tollere iuſſerunt. Id vero huiuſmodi fuit. Poſtquam Pauſanias Lacedaemonius, a Spartanis primum revocatus ab imperio, quod in Helleſponto habebat, cauſaque apud illos dicta, ab ipſis eſt abſolutus, & innocens habitus, publice quidem ad nullam expeditionem poſtea am-

αὐτὸς τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα, ἄνευ Λακεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλήσποντον· τῷ μὲν λόγῳ, ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ, τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα βουλόμενος πράσσειν· ὥσπερ καὶ τοπρῶτον ἐπεχείρησεν, ἐφιέμενος τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς βασιλέα κατέθετο, καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο. Βυζάντιον γὰρ ἑλὼν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἀναχώρησιν (εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ, καὶ βασιλέως προσήκοντές τινες καὶ ξυγγενεῖς, οἳ ἑάλωσαν ἐν αὐτῷ) τότε τούτους οὓς ἔλαβεν, ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων· τῷ δὲ λόγῳ, ἀπέδρασαν αὐτόν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ Ἐρετριέως, ᾧπερ ἐπέτρεψε τό, τε Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν τὸν Γόγγυλον φέροντα

plius eſt emiſſus: ſed ipſe, privatim ſumta triremi Hermionide, ſine Lacedaemoniis abiit in Helleſpontum, verbis quidem, & ut ipſe iactabat, ad Graecum bellum; re vero ipſa, quia ſuſceptum negotium cum rege tranſigere volebat: quemadmodum & initio rem aggreſſus fuerat, Graeciae principatum affectans. Atque hinc primum beneficium apud regem collocavit, totiuſque rei fecit initium. Cum enim poſt ſuum e Cypro reditum, priore adventu Byzantium occupaſſet, (Medi autem, & quidam regis neceſſarii & cognati, qui in eo capti fuerant, id tenebant:) tunc hos, quos ceperat, clam ceteris ſociis ad regem remiſit. Sed rumore, quem de illis ſparſerat, ex ipſius manibus aufugerant. In his autem peragendis uſus eſt opera & auxilio Gongyli Eretrienſis, cuius fidei & Byzantium & captivos commiſerat. Miſit etiam Gongylum cum epiſto-

αὐτῷ. ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε καὶ ἐν αὐτῇ, ὡς ὕστερον ἀνευρέθη. Παυσανίας ὁ ἡγεμὼν τῆς Σπάρτης τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι βουλόμενος, ἀποπέμπει δορὶ ἑλών· καὶ γνώμην ποιοῦμαι, εἰ καί σοι δοκεῖ, θυγατέρα τε τὴν σὴν γῆμαι, καί σοι Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὑποχείριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξαι, μετὰ σοῦ βουλευόμενος. εἰ οὖν τι σὲ τούτων ἀρέσκει, πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν, δι᾽ οὗ τολοιπὸν τοὺς λόγους ποιησόμεθα.

ρκθ΄. Τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Ξέρξης δὲ ἥσθη τε τῇ ἐπιστολῇ, καὶ ἀποστέλλει Ἀρτάβαζον τὸν Φαρνάκου ἐπὶ θάλασσαν, καὶ κελεύει αὐτὸν τήν τε Δασκυλῖτιν σατραπείαν παραλαβεῖν, Μεγαβάτην ἀπαλλάξαντα, ὃς πρότερον ἦρχε· καὶ παρὰ Παυσανίαν ἐς Βυζάντιον ἐπιστολὴν ἀντεπετίθει αὐτῷ, ὡς τάχιστα

la, quam ad ipſum regem ferebat. Haec autem in ea continebantur, ut poſtea compertum eſt. *Pauſanias dux Spartae, hos, quos armis cepit, tibi gratificari cupiens, remittit. Habeoque in animo (ſi tibi quoque placet) filiam tuam in matrimonium ducere; & Spartam, & ceteram Graeciam ſub tuam poteſtatem redigere. Exiſtimo autem me poſſe haec peragere, ſi tecum conſilia communicem. Si quid igitur horum tibi placet, hominem fidum ad mare mittas face, per quem poſthac colloquemur, & rem tranſigemus.*

CXXIX. Atque haec ſunt, quae in illa epiſtola verbis diſertiſſimis continebantur. Xerxes vero laetatus eſt hac epiſtola, & Artabazum Pharnaci filium ad mare miſit, eumque iuſſit accipere provinciam Daſcylitin, Megabate, qui ei ante praefuerat, dimiſſo; eique viciſſim epiſtolam ad Pauſaniam dedit, imperans, ut eam Byzantium quam ce-

διαπέμψαι, καὶ τὴν σφραγῖδα ἀποδεῖξαι· καὶ ἤν τι αὐτῷ Παυσανίας παραγγέλλῃ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πράσσειν ὡς ἄριστα καὶ πιστότατα. ὁ δὲ ἀφικόμενος, τά τε ἄλλα ἐποίησεν ὥσπερ εἴρητο, καὶ τὴν ἐπιστολὴν διέπεμψεν. ἀντεγέγραπτο δὲ τάδε· Ὧδε λέγει βασιλεὺς Ξέρξης Παυσανίᾳ, καὶ τῶν ἀνδρῶν οὕς μοι πέραν θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου διέσωσας, κείσεταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐσαεὶ ἀνάγραπτος, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἀπό σου ἀρέσκομαι. καί σε μήτε νὺξ μήθ' ἡμέρα ἐπισχέτω ὥστε ἀνεῖναι πράσσειν τὶ ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ· μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δαπάνῃ κεκωλύσθω, μηδὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴποι δεῖ παραγίγνεσθαι· ἀλλὰ μετ' Ἀρταβάζου ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ὄν σοι ἔπεμψα, πράσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ τὰ σὰ, ὅπῃ κάλλιστα καὶ ἄριστα ἕξει ἀμφοτέροις.

lerrime mitteret, illique ſigillum oſtenderet: &, ſi quid Pauſanias de ſuis negotiis mandaret, quam rectiſſime & quam fideliſſime conficeret. Ille vero eo profectus, cum alia fecit, quemadmodum fuerat imperatum, tum etiam epiſtolam miſit. Hoc autem reſponſum in ea ſcriptum erat. *Rex Xerxes Pauſaniae ſic reſpondet: Cum ob viros, quos mihi trans mare incolumes Byzantio remiſiſti, beneficii gratia in domo noſtra tibi perpetuo manebit repoſita, ſcriptiſque nunquam delendis mandata; tum etiam tua verba mihi placent. Ac te neque nox neque dies remoretur, ita ut remiſſe agas quidquam eorum, quae mihi polliceris: neque auri, neque argenti impenſis haec impediantur, neque ulla copiarum multitudine, ſi quo ſit veniendum; ſed cum Artabazo, viro probo ac fideli, quem ad te miſi, meas tuaſque res, prout e dignitate ac utilitate utriuſque noſtrûm maxime eſſe iudicaris, tranſige confidenter.*

ρλ'. Ταῦτα λαβὼν ὁ Παυσανίας τὰ γράμματα, ὢν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Πλαταιᾶσιν ἡγεμονίαν, πολλῷ τότε μᾶλλον ἦρτο, καὶ οὐκέτι ἠδύνατο ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν· ἀλλὰ σκευάς τε Μηδικὰς ἐνδυόμενος ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἐξῄει, καὶ διὰ τῆς Θρᾴκης πορευόμενον αὐτὸν Μῆδοι καὶ Αἰγύπτιοι ἐδορυφόρουν. τράπεζάν τε Περσικὴν παρετίθετο, καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἠδύνατο, ἀλλ' ἔργοις βραχέσι προὐδήλου ἃ τῇ γνώμῃ μειζόνως ἐσέπειτα ἔμελλε πράξειν. δυσπρόσοδόν τε αὐτὸν παρεῖχε, καὶ τῇ ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο ἐς πάντας ὁμοίως, ὥστε μηδένα δύνασθαι προσιέναι. διόπερ καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἥκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη.

ρλα'. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι, τό, τε πρῶ-

CXXX. Pauſanias, his literis acceptis, cum magnam auctoritatem iam ante apud Graecos haberet, & ab illis valde honoraretur propter imperium ad Plataeas geſtum, tunc animos longe magis efferre coepit, nec amplius conſuetis ac patriis inſtitutis vivere potuit: ſed cultu Medico ornatus prodiit Byzantio, eiuſque per Thraciam euntis latera Medi & Aegyptii ſatellites, armati ſtipabant. Menſam quoque Perſicam ſibi apponi curabat: neque ſuas cogitationes amplius continere poterat; ſed paucis levibuſque rebus aperte prodebat res magnas, quas animo conceperat, & poſtea peragere ſtatuerat. Praeterea ſe cunctis aditu difficilem praebebat, & iracundia adeo gravi in omnes pariter utebatur, ut ad eum nullus poſſet accedere. Quamobrem etiam potiſſimum ſocii ad Athenienſium partes tranſiverunt, ſeque illis adiunxerunt.

CXXXI. Lacedaemonii vero, his auditis, propter haec

τον δι' αὐτὰ ταῦτα ἀνεκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴ τῇ Ἑρμιονίδι νηῒ τοδεύτερον ἐκπλεύσας, οὐ κελευσάντων αὐτῶν, τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῶν. καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βίᾳ ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθεὶς, ἐς μὲν τὴν Σπάρτην οὐκ ἐπανεχώρει, ἐς δε Κολωνὰς τὰς Τρωϊάδας ἱδρυθεὶς, πράσσων τε ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποιούμενος. οὕτω δὴ οὐκέτι ἐπέσχον, ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ Ἔφοροι, καὶ σκυτάλην, εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι· εἰ δὲ μὴ, πόλεμον αὐτῷ Σπαρτιάτας προαγορεύειν. ὁ δὲ, βουλόμενος ὡς ἥκιστα ὕποπτος εἶναι, καὶ πιστεύων χρήμασι διαλύσειν τὴν διαβολὴν, ἀνεχώρει τοδεύτερον ἐς Σπάρτην. καὶ ἐς μὲν τὴν εἱρκτὴν ἐσπίπτει τοπρῶτον ὑπὸ τῶν Ἐφόρων (ἔξεστι δὲ τοῖς Ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο) ἔπειτα διαπραξάμενος, ὕστερον ἐξῆλθε, καὶ

ipſa & primum eum revocarunt, & poſtquam iterum Hermionide navi vectus, ipſorum iniuſſu, huiuſmodi facinora facere videbatur. Et Byzantio ab Athenienſibus obſeſſo per vim pulſus, Spartam quidem non revertebatur: at ipſis nuntiabatur, eum ſedes ad agri Troiani Colonas poſuiſſe, & conſilia cum barbaris agitare, neque publici boni cauſa diutius illic manere: ita demum non amplius ſuperſederunt, ſed Ephori, miſſo caduceatore & ſcytale, imperarunt, ne a caduceatore diſcederet; alioqui, Spartanos ei, ut hoſti, bellum indicere ſignificarunt. Ille vero, cum quam minimum ſuſpectus eſſe vellet, & crimen obiectum ſe pecuniis diluturum ſperaret, iterum Spartam rediit. Ac primum quidem ab Ephoris in carcerem eſt coniectus, (Ephoris enim regem ita tractare licet) deinde vero re cum magiſtratibus tranſacta, poſtea inde exivit, ſeque reum

καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν τοῖς βουλομένοις περὶ αὐτῶν ἐλέγχειν.

ρλβʹ. Καὶ φανερὸν μὲν εἶχον οὐδὲν οἱ Σπαρτιᾶται σημεῖον, οὔτε οἱ ἐχθροὶ, οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, ὅτῳ ἂν πιστεύσαντες βεβαίως ἐτιμωροῦντο ἄνδρα γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα, καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα. Πλείσταρχον γὰρ τὸν Λεωνίδου, ὄντα βασιλέα καὶ νέον ἔτι, ἀνεψιὸς ὢν ἐπετρόπευεν. ὑποψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε, τῇ τε παρανομίᾳ, καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων, μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι. τά τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν, εἴτι που ἐξεδεδιῄτητο τῶν καθεστώτων νομίμων, καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν τρίποδα ποτὲ τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγεῖον τόδε,

conſtituit, & crimina ſibi obiecta cuilibet in iudicio coarguendi poteſtatem fecit.

CXXXII. Spartani vero nullum quidem manifeſtum ſignum habebant, neque ipſius inimici, neque univerſa civitas, quo ſine dubitatione freti ſupplicium ſumerent de viro, qui & regio genere natus, & honore magno tunc temporis praeditus erat. Pliſtarchi enim Leonidae filii, cum rex & puer adhuc eſſet ipſe, qui eius erat conſobrinus, tutelam geſſerat. Ceterum multas ſuſpiciones praebebat, cum ob morum inſolentiam, tum etiam ob barbarorum aemulationem, ſe nolle in praeſenti rerum ſtatu acquieſcere: & cum alias eius actiones accurate conſiderabant, ſi qua in re a moribus receptis & patriis inſtitutis receſſiſſet, & ſtudia ab his aliena ſecutus fuiſſet; tum etiam quod olim in tripode, qui Delphis erat, quem Graeci ex primitiis manubiarum, a Medis victis ablatarum, Deo dicaverant, hoc

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς, ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων,
Παυσανίας, Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε.

τὸ μὲν οὖν ἐλεγεῖον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθὺς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο· καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαστὶ τὰς πόλεις, ὅσαι ξυγκαθελοῦσαι τὸν βάρβαρον, ἐστήσαντο ἀνάθημα. τοῦ μέντοι Παυσανίου ἀδίκημα καὶ τοῦτ' ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπεί γε δὴ ἐν τούτῳ καθειστήκει, πολλῷ μᾶλλον παρόμοιον πραχθῆναι ἐφαίνετο τῇ παρούσῃ διανοίᾳ. ἐπυνθάνοντο δὲ καὶ εἰς τοὺς Εἵλωτας πράσσειν τὶ αὐτόν. καὶ ἦν δὲ οὕτως. ἐλευθέρωσίν τε γὰρ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς καὶ πολιτείαν, ἢν ξυνεπαναστῶσι, καὶ τὸ πᾶν ξυγκατεργάσωνται. ἀλλ' οὐδ' ὡς οὐδὲ τῶν Εἱλώτων μηνυταῖς τισι πιστεύσαντες, ἠξίωσαν νεώτερόν τι ποιεῖν εἰς αὐτόν· χρώμενοι τῷ τρόπῳ ᾧπερ εἰώθασιν

diſtichum ſcriptum ipſe privatim inſcribendum cenſuiſſet:

Poſtquam Graecorum dux agmina Medica fudit,
Phoebo Pauſanias haec monumenta dedit.

ſed Lacedaemonii hoc epigramma protinus ex tripode tunc exſculpſerunt, & in eo ſingulas civitates nominatim inſcripſerunt, quotquot armis, opibuſque coniunctis barbarum profligaverant, & donum iſtud Deo dicaverant. Hoc igitur etiam inter cetera iniuſta Pauſaniae facinora numerabatur, & poſtquam in hoc ſtatu res eius eſſe coeperunt, tunc multo magis hoc eius factum praeſenti perduellionis conſilio conſentaneum eſſe videbatur. Quin etiam audiebant, eum aliquid cum ſervis agitare: quod verum erat; libertatem enim & civitatem ipſis pollicebatur, ſi ſecum inſurrexiſſent, ſummamque rei ſecum tranſegiſſent. Sed tamen ne ſic quidem, ullis ſervorum indiciis habita fide, quidquam novi in ipſum ſtatuere voluerunt, utentes mo-

ἐς σφᾶς αὐτοὺς, μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου, ἄνευ ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων, βουλεῦσαί τι ἀνήκεστον· πρίν γε δὴ αὐτοῖς, ὡς λέγεται, ὁ μέλλων τὰς τελευταίας βασιλεῖ ἐπιστολὰς πρὸς Ἀρτάβαζον κομιεῖν, ἀνὴρ Ἀργίλιος, παιδικὰ ποτὲ ὢν αὐτοῦ, καὶ πιστότατος ἐκείνῳ, μηνυτὴς γίγνεται· δείσας κατὰ ἐνθύμησίν τινα ὅτι οὐδείς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο· καὶ παραποιησάμενος σφραγῖδα, ἵνα, ἢν ψευσθῇ τῆς δόξης, ἢ καὶ ἐκεῖνος μεταγράψαι τὶ αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνῷ, λύει τὰς ἐπιστολάς· ἐν αἷς ὑπονοήσας τὶ τοιοῦτον προσεπεστάλθαι, καὶ αὐτὸν εὗρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν.

ρλγ'. Τόδε δὴ οἱ Ἔφοροι, δείξαντος αὐτοῦ τὰ γράμματα, μᾶλλον μὲν ἐπίστευσαν, αὐτήκοοι δὲ βουληθέν-

re, quo erga ſe ipſos uti conſueverunt, ut non ſint celeres ad aliquid gravius de viro Spartano ſine manifeſtiſſimis ac minime dubiis indiciis decernendum: donec tandem quidam, (ut fertur,) qui poſtremas epiſtolas ad regem ſcriptas erat ad Artabazum perlaturus, vir Argilius, qui quondam eius amaſius fuerat, idemque illi fideliſſimus, ad eos indicium detulit; territus quadam ſuſpicione, quae ipſi in mentem venerat, quod nullus de nuntiis ante ſe miſſis adhuc rediiſſet. Quare cum ſigillum Pauſaniae ſigillo ſimile feciſſet, (ut, ſi opinione ſua deceptus fuiſſet, aut etiam ſi quid ille mutare voluiſſet, non agnoſceret) epiſtolarum vincula laxavit. In quibus ſuſpicatus aliquid huiuſmodi praeterea mandatum eſſe, ſe quoque ſcriptum caedique deſtinatum invenit.

CXXXIII. Cum igitur ille has literas Ephoris tunc oſtendiſſet, vehementius illi quidem, quam ante, crediderunt. Ce-

τες ἔτι γενέσθαι αὐτοῦ Παυσανίου τὶ λέγοντος, ἀπὸ παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Ταίναρον ἱκέτου οἰχομένου, καὶ σκηνησαμένου διπλῆν διαφράγματι καλύβην· ἐς ἣν τῶν τε Ἐφόρων ἐντός τινας ἔκρυψε, καὶ Παυσανίου ὡς αὐτὸν ἐλθόντος, καὶ ἐρωτῶντος τὴν πρόφασιν τῆς ἱκετείας, ᾔσθοντο πάντα σαφῶς, αἰτιωμένου τοῦ ἀνθρώπου τά τε περὶ αὐτοῦ γραφέντα, καὶ τἄλλα ἀποφαίνοντος καθ' ἕκαστον, ὡς οὐδὲν πώποτε αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς βασιλέα διακονίαις παραβάλοιτο, προτιμηθείη δ' ἐν ἴσῳ τοῖς πολλοῖς τῶν διακόνων ἀποθανεῖν· κἀκείνου αὐτά τε ταῦτα ξυνομολογοῦντος, καὶ περὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἐῶντος ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ πίστιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διδόντος τῆς ἀναστάσεως, καὶ ἀξιοῦντος ὡς τάχιστα πορεύεσθαι, καὶ μὴ τὰ πρασσόμενα διακωλύειν.

terum quia praeterea ſuis ipſorum auribus aliquid, ipſius Pauſaniae loquentis ore prolatum, audire vellent; ex compoſito vir ille ſupplex ad Taenarum confugit, ibique tugurium conſtruxit, quod ſepto interpoſito diſcluſum erat, in quo quoſdam de Ephoris abſcondidit: cumque Pauſanias ad ipſum veniſſet, & ſupplicationis cauſam ex illo quaereret, omnia plane audiverunt; dum ille conqueretur de rebus in ſuam perniciem ab ipſo ſcriptis, dum etiam alia ſingulatim declararet, quomodo nunquam in obeundis apud regem miniſteriis ipſum ullis periculis obieciſſet, & tamen dignus habitus fuiſſet, qui, aeque ac multi alii ipſius miniſtri, caederetur. Ille autem & haec ipſa confeſſus eſt, nec eum propter id, quod tunc acciderat, iraſci permiſit; ſed fidem ei dedit, & ex templo impune ſurgere iuſſit, ac oravit, ut quam celerrime pergeret, nec ſua negotia impediret.

ρλδ′. Ἀκούσαντες δὲ ἀκριβῶς, τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ Ἔφοροι· βεβαίως δὲ ἤδη εἰδότες, ἐν τῇ πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο. λέγεται δ᾽ αὐτὸν μέλλοντα ξυλληφθήσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ, ἑνὸς μὲν τῶν Ἐφόρων τὸ πρόσωπον προσιόντος ὡς εἶδε, γνῶναι ἐφ᾽ ᾧ ἐχώρει· ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρησαμένου, καὶ δηλώσαντος εὐνοίᾳ, πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμῳ, καὶ προκαταφυγεῖν· ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ τέμενος. καὶ ἐς οἴκημα οὐ μέγα, ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ, ἐσελθὼν, ἵνα μὴ ὑπαίθριος ταλαιπωροίη, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ, τοπαραυτίκα μὲν ὑστέρησαν τῇ διώξει· μετὰ δὲ τοῦτο, τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφεῖλον, καὶ τὰς θύρας, ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν, καὶ ἀπολαβόντες εἴσω, ἀπῳκοδόμησαν. προσκαθεζόμενοί τε, ἐξεπολιόρκησαν λιμῷ. καὶ μέλλοντος

CXXXIV. Tunc vero Ephori, his omnibus diligenter auditis, abierunt. Cum autem rem plane compertam iam haberent, eum in urbe comprehendere conabantur. Fama autem eſt, ipſum, cum in via iam comprehendendus eſſet, cumque unius Ephororum ad ſe accedentis vultum conſpexiſſet, cognoviſſe, qua de cauſa veniret: cumque alius pro benevolentia, qua ipſum proſequebatur, nutu clandeſtino rem ipſi ſignificaſſet, ad templum Palladis Chalcioecae curſu ſe proripuiſſe, & fuga ceteros antevertiſſe: fanum autem erat vicinum. Et in exiguam templi aediculam ingreſſus, ne ſub dio agens aliquid incommodi pateretur, in ea ſe continebat. Illi vero, qui eum inſequebantur, tunc quidem aſſequi non potuerunt: ſed poſtea & ipſius aediculae tectum ſuſtulerunt, & valvas, cum eum intus eſſe obſervaſſent, & ingreſſum circumdediſſent, muro obſtruxerunt; eumque obſidentes, fame expugnarunt: & cum ani-

αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὥσπερ εἶχεν ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι, ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνουν ὄντα. καὶ ἐξαχθεὶς, ἀπέθανε παραχρῆμα. καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Καιάδαν, οὗπερ τοὺς κακούργους ἐμβάλλειν εἰώθεισαν· ἔπειτα ἔδοξε πλησίον που κατορύξαι. ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς τόν τε τάφον ὕστερον ἔχρησε τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν οὗπερ ἀπέθανε, (καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ προτεμενίσματι, ὃ γραφῇ στῆλαι δηλοῦσι) καὶ ὡς ἄγος αὐτοῖς ὂν τὸ πεπραγμένον, δύο σώματα ἀνθ' ἑνὸς τῇ Χαλκιοίκῳ ἀποδοῦναι. οἱ δὲ, ποιησάμενοι χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο, ὡς ἀντὶ Παυσανίου ἀνέθησαν.

ρλε'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος κρίναντος, ἀντεπέταξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐλαύνειν αὐτό. τοῦ δὲ Μηδισμοῦ τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμόνιοι, πρέ-

mam iam eſſet efflaturus, illi, ut ſe in aedicula habebat cognoſcentes, eum ex templo adhuc ſpirantem efferunt: ille vero, cum elatus eſſet, confeſtim mortuus eſt. Eum autem in Caeadem deiecturi erant, quo facinoroſos homines deiicere ſolent: ſed poſtea viſum eſt ipſis, eum in aliquo loco propinquo defodere. Sed Deus, qui Delphis eſt, oraculum poſtea reddidit Lacedaemoniis, quo iuſſit eos ſepultum Pauſaniae cadaver eo transferre, ubi animam efflaverat: (& nunc in fani veſtibulo ſitum eſt, quod lapides literis inciſis declarant) & quia hoc ipſorum facinus piaculo non carebat, duo corpora pro uno Palladi Chalcioecae perſolvere. Illi vero duas ſtatuas aeneas fecerunt, quas pro Pauſania Deae conſecrarunt.

CXXXV. Athenienſes igitur, quod vel ipſe Deus piaculum ab illis admiſſum iudicaſſet, viciſſim & ipſi Lacedaemoniis imperarunt, ut hoc exterminarent. At Lacedae-

σβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους, ξυνεπητιῶντο καὶ τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς εὕρισκον ἐκ τῶν περὶ Παυσανίαν ἐλέγχων· ἠξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν. οἱ δὲ, πεισθέντες (ἔτυχε γὰρ ὠστρακισμένος, καὶ ἔχων δίαιταν μὲν ἐν Ἄργει, ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον) πέμπουσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἑτοίμων ὄντων ξυνδιώκειν, ἄνδρας οἷς εἴρητο ἄγειν ὅπου ἂν περιτύχωσιν.

ρλϛʹ. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προαισθόμενος φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης. δεδιέναι δὲ φασκόντων τῶν Κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν, ὥστε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπέχθεσθαι, διακομίζεται ὑπ᾽ αὐτῶν ἐς τὴν ἤπειρον τὴν καταντικρύ. καὶ διω-

monii, legatis ad Athenienſes miſſis, Themiſtoclem etiam criminabantur, quod & ipſe cum Medis ſenſiſſet, quemadmodum fecerat Pauſanias, ut ex manifeſtis indiciis quaeſtionis, de Pauſaniae criminibus habitae, compertum habebant; & petebant, ut ille iiſdem ſuppliciis afficeretur. Illi vero, fidem verbis illorum habentes, (iam enim Themiſtocles patria per oſtraciſmum pulſus erat, & Argis quidem habitabat; ſed tamen & per ceteras Peloponneſi partes crebro commeabat) mittunt una cum Lacedaemoniis, ad illum ſimul perſequendum paratis, quoſdam cum mandatis, ut eum adducerent, ubicunque terrarum nanciſcerentur.

CXXXVI. Themiſtocles vero cum rem praeſenſiſſet, ex Peloponneſo in Corcyram profugit, quod de Corcyraeis bene meritus eſſet. Sed cum illi dicerent, ſe vereri, ne, ſi ipſum apud ſe retinerent, in Lacedaemoniorum & Athenienſium odium ac inimicitias incurrerent; in oppoſitam continentem ab ipſis deducitur. Et inſequentibus iis, qui-

κόμενος ὑπὸ τῶν προστεταγμένων, κατὰ πύστιν οἷ χωροίη, ἀναγκάζεται κατά τι ἄπορον παρὰ Ἄδμητον τὸν Μολοσσῶν βασιλέα, ὄντα αὐτῷ οὐ φίλον, καταλῦσαι. καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν· ὁ δὲ, τῆς γυναικὸς ἱκέτης γενόμενος, διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον τοῦ Ἀδμήτου, δηλοῖ τε ὅς ἐστι, καὶ οὐκ ἀξιοῖ, εἴτι ἄρα αὐτὸς ἀντεῖπεν αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι. καὶ γὰρ ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενεστέρου ἐν τῷ παρόντι κακῶς πάσχειν· γενναῖον δὲ εἶναι τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ ἴσου τιμωρεῖσθαι. καὶ ἅμα, αὐτὸς μὲν ἐκείνῳ χρείας τινὸς, καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι, ἐναντιωθῆναι· ἐκεῖνον δ' ἂν, εἰ ἐκδοίη αὐτὸν (εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται) σωτηρίας αν

bus hoc imperatum fuerat, qui perpetuo ſciſcitabantur, quonam ille iret, propter magnam conſilii inopiam coactus eſt divertere ad Admetum, Moloſſorum regem, qui non erat ipſi amicus. Atque ille quidem tunc forte domi non erat. Hic vero ab illius uxore, ad quam ſupplex acceſſerat, edoctus monetur, ut ſumto ſuo ipſorum filio ad lares ſederet. Cumque non multo poſt Admetus rediiſſet, ei indicavit, quis eſſet. Et facinus illo indignum fore dixit, (ſi quid forte ipſe contra illum dixiſſet, eique Athenienſes oranti adverſatus fuiſſet) profugum ulciſci. Se enim in praeſentia longe imbecilliorem, ab illo laeſum iri; ſed generoſi eſſe animi, pares pari conditione ulciſci: ſimul etiam ſe quidem illi de commodo quodam, non autem de ſalute laboranti, adverſatum fuiſſe. Illum vero, ſi ſe ſuis inimicis traderet, (cum dixiſſet, quinam eſſent, qui ſe perſequerentur, & qua de cauſa) ſe vitae incolumitate privaturum.

τῆς ψυχῆς ἀποστερῆσαι. ὁ δὲ ἀκούσας, ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος, ὥσπερ καὶ ἔχων αὐτὸν ἐκαθέζετο, καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο.

ρλζ'. Καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ τοῖς τε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἐλθοῦσι, καὶ πολλὰ εἰποῦσιν, οὐκ ἐκδίδωσιν, ἀλλ' ἀποστέλλει, βουλόμενον ὡς βασιλέα πορευθῆναι, ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν πεζῇ, ἐς Πύδναν τὴν Ἀλεξάνδρου. ἐν ᾗ ὁλκάδος τυχὼν ἀναγομένης ἐπ' Ἰωνίας, καὶ ἐπιβὰς, καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὃ ἐπολιόρκει Νάξον· καὶ (ἦν γὰρ ἀγνὼς τοῖς ἐν τῇ νηῒ) δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅστις ἐστὶ, καὶ δι' ἃ φεύγει· καὶ, εἰ μὴ σώσει αὐτὸν, ἔφη ἐρεῖν ὅτι χρήμασι πεισθεὶς αὐτὸν ἄγει· τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι, μηδένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεὼς μέχρι πλοῦς γένηται. πειθομένῳ δ' αὐτῷ χάριν ἀπομνήσεσθαι

Ille vero, his auditis, eum cum ſuo filio, (ut etiam illum tenens ſedebat) ſurgere iuſſit: hoc autem maximum erat ſupplicandi genus.

CXXXVII. Nec Lacedaemoniis & Athenienſibus, eo non multo poſt profectis, & longa oratione uſis, eum tradere voluit; ſed dimiſit, cupientem ad regem pergere, itinere pedeſtri ad alterum mare, ad urbem Pydnam, quae erat Alexandri: ubi navem onerariam nactus, quae in Ioniam proficiſcebatur, eam conſcendit, & tempeſtate delatus eſt in caſtra Athenienſium, qui Naxum obſidebant. Et (ignotus enim erat iis, qui in navi vehebantur) territus nauclero declaravit, quis eſſet, & qua de cauſa fugeret: & niſi ſe ſervaret, dixit, ſe dicturum, ſe ab eo pecuniis adducto duci: periculum autem vitari poſſe, ſi nullus ex navi exiret, donec idonea navigandi tempeſtas ſeſe ipſis of-

ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος ποιεῖται ταῦτα, καὶ ἀποσαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου, ὕστερον ἀφικνεῖται ἐς Ἔφεσον. καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν τε ἐθεράπευσε χρημάτων δόσει, (ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕστερον ἔκ τε Ἀθηνῶν παρὰ τῶν φίλων, καὶ ἐξ Ἄργους, ἃ ὑπεξέκειτο) καὶ μετὰ τῶν κάτω Περσῶν τινος πορευθεὶς ἄνω, ἐσπέμπει γράμματα εἰς βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου, νεωστὶ βασιλεύοντα. ἐδήλου δ᾽ ἡ γραφὴ ὅτι, Θεμιστοκλῆς ἥκω παρά σε, ὃς κακὰ μὲν πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκῃ ἠμυνόμην· πολὺ δ᾽ ἔτι πλείω ἀγαθὰ, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοὶ, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο. καί μοι εὐεργεσία ὀφείλεται, (γράψας τήν τε ἐκ Σα-

ferret. Quod ſi ſibi morem geſſiſſet, dixit ſe memori animo pro meriti magnitudine gratiam ei relaturum. Nauclerus autem haec fecit, quae ille petierat, & cum diem ac noctem in ancoris & ſalo ſtetiſſet ſupra Athenienſium caſtra, poſtea Epheſum pervenit. Themiſtocles vero eum liberaliter eſt proſecutus, pecunias ei largitus, (poſtea enim pecuniae ad eum venerunt, & Athenis ab amicis miſſae, & Argis eae, quae clam ibi depoſitae fuerant) & cum quodam illorum Perſarum, qui orae maritimae praeerant, in loca mediterranea profectus, literas miſit ad regem Artaxerxem, Xerxis filium, qui nuper regnare coeperat. Hoc autem in illis literis erat ſcriptum: *Themiſtocles ad te venio, qui ex omnibus Graecis unus veſtram familiam plurimis affeci malis, quamdiu neceſſitate compulſus patrem tuum, qui mihi bellum inferebat, propulſavi. Sed longe pluribus beneficiis eum affeci, poſtquam mihi quidem tuta, illi vero periculoſa reverſio*

λαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο τότε δι᾽ αὐτὸν, οὐ διάλυσιν) καὶ νῦν ἔχων σὲ μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι, πάρειμι, διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. βούλομαι δ᾽ ἐνιαυτὸν ἐπισχὼν, αὐτός σοι περὶ ὧν ἥκω δηλῶσαι.

ρλή. Βασιλεὺς δὲ, ὡς λέγεται, ἐθαύμασέ τε αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, καὶ ἐκέλευσε ποιεῖν οὕτως. ὁ δ᾽ ἐν τῷ χρόνῳ ὃν ἐπέσχε, τῆς τε Περσίδος γλώσσης ὅσα ἠδύνατο κατενόησε, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς χώρας. ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν, γίγνεται παρ᾽ αὐτῷ μέγας, καὶ ὅσος οὐδείς πω Ἑλλήνων, διά τε τὴν προϋπάρχουσαν ἀξίωσιν, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλπίδα, ἣν

fuit. Et beneficium mihi debetur. (Nam ſcripſerat Themiſtocles, quomodo & patrem ipſius regis ante monuiſſet de Graecorum receptu ex Salamine, & de pontibus non ſolutis, quos a Graecis victoribus ruptum iri, propter ipſum tunc falſo ſimulaverat.) *Et nunc ego, qui magnis beneficiis te afficere poſſum, adſum, quem Graeci perſequuntur propter benevolentiam, qua te proſequor. Anno autem ſuperſedens, ipſe coram adventus mei cauſam tibi declarare volo.*

CXXXVIII. Rex vero, ut aiunt, eius conſilium & animum eſt admiratus, eumque ita facere iuſſit. Hic vero unius anni ſpatio, quo ſuperſedit, quidquid diſci potuit & linguae Perſicae & morum illius regionis, didicit. Exactoque anno ad regem profectus, apud eum magnam auctoritatem eſt adeptus, & quantam nullus unquam Graecorum aſſecutus fuerat, cum propter priſtinam dignitatem, tum etiam propter ſpem, quam ei praebebat, promittens, fore, ut Graeciam ſub eius poteſtatem redigeret: praeci-

ὑπετίθει αὐτῷ δουλώσειν· μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ πεῖραν διδοὺς ξυνετὸς φαίνεσθαι. ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας, καὶ διαφερόντως τὶ ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. οἰκεία γὰρ ξυνέσει, καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν, οὔτ᾽ ἐπιμαθὼν, τῶν τε παραχρῆμα δι᾽ ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιπλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής. καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε· ὧν δὲ ἄπειρος εἴη, κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο. τό, τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα, καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι, κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. νοσήσας δὲ, τελευτᾷ τὸν βίον. λέγουσι δέ τινες καὶ

pue vero quod prudens eſſe videretur, ſuaeque prudentiae ſpecimen dediſſet. Themiſtocles enim manifeſtam ſui ingenii vim certiſſime demonſtraverat, & hac in re multo maiore admiratione, quam ullus alius, dignus erat. Nam naturali prudentia praeditus erat, nec quidquam aut ante aut poſtea didicerat, quod eam augeret; & rerum improviſarum, cum breviſſima deliberatione iudex erat praeſtantiſſimus, & futurarum, ac eventus ipſarum plerumque optimus coniector; quae autem in manibus habebat, ea etiam explicare atque exſequi poterat; quorum vero eſſet imperitus, ab his commode iudicandis non erat alienus; quid etiam melius, quidve deterius eſſet in rebus adhuc obſcuris & incertis, optime proſpiciebat. Utque rem totam paucis expediam, & naturae bonitate, & conſilii celeritate, vir iſte maxime idoneus fuit ad explicandum ex tempore, quae ad rem facerent, & e re eſſent. Morbo autem corre-

ἑκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτὸν, ἀδύνατον νομίσαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ ἃ ὑπέσχετο. μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ Ἀσιανῇ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βασιλέως αὐτῷ, Μαγνησίαν μὲν, ἄρτον, ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ· Λάμψακον δὲ, οἶνον (ἐδόκει γὰρ πολυοινότατον τῶν τότε εἶναι) Μυοῦντα δὲ, ὄψον. τὰ δὲ ὀστᾶ φασὶ κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἴκαδε, κελεύσαντος ἐκείνου, καὶ τεθῆναι κρύφα Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ. οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν, ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ Παυσανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' ἑαυτοὺς Ἑλλήνων, οὕτως ἐτελεύτησε.

ρλθ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσ-

ptus, vita eſt defunctus. Quidam autem aiunt, eum ſponte etiam hauſto veneno deceſſiſſe, quod exiſtimaſſet, ſe non poſſe praeſtare, quae regi promiſiſſet. Itaque monumentum eius exſtat in foro urbis Magneſiae, quae eſt in Aſia: nam huic regioni praefuit, quam rex ipſi dederat. Magneſiam enim ei dederat pro pane: quae quotannis quinquaginta talenta pendebat. Lampſacum vero, pro vino: (hoc enim oppidum ceteras illius ſeculi urbes vini copia ſuperare videbatur.) Myuntem vero, pro opſonio. Eius autem oſſa a propinquis domum, ipſius iuſſu, reportata, & clam Athenienſibus in agro Attico humata, ferunt. Nec enim eum, qui proditionis reus erat, ibi aperte ſepelire fas erat. Pauſanias igitur Lacedaemonius, & Themiſtocles Athenienſis, viri omnium ſuae aetatis Graecorum nobiliſſimi, hunc exitum habuerunt.

βείας τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους, Ποτιδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον, καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι. καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ ἐνδηλότατα προὔλεγον, τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον· ἐν ᾧ εἴρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ, μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὔτε τἄλλα ὑπήκουον, οὔτε τὸ ψήφισμα καθῄρουν, ἐπικαλοῦντες ἐπ' ἐργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς, καὶ τῆς ἀορίστου, καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. τέλος δὲ, ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακεδαίμονος, Ῥαμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου, καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὧν

CXXXIX. Lacedaemonii igitur in prima quidem legatione haec Athenienſibus de piaculis tollendis imperarunt, & viciſſim ab illis idem facere ſunt iuſſi. Deinde vero, ad Athenienſes profecti, imperarunt, ut a Potidaeae obſidione recederent, & Aeginam ſuis legibus vivere ſinerent. In primis vero, & ante omnia apertiſſime praedicebant, nullum fore bellum, ſi Athenienſes decretum de Megarenſibus factum reſcinderent: quo Megarenſibus interdictum erat portubus, in Athenienſium ditione ſitis, & Attico foro. Sed Athenienſes neque ceteris in rebus morem illis gerere, neque decretum illud reſcindere voluerunt; Megarenſibus crimini dantes, quod ſacrum nulliſque limitibus finitum ſolum colerent, quodque ſervos fugitivos reciperent. Tandem vero, cum poſtremi legati, Rhamphius, Meleſippus, & Ageſander Lacedaemone veniſſent, & nihil aliud dixiſſent eorum, quae prius dicere conſueverant, ſed haec ipſa,

πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε, ὅτι Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ᾽ ἂν εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε· ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι, γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προὐτίθεσαν. καὶ ἐδόκει, ἅπαξ, περὶ ἁπάντων βουλευσαμένους, ἀποκρίνεσθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ᾽ ἀμφότερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις, καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν, καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν. καὶ παρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρῄνει τοιάδε.

ρμ΄. ΤΗΣ μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις· καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς

quae ſequuntur: *Lacedaemonii pacem eſſe volunt; erit autem, ſi Graecos liberos eſſe, ſuiſque legibus vivere ſinatis:* Athenienſes, convocata concione, omnibus ſuis civibus ſententiae dicendae poteſtatem fecerunt: & placuit, ſemel, habita conſultatione de ſumma rerum, reſpondere. Tunc autem cum alii multi in medium progreſſi verba fecerunt, & in utramque partem ſententiam dixerunt, & quod bellum gerere oporteat, & quod non debeat decretum illud officere paci, ſed reſcindi: tum etiam Pericles Xanthippi filius, vir illis temporibus primus Athenienſium, & in dicendo & agendo praeſtantiſſimus, in medium progreſſus, haec Athenienſibus ſuaſit.

CXL. *In eadem ſententia, Athenienſes, ſemper permaneo, Peloponneſiis non eſſe cedendum, quamvis ſciam, homines non eodem animi ardore bella adminiſtrare, quo ad ea ſuſcipienda*

καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὅμοια καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοὶ ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαιῶ, τοῖς κοινῇ δοξασιν, ἢν ἄρα τι καὶ σφαλώμεθα, βοηθεῖν· ἢ μηδὲ κατορθοῦντας, τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου. διόπερ καὶ τὴν τύχην ὅσα ἂν παραλόγως ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν, καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πω ᾔτησαν, οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται. βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσον-

inducuntur; ſed pro variis rerum eventis ſententiam etiam mutare. Video autem nunc etiam res ſuperioribus ſimiles & pares mihi dicendas in conſilio, quod vobis ſum daturus: ſed a vobis, qui meam ſententiam & auctoritatem eſtis ſecuturi, peto, ut iis, quae publice decreta fuerint, ſi qua forte in re offendamus, opem feratis; aut etiam, ſi rem feliciter geratis, prudentiae laudem ne vobis ſolis vindicetis. Uſu enim venire ſolet, ut rerum eventus aeque ſint fallaces, ac hominum cogitationes. Quamobrem etiam, ſi quid temere accidit, hoc fortunae tribuere, eamque culpare conſuevimus. Lacedaemonios enim cum ante nobis inſidiatos eſſe, tum vel maxime nunc inſidiari, conſtat. Cum enim in foederis conditionibus diſerte ſit expreſſum, de rebus controverſis iudicio viciſſim inter nos eſſe diſceptandum, interea vero utriſque noſtrûm ea retinenda, quae iam tenemus: tamen nec ipſi adhuc poſtularunt, ut de noſtris controverſiis iudicium fieret, neque iudicium, a nobis oblatum, accipere volunt; ſed armis,

τες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεισι. Ποτιδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι, καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι, καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν. οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες, καὶ τοὺς Ἕλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ περὶ βραχέως ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν· ὅπερ μάλιστα προὔχονται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον· μηδ᾽ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ βραχὺ τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πεῖραν τῆς γνώμης. οἷς εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε, ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσοντες· ἀπισχυρισάμενοι δὲ, σαφὲς ἂν καταστήσητε αὐτοῖς, ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι.

quam verbis, crimina diluere malunt, & adſunt, ut nobis iam imperent, nec amplius, ut expoſtulent. Imperant enim, ut a Potidaeae obſidione recedamus, & Aeginam liberam eſſe, ſuiſque legibus vivere ſinamus, & decretum de Megarenſibus factum reſcindamus. Quin etiam, qui poſtremi huc venerunt, praecipiunt, ut Graecos ſuis legibus vivere permittamus. Nemo tamen veſtrûm exiſtimet, bellum de re levi ſuſceptum iri, ſi decretum de Megarenſibus factum reſcindere nolimus: quod illi maxime praetendentes, dicunt nullum fore bellum, ſi decretum iſtud reſcindatur. Neve apud vos ipſos querelam relinquatis, quaſi levi de cauſa bellum ſuſceperitis. Nam haec levis res omne documentum veſtrae conſtantiae continet. Quibus ſi conceſſeritis, protinus etiam aliquid aliud maius imperabitur, quaſi metu perculſi hac quoque in re morem geſturi ſitis. Sed ſi ſemel ipſis acriter abnueritis, planum ipſis facietis, oportere ipſos maiore cum aequabilitate vobiſcum agere.

ρμα΄. Αὐτόθεν δὴ διανοήθητε, ἢ ὑπακούειν πρίν τι βλαβῆναι, ἢ, εἰ πολεμήσομεν (ὥσπερ ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι) καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἴξοντες, μηδὲ ξὺν φόβῳ ἕξοντες ἃ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἥ τε μεγίστη καὶ ἡ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη. τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόντων ὡς οὐκ ἀσθενέστερα ἕξομεν, γνῶτε καθ᾽ ἕκαστον ἀκούοντες. αὐτουργοί τε γάρ εἰσι Πελοποννήσιοι, καὶ οὔτε ἰδίᾳ, οὔτε ἐν κοινῷ χρήματά ἐστιν αὐτοῖς· ἔπειτα, χρονίων πολέμων καὶ διαποντίων ἄπειροι, διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ᾽ ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι, οὔτε ναῦς πληροῦντες, οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα ἀπόντες, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δα-

CXLI. *Hinc igitur ſtatuite vel imperata facere, antequam ullam cladem accipiatis, vel, ſi bellum geramus, (quod mihi ſatius eſſe videtur) nulla pariter, aut magna, aut parva de cauſa cedere, neque cum metu retinere ea, quae poſſidemus. Nam ſive maxima, ſive minima ſint ea, quae aliis ante iudicium a paribus imperantur, eandem vim habent, & valent ad ſervitutis iugum imponendum. Belli vero apparatus, & facultates, quae utriſque noſtrûm adſunt, ſingulatim audite, ut cognoſcatis, nos his in rebus inferiore conditione non futuros. Nam Peloponneſii ſunt inopes; nec privatim, nec publice pecunias habent. Deinde diuturnorum ac maritimorum bellorum ſunt imperiti, quia propter paupertatem ipſi bellum inter ſe ad exiguum temporis ſpatium gerunt. Huiuſmodi autem homines, neque naves explere, neque pedeſtres exercitus ſaepe emittere poſſunt: tum quod ſimul & a re familiari abſint, & ſumtus de ſuis privatis facultatibus fa-*

πανῶντες, καὶ προσέτι καὶ θαλάσσης εἰργόμενοι. αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσι. σώμασί τε ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ μὲν, πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων κἂν περιγενέσθαι· τὸ δὲ, οὐ βέβαιον, μὴ οὐ προαναλώσειν, ἄλλως τε κἂν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκὸς, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται. μάχῃ μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι, ὅταν μή τε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι, παραχρῆμά τι ὀξέως ἐπιτελῶσι, πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες, καὶ οὐχ ὁμόφυλοι, τὸ ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδῃ· ἐξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελὲς γίγνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς μάλιστα τιμωρήσασθαί τινα βούλονται, οἱ δὲ, ὡς ἥκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε

ciant; tum etiam praeterea, quod maris uſu a nobis prohibeantur. Atqui opes magis, quam violentae pecuniarum collationes, bella ſuſtinent. Homines autem inopes ad bellum gerendum corporibus, quam pecuniis ſunt promtiores: nam illa quidem ex periculis evaſura ſperant; has vero, vel ante belli finem abſumtum iri, perſuaſum habent, praeſertim ſi (quod eſt veriſimile) bellum praeter ipſorum opinionem producatur. Nam Peloponneſii, eorumque ſocii, in uno quidem proelio Graecis omnibus reſiſtere poſſunt: ſed cum diſſimili adverſariorum apparatu bellum gerere non poſſunt; tum quia, cum non uno eodemque concilio utantur, omneſque par ſuffragii ferendi ius habeant, nihil ex tempore celeriterque peragunt; tum etiam quia, cum non ſint omnes unius eiuſdemque gentis, unuſquiſque rem ſuam urget, unde nihil perfici, & ad finem perduci ſolet. Nam hi quidem, nonnullos quam maxime cupiunt ulciſci: alii vero, res domeſticas quam minime

ξυνιόντες, ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλείονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι. καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν, μέλειν δέ τινι καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προϊδεῖν· ὥστε τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἁπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθειρόμενον.

ρμβ΄. Μέγιστον δὲ, τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κωλύσονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσι· τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. καὶ μὴν οὐδ᾽ ἡ ἐπιτείχισις, οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι, ἤπου δὴ ἐν πολεμίᾳ τε, καὶ οὐχ ἧσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων. φρούριον δ᾽ εἰ ποιή-

corrumpi volunt: cumque poſt longam cunctationem vix tandem in unum conveniant, exiguo tamen temporis momento de republica conſultant: maiorem vero temporis partem in rebus privatis curandis ponunt. Et unuſquiſque rempublicam nihil detrimenti ex hac ſua negligentia capere poſſe putat: ſed & aliquem alium eſſe exiſtimat, qui rempublicam curet, eique pro ſe ipſo proſpiciat. Itaque eadem omnium privatorum opinione univerſam rempublicam perdi non animadvertit.

CXLII. *Quod autem maximum eſt, pecuniarum inopia prohibebuntur, cum eas aegre parantes cunctabuntur: ſed belli occaſiones nullam moram patiuntur; neque vero illorum aut munitionum exſtructio, aut claſſis digna eſt, quae metuatur. Difficile enim eſt urbi, quae potentiam noſtrae parem habeat, vel in pace huiuſmodi munitiones exſtruere: iam vero multo difficilius erit, hoc ipſum facere in hoſtico, & praecipue cum nos adverſus illos non minus muniti ſimus, quam illi contra nos. Quod ſi quem locum praeſidio firmarint, aliquam quidem agri noſtri*

σονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἄν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι ἱκανόν γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε, καὶ κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων, καὶ, ἧπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι. πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας, ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κατ' ἤπειρον ἐς τὰ ναυτικά. τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι, οὐ ῥᾳδίως αὐτοῖς προσγενήσεται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς, μελετῶντες αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, ἐξείργασθέ πω. πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοὶ, καὶ οὐ θαλάσσιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι, διὰ τὸ ὑφ' ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορμεῖσθαι, ἄξιον ἄν τι δρῷεν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ναῦς ἐφορμούσας κἂν διακινδυνεύσειαν, πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες· πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι, ἡσυχάσουσι· καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι, ἀξυνετώτεροι ἔσονται,

partem ſuis excurſionibus, & noſtrorum ad illos transfugiis vaſtabunt: ſed tamen haec munitio non poterit nos circumvallare, & impedire, ne in ipſorum agrum navigemus, & (qua re pollemus) navibus illos ulciſcamur. Nam ex uſu rerum nauticarum plus peritiae ad proelia terreſtria habemus, quam illi ex uſu militiae terreſtris ad pugnas navales. Rerum vero maritimarum ſcientiam non facile poterunt adipiſci. Nam ne vos quidem, quamvis his operam ſtatim a bello Medico ad hoc uſque tempus ſtudioſe dederitis, perfecte adhuc eſtis adepti. Quonam igitur modo homines, qui agriculturae, non autem rebus maritimis dant operam, praeterea quos ne in hoc quidem ſtudio ſe exercere ſinemus, propter aſſiduas noſtrae claſſis incurſiones facinus aliquod dignum edent? Nam adverſus quidem paucas naves, quae incurſiones in eos facient, periculum fortaſſe ſubeant, multitudine ſuam imperitiam audacius confirmantes: ſed, ſi multis prohibeantur, quie-

καὶ δι᾽ αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικὸν, τέχνης ἐστὶν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχῃ, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι.

ρμγ΄. Εἴτε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπιάσιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων, μισθῷ μείζονι πειρῷντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων, ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων, δεινὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ τόδε τε ὑπάρχει, καὶ (ὅπερ κράτιστον) κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας, καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν, πλείους καὶ ἀμείνους ἢ πᾶσα ἡ ἄλλη Ἑλλάς. καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων τήν τε αὐτοῦ φεύγειν, καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος ἅμα ἐλπίδος, ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως, ἐκείνοις ξυνα-

ſcent. Et, quia ſe in his non exercebunt, erunt imperitiores, & hac ipſa de cauſa cunctantiores etiam erunt. At rerum nauticarum peritia, eſt artis, ut aliarum rerum ſcientia: nec ſuccifivis operis & remiſſa exercitatione obiter diſci poteſt: immo vere nullius alius rei ſtudium ad eam accedere oportet, quod ab aſſidua eius meditatione nos avertat.

CXLIII. *Quod ſi pecunias, quae ſunt Olympiae aut Delphis, ſuo loco moveant, &, his uſi, maiore mercede nautas peregrinos a nobis conductos ſubtrahere conentur; hoc profecto grave eſſet, ſi nos, cum inquilinis noſtris naves conſcendentes, ipſis reſiſtere non poſſemus. Iam vero cum hoc nobis adeſt, tum etiam, (quod eſt praecipuum) navium gubernatores ex noſtris civibus habemus, & alios miniſtros, & plures, & peritiores, quam reliqua omnis Graecia. Nec vero ob impendens periculum quiſquam externorum militum in animum induxerit, & a patria ſua exſulare, & cum minore ſimul ſalutis ac victoriae ſpe propter maius*

γωνίζεσθαι. καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δοκεῖ εἶναι· τὰ δὲ ἡμέτερα, τούτων τε ὧνπερ [παρ᾽] ἐκείνοις ἐμεμψάμην, ἀπηλλάχθαι, καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα ἔχειν. ἤν τ᾽ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πεζῇ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα. καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται Πελοποννήσου τε μέρος τὶ τμηθῆναι, καὶ τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεί· ἡμῖν δέ ἐστι γῆ πολλὴ, καὶ ἐν νήσοις, καὶ κατ᾽ ἤπειρον. μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος. σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρὴ ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας, τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας ἀφεῖναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλακὴν ἔχειν, καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας,

paucorum dierum ſtipendium, quod ipſis dabitur, illos in bello gerendo iuvare. Ac res quidem Peloponneſiorum tales, & ſaltem his ſimiles eſſe videntur: at noſtrae, cum vitiis illis, quae in ipſis reprehendi, carere, tum etiam alia commoda longe maiora habere videntur. Quod ſi pedeſtribus copiis noſtrum agrum invaſerint, nos viciſſim in illorum agrum incurſiones claſſe faciemus. Hic vero iactura non erit aequalis, ſi Peloponneſi aliqua pars a nobis, & tota Attica ab illis vaſtetur. Illi enim nullum alium agrum habebunt, quem alterius, qui vaſtatus fuerit, loco ſine proelio occupent. Nobis vero & in inſulis & in continente amplus eſt ager. Magna enim res eſt maris imperium. Conſiderate autem id, quod dico: ſi enim inſulas incoleremus, quinam minus eſſent expugnabiles? Nunc autem oportet nos, quam proxime ad iſtam cogitationem accedentes, agrum quidem ac aedificia miſſa facere, at mare, urbemque praeſidiis tueri: neque ipſorum cauſa, ſi vaſtentur, iratos, cum Peloponneſiis, qui ſunt longe plures,

πολλῷ πλείοσι μὴ διαμάχεσθαι. (κρατήσαντές τε γὰρ, αὖθις οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα, καὶ ἢν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται. οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν.) τήν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ ᾤμην πείσειν, ὑμᾶς αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δῃῶσαι, καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε.

ρμδ'. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περιέσεσθαι, ἢν ἐθέλητε ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες, καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι. μᾶλλον γὰρ πεφόβημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἁμαρτίας, ἢ τὰς τῶν ἐναντίων διανοίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν

proelio dimicare. (Nam ſi eos vincamus, rurſus cum non inferiore numero confligemus; &, ſi quam cladem accipiamus, ſociorum quoque auxilia, unde noſtrum robur pendet, praeterea nobis perierint: nec enim quieſcent, nec in officio fideque permanebunt, ſi nos bellum ipſis inferre nequeamus:) nec villas, & agros, ſed hominum corpora deplorare oportet: non enim res iſtae viros, at viri res iſtas parant, & poſſident. Et ſi exiſtimarem, me vobis hoc perſuaſurum, ſuaderem, ut vos ipſi ex urbe exeuntes has res vaſtaretis, & Peloponneſiis demonſtraretis, vos harum rerum cauſa imperata non facturos.

CXLIV. *Quamquam & alia multa praeterea habeo, quae mihi magnam victoriae ſpem afferunt, ſi modo uno eodemque tempore veſtrum imperium propagare, dum bellum geretis, & pericula voluntaria periculis neceſſariis addere nolitis: nam domeſtica noſtrorum civium peccata magis metuo, quam adverſariorum con-*

καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται· νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι, ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἢν καὶ Λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι, μήτε ἡμῶν, μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων. οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς, οὔτε τόδε. τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, καὶ ὅταν κἀκεῖνοι ταῖς ἑαυτῶν ἀποδῶσι πόλεσι, μὴ σφίσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἑκάστοις, ὡς βούλονται. δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνθήκας. πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνούμεθα. ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν· ἢν δὲ ἑκούσιοι μᾶλ-

ſilia. Verum quaenam illa ſint, planum fiet etiam alias, dum bellum ipſum geretur. Iam vero legatos iſtos cum hoc reſponſo dimittamus: Nos Megarenſibus quidem eſſe permiſſuros uſum mercatuum & portuum, ſi ipſi Lacedaemonii nobis, ſociiſque noſtris, qui ſumus peregrini, ſuae civitatis uſum permittant: nam neque illud, neque hoc in foederibus prohibetur. Praeterea nos etiam permiſſuros, ut Graecae civitates liberae, ſuiſque legibus vivant; ſi modo liberas, ſuiſque legibus viventes tunc habebamus, cum foedus eſt initum: & ſi ipſi quoque civitatibus, quas in ſua ditione habent, priſtinam libertatem reddant, ita ut in ſuis rebuſpublicis adminiſtrandis ad ipſorum Lacedaemoniorum mores ac inſtituta ſeſe accommodare non cogantur, ſed ſuo quaeque arbitratu vivant. Dicamus etiam, nos ex foederum pactis ad iudicium ſubeundum paratos eſſe; nec belli initium nos facturos, at ab ipſis illatum propulſaturos. Haec enim reſponſa ſunt ſimul & iuſta, & ex dignitate huius reipublicae. Sciendum

λον δεχώμεθα, ἧσσον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἕξομεν. ἔκ τε τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέγισται τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν ὑποστάντες Μήδους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὁρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλείποντες, γνώμῃ τε πλείονι ἢ τύχῃ, καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει, τόν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο, καὶ ἐς τάδε προήγαγον αὐτά. ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τούς τε ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι, καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι.

ρμε΄. Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν, ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε. καὶ τοῖς τε Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο, τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε ὡς ἔφρασε,

autem eſt, bellum neceſſario gerendum eſſe; quod ſi noſtra ſponte potius, quam neceſſitate compulſi, bellum ſuſcipiamus, adverſarios minus infeſtos habebimus: ſciendum etiam, ex maximis periculis cum ad rempublicam, tum etiam ad homines privatos, maximos honores redundare. Itaque maiores noſtri, cum Medos ſuſtinuerunt; quamvis a tantis nequaquam initiis orſi & progreſſi ſunt, ſed etiam res, quas poſſidebant, reliquerunt, tamen conſilio potius, quam fortunae opibus, & confidentia maiore, quam potentia, cum ipſum barbarum repulerunt, tum etiam imperium ad tantam amplitudinem provexerunt. A quibus degenerare non debemus: ſed hoſtes omni ratione ulciſci; operamque dare, ut hoc imperium non diminutum poſteris tradamus.

CXLV. Atque Pericles quidem haec dixit. Athenienſes vero, quod ſibi conſilium optimum ab illo dari cenſuiſſent, in ipſius ſententiam decretum fecerunt; & de illius conſilio Lacedaemoniis reſponderunt, cum ſingulatim, ut

καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσειν, δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἕτοιμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων, ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο.

ρμστʹ. Αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρᾳ· ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς, καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων, ἀκηρύκτως μὲν, ἀνυπόπτως δὲ οὔ. σπονδῶν γὰρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα ἦν, καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

ille monuerat, tum etiam generatim, ſe nihil ipſorum iuſſu facturos: ſed ſe ex foederum pactis ad iudicium ſubeundum, & in eo de controverſiis pari iure, parique conditione diſceptandum paratos eſſe. Atque illi quidem domum redierunt, nec ullam legationem amplius poſtea miſerunt.

CXLVI. Hae igitur querelae & diſcordiae inter utroſque ante hoc bellum exſtiterunt, ſtatim ex rebus ad Epidamnum & Corcyram geſtis ortae. Verumtamen dum hae diſcordiae inter illos adhuc eſſent, commercia inter ſe habebant, & alteri ad alteros ibant, ſine caduceatore quidem, ſed non etiam ſine ſuſpicione. Nam ea, quae fiebant, erant foederum perturbatio, & belli materia.

VARIAE LECTIONES

ET

ANNOTATIONES

IN LIBRUM I.

Abbreviationum, quibus Lectiones variantes notatae ſunt, explicatio.

Marg. *Lectiones in margine Editionis Stephanicae poſterioris.*
Cam. *Camerarii ſeu Hervagii e Cod. vet.*
Mſ. Baſ. *Codicis Baſileenſis.*
Bar. *Barocciani.*
Ar. *Arundeliani, ſive Norfolciani.*
C. *Collegii Corporis Chriſti Oxon.*
Cl. *Clarendonii.*
Gr. *Graeviani.*
Reg. *Bibliothecae Regis Galliae.*
Caſſ. *Bibliothecae Landgravii Haſſo-Caſſellani.*
Dan. *Danici.*
Ald. *Editionis Aldinae.*
Flor. *Florentinae.*
Vaſc. *Vaſcoſcani.*
Baſ. *Baſileenſis.*
Steph. 1. *Editionis prioris H. Stephani.*
Steph. 2. *poſterioris.*
Ae. Port. *Aemilii Porti.*

VARIAE LECTIONES

IN LIBRUM I.

Pag. 3. *l.* 1. Θουκυδίδου ἱστοριῶν πρώτη Codd. vett. Τῶν εἰς ὀκτὼ (διῃρημένων βιβλίων ſcil.) τὸ πρῶτον Codd. al. teſte Stephano. Θουκυδίδου ἱστοριῶν συγγραφῆς βιβλίον πρῶτον Ar. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς πρώτης Ald. Baſ. Θουκυδίδου Ὀλόρου ἱστοριῶν ά. Flor. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ πρῶτον Cl. Titulus deeſt in Cod. Gr. ut & pagina una & altera. HUDS. Θουκυδίδου Ἑλληνικῶν ἱστοριῶν βιβλίον ά. Reg. In Caſſ. partim e vetere, partim e recentiore ſcriptura apparebat fuiſſe Θουκυδίδου ξυγγραφῆς πρῶτον. *lin.* 2. Τοῦ Ὀλόρου (quomodo editi omnes in libris ſeqq.) ſeu τοῦ Ὀρόλου potius legendum cenſent alii. HUDS. *lin.* 7. Θουκυδίδης) Θουκυδίδης Ὀλόρου (vel τοῦ Ὀλόρου) a Thucydide ſcriptum fuiſſe perſuaſum habet H. Steph. Annott. in Thucyd. HUDS. *ead.* ξυνέγραψε) συνέγραψε & ſupra ſcripto ξυν Reg. Mox Πελοποννησίων Caſſ. ſed abraſo altero ν. Ut & cap. ſeq. deinde in eodem haec vox fere ſemper ſine raſura uno ν ſcribitur, quod hic ſemel monuiſſe ſatis erit. *lin.* 8. ὡς) Vallam legiſſe ὅν, ſuſpicetur quiſpiam ex eius interpretatione, inquit Steph. HUDS. *l.* 13. πρὸς ἑκατέρους deſunt in Caſſ.

Pag. 4. *l.* 1. Κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ) κίνησίς τε γὰρ Reg. & αὕτη δὴ μεγίστη Caſſ. *l.* 3. ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων.) ἐπὶ πλείστων ἀνθρώπων Marg. Ἐπὶ πλεῖστον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων lectum mallent alii. Ἐπιπλεῖστον Ald. Flor. Baſ. & Dion. Halic. pag. 145. HUDS. Sic etiam Reg. *l.* 5. ἀδύνατον) ἀδύνατα Marg. Ar. Cl. C. Suid. & Schol. ad Eurip. Hippol. v. 269. quod probat Stephanus. HUDS. *l.* 8. ἐς) εἰς Caſſ. *l.* 10. μεταναστάσεις τε οὖσαι) μετανάστης τε οὖσα Reg. *l.* 11. ἕκαστοι) ἕκαστος Dion. Ha-

dic. p. 148. HUDS. *l.* 12. *βιαζόμενοι ὑπό τινων*) *βιαζόμενοι ἀεὶ ὑπό τινων* Dan. *l.* 13. *οὐδ'*) *οὐδὲ* Caſſ.

Pag. 5. *l.* 1. *αὐτῶν*) *ἑαυτῶν* Dion. Hal. de Compoſ. p. 24. WASSE. *l.* 2. *οὐδὲ*) *οὔτε* idem Epiſt. II ad Amm. p. 136. WASS. *l.* 4. *τῆς τε*) *τε* deeſt Dion. Halic. p. 25. IDEM. *ead.* *καθ' ἡμέραν* deeſt Ar. C. HUDS. *l.* 6. *ἀπανίσταντο.*) *ἀνίσταντο* Marg. & hanc genuinam lectionem eſſe cenſet Steph. HUDS. *Ἀνίσταντο* Dion. Halicarn. pag. 25. Sed *ἀπανίσταντο* id. p. 136. WASS. Hic tamen quidam Codd. etiam *ἀνίσταντο.* *l.* 8. *εἶχεν.*) *ἐλάμβανε* Maximus Tyrius, locum hunc citans. HUDS. *l.* 12. *ἐγγινόμεναι*) *ἐγγιγνόμεναι* Caſſ. *l.* 14. *τὴν γοῦν Ἀττικὴν* &c.) *τὴν γοῦν Ἀττικὴν, διὰ τὸ λεπτόγεων εἶναι, ἀστασίαστον οὖσαν* &c. Max. Tyr. HUDS. *ead.* *ἐπιπλεῖστον*) *ἐπὶ πλεῖστον* Caſſ.

Pag. 6. *l.* 1. *λεπτόγεων*) *λεπτόγεον* Strab. p. 333. v. Heſych. WASS. *l.* 3. *μετοικίας*) *ἐποικίας* Marg. improbante Steph. *Ἀποικίας* C. HUDS. & Dan. Sed in marg. recentiore manu, *ἄλλως μετοικίας.* *l.* 5. *οἱ δυνατώτατοι*, omittit Cl. HUDS. *l.* 6. *γιγνόμενοι,*) *γενόμενοι* Cl. HUDS. *l.* 11. *οὐχ ἥκιστα·*) *οὐχ ἥκιστα* Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. *l.* 13. *πω*) *πως* Cl. HUDS.

Pag. 7. *l.* 2. *κατὰ ἔθνη*) *καὶ τὰ ἔθνη* Caſſ. *l.* 3. *ἐπιπλεῖστον*) *ἐπὶ πλεῖστον* Caſſ. *l.* 4. *Φθιώτιδι*) *Φθιωτίχ.* Reg. Caſſ. *l.* 5. *αὐτοὺς* Cl. HUDS. *l.* 6. *καθ' ἑκάστους μὲν ἤδη*) *καθεκάστους δὲ ἤδη* Schol. ad VIII, 53. HUDS. *Καθεκάστους* etiam Reg. & Caſſ. *l.* 9. *ὕστερος*) *ὕστερον* Marg. quod probat Steph. Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Cl. HUDS. Item Reg. Caſſ. Dan. *l.* 11. *μετ' Ἀχιλλέως*) *μετὰ Ἀχιλλέως* Caſſ.

Pag. 8. *l.* 2. *εἰς*) *ἐς* Marg. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 3. *ἀλλήλων ξυνίεσαν,*) *ἀλλήλων ὁμόφωνοι ἦσαν ξυνίεσαν* Ar. C. HUDS. *Ἀλλήλων ὁμόφρονοι ἦσαν ἀλλήλοις ξυνίεσαν* Dan. *l.* 6. *στρατείαν*) *στρατιὰν* Dan. *l.* 7. *τὰ πλείω*) *ταπλείω* Ar. C. Ald. Flor. *τὰ* om. Cl. HUDS. & Mſ. Baſ. & Caſſ. *l.* 8. *παλαίτατος*) *παλαιότατος.* Marg. Ar. C. Flor. Baſ. HUDS. *Παλαιώτατος* Caſſ. *l.* 9. *ἐπιπλεῖστον*) *ἐπὶ πλεῖστον* Cl. paſſim fere. HUDS. & Caſſ. *l.* 13. *ληστικὸν,*) *ληστρικὸν* Marg. C. Cl. HUDS. & Dan. *ead.* *καθήρει*) *καθαίρει* Ar. HUDS.

Pag. 9. *l.* 1. *ἐφόσον*) *ἐφ' ὅσον* Cl. paſſim. HUDS. Reg. Caſſ. *ead.* *ἠδύνατο,*) *ἐδύνατο* Cl. HUDS. *l.* 7. *αὐτῶν*) *αὐτῶν* Cl. C. Ar. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 8. *ἕνεκα,*) *εἵνεκα*

Ar. Huds. *l.* 10. τὸν πλεῖστον) τὸ πλεῖστον Cl. atque ita Ar. ex emend. Huds. & Mſ. Baſ. Τὸν πλεῖστον πόρον τοῦ β. Dan. *l.* 11. πω) που Reg. *l.* 12. δόξης) τιμῆς Dan. *l.* 13. καὶ νῦν, οἷς) νῦν καὶ οἷς Marg. quod non probat Stephanus. Huds.

Pag. 10. *l.* 2. τ' ἐπιμελὲς) τε ἐπιμελὲς Demetr. Phal. Wass. & Reg. Caſſ. *l.* 13. ἔτι οὕτω) οὕτω ἔτι Dan. *l.* 14. πρῶτοι δὲ) πρῶτοι δὴ Marg. 1. quod placet Steph. καὶ πρώτοις δὲ Marg. 2. Huds. Πρῶτοι δὴ Camer. Wass. πρῶτοι δή τε Mſ. Baſ. a correctore, πρῶτοι δὲ a prima manu.

Pag. 11. *l.* 4. λινοῦς) λινοὺς Reg. *l.* 5. ἐν ἔρσει) ἐνέρσει malit Steph. Huds. & ſic Suidas bis. Wass. & Clem. Alex. *ead.* κρωβύλον) κρωβύλων Schol. Ariſtoph. Νεφ. 980. Wass. etiam Reg. & Vaſcoſan. *l.* 7. ξυγγενὲς) ξυγγενὲς (& deinde γ ſupra ν ſcripto) ἐπὶ πολὺ Caſſ. *ead.* σκευὴ) κατασκευὴ Marg. quod reiicit Steph. Huds. ſic etiam Dan. *l.* 13. Ὀλυμπιακῷ) Ὀλυμπικῷ Ar. Huds. *l.* 14. καὶ οὐ πολλὰ ἔτη) καὶ πολλὰ ἔτη ſcribendum cenſet Meurſius. Huds. *l.* 15. καὶ ἐν) καὶ deeſt Ar. C. Huds.

Pag. 12. *l.* 4. νῦν deeſt in Reg. *l.* 7. ὄντων,) οὐσῶν, ut videtur, legebat Scholiaſtes. Huds. *ead.* περιουσίας) περιουσίαν Dan. *l.* 11. ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ Caſſ. *ead.* ἀντισχοῦσαι,) ἀντισχοῦσαν Marg. Ar. C. Ald. Flor. Baſ. in contextum recipiendum eſſe cenſet Stephanus; & quidem ſic olim lectum a Scholiaſte. Huds. *l.* 13. καὶ ἐν ταῖς) καὶ αἱ ἐν ταῖς mavult Steph. Huds.

Pag. 13. *l.* 2. ἔτι om. Cl. Huds. *l.* 4. ὄντες deeſt in Mſ. Baſ. *l.* 5. ᾤκησαν.) ᾤκισαν Marg. Gr. Huds. Camer. Wass. Reg. & Mſ. Baſ. ex emendatione, ᾤκησαν a prima manu. *ead.* καθαιρομένης) καθαιρουμένης Marg. Cl. improbat Steph. Huds. Sic etiam Caſſ. *l.* 6. τῶδε deeſt C. Huds. *l.* 7. ἀναιρεθεισῶν) ἀφαιρεθεισῶν Ar. C. Huds. & Dan. *l.* 9. ξυντεθαμμένῃ,) ξυντεθαμμένοι Marg. Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. ſed Stephano magis placet ξυντεθαμμένῃ. Huds. ſic Caſſ. ſed deinde ſupra η ſcripto οι. ξυντεθαμμένοι etiam Dan. *ead.* ἔτι non eſt in Reg. *l.* 13. παρὰ) περὶ Reg. *l.* 14. κτῆσιν) κτίσιν cum η ſupra ι ſcripto Caſſ.

Pag. 14. *l.* 2. γιγνόμενοι) γινόμενοι Caſſ. *ead.* τῶν abeſt a Cl. Huds. *l.* 6. ὑστέρῳ) ὕστερον Marg. Cl. Gr. probante Stephano. Huds. etiam Reg. & Caſſ. *l.* 7. τῶν τέ-

τε δυνάμει προὔχων,) δυνάμει τῶν τότε προὔχων Ar. C. Huds. & Dan. *l.* 12. τε om. Cl. Huds. *ead.* ἃ ἦλθεν &c.) Sententiam ſic diſtinguit Fr. Portus: ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων εἰς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν &c. Huds. *l.* 13. εἰς ἀνθρώπους) ἐς ἀνθρώπους Ar. C. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Vaſc. *l.* 14. ὅμως) ὁμοίως Reg. *ead.* σχεῖν,) παρασχεῖν malit Ae. Portus: &, quod uſitatius, ἐπωνυμίαν τῇ χώρᾳ παρασχεῖν. Huds.

Pag. 15. *l.* 1. τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω) τοῖς ἐκγόνοις οἷον Ἀτρεῖ, Ἀγαμέμνονι ἔτι μ. Reg. Μείζω non erat in Caſſ. manus recentior inter verſus adſcripſerat. deeſt & in Mſ. Baſ. *l.* 4. ὅτ') ὅτε Gr. *l.* 8. καὶ ἅμα δυνατὸν) καὶ ἅμα διὰ τὸ δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι Flor. Huds. *l.* 13. τε non eſt in Reg. *ead.* ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον Cl. Gr. Huds. *l.* 14. στρατιὰν) Forſan στρατείαν ſcribendum, & paulo infra στρατείᾳ. Ae. Portus. Huds. *ead.* μᾶλλον Gr. pro τὸ πλεῖον. *l.* 15. ναυσί τε πλείσταις) ναυσὶ πλεῖστος Cam. Ναυσί τε πλεῖστος Marg. quod non probat Steph. Huds.

Pag. 16. *l.* 2. ει τῳ ἱκανὸς — καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου) ειτῳ ἱκανὸς τοῦτο τ. Gr. Huds. καὶ γὰρ ἐν τ. σκ. Mſ. Baſ. ex emendat. *l.* 6. εἴησαν ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει,) εἴησαν ὧν ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει Marg. ſed voculam ὧν redundare exiſtimat Steph. Huds. *l.* 12. ὅσον οἵτε) ὅσον τε οἱ π. Gr. Huds. *l.* 13. λειφθείη) ληφθείη R. Gr. Vaſc. ed. Baſ. In Caſſ. quoque manus recens ſupra ει perperam poſuerat η. *l.* 14. τε deeſt Ar. Huds.

Pag. 17. *l.* 1. πολλὴν ἂν οἶμαι) πολλὴν γὰρ ἂν οἶμαι Ar. Huds. *l.* 2. προελθόντος πολλοῦ χρόνου,) προελθόντος τοῦ χρόνου Marg. Huds. π. πολλοῦ τοῦ χ. Caſſ. *l.* 3. δύο μοίρας) δύο δυνάμεις Ar. C. Huds. & Dan. *l.* 5. δὲ deeſt Ar. C. Huds. & Dan. *ead.* ξυνοικισθείσης πόλεως) ξυνοικισθείσης τῆς πόλεως malit Steph. Huds. *l.* 8. φαίνοιτ') φαίνοιτο Gr. *l.* 11. οὔκουν) οὐκ οὖν Gr. Huds. *l.* 12. στρατιὰν) στρατείαν Caſſ. Dan. στρατειὰν Gr.

Pag. 18. *l.* 3. κοσμῆσαι) κοσμήσειν Gr. Huds. ſed deinde manus recens ſupra ſcripſerat αι. *l.* 5. εικοσι) εἴκοσιν Caſſ. *l.* 10. προσκώπους) πρὸς κώπην Reg. & in marg. γρ. προσκώπους. *l.* 11. τῶν βασ.) τῶν om. Gr. Huds. *l.* 13. περαιώσεσθαι) περαιώσασθαι Gr. Reg. ſed hic cum ε ſupra α. *l.* 15. μεγίστας γοῦν) μεγίστας οὖν Cl. Huds.

Pag. 19. *l.* 2. φαίνονται ξυνελθόντες) φαίνονται δὲ ἐλθόντες Cl. Huds. φαίνονται ἐλθόντες Caſſ. Reg. *l.* 4. δ'

ἦν) δὲ ἦν Gr. *l.* 5. τῆς γὰρ) τῇ γὰρ Gr. Huds. *l.* 6. ἐλάσσω) ἔλασσον Gr. *l.* 7. βιοτεύσειν) βιοτεύειν Gr. Huds. immo βοιωτεύειν. *ead.* Poſt ἐκράτησαν ponendam cenſet Steph. τελείαν στιγμὴν, poſt δῆλον δὲ dumtaxat ὑποστιγμήν. ac ἐπειδὴ δὲ pro ἔπειτα δὲ accipiendum putat. Huds. *l.* 9. δ' οὐδ') δὲ οὐδὲ Gr. *l.* 10. Χεῤῥονήσου) Χερσοννήσου Caſſ. *l.* 12. Interpunctionem poſt ἀντεῖχον delendam ſuadet Steph. Huds.

Pag. 20. *l.* 1. διέφερον) διεφέροντο Gr. Huds. *l.* 2. οἵγε) εἴγε Marg. Huds. *l.* 3. τῷ ἀεὶ) Non τῷ, ſed τῳ abſque accentu pro τινὶ Schol. ſcripſiſſe credit Steph. Huds. *ead.* παρατυχόντι) παρατυγχάνοντι Marg. 1. παρόντι Marg. 2. Gr. Cl. Flor. Huds. Παρόντι etiam Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. & marg. Dan. *l.* 6. καὶ αὐτάγε δὴ ταῦτα) καὶ αὐτὰ δὲ ταῦτα Ar. C. αὐτὰ δὴ ταῦτα Gr. Cl. Huds. & Caſſ. Cum Ar. & C. Dan. *l.* 7. ὀνομαστότατα) ὀνομαστότερα mavult Steph. Huds. *l.* 11. μετῳκίζετο) κατῳκίζετο Marg. Flor. Cl. quod improbat Steph. Huds. Sic etiam Mſ. Baſ. Reg. & Caſſ. ſed in hoc recentiore manu inter verſus emendatum erat με. *ead.* ἡσυχάσασα) ἡσυχάσασαν Reg. & Gr. *l.* 13. ἐνεώχμωσε) ἐνεόχμωσε Reg. Caſſ. *l.* 14. ὡς ἐπιπολὺ ἐγίγνοντο) ὡς ἐπὶ πολὺ ἐγένοντο Gr. ὡς ἐπιτοπολὺ ἐγίγν. Cl. Huds. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Caſſ. ὡς ἐπιτοπολὺ Mſ. Baſ. ἐγίνοντο Reg. idemque omittit ὡς.

Pag. 21. *l.* 2. μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν) μετὰ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν Ar. Huds. & Reg. *l.* 3. μὲν abeſt a Caſſ. deinde ab alio adſcriptum. *ead.* Καδμηΐδα) Καδμηϊάδα Caſſ. *l.* 4. ἦν δὲ αὐτῶν καὶ) ἦν δὲ καὶ αὐτῶν Cl. Huds. *l.* 5. πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ) ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρότερον Cl. Baſ. Huds. & Caſſ. *l.* 7. μόγις) μόλις Cl. Huds. & Reg. *l.* 8. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. Vaſc. *l.* 9. ἐξέπεμψε) ἐξέπεμπε Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. Dan. Caſſ. Gr. ſed in hoc ψ ſuper π ſcriptum erat. *l.* 11. τὸ πλεῖστον) τὸ πλέον Camer. Cl. Huds. & Caſſ. *ead.* ἄλλης non eſt in Dan. *l.* 14. γενομένης) γιγνομένης Reg. γινομένης Caſſ.

Pag. 22. *l.* 3. γιγνομένων) γενομένων Gr. Huds. γινομένων Caſſ. *l.* 7. μεταχειρίσαι) μεταχειρῆσαι Reg. *ead.* καὶ τριήρεις ἐν Κορίνθῳ πρῶτον) καὶ τριήρεις πρῶτον ἐν Κορίνθῳ Cam. Huds. etiam Reg. & Caſſ. *l.* 8. ναυπηγηθῆναι) ἐνναυπηγηθῆναι Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. Caſſ. Dan. *l.* 9. Ἀμεινοκλῆς) Ἀμινοκλῆς Gr. *l.* 10. δ') δὲ Gr. *l.* 12. παλαιοτάτη) παλαιτάτη Cl. Ald. Huds.

Reg. Caſſ. in Gr. παλαιοτάτη, ſed inducto ο. *ead.* γίγνεται) γίνεται Caſſ. & mox ἔτη μάλιστα. *l.* 14. ταύτῃ) ταῦτα Cl. om. Gr. Huds. & Reg.

Pag. 23. *l.* 3. θάλασσαν) θάλατταν Baſ. Huds. *l.* 8. ἐπλωΐζοντο) ἐπλώϊζον Marg. Cam. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Paulo ante Dan. ἐπειδὴ καὶ οἱ E. *ead.* λῃστικὸν) λῃστρικὸν Marg. Cl. C. Huds. Caſſ. & Mſ. Baſ. *l.* 9. ἀμφότεροι) ἀμφοτέροις legendum, ut ſit ſenſus: emporium, id eſt, mercaturam præbentes utriſque Graecis, tam iis, qui ab Aegeo, quam qui ab Ionio veniebant Cenchreas & Lechaeum. Palmerius. Ἀμφότερα Cl. Gr. Huds. & Caſſ. In Gr. eſt ἀμφότεροι, ſed α ſupra οι adſcripto. *l.* 10. προσόδῳ τὴν πόλιν) τὴν πόλιν προσόδῳ. Reg. *l.* 12. τοῦ om. Cl. υἱέος Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Huds. & Thom. Mag. in υἱέα.

Pag. 24. *l.* 2. ἑλὼν) ἀνελὼν Cl. Huds. Mſ. Baſ. & Caſſ. ſed manus recens induxerat ἀν. *l.* 3. Φωκαεῖς) Φωκαιεῖς Marg. *ead.* Μασσαλίαν) Μασαλίαν Ar. C. Μεσσαλίαν Cl. Huds. etiam Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. *l.* 7. ὀλίγαις) ὀλίγα Ar. Gr. C. Huds. Dan. *l.* 8. δ' ἔτι) δέ τι Reg. Caſſ. *l.* 9. τοῦ om. Gr. Huds. *l.* 12. Κερκυραίοις) Κερκυραίαν Marg. Ald. Flor. Baſ. probat Steph. Huds. Sic quoque Dan. Κερκυῤῥαίοις Reg. *l.* 13. στρατείας) στρατιᾶς C. Gr. Cl. Ar. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 14. εἴ τινες) οἵ τινες Caſſ.

Pag. 25. *l.* 3. ἔπεισεν) ἔπεισε Caſſ. *l.* 5. αὗται) αὐταὶ Caſſ. *l.* 8. γιγνόμενα Cl. Huds. & Reg. *l.* 12. ὅσοι μὴ) μὴ deeſt Ar. C. Ald. Baſ. occurrit vero in Ed. Flor. ſicut & in vett. Codd. teſte Stephano; illudque in ſua interpretatione agnovit Valla. Sunt tamen, qui particulam non addendam, ſed potius ὅσαι pro ὅσοι reponendum cenſent. Huds. Μὴ in Gr. defuerat, ſed deinde inter verſus adſcriptum erat. *l.* 14. πάντες δὲ ἦσαν, ὅσοι) πάντες δὲ ὅσοι ἦσαν καὶ ἐγένοντο Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baſ. quod ſic diſtinguendum putat Steph. πάντες δὲ ὅσοι ἦσαν, καὶ ἐγένοντο πρὸς ὁμόρους &c. Huds. Sic quoque Dan. Πάντες γὰρ ἦσαν Caſſ.

Pag. 26. *l.* 1. στρατείας &c.) στρατείας ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν πολὺ οὐκ ἐξίασιν Cl. Huds. & Caſſ. ſed om. πολύ. Στρατιὰς Reg. & ex emendatione Gr. *l.* 3. ξυνεστήκεσαν) ξυνειστήκεσαν Caſſ. *ead.* μεγίστας) μεγάλας Marg. Huds. *l.* 4. αἱ ὑπήκοοι) αἱ deeſt Ar. C.

Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. Huds. etiam Caſſ. Dan. *ead.* οὐδ' αὐτοὶ) οὐδ' αὖ αὐτοὶ Caſſ. Mſ. Baſ. & in marg. Reg. *ead.* κοινὰς στρατείας) στρατιᾶς Ar. C. Suid. Ald. Huds. Στρατιὰς Reg. Dan. κοινὰς aberat a Gr. deinde inter verſus adſcriptum poſt στρατείας. *l.* 8. ἐς) εἰς Gr. *l.* 9. Ἐπεγίγνετο) Ἐπεγένετο C. Gr. Cl. Ar. Huds. & Reg. Ἐπεγίνετο Caſſ. *l.* 10. μὴ αὐξηθῆναι) τοῦ μὴ αὐξηθῆναι Marg. Ald. Flor. Baſ. Huds. Κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι Cam. & Schol. Wass. & Caſſ. τοῦ αὐξηθῆναι Reg. *ead.* καὶ Ἴωσι) Poſt Ἴωσι non diſtinguit Valla, cui aſſentit Steph. utpote ad Ionum res id referens, quod ad res Perſicas refert Schol. Huds. In Vaſc. verba καὶ Ἴωσι ponuntur inter πραγμάτων & Κῦρος. *ead.* προχωρησάντων) προσχωρησάντων Cl. ex emend. Huds. καὶ Ἴωσι προσχωρησάντων ε. μ. τ. πραγμάτων. Κῦρος γὰρ καὶ ἡ Περσ. Cam. Wass. *l.* 11. Κῦρος καὶ ἡ) Κῦρος γὰρ καὶ ἡ Mſ. Baſ. ex emendat. *ead.* Περσικὴ βασιλεία) Περσικὴ ἐξουσία Cl. Huds. & Caſſ. Mox Vaſc. ἐπεστράτευσε habet poſt καθελοῦσα, non poſt θάλασσαν.

Pag. 27. *l.* 1. τε) δὲ Gr. & paulo poſt Caſſ. & Mſ. Baſ. τύραννοί τε. *l.* 4. προορώμενοι, ἐς τε &c.) Sic diſtinguendum cenſet Steph. προορώμενοι ἔς τε τὸ σῶμα, καὶ &c. Huds. *l.* 5. ἐς τὸ τὸν ἴδιον) ἐς τὸν ἴδιον Mſ. Baſ. *l.* 6. ἠδύναντο) Interpunctionem poſt ἠδύναντο delendam, & poſt μάλιστα ponendam ſuadent Steph. & Ae. Portus. Huds. Ἐδύναντο Caſſ. Gr. Mſ. Baſ. *ead.* ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν) οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν ἔργον Cam. Huds. & Caſſ. Idemque ἐπράχθη δέ. *l.* 7. εἰ μὴ εἴτι) εἰ μή τι Marg. Gr. Cl. Huds. & Reg. *l.* 8. τοὺς αὐτῶν) τοὺς αὐτῶν Cl. Gr. Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 10. φανερὸν μηδὲν) φανερὸν οὐδὲν Cl. Huds. & Caſſ. *l.* 11. ἀτολμοτέρα) ἀτιμοτέρα Marg. Ar. C. improbat Steph. Huds. Ἀτιμοτέρα etiam Dan. a prima manu, recentior refinxerat in ἀτολμοτέρα. *l.* 12. Ἐπειδὴ δὲ) ἐπειδή τε Ar. C. Huds. & Dan. *ead.* καὶ οἱ ἐκ τῆς) ἐκ om. Mſ. Baſ. *l.* 13. ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ C. Huds. & Gr. Mox Reg. ἐν τῇ Σικελίᾳ, & Dan. ὑπὸ τῶν Λακεδ.

Pag. 28. *l.* 1. κτίσιν) κτῆσιν C. & al. Codd. vett. teſte Stephano, cui non placet. Vallam etiam ſic legiſſe, ex eius interpretatione coniicit Ae. Portus. Κτῆσιν Cl. Gr. Ar. Huds. & Reg. Caſſ. Vaſc. in Gr. emendatum eſt κτίσιν. *ead.* αὐτὴν) ἐν αὐτῇ Hermog. *l.* 2. παλαιτάτου) παλαιοτάτου Marg. Ar. C. Gr. Cl. Huds. Caſſ. Dan. & Mſ. Baſ.

l. 5. Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ) ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι αὐτῇ πολιτείᾳ Reg. *l.* 8. τῶν τυράννων) τῶν deeſt Ar. C. Gr. HUDS. Dan. *l.* 9. Μήδων) τῶν Μήδων Gr. HUDS. bene. WASS. *l.* 12. ἦλθε) ἧκε Caſſ. *l.* 13. Λακεδαιμόνιοι) Πελοποννήσιοι Ar. C. HUDS.

Pag. 29. *l.* 2. ἐς τὰς) εἰς τὰς Reg. 'Εσβάντες & paulo ante ἐκλειπεῖν Caſſ. *l.* 5. βασιλέως) τοῦ βασιλέως Cl. HUDS. *l.* 6. μέγιστα διεφάνη) μέγιστα δὴ ἐφάνη Thucydidem ſcripſiſſe exiſtimat Stephanus. HUDS. *l.* 9. οἱ 'Αθηναῖοι) οἱ ante 'Αθηναῖοι om. Gr. & Mſ. Baſ. HUDS. & Caſſ. ac Suidas; & ab iiſdem abeſt δὲ poſt ἔπειτα. *l.* 11. εἴ τινες) οἵ τινες Reg.

Pag. 30. *l.* 1. ἑαυτῶν) αὐτῶν Cl. utroque modo Noſter. WASS. *ead.* εὖ παρεσκευάσαντο) εὐπαρεσκευάσαντο Baſ. HUDS. εὖ παρεσκευάζοντο, & inter verſus σαν Gr. *l.* 5. φόρου) φόρους Marg. non probat Steph. HUDS. φόρους Vaſc. & ſic videtur a prima manu in Caſſ. fuiſſe. nam abraſum erat aliquid poſt υ. *l.* 6. πολιτεύσωσι) πολιτεύσωσιν Gr. *l.* 7. πολεμίων) πόλεων Marg. Cam. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. & ex emendat. Gr. *l.* 8. ἦρχον omittit Cl. HUDS. etiam Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. ſed in Reg. inter verſus adſcriptum eſt ſcholion τὸ ἡγοῦντο. *l.* 10. πόλεμον ἡ ἰδία παρασκευὴ) πόλεμον ἀεὶ δὴ ἡ παρασκευὴ Mſ. Baſ. a prima manu.

Pag. 31. *l.* 6. καὶ) μὲν καὶ Gr. HUDS. *ead.* Θεσσαλὸς) Θέτταλος Marg. alteram tamen lectionem magis Thucydideam eſſe credit Steph. HUDS. *l.* 12. Λεωκόριον) Νεωκόριον Marg. ſed Λεωκόριον cum aliunde, tum vero ex Scholiaſte, ſcribendum eſſe diſcimus, inquit Steph. HUDS.

Pag. 32. *l.* 1. τούς τε) Particulam τε in γε mutandam eſſe contendit Steph. & hunc errorem in aliis etiam locis occurrere monet. HUDS. *l.* 2. δυεῖν) δυοῖν Gr. Cl. ut & mox infra. HUDS. Reg. Caſſ. In Gr. fuerat δυοῖν, ſed deinde factum δυειῖν, id eſt, δυεῖν. *l.* 8. ὡς ποιηταὶ) ὡς οἱ ποιηταὶ Cl. HUDS.

Pag. 33. *l.* 2. καίπερ τῶν ἀνθρώπων) καίπερ πάντων ἀνθρώπων Reg. *l.* 3. τὰ ἀρχαῖα) τἀρχαῖα Dionyſ. Hal. HUDS. *l.* 4. μᾶλλον θαυμαζόντων) θαυμαζόντων μᾶλλον Caſſ. *ead.* ἀπ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτῶν Ar. HUDS. *l.* 9. ἀπαγγέλλουσιν) ἀπαγγείλασιν malit Sylburg. ad Dion. Halic. p. 146. HUDS. *l.* 10. μοι) ἐμοὶ Reg. Caſſ. *l.* 11. μάλιστα εἰπεῖν) μάλιστ' εἰπεῖν Caſſ. *l.* 12. τῶν ἀληθῶς) τῶν

ὡς ἀληθῶς Ar. C. Huds. Dan. *l.* 13. τὰ δ᾽ ἔργα) τὰ δὲ ἔργα C. τὰ γὰρ ἔργα Ar. Huds. *ead.* πραχθέντων) λεχθέντων Marg. Ald. Baſ. non probat Steph. Huds. In Reg. pro varia lectione adſcriptum erat γρ. τῶν λεχθέντων. *l.* 14. τοῦ παρατυχόντος) τῶν παρατυχόντων Reg.

Pag. 34. *l.* 1. ἐδόκει) δοκεῖ Reg. Caſſ. *l.* 4. περὶ) ἐπὶ Vaſc. *l.* 5. ἑκατέρων) ἑκατέρω Reg. Caſſ. *ead.* τὶς) τῆς Gr. *l.* 9. ἀνθρώπειον Marg. Cl. Huds. Reg. Caſſ. Dion. Halic. In Gr. ἀνθρώπεινον. *ead.* τοιούτων ὄντων καὶ παραπλησίων Marg. lectionem in contextu retinendam ſuadet Steph. Huds. *l.* 11. ἐς) εἰς Reg. Caſſ. *l.* 14. δυεῖν) δυοῖν Mſ. Baſ.

Pag. 35. *l.* 1. ἔσχε) ἔσχεν Caſſ. *l.* 7. οὔτε φυγαὶ τοσαίδε &c.) Sic diſtinguunt alii: οὔτε φυγαὶ τοσαίδε ἀνθρώπων, καὶ φόνος. Particulam καὶ pro οὔτε apud hunc ſcriptorem ſaepiſſime uſurpari obſervat Steph. Huds. *l.* 8. στασιάζειν) διστάζειν Cl. Huds. *l.* 12. ἰχυρότατοι) ἰσχυρότατοι Mſ. Baſ. Cl. Gr. approbant Valla & Steph. Ὑψηλότερον Ar. C. Huds. Ἰσχυρότατοι habet etiam Dion. Hal. p. 187. recte. vid. Corinthum p. 7. Wass. Item Reg. & Caſſ. Ὑψηλότερον Dan. & in marg. ἰσχυρότατοι. Idem μέρος τῆς γῆς. *l.* 13. παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα) παρὰ τὰς ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευομένας legit D. Hal. p. 146. Huds.

Pag. 36. *l.* 1. καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα &c.) καὶ οὐχ ἥκιστα φθείρασα καὶ μέρος τι ἡ λοιμώδης νόσος. Ar. C. Καὶ οὐχ ἥκιστα βλάψασα &c. Marg. Οὐχ ἥκιστα Ar. C. paſſim fere. Huds. Καὶ οὐχ ἥκιστα καὶ ἡ βλάψασα Dion. Halic. p. 187. vero ordine. Wass. Cum Ar. & C. conſentit Dan. niſi quod habet οὐχ ἥκιστα. Cum Marg. Reg. οὐχ ἥκιστα etiam Caſſ. & Vaſc. *l.* 4. δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι) δὲ Ἀθηναῖοι αὐτοῦ καὶ Dion. Halic. p. 141. ſuaviore poſitura. Wass. *l.* 5. μετὰ Εὐβοίας) μετ᾽ Εὐβοίας Ar. Huds. Μετὰ τὴν Εὐβοίας Dion. Halic. p. 141. Wass. *l.* 6. Διότι δ᾽ ἔλυσαν) Διότι δὲ ἔλυσαν Flor. & Dion. Halic. p. 141. Δι᾽ ὅ, τι a Thucydide fuiſſe credit Steph. Huds. Διότι δὲ Caſſ. Gr. *ead.* ἔγραψα) προέγραψα Marg. Cl. atque ita apud Dion. Halic. p. 141 & 146. nec non in Cod. vet. Stephani. προσέγραψα Priſcian. p. 1181. Ed. Putſch. alibi ξυνέγραψα p. 1207. Huds. προέγραψα etiam Reg. & Caſſ. *l.* 7. τινας) τινὰ Marg. & Priſcian. Praefert Steph. ex auctoritate Schol. & ſui Cod. vet. Huds. Μήτινα Priſcian. p. 1181.

Μή τινα p. 1208. recte. Wass. Μή τινα Reg. & Caſſ. *l.* 8. ἐξ ὅτου) Ita demum Steph. ex Cod. vet. cui conſentit Dion. Hal. p. 141 & 146. ἐξότου Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. *l.* 12. ἐς τὸ) εἰς τὸ Reg. Caſſ. & mox αἱ δὲ εἰς iidem. αἱ δὲ ἐς Gr. & Dion. Halicarn. p. 141. l. 15. ἐσπλέοντι τὸν) Sic legerat Dionyſ. Halicarnaſſ. Ἐσπλέοντι ἐς τὸν. Marg. Εἰσπλέοντι τὸν Ar. C. Huds. Et Schol. Pind. Pyth. 3, 120. & male Ἰόνιον πόντον. Harpocrat. in Ἰόνιος, ἐς δεξιὰ ε. τ. I. κ. Max. Tyrius εἰς. Wass. Εἰσπλέοντι τὸν Reg. & Dion. Halic. p. 4.

Pag. 37. *l.* 1. δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι) Ταλάντιοι Caſſ. Δὲ αὐτὴν Gr. & Dion. Hal. *l.* 2. ἀπῴκισαν) ἀπῴκησαν, & paulo poſt ξυνῴκησαν C. ſed τὸ η a manu aliena. Huds. κατῴκησαν Demetr. Phaler. §. 72. non recte. Wass. Ξυνῴκησαν etiam Caſſ. *l.* 4. Κορίνθιος γένος, τῶν ἀφ') Κορίνθιος, γένος τῶν ἀφ' Reg. *l.* 6. καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ Δωρικοῦ) καὶ τοῦ ἄλλου Δωρικοῦ Marg. Καὶ ἄλλου Δωρικοῦ Cl. Huds. Reg. & Caſſ. ut Marg. & in utroque deerat τῶν ante Κορινθίων. Reg. etiam adſcriptum habebat, γρ. καὶ ἄλλοι, ut in Ed. *l.* 7. τῶν om. Cl. Huds. *l.* 8. πόλις μεγάλη) δύναμις μεγάλη Marg. Ar. C. Cam. improbat Steph. Δύναμις καὶ πόλις μεγάλη Cl. Huds. Cum Cl. conſentit Gr. cum Marg. & al. Dan. *l.* 10. ὑπὸ) ἀπὸ Marg. Ar. C. Ald. Baſ. & Cod. vet. Steph. Gr. Cl. Huds. & Reg. Caſſ. Dan. Hermog. & Mſ. Baſ. a prima manu, ὑπὸ a correctore. *l.* 13. ἐξεδίωξε) ἐξεδίωκε Mſ. Baſ. *ead.* μετὰ τῶν βαρβάρων deſunt Ar. C. Huds. & Dan. in quo manus recentior in marg. poſuit.

Pag. 38. *l.* 2. πέμπουσιν) πέμπουσι Gr. *l.* 3. οὖσαν, δεόμενοι &c.) οὖσαν καὶ τὸν τῶν βαρβάρων Ar. cetera deſiderantur. Huds. *l.* 4. φεύγοντας) Ita Cod. vet. Stephani. φυγόντας Marg. non probat Stephanus. Huds. *l.* 5. καὶ τὸν τῶν βαρβάρων) καὶ τῶν βαρβάρων Dan. *ead.* δὲ) δὴ Priſcian. Huds. *l.* 6. ἐς) εἰς Reg. *l.* 7. ἀλλ') ἀλλὰ Reg. Caſſ. *l.* 11. ἐς) εἰς C. Huds. *ead.* ἐπηρώτων) ἐπήροντο Marg. Gr. Cl. & Cod. vet. Stephani: atque ita a Thucydide ſcriptum fuiſſe, & poſtea illo ἐπηρώτων expoſitum cenſet Steph. Huds. Ἐπήροντο Reg. Caſſ. *l.* 13. πειρῷντ') πειρῷντο Marg. Ar. C. Gr. Cl. probante Steph. cum Thucydidi familiare vocalem non elidere. Huds. Sic etiam Reg. Caſſ. *ead.* ποιεῖσθαι &c.) ποιεῖσθαι ἐλθόντες δὲ Ar. deſunt reliqua. Huds. *ead.* ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε) ὁ δ'

αὐτὴν ἀνεῖλε παραδοῦναι C. Huds. & Dan. & ſic Mſ. Baſ. a prima manu, αὐτοῖς a correctore.

Pag. 39. *l.* 3. ἐδέοντό τε) ἐδέοντο τότε Marg. quod reiicit Steph. Huds. *ead.* διαφθειρομένους) φθειρομένους Ar. C. Huds. Dan. & Mſ. Baſ. *l.* 4. κατά τε) καθάτε Flor. Huds. *l.* 8. ἐν πανηγύρεσι) ἐν ταῖς πανηγ. Gr. Huds. *ead.* Poſt διδόντες videri poſſe omiſſum verbum ἦσαν, aut relictum eſſe ſubaudiendum docet Steph. Huds. *l.* 9. Κορινθίῳ) Κορινθίων Dan. *l.* 11. ὅμοια) Lectio proba & Thucydidea: nam & hic & alibi ὅμοια pro ὅμοιοι adhibitum notavit Steph. Huds.

Pag. 40. *l.* 2. τὸ ναυτικὸν) τὰ ναυτικὰ Ar. C. Huds. & Dan. τὸν ναυτικὸν Reg. *l.* 3. εικοσι) εικοσιν Caſſ. & rurſus infra l. 14. *l.* 8. καὶ ἑαυτῶν) καὶ αὐτῶν Gr. Huds. *l.* 9. ἐς) εἰς Gr. & p. 41, l 1. εἰς τὴν Κερκ. *l.* 11. θάλατταν) θάλασσαν Reg. Caſſ. & Mſ. Baſ. *l.* 12. ἠσθηντο) ἤσθοντο Reg. Caſſ. Gr. Vaſc.

Pag. 41. *l.* 3. ἐδέοντο σφᾶς) ἐδέοντό τε σφᾶς Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 4. οἱ Κορίνθιοι) οἱ deeſt Caſſ. & Mſ. Baſ. *l.* 5. οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι) ὡς δὲ οἱ Ἐπιδ. Reg. *l.* 6. ἀλλὰ deeſt Reg. *l.* 7. ναυσὶ τεσσαράκοντα) τεσσαράκοντα ναυσὶ Reg. Caſſ. ναυσὶ τεσσαράκοντά τε Mſ. Baſ. ναυσί τε τεσσαράκοντα ed. Baſ. *l.* 8. αὐτοὺς deeſt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Baſ. Huds. Caſſ. Dan. *ead.* Ἰλλυριοὺς) Ἰλλυρικοὺς Cl. Gr. Huds. Caſſ. *l.* 9. τῇ πόλει) τὴν πόλιν Marg. Cl. & Priſcian. improbat Steph. Huds. Reg. Caſſ. it. Mſ. Baſ. cum ſcholio Θουκυδίδειον. τῇ πόλει, κοινόν. *l.* 10. Ἐπιδαμνίων) Κορίνθιον Reg. emendat. in marg. *l.* 11. χρήσεσθαι) Ita Steph. 2. ex Cod. vet. Χρήσασθαι Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Reg. & Caſſ. *l.* 12. οἱ μὲν &c.) οἱ μὲν τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον αγγελοι Ar. cetera deſunt. Huds. *ead.* ἔστι δ') ἔστι δὲ Reg. Caſſ. *l.* 14. δ' ὡς) δὲ ὡς Gr. & αὐτοῖς Ἐπιδάμνου Dan. omiſſis ἐκ τῆς. *l.* 15. στρατιάν) στρατείαν Ar. C. Huds. Caſſ. Dan.

Pag. 42. *l.* 2. τοπαραυτικα) τὸ παραυτίκα Caſſ. Gr. *l.* 3. ἐθέλει) ἐθέλοι Ald. Flor. Huds. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 4. Κορινθίας) Ita Cod. vet. Stephani. Κορινθίοις Marg. Cl. Gr. Huds. Reg. *l.* 5. τὸ ἀργύριον) τἀργύριον Marg. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 7. ξυμπροπέμψαι) ξυμπροπέμψειν Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. *ead.* κωλύοιντο) κωλύοντο Dan. *l.* 9. Παλῆς Κεφαλλήνων, τέσσαρσι) Παλῆεις κεφαλήνων τεσσαρσιν Caſſ. Sed Παλῆεις ex emendat. manus recentis, quae

εἰς fecerat, abraſis quae antea poſt η ſcripta fuerant. *l.* 11. Ἑρμιονῆς) Ἑρμιονεῖς Ar. HUDS. & Mſ. Baſ. ex emendatione, Ἑρμιονῆς a prima manu. *l.* 13. τε) δὲ Caſſ.

Pag. 43. *l.* 3. Ἐπειδὴ δὲ) Ἐπειδή τε Marg. Ἐπεὶ δὲ Ar. C. Gr. HUDS. & Dan. *l.* 4. εἰς) ἐς Caſſ. *l.* 7. Ἐπιδάμνου) τοῦ Ἐπιδάμνου Gr. HUDS. *ead.* εἰ δέ τι) Ita Steph. 2. ex Cod. vet. Εἰ δ' ἔτι Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. *l.* 11. τῷ ἐν Δελφοῖς) ἐν τῷ ἐν Δ. Gr. & paulo ante Πελοποννήσσῳ.

Pag. 44. *l.* 1. ἀπάγωσι) ἀπαγάγωσι Marg. C. Gr. Ar. Ald. Flor. Baſ. HUDS. *l.* 2. βουλεύσεσθαι) βουλεύσασθαι Marg. Ald. Flor. HUDS. *ead.* πρότερον δὲ, οὐ) πρότερον δ' οὐ Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 3. ἑαυτοὺς) αὐτοὺς Ar. C. Cl. Gr. Flor. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 4. ἦν καὶ ἐκεῖνοι) ἦν ἐκεῖνον Reg. *ead.* ἀπάγωσι) ἀπαγάγωσι Reg. Caſſ. *l.* 5. ὥστε deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 8. δὲ) Hanc particulam locum depravare exiſtimat Stephanus. HUDS. *l.* 13. πολεμήσοντες) πολεμίσαντες Flor. HUDS. *l.* 14. Πελλίκου) Πελλίχου Stephani Cod. Ar. C. Cl. Gr. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Vaſc. *l.* 15. Καλλίου) Μαλλίου Ar. HUDS.

Pag. 45. *l.* 1. Εὐρυτίμου) Ἐρυτίμου Dan. *l.* 2. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο) ἐπειδὴ δ' ἐγένοντο Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο Gr. HUDS. Male WASS. *l.* 4. Ἀμπρακικοῦ) Ἀμπρακιακοῦ Reg. *l.* 5. ἐν Ἀκατίῳ ἀπεροῦντα) ἐν Ἀκτίῳ ἀπεροῦντα Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. reiicit Steph. pariter ac alteram lectionem marginalem, καὶ ἐναντία ἀπεροῦντα. HUDS. Ἐν Ἀκτίῳ etiam Caſſ. & Dan. ſed Gr. ἀκατίῳ ex emendat. *l.* 7. πλωΐμους) πλοίμους Reg. & mox κήρηξ ἀπήγγειλεν, & καὶ νῆες αὐτοῖς. *l.* 11. ἀνταναγαγόμενοι) ἀνταναγόμενοι Ar. C. Cl. Ald. Flor. Baſ. improbat Steph. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 12. παραπολὺ) παρὰ πολὺ Caſſ. *l.* 13. καὶ ναῦς πεντεκαίδεκα) καὶ ναῦς τε πεντεκαίδεκα &c. Ald. Flor. Baſ. Καὶ ναῦς τε πέντε καὶ δέκα διέφθειραν τῶν πολεμίων Ar. C. Καὶ ναῦς τε πέντε καὶ δέκα Gr. HUDS. Immo Gr. καὶ ναῦς τε πεντεκαίδεκα. *ead.* Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ) Τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ Marg. Baſ. HUDS. Vaſc.

Pag. 46. *l.* 2. ἄλλο τι) ἀλλό τι Reg. & ſic ubique. Caſſ. Vaſc. Ἀλλό τι Gr. & idem mox τρόπαιον *l.* 4. Λευκίμνῃ) Λευκίμμῃ Reg. Caſſ. ut & pag. ſeq. *ead.* Κερκύρας) Κερκυραίας Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. τῆν Κορινθίων) τῶν

Κορινθίων Reg. *l.* 11. ἐπίνειον) ἐπήνειον Ar. C. Permutant profecto ſcribae veteres recenteſque η & ι vocales literas, nonnunquam errore haud levi. HUDS. Ἐπήνειον etiam Dan. *l.* 12. τοῖς deeſt Ar. C. Cl. Ald. Baſ. HUDS. Caſſ. *l.* 13. τὸν πλεῖστον) τὸ πλεῖστον Ar. Gr. C. HUDS. *ead.* τὴν ναυμαχίαν) τῆς ναυμαχίας Marg. HUDS. *ead.* ἐπεκράτουν) ἐκράτουν Reg. Caſſ. *l.* 15. ἔφθειρον) ἔφθειραν Marg. Ar. HUDS. Gr. Vaſc.

Pag. 47. *l.* 1. στρατιὰν) στρατείαν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. ἐπὶ Ἀκτίῳ) ἐπ' Ἀκτίῳ Gr. *l.* 6. ἐπέπλεόν τε) ἐπέπλεον δὲ Ar. C. HUDS. Gr. *l.* 9. ἐνιαυτὸν πάντα) ἐνιαυτὸν τοῦτον πάντα Marg. quod ferri poſſe exiſtimat Steph. HUDS. *l.* 12. τακράτιστα) τὰ κράτιστα Reg. Caſſ. Gr. Vaſc. bene. WASSE. *ead.* νεῶν) τῶν νεῶν Gr. HUDS. *l.* 13. ἀγείροντες) ἐγείροντες Gr. Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 48. *l.* 1. Ἑλλήνων ἔνσπονδοι) ἀλλήλων ἐνσπ. Gr. HUDS. ſed emendatus erat in prima litera error ſcribentis, ε ſupra α poſito. *ead.* ἐπεγράψαντο) ἐσεγράψαντο Marg. ἐνεγράψαντο Cl. quod malit Steph. HUDS. Ἐσεγράψαντο Caſſ. *l.* 7. Κερκυραίων ναυτικῷ καὶ τὸ) Κερκυραίῳ ναυτικῷ τὸ, ſine καὶ Caſſ. *ead.* αὐτῶν) Ἀττικὸν Marg. Gr. Cl. & C. ex emend. Sed hanc lectionem ex aliqua margini adſcripta expoſitione irrepſiſſe putat Stephanus. HUDS. Ἀττικὸν etiam Reg. & Caſſ. Paulo poſt ἢ βούλωνται Gr. *l.* 10. μὲν deeſt Flor. HUDS. *l.* 12. προυφειλομένης) προσοφειλομένης Marg. 1. Ar. C. Bar. Gr. Ald. Baſ. Καὶ προσοφειλομένης Marg. 2. utramque lectionem reiicit Stephanus. HUDS. προσοφειλομένης Mſ. Baſ. προοφειλομένης Reg. & mox ὅτι τε οὐκ ἐπιζήμια idem.

Pag. 49. *l.* 3. σαφὲς) σαφῶς Marg. non probat Steph. HUDS. *ead.* ὀργίζεσθαι ἢν ἀτυχῶσι) ὀργίζεσθαι αὐτοῖς ἢν ἀτυχ. Mſ. Baſ. addito ab emendatore αὐτοῖς. *l.* 5. παρέξεσθαι) παρέξασθαι Bar. HUDS. *l.* 7. ὑμᾶς) Legitur etiam ἡμᾶς: ſed minime dubium eſt, quin vera lectio ſit ὑμᾶς. Steph. HUDS. *l.* 8. αὐτῶν) αὐτῶν malit Steph. ut Gr. Cl. Ar. C. HUDS. & Reg. Caſſ. Vaſc. *l.* 9. προτοῦ) πρὸ τοῦ Caſſ. *ead.* χρόνῳ deeſt Cod. vet. Stephani: ac ſuſpicari quis poſſit, ex ſcholio irrepſiſſe. Steph. HUDS. Deeſt etiam Reg. Caſſ. ſed in Reg. inter verſus recentiore manu χρόνου. *l.* 11. κατέστημεν) κατέσταμεν Marg. καθέσταμεν Ar. C. Cl. καθεστημεν Gr. Bar. Ald. Flor. HUDS. Baſ. καθέσταμεν Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. Marg. Steph. κατέσταμεν, quod

e Marg. affert Hudſ. eſt in Marg. Port. *l.* 15. *καταμόνας*) *κατὰ μόνας* Cl. Gr. HUDS. Paulo ante *τὴν μὲν γενομένην* Reg. ſed *οὖν* inter verſ. ſcript. rec. manu.

Pag. 50. *l.* 5. *ὑπ' αὐτοῖς*) *ἐπ' αὐτοῖς* Marg. Cam. ſed altera lectio Ἀττικωτέρα. HUDS. *l.* 9. *Γενήσεται δὲ ὑμῖν*) *Γενήσεται δὲ καὶ ὑμῖν* Reg. *ead.* *ξυντυχία*) *ξυμμαχία* Marg. Flor. ita & Valla, non probante Stephano. HUDS. Etiam Reg. Vaſc. ſed Reg. in marg. manu rec. *ξυντυχία*. *l.* 13. *μετ'*) *μετὰ* C. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 14. *κατάθησθε*) *καταθῆσθε* Caſſ.

Pag. 51. *l.* 3. *προσγενέσθαι*) *προσγενήσεσθαι* Marg. HUDS. *l.* 4. *κινδύνου*) *κινδύνων* Marg. improbat Steph. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 6. *οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε*) *οἷς δ' ἐπαμυνεῖτε* Caſſ. *ead.* *ὑμῖν δ' αὐτοῖς*) *ὑμῖν δὲ αὐτοῖς* C. HUDS. *l.* 7. *παντὶ*) *παρόντι* Marg. Bar. Cl. Ald. Flor. Baſ. nullo modo ferri poteſt, inquit Stephanus. HUDS. Sic quoque Caſſ. *l.* 9. *παραγίνονται*) *παραγίγνονται* Bar. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Gr. *l.* 14. *παρ' αὐτοῖς*) *παρ' αὐτοῖς* C. Cl. Ar. Gr. quod malit Portus. HUDS. ſic Reg. Caſſ. *l.* 15. *ἡμᾶς*) *ὑμᾶς* Ald. Flor. Baſ. & mox *ἡμετέραν* Ar. C. Ald. HUDS. *ead.* *ἐπιχείρησιν*) *ἐγχείρησιν* Marg. Ar. C. reiicit Stephanus. HUDS. Sic & Dan. & ex emendatione Reg.

Pag. 52. *l.* 1. *αὐτῶν*) *αὐτοὺς* Gr. Flor. HUDS. *l.* 2. *μηδὲ δυεῖν* C. HUDS. *l.* 4. *Ὑμέτερον*) *ἡμέτερον* Cl. HUDS. Caſſ. & ex emend. Reg. & uterque *δὲ αὖ.* *Ὑμέτερον Ἀθηναῖοι ἔργον* Dan. Sed qui primitus Codicem exaraverat, ſpatium vacuum reliquerat, in quo deinde alius ex coniectura, ut videtur, ſcripſerat *Ἀθηναῖοι*. *l.* 6. *αὐτοῖς* om. Cl. HUDS. *l.* 10. *οὐ γὰρ*) *οὐδὲ γὰρ* Ar. Cl. HUDS. mox *ἀλλὰ ἐπὶ* Gr. *l.* 11. *ἐκπέμπονται*) *ἐκπέμπεται* Marg. Ar. C. reſpiciendo ad nomen vicinius *ἀποικία*. *Ἐκπέμπονται* magis Thucydideum eſſe fatetur Steph. ita ut ad *ἄποικοι* referri poſſit. HUDS. *Ἐκπέμπεται εἶναι* Dan. Paulo ante *ὁμοῖοι* Caſſ. *l.* 12. *ἐς*) *εἰς* Reg. *l.* 13. *ἠβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν*) *τὰ ἐγκλήματα ἐβουλήθησαν μετελθεῖν* Marg. HUDS. *Ἐβουλήθησαν* etiam Reg. Caſſ. Gr. l. 14. *τὶ* deeſt Ar. HUDS. *l.* 15. *τε* abeſt Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 53. *l.* 5. *μηδετέρων*) *οὐδετέρων* Marg. HUDS. *ead.* *εἴρηται γὰρ*) *εἴρηται δὲ* Ar. HUDS. *l.* 7. *ὁποτέρους*) *ὁποτέροις* Dan. *l.* 10. *οὐχ ἥκιστα*) *οὐχήκιστα* C. Ald. HUDS. Caſſ. *ead.* *ἀπὸ*) *ὑπὸ* Dan. *l.* 16. *ἀπώσεσθε*) *ἀπώσεσθαι*

& mox γενήσεσθαι Bar. *ead.* ὄντων abeſt Dan. in marg. recent. manu ſcriptum.

Pag. 54. *l.* 1. καὶ ἐπιόντων om. Cl. HUDS. & mox καὶ ante ἀπὸ Reg. *l.* 2. προσλαβεῖν) προλαβεῖν legebat Valla, improbante Steph. HUDS. *l.* 3. τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους) τὰς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφορίας Marg. Ar. C. HUDS. *l.* 5. δὲ ἀπὸ) δὴ ἀπὸ Mſ. Baſ. *l.* 7. ὅτι οἵ τε αὐτοὶ) ὅτι τε οἱ αὐτοὶ Caſſ. *l.* 8. ὑμῖν) ἡμῖν Marg. Ar. Bar. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. Schol. Demoſth. *l.* 13. ἐχυρώτατος Marg. Ar. Cl. C. Baſ. placet Stephano. HUDS. Camer. WASS. Reg. Dan. Caſſ. Mſ. Baſ. de ed. Baſ. fallitur Hudſ. Idem in textu ediderat ὀχυρώτατος, quod mutatum voluit Clar. Waſſe.

Pag. 55. *l.* 2. λύσῃ) λύσει Cl. HUDS. Paulo ante μηδ' αὐτὰ Dan. *ead.* αὐτοῦ) αὑτοῦ Cl. HUDS. Caſſ. Dan. Vaſc. Baſ. *l.* 4. ἀσθενὲς &c.) Sic diſtinguit Ae. Port. ἀσθενὲς ὂν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθροὺς ἀδεέστερον ἐσόμενον. HUDS. *l.* 5. τὸ πλέον) τοπλέον Flor. HUDS. Vaſc. Baſ. *l.* 6. Ἀθηνῶν) Ἀθηναίων Ar. C. HUDS. *l.* 7. ὅσονοὺ) ὅσον οὐ C. ὅσον οὔπω Marg. Bar. Ald. Flor. Baſ. Pro hac lectione faciunt alii quidam Thucydidis loci: ut lib. 4: ὅσον δὲ οὐδέπω παρεῖναι; & lib. 6: ὅσον οὔπω πάρεισι. HUDS. Ὅσον οὐ Caſſ. Camer. Mſ. Baſ. *l.* 8. τὸ αὐτίκα) τοαυτίκα Flor. Baſ. HUDS. *l.* 9. οἰκειοῦται καὶ πολεμοῦται) οἰκειοῦται καὶ πολεμεῖται Marg. Ar. οἰκειοῦται τε καὶ πολεμεῖται C. οἰκειοῦταί τε καὶ Cl. οἰκειοῦταί τε καὶ πολεμοῦται Bar. Ald. Flor. Baſ. Πολεμοῦται magis Thucydideum eſſe, quam πολεμεῖται, exiſtimat Steph. HUDS. Cum Marg. & Ar. conſentit Dan. cum Bar. Ald. & al. edd. Caſſ. *l.* 11. ὥστε deeſt Ar. C. HUDS. & Dan. *l.* 12. τό, τε ἐνθένδε) τότε ἐντεῦθεν Ar. C. HUDS. ἐντεῦθεν etiam Dan. *l.* 13. τἄλλα) τὰ ἄλλα Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. & hic praeterea ξυμφερώτατον. *l.* 15. προέσθαι) πρόεσθε Marg. &, ut videtur, Scholiaſtes. non probat Steph. HUDS.

Pag. 56. *l.* 2. καὶ τὸ Κορινθίων) καὶ τὸ τῶν Κορινθίων Reg. καὶ τῶν Κορ. Caſſ. *ead.* τούτων δ' εἰ) τούτων δ' ἂν εἰ Marg. Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baſ. reiicit Steph. HUDS. *l.* 3. ἐς τὸ αὐτὸ) ἐς ταυτὸ Reg. ἐς ταυτὸν Caſſ. *l.* 6. ὑμετέραις) ἡμετέραις Ar. C. Bar. Cl. Ald. Baſ. probant Steph. & Port. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 11. τε deeſt Ar. HUDS. *l.* 16. πω) που C. HUDS. & Dan.

Pag. 57. *l.* 1. οὐκ ἀρετῇ) οὐκ ἐπ' ἀρετῇ Ar. C. HUDS.

l. 2. τἀδικήματα) τὰ ἀδικήματα Ar. Huds. *l.* 3. ἔχειν, οὔτε παρακαλοῦντες) ἔχειν, παρακαλοῦντα legebat Valla, ut ex eius interpretatione coniicit Steph. παρακαλοῦντα etiam Reg. ſed in marg. rec. manu παρακαλοῦντες. *l.* 5. τινὰς) τινὰ Marg. Cl. Huds. Caſſ. Mſ. Baſ. *l.* 6. γίγνεσθαι) γίνεσθαι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 7. μάλιστα τοὺς) μάλιστα δὲ τοὺς Marg. Flor. & mox ἀνάγκη Baſ. quod probare videtur Steph. Huds. *l.* 8. κἂν τούτῳ) καὶ τοῦτο Ar. C. Huds. *ead.* τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον) τὸ εὐπρεπὲς, ἄσπονδοι Cam. Huds. ἄσπονδοι & Mſ. Baſ. a prima manu, ἄσπονδον a correctore. *l.* 9. ξυναδικῶσιν) ξυναδικήσωσιν Cl. Huds. & Caſſ. *l.* 10. κρατῶσι) κρατηθῶσι Ar. C. Huds. & Mſ. Baſ. *ead.* βιάζωνται) Ita Ald. Baſ. Steph. 1, 2. βιάζονται reliqui tam ſcripti, quam impreſſi. Huds. In Caſſ. manu recent. ſuper ο ſcriptum erat ω. *l.* 11. ἔχωσιν) ἔχοντες Vaſc. ἔχουσιν Baſ. *ead.* προσλάβωσιν) προλάβωσιν Mſ. Baſ. *l.* 12. ἀναισχυντῶσι) ἀναισχυντοῦσιν Caſſ. *l.* 13. ὅσῳ ἀληπτότεροι) ὅσῳ ἂν ἀληπτότεροι Marg. improbat Steph. Huds. In Caſſ. erat ſpatium vacuum inter ὅσῳ & ἀληπτότεροι, eraſa ſcriptura vetere. *l.* 15. δεχομένοις) λαμβάνουσι Marg. quod pro interpretamento habet Steph. Huds.

Pag. 58. *l.* 1. ἐς deeſt Ar. C. Huds. Εἰς Reg. & mox ἄποικοι δὲ ὄντες Caſſ. *l.* 5. κατοικίσαι) ἀποικίσαι malit Steph. Huds. *l.* 10. ἐπιστρατεύοιμεν) ἐπιστρατεύομεν Reg. Caſſ. *ead.* εὐπρεπῶς) ἐκπρεπῶς Marg. Cl. Valla etiam ita legebat, & ἐπιστρατεύομεν: ſed noſtra lectio magis placet Stephano, repetendo ἀπὸ κοινοῦ particulam ἂν cum ἐπιστρατεύοιμεν. Huds. Ἐκπρεπῶς Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan.

Pag. 59. *l.* 5. λέγειν τὶ, δοκεῖν δεῖ τηρεῖν) λέγειν τὸ δοκεῖν, δεῖ τηρεῖν Ar. C. verbum τηρεῖν non occurrit in Cod. vet. Stephani & Cl. nec a Scholiaſte agnoſcitur. Huds. Τηρεῖν abeſt a Caſſ. & Reg. ſed in hoc ſuper verſ. rec. manu ſcriptum. Λέγειν — δοκεῖν, δεῖ τηρεῖν Dan. Qui Cod. hunc paſſim correxit, voculam poſt λέγειν eraſit, ac τὶ ſubſtituit, in marg. voci δεῖ adiecto: viciſſim haec, δεῖ τηρεῖν, punctis ſubſcriptis eiicienda cenſuit. λέγειν τὶ, δοκεῖ τηρεῖν Mſ. Baſ. *ead.* ἐς ἴσον) ἐς τὸ ἴσον praefert Steph. Huds. *l.* 6. τὰ ἔργα) τά τε ἔργα Bar. Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 7. δ' οὐ) δὲ οὐ Gr. *l.* 12. χρῆν) ἐχρῆν Cl. Gr. Huds. *l.* 14. κινδυνεύουσι) κινδυνεύουσιν Caſſ.

Pag. 60. *l.* 1. ἀπογενόμενοι) ἄπο γενόμενοι Marg. Ar.

Bar. Huds. Caſſ. *l.* 3. κοινώσαντας) κοινωνήσαντας Marg. Gr. non probat Steph. Huds. Sic etiam Dan. ex emendatione: nam fuerat κοινώσαντας. *ead.* ἀποβαίνοντα) ὑποβαίνοντα Mſ. Baſ. *l.* 4. ἔχειν &c.) ἔχειν. ὡς μὲν οὖν αὐτοὶ μετὰ προσηκόντων ἐγκλημάτων ἐρχόμεθα Cl. Cetera deſunt. Huds. Sic quoque Reg. & Caſſ. Sed in Reg. ea, quae in edd. leguntur uſque ad ὡς μὲν ad marginem, cetera ſuper verſus manu recent. eadem, cuius ſunt Scholia, addita ſunt. In Caſſ. ἐγκλημάτων etiam inductum, & in marg. manu recent. adſcripta ſunt, quae deſiderantur poſt προσηκόντων, ſed pro ἐς ὑμᾶς, ibi eſt πρὸς ὑμᾶς. *ead.* μόνων ἀμετόχους) μόνον ἀμετόχως Marg. C. Bar. Ald. Flor. Baſ. μόνους ἀμετόχους ſcribendum cenſet Stephanus. Huds. Ἀμετόχως Gr. *ead.* οὕτω) οὕτως Ar. C. Gr. Huds. Dan. *l.* 6. τῶν omitt. Gr. Ar. C. Huds. Dan. qui & πρὸς ὑμᾶς, cum Mſ. Baſ. *l.* 8. ὡς δὲ οὐκ ἂν) ὡς δ' οὐκ ἂν Reg. Caſſ. Gr. Et χρὴ μαθεῖν Caſſ. *l.* 10. τὶς τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται ἐλθεῖν) τὶς βούλεται τῶν ἀγράφων πόλεων ἐλθεῖν Ar. C. Huds. Dan. Gr. Mſ. Baſ. *l.* 11. ἰοῦσιν) ἰοῦσι Gr. *l.* 12. ἄλλων) ἄλλου Marg. Cl. Huds. Caſſ. Reg. ſed in hoc manu recenti ſuper verſ. emendatum ἄλλων. *ead.* ἑαυτὸν ἀποστερῶν) αὐτὸν ἀποστερῶν Reg. ἀποστερῶν ἑαυτὸν Caſſ. *l.* 14. ἀντ') ἀντὶ Reg. Caſſ.

Pag. 61. *l.* 1. πάθοιτε ἂν) πάθοιτ' ἂν Gr. *l.* 3. εἰ ἴτε) εἰ εἴπτε Dan. ſed particulam εἰ recentior manus ſuperſcripſerat. *l.* 4. δίκαιοί γ' ἐστὲ) δίκαιοι ἐστὲ Ar. C. Huds. Reg. Dan. Gr. *l.* 8. πώποτ') πώποτε C. ποτὲ Gr. Huds. Πώποτε Reg. Caſſ. *l.* 14. φανεῖται) φανεῖτε Codd. al. Huds. In Caſſ. aliquid abraſum erat poſt τ, ſed ſpatium minus erat, quam quod duas literas αι capere poſſet.

Pag. 62. *l.* 1. καὶ τὸν νόμον) Scholiaſtes καὶ κοινὸν νόμον legiſſe videri queat Steph. Huds. *l.* 3. τοὺς Ἑλλήνων) τοὺς τῶν Ἑλλ. Cl. Huds. *l.* 5. ὥστ' ἐπιχρῆσθαι) ὥστε ἐπιχρῆσθαι Reg. Caſſ. mox Caſſ. εἰκοσιν *l.* 9. καὶ ἡ εὐεργεσία) καὶ εὐεργεσία Dan. *l.* 13. τῶν ἁπάντων) τῶν πάντων Cl. Huds. Reg. Caſſ.

Pag. 63. *l.* 2. ἀντιστάντα) ἀνθιστάντα Marg. Steph. 1. Huds. *l.* 4. παρὰ πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν) αὐτὰ παρὰ πρεσβυτέρου μαθὼν Ar. C. Huds. Dan. *l.* 5. ἀμύνεσθαι) ἀμείβεσθαι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 6. τάδε) ταῦτα Reg. *l.* 8. ἁμαρτάνοι) ἁμαρτάνῃ Cl. Huds. Caſſ. ἁμαρτάνει Gr.

ex emendat. cum fuiſſet ἁμαρτάνῃ. *l.* 10. Κερκυραῖοι) οἱ Κερκυραῖοι. Gr.

Pag. 64. *l.* 2. ἐφέλκεσθε) ἐφέλκεσθαι Dan. Gr. ſed in hoc emendatum ſupraſcr. ε. *l.* 3. ἐχυρωτέρα) ἰσχυροτέρα Baſ. Huds. *ead.* φανερῷ) φανερῶς Dan. *l.* 5. τῇ deeſt Ar. C. Huds. *l.* 7. αὐτόν τινα κολάζειν) αὐτὸν κολάζειν τινὰ Ar. C. Huds. Dan. Gr. Mſ. Baſ. *l.* 8. καὶ μὴ τῇ) καὶ μὴ, τῇ malit Steph. interpungendo poſt μὴ, ne haec particula ad ὠφεληθέντας tendere videatur, cum tendat ad βλάψαι. Huds. Μὴ deeſt Caſſ. *l.* 9. τὸ δ' ἴσον) τὸ δὲ ἴσον C. Huds. Gr. *l.* 11. Κερκυραίους τε τούσδε, μήτε) Κερκυραίους τούτους μήτε Reg. Κερκ. δὲ τούσδε μήτε Caſſ. Gr. *l.* 12. δέχησθε &c.) δέχεσθε β. ἢ. μ. ἀμύνετε & ſupr. ε rec. man. η Caſſ. *l.* 14. βουλεύσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς) Ita Steph. 2. & Port. βουλεύσεσθε ἐν ὑμῖν αὐτοῖς Marg. Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Ἐν fuerat etiam in Gr. ſed deinde inductum erat. Ceteri Mſſ. quoque non agnoſcunt ἐν. *l.* 15. Τοιαῦτα δὲ) Quin τοιαῦτα δὴ a Thucydide ſcriptum fuerit, non dubitat Stephanus. Huds.

Pag. 65. *l.* 4. Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ) Κερκυραίοις μὲν ξυμμαχίαν μὴ Dan. μὴ deerat in Reg. additum rec. manu. *l.* 8. δὲ ἐποιήσαντο) δ' ἐποιήσαντο Caſſ. *ead.* τῇ) τῷ Flor. Huds. Mſ. Baſ. *l.* 12. τοῖς om. Cl. Huds. & Caſſ. *l.* 13. ὁτιμάλιστα) ὅτι μάλιστα Caſſ. Gr. Vaſc. Baſ. *l.* 14. δέῃ) δέοι Gr. Huds.

Pag. 66. *l.* 1. τε abeſt Flor. Huds. *l.* 6. Κίμμωνος) Κίμωνος Ar. C. Cl. Flor. Κίμμονος Baſ. Huds. Κίμωνος Caſſ. Gr. *l.* 7. ὁ Στρομβίχου) Ὀστρομβίχου Ald. Baſ. Huds. *l.* 10. χωρίον) χωρίων Caſſ. vid. p. 233. *l.* 11. λύειν) κωλύειν Ar. Huds. *l.* 12. τὴν om. Gr. Huds.

Pag. 67. *l.* 3. εἴκοσι) εἴκοσιν Caſſ. & mox ἐνενήκοντα idem & Reg. Ἀνακτόρων Gr. *l.* 6. ἐπειδὴ δὲ) ἐπεὶ δὲ Ar. C. Huds. Pro προσέμιξαν Reg. συνέμιξαν, & in marg. manu recent. προσέμιξαν. *l.* 9. ὑπὲρ αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ Ar. C. Huds. Dan. Paulo poſt ἀπὸ θαλάσσης Gr. Vaſc. Et ſic fuerat in Caſſ. deinde accentu ſuper ο abraſo manus recens fecerat ἄπο. *ead.* Ἐλαιάτιδι) Ἐλειάτιδι legebat Valla. Huds. Ἐλειώτιδι Gr. ſed deinde α ſuper ω ſcriptum erat. *l.* 10. Ἐφύρῃ) Ἐφύρη malit Ae. Portus, ut ſit nominativus, qui ad πόλις refertur. Huds. *ead.* ἔξεισι) ἐξίησι Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. quod ſi retinere velimus, inquit Stephanus, ei pro activa ſignificatione

neutram, contra ſermonis Graeci leges, dare oporteret. Huds. Ἐξίησι Dan. & Reg. inter verſ. rec. manu. *ead.* αὐτὴν) αὐτῇ Marg. mox τὴν ante θάλασσαν om. Cl. Huds. it. Mſ. Baſ. & Caſſ. *l.* 15. ἡ ἄκρα non agnoſcunt Ar. C. Huds. Dan. ſed in marg. adſcriptum erat.

Pag. 68. *l.* 5. Μειχιάδης) Χερμειχιάδης Gr. Huds. Μιχιάδης Caſſ. *l.* 7. αἱ deeſt Flor. Huds. Mox Reg. Λευκίμμη, ut ſupr. *l.* 9. ἐν τῇ ἠπείρῳ deſunt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 11. φίλοι αὐτοῖς εἰσιν) αὐτοῖς φίλοι εἰσὶν Marg. Huds. Reg. Caſſ. Mox ἐπειδὴ καὶ παρ. Dan. Corrector δὲ ſupra ſcripſerat inter ἐπειδὴ & καὶ. *l.* 13. ὡς omitt. Cl. Huds. *ead.* ναυμαχίᾳ) ναυμαχίαν Marg. occurrunt utriuſque conſtructionis exempla. Huds. Sic Reg. & Caſſ.

Pag. 69. *l.* 1. ἔω) ἔσω C. Huds. Dan. *l.* 2. τῶν deeſt Ar. Gr. C. Huds. Dan. *l.* 8. αἱ Ἀμπρακιώτιδες) αἱ abeſt Ar. C. Gr. Huds. Dan. *l.* 12. καὶ τὸ) κατὰ τὸ Marg. Huds. Gr.

Pag. 70. *l.* 1. τε non agnoſcunt Ar. C. Gr. Huds. *l.* 2. παρεσκευασμένοι) κατεσκευασμένοι Ar. C. Huds. κατασκευασμένοι Dan. *l.* 5. τοῦ om. Cl. Huds. Reg. Caſſ. τοῦ πλήθους τε καὶ Gr. *l.* 7. ἐς) εἰς Dan. *l.* 8. δ' οὐκ) δὲ οὐκ C. Ald. Baſ. Huds. τε οὐκ Gr. *l.* 9. θυμῷ καὶ ῥώμῃ) θυμῷ τε καὶ ῥώμῃ Gr. Huds. *ead.* τοπλέον) τὸ πλέον Caſſ. Gr. *l.* 10. οὖν deeſt C. Gr. Ar. Huds. Dan. *l.* 11. παραγιγνόμεναι) παραγενόμεναι Schol. Sophocl. Wass. Dan.

Pag. 71. *l.* 2. σποράδας ἐς τὴν ἤπειρον) ἐς τὴν σποράδας ἤπειρον Ar. C. Huds. Σποράδας εἰς Caſſ. *l.* 3. καὶ deeſt Reg. Caſſ. *l.* 4. ἐπεκβάντες) ἀπεκβάντες Caſſ. & in marg. manu rec. γρ. ἐπεκβάντες. *l.* 5. οὖν deeſt Ar. C. Gr. Huds. *l.* 10. οἱ δ') οἱ δὲ Baſ. Huds. Gr. *l.* 12. ἐπειδὴ δὲ) ἐπεὶ δὲ Reg. Caſſ. *l.* 13. ἐγίγνετο) ἐγένετο Cl. Huds. Reg. Caſſ.

Pag. 72. *l.* 1. ξυνέπεσον) ξυνέπεσεν Marg. non probat Steph. Huds. Reg. Caſſ. Vaſc. *l.* 5. Niſi poſt ἐτράποντο interpungatur, ſcribendum cenſet Steph. πρὸς δὲ τὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο φονεύειν. Huds. *l.* 6. αὐτῶν) αὑτῶν Cl. Huds. Caſſ. Gr. *ead.* ᾐσθημένοι) αἰσθόμενοι Cl. Huds. & Reg. ἐσθόμενοι Caſſ. *l.* 7. ἥσσηντο) ἥσσοντο Dan. ἡσσῶντο Gr. ex emendatione. fuerat ἥσσηντο. *l.* 8. νεῶν οὐσῶν) οὐσῶν νεῶν Dan. *ead.* ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ Caſſ. *l.* 9. ἐπεχουσῶν) ἀπεχουσῶν Gr. Huds. a correctore, quod

fuerat ἐπεχουσῶν. *l.* 10. ὁποῖοι ἐκράτουν) ὁποῖοι ἐκρατοῦντο Ar. C. ita ut deſint illa, ἐκράτουν, ἤ. Huds. Dan. *l.* 12. αὐτῆς) ἑαυτῆς Marg. Gr. Cl. Flor. Huds. Reg. Caſſ. Vaſc.

Pag. 73. *l.* 1. προσκομίσαι) κομίσαι Ar. C. Huds. Dan. *ead.* οἷ) οὗ Marg. Ar. C. Cam. Gr. Huds. Dan. *l.* 5. πλωΐμοις) πλοίμοις Reg. *l.* 6. ἀντεπέπλεον) ἀντέπλεον Cl. Huds. Caſſ. Dan. & ab emendatore Gr. *l.* 7. ἤδη δὲ ἦν) ἤδη δ' ἦν Gr. *l.* 8. ἐπεπαιώνιστο) ἐπεπαιάνιστο Marg. Huds. Ἐπαιώνιστο Caſſ. *ead.* αὐτοῖς ὡς ἐπίπλουν) αὐτοῖς ἐς ἐπίπλουν Marg. 1. καὶ ὡς ἐς ἐπίπλουν Marg. 2. quod probat Steph. ὡς ἐς ἐπίπλουν Cl. ex emendatione. Huds. Sic & Reg. & Mſ. Baſ. Ὡς ἐπὶ πλοῦν Caſſ. Paulo poſt idem perperam μὴ κινηθῶσιν.

Pag. 74. *l.* 1. Ἀθηνῶν) Ἀθηναίων Dan. *l.* 2. ἐπανεχώρουν) ὑπανεχώρουν Ald. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 5. δὴ) δὲ Reg. Caſſ. *l.* 7. ἀποτραπόμενοι) ἀποτρεπόμενοι Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 9. τοῖς δὲ Κερκυραίοις) τοῖς Κερκυραίοις δὲ Reg. Caſſ. & mox καταστρατοπεδευομένοις Dan. & Λευκίμμη Reg. *l.* 10. αἱ ἐκ τῶν) αἱ om. Gr. Cl. ἀπὸ τῶν Ἀθ. Cl. Huds. Νῆες ἀπὸ τῶν Ἀθ. Reg. Caſſ. *l.* 12. Λεωγόρου) Λεογόρου C. Huds. Gr. *l.* 16. ὡρμίσαντο) Duplex conſtructio, ὡρμίσαντο, ſcilicet, αἱ Ἀττικαὶ νῆες: vel τὰς Ἀττικὰς ναῦς οἱ Κερκυραῖοι ὡρμίσαντο (pro ὥρμισαν) poſteriorem ut magis Atticam comprobat Ae. Port. Huds.

Pag. 75. *l.* 1. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ) Τῇ δ' ὑστεραίᾳ Reg. Caſſ. Gr. & πλόιμοι Reg. *l.* 5. τῆς om. Cl. Huds. *l.* 7. προσγεγενημένας) προγεγενημένας Gr. a prima manu: deinde corrector fecerat προσγε —. ac denique παραγε —. *l.* 8. Ἀθηναίων) Ἀθηνῶν Caſſ. *l.* 9. πέρι) περὶ Steph. 2. tonum retrahunt ceterae. Huds. *l.* 11. τοῦ δὲ &c.) Huic loco nihil deeſſe putat Steph. ſed praepoſitionem περὶ cum verbo διεσκόπουν ſubaudiendam relinqui. Idem. *l.* 12. ὅπη) ὅποι Marg. placet Stephano. Idem. *ead.* οἱ om. Gr. Idem. *l.* 14. ἀποπλεῖν) οικαδε ἀποπλεῖν Marg. improbat Stephanus. Idem.

Pag. 76. *l.* 1. ἐμβιβάσαντας) ἐσβιβάσαντας Caſſ. ἐμβιβάσαντες ανευ κηρυκείου Reg. *l.* 2. προπέμψαι) προσπέμψαι Cl. Huds. Reg. Caſſ. & mox τοιαῦτα Reg. *l.* 4. ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) ὦ ανδρες ὦ Ἀθ. Gr. Huds. *l.* 7. εἰ δ' ὑμῖν) εἰ δὲ ὑμῖν Gr. *l.* 8. ειποι) ειπη Gr. Huds. ει πη Mſ. Baſ. *l.* 9. πρώτους λαβόντες) λαβόντες πρῶτον Marg. Cl. Idem. Reg. Caſſ. uterque cum diſtinctione poſt λαβόν-

τες. *l.* 11. ὑπήκουσεν) ἐπήκουσεν Reg. Caſſ. *l.* 13. τοιάδε) τοιαῦτα Cl. Huds. *l.* 16. βούλεσθε) βουλεύεσθε Ar. Idem.

Pag. 77. *l.* 5. τροπαῖον) τρόπαιον Caſſ. Gr. & toto hoc cap. praeterquam l. 9, ubi τροπαῖον Caſſ. Paulo ante idem χωρίων, ut cap. 45. *l.* 6. καὶ νεκροὺς &c.) καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς, ἐξενεχθέντων Marg. Cam. ita etiam legit Scholiaſtes. τοὺς νεκροὺς amplectitur, ἐξενεχθέντων plane reiicit Steph. Huds. ἐξενεχθέντων Mſ. Baſ. a prima manu, ἐξενεχθέντα ex emend. τοὺς, quod in excerptis Camerarii eſt ante νεκροὺς, non habet Mſ. *l.* 7. τε om. Cl. Idem. Reg. Caſſ. *ead.* ἀνέμου) τοῦ ἀνέμου Gr. Huds. Reg. *l.* 8. πανταχῇ) πανταχοῦ Reg. *l.* 9. ἀντέστησαν) ἀνέστησαν Cl. Huds. Reg Caſſ. *l.* 10. γνώμη δὲ ἑκάτεροι τοιᾶδε) γνώμῃ δὲ τοιᾶδε ἑκάτεροι Ar. C. Cam. Huds. Dan. Gr. *l.* 12. καὶ νεκροὺς) καὶ τοὺς νεκροὺς malit Steph. Huds.

Pag. 78. *l.* 6. ἦλθον) ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι Marg. Ar. C. Cam. ἦλθον Ἀθηναῖοι Cl. quod reiicit Steph. quia verbum ἦλθον ad alium nominativum (Κερκυραῖοι ſcil.) refertur. Idem. Ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι Reg. Caſſ. Dan. *ead.* οὐκ ἀντέπλεον) οὐ κατέπλεον Cl. in marg. Huds. Caſſ. in textu. Οὐκ ἀντεπέπλεον Mſ. Baſ. *l.* 10. ὅ ἐστιν) ὅ ἐστὶ Gr. *ead.* Ἀμπρακικοῦ) Ἀμπρακιακοῦ Reg. *l.* 14. μὲν deeſt Dan. *l.* 15. ἐφύλαττον) ἐφύλασσον C. Gr. Ar. Huds.

Pag. 79. *l.* 3. ὄντες om. Gr. Huds. Sed deinde adſcriptum habet in imo marg. *ead.* οὖν deeſt Flor. Idem. *l.* 6. ἐς) πρὸς Marg. Idem. εἰς Reg. *l.* 8. δ' εὐθὺς) δὲ εὐθὺς Gr. *l.* 9. τοῖς deeſt Reg. Caſſ. *l.* 10. τιμωρήσωνται) τιμωρήσονται Cod. vet. Steph. Gr. Huds. Vaſc. τιμωρήσεται Baſ. *l.* 13. Παλλήνης) Παλήνης Caſſ. *ead.* ὄντας om. Cl. Huds. & Caſſ. In Reg. recent. manu ſup. verſ. ut ſcholion. *ead.* Κορινθίων ἀποίκους) Κορινθίων μὲν ἀποίκους Ar. Huds. Dan. *l.* 14. Παλλήνην) Παλήνην Cl. Huds. Caſſ.

Pag. 80. *l.* 1. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Caſſ. Vaſc. *l.* 4. ἄλλους τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης) ἄλλους ἐπὶ Θρᾴκης Cl. Huds. Sic etiam Reg. & Caſſ. ſed in utroque recent. manu adſcript. τούς. In Caſſ. quoque a prima manu ξυναποστήσουσι, & ex emendat. ξυναποστήσωσι. Item συμμάχους. *l.* 6. Ταῦτα δὲ πρὸς τοὺς) τοιαῦτα δὲ περὶ τοὺς Cam. τοιαῦτα δὲ πρὸς τοὺς Marg. 1. περὶ τοὺς Marg. 2. Cl. ſed πρὸς in

περὶ mutari poſſe negat Steph. HUDS. Περὶ τοὺς Reg. Caſſ. Ταῦτα δὲ Mſ. Baſ. non τοιαῦτα δὲ, ut excerpta Camer. *l.* 8. φανερῶς διάφοροι) φανερῶς ἤδη διάφοροι Cl. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 11. δὲ ὅτι) δ' ὅτι Gr. *l.* 14. Πελοποννησίους) Ἀθηναίους Marg. improbat Steph. quia αὐτοῖς de Athenienſibus intelligendum eſt. HUDS.

Pag. 81. *l.* 1. δὲ λόγους) δὲ καὶ λόγους Gr. HUDS. Mox Βοτιαίοις Reg. *l.* 3. ἔχοι) ἔχῃ Gr. ἔχοι Ar. C. HUDS. Ἔχει Dan. *l.* 4. τὰ deeſt Reg. Caſſ. *l.* 5. οἱ deeſt Ar. C. HUDS. *l.* 8. ἐπὶ τὴν γῆν &c.) Sic diſtinguit Ar. ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ, Ἀρχεστράτου. comprobat Ae. Port. HUDS. Sic quoque Reg. & Caſſ. Mox in Caſſ. deerat ἐπιστέλλουσι, ſed ſup. ſcript. recent. manu. *l.* 12. ἀποστήσωνται Gr. ex emendat. fuerat ἀποστήσονται. *l.* 13. παρ' Ἀθηναίους) πρὸς Ἀθην. Reg.

Pag. 82. *l.* 3. εὕροντο) εὗρον Marg. HUDS. Ηὕροντο Reg. Caſſ. *ead.* αἱ ἐπὶ) αἱ deeſt Reg. *l.* 4. τὰ abeſt Flor. HUDS. *l.* 5. ὑπέσχοντο) ὑπέσχετο Cl. IDEM. Caſſ. *l.* 7. Χαλκιδέων) Χαλκιδαίων Reg. *l.* 9. Χαλκιδέας) Χαλκιδέας καὶ Βοττιαίους Reg. ſed inter verſus recent. manu καὶ Βοττιαίους. *ead.* τὰς ἐπὶ Gr. ex emendatione. HUDS. in Gr. eſt τὰς a prima manu; corrector ου ſuper α poſuit. *l.* 10. καταβαλόντας) καταβάλλοντας Gr. *l.* 12. ἐκλείπουσι) ἐκλιποῦσι Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. & Reg. ἐκλειποῦσι Caſſ. *ead.* τῆς ἑαυτοῦ γῆς) τῆς τε αὑτοῦ γῆς Gr. *ead.* τε non agnoſcunt Ar. C. Gr. Ald. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. At Mſ. Baſ. habet. *l.* 13. Βολβὴν) Βόλβην Caſſ. Gr. Vaſc. Βοιβὴν Reg. ex emendatione ab eadem manu.

Pag. 83. *l.* 3. τῶν Ἀθηναίων om. Gr. HUDS. *l.* 4. Θρᾴκης) Θρᾴκης χωρία Marg. non probat Steph. cum Thucydidi familiare ſit, ponere τὰ ἐπὶ Θρᾴκης abſque ſubſtantivo. IDEM. *ead.* τήν τε Ποτίδαιαν) τὴν Ποτίδαιαν Reg. Caſſ. *l.* 6. τε deeſt Ar. HUDS. Dan. *l.* 8. τοπρότερον) τοπρῶτον Marg. Ar. Cam. τὸ πρῶτον Gr. HUDS. τὸ πρότερον Caſſ. Vaſc. Mox Δέρδα Caſſ. *l.* 11. ἐσβεβληκότων) ἐμβεβληκότων Ar. HUDS.

Pag. 84. *l.* 2. δὲ αὐτῶν) δ' αὐτῶν Gr. *l.* 3. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. *l.* 4. ξυνέσποντο) ξυνέποντο Cl. HUDS. Reg. & ex emendat. Gr. *l.* 5. ποτὲ om. Cl. HUDS. *l.* 6. ἡμέρᾳ om. Gr. IDEM. *ead.* ᾗ Ποτίδαια) Hic loci ἡ, non ᾗ, cum Valla malit Steph. ita ut iungi poſſit cum ὕστερον. IDEM. *l.* 12. αὐτῶν) αὐ-

τὸν Marg. C. Cl. Gr. genuinam lectionem eſſe cenſet Stephanus. Idem. Reg. Caſſ. In Gr. emendatum eſt αὐτὸν pro αὐτῶν.

Pag. 85. *l.* 4. παρεληλυθὼς) ὁ παρελυθὼς Gr. *l.* 5. Βέῤῥοιαν) Βέροιαν Caſſ. Mſ. Baſ. *l.* 6. τοῦ χωρίου) τὸ χωρίον Ar. Huds. *l.* 9. δὲ ἑξακοσίοις) δ' ἑξακοσίοις Caſſ. Sic mox p. 86 l. 1 τῆς δ' ἵππου Gr. *l.* 11. τριταῖοι) τριταίη Dan. in marg. *l.* 15. πρὸς Ὀλύνθῳ) πρὸ Ὀλύνθου Ar. C. Gr. atque ita legebat Valla; non probante Stephano. Huds. Caſſ. Gr. Dan. & hic in marg. πρὸς Ὀλύνθῳ a correctore. *l.* 16. στρατηγὸν μὲν οὖν του δὴ πεζοῦ) στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ Ar. στρατηγὸν δὲ τοῦ μὲν πεζοῦ Marg. huius lectionis exempla quaedam occurrere obſervavit Steph. alteram tamen in contextu a Thucydidis ſtilo non alienam eſſe cenſet. Huds. Στρατηγὸν μὲν τοῦ πεζοῦ Reg. Caſſ.

Pag. 86. *l.* 1. ἤρηντο) ἤρηνται Mſ. Baſ. *l.* 3. τοῖς deeſt Reg. *l.* 5. ἔχοντα) ἔχοντι Caſſ. *l.* 8. ὅταν) ὅτ' ἂν Caſſ. ne hoc quidem male. Wass. *l.* 10. αὐτῶν) αὑτῶν Reg. Caſſ. Gr. Vaſc. *ead.* δ' αὖ) δ' οὖν Marg. Huds. *l.* 12. Μακεδόνας) Μακεδόνων Caſſ. Paulo poſt Ὀλύνθον Gr. *l.* 14. αὐτοὶ δ') αὐτοὶ δὲ Ald. Flor. Baſ. Huds. Gr.

Pag. 87. *l.* 3. ὕστερον ξυνέμισγον) ὕστερον καὶ ξυνέμ. Gr. *l.* 5. ἐτρέψαντο τὸ καθ') ἐτρέψ. καθ' Cl. Huds. Ἔτρεψαν τὸ καθ' Caſſ. Gr. Mſ. Baſ. & ἐπὶ πολὺ Caſſ. *l.* 6. Ποτιδαιατῶν καὶ Πελοποννησίων) τῶν Ποτιδ. καὶ τῶν Πελ. Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 10. ἑώρα) ὁρᾷ Reg. Caſſ. & in hoc inter verſus γρ. ἑώρα. *l.* 12. τὴν om. Gr. Huds. Τὴν Ποτίδαιαν, καὶ ταῦτα δὲ Mſ. Baſ. cetera deſunt. *ead.* ἔδοξε γοῦν &c.) Sic diſtinguit Steph. ἔδοξε γοῦν, ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ὡς εἰς ἐλάχιστον χωρίον, δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτίδαιαν. Idem. Ἔδοξεν οὖν ξυναγ. Gr. *l.* 13. εἰς deeſt Reg. Dan. *ead.* χωρίον) χωρίου Dan.

Pag. 88. *l.* 2. σώσας) διασώσας Marg. Huds. *l.* 4. ἀπέχει) ἀπεῖχε Cl. Idem. Reg. Caſſ. *l.* 5. καταφανὲς) Codicem, unde vertebat Valla, καταφανὴς habuiſſe credit F. Port. Huds. *ead.* ἐγένετο) ἐγίγνετο Reg. Caſſ. & ex emendat. Gr. *l.* 6. μέν τι) μέν τοι Baſ. *l.* 7. ἀντιπαρετάξαντο) ἀντεπαρατάξαντο Caſſ. *ead.* ἐπεὶ δὲ) ἐπειδὴ δὲ Ar. Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 11. τροπαῖον) τρόπαιον Caſſ. Gr. *l.* 12. οἱ omitt. Cl. Huds.

Pag. 89. *l.* 1. δὲ αὐτῶν) δ' αὐτῶν Gr. & contra l. 3

τὸ δὲ ἐκ. *l.* 8. γιγνομένοις) γενομένοις Ar. C. Gr. Huds. Dan. *ead.* ἐπίθωνται) ἐπιθῶνται, & mox πέμπουσι Gr. *l.* 14. δὲ οὐδεὶς) δ' οὐδεὶς Reg. Caſſ.

Pag. 90. *l.* 1. ἐς μάχην) εἰς τὴν μάχην Ar. C. ἐς τὴν μάχην Gr. Huds. & ſic Dan. & Mſ. Baſ. *l.* 2. οὕτως) οὕτω Dan. *l.* 7. ξυνεβούλευε) ξυνεβούλευσε Cl. Huds. *l.* 9. ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον C. Idem. Caſſ. Gr. *l.* 10. ὡς δ' οὐκ) ὡς δὲ οὐκ Ae. Port. Huds. *l.* 14. ἐπολέμει) ξυνεπολέμει Marg. Gr. Cl. quod interpretari voluit Valla. Idem. Reg. Caſſ. in Gr. eſt ex emend. *ead.* Σερμυλίων) Ἑρμυλίων Reg. Caſſ.

Pag. 91. *l.* 1. ἔς τε &c.) Attica ellipſis apud Thucydidem frequens: integer erit locus, ſi dicas, ἔς τε τὴν Πελοπόννησον ἄνδρας πέμπων ἔπρασσε Ae. Port. Huds. *l.* 7. προεγεγένηντο) Sic Mſ. Baſ. προγεγένηντο ed. Baſ. *ead.* ἐς) πρὸς Marg. Huds. *l.* 9. Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων) Πελοποννησίων τε καὶ Κορινθίων Marg. Idem. *l.* 10. Ἀθηναίοις ἐς τοὺς Πελοποννησίους) Ἀθηναίοις αἰτία ἐς τοὺς Πελ. Gr. Idem. *l.* 14. ἀνακωχὴ) ἀνακοχὴ Reg.

Pag. 92. *l.* 3. ἐς) εἰς Reg. *l.* 6. Αἰγινῆται δὲ) Αἰγινῆταί τε Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 7. κρύφα δὲ οὐχ) κρύφα δ' οὐχ Gr. *ead.* οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ald. Flor. Baſ. Huds. Caſſ. *l.* 9. τὰς om. Cl. Huds. *ead.* προσπαρακαλέσαντες) προσκαλέσαντες Reg. *l.* 10. τε deeſt Reg. Caſſ. *l.* 12. ἄλλοι) ἄλλα Marg. ἄλλοι omnino malit Stephanus, cum ſequatur Μεγαρεῖς, quod cum ἄλλοι, non αλλα cohaeret. Huds. ἄλλα Gr. ſed emendatum ἄλλοι. ἀλλα & Mſ. Baſ. *l.* 13. παριόντες) παρόντες Ar. Huds. Dan. *ead.* ὡς ἕκαστοι) illud ὡς Atticorum more redundare putat Ae. Port. Huds. *ead.* Μεγαρεῖς) Μεγαρῆς Marg. & Cod. vet. Stephani. Sic & ἱππῆς apud Ariſtophanem invenies. Idem.

Pag. 93. *l.* 1. τῶν om. Gr. Huds. *l.* 3. τελευταῖοι) τελευταῖον Ar. C. Idem. Dan. *ead.* Κορίνθιοι) οἱ Κορίνθιοι Reg. *l.* 4. παροξύναι) In Dan. eraſa vetere ſcriptura, dubie παροξύναι, vel νειν. *l.* 6. ὑμᾶς) ὑμῶν Marg. Huds. & marg. Mſ. Baſ. In Dan. manu rec. ſuper υ ſcriptum erat η. *l.* 9. πλείονι) πλέονι C. Cl. Huds. Caſſ. Gr. *l.* 11. ὑπὸ Ἀθηναίων) ἀπὸ Ἀθ. Gr. *l.* 14. ἕνεκα) ἕνεκεν Reg. Caſſ. *ead.* τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων) διαφερόντων Thucydidem ſcripſiſſe ſuſpicatur Steph. alioqui, inquit, videtur ſcripturus fuiſſe τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων; vel potius ſine

illo pronomine, τῶν ἰδίων διαφόρων. ſicut τὰ ἴδια διάφορα, lib. 2, cap. 37. Huds.

Pag. 94. *l.* 1. παρεκαλέσατε) παρεκελεύσατε Dan. *l.* 2. ἡμᾶς deeſt Ar. Huds. *ead.* οὐχ ἥκιστα) οὐχ ἥκιστα Ar. C. Ald. Flor. Baſ. ut & paulo infra. Idem. Sic etiam utroque loco Caſſ. *l.* 5. ὡς deeſt Gr. deinde inter verſus ſcript. & rurſus inductum. *l.* 7. τοῖς δ') τοὺς C. Huds. τοῖς δὲ Reg. Caſſ. *l.* 9. In uno exemplari ἄρα non legi obſervat Schol. ſed legi debere exiſtimat Steph. Omittit etiam Cl. Huds. it. Mſ. Baſ. & Reg. *l.* 10. τε om. Gr. Huds. *l.* 12. ἐπιχρῆσθαι) ἀποχρῆσθαι Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. Idem. Caſſ. Dan. *l.* 13. παρέσχε Πελοποννησίοις) παρέσχε τοῖς Πελοποννησίοις Ar. C. Cl. Huds. Reg.

Pag 95. *l.* 1. στῆσαι τείχη) τείχη στῆσαι Mſ. Baſ. *l.* 3. ὑμετέρους) ἡμετέρους Ar. C. Huds. Reg. Gr. *l.* 4. ἀλλ' ὁ) ἀλλὰ ὁ Gr. *l.* 7. νῦν τε) νῦν γε malit Steph. Huds. *l.* 8. ἔτι σκοπεῖν) ἐπισκοπεῖν Marg. Idem. *l.* 10. μέλλοντες) μέλλοντας Gr. ex emendatione. Idem *l.* 11. οἱ deeſt Caſſ. *l.* 13. ὑμῶν) ἡμῶν Ar. C. Huds. & Gr. a prima manu, deinde emendatum ὑμῶν. *l.* 14. γὰρ μόνοι) μὲν γὰρ μόνοι Cl. Huds. Caſſ.

Pag. 96. *l.* 3. αὔξησιν) δύναμιν Marg. Ar. C. Gr. Huds. Dan. *l.* 4. ἐλέγεσθε) λέγεσθε Marg. ſed ἐλέγετε magis placet Steph. quam λέγεσθε, aut ἐλεγεσθε. Huds. *l.* 7. καὶ νῦν τοὺς) καὶ τοὺς νῦν Ar. Idem. Dan. *l.* 12. περὶ αὐτῷ) περὶ αὐτὸν Gr. Huds. Non ſatis apertum eſt αὐτὸν, an αὐτὸν ſit in Gr. περὶ αὐτῷ Caſſ. Vaſc. *l.* 14. ἡμᾶς) Sic Dan. a prima manu. corrector fecerat ὑμᾶς, deinde rurſus alius ſuper υ ſcripſerat η.

Pag. 97. *l.* 1. ὑμῶν) ἡμῶν Dan. a prima manu, ſed emendatum ὑμῶν. In marg. viciſſim ἡμῶν. Gr. quoque ὑμῶν, & cum η ſuper υ. *ead.* αἴγε) αἴτε Reg. Caſſ. & ex emend. Gr. *l.* 3. τοπλέον) τὸ πλεῖον Reg. τὸ πλέον Caſſ. Gr. Mox λέγεσθαι Gr. ex emend. fuerat γενέσθαι. *l.* 7. νομίζομεν ἄξιοι) ἄξιοι νομίζομεν Reg. Caſſ. *l.* 10. γε deeſt Reg. *l.* 14. τε deeſt Ar. Huds. Dan.

Pag. 98. *l.* 2. καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς) καὶ ἐπὶ τοῖς δ. Cl. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 4. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. Ald. Flor. Huds. *l.* 5. καὶ ἄοκνοι) καὶ non agnoſcunt Ar. C. Idem. Dan. *l.* 8. καὶ τὰ ἕτοιμα) καὶ τὰ ὅμοια ἕτοιμα Gr. Huds. Sed ὅμοια inductum eſt. *l.* 9. τε deeſt Reg. pro eo

δὲ Gr. *ead.* ἐπὶ πλεῖστον) ἐπιπλεῖστον Gr. *ead.* ἐξέρχονται) ἐπεξέρχονται Ar. C. Huds. Dan. *l.* 11. ἀλλοτριωτάτοις) Dubitari poteſt, inquit Stephanus, ſitne ex errore librarii nata haec lectio, an ipſe Scholiaſtes non ἀλλοτριωτάτοις, ſed ἀλλοτρίοις apud Thucydidem legerit. Huds. *l.* 12. δὲ γνώμῃ) γνώμῃ δὲ Reg. Caſſ. *l.* 13. ἐπεξέλθωσιν) ἐξέλθωσιν Reg. Caſſ. ſed in hoc primum fuiſſe ἐπεξέλθωσιν ex eo colligi poteſt, quod eraſis quibuſdam ſpatium vacuum, & nota ſpiritus ᾿ relicta erat. *l.* 14. οἰκείων) οἰκεῖα Reg. Sic quoque fuerat in Gr. ſed emend. οἰκείων.

Pag. 99. *l.* 1. ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα) Id eſt, ὀλίγα ἡγοῦνται αὐτὰ πρὸς τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, ſive πρὸς τὰ ἐσόμενα καὶ κτηθησόμενα συγκρίναντες: vel, πρὸς τὰ μέλλοντα, ὧν αὐτοὺς ταῖς αὐτῶν πράξεσι τεύξεσθαι καὶ κρατήσειν ἐλπίζουσι. Ae. Port. Huds. *l.* 2. που) τοῦ C. Ar. Ald. Flor. Baſ. Idem. του Caſſ. Gr. & Baſ. non τοῦ. ἦν δ᾽ ἄρα καὶ τοῦ Reg. *l.* 3. ἄλλα) ἅμα C. Huds. *ead.* ἔχουσί τε καὶ ὁμοίως ἐλπίζουσιν) ἔχουσί τε ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Idem. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 6. πόνων) πόνου Gr. Huds. paulo ante γνῶσιν Caſſ. *l.* 8. ἑορτὴν ἄλλο τι) ἑορτὴν ἢ ἄλλο τι Gr.

Pag. 100. *l.* 1. οὐ) μὴ Ar. Adverbium οὐ ſententiam obſcuram reddere, ideoque tollendum eſſe, cenſet Ae. Port. Huds. *ead.* ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον Caſſ. Gr. *l.* 4. τοὺς om. Cl. Huds. & Caſſ. *l.* 8. ἀνάγκη δ᾽) ἀνάγκη δὲ Caſſ. Vaſc. Baſ. *ead.* ὥσπερ τέχνης) ὥσπερ μετὰ (vel διὰ) τέχνης Geſnerus. Huds. *l.* 9. κρατεῖν) κρατεῖ Thucydidem ſcripſiſſe contendit Steph. & vice verſa in fine periodi δεῖν, non δεῖ. Idem. *l.* 11. ἀναγκαζομένοις) ἀναγκαζομένῃ C. ἀναγκαζομένους Stobaeus. Idem. *ead.* τῆς deeſt Reg. Caſſ. *l.* 12. ἀπὸ τῆς πολυπειρίας) ὑπὸ τῆς πολ. Gr. Huds. *l.* 13. ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον Caſſ. κεκαίνωνται Reg. *ead.* οὖν deeſt Ar. Huds. *l.* 14. καὶ Ποτιδαιάταις) καὶ τοῖς Ποτ. Cl. Idem. Caſſ.

Pag. 101. *l.* 2. ἐσβαλόντες) ἐσβάλλοντες C. Huds. *l.* 11. τὴν Πελοπόννησον &c.) τῆς Πελοποννήσου πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσονος Marg. quod amplectitur Steph. Idem. *l.* 14. τῶν δὲ) τῶν δ᾽ Baſ. Idem.

Pag. 102. *l.* 3. ἐς) εἰς Reg. *l.* 5. δηλῶσαι δὲ &c.) Sic diſtinguit Steph. δηλῶσαι δὲ, περὶ τοῦ παντὸς ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη. Huds. *l.* 7. πλέονι) πλείονι Reg. Caſſ. *l.* 8. εἴη δύναμιν) δύναμιν εἴη Gr. *ead.* ποιή-

σασθαι) ποιήσεσθαι Caſſ. emendatum α inter verſus ſcripto. *l.* 10. μᾶλλον αὐτοὺς) μᾶλλον ἂν αὐτοὺς legendum cenſet Steph. ex Cod. vet. Sic Cl. Huds. Reg. Caſſ. & Mſ. Baſ. in marg. *l.* 11. τραπέσθαι) τρέπεσθαι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 14. ἀποκωλύοι) ἀποκωλύει Gr. ἀποκωλύῃ in marg. Huds. 'Αποκωλύῃ Reg. ἀποκωλύει Caſſ. In Gr. ſunt tres variae lectiones. Primum in textu fuerat ἀποκωλύει, deinde ex ει factum erat οι, ac denique ſupra ſcriptum ῃ. *ead.* οἱ δ') οἱ δὲ Ar. C. Huds. Gr.

Pag. 103. *l.* 1. παριέναι) ἐπιέναι Marg. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 2. πρέσβευσις) πρεσβευσία Dion. Halicarn. Huds. *l.* 3. ἡμετέροις) ὑμετέροις Marg. Idem. & Caſſ. ſed ex emendat. Reg. ὑμετέροις inter verſus ſcriptum habet. *l.* 4. αἰσθόμενοι) αἰσθανόμενοι Marg. Huds. *l.* 10. ἐς) εἰς Reg. & pag. 104 l. 10. Idem & Caſſ. *l.* 12. ἐστί.) ἐστὶν Caſſ. Contra pag. 105 l. 1 ναυσὶ Gr. *l.* 13. μᾶλλον deeſt Dan. in marg. ſcript. recenti manu. *ead.* ὄψεις) ὄψις Cl. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 14. αὐτοῖς) ἡμῖν αὐτοῖς Ae. Port. αὐτοὶ C. & quaſi ita legiſſet, interpretatur Valla. Huds. Reg. Caſſ. Gr. & ex emendat. abraſo σ Dan.

Pag. 104. *l.* 1. προβαλλομένοις) Pro ἡμῶν αὐτὰ προβαλλομένων. Ae. Port. Huds. *l.* 3. ἐκινδυνεύετο) ἐκινδυνεύετε Marg. Idem. *l.* 4. τοῦ δὲ λόγου &c.) μὴ δὲ λόγου, μὴ παντὸς, εἴτι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα C. μὴ στερισκώμεθα legiſſe videtur Valla: cui conſonat Steph. Cod. vet. Idem. Μηδὲ λόγου, cum τοῦ ſupra μὴ ſcripto Dan. στερισκωμεθα Reg. Caſſ. & ex emend. Gr. *l.* 5. παραιτήσεως) παραινέσεως C. Huds. *l.* 8. τὸ om. Cl. Idem. *l.* 10. ξυνναυμαχῆσαι) ξυναυμαχῆσαι Reg. Gr. Baſ. Port. *l.* 12. τὴν Πελοπόννησον) τήν τε Πελοπ. Reg. *ead.* ἀδυνάτων ὄντων) ἀδυνάτων ἂν ὄντων C. Gr. Ar. Cl. Huds. Caſſ. Dan. & a prima manu Reg. ſed deinde abraſum erat ἂν.

Pag. 105. *l.* 1. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. *l.* 2. πλέονι) πλείονι Reg. *l.* 4. τούτου ξυμβάντος) ξυμβάντος τούτου Reg. Caſſ. *l.* 9. τετρακοσίας) τριακοσίας Ar. C. Huds. *ead.* ἐλάσσους) ἐλάττους Reg. *ead.* τῶν om. Cl. Huds. Reg. Caſſ. & Mſ. Baſ. *l.* 11. ὅπερ) ὅσπερ edidit Ae. Port. Huds. *ead.* σαφέστατα) σαφῶς Caſſ. *l.* 12. αὐτὸν) αὐτοὶ Reg. Caſſ. & a prima manu Gr. *ead.* διὰ τοῦτο &c.) διὰ τοῦτο δὲ μάλιστα ἐτιμήσατε ἂν Cl. Huds. Διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε ἄνδρα Reg. Caſſ. *l.* 13. τῶν ὡς ὑμᾶς)

τῶν εἰς ὑμᾶς Ar. Huds. *l.* 14. *τολμηροτάτην*) *τολμηροτέραν* Mſ. Baſ. in marg.

Pag. 106. *l.* 4. *αὐτοῖς γενέσθαι*) *γενέσθαι αὐτοῖς* Reg. *l.* 8. Poſt *ἐδείσατε* interpungendum cenſet Stephanus, tollendo eam, quae poſt *τοπλέον* eſt, interpunctionem. Τὸ *πλέον* C. Ald. Baſ. Huds. Caſſ. Gr. *l.* 15. *ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν*) *καὶ μὴ ἐτολμ.* Gr. Huds. *l.* 16. *ἔτι ἔδει*) *ἔδει ἔτι* Ar. C. Idem. Dan. Gr.

Pag. 107. *l.* 1. *προεχώρησε*) Alibi *προχωρεῖν* ſine hac aut alia huiuſmodi adiectione utitur: ſed hanc tamen non ideo ſuſpectam hic eſſe debere arbitratur Steph. Huds. *προσεχώρησε* Reg. *l.* 2. *ἢ ἐβούλετο*) *οἷ ἐβούλετο* Gr. Huds. *l.* 3. *ἀρ' ἄξιοι ἐσμὲν* &c.) Forſan ſcribendum, *ἆρ' ἄξιοι ἐσμὲν* &c. *τοῖς Ἕλλησιν οὕτως* &c. vel etiam, *οὐκ ἆρ' ἄξιοι ἐσμὲν*, & *τοῖς Ἕλλησιν οὕτως ἀ. ἐ. δ. πρὸς ἡμᾶς* ſcil. & ſic tollenda eſt interrogationis nota. Si *μὴ* retineas, potes & ita locum legere, *ἆρ' οὐκ ἄξιοι* &c. Ae. Port. Huds. Ἆρ' *ἄξιοι* Caſſ. Gr. *l.* 4. *ξυνέσεως*) *καὶ ξυνέσεως* Cl. Huds. *ead.* *ἀρχῆς τε*) *ἀρχῆς γε* Ar. C. & paulo poſt *ὄντως* pro *οὕτως*. Valla legiſſe videtur *ἀρχῆς* ſine *τε* Idem. Ἀρχῆς *γε ἔχομεν* Dan. & in marg. *ἣν ἔχομεν*. *l.* 6. *τήνδε ἐλάβομεν*) *τήνδ' ἐλάβομεν* Caſſ. *l.* 8. *τοῦ βαρβάρου*) *τῶν βαρβάρων* Gr. Huds. *l.* 10. *τὸ πρῶτον*) *τοπρῶτον* Gr. *l.* 12. *δὲ* deeſt Ar. C. Huds. Dan. Gr. *l.* 13. *ἐδόκει*) *δοκεῖ* legebat Valla. Huds. *l.* 14. *ὑμῶν τε ἡμῖν*) *ὑμῶν τε καὶ ἡμῖν* C. Idem. *l.* 15. *οὐκέτι ὁμοίως* &c.) *οὐκ ἔτι ὁμοίως φίλων ὄντων, ἀλλὰ ὑπ.* Gr.

Pag. 108. *l.* 5. *ὑμῖν*) *ὑμῶν* Marg. C. & ſic cum nomine *ὠφέλιμον* iunctum erit tanquam naturam ſubſtantivi *ὠφέλειαν* accipiente. Steph. Huds. Sic etiam Dan. *l.* 6. Hic *ἐξηγεῖσθε* videri poſſit accuſativo iunctum: ſed ad *καταστησάμενοι* fertur, ut poſt *ἐξηγεῖσθε* ſubaudiatur *αὐτῶν*. Steph. *ἐξηγῆσθε* Gr. Huds. *ead.* *διὰ παντὸς*) *διαπαντὸς* Reg. Caſſ. *l.* 7. *ἀπήχθεσθε*) *ἀπηχθῆσθαι* Gr. Huds. Ἀπήχθησθε Reg. Caſſ. & ex emend. Gr. quod fuerat *ἀπήχθεσθε*. *l.* 11. *ἀπο τοῦ ἀνθρωπείου*) *ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου* Gr. *l.* 12. *διαδιδομένην*) *διδομένην* Marg. Ar. C. Cl. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* *ἀνεῖμεν*) *ἄνιμεν* Reg. Caſſ. Ἀνίεμεν Mſ. Baſ. in marg. *l.* 14. *τοῦ* omitt. Cl. Huds.

Pag. 109. *l.* 2. *ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι*) *ἄξιοί τε νομίζοντες ἅμα εἶναι* Ar. Huds. Dan. *l.* 3. *μεχρις*) *μέχρι* Reg. Caſſ. *l.* 8. *γένωνται*) *γεγένηνται* Ar. C. Cl. Huds.

Reg. Caſſ. Dan. *l.* 9. ἂν μάλιστα εἴτι μετριάζομεν) ἂν μᾶλλον εἰ μετρ. Gr. HUDS. *l.* 11. τοπλέον) τὸ πλεῖον Ar. C. IDEM. Τὸ πλέον Caſſ. Gr.

Pag. 110. *l.* 1. φιλοδικεῖν) φιλονεικεῖν Mſ. Baſ. *l.* 2. τοῖς καὶ ἀλλοθί που) τοῖς δὲ ἀλλοθί που Marg. HUDS. *l.* 3. ἔχουσιν ἀρχὴν) ἀρχὴν ἔχουσι Reg. τὴν ἀρχὴν ἔχουσι Caſſ. *l.* 4. διότι) δι' ὅτι malit Steph. HUDS. Mox τοῦτο deeſt Dan. *ead.* ὀνειδίζεται) ὀνειδίζετε Marg. HUDS. *ead.* Ante βιάζεσθαι, ſubaudiendum eſſe βιάζονται γὰρ exiſtimat Stephanus. IDEM. *l.* 9. πλείονος) πλέονος Reg. Caſſ. *l.* 10. ἀπὸ πρώτης) ἀπὸ τῆς πρώτης Ar. ἀπὸ πρώτοις Ald. Flor. Baſ. HUDS. *l.* 11. ἐπλεονεκτοῦμεν) πλεονεκτοῦμεν Caſſ. recentior manus addiderat in fronte ε. *ead.* δὲ οὐδ' ἂν) δ' οὐδ' ἂν Caſſ. Gr. *l.* 13. ἀδικούμενοί τε &c.) ἀδικούμενοί τε οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἔοικε μᾶλλον Marg. Particulam οἱ non agnoſcunt Ar. C. HUDS. nec Dan.

Pag. 111. *l.* 1. πλεονεκτεῖσθαι) πλεονεκτῆσθαι Gr. *l.* 2. ὑπὸ γοῦν τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο deſunt Dan. adſcripta manu recentiſſima. *l.* 4. δοκεῖ εἶναι) εἶναι δοκεῖ Reg. *l.* 5. ἄρξαιτε) ἄρξετε Ar. C. Cl. HUDS. Dan. Gr. *l.* 7. μεταβάλοιτε) μεταβάλητε C. Gr. HUDS. Dan. *l.* 8. ἀπεδείξατε) ὑπεδείξατε Cl. HUDS. Reg. *l.* 10. ἐξιὼν) εἰσιὼν Reg. & a recenti manu ἐξιών. *l.* 11. οὔθ' οἷς) οὔτε οἷς Gr. *l.* 14. πόνον) τὸν πόνον Dan. *ead.* πρόσθησθε) πρόθησθε legiſſe videtur Valla. Προσθῆσθαι Gr. HUDS. In Gr. eſt προσθησθε ſine accentu. *ead.* τὸν παράλογον, ὅσος) τὸ παράλογον, ὅσον Stobaeus. HUDS.

Pag. 112. *l.* 1. προδιάγνωτε) προγνῶτε Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. φιλεῖ ἐς τύχας) ἐς τύχας φιλεῖ Caſſ. *l.* 3. ὁποτέρως) ὁποτέρων Reg. *l.* 4. ἄνθρωποι ἐς τοὺς πολέμους) ἄνθρωποι τοῖς πολέμοις Ar. HUDS. *l.* 8. ὑμᾶς) ὑμεῖς Gr. *l.* 11. τὴν deeſt Ar. C. HUDS. *ead.* ἢ θεοὺς) εἰ δὲ μὴ θεοὺς Marg. Cl. ſed forſan adſcriptum erat ad voculae ἢ explicationem. Steph. IDEM. Εἰ δὲ μὴ θεοὺς Reg. Caſſ. & ex emendat. Gr. in quo a prima manu fuerat ἤ. Idem non habebat ἀμύνεσθαι. Sed deinde adſcriptum erat ἀμύνασθαι, uti & legitur in Mſ. Baſ. *l.* 13. ὑφηγῆσθε) ὑφηγῆσθαι Gr. HUDS. Immo eſt ὑφηγῆσθε. *l.* 14. Τοιαῦτα μὲν οἱ) τοιαῦτα δὲ οἱ Reg. Caſſ. *ead.* τῶν ξυμμάχων) τῶν τε ξυμμάχων Cl. HUDS. Reg. Caſſ.

Pag. 113. *l.* 3. πλεόνων) πλειόνων Reg. Caſſ. Mox ἐπὶ τοαυτὸ Vaſc. *l.* 5. Ἀρχίδαμος) ὁ Ἀρχίδαμος Ar. C.

HUDS. *l.* 10. ὁρῶ· ὥστε) Valla vertit, quaſi haec ſcriptura aut hic ſenſus eſſet, τοιούτους ὁρῶ ὥστε IDEM. *l.* 11. ἂν non agnoſcit C. IDEM. *ead.* οἱ omittit Gr. IDEM. *l.* 12. νομίσαντα) νομίσαι cum Stephano malit Ae. Port. aut certe legendum, μήγε ἀπειρίᾳ — μήτε ἀγαθὸν, μήτε ἀσφαλὲς νομίσαντα. IDEM. *ead.* τὸν πόλεμον τόνδε) τόνδε τὸν πόλεμον C. τόνδε non agnoſcit Ar. τὸν πόλεμον om. Cl. IDEM. Cum C. conſentit Gr. cum Ar. Dan. cum Cl. Reg. & Caſſ. ſed in utroque eſt δὲ ἂν, & τὸν πόλεμον inter verſus ſcribitur tanquam ſcholion. *l.* 14. τοὺς deeſt Ar. C. HUDS. Dan. & Gr. ſed in hoc adſcriptum. *l.* 15. καὶ τοὺς ἀστυγείτονας) καὶ ἀστυγ. Gr. HUDS.

Pag. 114. *l.* 2. δὲ ἄνδρας) δ' ἄνδρας Gr. *l.* 3. ἅπασιν) ἅπασι Gr. Sic mox lin. 10 ναυσὶ, & pag. ſq. lin. 13 παισὶ, pag. 117 lin. 9 ἐγκλήμασι, pag. 126 lin. 10 λέγουσι. *l.* 6. χωρίῳ) χρόνῳ Caſſ. & in marg. γρ. χωρίῳ, ὃ καὶ κρεῖττον. *l.* 7. πολλοὺς deeſt Reg. *l.* 10. ἀλλ' ἥσσους ἐσμὲν) ἀλλὰ Gr. ἐσμὲν non habet Dan. alius in marg. adſcripſit. *l.* 11. ἀντιπαρασκευασθησόμεθα) ἀντιπαρασκευάσομεν Marg. ἀντιπαρασκευασόμεθα Cl. HUDS. Sic quoque Mſ. Baſ. Reg. & Caſſ. at Gr. primum ἀντιπαρασκευαζόμεθα, deinde eo inducto ἀντιπαρασκευασθησόμεθα. *l.* 12. ἔτι πλέον) πλέον ἔτι Ar. C. HUDS. Dan. Gr. & Mſ. Baſ. *l.* 15. θαρσοίη) θαῤῥοίη Ar. C. HUDS. Dan. Gr.

Pag. 115. *l.* 5. τὸ πλέον) τοπλέον Vaſc. *l.* 8. ταπλέω) τὰ πλέω Reg. Caſſ. Gr. *ead.* καταλύεσθαι) διαλύεσθαι Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. ἐπαιρώμεθα) ἐπαιρόμεθα Ald. Flor. Baſ. HUDS. Sed Mſ. Baſ. ἐπαιρώμεθα. *l.* 13. ὑπολίπωμεν) ἀπολίπωμεν Marg. Ar. C. IDEM. Dan. ἀπολείπωμεν Gr. ὑπολίπωμεν αὐτὸν Caſſ. *l.* 14. τῇ deeſt Ar. C. HUDS.

Pag. 116. *l.* 11. τὰ αὐτῶν) τὰ αὑτῶν Caſſ. Gr. *ead.* ἐκποριζώμεθα) ἐκποριζόμεθα Flor. Baſ. HUDS. *l.* 12. ἐπακούσωσί τι) ἐσακούσωσι Marg. probat Steph. ἐπακούωσι C. ἐπακούωσί τι Gr. ἐσακούσωσί τι Gr. IDEM. Hic error eſt. Fortaſſis poſteriore loco voluit ſcribere Cl. nam hic plerumque cum Reg. & Caſſ. conſentit. In Gr. autem eſt ἐπακούωσι. Ἐσακούωσι Reg. Caſſ. ἐπακούωσι Dan. & Mſ. Baſ. *l.* 13. διελθόντων) ἐλθόντων Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ἐτῶν δύο) ἐτῶν καὶ δύο Reg. & Gr. ex emendat. inter verſus.

Pag. 117. *l.* 4. ἄλλο τι) ἄλλότι Caſſ. Vaſc. *l.* 6. ὅσῳ)

ὅδον Gr. *ead.* ἐξείργασται) ἐξείργασθαι Ar. Huds. *ead.* ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ar. Idem. Ἐπὶ πλεῖστον Caſſ. Mox Reg. εἰς ἀπόνοιαν. *l.* 11. γὰρ καὶ πόλεων) γὰρ πόλεων Gr. Cl. Huds. *l.* 12. ξύμπαντας ἀραμένους) ξύμπ. ἡμᾶς ἀρ. Gr. Idem.

Pag. 118. *l.* 2. ἐλάσσους) ἐλάσσω Dan. *l.* 3. τοπλέον) τὸ πλέον Caſſ. Gr. *l.* 5. πρῶτον) πρώτην Caſſ. *l.* 7. τοπλέον) τὸ πλέον Reg. Caſſ. Gr. & hic ἐπαμφότερα. *l.* 11. παύσαισθε) παύσοισθε Marg. παύσησθε Cl. Huds. Παύσησθε Reg. Caſſ. Gr. Sed hic αι ſuper η ſcripto. Παύσεσθε Vaſc. *l.* 12. εὐδοξοτάτην) ἐνδοξοτέραν legiſſe videtur Scholiaſtes: quam lectionem, inquit Stephanus, aliquis ex parte ſequens, ſcribere hic ἐνδοξοτάτην poſſit. Huds. *ead.* διὰ παντὸς) διαπαντὸς Caſſ. Vaſc. Thom. Mag. *l.* 13. μάλιστα σωφροσύνη) μάλιστα καὶ σωφροσύνη Gr.

Pag. 119. *l.* 1. ἐποτρυνόντων) ἐξοτρυνόντων Marg. Cl. Huds. Reg. Caſſ. in hoc tamen eadem manu π ſuper ξ ſcriptum erat. *l.* 2. ἐπαιρόμεθα) Sic Mſ. Baſ. a prima manu, ἐπαιρώμεθα a correctore. *l.* 3. δὴ om. Cl. Huds. Reg. & Caſſ. *l.* 4. ἀνεπείσθημεν) ἂν ἐπείσθημεν Marg. Bar. Ar. non probat Steph. Huds. Reg. & ex emendat. recentioris manus Caſſ. In Gr. inter verſus pro varia lectione eſt ἀνεπείχθημεν. Etiam Mſ. Baſ. ἂν ἐπείσθημεν a prima manu, ut & ed. Baſ. ἀνεπείσθημεν a correctore. *l.* 5. γιγνόμεθα) γινόμεθα Gr. *l.* 6. πλεῖστον μετέχει) πλέον μετ. Gr. Huds. *l.* 7. ἀμαθέστεροι) ἀμαθέστερον Gr. Cl. Idem. Reg. & cum ι manu recent. ſuper ν poſito Caſſ. *l.* 8. σωφρονέστερον) σωφρονέστεροι Ar. Huds. In Gr. quoque corrector ſuper ν ſcripſerat ι. *ead.* ἢ ὥστε αὐτῶν) καὶ ὥστε αὐτῶν Mſ. Baſ. a prima manu, ἢ ὥστε αὐτῶν corrector. *l.* 9. Poſt μὴ hypoſtigmen ponendam cenſet Steph. Huds. *l.* 11. ἀνομοίως) ἀνομίως Dan. & in marg. ἀνομοίως. *ead.* τάς τε διανοίας τῶν πέλας) τάς τε τῶν πέλας διανοίας Marg. Huds. *l.* 14. ἔργῳ) τῷ ἔργῳ Gr. Idem. *ead.* παρασκευαζόμεθα) παρασκευαζώμεθα Marg. Cl. atque ita legebat Valla, probante Stephano. Idem. Sic quoque Reg. & Mſ. Baſ. ex emendatione, & a prima manu Caſſ. & Gr. deinde in utroque alius ſuper ω ſcripſerat ο. Caſſ. etiam ὡς ἂν ἁμαρτησομένων: ſed recentior manus ἂν cancellaverat.

Pag. 120. *l.* 6. διαπαντὸς) διὰ παντὸς, & mox μηδὲ ἐπειχθέντες Gr. *ead.* Illa ὠφελούμενοι ἔχομεν pro ἔχοντες

ὠφελούμεθα poſita cenſet Ae. Port. Huds. *l.* 11. *τῆς* deeſt C. Gr. Ar. Idem. Reg. Dan. *l.* 13. *δοῦναι*) *διδόναι* Marg. Huds. *Δοῦναι ἐπὶ ἀδικοῦντα ἰέναι* Caſſ. *δοῦναι παρασκευάζεσθε* Dan. In utroque deinde adſcripta erant, quae deſiderabantur. *l.* 14. *ἐπ᾽ ἀδικοῦντα*) *ἐπὶ ἀδικοῦντα* Marg. Huds. Caſſ. *l.* 15. *ταῦτα γὰρ καὶ κράτιστα*) *ταῦτα γὰρ κράτιστα* Reg. Caſſ.

Pag. 121. *l.* 1. *βουλεύσεσθε*) *βουλεύεσθε* C. Huds. *l.* 2. *Σθενελαΐδας*) *Στενελαΐδας*, & infra pag. 122 lin. 3 *στένει* Gr. *l.* 3. *ἔλεξε τοῖς*) *ἔλεξεν ἐν τοῖς* Marg. probat Steph. Huds. Caſſ. & ad marg. manu rec. Reg. *l.* 6. *γιγνώσκω*) *γινώσκω* Dan. *ead.* *πολλὰ ἑαυτοὺς*) *ἑαυτοὺς πολλὰ* Reg. *l.* 7. *οὐκ* abeſt C. Huds. *l.* 9. *πρὸς δ᾽ ἡμᾶς*) *πρὸς δὲ ἡμᾶς* Caſſ. *l.* 11. *ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι*) *ἡμεῖς δ᾽ ὅμοιοι* Gr. *ἡμεῖς δὲ καὶ ὅμοιοι* Reg. *l.* 12. *ἢν σωφρονῶμεν*) *εἰ σωφρ.* Gr. Huds. *Σωφρονοῦμεν*, ſed *ω* ſuper *ου* ſcripto Gr. *l.* 13. *οἵδ᾽*) Disiuncte *οἱ δ᾽*, aut *οἱ δὲ* ſcribendum putat Steph. aut ſi *οἵδ᾽* retineatur, dicendum *γὰρ* poſt ipſum ſubaudiri: cum veroſimilior ſit ellipſis particulae *γὰρ*, quam vocis *ἐπειδὴ*, ut vult Scholiaſtes: etiamſi, quod ad ſenſum attinet, nihil interſit. Huds. *Οἱ δ᾽ οὐκ ἔτι* Gr. *l.* 15. *πολλὰ* non agnoſcunt Ar. C. Gr. Huds. Dan. Mſ. Baſ.

Pag. 122. *l.* 1. *οὐδὲ δίκαις*) *οὐ δίκαις* Gr. *l.* 3. *τιμωρητέα*) *τιμωρητέον* Marg. Cam. Huds. *l.* 10. *ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας*) *πρὸς τοὺς ἀδικ.* Cl. Huds. Caſſ. Reg. qui in marg. adſcriptam habet alteram lectionem *ἐπί*. *l.* 11. *Τοιαῦτα λέξας*) *τοιαῦτα δὲ λέξας* Ar. C. Cl. Huds. Reg. Caſſ. Dan. vid. pag. 241. *l.* 13. *διαγιγνώσκειν*) *διαγινώσκειν* Reg. Dan. *l.* 14. *ὁποτέρα*) *πότερα* Marg. Huds. & Gr. a prima manu; deinde in fronte adſcriptum erat *ο*, & mutata ſedes accentus.

Pag. 123. *l.* 1. *δοκοῦσι λελύσθαι*) *λελύσθαι δοκοῦσι* Reg. *l.* 6. *δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι*) *δοκοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι ἀδικεῖν* Gr. *l.* 7. *βούλεσθαι*) *βουλεύεσθε* Caſſ. *ead.* *πάντας* deeſt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 9. *δοκῇ*) *δοκεῖ* Caſſ. *l.* 10. *ἀπεχώρησαν*) *ἀνεχώρησαν* legiſſe videtur Scholiaſtes. Nam cum illis verbis *καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον* ſubaudit *ἀπὸ κοινοῦ* idem verbum *ἀνεχώρησαν*. Huds. *l.* 11. *Ἀθηναίων*) *Ἀθηναῖοι* Dan. *l.* 13. *τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει*) *τετάρτῳ ἔτει καὶ δεκάτῳ* Reg. *l.* 14. *τριακοντουτίδων*) *τριακοντίδων* Dan. *l.* 15. *Εὐβοϊκὰ*) *Εὐβοεικὰ* Reg.

Pag. 124. *l.* 1. *καὶ πολεμητέα εἶναι, οὐ τοσοῦτον*) *καὶ*

πολεμεῖν Ἀθηναίοις, οὐ τοσ. D. Hal. locum citans. Huds. *l.* 3. Hypoſtigmen poſt Ἀθηναίους tollendam cenſet Steph. Idem. *l.* 8. ναυσὶν) ναυσὶ Gr. *l.* 11. τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου) τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ Gr. *l.* 12. ἀπὸ Ἰωνίας) ἀπὸ τῆς Ἰωνίας C. Huds. *l.* 13. ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως) ἀφεστηκότες τοῦ βασιλέως Ar. C. Gr. Idem. Dan. *l.* 14. ὑπομείναντες) Aliquis fortaſſe malit παραμείναντες. Huds. *l.* 15. ἐκλιπόντων) ἐπιλιπόντων Ar. C. Idem. Dan. Gr. ſed in hoc emend. κ ſuper π ſcripto.

Pag. 125. *l.* 4. καὶ deeſt Ar. C. Gr. Huds. Dan. *l.* 7. οἰκίαι) οἰκεῖαι & mox πεπτώκεσαν Caſſ. *l.* 9. ἐσκήνησαν) ἐσκήνωσαν Marg. Cam. ἐσκήνουν Ar. C. Huds. ſic & Dan. *l.* 10. αἰσθόμενοι) αἰσθανόμενοι Mſ. Baſ. *ead.* ἦλθον ἐς πρεσβείαν) ἦλθον πρεσβείᾳ Marg. Gr. Cl. probat Steph. Huds. Reg. & cum annotatione variantis ſcripturae manu recent. γρ. ἐς πρεσβείαν Caſſ. *l.* 11. μήποτ' ἐκείνους) μήτ' ἐκείνους Cl. Huds. Mſ. Baſ. μήτε ἐκείνους Reg. Caſſ. *l.* 12. μήτε ἄλλον) μήτ' ἄλλον Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Μήδ' ἄλλον Caſſ. *l.* 14. πρώην) πρὶν Marg. Cam. Cl. Huds. Reg. Caſſ.

Pag. 126. *l.* 2. ὅσοις) Ad πολίταις referendum eſt, niſi legatur ὅσαις. Fr. Port. Huds. ὅσοις εἱστήκει Mſ. Baſ. *ead.* ξυγκαθελεῖν) ξυνκαταβαλεῖν Ar. C. Huds. Ξυγκαταβαλεῖν Dan. ξυνκαθελεῖν Gr. *l.* 3. τὸ μὲν) τὸν μὲν Gr. *l.* 5. ἐχυροῦ) ὀχυροῦ Gr. a prima manu, deinde ex ο factum erat ε. *l.* 7. ἔφασαν ἀναχώρησιν &c.) ἔφασαν ἱκανὴν εἶναι ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμὴν Reg. Caſſ. *l.* 10. πέμψουσιν) πέμπουσιν Baſ. *ead.* ὡς αὐτοὺς) ἐς αὐτοὺς Gr. Huds. *l.* 11. ἑαυτὸν δ') ἑαυτὸν δὲ Caſſ. Gr. *l.* 12. ὁ deeſt C. Gr. Ar. Huds. Dan. *l.* 14. ἕως ἂν ἱκανὸν τὸ τεῖχος αἴρωσιν) ἕως ἂν τὸ τεῖχος ἱκανὸν αἴρωσιν Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Dan. Mſ. Baſ.

Pag. 127. *l.* 7. τὰ ἄλλα) τἄλλα Reg. Caſſ. Gr. *ead.* ἐς τὴν) εἰς τὴν Reg. & mox προεφασίζετο Caſſ. *l.* 14. μὲν abeſt Ar. C. Huds. Dan.

Pag. 128. *l.* 2. ἤδη ὕψος λαμβάνει) ἤδη πέρας λαμβάνει Ar. C. Gr. Huds. Dan. *l.* 4. δὲ ἐκεῖνος) δ' ἐκείνους Ar. δ' ἐκεῖνος C. Huds. *l.* 5. πέμψαι σφῶν αὐτῶν) σφῶν αὐτῶν πέμψαι Gr. *ead.* οἵτινες χρηστοὶ) εἵτινες C. Huds. Οἵτινες πιστοὶ, & inter verſus al. χρηστοὶ Gr. *l.* 6. ἀναγγελοῦσι) ἀπαγγελοῦσι Cl. Huds. Reg. Caſſ. & Suidas in

παράγεσθαι. *l.* 10. *Ἀβρώνυχός τε*) *Ἀκρώνιχός τε* Reg. *Ἀβρώνιχός τε* Caſſ.

Pag. 129. *l.* 1. *οὖν* deeſt Dan. Mox *καὶ Θεμιστοκλῆς* Caſſ. *l.* 3. *δὴ* deeſt Reg. *l.* 4. *σφῶν*) *αὐτῶν* Marg. Ar. C. Gr. Huds. Dan. Mſ. Baſ. *l.* 5. *ἐν αὐτῇ* omitt. Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 6. *ἢ* om. Cl. Huds. *l.* 7. *πρὸς διαγιγνώσκοντας*) *προσδιαγιγνώσκοντας* Ald. Flor. Baſ. Idem. *Προδιαγινώσκοντας* Reg. Dan. *προδιαγιγνώσκοντας*, & ex emendatione ſuperſcripta *προσδιαγιγνώσκοντας* Gr. *ead.* *τολοιπὸν*) *τὸ λοιπὸν* Ar. C. Ald. Baſ. Huds. & Caſſ. *l.* 8. *ξύμφορα*) *ξυμφέροντα* Ar. C. Huds. Dan. *ead.* *κοινὰ*) *κοινῇ* malit Steph. nam antitheſis videtur talis eſſe debuiſſe, ut *τὰ σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα* opponerentur *τοῖς κοινῇ ξυμφόροις*. Huds. *l.* 9. *ἐς* om. Cl. Idem. & Gr. Paulo poſt *ἐμβῆναι*, & eadem manu inter verſus *ἐσβῆναι* Reg. *l.* 10. *ἄνευ*) *ἔξω* Ar. C. Huds. Dan. *l.* 11. *μετ' ἐκείνων βουλεύεσθαι*) *μετ' ἐκείνων ἔδει βουλεύεσθαι* Thucydidem ſcripſiſſe ſuſpicatur Steph. Huds. *ead.* *ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι*) *ὕστερον γνώμῃ δοῦναι*, & pro *δοῦναι*, quod punctis notatum erat, *φανῆναι* inter verſus Gr. *l.* 12. *δοκεῖν*) *δοκεῖ* Marg. Ar. C. Ald. Flor. Huds. Dan. *ead.* *τὴν ἑαυτῶν πόλιν*) *τὴν αὑτῶν πόλιν* Ar. C. Huds. *Τὴν αὐτῶν π.* Dan. *l.* 15. *οἷόν τ' εἶναι*) *οἷόν τε εἶναι* Caſſ.

Pag. 130. *l.* 2. *ξυμμαχεῖν*) *σχεῖν* Reg. a prima manu: recentior emendaverat *ξυμμαχεῖν*. *Σχεῖν* fortaſſis per compendium ſcriptum fuerat pro *συμμαχεῖν*. *l.* 5. *δὲ* deeſt Ar. Huds. *l.* 7. *δὲ* om. Gr. Idem. *l.* 8. *ἐς*) *εἰς* Caſſ. *ead.* *μάλιστα*) *ταμάλιστα* Marg. Ar. Flor. Baſ. *τὰ μάλιστα* C. Gr. Cl. Ald. Huds. & Dan. *ταμάλιστα* Reg. *τὰ μάλιστ'* Caſſ. *l.* 12. *οἱ* non agnoſcunt Ar. C. Gr. Huds. Dan.

Pag. 131. *l.* 2. *ἕκαστοί ποτε*) *ἕκαστόν ποτε* Marg. Huds. *l.* 3. *ἐγκατελέγησαν*) *ἐκκατελέγησαν*, & inter verſus ab emendatore *ἐγκατελέγησαν* Gr. *l.* 5. *κινοῦντες, ἠπείγοντο*) *ἐκίνουν, ἐπείγοντο* Dan. *l.* 7. *ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ* &c.) Totum hoc (uſque ad *νομίζων*) parentheſi includendum ſuadet Steph. Huds. *Ὑπῆρκτο δὲ αὐτοῦ* Gr.

Pag. 132. *l.* 1. *περὶ τὸν Πειραιᾶ*) *παρὰ τὸν Πειρεᾶ* Reg. cum ſcriptura vulgata rec. manu inter verſus ſcripta. *l.* 2. *τοὺς λίθους ἐπῆγον*) *ἐπῆγον τοὺς λίθους*, & mox *χάληξ* Gr. *l.* 5. *μολύβδῳ*) *μολίβδῳ* Ar. C. Gr. Huds. Reg. Caſſ. *ead.* *δεδεμένοι*) *συνδεδεμένοι* Marg. Huds. *l.* 6. *ἐβούλετο*) *ἠβούλετο* Marg. Idem. Vaſc. Baſ. *ἐβούλετο* Mſ. Baſ.

l. 7. ἐπιβολὰς) ἐπιβουλὰς Marg. Cl. non probat Steph. Huds. Caſſ. & Reg. ſed in hoc poſtea deletum erat υ. Contra ἐπιβολὰς, & deinde υ ſuper ο poſito Gr. ἐπιβουλὰς Vaſc. Baſ. *l.* 9. τοὺς δ' ἄλλους) τοὺς δὲ ἄλλους Gr. *l.* 13. Πειραιᾶ) Πειρεᾶ Reg.

Pag. 133. *l.* 1. καταβάντας) καταβάντες Gr. Vaſc. Baſ. Schol. Et ſic fuerat in Caſſ. Corrector fecerat καταβάντας. *l.* 2. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως) Ἀθῆναι μὲν οὕτως Marg. Non multum refert, inquit Stephanus, an Ἀθηναῖοι, an Ἀθῆναι ſcribas; nam ἐτειχίσθησαν magis cum Ἀθῆναι convenit, at κατεσκευάζοντο magis cum Ἀθηναῖοι. Huds. *l.* 3. ταλλα) τὰ ἄλλα Gr. *l.* 11. Verba ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ, ſequentis periodi principium eſſe exiſtimat Stephanus, in qua particulam δὲ poſt ἤδη (cum eam quidam libri non habeant) expungendam ſuadet. Huds. *l.* 12. Ἤδη δὲ καὶ βιαίου) Ἤδη δὲ βιαίου Ar. C. Cl. Idem. Gr. & a prima manu Caſſ. in quo deinde inter δὲ & βιαίου adſcriptum eſt καὶ. Ἤδη βιαίου Reg. ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ Dan. ſine diſtinctione poſt ἡγεμονίᾳ. *l.* 13. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ald. Flor. Baſ. Huds.

Pag. 134. *l.* 1. γενέσθαι) γίγνεσθαι C. Gr. Ar. Huds. Dan. Mſ. Baſ. *l.* 4. τὴν γνώμην) τῇ γνώμῃ Marg. Ar. C. & Cod. vet. Steph. Huds. Mſ. Baſ. Dan. & a prima manu Gr. ſed deinde ν ſuper η additum erat. *l.* 5. τάλλα τε) τἄλλά τε Caſſ. τὰ ἄλλα τε Gr. *ead.* καταστησόμενοι) καταστησάμενοι Marg. Ald. Flor. Baſ. non probat Steph. ita tamen legit Valla, omiſſa particula τε. Huds. Καταστησάμενοι etiam Reg. & Caſſ. *l.* 10. τε αὐτῷ) δὲ αὐτῷ ex emendat. Gr. quod fuerat τε. *l.* 11. ἔχθει) ἄχθει Ar. C. Huds.

Pag. 135. *l.* 2. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ald. Flor. Baſ. Huds. *l.* 3. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. paſſim. *l.* 5. ἐφίεσαν) ἀφίεσαν Ar. C. Idem. Ἠφίεσαν Caſſ. ex emendat. manus rec. pro ἀφίεσαν. *l.* 6. τὴν deeſt Gr. *l.* 7. ἐξέπεμψαν) ἔπεμψαν Ar. C. Gr. Huds. *l.* 8. οἱ deeſt Gr. *l.* 9. ὅπερ) ὥσπερ C. Huds. *ead.* ἐνεῖδον) εἶδον Cl. Idem. *l.* 14. ἑκόντων τῶν ξυμμάχων non agnoſcit Ar. Idem. Dan.

Pag. 136. *l.* 2. ἀμύνεσθαι) ἀμύνασθαι Marg. C. Cl. Huds. Mſ. Baſ. Reg. & ex emend. pro ἀμύνεσθαι Caſſ. *l.* 5. δ' ὁ) δὲ ὁ Gr. *l.* 6. ταμιεῖόν τε) ταμεῖον τε Flor. ταμεῖον Gr. Huds. In Gr. eſt ταμεῖον, cum ι ſuper ε adſcripto, δέ. *l.* 7. καὶ ξύνοδοι) καὶ αἱ ξύνοδοι Marg. Ar.

C. Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 8. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. Huds. Caſſ. Gr. *l.* 10. διαχειρίσει) διαχειρήσει Cl. Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg.

Pag. 137. *l.* 1. ἐκβολὴν) ἐσβολὴν, & cum emendatione ſuperſcripta ἐκβολὴν, Gr. *l.* 2. ἐκλιπὲς) ἐλλιπὲς Marg. atque ita ſcribendum cenſet Steph. Huds. *ead.* τοῦτο ἦν τὸ χωρίον) τὸ χωρίον τοῦτο ἦν Dionyſ. Halicarn. locum citans. Idem. Τοῦτο τὸ χωρίον Gr. *l.* 3. ξυνετίθεσαν) ξυνεστέθησαν Reg. *l.* 4. ὅσπερ) ὥσπερ Ar. Steph. 1. ὧνπερ Dionyſ. Halicarn. Huds. Δ' ὥσπερ Gr. ex emendat. pro δ' ὅσπερ. *l.* 8. Στρυμόνι) Στρυμμόνι Reg. *l.* 11. Δόλοπες) Δώλοπες in Gr. emendatum e Δόλοπες. *ead.* ἠνδραπόδισαν) ἠνδραποδίσαντο Mſ. Baſ. *l.* 12. ᾤκισαν) Non dubitat Steph. quin ᾤκησαν ſcribendum ſit. Huds. Sic fuerat in Caſſ. e quo recens manus fecerat ᾤκισαν. *ead.* αὐτοὶ) αὐτὴν, & eadem manu ſupra ſcriptum αὐτοὶ Reg. *ead.* πρὸς δὲ καὶ Καρυστίους) πρὸς δὲ Καρυστίους Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. πρὸς δὲ Καριστίους Gr. πρὸς δὲ καὶ Καρ. Mſ. Baſ.

Pag. 138. *l.* 1. μετὰ ταῦτα) μεταταῦτα Ald. Flor. Baſ. Huds. καὶ μεταταῦτα Mſ. Baſ. *l.* 4. ἔπειτα δὲ) ἔπειτα δὴ C. Et mox ὧν pro ὡς. Idem. *l.* 5. Αἰτίαι δὲ ἄλλαι) αἰτίαι δ' ἄλλαι Gr. *l.* 6. ἔκδειαι) ἔνδειαι Marg. C. Gr. Ar. Huds. Mſ. Baſ. In Gr. ſupr. ſcripta eſt altera lectio. Contra Dan. in textu ἔκδειαι, & ſupra ἔνδειαι a recent. manu. *l.* 7. εἴτῳ) εἴ τι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 9. προσάγοντες) προσαγαγόντες Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 10. ἐν deeſt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 14. ἀπ' οἴκου) Non ἀπ' ſed ἄπ' ſcribi malit Steph. Huds. ἄποικοι Mſ. Baſ.

Pag. 139. *l.* 4. ἄποροι) ἄπειροι Mſ. Baſ. Caſſ. quod & in Reg. ſuper ἄποροι ſcripſit rec. manus. *l.* 11. ἐς διακοσίας) ἐς τὰς διακοσίας Reg. *ead.* χρόνῳ δὲ) χρόνῳ τε Cl. Huds. Mſ. Baſ. Caſſ. *l.* 12. Θασίους) Θασσίους Reg. *l.* 13. ἐν τῇ om. Gr. Huds. Περὶ τῇ ἀντιπέρας Θρᾴκῃ Dan. περὶ τῶν ἀντιπέρας Θρᾴκῃ Gr. deinde ἐν ante Θρᾴκῃ inter verſus adſcriptum erat. *l.* 14. Θάσον) Θάσου Reg. Dan.

Pag. 140 *l.* 2. Στρυμόνα) Στρυμμόνα, & ſupra Στρυμμόνι Ar. Huds. Reg. vid. ad pag. 137 l. 8. Mox οἰκήτορας αὐτῶν Reg. Caſſ. Gr. *l.* 4. οἰκειοῦντες) οἰκιοῦντες Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 6. προελθόντες) προσελθόντες Ar. C. Huds. Dan. Paulo poſt Δραμήσκῳ Mſ. Baſ. Δρα-

μίσκῳ Reg. ſolemni permutatione harum literarum. *l.* 7. Ἡδωνικῇ) Ἰδωνικῇ Ar. HUDS. *l.* 10. μάχαις) μαχῃ Ar. C. IDEM. Dan. μάχῃ Gr. in textu, & ſupra μάχαις. *l.* 11. ἐπαμύνειν) ἐπαμῦναι Cl. HUDS. Ἐπαμύναι Reg. Caſſ. Gr. *l.* 12. ἐς) εἰς C. IDEM.

Pag. 141. *l.* 1. περιοίκων) παροίκων Ar. C. Gr. HUDS. Dan. & praeterea Αἰθιεῖς Gr. *ead.* ἐς Ἰθώμην) ἐπ' Ἰθώμην Ar. C. Gr. HUDS. *l.* 2. δὲ τῶν) δὲ καὶ τῶν Gr. IDEM. *l.* 3. τότε δουλωθέντων) δουλωθέντων τότε Ar. C. ποτὲ malit Steph. IDEM. Δουλωθέντων τότε Dan. *l.* 4. Μεσσήνιοι) Μεσήνιοι, & ſupra Μεσηνίων Ar. C. Gr. Cl. paſſim. HUDS. Reg. Caſſ. Inſuper οἱ καὶ, non ἢ καὶ Gr. *ead.* οὖν deeſt Reg. Caſſ. ſed in utroque manu rec. adſcriptum. *l.* 8. ἀποδοῦναι) παραδοῦναι Ar. HUDS. Dan. *l.* 9. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν C. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 13. οἱ δ' ἦλθον) οἱ δὲ ἦλθον Reg. Caſſ. *l.* 14. ἐπεκαλέσαντο) ἐκαλέσαντο Gr. HUDS.

Pag. 142. *l.* 1. τοῖς δὲ, πολιορκίας) τῆς δὲ πολιορκίας Marg. Ar. C. Gr. Cl. HUDS. Reg. Dan. & a correctore Caſſ. quod fuerat τοῖς δ. π. *l.* 3. καὶ διαφορὰ) Locum ſic vertit Valla, ac ſi ſcriptum eſſet ἀλλὰ διαφορά. IDEM. *l.* 4. στρατείας) στρατιᾶς Reg. *l.* 8. παραμείνωσιν) παραμένωσιν Dan. παραμείνωσι Gr. *l.* 9. νεωτερίσωσι) νεωτεροποιήσωσι Marg. HUDS. Hoc in Reg. adſcriptum erat pro ſcholio. *l.* 10. δὲ ὅτι) δ' ὅτι Gr. *l.* 11. ἔγνωσαν deeſt Reg. *l.* 13. ποιησάμενοι, καὶ οὐκ ἀξιώσαντες) ποιησάμενοι οὐκ ἀξ. Gr.

Pag. 143. *l.* 1. ἐπὶ τῷ Μήδῳ) ἐν τῷ Μήδῳ Cl. HUDS. *l.* 5. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. & ſic plerumque. *l.* 7. ἐξίασιν) Ita Steph. 2. non ſine auctoritate Codd. Mſſ. antea legebatur ἐξιᾶσιν. HUDS. Ἐξίασιν tamen Vaſc. & Port. *ead.* μηδέποτε) μηκέτι Marg. Ar. C. Gr. HUDS. Dan. Αὐτοὶ etiam Gr. pro αὐτῆς. *l.* 10. προτοῦ) πρὸ τοῦ Reg. Gr. *ead.* τοῦ Διὸς omittit Gr. HUDS. ſed eſt adſcriptum in imo margine. *l.* 11. Ἰθωμήτα) Ἰθωμήτου C. HUDS. *l.* 12. κατ' ἔχθος) κατὰ ἔχθος Caſſ. Gr. & hic quoque τῶν Λακεδ. pro τὸ Λακεδ. *l.* 13. κατῴκισαν) κατῴκησαν Baſ. HUDS.

Pag. 144. *l.* 1. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Ar. C. HUDS. Caſſ. Gr. *l.* 6. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ald. Baſ. HUDS. Caſſ. *l.* 9. Ἰνάρως) Ἰνάρος Ar. C. HUDS. Ἴναρος Caſſ. & infra cap. 110. *ead.* Ψαμμητίχου) Ψαμμιτίχου Cl. Gr. Diodor. Sicul. HUDS. Reg. Caſſ. *ead.* βασιλεὺς Λιβύων) Λι-

βύων βασιλεὺς Mſ. Baſ. *l.* 10. *Μαρείας*) *Μαρίας* Marg. Huds. *l.* 11. *Αἰγύπτου* deeſt Reg. adſcriptum manu recentiore. *l.* 13. *γὰρ* deeſt Ar. Huds. *l.* 14. *αὐτῶν*) *αὑτῶν* Cl. Idem. Reg. Caſſ. Gr.

Pag. 145. *l.* 2. *ἀπὸ θαλάσσης*) *ἀπὸ τῆς θαλάσσης* Gr. Huds. *Ἐπὶ θαλάσσης*, & ex emendat. manus recentis *ἀπὸ θαλάσσης* Reg. *l.* 6. Particulam *μὴ* non agnoſcunt Ar. C. margini tamen aliena manu adſcribitur. Huds. Gr. quoque inter verſus ſcriptam habet. *l.* 9. *Κεκρυφαλείᾳ*) *Κεκρυφαλίᾳ* Ar. C. Gr. Huds. Dan. *l.* 10. *ναυσὶ* deeſt Mſ. Baſ. *l.* 12. *μετὰ ταῦτα*) *μεταταῦτα* Ald. Flor. Huds. Gr. *ead.* *γίγνεται*) *γίνεται* Reg. Caſſ. Gr.

Pag. 146. *l.* 5. *Γερανείας*) *Γερανίας* Marg. Huds. *l.* 7. *βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἔν τε*) *βοηθεῖν αὐτοῖς ἔν τε* Cam. Idem. Sic Mſ. Baſ. a prima manu, *βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἐν* ex emend. *ead.* Interpunctionem poſt *Αἰγίνῃ* delendam cenſet Steph. *Ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἀπούσης στρ.* Cl. Gr. Idem. Diſtinctio quoque abeſt a Caſſ. & Vaſc. Sed in his, ut & in Gr. eſt *ἔν τε*, non *ἐν τῇ*. *l.* 8. Vocabuli *πολλῆς* interpretationem non habes apud Vallam: ſive quod in ſuo exemplari illud non legerit, ſive quod interpretari oblitus ſit. Huds. *l.* 9. *βοηθῶσιν*) *φοβηθῶσιν* ſe reperiſſe monet in marg. ſcriba Cod. Reg. *l.* 13. *γενομένης ἰσοῤῥόπου*) *ἰσοῤῥόπου γενομένης* C. Huds.

Pag. 147. *l.* 2. *τροπαῖον*) *τρόπαιον* Gr. & ſic infra. *l.* 5. *ὡς νικήσαντες*) *ὡς δῆθεν νικήσαντες* Reg. *l.* 6. *ἐκβοήσαντες*) *ἐκβοηθήσαντες* Marg. Ar. C. Cl. probat Steph. Huds. Caſſ. Dan. *ἐκβοητήσαντες* (error ſcribentis pro *ἐκβοηθήσαντες*) Mſ. Baſ. ab emendatore ex *ἐκβοήσαντες*. *l.* 7. *τὸ* deeſt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 9. *καί τι αὐτῶν μέρος*) *καὶ αὐτῶν τι μέρος* Cl. Gr. Huds. In Gr. eſt *καίτοι αὐτῶν τι μέρος*, & ſic etiam Reg. *l.* 11. *ἐσέπεσεν*) *ἐπέπεσεν* C. Huds. *ἐνέπεσεν* Mſ. Baſ. a correctore pro *ἐσέπεσεν*. *ead.* *ἔς του χωρίον*) *ἔς τι χωρίον* Marg. Gr. Cl. *Ἐς τοῦ* Cl. in marg. Idem. *Ἔς που χωρ.* Vaſc. *l.* 13. *τε* deeſt Reg.

Pag. 148. *l.* 1. *πάθος μέγα τοῦτο*) *πάθος τοῦτο μέγα* Marg. Huds. *ead.* *τοῖς* omitt. Cl. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 2. *ἀπεχώρησεν*) *ἀπεχώρησαν* Reg. *l.* 5. *Ἀθηναῖοι ἐς θάλασσαν*) *οἱ Ἀθηναῖοι* Gr. Huds. *Τείχη ἐς θάλασσαν Ἀθηναῖοι* Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 6. *Φαληρόνδε*) *Φαληρόν τε* Gr. *ead.* *Πειραιᾶ*) *Πειρεᾶ* Reg. *Πυραιᾶ* Gr. *l.* 7. *ἐς Δωριὰς*) *ἐς Δωριᾶς* malint Steph. & Ae. Port. ut ſit *Ἀτ-*

τικὴ κρᾶσις. Δωριᾶς Cl. Huds. Caſſ. Gr. *ead.* τὴν Λακεδαιμονίων) τῶν Λακ. Gr. Huds. *l.* 8. Βοιὸν) Βυὸν Caſſ. *ead.* Κυτίνιον) Σκυτίνιον Reg.

Pag. 149. *l.* 1. Κρισσαίου) Κρισαίου Reg. *l.* 2. κωλύσειν) κωλύειν Cl. Huds. Caſſ. *l.* 3. ἀσφαλὲς) Ita Gr. ex emendat. ſupr. ſcripta, pro ἀσφαλῶς, quod eſt in textu. *l.* 5. γὰρ ἡ Γεράνεια) γὰρ ἀεὶ ἡ Γεράνεια Ar. C. Huds. Dan. *l.* 6. καὶ ταύτῃ) καὶ ταῦτα Mſ. Baſ. *l.* 7. περιμείνασι) παραμείνασι Reg. ex emendat. eadem manu ſupra ſcripta: περιμείνασι in textu. *l.* 8. τὸ δέ τι) τὸ δ' ἔτι Gr. *l.* 10. ἐλπίσαντες δῆμον) ἐλπίσαντες τὸν δῆμον Mſ. Baſ. a correctore. *l.* 11. δὲ ἐπ' αὐτοὺς) δ' ἐπ' αὐτοὺς Gr. *l.* 14. ὅπῃ) ὅποι Cam. Huds. Mſ. Baſ. ſed ex emendat. pro ὅπῃ.

Pag. 150. *l.* 1. ἐπεστράτευσαν) ἐπεστράτευον Marg. Ald. Baſ. Huds. *ead.* καί τι) καί τοι Mſ. Baſ. Reg. Gr. *l.* 2. ὑποψία ἦν) Ita Steph. 1. 2. & Ae. Port. In reliquis tam impreſſis, quam manu exaratis deeſt ἦν. om. etiam Cl. Gr. Idem. & Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 3. μετέστησαν) κατέστησαν Ar. Huds. *l.* 6. Λακεδαιμόνιοι) οἱ Λακ. Gr. Idem. *l.* 12. τοὺς deeſt Ar. C. Idem. Dan.

Pag. 151. *l.* 1. Articulum τὰ ante ἑαυτῶν non agnoſcunt Ar. C. Huds. Dan. qui & μικρά. *ead.* ἀπετέλεσαν) ἐπετέλεσαν Gr. Cl. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 2. οἱ om. Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *ead.* μετὰ ταῦτα) μεταταῦτα paſſim fere Ald. Flor. Baſ. Huds. *l.* 3. τε deeſt Gr. *l.* 5. περιέπλευσαν) παρέπλευσαν, & cum emendatione ſupr. ſcript. περι Gr. *ead.* Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος) Τολμίδου στρατηγοῦντος τοῦ Τολμαίου Ar. C. Huds. Τολμίδου cum α ſuper ου ſcripto, ut ſit Τολμίδα Gr. *l.* 6. τῶν Λακεδαιμονίων) τὸ Λακ. Gr. Huds. *l.* 7. εἷλον, καὶ Σικυωνίους &c.) εἶχον· καὶ Σικυωνίων (& inter verſus Σικυωνίους) ἐν ἀποβάσει τῆς μάχῃ γῆς ἐκρ. Gr. *l.* 9. Οἱ δὲ ἐν) οἱ δ' ἐν Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Gr. Sic. lin. 15 ὡς δ' αὐτῷ Gr. Mox ἔτι ante ἑπόμενον deeſt Mſ. Baſ. Caſſ. Gr. *l.* 11. οἱ om. Gr. Cl. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 15. καὶ deeſt Ar. C. Cam. Cl. Gr. Ald. Flor. Huds. Reg. Caſſ. Dan.

Pag. 152. *l.* 1. προὐχώρει) προχώρει Ar. C. Huds. *l.* 2. τῶν om. Cl. Idem. *ead.* πάλιν abeſt C. Idem. *l.* 3. ἀνεκομίσθη) ἐκομίσθη Marg. Cl. Gr. Idem. Reg. Caſſ. & Μεγάβυζον Caſſ. Gr. *l.* 5. τε om. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. & paulo poſt ἐκράτησεν Caſſ. *l.* 8. καὶ μῆνας ἕξ)

καὶ ἓξ μῆνας Ar. C. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. & *μέχρι οὗ* Caſſ. *l.* 13. Οὕτω μὲν τὰ &c.) *οὕτω μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα διεφθάρη* Marg. Praeterea coniicit Steph. ex iis, quae a Scholiaſte ſcribuntur, eum duo haec verba *ἐν Αἰγύπτῳ* ultra ea, quae habemus, legiſſe ante *ἐφθάρη*. Huds. *l.* 14. *πολεμήσαντα*) *πολεμησάντων* malit Steph. ut iungi poſſit cum Ἑλλήνων. Huds. *l.* 15. *διεσώθησαν*) *ἐσώθησαν* Marg. Cl. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 16. *βασιλεῖ*) *βασιλέως* Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. *Βασιλέα* Mſ. Baſ. Caſſ.

Pag. 153. *l.* 4. Ἰνάρως δὲ ὁ τῶν Λιβύων) Ἰνάρως δὲ ὁ Λιβύων Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Hic eſt Inarus ille, cuius fit mentio in Cteſiae fragmentis; licet vitio ſcriptorum evenit, ut idem Thucydidi *Λιβύων βασιλεὺς*, Cteſiae *Λύδιος ἀνὴρ* dicatur. Huds. Cum ceteris ſcriptis & edd. conſentiunt Caſſ. & Dan. Sed *Λυβίων* Gr. Vid. ad cap. 104. *l.* 7. *ἐς Αἴγυπτον*) *εἰς Αἴγυπτον* Reg. *l.* 8. Participium *εἰδότες*, ut & ſequens pronomen *αὐτοῖς*, non ad triremes, ſed ad eos, qui triremibus vehebantur, figurate referendum cenſet Ae. Portus. Huds. *ead.* *γεγενημένων*) *γεγονότων* Marg. C. Idem. Dan. *l.* 10. *διέφθειραν τὰς πολλὰς*) *διέφθειραν του τὰς πολλὰς* Gr. *l.* 11. *τὰ μὲν κατὰ*) *τὰ μὲν δὴ κατὰ* Marg. probat Steph. *καὶ τὰ μὲν κατὰ* Gr. Huds. *l.* 12. *στρατείαν*) *στρατιὰν* Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Idem. Reg. & a recent. manu *στρατείαν*. *ead.* *τε* deeſt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 13. *ἐτελεύτησεν*) *ἐτελεύτησαν* C. Huds.

Pag. 154. *l.* 1. Ἀθηναίους) Ἀθηναίοις Cl. Huds. *l.* 2. *τοὺς* non agnoſcunt Ar. C. Cl. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 3. *οἱ* om. Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Caſſ. *l.* 4. *Φάρσαλον*) *Φαρσαλίαν* Marg. improbante Steph. Huds. *l.* 5. *ὅσα*) *ὅσην* Ar. C. Idem. Dan. Sed in eo ſupr. ſcript. erat *ὅσα*, & in marg. *ἀντὶ ὅσον*. *l.* 8. *ἀλλ' ἀπεχώρησαν*) *ἀλλὰ ἀπεχώρησαν* Caſſ. Gr. & rurſus pagina 155 lin. 2 Gr. *ead.* *ἄπρακτοι*) *ἄπρακτον* Marg. Ar. quod reiicit Stephanus. Huds. *l.* 9. *μετὰ δὲ ταῦτα*) *μετὰ δὴ ταῦτα* Ar. Idem.

Pag. 155. *l.* 2. *οὐ μέντοι εἷλόν γε*) *οὐ μέντοι γε εἷλον* Marg. Huds. *l.* 4. *γίγνονται*) *γίνονται* Reg. *l.* 5. *ἔσχον*) *ἐπέσχον* Marg. Ald. Flor. Baſ. Ad ſimplicis expoſitionem margini primum adſcriptum fuiſſe exiſtimat Steph. Huds.

῎Εσχον Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Sed in Reg. & Caſſ. rec. manu ſupr. ſcript. ἐπ. In Reg. quoque deeſt οἱ. *l.* 8. ἐς) εἰς Caſſ. *l.* 10. Κίτιον) Κίττιον, & paulo poſt Κιττίου Reg. *l.* 12. καὶ Κυπρίοις om. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 15. αἱ ἐξ Αἰγύπτου) αἱ deeſt Ar. C. Huds. Dan. *ead.* ἐλθοῦσαι) διελθοῦσαι Marg. quod ex δὴ & ἐλθοῦσαι factum ſuſpicatur Steph. Huds.

Pag. 156. *l.* 2. πόλεμον ἐστράτευσαν) πόλεμον ἐπολέμησαν Ar. Huds. Dan. *l.* 6. ἐγγενομένου) ἐγγινομένου Cl. Huds. *l.* 8. Χαιρώνειαν) Χαιρωνίαν Ar. C. Idem. *ead.* καὶ ἀλλ' ἄττα) καὶ ἄλλα ἄττα Ar. C. Idem. & Dan. Καὶ ἀλλ' ἄττα Caſſ. *l.* 11. Τολμίδου) Τολμήδου Reg. *l.* 12. Χαιρώνειαν) Χερώνειαν Ar. C. Huds. & Dan. Χειρώνειαν Caſſ. *ead.* καὶ ἀνδραποδίσαντες om. Cl. Gr. Huds. & Reg. A Caſſ. & haec, & ἀπεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες abſunt. recens manus deinde omnia in imo marg. adſcripſit. *l.* 13. δὲ αὐτοῖς) δ' αὐτοῖς Ar. C. Huds. *ead.* Κορωνείᾳ) Κωρωνείᾳ Ar. Idem.

Pag. 157. *l.* 1. Βοιωτῶν) Βοιωτοὶ a prima manu Reg. deinde emendatum Βοιωτῶν. *l.* 2. τῆς αὐτῆς γνώμης) τῆς αὐτῶν γνώμης Reg. *l.* 9. ἐς αὐτὴν) ἐς ταύτην Cl. Huds. ἐπ' αὐτὴν Mſ. Baſ. *l.* 11. ἐσβάλλειν) ἐσβαλεῖν C. Cl. Idem. Reg. Caſſ. *l.* 14. ἐπαγαγόμενοι) ἐπαγόμενοι Ar. C. Huds. Mſ. Baſ. Dan. Gr. ſed in hoc emendatum ἐπαγαγόμενοι. Paulo ante ἔφυγον, non ἀπέφυγον Reg.

Pag. 158. *l.* 1. κατὰ τάχος) κατατάχος paſſim fere Ald. Flor. Baſ. Huds. *l.* 3. ἐς) εἰς Reg. Caſſ. Gr. & Ἐλευσίναν Gr. Εἰς Εὔβοιαν rurſus lin. 6 Reg. *ead.* Θρίωζε) Scribitur apud Stephanum de Urb. Θριῶζε. Huds. *l.* 5. τεπλέον) τὸ πλέον Ar. C. Baſ. Idem. Reg. Caſſ. Gr. & hic οὐκ ἔτι. *ead.* προελθόντες) προσελθόντες Cl. Huds. Sic quoque videtur fuiſſe in Caſſ. nam eraſum eſt aliquid inter ο & ε. *l.* 8. κατεστήσαντο) παρεστήσαντο C. κατέστησαν Dionyſ. Hal. Huds. *ead.* Ἑστιαίας) Forſan Ἑστιαιέας ſcribendum. Ἑστιαιεῖς apud Dionyſ. Halic. Idem. Ἑστιέας Reg. *l.* 9. δὲ ἐξοικίσαντες) δ' ἐξοικίσαντες Ar. C. Dionyſ. Hal. ἐξοικήσαντες Cl. Huds. *l.* 10. ἀπὸ Εὐβοίας) ἀπ' Εὐβοίας Ar. C. Idem. Gr. *ead.* οὐ deeſt Ar. C. Huds. *l.* 12. Νίσαιαν, &c.) Νίσαιαν, καὶ Πηγὰς, καὶ Τροιζῆνα, καὶ Ἀχαΐαν Ar. C. Hoc in loco Χαλκίδα pro Ἀχαΐαν Thucydidem ſcripſiſſe exiſtimat Palmerius. videſis Annott. Τροίζηνα Cl. Idem. In Reg. Caſſ. & Dan. idem

eſt ordo verborum, qui in Ar. & C. Τροίζηνα etiam Caſſ. & Gr. *l.* 14. Ἀθηναῖοι) οἱ Ἀθην. Gr.

Pag. 159. *l.* 2. ξυνεπελαμβάνοντο) ξυνεπελάβοντο Ar. C. HUDS. *l.* 9. ὑπέμειναν) ὑπέμενον Caſſ. Gr. *l.* 12. ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους) ξυλλέξαντες ἑπτακοσ. Gr. Reg. Sed in Reg. ἐς additum erat recentiore manu. Ξυλλέξαντες ὡς ἑπτακοσίους Dan. Mox ὑπὸ τὴν νύκτα Reg. *l.* 15. κλέψαντες) ἐκκλέψαντες Marg. Ar. C. Cam. HUDS. Sic & Dan.

Pag. 160. *l.* 1. αὐτῶν) αὑτῶν Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* τῶν Ἀθηναίων) τοὺς Ἀθην. Caſſ. *l.* 3. παρεσκευάζοντο στρατεύειν) παρεσκευάζοντο μετ' αὐτοῦ στρατεύειν Marg. Ar. C. Cam. quod ex ſcholio in contextum irrepſiſſe cenſet Steph. HUDS. Sic quoque Dan. *l.* 4. δὲ αὐτοῖς) δ' αὐτοῖς Ar. C. HUDS. Gr. & paulo poſt Ἀθηναῖοι δ' ὡς; eodemque modo lin. 14 ὕστερον δ' αὐτοῖς Reg. Caſſ. Gr. *l.* 8. αἱ δ') Sic Ald. Flor. Baſ. αἱ δὲ Ar. C. HUDS. *l.* 9. περιαγγέλλουσαι) παραγγέλλουσαι Gr. *l.* 11. Τραγίᾳ) Στρατιᾷ, & recentiore manu inter verſus Τραγίᾳ Reg. Στραγίᾳ Gr. *l.* 13. ἔτυχον δὲ) ἔτυχον γὰρ Gr. *ead.* αἱ deeſt C. HUDS.

Pag. 161. *l.* 1. εἴκοσι) εἴκοσιν Caſſ. & pag. ſq. lin. 3. *ead.* ἐς τὴν γῆν om. Gr. Cl. HUDS. Reg. Caſſ. In Reg. deinde manu recent. adſcripta erant. *l.* 2. τῷ πεζῷ, ἐπολιόρκουν) τῷ πεζῷ τάγματι ἐπολ. Caſſ. *l.* 6. ἐπ' αὐτοὺς) ἐς αὐτοὺς Gr. *ead.* καὶ abeſt Ar. C. HUDS. *l.* 7. Στησαγόρας) Στασηγόρας Gr. *l.* 9. ἐπιπεσόντες) ἐπεισπεσόντες Reg. *l.* 11. ἀνταναγομένας) ἀνταγομένας Cl. HUDS. Sic & Mſ. Baſ. ἀνταγοαγομένας Caſſ. *l.* 12. τεσσαρεσκαίδεκα) τέσσαρας καὶ δέκα Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Conſentiunt Reg. & Caſſ.

Pag. 162. *l.* 1. Ἀθηνῶν) Ἀθηναίων Dan. *l.* 2. Voculam μὲν non agnoſcunt Ar. C. nec αἱ ante μετὰ paulo infra. HUDS. Puto αἱ, quod eſt ante μετὰ Τληπολέμου. Nam & a Dan. qui plerumque cum Ar. & C. conſentit, hic μὲν, & ibi αἱ abeſt. *l.* 6. ἐννάτῳ) ἐνάτῳ Caſſ. *l.* 9. κατὰ χρόνους ταξάμενοι) ταξάμενοι κατὰ χρόνους Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. Si poſt πρότερον interpungas, videri poterit repetendum ἀπὸ κοινοῦ verbum ξυνέβησαν: ſed cum Scholiaſte ἦσαν ſabaudire malit Steph. HUDS. *l.* 12. Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη) μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη Reg. *l.* 14. μεταξὺ deeſt Ar. C. Cl. Gr. Apud Dionyſ. Halic. hunc locum citan-

tem uncis includitur: illudque e vulg. Thucydidis editionibus additum agnoſcit Sylburg. HUDS. Abeſt etiam a Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. & Dan.

Pag. 163. *l.* 2. ἀλλήλους) ἄλλους Dan. *ead.* καὶ τὸν) καὶ πρὸς τὸν Dionyſ. Halicarn. HUDS. *l.* 3. τε om. Cl. Gr. IDEM. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 5. ἐν οἷς Ἀθηναῖοι) ἐν οἷς οἱ Ἀθηναῖοι Ar. C. HUDS. & Dionyſ. Hal. WASS. *ead.* ἐγκρατεστέραν) ἐγκρατεστάτην C. HUDS. *l.* 6. ἐπὶ deeſt Caſſ. *l.* 7. οὔτε) οὐδὲ Gr. *l.* 8. ἡσύχαζόν τε τοπλέον) ἡσυχάζοντες τὸ πλέον Dionyſ. Hal. Pro τοπλέον, τὸν πλέον habent Ar. C. HUDS. Τὸ πλέον Reg. Caſſ. Gr. *l.* 9. προτοῦ) πρὸ τοῦ Dionyſ. Halicarn. HUDS. Caſſ. Gr. & hic εἰς τούς. *ead.* εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο) ἢν μὴ ἀναγκάζωνται Ar. C. HUDS. ἢν etiam Dan. *l.* 10. πολέμοις) πολεμίοις Ar. HUDS. Dan. *l.* 12. καὶ τῆς ξυμμαχίας) καὶ ξυμμαχίας Gr. *ead.* τότε δὲ οὐκέτι) τότε δ' οὐκέτι Gr. *l.* 13. ἐδόκει εἶναι) εἶναι ἐδόκει Gr. *l.* 14. ἀραμένοις τόνδε τὸν) ἀραμένοις δὲ τόνδε τὸν Ar. C. HUDS.

Pag. 164. *l.* 1. οὖν abeſt Ar. C. HUDS. *l.* 2. τε deeſt Ar. IDEM. Reg. Gr. ſed in hoc deinde adſcriptum. *l.* 5. κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Gr. *l.* 10. Non ſecus vertit Valla, quam ſi legiſſet τῶν πρέσβεων τῆς ξυμμαχίας. HUDS. *l.* 13. γενέσθαι) γίγνεσθαι Marg. Ar. C. IDEM. *l.* 14. πόλεμον) τὸν πόλεμον Ar. C. Gr. Cl. IDEM. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 15. μὴ προδιαφθαρῇ) μὴ διαφθαρῇ Ar. C. HUDS. Reg. & a prima manu Dan. in quo emendatum erat προδιαφθαρῇ. At προφθαρῇ Mſ. Baſ.

Pag. 165. *l.* 4. ἔτι deeſt Ar. C. Cl. HUDS. Mſ. Baſ. Dan. *l.* 5. καὶ ἡμᾶς) καὶ ὑμᾶς Ar. C. HUDS. *l.* 6. ἐξ ἴσου) ἐξίσου Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. IDEM. *l.* 7. ὥσπερ) ὥστε Ar. C. IDEM. *l.* 10. Mirum, inquit Stephanus, ni ſcripſerit Thucydides τοὺς δὲ κατὰ τὴν μεσόγειαν: etiamſi alioqui ſaepe ſubaudienda haec praepoſitio relinquatur. IDEM. Ἐν τῇ μεσογείᾳ Dion. Hal. WASS. Μεσόγαιαν Dan. *l.* 11. κατῳκημένους) κατῳκισμένους Marg. HUDS. *l.* 12. κατακομιδὴν) ἀνακομιδὴν Ar. C. IDEM. Dan. Mox ὡρέων Reg.

Pag. 166. *l.* 2. πρόοιντο) πρόειντο Ar. C. HUDS. Reg. *l.* 3. αὐτῶν) αὑτῶν Cl. Gr. Ar. HUDS. Caſſ. *ead.* βουλεύεσθαι) βούλεσθαι C. HUDS. *l.* 5. μὲν om. Gr. IDEM. Et pro ἐστιν habet ἐστι. *l.* 9. ἡσύχῳ) ἡσυχίῳ Cl. Gr.

Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 14. τυχόντα) τυχόντων Mſ. Baſ. Caſſ. Gr.

Pag. 167. *l.* 1. πλείω) πλέω Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *ead.* ἃ deeſt Ar. C. Flor. Huds. Τὰ Stobaeus. Wass. Abeſt etiam a Dan. In Reg. deletum erat. *ead.* εἰς) ἐς Ar. C. Cl. Gr. Huds. Stob. Wass. Mſ. Baſ. Caſſ. *l.* 2. αἰσχρῶς) καὶ αἰσχρῶς Gr. Huds. *l.* 3. μετ' ἀσφαλείας) μετὰ ἀσφαλείας Reg. Caſſ. *l.* 4. δὲ) τε Gr. *l.* 6. ὅταν) ὅτ' ἂν Caſſ. Vaſc. Baſ. Sic rurſus pag. 168 lin. 6 Caſſ. & paſſim. *l.* 8. κατὰ πολλὰ) καταπολλὰ Ald. Flor. Huds. Ita pag. 169 lin. 7 ταπολλὰ Vaſc. *ead.* δὲ ἡμᾶς) δ' ἡμᾶς Gr. *ead.* ἐπικρατῆσαι) ἐπικρατήσειν Mſ. Baſ. ex emendat. *l.* 11. ἰσχύουσιν) ἰσχύσουσιν Ar. C. Huds. *ead.* ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις) ὑπαρχούσης ἑκάστης C. ὑπαρχούσης ἑκάστοις Ar. Idem. Ὑπαρχούσης τε ἑκάστης Dan. *l.* 12. ἐξαρτυσόμεθα) ἐξαρτυσώμεθα Reg. Gr. *l.* 13. Ὀλυμπίᾳ) Ὀλυμπιάσι Cl. in Marg. Huds. *l.* 14. οἷοί τ' ἐσμὲν) οἷοί τε ἐσμὲν Caſſ. Gr.

Pag. 168. *l.* 1. Ἀθηναίων ἡ δύναμις) Ἀθηναίων δύναμις Ar. C. Huds. Dan. *l.* 3. τοπλέον) τὸ πλέον Ar. C. Baſ. Huds. Caſſ. Gr. *l.* 6. ἐς τὸ ἴσον) ἐς τὸ ἧσσον Marg. εἰς τὸ ἴσον Reg. Caſſ. Gr. *ead.* τῇγε) τῇ τε C. Huds. *l.* 7. φύσει ἔχομεν ἀγαθὸν) ἔχομεν φύσει ἀγαθὸν Ar. C. Cam. Idem. Reg. Caſſ. Gr. Dan. *l.* 8. δ' ἐκεῖνοι) δὲ ἐκεῖνοι Reg. Caſſ. Gr. & lin. 12 δὲ ἐπὶ Gr. *l.* 9. χρήματα δ' ὥστ' ἔχειν) χρήματα δὲ ὥστε ἔχειν Ar. C. Huds. *l.* 13. αὖτοὶ) αὐτοὶ Ald. Flor. Baſ. Huds.

Pag. 169. *l.* 8. εὐοργήτως) εὐεργήτως Dan. ἀοργήτως Mſ. Baſ. *l.* 9. ὁ δὲ ὀργισθεὶς) ὁ δ' ὀργισθεὶς Ar. C. Huds. *l.* 11. καὶ deeſt Ar. C. Idem. Dan. *ead.* ἡμῶν ἦσαν ἑκάστοις) ἦσαν ἡμῶν ἑκάστοις Cam. Huds. Caſſ. ἦσαν abeſt a Reg. deinde inter verſus ſcript. manu recent. Sic quoque in Gr. ſed inter μὲν & ἡμῶν. *l.* 12. διαφοραὶ) αἱ διαφοραὶ Ar. C. Huds. *l.* 13. ἱκανοὶ deeſt Dan. *l.* 14. κατὰ ἔθνη) κατὰ τὰ ἔθνη Ar. Huds.

Pag. 170. *l.* 1. αὐτοὺς) καὶ τοὺς Ar. Huds. Dan. *l.* 3. δεινόν τῳ) δεινὸν τὸ Reg. δεινὸν τῷ Gr. *ead.* ἴστω) ἴστε Reg. cum ω rec. manu ſuper ε poſito. *l.* 5. ἀπὸ μιᾶς) ὑπὸ μιᾶς Cl. Gr. Huds. Reg. Dan. Caſſ. Vaſc. Baſ. Steph. 2. Port. *l.* 10. πόλιν) πόλει Marg. Ar. C. Ald. Flor. Baſ. πόλιν Mſ. Baſ. Omnino τύραννον πόλιν ſcribendum eſſe cenſet Steph. Sic enim & paulo infra, τὴν καθεστη-

κυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον. Τὴν πόλιν Gr. Huds. Τῇ πόλει Dan. a correctore, qui ν in fine utriuſque vocis eraſerat. *l.* 11. τάδε τριῶν τῶν) Scholiaſtes locum hunc afferens ad pag. 177, legit τῶνδε τριῶν, niſi a librario (quod ſuſpicatur Stephanus) mendoſe apud eum ſcriptus eſt hic locus. Huds. τριῶν μεγίστων ξυμφορῶν Mſ. Baſ. *l.* 12. οὐκ om. Cl. Huds. Mſ. Baſ. Caſſ. Gr. & Schol. ad cap. 127. *ead.* ἢ μαλακίας &c.) ἢ ἀμελείας, ἢ μαλακίας Mſ. Baſ. *l.* 13. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες &c.) Videtur eſſe hypallage pro οὐ γὰρ δὴ πεφεύγατε τ. ἐ. τ. π. δ. β. κ. κεχωρηκότες Aemil. Port. Huds. *ead.* ταῦτα) αὐτὰ Ar. C. Idem. *l.* 15. ἢ ἐκ τοῦ πολλοὺς) ἢ Caſſ. ex emendatione. fuerat ἢ. ἡ Gr.

Pag. 171. *l.* 4. πάτριον γὰρ &c.) Aut verba illa πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι, parentheſi includenda; aut totum collocandum hoc modo, περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τ. π. β. χ. ἐ. καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος (πάτριον γὰρ ἡ. ἐ. τ. π. τ. ἀ. κ.) εἰ ἄρα &c. Steph. Huds. *ead.* ἡμῖν) ὑμῖν Caſſ. *l.* 7. τῇ περιουσίᾳ &c.) τῇ ἀπλουσίᾳ ἀπολ. & ex emendat. τῇ εὐπλουσίᾳ ἀπολ. Gr. Huds. τῇ ἀπουσίᾳ ἀπολ. Mſ. Baſ. *ead.* ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι Reg. *l.* 10. ἁπάσης) πάσης Mſ. Baſ. Caſſ. Gr. *ead.* ξυναγωνιουμένης) ξυναγωνιζομένοις C. Huds. *l.* 11. τὰ δὲ, ὠφελείᾳ) τὰ δ' ὠφελείᾳ Ar. C. Idem. *l.* 12. ἅς γε) ἅς τε Ar. C. Idem. *l.* 14. ἀμυνόμενοι) ἀμυνούμενοι Gr. *l.* 16. ὑμῖν) ἡμῖν Flor. ὑμῖν Cl. Huds. ἡμῖν Reg. Gr. & ſic credo voluiſſe ſcribere Hudſonum e Cl.

Pag. 172. *l.* 1. κοινῇ τάδε) τάδε κοινῇ Mſ. Baſ. Caſſ. Gr. *l.* 2. τὸ) τε Gr. *l.* 6. τὴν deeſt Gr. *ead.* οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. *l.* 7. τοὺς δ') τοὺς δὲ Gr. *l.* 8. οὐ τολμῶντες) ἀτολμῶντες Marg. Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Sed, ſi ex duabus vocibus una facienda ſit, ἀτολμοῦντες malit Steph. quia obſervavit verba circumflexa ex ſecunda coniugatione in primam tranſire. cum huiuſmodi compoſitio ſupervenit. Huds. Ἀτολμῶντες etiam Dan. οὐ τολμῶντες Mſ. Baſ. *l.* 9. ἐπ' ἀνάγκην) ἐς ἀνάγκην Cl. Gr. Huds. Εἰς ἀνάγκην Caſſ. & ſic in Reg. a quo haec aberant, manus recentior adſcripſerat. *l.* 11. δὴ deeſt Ar. C. Bar. Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Reg. Caſſ. Dan. At eſt in Mſ. Baſ. *l.* 14. μᾶλλον deſideratur in Mſ. Baſ.

Pag. 173. *l.* 4. τε om. Cl. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 5. το-

λοιπὸν) τὸ λοιπὸν C. Baſ. Huds. Caſſ. Gr. *l.* 6. τοιαῦτα) ταῦτα Caſſ. *ead.* μὲν om. Cl. Huds. Caſſ. *l.* 8. γνώμην) γνώμης Marg. Huds. *l.* 10. δεδογμένον) δεδογμένου Ar. C. Idem. Dan. *l.* 11. ἀδύνατα) ἀδύνατον Gr. ab emendatore ſuperſcr.

Pag. 174. *l.* 4. ὅτιμεγίστη) ὅτι μεγίστη Caſſ. Gr. Vaſc. Baſ. & τοῦτο πολεμεῖν Caſſ. *ead.* ἐσακούωσι) ἐσακούσωσι Ar. C. Huds. Caſſ. Dan. *l.* 7. τῆς θεοῦ) τοῦ θεοῦ Ar. C. Huds. *ead.* Ἀθηναῖος, ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης) Ὀλυμπιονίκης ἀνὴρ Ἀθηναῖος Reg. Caſſ. Gr. Mſ. Baſ. *l.* 9. θυγατέρα Θεαγένους Μεγαρέως ἀνδρὸς) Μεγαρέως ἀνδρὸς Θεαγένους θυγατέρα Marg. Cam. Διαγένους pro Θεαγένους habent Ar. C. Huds. *l.* 10. Μεγάρων) Μεγαρέων Cl. Gr. Idem. *l.* 12. τῇ τοῦ Διὸς) τῇ deeſt Ar. C. Idem. Mſ. Baſ. Gr. Dan. *l.* 13. τε om. Cl. Huds. *l.* 14. ἐπῆλθεν) ἐπῆλθον, & paulo poſt κατέλαβεν Caſſ.

Pag. 175. *l.* 3. ἑαυτῷ τι προσήκειν) ἑαυτῷ προσήκειν Ar. C. Huds. Dan. *l.* 5. οὔτε ἐκεῖνος) οὔτ' ἐκεῖνος Gr. *l.* 6. καὶ non agnoſcunt Ar. C. Huds. *l.* 7. Μειλιχίου) Μουνυχίου omnino ſcribendum cenſet Io. Bapt. Pius. Μειλιχείου Gr. Idem. *l.* 8. οὐχ ἱερεῖα &c.) οὐχ ἱερεῖα μόνον, ἀλλὰ καὶ θύματα ἐπιχώρια, in vetuſto quodam Codice ſe ſcriptum legiſſe teſtatur Giraldus. Idem. *l.* 9. γιγνώσκειν) γινώσκειν Ar. C. Idem. Reg. *l.* 10. οἱ δ') οἱ δὲ Ar. C. Huds. Gr. *ead.* τε om. Cl. Gr. Huds. Immo non omittit Gr. *l.* 12. ἐπιγιγνομένου) ἐγγινομένου Ar. C. Huds. Dan. χρόνου δ' ἐπιγ. Gr. ἐπιγενομένου Mſ. Baſ. *l.* 13. προσεδρείᾳ) προσεδρίᾳ Dan. *ead.* οἱ πολλοὶ omitt. Cl. in margine πολλοὶ Huds.

Pag. 176. *l.* 1. τε deeſt Caſſ. Gr. *l.* 2. διαγιγνώσκωσι) διαγιγνώσκουσι C. Huds. διαγιγνώσκουσιν & ex emend. ωσιν Gr. διαγινώσκωσι Reg. *l.* 4. δὲ) τε Gr. *l.* 6. ὁ deeſt Gr. *ead.* αὐτοῦ deeſt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 7. καὶ ἀπέθνησκον) καὶ deeſt Caſſ. *ead.* ὑπὸ τοῦ λιμοῦ) ἀπὸ τοῦ λιμοῦ Ar. ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ Flor. Huds. *l.* 11. ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν) Haec verba idem ac ἵνα μηδὲν κακὸν ποιήσωσι ſignificare pronuntiat Steph. Ne quid piaculi admitteretur, vertit Acacius. Idem. *l.* 12. ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν ἐν τοῖς βωμοῖς) ἐπὶ τῶν σεμνῶν τοῖς βωμοῖς Ar. C. Idem. Dan.

Pag. 177. *l.* 5. ἐξέβαλον) ἐξέβαλλον Caſſ. *l.* 6. ἔτι ἐστὶν) ἐστιν ἔτι Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 7. ἐλαύνειν ἐκέλευον

&c.) ἐκέλευον ἐλαύνειν τοῖς θεοῖς δῆθεν πρῶτον τιμωροῦντες Marg. Ar. C. atque ita ſcribendum cenſet Steph. cum adverbium δῆθεν ad participium τιμωροῦντες tendere conſtet. Ἐκέλευον ἐλαύνειν δῆθεν &c. Cam. HUDS. Et Caſſ. Gr. Cum Marg. Ar. & C. conſentit Dan. *l.* 8. δὲ) τε Ar. C. δὴ Marg. Cam. Flor. non probat Steph. Δὲ καὶ Περ. Cl. HUDS. Εἰδότες Περικλέα Gr. *l.* 9. τὸν) τοῦ Dan. *ead.* προσεχόμενον) προσερχόμενον Cl. HUDS. Mſ. Baſ. *l.* 11. προχωρήσειν) προσχωρήσειν Marg. Cam. improbat Steph. Προχωρεῖν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Baſ. IDEM. Reg. Caſſ. Dan.

Pag. 178. *l.* 1. ἑαυτὸν) ἑαυτῶν Ar. HUDS. *ead.* τὴν πολιτείαν) τὴν πόλιν Gr. IDEM. *l.* 5. ἀπὸ Ταινάρου &c.) ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἱλώτων Caſſ. Intermedia deſiderantur, obvio errore ſcribentium. Sed manus recentior in imo marg. adſcripſit. *l.* 7. τοὺς om. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Caſſ. *ead.* ἱκέτας ἀπαγαγόντες) Poſt ἱκέτας potius, quam ἀπαγαγόντες interpungendum cenſet Steph. HUDS. *l.* 8. διέφθειραν) ἀπέκτειναν Marg. Alicuius illud διέφθειραν exponentis eſſe arbitratur Steph. IDEM. *ead.* δι' ὃ) διὸ Caſſ. *l.* 9. ἐν Σπάρτῃ) ἐν τῇ Σπάρτῃ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. καὶ deeſt Gr. *l.* 11. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. Baſ. & ſic paulo infra. HUDS. Caſſ. *l.* 14. οὐκέτι) οὐκ ἔτι & ἰδίᾳ δ' αὐτὸς Gr. μὲν οὖν οὐκέτι Mſ. Baſ.

Pag. 179. *l.* 3. τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα βουλόμενος πράσσειν) βουλόμενος τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν Ar. C. βουλόμενος om. Cl. Gr. HUDS. Omittunt etiam Reg. & Caſſ. Cum Ar. C. conſentit Dan. *l.* 4. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Caſſ. Gr. *l.* 5. ἐπεχείρησεν) ἐνεχείρησας Cl. HUDS. Ἐνεχείρησεν Caſſ. ἐπεχείρισεν Gr. *l.* 7. Βυζάντιον γὰρ ἑλὼν) Βυζάντιον δὲ ἑλὼν Ar. HUDS. *l.* 9. εἶχον δὲ Μήδοι) εἶχον δὲ καὶ Μήδοι Dan. *l.* 13. Ἐρετριέως, ὧπερ ἐπέτρεψε) Ἐρετριέως ᾧ ἐπέτρ. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Caſſ. Ἐρετρέως Dan.

Pag. 180. *l.* 1. καὶ deeſt Ar. C. Cl. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 3. τε abeſt Ar. HUDS. *ead.* χαρίζεσθαι) χαρίσασθαι Marg. Ar. C. IDEM. *ead.* ἀποπέμπει) Adduci non poteſt Stephanus, ut credat Thucydidem aliter, quam ἀποπέμπω ſcripſiſſe: cum ſequatur non ſolum ποιοῦμαι, ſed etiam δοκῶ. IDEM. *l.* 4. θυγατέρα τε τὴν σὴν) θυγατέρα τε σὴν Cam. IDEM. *l.* 5. τε non agnoſcunt Ar. C. IDEM. *l.* 9. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Ar. C. IDEM. Caſſ. *l.* 11. τε deeſt Ar. C. Gr. HUDS. Ξέρξης τε ἥσθη τῇ ἐπι-

στολῇ Gr. *l.* 12. θάλασσαν) θαλάσσης Ar. C. Huds. Dan. *ead.* Δασκυλῖτιν) Δασκυλείτιν Reg. Δασκυλίτιν Caſſ. Mox σατραπίαν Reg. Dan. *l.* 14. παρὰ) περὶ Bar. Baſ. Huds.

Pag. 181. *l.* 2. παραγγέλλῃ) παραγγέλῃ Gr. *l.* 4. ὥσπερ εἴρητο) ὡς προείρητο Ar. C. Huds. *l.* 5. ἀντεγέγραπτο) ἀντεπεγέγραπτο Bar. Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Idem. ἀντεγέγραπτο Mſ. Baſ. *l.* 7. διέσωσας) ἔσωσας Cl. Gr. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *ead.* κείσεται) κεῖται Cl. κείσεται in marg. Huds. Κεῖται Reg. *l.* 8. ἀνάγραπτος) ἄγραπτος Gr. *l.* 10. μήθ' ἡμέρα) μήτε ἡμέρα Reg. Caſſ. Gr. *l.* 13. μετ' Ἀρταβάζου) μετὰ Ἀρταβάζου Ar. C. Huds. *l.* 14. θαρσῶν) θαῤῥῶν Ar. C. Idem. Dan.

Pag. 182. *l.* 2. πρότερον) πρῶτον Ar. C. Huds. *l.* 3. Πλαταιάσιν) Πλαταιᾶσιν Reg. Caſſ. *ead.* πολλῷ τότε μᾶλλον) Sic Ar. C. Cam. Huds. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 4. οὐκέτι ἠδύνατο) οὐκ ἔτι ἐδύνατο Gr. *ead.* καθεστῶτι) καθεστηκότι Marg. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 8. Περσικὴν) Μηδικὴν Marg. Ald. Flor. Baſ. non probat Steph. Huds. Μηδικὴν etiam Gr. & ita recens manus inter verſus ſcripſerat in Caſſ. *l.* 9. ἠδύνατο) ἐδύνατο Mſ. Baſ. *l.* 10. αὐτὸν) αὐτὸν Caſſ. Gr. & παρεῖχεν Caſſ. *l.* 12. ὥστε μηδένα δύνασθαι) ὥστε μὴ δύνασθαι Cl. Huds. Paulo ante εἰς πάντας Reg. *l.* 13. οὐχ ἥκιστα) οὐχ ἥκιστα Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Οὐχ ἥκιστα καὶ ξυμμαχία Gr. *l.* 14. τό, τε πρῶτον) τότε πρῶτον Caſſ. Gr. & ἀνεκαλέσαντο Caſſ.

Pag. 183. *l.* 2. τοδεύτερον) τὸ δεύτερον C. Baſ. & ſic paulo infra lin. 12, ut & τὸ πρῶτον lin. 13. Huds. Τὸ δεύτερον utroque loco etiam Caſſ. Gr. & τὸ πρῶτον infra Caſſ. *l.* 4. ὑπ' Ἀθηναίων) ἀπὸ Ἀθηναίων C. Huds. *l.* 5. Κολωνὰς) Κωλωνὰς Cl. Idem. Κολωνὰς τὰς Τρωάδας Reg. Caſſ. *ead.* ἱδρυθεὶς) ἱδρυνθεὶς Marg. Ar. C. Huds. Dan. *l.* 6. ἐς) πρὸς Cam. Cl. Huds. Reg. Caſſ. Gr. Ἐς in Reg. rec. manu ſuper πρὸς ſcriptum erat, tanquam ſcholion. Ἐς τοὺς βαρβάρους αὐτοῖς Dan. *l.* 11. ὡς deeſt Ar. C. Huds. Dan. Paulo ante προσαγορεύειν Dan. *l.* 12. τὴν διαβολὴν) τὴν παραβολὴν Marg. lectionem ſuppoſititiam eſſe exiſtimat Steph. Huds. *ead.* ἐς Σπάρτην) ἐς τὴν Σπάρτην Gr. Idem.

Pag. 184. *l.* 1. ἑαυτὸν) αὐτὸν Ar. C. Huds. Dan. *ead.* περὶ αὐτῶν) περὶ αὐτὸν Cl. Huds. Reg. Caſſ. & Reg. in marg. recenti manu γρ. καὶ περὶ αὐτῶν. *l.* 3. εἶχον οὐδὲν

οἱ Σπαρτιᾶται) εἶχον οἱ Σπαρτιάται οὐδὲν Reg. *l.* 5. τε deeſt Reg. τοῦ Dan. *l.* 8. ἐπετρόπευεν Marg. Cl. Gr. atque ita ſcribendum cenſet Steph. HUDS. Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. ἐπετρόπευσεν ed. Baſ. cum cet. *l.* 11. εἴτι που) εἴ που τι Gr. *l.* 12. τρίποδα ποτὲ τὸν ἐν) τρίποδά τε τὸν ἐν Reg.

Pag. 185. *l.* 1. ὤλεσε) ὤλεσα & proximo verſu ἀνέθηκα ſcriptum fuiſſe putat Steph. HUDS. *l.* 5. ἐστήσαντο) ἔστησαν τὸ Marg. Ar. C. Cl. IDEM. Reg. Caſſ. ἔστησαν τὸ Gr. *l.* 7. τοῦτ' ἐδόκει) τοῦτο ἐδόκει Reg. Caſſ. *ead.* καὶ ἐπεί γε δὴ ἐν) καὶ ἐπειδὴ ἐν Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Caſſ. ἐπειδὴ ἐν Reg. *ead.* καθειστήκει) καθειστήκῃ Flor. HUDS. *l.* 8. ἐφαίνετο) ἐβούλετο Marg. IDEM. *l.* 9. ἐπυνθάνοντο) ἐπυνθάνετο Dan. *ead.* δὲ καὶ &c.) δὲ αὐτὸν καὶ εἰς τ. Ἑ. π. τί. καὶ Reg. *ead.* εἰς) ἐς Ar. C. HUDS. Mſ. Baſ. Gr. *l.* 10. δὲ) γὰρ eadem manu inter verſus Caſſ. *l.* 13. τισι deeſt Ar. HUDS. Dan. *l.* 14. εἰς αὐτὸν) ἐς αὐτὸν Ar. C. HUDS. *ead.* τρόπῳ ᾧπερ εἰώθασιν) τρόπῳ ᾧ εἰώθασιν Ar. C. IDEM. Dan.

Pag. 186. *l.* 2. ἀναμφισβητήτων) ἀμφισβητήτων Gr. *l.* 6. γίγνεται) γίνεται Ar. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 7. πρὸ ἑαυτοῦ) πρὸ αὐτοῦ Ar. C. HUDS. *l.* 9. μεταγράψαι τὶ) τὶ μεταγράψαι Ar. C. IDEM. Mſ. Baſ. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 11. τοιοῦτον) τοιοῦτο Caſſ. *ead.* αὐτὸν) αὐτὸν Caſſ. Gr. *l.* 13. τότε δὴ) Sic Ar. C. Ald. Flor. Baſ. τότε οἱ Cl. τότε δὲ οἱ Gr. HUDS. Mſ. Baſ. & Caſſ. τότε δὴ etiam Vaſcoſ. & al. poſt Baſ. *l.* 14. μὲν) ἂν Reg. & ſupr. eadem manu γρ. μέν. *ead.* βουληθέντες) βουλευθέντες Caſſ.

Pag. 187. *l.* 1. ἔτι deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* αὐτοῦ Παυσανίου) Magis uſitate dicitur αὐτοῦ τοῦ Παυσανίου Steph. HUDS. *l.* 3. σκηνησαμένου) σκηνωσαμένου Dan. *l.* 4. ἐς) εἰς Caſſ. *ead.* Particulam ἐντὸς plane ſupervacaneam eſſe exiſtimat Steph. & om. Cl. HUDS. *l.* 5. τὴν πρόφασιν non agnoſcit Ar. IDEM. In Dan. quoque deſideratur πρόφασιν, ſed in marg. annotatum eſt poſt ἱκετείας legendum πρόφασιν. *l.* 7. τἄλλα) τἀλλ' Reg. Caſſ. *l.* 8. οὐδὲν) οὐδὲ Reg. *l.* 9. παραβάλοιτο) παραβάλλοιτο Reg. & προστιμηθείη ab emendatore inter verſus Gr. *ead.* δ' ἐν) δὲ ἐν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. τε om. Cl. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 12. οὐκ ἐῶντος ὀργίζεσθαι) οὐκ ἐῶντος λογίζεσθαι Ar. C. HUDS. *l.* 13. Suſpecta Stephano vox ἀναστάσεως. IDEM. Τῆς ante ἀναστάσεως deeſt Dan. *ead.*

ὡς deeſt Ar. C. ut & mox articulus τὰ ante πρασσόμενα. Huds. Sic etiam Dan.

Pag. 188. *l.* 3. δ' αὐτὸν) δὲ αὐτὸν, & paulo poſt προσιόντος ὡς ἰδὲ Gr. *l.* 4. Verba ἐν τῇ ὁδῷ ſequentibus iungit Valla. Huds. *l.* 8. προκαταφυγεῖν· ἣν) προκαταφυγεῖν λέγεται δηλονότι, ἣν Gr. *ead.* δὲ ἐγγὺς) δ' ἐγγὺς Ar. C. Huds. Mox τὸ ante τέμενος deeſt Dan. *l.* 9. ἐσελθὼν) καταφυγὼν Marg. εἰσελθὼν Ar. C. in compoſitis contra morem Thucyd. ſaepius εἰς pro ἐς utuntur. Huds. *l.* 10. τοπαραυτίκα) τὸ παραυτίκα Ar. C. Idem. Caſſ. Paulo ante ἡσύχαζε Gr. & mox ὑστέρισαν Dan. *l.* 13. προσκαθεζόμενοι) προκαθεζόμενοι Reg.

Pag. 189. *l.* 1. αἰσθόμενοι) αἰσθόμενοί τε Cl. Huds. Reg. Caſſ. Gr. ſed in hoc τε adſcripſerat corrector. *l.* 3. ἐμέλλησαν) ἐμέλισαν Marg. Cam. & Schol. non tamen probat Steph. Vide Annot. in Schol. Huds. Ἐμέλησαν Mſ. Baſ. & cum ι paulo recentiore manu ſuper η ſcripto Reg. *l.* 4. Καιάδαν) Κεάδαν Caſſ. *ead.* ἐμβάλλειν εἰώθεισαν) εἰώθεισαν ἐμβάλλειν Cam. εἰώθασιν Ar. C. Gr. εἰώθεσαν Cl. Cod. vet. Stephani: quam lectionem comprobat Steph. Huds. Εἰώθεσαν ἐμβάλλειν Caſſ. εἰώθασιν ἐμβάλλειν Mſ. Baſ. Gr. ἐσβάλλειν εἰώθασιν Dan. A Reg. abeſt εἰώθεισαν, ſed recent. manu inter verſus ſcriptum erat. *l.* 10. Ἀνθ' ἑνὸς om. Cl. Huds. *l.* 14. Λακεδαιμόνιοι) οἱ Λακεδαιμόνιοι Ar. C. Idem. Dan.

Pag. 190. *l.* 2. τῶν περὶ Πανσανίαν) τῶν Πανσανίου Marg. Lectionem in textu praefert Stephanus, quam & Valla in ſuo exemplari habuit, ut teſtatur eius interpretatio. Huds. Τῶν περὶ Πανσανίαι Dan. *l.* 3. ἠξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτὸν) ἠξίουν τε αὐτοὺς κολάζεσθαι αὐτὸν Ar. C. Huds. Dan. *l.* 8. περιτύχωσιν) περιτέτμωσιν Dan. *l.* 10. αὐτῶν εὐεργέτης) Vide Annott. in Schol. Huds. *l.* 11. τῶν om. Cl. Gr. Idem. Caſſ. *l.* 13. καταντικρύ. καὶ διωκόμενος ὑπὸ) κατ' ἀντικρύ. διωκόμενος δὲ ὑπὸ Cam. Huds. κατ' ἀντικρύ. καὶ διωκ. Caſſ. Gr. Vaſc. Baſ.

Pag. 191. *l.* 1. οἷ χωροίη) ἣ χωρ. Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 3. τὸν Μολοσσῶν) τῶν Μολ. Gr. Huds. *ead.* οὐ φίλον) In hoc cum Thucydide non conſentit Corn. Nepos, de quo vide Longolium & Magium. Idem. *l.* 5. τὸν παῖδα) Filiam eius parvulam arripuiſſe dicit Corn. Nepos. Idem. *l.* 6. ἐπὶ τὴν ἑστίαν) ἐπὶ τῆς ἑστίας Ar. C. Idem. & Dan. ſed cum emendatione in marg.

ἐπὶ τὴν ἑστίαν. *l.* 8. αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ) αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένων Ar. C. Huds. *l.* 10. ἀσθενεστέρου) ἀσθενέστερος Gr. ex emendatione. Ἀσθενέστερον Flor. Idem. *l.* 12. Praepoſitio περὶ ante χρείας videri queat vel deeſſe, vel omiſſa eſſe, ut quae ſubaudiri poſſet. Aptiorem enim illam huic loco, quam adverbium ἕνεκα, cenſet Stephanus. Idem. *ead.* καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι) Perinde eſt, ac ſi dixiſſet, καὶ οὐ περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας. Steph. Idem.

Pag. 192. *l.* 2. μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ) μετὰ τοῦ αὐτοῦ Gr. Huds. *l.* 4. τε om. Cl. Idem. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 6. ἀλλ' ἀποστέλλει) ἀλλὰ ἀποστέλλει Gr. *l.* 8. ἐπ' Ἰωνίας) ἐπ' Ἰωνίαν Mſ. Baſ. *l.* 9. καὶ deeſt Dan. *l.* 11. ὅστις ἐστὶ) ὃς ἐστι Reg. *l.* 12. εἰ deeſt Dan. *l.* 14. ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεὼς) ἐκ τῆς νεὼς ἐκβῆναι Mſ. Baſ. *l.* 15. χάριν ἀπομνήσεσθαι ἀξίαν) χάριν μνημονεύσαντα ἀποδοῦναι ἀξίαν Gr. Huds.

Pag. 193. *l.* 1. ποιεῖται) ποιεῖ τε Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 4. αὐτῷ ὕστερον) ὕστερον αὐτῷ Gr. *l.* 6. ὑπεξέκειτο) ὑπερεξέκειτο Gr. *l.* 7. ἐσπέμπει) εἰσπέμπει Reg. Caſſ. Gr. *ead.* εἰς βασιλέα) πρὸς βασιλέα Marg. Ar. C. Huds. Dan. ὡς βασιλέα Reg. & Mſ. Baſ. in marg. *l.* 8. δ' ἡ γραφὴ) δὲ ἡ γραφὴ Caſſ. Gr. *l.* 10. Ἑλλήνων) τῶν Ἑλλήνων Gr. Huds. *l.* 11. πολὺ δ' ἔτι) πολὺ δέ τι Ar. C. Idem. *l.* 13. ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ) ἐκείνῳ δὲ ἐπὶ κινδύνῳ, & ab emendatore ἐν ἐπὶ κινδύνῳ Gr. *ead.* ἐγίγνετο) ἐγένετο Gr. Huds. & ex emendatione ſupra ſcripta ἐγίνετο. *l.* 14. γράψας τήν τε ἐκ Σαλαμῖνος) Corn. Nepos (qui Thucydidem paſſim tranſtulit, & hanc epiſtolam prope ad verbum vertit) γράψας pro ἔγραψα accepiſſe, & mox προσεποίησα, non προσεποιήσατο legiſſe videtur. Huds. Γράψας τὴν ἐκ Σαλαμῖνος Reg. Caſſ. Gr.

Pag. 194. *l.* 2. οὐ διάλυσιν) Ita hic dicit τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν, ut alibi κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. Steph. Huds. *l.* 5. Pronomen αὐτὸς aut non legit Valla, aut velut ſupervacaneum contemſit: cum tamen contra magnam emphaſin habeat, & perinde ſit, ac ſi diceretur, *ipſemet, non autem per interpretem.* Steph. Huds. *l.* 6. ἥκω) ἥκων Gr. *l.* 7. λέγεται) In Reg. paulo recentiore manu inter verſus ſcriptum eſt γρ. ἤκουσεν. *l.* 8. ἐκέλευσε ποιεῖν οὕτως) ἐκέλευε ποιεῖν οὕτω Reg. Caſſ. ἐκέλευε Mſ. Baſ. οὕτω etiam Gr. *l.* 9. γλώσσης) γλώττης Ar. C. Huds. Dan. Τῆς Περσίδος γλώσσης Cl. Huds.

Caſſ. Gr. *l.* 11. δὲ abeſt Dan. *ead.* γίγνεται) γίνεται Reg. *l.* 12. οὐδείς πω Ἑλλήνων) οὐδεὶς τῶν Ἑλλ. Gr.

Pag. 195. *l.* 1. αὐτῷ) αὐτὸ ſcribendum, aut ἐκεῖνο, vel αὐτὸ cum δουλώσειν ſubaudiendum eſſe exiſtimat Steph. Huds. *l.* 4. Totum ab ἐς αὐτὸ uſque ad ἐς αὐτὴν omittunt Codd. Ar. C. proclivi admodum errore ex vocum ſimilitudine orto: quod norunt, quibus cum veteribus membranis & typographis res eſt. Huds. *l.* 6. τῶν τε παραχρῆμα) τῶν μὲν παρόντων &c. & mox τῶν δὲ μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον &c. & paulo infra τὸ ἄμεινον καὶ τὸ χεῖρον &c. legit Cicero, locum hunc Thucydidis afferens in Ep. 8 lib. 10 ad Attic. Idem. *l.* 7. ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον Caſſ. *l.* 9. ἔχοι) ἔχει Dan. Gr. ſed in hoc inter verſus emendatum ἔχοι. *ead.* ὧν δὲ ἄπειρος) ὧν δ' ἄπειρος Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. *ead.* εἴη) ἐπικρῖναι pro εἴη, κρῖναι habet Stephanus in ſua Dionyſii Halicarnaſſei editione. Huds. *l.* 11. μάλιστα non agnoſcit Dionyſ. Halicarn. locum hunc citans. Huds.

Pag. 196. *l.* 5. προσέφερε) προσέφερεν Caſſ. *l.* 8. οἱ προσήκοντες οἴκαδε) ὑπὸ τῶν προσηκόντων οἴκαδε forſan ſcribendum. Ae. Port. Si vulgatam lectionem ſequaris, vertes: *Ipſius autem propinqui ferunt ipſius oſſa domum, ipſius iuſſu, reportata.* Sed altera lectio ad veritatem propius accedere, & longe melior videtur eſſe. Idem. Huds. *l.* 10. ὡς om. Gr. Idem. *l.* 11. φεύγοντος) φυγόντος Marg. Ar. C. Idem. Dan. φυγόντος cum α ſupra ο ſcripto Gr. *l.* 15. δὲ ἐπὶ) δ' ἐπὶ Reg. Caſſ.

Pag. 197. *l.* 2. παρ' Ἀθηναίους) παρὰ Ἀθηναίους Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 6. γενέσθαι) γίγνεσθαι Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Dan. & ex emendat. Gr. *l.* 8 μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. *ead.* οἱ δ' Ἀθηναῖοι) οἱ δὲ Ἀθηναῖοι Reg. Caſſ. Gr. *l.* 9. τἄλλα) τὰ ἄλλα Ar. C. Huds. Reg. *ead.* τὸ deeſt Ar. C. Huds. *l.* 10. ἐπ' ἐργασίαν) Non dubitabant Steph. & Ae. Portus, quin ἐπεργασίαν coniunctе ſcribere oporteat: vel ea de cauſa, quod vox ἐπικαλοῦντες conſtructionem hanc non admittat. Idem. Ἐπεργασίαν eſt in Caſſ. & Gr. Sed in Gr. non legitur τοῖς ante Μεγαρεῦσι, ut in Appendice Variarum lectionum Hudſoni ſcriptum eſt. *l.* 11. ἀορίστου) ἀρίστου Ar. C. Huds. Dan. & in marg. ἀορίστου. *l.* 13. Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου) Μελσίππου καὶ Ἀγισάνδρου Gr.

Pag. 198. *l.* 2. τὴν om. Gr. Huds. Dan. *ead.* εἰρήνην

εἶναι) εἰρήνην ἄγειν εἶναι Gr. *ead.* εἴη δ' ἂν εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε) εἴη δ' ἂν, ἢν τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφῆτε Ar. C. ἀφῆτε etiam Cl. HUDS. ἢν pro εἰ Dan. & ἀφῆτε Reg. Caſſ. & ex emend. Gr. *l.* 5. ἀποκρίνεσθαι) ἀποκρίνασθαι Ar. C. Cl. HUDS. Caſſ. *l.* 6. παριόντες) παρόντες Ar. C. HUDS. Gr. ſed emendatum παριόντες *ead.* πολλοὶ) πολλὰ Caſſ. *l.* 8. καθελεῖν) καθελεῖν τὸν πόλεμον Gr. HUDS. & paulo ante τῆς εἰρήνης Gr. *l.* 9. Περικλῆς) ὁ Περικλῆς Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. πράσσειν) πράττειν Gr. *l.* 11. τοιάδε) τάδε Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 14. ὀργῇ) ὁρμῇ Dan. manu recent. in marg.

Pag. 199. *l.* 3. δόξασιν, ἢν ἄρα τι καὶ σφαλώμεθα) δοξάσασιν, ἢν ἄ. τ. κ. σφαλλώμεθα Gr. σφαλλώμεθα etiam Caſſ. *l.* 4. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Poſt particulam μηδὲ tutius fuerit interpungere; cum feratur non ad κατορθοῦντας, ſed ad μεταποιεῖσθαι Steph. HUDS. Μὴ δὲ Caſſ. *l.* 8. παραλόγως) παρὰ λόγον Gr. Cl. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. in Gr. eſt ex emendatione, prima manus ſcripſerat παράλογον. *l.* 9. δὲ πρότερον) δὲ καὶ πρότερον Gr. *l.* 10. οὐχ ἥκιστα) Sic Ald. Flor. Baſ. HUDS. *ead.* διαφόρων) διαφορῶν Marg. Ar. C. Cl. IDEM. Reg. Caſſ. *l.* 12. πω om. Gr. HUDS. *l.* 14. λόγοις τὰ ἐγκλήματα) λόγοις τε ἐγκλ. Dan.

Pag. 200. *l.* 1. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. paſſim. οὐκ abſque ἔτι Mſ. Baſ. *ead.* αἰτιώμενοι πάρεισι) αἰτιώμενοι ἥκουσι Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 3. Ante Μεγαρέων praep. περὶ vel κατὰ intelligenda relinquitur. Steph. HUDS. *l.* 5. ὑμῶν δὲ) ὑμῶν μὲν Ar. IDEM. *l.* 8. γίγνεσθαι τὸν πόλεμον) γίνεσθαι πόλεμον Gr. *ead.* μηδ') μὴ δὲ Ar. C. μήδ' Ald. Flor. Baſ. HUDS. *l.* 9. ὑπολίπησθε) ὑπολείπεσθε Ar. ὑπολείπεσθαι C. IDEM. Ὑπολείπεσθε, & alia manu inter verſus ὑπολείπησθε Dan. *l.* 10. βραχὺ τοῦτο) βραχύ τι τοῦτο Ar. C. Cl. HUDS. Caſſ. Dan. *l.* 12. ὑπακούσοντες) ὑπακούσαντες Marg. Ar. C. Sed ſi quis ita legat, particulam ἂν praefigat neceſſe eſt: ut ὑπακούσαντες ea adiuncta futuro ὑπακούσοντες poſſit ἰσοδυναμεῖν. Steph. HUDS. Ὑπακούσαντες Reg. Caſſ. Gr. Dan. Sed Caſſ. ex emendatione. fuerat ὑπακούσοντες. *l.* 13. καταστήσητε) καταστήσαιτε Mſ. Baſ. Reg. καταστήσετε Caſſ. Gr.

Pag. 201. *l.* 1. δὴ) δὲ Gr. *l.* 2. βλαβῆναι) βλαβηθῆναι Ar. HUDS. *ead.* πολεμήσομεν) πολεμήσαιμεν Reg. *ead.* ὥσπερ ἔμοιγε) ὡς ἐμοὶ Cl. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 4. εἰξον-

τες) εἴξαντες Mſ. Baſ. *ead.* μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Caſſ. *l.* 6. ἢ deeſt Cl. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 7. καὶ τῶν ἑκατέροις addita erant Reg. manu recenti. *l.* 9. καθ' ἕκαστον) καθέκαστον C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Caſſ. *ead.* αὐτουργοί τε γάρ εἰσι) αὐτουργοὶ δὲ εἰσὶ Gr. Huds. emendatum erat in Gr. τε. *l.* 10. οὔτε ἐν κοινῷ) οὔτ' ἐν κοινῷ Dan. *ead.* ἐστὶν) εἰσὶν Gr. *l.* 12. βραχέως) βραχέας ſcribendum putat Steph. ut hoc βραχέας πολέμους illis χρονίοις opponi dicamus. Huds. *l.* 15. αὐτῶν) αὐτῶν Caſſ. Gr.

Pag. 202. *l.* 2. ἐσφοραὶ) εἰσφοραὶ Caſſ. Gr. *l.* 4. τὸ μὲν, πιστὸν ἔχοντες &c.) Hic locus ita exponendus: τὸ μὲν (ſcil. τὰ ἑαυτῶν σώματα) πιστὸν ἔχοντες (πιστεύοντες) ἐκ τῶν τοῦ πολέμου κινδύνων ἂν περιγενέσθαι (σωθήσεσθαι·) τὸ δὲ, (ταῦτα δὲ τὰ αὐτῶν χρήματα) οὐ βέβαιον, μὴ οὐ προαναλώσειν, (βεβαίως πιστεύοντες αὐτοὺς ταῦτα πρὸ τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς ἀναλώσειν, vel ταῦτα ὑφ' ἑαυτῶν ἀναλωθήσεσθαι, &c.) nam καινοπρεπῶς iam plures negationes (ut alibi ſaepe apud hunc auctorem) non negandi, ſed affirmandi maiorem vim habent. Ae. Portus. Huds. *l.* 7. μὲν deeſt Dan. *l.* 8. οἱ deeſt Bar. Huds. *l.* 10. ὅταν) ὅτ' ἂν Caſſ. paſſim. *l.* 11. πάντες τε ἰσόψηφοι) πάντες ἰσόψηφοι Bar. πάντες δὲ ἰσόψηφοι C. Huds. *l.* 12. οὐχ) οὐχὶ Gr. *ead.* ἐφ' ἑαυτὸν) ὑφ' ἑαυτῶν Ar. C. ἐφ' ἑαυτῶν Gr. Huds. *l.* 13. σπεύδῃ) σπεύδη & eadem manu ει ſupr. η ſcript. Reg. σπεύδει Caſſ.

Pag. 203. *l.* 1. ἐν βραχεῖ μὲν) Aliquid deeſſe ſuſpicabatur Steph. quomodo autem explendum, in quodam ſchediaſmate fuſe declaravit. Huds. Ἐν βραχὺ μὲν Caſſ. *l.* 2. πλείονι) πλέονι Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 3. παρὰ) περὶ Reg. *ead.* μέλειν) μέλλειν Gr. *l.* 4. αὐτῷ non agnoſcit Bar. Huds. *l.* 5. ἰδίᾳ) ἰδίῳ Gr. *l.* 11. παρασκευάσασθαι) κατασκευάσασθαι Marg. Ar. C. Huds. Dan. In Reg. quoque corrector ſuper παρα ſcripſerat κατα. Παρασκευάζεσθαι, & cum emendatione inter verſus παρασκευάσασθαι Gr. *l.* 12. δὴ ἐν) δὴ καὶ ἐν Gr. Huds.

Pag. 204. *l.* 2. γε om. Cl. Huds. *l.* 3. καὶ deeſt Caſſ. *ead.* ἐς) εἰς Dan. Gr. *l.* 5. ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν) ἔχομεν τὰ κατὰ γῆν Mſ. Baſ. *l.* 8. αὐτὸ deeſt Baſ. Huds. *l.* 9. ἀπὸ) ἐπὶ Ar. C. Idem. *ead.* πω non agnoſcunt Ar. C. Idem. Reg. Dan. *l.* 11. ναυσὶν) ναυσὶ Gr. mox ἐφορμῆσθαι & in marg. manu rec. ἐφορμεῖσθαι Reg. *l.* 13.

ναῦς deeſt Reg. Caſſ. *l.* 14. *ἡσυχάσουσι*) *ἡσυχάζουσι* Reg. *l.* 15. *ἀξυνετώτεροι ἔσονται, καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι*) *ἀξυνετώτεροι, καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι ἔσονται* Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 205. *l.* 2. *ὅταν τύχῃ, ἐκ παρέργου*) *ὅταν τύχῃ, καὶ ἐκ παρέργου* omnino ſcribendum cenſet Stephanus. HUDS. *l.* 3. *ἐκείνῳ*) *ἐκείνου*, inter verſus rec. manu Reg. *l.* 4. *ἄλλο γίγνεσθαι*) *ἄλλο τι γίγνεσθαι* Dan. *αλλο γίνεσθαι* Reg. Caſſ. *l.* 5. *κινήσαντες*) *νικήσαντες* Reg. Dan. Sed in utroque inter verſus emendat. *κινήσαντες*. In Caſſ. depravata ſcriptura in marg. notatur, *γρ. νικήσαντες* *ead.* *Ὀλυμπιάσιν*) *Ὀλυμπιᾶσιν* Caſſ. *l.* 6. *πειρῶντο*) Ita emendat. in Gr. e *πειρῶνται*. *l.* 11. *ἡ πᾶσα*) *ἡ ἅπασα* Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* *ἄλλη* deeſt Mſ. Baſ. *l.* 12. *αὐτοῦ*) *αὑτοῦ* Cl. HUDS. Caſſ. Gr.

Pag. 206. *l.* 1. *τὰ μὲν Πελοποννησίων*) *τὰ μὲν περὶ Πελοπ.* Caſſ. Dan. & *ἔμοιγε καὶ παραπλήσια τοιαῦτα* Caſſ. *l.* 3. *ὧνπερ παρ' ἐκείνοις*) *ὧν παρ' ἐκείνοις* Gr. Particula *παρ'* deeſt in Ar. C. & uncis includitur in ed. Steph. puto, quod in eius exemplaribus non exſtaret. HUDS. *Παρ'* abeſt etiam a Reg. Caſſ. Dan. Mſ. Baſ. *l.* 5. *τὴν* ante *χώραν* deeſt Ar. C. HUDS. *Ἤν τε ἐπὶ χώραν* Dan. *ead.* *πεζῇ*) *πεζοὶ* Ar. C. Cl. HUDS. *l.* 7. *τε* deeſt Reg. Caſſ. *ead.* *τὶ* non habet Dan. *l.* 10. *θαλάσσης*) *θαλάττης* Ar. C. Gr. HUDS. Dan. *ead.* *εἰ γὰρ*) *εἰ μὲν γὰρ* Cl. HUDS. Caſſ. *l.* 14. *Πελοποννησίοις*) *Πελοποννησίους* C. Ald. Baſ. HUDS. Gr. & a prima manu Caſſ. in quo corrector abraſa parte literae *υ* deinde fecerat *Πελοποννησίοις*. *ead.* *ὀργισθέντας*) *ὀργισθεῖσι* Cl. in marg. HUDS.

Pag. 207. *l.* 1. *πλείοσι*) *πλέοσι* Dan. *ead.* *τε* om. Cl. HUDS. Gr. *l.* 4. *μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων*) *μὴ ἱκανῶν ὄντων ἡμῶν* Ar. *μὴ οὐχ ἱκανῶν* Cl. HUDS. *l.* 5. *τήν τε ὀλόφυρσιν*) *τήν τε γὰρ ὀλοφ.* Reg. *l.* 7. *ταῦτα κτῶνται*) *τάδε κτῶνται* Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* *καὶ εἰ ᾤμην* &c.) Non male fortaſſe & ita interpungeretur, *καὶ εἰ ᾤμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας* &c. Steph. HUDS. *Πείσειν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξελθ.* Gr. *l.* 8. *αὐτὰ*) *αὐτὴν* Ar. HUDS. *l.* 15. *ἀλλ' ἐκεῖνα*) *ἀλλὰ ἐκεῖνα* Gr.

Pag. 208. *l.* 2. *τούτοις*) Scribi etiam poſſit *τούτους*, ut referatur ad *ἀποπέμψωμεν*: alioqui cum hoc verbo ſubaudiendus hic accuſativus fuerit. Steph. HUDS. *l.* 3. *χρῆσθαι*) *χρήσασθαι* Ar. C. IDEM. Dan. Paulo ante *ἀγοραῖς*

Gr. *l.* 4. μήτε ἡμῶν deſunt Caſſ. manus recent. in marg. ſcripſit. *l.* 5. κωλύει) κωλύειν Ar. C. κωλύει legit Dion. Hal. ſed non adiiciens voculam ἐν. vult autem κωλύει pro κωλύεται dictum eſſe. Steph. Huds. *l.* 6. τὰς δὲ πόλεις) τάς τε πόλεις Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 7. εἰ καὶ) εἰ δὲ καὶ Dan. *l.* 8. ταῖς ἑαυτῶν) ταῖς αὐτῶν Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 10. ἀλλὰ αὐτοῖς) ἀλλ' αὐτοῖς Ar. C. Huds. Dan. *l.* 11. δοῦναι) ἀποδοῦναι Marg. Huds.

Pag. 209. *l.* 1. ἐγκεισομένους) ἐγκεισομένη, & alia manu ſupra emendatum μένους Dan. *l.* 3. περιγίγνονται) περιγίνονται Ar. C. Huds. Gr. *l.* 5. ἐκλείποντες) ἐκλιπόντες Marg. Ar. C. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* γνώμη τε πλείονι) γνώμη δὲ πλείονι Baſ. πλέον. Ar. C. Huds. *l.* 6. μείζονι) μεῖζον Ar. Idem. Mox ἢ δυνάμει deſiderantur in Gr. manus alia deinde inter τόλμη & μείζονι adſcripſit. *l.* 8. παντὶ τρόπῳ) τρόπῳ παντὶ Ar. C. Huds. Dan. *l.* 11. οἱ δ' Ἀθηναῖοι) οἱ δὲ Ἀθην. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 13. τε deeſt Ar. C. om. etiam Cl. ut & lin. 14. Huds. abeſt quoque hic a Dan. & Gr. *l.* 14. καθ' ἕκαστά τε) καθέκαστά τε Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Caſſ.

Pag. 210. *l.* 2. τὰς deeſt Gr. *l.* 4. ἐπ' οἴκου) pro ἐπ' οἶκον Attica conſtructione, quae Thucydidi familiaris: de qua vide Stephani Appendicem ad ſcripta de Dial. Att. p. 123. Huds. *l.* 5. δὲ) δὴ malit Steph. quod haec concluſioni apta videatur, & ab ipſo etiam Thucydide alicubi huic rei adhibeatur. Idem. *l.* 7. δὲ ὅμως) δ' ὅμως, & mox ἀνυπόπτως δ' οὐ. Gr.

ANNOTATIONES

IN LIBRUM I.

Pag. 3. ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΟΛΟΡΟΥ) In ſequentibus libris, ΤΟΥ ΟΛΟΡΟΥ. Sic tamen, ut hic articulus iungatur cum alio, qui ſubauditur, genitivo, videlicet υἱοῦ, id eſt, filii; perinde ac ſi diceretur, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀλόρου. Quoniam autem quaeri a multis video, an huiuſmodi locis adhibere articulum neceſſe ſit, tanquam ſermonis Graeci lege id a nobis fieri iubente, ac diverſas quorundam locorum interpretationes ex diverſa de hac re opinione ortas eſſe comperio: non pigebit, ſumta hinc occaſione, quae in utramque poſſe partem afferri videntur, proponere: atque his meam ſententiam (qualiſcunque ea momenti futura ſit) adiicere. Primum igitur ad ipſius Thucydidis nomen ut veniam, articulo praefixo Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου ſe nominat lib. 4, cap. 104: Ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τὸν ἐπὶ Θρᾴκης, Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν. Deinde paſſim, ubi filii nomine poſito nomen patris addit, intervenit articulus. Ita enim Πλειστοάναξ ὁ Παυσανίου, & Νικίας ὁ Νικηράτου, & Λίχας ὁ Ἀρκησιλάου, item Καλλίγειτος ὁ Λαοφῶντος, καὶ Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου, apud eum leguntur: & in genitivo itidem Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου, item Ἅγνωνος τοῦ Νικίου. Eodemque modo in accuſandi caſu, Πλειστοάνακτα τὸν Παυσανίου, & Σοφοκλέα τὸν Σωστρατίδου, Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους, aliaque quamplurima interiecto articulo legimus.

Verum duo ſunt, quae his poſſe opponi video: unum eſt, in Anthologia Gr. epigrammatum exſtare hunc pentametrum:

Θουκυδίδην Ὀλόρου, Κεκροπίδην τὸ γένος.

nec non verſum hunc eius ſepulcro inſcriptum fuiſſe dici:

Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται.

Alterum, in aliquibus huius ipſius hiſtorici locis non interponi iſtum articulum: nam lib. 1, cap. 24 legimus, Φάλιος Ἐρατοκλείδου. Quin etiam lib. 4, cap. 119, ubi quorundam Lacedaemoniorum, Corinthiorum, Athenienſium, & aliorum nomina ponuntur, nuſquam interiici eum videmus. At ego, ad illos quidem verſus quod attinet, carmen quaſdam ellipſes ſibi permittere dixerim, & in eo excuſari, quae haud pariter in ſoluta oratione locum haberent: in illo autem lib. 1, cap. 24 loco, Φάλιος Ἐρατοκλείδου, & in quibuſdam aliis ſuſpecta nobis librarii fides eſſe poteſt. Verum de eadem articuli omiſſione cum tot nominibus, quae lib. 4, cap. 119 habet, quid reſpondendum erit? An quia, cum tam multa nomina ſimul ponerentur, ſi, quot illa erant, toties interiectus articulus fuiſſet, aures offenſurus videbatur? Vereor certe, ne cui parum fide digna haec reſponſio videatur: atque ut hic quoque fides librarii in dubium vocetur, facit Ariſtophanis Scholiaſtes, qui eum locum afferens (ſed mendoſe magna ex parte ſcriptum) articulum quibuſdam genitivis praefigit.

Verumtamen ſi ἀδιαφόρως poſitum illum aut omiſſum fuiſſe quis contendat, cum aliorum, tum vero Dionyſii Halicarnaſſei auctoritate ſe defendet, apud quem legimus in hiſtoriae titulo, ante prooemium, Διονυσίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἁλικαρνασσέως: nec non in fine prooemii, ὁ δὲ συντάξας αὐτὴν, εἰμὶ Διονύσιος Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρνασσεύς. Utrobique enim ante patris nomen omiſſum eſſe articulum videmus: quin etiam, cum illic ſit τοῦ Ἁλικαρνασσέως, hic tamen non eſſe itidem ὁ Ἁλικαρνασσεὺς, ſed non minus ante hunc nominativum, quam ante illum genitivum, orationem articulo carere.

Ut autem nunc tandem, quod ſentio de huius articuli uſu, dicam, Graeci ſermonis leges poſcere opinor, ut locis huiuſmodi articulus adhibeatur, cum quo nomen, quod ἐλλείπει, & ſubaudiendum a nobis eſt, iungatur: atque adeo, qui nobis illius ἐλλείψεως index relinquatur. Sed enim ut alia pleraque ſunt, in quibus ſermonis legem interdum non ſervari ſcimus, ita hic non ſervatam ſemper fuiſſe: ſic tamen, ut illa omiſſio plerumque non ipſorum auctorum, ſed librariorum, eſſe videatur. Quin etiam hoc addo, ſimile hoc vero eſſe, illos hanc omiſſionem potius ubi patris & filii nomina in diverſo caſu ponuntur,

quam ubi in eodem, ſibi permiſiſſe: quod magis illic, quam hic, evidens eſſe poſſet. Nam cum, exempli gratia, *Διονύσιος Ἀλεξάνδρου* dico, quoniam patris nomen in alio caſu, quam filii nomen ponitur, unum ſtatim ab altero diſcernitur, & iſta caſuum diverſitas defectum articuli quodammodo ſupplet: nec poteſt hic oriri eiuſmodi error, qualis cum utrumque eodem in caſu, genitivo videlicet, poſitum eſt: ut videlicet nomini filii adiecto patris nomine, haec deinde tanquam diverſarum perſonarum nomina ſeparentur. Cuius erroris exempla ex Scholiaſte Ariſtophanis mihi ſuppeterent, ſi diutius huic ſermoni immorari ſtatuiſſem.

Sed hoc quid eſſe dicemus, quod cum *Διονυσίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἁλικαρνασσέως*, cum articulo ante eam, quae a patria ſumitur, appellationem legerimus, poſtea *Διονύσιος Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρνασσεὺς* omiſſo eo legimus? omiſſumne librarii negligentia articulum eſſe dicemus? Videndum, ne potius dicendum ſit, ipſummet Dionyſium hic articulum praefigere neglexiſſe, tanquam diverſitate caſuum defectum articuli (ut modo loquebar) ſupplente: quamvis alioqui non idem hic, qui illic, articuli ſit uſus. Si enim, ut ſcriptum eſt *Διονυσίου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἁλικαρνασσέως*, ita etiam ſcriberemus *Διονύσιος Ἀλεξάνδρου, ὁ Ἁλικαρνασσεὺς*, articulus utrobique non filii nomen a patris nomine, ſed ab utriuſque nomine appellationem a patria ſumtam (quae minime nomen eſt) diſtingueret. STEPH.

ead. ΟΛΟΡΟΥ) Scio quoſdam ΟΡΟΛΟΥ ſcribendum cenſuiſſe: ſed cum non aliunde, quam ex alicuius veteris libri auctoritate hoc attuliſſe credibile ſit, illis non ſolum aliorum, & quidem pariter veterum auctoritas opponi poteſt, ſed etiam quorundam hiſtoricorum, qui filium Olori, non Oroli, eum fuiſſe tradunt. Nam, ut omittam eos, qui vitam eius ſcripſerunt, audimus alicubi Dionyſium Halicarnaſſeum, vocantem eum non alio nomine, quam *τὸν Ὀλόρου*, ſicut Platonem, *τὸν Ἀρίστωνος*. Locum illum habet eius Τέχνη, in methodo orationum, quae Ἐπιτάφιοι vocantur. nam cum in Aldina editione legatur *παρά γε τῷ τοῦ λόγου καὶ τοῦ Ἀρίστωνος*, meam de *λόγου* in *Ὀλόρου* mutando coniecturam vetuſtum exemplar comprobavit: ac feci & in meis Schediaſmatis huius emendationis mentionem. Eſt autem & hoc ipſum *λόγου* ex *Ὀλόρου* per

depravationem factum, amiſſa primum litera prima, deinde litera ρ in γ mutata a quopiam, qui has ſyllabas λόρου nihil ſignificare videbat. His accedit & iſtius hexametri teſtimonium:

Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται;

nec non huius pentametri:

Θουκυδίδην Ὀλόρου, Κεκροπίδην τὸ γένος.

Ac ne quis parvam nobis eſſe debere exiſtimet epigrammatis, ex quo ſumtus eſt hic pentameter, auctoritatem, verba haec, quae de ipſo in eius vita legimus, ἵνα μὴ πᾶσιν ειη βατὸς, depromta inde eſſe animadvertendum eſt: ibi enim legimus, Εἰμὶ δὲ οὐ πάντεσσι βατός. STEPH. ΟΛΟΡΟΥ deeſt in Codd. Mſſ. In ſequentibus libris ΤΟΥ ΟΛΟΡΟΥ habent ceterae editiones. Nos tamen, ne qua in titulo foret diſcrepantia, articulum neglexiмus. HUDS. Inter eos, qui Ὀρόλου legunt, eminet auctor vitae eius Marcellinus. Ὀλόρου auctor Epigr. in Anthol. I, 44. at vide Thucyd. IV, 104. WASSE.

ead. ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ) Alius in vet. lib. eſt titulus, Ἱστοριῶν πρώτη. Atque ut hic in ſecundo libro, Ξυγγραφῆς τὸ δεύτερον, ita ibi, Ἱστοριῶν δευτέρα: eadem tituli forma utrobique ſervata & in ſequentibus libris. Sic vero & apud Herodotum Ἱστοριῶν πρώτη, quae & de Muſae nomine, Clio: eodemque modo, Ἱστοριῶν δευτέρα, quae & Euterpe: & ita deinceps. Sed cum novem librorum unuſquiſque Hiſtoria vocetur, videndum, an & totum opus ex tot libris conſtans, Hiſtoriam, ac non potius Hiſtorias vocare debeamus. Hiſtoriam quidem certe vocat iſte titulus, Ἡροδότου Ἁλικαρνασσέως ἱστορία, ἐν ἐννέα τμήμασιν, ἃ καὶ Μούσας καλεῖ. Atque haec epigraphe, in qua ἱστορία non ἱστορίαι legimus, confirmari poſſe videtur ex primis ipſius Herodoti verbis, Ἡροδότου Ἁλικαρνασσῆος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε. Sed non dubium eſt, quin ut totum opus appellare hiſtoriam poſſumus, intelligendo generalem hiſtoriam: ita & unumquemque librum, tanquam particularem & ſibi peculiarem hiſtoriam complectentem. Interim tamen mihi non placet, in uno eodemque titulo ἱστορία ita poni, ut uſum utrumque habeat.

Quod autem ad priorem illam librorum Thucydidis epigraphen attinet, Ξυγγραφῆς τὸ πρῶτον, & τὸ δεύτερον, atque ita deinceps, verbum ξυνέγραψε, quo utitur initio, pro ea facere videri poſſit. Quod Valla quidem unico

verbo *conſcripſit* eſt interpretatus: at Vitus, *ſtudioſe & diligenter conſcripſit*, Graecum nimirum Scholiaſtem in hac interpretatione ſequens, qui vult ξυγγράψαι eſſe τὸ μετ' ἐπιμελείας καὶ σπουδαίως συντάξαι. Sed fidem Scholiaſtae de differentia, quam inter hoc compoſitum ξυγγράψαι, & ſimplex γράψαι, conſtituit, minime habere debuit; ac potius & ipſum & Scholiaſtem conſiderare oportuit, verbum ξυγγράψαι ſcriptioni hiſtoricae adeo conveniens eſſe, ut ex eo factum nomen ξυγγραφεὺς, de ſcriptore hiſtoriae (qui alioqui verbo uno ex eodem ſermone ſumto hiſtoricus vocatur) quadam velut praerogativa paſſim in uſu ſit. At ecce, cum nullam huius rei mentionem Vitus faciat, contra ſignificationis meminit, quam Latini ab hoc loco prorſus alienam iſti vocabulo tribuunt. Poſtquam enim ξυνέγραψε eſſe dixit, *ſtudioſe & diligenter conſcripſit*, addit, hinc eſſe ſyngrapham, quo ſignificari ſcriptionem, ſive rem ſcriptam; & dici etiam de cautione, ſive chirographo obligante. Atqui, ut omittam, falſum eſſe, ſyngrapham a Latinis de quavis ſcriptione ſeu re ſcripta dici, & alterum, quem ſubiungit, uſum habere fatear: quid Latina haec ſyngrapha, quae eſt συναλλαγματικὴ (id eſt, quae τοῖς συναλλάγμασιν adhibetur) ad Thucydidis ξυγγραφὴν pertinet? quid cum ea commune habet?

Verum quod ad vocabulum iſtud ξυγγραφὴ attinet titulis librorum Thucydidis adhibitum, eſt aliud, de quo te commonefaciam: legi nimirum in ſuperioribus typographicis editionibus, quae meas praeceſſerunt, Θουκυδίδου ξυγγραφῆς πρώτης, itidemque Θουκυδίδου ξυγγραφῆς δευτέρας: eodemque in ceteris libris modo illi genitivo ξυγγραφῆς alterum genitivum adiici: qui tamen nullo admitti modo poteſt, cum nihil ſit, quocum iungatur. Nec vero talem inſcriptionem ex ullo veteri profectam eſſe libro putandum eſt, verum ex alicuius imperitia, qui cum ξυγγραφῆς πρώτη, itidemque δευτέρα, & τρίτη, atque ita deinceps ſcriptum inveniſſet, (ſubaudito videlicet nominativo βίβλος, vel ἱστορία) ita mutandam ſcripturam putavit, ut hae voces caſu inter ſe antea diſcordes, contra in eo belle inter ſe concordes eſſent. STEPH.

ibid. ΠΡΩΤΟΝ) Alicubi legitur, ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. quam loquendi formam & in quibuſdam aliis titulis obſervavi: (& quidem aliud eius exemplum paulo

poſt proponam) cum alioqui videri poſſit dicendum potius eſſe, *τῶν ὀκτὼ τὸ πρῶτον*. Ceterum ad numerum librorum Thucydidis quod attinet, diſcimus ex Diodoro Siculo, quoſdam eius hiſtoriam non in octo tantum libros, ſed in novem partitos eſſe. Scribit enim libro XIII ſuae hiſtoricae Bibliothecae: *Τῶν δὲ συγγραφέων Θουκυδίδης μὲν τὴν ἱστορίαν κατέστρεψε, περιλαβὼν χρόνον ἐτῶν κδ ἐν βίβλοις ὀκτώ· τινὲς δὲ διαιροῦσιν εἰς ἐννέα.* Et vero, qui iſta, quae huic editioni adiuncta ſunt, ſcholia ſcripſit, quoſdam in XIII libros Thucydideam hiſtoriam diviſiſſe tradit: atque huius diviſionis non uno in loco mentionem facit. In haec enim verba (quae libro IV, cap. 78 leguntur) *Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Τραχ.* annotat, opere Thucydidis in tredecim hiſtorias diviſo, finem hic ſextae eſſe, ac principium ſeptimae. Eius verba ſunt, *τῶν ἐς τρισκαίδεκα τέλος τῆς ἕκτης, ἀρχὴ τῆς ἑβδόμης.* Ubi ſi quaerat quiſpiam, quidnam cum articulo *τῶν* ſubaudire debeamus, non male reſponſurus mihi videor, ſi genitivum *ἱστοριῶν* dixero: cum, uti antea aiebam, in quibuſdam veteribus libris, atque adeo in meo, hic titulus legatur, ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ. Sequendo enim hunc titulum, iſta illius verba *τῶν ἐς τρισκαίδεκα τέλος τῆς ἕκτης*, perinde accipimus, ac ſi dictum eſſet, *Θουκυδίδου ἱστοριῶν τῶν εἰς τρισκαίδεκα διῃρημένων τέλος τῆς ἕκτης*, videlicet *ἱστορίας*: ibidemque, *ἀρχὴ τῆς ἑβδόμης*, ſubaudito eodem illo genitivo *ἱστορίας*. Verum illam tituli brevitatem aſſequi Latina lingua non poteſt, vel eam ob cauſam, quod articulo Latinitas careat. ideoque, quod paucioribus ibi verbis dicitur, pluribus dicere neceſſe haberemus, ea, quae ſubaudienda relinqui dixi, ponendo: hoc pacto, THUCYDIDIS HISTORIARUM IN TREDECIM DIVISARUM FINIS SEXTAE, INITIUM SEPTIMAE. Sed Latinis valde inſolens hic titulus eſſet, etiamſi Graecam illam brevitatem non retineat, quemadmodum dixi: praeſertim vero in tali uſu appellationis HISTORIARUM atque HISTORIAE, inſolentia, ut opinor, fuerit. neque enim morem hunc Latinitati eſſe puto, unum unius hiſtoricum opus hiſtorias vocare: multo etiam minus (nam fieri tamen poſſet, ut alicubi talem uſum plurale iſtud haberet) primum librum, primam hiſtoriam: ſecundum, ſe-

cundam, atque ita deinceps, appellare. Eſſe autem intelligenda, ut docui, illa Scholiaſtae verba, oſtendit alius eiuſdem locus. In haec enim hiſtorici noſtri verba, (quae tibi librum ſecundum legenti occurrent, pag. 121) Τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιέων πολιορκία κατεσκευάσθη, ſcribit, *Qui hiſtoricum iſtud opus in tredecim* (hiſtorias videlicet) *partiti ſunt, tertiae hiſtoriae finem & quartae principium hic conſtituerunt.* haec namque ſunt eius verba: Οἱ διελόντες ταύτην τὴν συγγραφὴν εἰς τρισκαίδεκα, ἐνταῦθα τὸ τέλος τῆς τρίτης ἱστορίας ὥρισαν, καὶ ἀρχὴν τῆς τετάρτης. Verum quicunque (ut hoc obiter dicam) diviſores illi fuerunt, non video, quonam modo eadem verba & tertii libri finem & quarti initium facere potuerint: ſed ſi quidem demus, locum hunc duorum eſſe librorum μεθόριον, (hoc enim uti nomine libet, ſicut illum verbo ὁρίζειν uſum eſſe video) haec quidem verba, Τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιέων πολιορκία κατεσκευάσθη, librum tertium claudere: haec autem, quae proxime ſequuntur, Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, καὶ ἅμα τῇ τῶν Πλαταιέων ἐπιστρατείᾳ, Ἀθηναῖοι δισχιλ. ὁπλ. &c. quarto principium dare debere dico. Hoc tamen alioqui non ignoro, duram poſſe iſtam ſeparationem videri duorum membrorum, aut duarum periodorum orationis, quarum prior quidem voculam μὲν, poſterior autem particulam δὲ habeat: cum poſt priorem illam ſuſpenſa oratio relinquatur. Atque hinc factum eſt, (quemadmodum in meo Schediaſmatum opere doceo) ut apud quoſdam ſcriptores interdum de fine unius libri & ſequentis principio diſſentiant exemplaria, uno quidem periodum, cui adhibita eſt particula μεν, pro libri praecedentis clauſula, eam, quae habet δὲ, pro principio ſequentis, ponente: altero autem utramque initium huius ſtatuente: veluti ſi unum exemplar illis Thucydidis verbis, Τοιαύτη μὲν ἡ Πλ. &c. librum tertium finiret, his autem, Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, &c. quartum inchoaret: alterum contra tam haec, quam illa, pro quarti principio nobis exhiberet: ita quidem, ut illa praecederent, haec ſequerentur. Et huiuſmodi certe controverſia contigiſſe puto, ut apud Dionyſium Halicarnaſſeum eadem periodus & in unius libri fine, & in alterius, qui eum conſequitur, principio legatur. Qua de re plura in illo Schediaſmatum opere a me dicuntur. Ad illos autem ut revertar, qui totam Thucydidis hiſtoriam, aut (illum aliorum ſermonem imitando) omnes Thucydidis

hiſtorias, in partes XIII diſtribuerunt, non minus certe in altero illo haerere nos cogunt loco, ubi itidem libri ſexti finem & ſeptimi principium in iiſdem verbis conſtituunt: his videlicet, *Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορ.* &c. Nec video certe, quid potius de hac eius annotatione reſpondendum ſit, quam eam ad nos non fideliter ſcriptam perveniſſe: cum ipſe ſcripſiſſet, iſta quidem, *ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέῃ, ἀπαντησόμενος*, finem libri ſexti: at haec, quae illis proxime ſubiunguntur, *Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρ.* principium ſeptimi eſſe. Obſervandum autem, non minus in his duobus, ſexto & ſeptimo, quam in illis, tertio & quarto, quod de particulis *μὲν* & *δὲ* dictum fuit, inventum iri. Nam hic quoque ultima libri ſexti periodus a vocula *μὲν*, ut prima libri ſeptimi a particula *δὲ* incipit. Atque ut de illo item altero dicam loco quod ſentio, non abſimile vero eſt, eum pariter ſecus ab illo ſcriptum fuiſſe: ita nimirum, ut poſt *ἀρχὴν τῆς τετάρτης* ſequerentur ea, quae & apud Thucydidem ſequuntur verba: ſed interiecto adverbio *ἐκεῖ*, aut duabus his vocibus, *ἐν ἐκείνοις*; ſive iſtis *ἐν τούτοις*. Verum, cum minime veriſimile ſit, tantam ſcripturae mutationem a librario factam eſſe, quid ſi dicamus potius, nullam verborum Thucydidis, quae vel huic, vel illi ſcholio ſeu annotationi praefixa ſunt, habendam eſſe rationem? perinde videlicet ac ſi non ab ipſo Scholiaſte praefixa forent, ſed a quopiam, qui, cum illas Scholiaſtae annotationes margini adſcriptas inveniſſet, ad unam periodum pertinere illas exiſtimavit, cum ad totum locum, quam late patet, pertineant: utpote adverbio *ἐνταῦθα* non unam, ſed utramque oſtendente, id eſt, tam eam, quae librum unum claudit, quam eam, quae alterum inchoat. Quamvis autem hoc adverbium *ἐνταῦθα* in priore tantum annotatione legatur, non ſecus intelligenda fuerit & altera, quam ſi ipſum ei quoque appoſitum haberemus. Quod ſi & de hac partitione, quae pro libris octo Thucydidis tredecim dabat, aliquid dicendum eſt, miror equidem, eos hunc librorum numerum, ac non vel minorem, vel maiorem ſtatuiſſe: non miraturus tamen fortaſſe, ſi non duorum tantum librorum conſtituta ab illis principia, ſed aliorum inſuper aliquot proponerentur. Fortaſſe enim, quid ſecuti ea in re forent, perſpici inde poſſet.

Supereſt, ut de illa etiam epigraphe, quam nonnullos

huic operi praefixiſſe dixi, aliquid addam. Ea igitur cum ſit huiuſmodi, ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ, in ea reſolvenda eandem, quam oſtendi in titulo Scholiaſtae, viam eſſe inſiſtendam dico: ut videlicet perinde eſſe dicamus, ac ſi ſcriptum eſſet, *Θουκυδίδου τῶν εἰς ὀκτὼ διῃρημένων βιβλίων τὸ πρῶτον.* Vel, *Θουκυδίδου βιβλίων τῶν εἰς ὀκτὼ διῃρ.* &c. Sive autem haec forma, ſive altera titulo detur, hoc ſaltem conſtat, hanc hiſtoriae Thucydideae in octo libros diviſionem multo magis, quam ullam aliam, eſſe receptam. Nec multo ſane magis iis aſſentiendum puto, qui in novem (teſte Diodoro Siculo) libros dividi voluerunt, quam iis, qui in tredecim diviſerunt. Marcellinus alioqui in Thucydidis vita meminit & ipſe huius in tredecim hiſtorias *διαιρέσεως*, vel *κατατομῆς*, (cum ipſe dicat *κατέτεμον*) verum ne hoc quidem tacens, aliter etiam quoſdam alios opus iſtud ſecuiſſe: & addens, vulgarem tamen opinionem potius receptam fuiſſe de illius in octo hiſtorias diviſione, & quidem Aeſculapium huic quoque adſtipulatum eſſe. Eſt autem hic Aeſculapius unus ex iis, qui ſcholia ſcripſiſſe in noſtrum Thucydidem feruntur: ſicut & Antyllus, cuius ab eodem in eadem ſcriptione fieri mentionem videmus. Horum ſane teſtimonia & a noſtro Scholiaſte alicubi afferuntur.

Quid? an hunc de librorum numero ſermonem ea dubitatione, quae a nonnullis de octavo libro propoſita fuit, claudemus? De ea certe quaeſtione, an videlicet is Thucydideis annumerandus ſit, tacendum non eſt: ſed nec aliud dicendum, quam nos, quid potiſſimum dubitationem hanc illis moverit, dubitare. Nam & paſſim a veteribus, aliquos inde locos afferentibus, video pro Thucydideo agnoſci: & quam dicunt ſtili in eo eſſe differentiam, non ſatis animadverti.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ autem vocari ea Thucydidis, quae proxime ſequuntur, uſque ad iſtud narrationis principium, *Ἐπίδαμνος ἔστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλ.* &c. (quae eſt pag. 36) vel ex ipſo diſcere Scholiaſte potes. Scio tamen alioqui multa eſſe vetera Thucydidis exemplaria, (quorum e numero eſt meum) quae nihilo magis vocabulum iſtud praefixum iſti principio habent, quam me id praefixiſſe vides. Nec vero Scholiaſtes tantum appellatione hac de iſto principio utitur, ſed etiam ex Graecis ſcriptoribus nonnulli: quorum (ſi bene memini) eſt Dionyſius Halicarnaſ-

ſeus. Hic quidem certe non dubium eſt, quin ſuae hiſtoriae hoc praefigi voluerit: cum ipſemet ſtatim initio eam, quam illi praeponit, praefationem (ut vulgo appellamus) ita vocandam eſſe docuerit: ſcribens, *τοὺς εἰωθότας ἀποδιδόσθαι τοῖς προοιμίοις τῶν ἱστοριῶν λόγους, ἥκιστα βουλόμενος, ἀναγκάζομαι περὶ ἐμαυτοῦ προειπεῖν.* Longe tamen diverſum argumentum huius prooemii Thucydidis, in quo non itidem videmus eum *λόγους τινὰς περὶ ἑαυτοῦ προειπεῖν*, nomen ſuum praefixiſſe contentum. Ceterum ſive ΤΟ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ, ſive abſque articulo ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ pro titulo & huic & illi Thucydidis loco praefigas, perinde eſt. STEPH.

ead. l. 7. ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ *Ἀθηναῖος*) Suſpicor, vel potius perſuaſum habeo, ſcriptum a Thucydide fuiſſe ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ *τοῦ Ὀλόρου, Ἀθηναῖος.* Vel, *Θουκυδ. Ὀλ. Ἀθ.* abſque articulo. Duo ſunt autem, quae me in hanc opinionem adducunt: unum, quod paternum ipſe nomen adiecerit, libro quarto, cap. 104, de ſe ipſo loquens, *Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν.* Alterum, quod veriſimile ſit, cum eſſent alii & eodem tempore, qui nomen idem haberent, eum aliquid, quo ab illis diſcerni poſſet, adieciſſe. Quod autem eſſe dico veriſimile, ab ipſo Scholiaſte tanquam certum traditur. Dicit enim, illum voluiſſe diſcrimen ponere (nam hoc eſt *ἀντιδιαστέλλειν*) inter ſe & alios, qui idem eodem tempore nomen habebant. Unde etiam colligere eſt, illum ita, ut legendum mihi videri dixi, legiſſe: videlicet, *Θουκυδίδης τοῦ Ὀλόρου.* Quae enim alioqui a Thucydide *ἀντιδιαστολὴ* poſita dici poſſet? Sed tamen non aliud a Scholiaſte ſcribitur, (obiiciet aliquis) quam illum nominis ſui mentionem feciſſe. Hoc quidem fateor: verum depravatam fuiſſe & Scholiaſtae lectionem reſpondeo, ut illi cum ea, quae eſſet apud Thucydidem, conveniret. Cum enim apud eum legiſſet, *Θουκυδίδης τοῦ Ὀλόρου*, annotaſſe, *Πάντως μέμνηται τοῦ οἰκείου καὶ τοῦ πατρὸς* (vel, *τοῦ τοῦ πατρὸς*) *ὀνόματος*: ſed cum illa verba *τοῦ Ὀλόρου* librarii alicuius incuria intercidiſſent, ita ut iam verum non comperiretur, quod Scholiaſtes de adiecto etiam patris nomine ſcribebat, aliquem verba illa *καὶ τοῦ πατρὸς* apud eum expunxiſſe: ut (quemadmodum dixi) quae apud Scholiaſtem legerentur, cum lectione, quae apud Thucydidem exſtabat, conſentirent. Quidnam hic mihi opponent, qui, quam habemus *γρα-*

φὴν, tueri volent? Non aliud (quod ſciam) opponere mihi poterunt, quam hoc, Dionyſium Halicarnaſſeum, & quoſdam alios, locum hunc afferentes, illud patris nomen minime adiicere. Sed fieri poteſt, ut eorum aetate depravatus iam ille locus eſſet, (cum ne eos quidem ſatis emendatis uſos eſſe exemplaribus, in omnibus omnium veterum ſcriptis, nequaquam dubium ſit) aut nomen illud, cum a Dionyſio, vel aliorum quopiam ſuum exemplar ſequente, poſitum foret, in citando hoc loco, detractum ab aliquo fuerit, qui apud ipſum Thucydidem minime exſtare cerneret.

Ad illud autem Ἀθηναῖος quod attinet, ſi certe & apud Dionyſium Halicarnaſſeum Θουκυδίδης Ἀθηναῖος, non ὁ Ἀθηναῖος, legitur: & ab ipſomet de ſe loquente dici videmus Διονύσιος Ἀλεξάνδρου, Ἁλικαρνασσεὺς, non ὁ Ἁλικαρνασσεύς. Quod ſi vel hic, vel illic praefixus eſſet articulus, aut eo uteretur ἐμφατικῶς, aut certe diſcrimen ponens inter ſe & alium quempiam Thucydidem, qui non Athenas, ſed urbem aliam, patriam haberet. Verum, ſi non fallor de graphe illa, quam pro germana a me haberi modo dicebam, aliud longe inſignius a Thucydide poſitum fuiſſe diſcrimen, dicere poterimus. De eo autem, quod a Dionyſio ſcribitur, Ἁλικαρνασσεὺς, non ὁ Ἁλικαρνασσεὺς, cum tamen τοῦ Ἁλικαρνασσέως in titulo ſcriptum ſit, quid mihi videretur, antea dixi. STEPH. Θουκυδίδης — Ἀθηναίων) Demet. Phalereus his adductis, ποιεῖ, ait, καὶ τὰ μήκη τῶν κώλων μέγεθος. huius praefationis partem, ab initio ad χαλεπῶς ἀνίσταντο nimirum, in lib. de Compoſitione laudat D. Halicarn. qui τεκμ. τε ὅτι, & ἐπὶ πλεῖστων, & ἐπιμακρότατον. WASS. De more veterum nomina ſua in principio ſcriptorum ſuorum memorandi vid. Dion. Chryſoſt. Orat. LIII; Heinſ. Lect. Theocr. c. III; & Barth. XLII Adverſ. 1.

ibid. Ξυνέγραψε) Sunt, qui ξυνέγραψα malunt, quomodo apud Livium, *Hannibal peto pacem*, non ſane ineleganter; verum noſter ξυνέγραψε ad minimum decies, neque unquam aliter locutus eſt. Denique ita citat Dion. Halicarnaſſeus p. 145, & alibi. Euſtathius ad Od. δ'. p. 1501: Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος συνεγράψατο, memoriae vitio. Formulam Thucydidis obſervavit hancce Dion. Chryſ. Orat. LIII. Hiſtoriam hanc in lucem edidiſſe Xenophontem, ait Laërtius p. 114. De Prooemio hoc vid. Lucian.

Tom. I, pag. 636. & de v. ἀξιολογώτατον Hermogenem pag. 24. Wass.

ead. l. 8. Πελοποννησίων) Deſiderari quis putet articulum τῶν ante Ἀθηναίων, ut, ſicut τῶν Πελοποννησίων dictum eſt, ita etiam τῶν Ἀθηναίων dicatur, cum hic genitivus illum ſtatim excipiat: verum nec apud Dionyſium Halicarnaſſeum, locum hunc citantem, habetur. Steph.

ibid. Ὡς ἐπολέμησαν) Non ὡς ἐπολέμησαν, ſed ὃν ἐπολέμησαν, legiſſe Vallam quiſpiam ſuſpicetur, ex eius interpretatione coniiciens. Vertit enim, *quod inter ſe geſſerunt:* ſed nuſquam lectio illa comparet: & ſane, cum πλεονάζειν iſta videri verba poſſint, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, multo etiam evidentior pleonaſmus ſive periſſologia eſſet, ſi ſcriberetur, ὃν ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους. Nam late vel potius latiſſime patet iſtud, *quomodo inter ſe bellum hoc geſſerunt.* Ac poſſit aliquis bellum, quod illi inter ſe geſſerint, narrare, qui tamen, quomodo geſtum ſit, id eſt, quomodo ſingula (ea praeſertim, quae alicuius ſunt momenti) in eo geſta fuerint, taceat. Verba tamen duo poſtrema, πρὸς ἀλλήλους, id eſt, *inter ſe*, Scholiaſtes neceſſario adiecta putat, ad diſtinguendum bellum hoc ab iis, quae adverſus Perſas & alios geſſerunt. Atqui ego primum quidem, Peloponneſiorum Athenienſiumque bellum ſine amphibolia dici potuiſſe aio: deinde etiamſi contra ſermo ille amphiboliam erat habiturus, at certe πρὸς ἀλλήλους ad eam tollendam ſatis ſuperque futurum erat. Steph. Illud ὡς ad πόλεμον refertur, & tam pro ὥσπερ, quam pro ὃν commode accipi poteſt. Aem. Port. ad Dion. Halic. Phraſis huic ſimilis occurrit IV, 2 & 60. Huds.

ead. l. 9. Ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου) Exſpectaſſet aliquis praepoſitionem ἀπὸ ante καθισταμένου: hoc modo, ἀρξάμενος εὐθὺς ἀπὸ καθισταμένου: ſed perinde eſſe videtur, ac ſi dixiſſet ἀρξάμενος τοῦ συγγράφειν εὐθὺς ὅτε καθίστατο, vel ὅτε πρῶτον καθίστατο. Dum autem aliud agit Winſemius, haud animadvertit, Thucydidem ſcripſiſſe καθισταμένου, non ἱσταμένου: ideoque nullum plane hic locum habere ea, quae annotat de Graeca menſium in tres decadas diviſione: quarum primam, ἱσταμένου: mediam, μέσου: ultimam, φθίνοντος vocarent: atque hinc Thucydidem bellum incipiens vocaſſe ἱστάμενον. Eo autem magis miror, hunc errorem Winſemio obrepſiſſe, quo frequentior eſt Thucydidi hic verbi iſtius uſus. Sic certe libro quinto ἐν

εἰρήνη & πολέμου καθεστῶτος inter ſe opponi videmus. Libro autem tertio dici τοῦ πολέμου καθισταμένου, & addi etiam καὶ ἀκμάζοντος. quod non addidiſſet, ſi tantum dixiſſet καθισταμένου, (quomodo enim ſimul καθίστασθαι bellum & ἀκμάζειν dici poſſit?) ac non ἄρτι ei praefixiſſet. Neque vero ab eo dicitur tantum πόλεμος καθίστασθαι, ſed & ipſi homines dicuntur καθίστασθαι εἰς πόλεμον, vel εἰς μάχην. Quin etiam καταστάντες pro εἰς μάχην καταστάντες dicit, initio libri ſecundi. Steph.

ibid. Καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι) Non temere diſcedendum eſſe interpreti ab iis verbis, quae proprie reſpondent Thucydideis, vel hic locus indicat. Nam rectius Valla ἐλπίσας hic vertit *ſperans*, quam Winſemius, *iudicans:* qui etiam magis in eo peccat, quod futurum tempus in praeſens mutat. cum enim Thucydides dixerit, ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, ille ita, *iudicans hoc bellum inprimis magni momenti, praeque ſuperioribus bellis omnibus commemoratione digniſſimum eſſe*. Atqui quomodo Thucydides dicere potuit, ſe ſcribere incipientem iudicaſſe bellum illud tale eſſe, cum eodem tempore & belli & ſcriptionis eius initium foret? hoc enim proxime praecedentia verba teſtantur, ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου: quae idem vertit, *exorſus ſtatim ab eius initio:* Valla autem, *exorſus ſtatim ab eo moto.* Neque enim ita intelligenda haec ſunt, quaſi Thucydides finito bello ad ſcribendum illud ſe contulerit, res ab initio, id eſt, a prima origine, repetens: ſed ex illis intelligere verbis debemus, Thucydidem, ſimulatque moveri coepit bellum, id ſcribere coepiſſe, & cum belli progreſſu in ſcribendo etiam progreſſum eſſe. Sed hic omittenda non ſunt iſta Scholiaſtae verba, γνωστέον καὶ ἐντεῦθεν ὅτι ὕστερον συνέγραψεν ὁ Θουκυδίδης τὴν λέξιν τῆς ἱστορίας: quae ſcribit in quendam primi libri locum. Quid enim haec ſibi volunt? quomodo λέξιν ita ſeiungemus ab hiſtoria, ut eam poſt hiſtoriam eſſe ſcriptam dicamus? Ego quidem certe vocari puto λέξιν eum elocutionis ornatum, quem hiſtoriae ſimpliciter & nude (ut ita dicam) ſcriptae, id eſt, ſimplicem & nudam rerum geſtarum narrationem habenti, poſtea adiecit. Sive autem hic, ſive alius noſtrorum Scholiaſtae verborum ſit ſenſus, non dubium eſt, quin ita, ut dixi, intelligi illa debeant, ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου. Ex quo ſequitur, Vallae interpretationem menti Thucydidis eſſe

conſentaneam, at Winſemii, menti eius repugnare. Quam belle autem cohaereat ſequens participium *τεκμαιρόμενος* cum illo *ἐλπίσας*, oſtendi, cum margini interpretationis Vallae hanc illius *τεκμαιρόμενος* explicationem appoſui, *argumentum ſuae huius ſpei ex eo ſumens, quod & utrique ſl.* &c. Oſtendit enim Thucydides, ſe iſta ſpe illectum ſcriptioni huius hiſtoriae manum admoviſſe. quam ipſius belli comitem non male fortaſſe dixerimus, cum idem huius, qui & belli progreſſus eſſet, uti modo dictum fuit. Maluiſſem autem, ſicut *ἐλπίσας* ſcriptum eſt, non *ἐλπίζων*, ita praeteriti ſignificatione ſervata dicere, *in ſpem adductus;* vel, *quod ſpem concepiſſet.* Nam tot tam vicina participia Latinam linguam fateor non admittere: ac ne alium quidem ſcriptorem Graecum ita in ſui libri principio iis uſum eſſe exiſtimo: quamvis alioqui minime novum quibuſdam eorum ſit, duobus aut etiam tribus locis ita vicinis ea adhibere. STEPH. Dici etiam poteſt, verbum *ἐλπίσας* poſitum eſſe Graeca conſuetudine, pro *νομίσας exiſtimans;* ut Salluſtius quidem Thucydidis aemulus vertiſſe videtur in fine Praefationis ad bellum Catilinarium. Idem etiam in libris hiſtoriarum aemulatus eſt exordium, quo Thucydides hiſtoriam ſuam exorſus eſt. Vide Fragmenta Salluſtiana. HUDS.

ead. l. 11. *τεκμαιρόμενος, ὅτι*) De hoc quoque admonendus eſt iam nunc lector, quod non itidem apud alios ſcriptores ei occurret, orationis ſtructuram paſſim ab hoc mutari in altero periodi membro. Cuius mutationis & hic exemplum eſt, *τεκμαιρόμενος ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφ. παρ. τῇ πάσῃ, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατ.* Nam qui Thucydides in ſcribendo non fuiſſet, ita potius dixiſſet, *τεκμαιρόμενος ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν* &c. *καὶ ὅτι τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἑώρα ξυνιστάμενον.* Vel ita, *τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ ἀκμάζοντάς τε εἶναι ἐς αὐτὸν ἀμφοτέρους,* &c. *καὶ ἐκ τοῦ ὁρᾷν τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ξυνιστάμενον.*

In iis autem, quae proxime ſequuntur, *τὸ μὲν εὐθὺς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον,* neceſſe eſt cum participio *διανοούμενον* ſubaudiamus infinitivum *ξυνίστασθαι*, ex participio *ξυνιστάμενον* ſumtum. Sed non probo iſtam vocis *διανοούμενον* interpretationem, *poſt conſultationem.* vel, *re poſtea deliberata.* id eſt, *μετὰ τὸ βουλεύσασθαι.* Neque enim de iis etiam, qui *εὐθὺς ξυνίσταντο*, dubitandum eſt, quin poſt

deliberationem, ſeu conſultationem id facerent. Arbitror igitur, Thucydidem hoc potius dicere, ſe in ſpem eam adductum fuiſſe ex eo, quod reliquam Graeciam partim ſe iam tum cum alterutris coniungentem, partim in animo habentem hoc facere, vel de hoc faciendo cogitantem, videret. Sic autem libro quinto, *οὐ μέντοι εὐθὺς ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο.* Interpretor autem *ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους*, *cum alterutris ſe coniungere*, (niſi quis malit *alterutris ſe adiungere*; aut, *adiungere ſe in ſocietatem*) quamvis aliis pleriſque modis reddi poſſit: videlicet, *alterutris ſe aſſociare*, aut, *conſociare.* vel, *in alterutrorum partes tranſire*: vel, *in alterutras partes ſe conferre.* Aut, *in alterutrorum ſocietatem ſe conferre*; vel, *ſocietatem coire.* Neque vero Latini dicunt tantum *coire ſocietatem*, ſed etiam *coire ad ſocietatem*: nec non *coire*, abſque hac vel illa adiectione. Maxime autem placet verbum motus huic interpretationi adhibere, ſicut his *ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους* aliquam motus ſignificationem includi videmus. Atque ut illo *καθίστασθαι*, in eo, quem dixi, uſu, ita & hoc *συνίστασθαι* in iſto, gaudet Thucydides. veluti in iſto huius prooemii loco, *οὐ γὰρ ξυνεστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις αἱ ὑπήκοοι.* & libro 6: *ἄλλως τε καὶ εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι.* Legimus tamen & contrarium *διαστῆναι* de eadem re (quod mirum videri poſſit) dictum, de qua illic *συστῆναι*: & quidem in ipſo libri huius prooemio, minimo poſt ea, quae inde modo attuli, verba intervallo, *καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.* Mirum, inquam, videri iſtud poſſit, contrarium vocabulum ab eo, qui una eademque de re loquatur, uſurpari: ſed quaedam contraria in eadem re locum, diverſo intellectu, habere, cum aliunde, tum ex iis, quae Aulus Gellius affert, exemplis diſcimus. Ita ſane & hic intelligemus, *τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν*, id eſt, reliquam Graeciam, ad ferendum quidem auxilium *συνίστασθαι*: ſed quatenus auxilium non iiſdem fertur a tota reliqua Graecia, ſed una eius pars his, altera illis auxiliatur, dici etiam poſſe *ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διΐστασθαι.* Hoc igitur reſpectu Thucydidem & in illo, qui eſt intio prooemii, loco dicere potuiſſe, *καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν διϊστάμενον πρὸς ἑκατέρους*, vel *ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διϊστάμενον*: quemadmodum in ſequentibus dicit, *καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.* Sed cave, cum Winſemio *ἑκατέρων* interpreteris, *utriuſque partis*:

contra vide, ut cum Valla reddas, *alterutrorum.* Dum autem hunc eſſe ſenſum dico illorum verborum, *ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη*, non ſum neſcius, Scholiaſtem ſecus intelligere: quippe qui *διέστη* exponat *διεστάσθη*, item *ἀνεχώρησεν*, & *οὐ συνεμάχησεν.* Quin etiam addit, nequaquam ſignificare velle *ὅτι ἐμερίσθη*: ſed ſolos Chalcidenſes cum ſolis Eretrienſibus bellum geſſiſſe. At ego huic Scholiaſtae omnino contradicens reſpondeo, Thucydidem ſignificare iſtud volentem, dicturum contra fuiſſe, *τὸ ἄλλο* (non praefixa particula *καὶ*) *Ἑλληνικὸν ἀπὸ ξυμμαχίας ἑκατέρων ἀπέστη.*

Verum ad priorem illum quod attinet locum, habentem verbum *ξυνιστάμενον* poſt participium *ὁρῶν*, quis non miretur, Vallam, cum incidiſſet in tam depravatum exemplar, ut *ὅρων* vel *ἐκ τῶν ὅρων* pro *ὁρῶν* haberet, tantam & tam, meo quidem iudicio, manifeſtam depravationem non animadvertiſſe? Nam ex hac lectione manarit neceſſe eſt iſta interpretatio, *& cetera Graecia e ſuis finibus ad alterutros acceſſit.* Quod ſi demus, verbum *ξυνίστασθαι* cum *ὅρων*, vel potius *ἐκ τῶν ὅρων*, poſſe ferri, at certe *ξυνίστατο*, non *ξυνιστάμενον*, poſcere orationis ſtructuram, fateamur neneſſe eſt.

Immoratus ſum diutius in hoc loco, quod varia in mentem venirent, de quibus admonendus eſſe lector videbatur: & quod hunc locum velut exemplum vellem proponere, quam multa in pleroſque alios annotanda haberem, ſi accurate omnia annotatione digna perſequi ſtatuiſſem. Simul vero meum conſilium de retinenda Vallae interpretatione, ac non commutanda cum altera, probare lectori volui. Nam vel in paucis hiſce, quos exhibui, locis, maioris ut ſimplicitatis, ita fidelitatis ſpecimen Vallae interpretatio exhibet, quam illa altera: quae ſane non paulo pluribus, quam haec, emendationibus opus habet. Atque hic in ſimplicitatis mentione occurrit vocabulum *μέγαν* in membro illo, cuius ſenſum a poſteriore interprete perverſum eſſe dixi, *ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων.* Nam cum Valla *μέγαν πόλεμον*, & ſimpliciter & verbum verbo reddens, interpretatus fuiſſet, *magnum bellum;* ille dicere maluit, *bellum magni momenti.* At ego omne magnum bellum, magni eſſe momenti nego: & aliquod parvum alioqui bellum, magni tamen poſſe eſſe momenti dico. STEPH.

ibid. Ἤσαν ἐς αὐτὸν) Lexicon Graecum Mſ. apud Montfaucon. in Biblioth. Coiſlin. pag. 600: Ἦα, ἀντὶ τοῦ ἦλθον, ἐπορευόμην. Καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἀκμάζοντές τε ἤϊσαν ἐς αὐτόν. οἱ δὲ Ἴωνες ἦσαν. Sed ἦσαν etiam Dionyſ. Halic. v. Hort. Adon. ἤϊσαν ferri poteſt apud Homerum; ſed huic vix eſt, ut convenire videatur. Virg. *Aſt ego, quae Divúm* incedo *regina*. Ceterum auctor Lexici illius Suidam exſcripſit in ἦα. Wass. Etiam aliud Lexicon Mſ. in ead. Biblioth. p. 234 hic ἤϊσαν legit. Suidas ſcribens, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ οὕτως ἀναγνωστέον, ἀκμάζοντές τε ἤϊσαν ἐς αὐτὸν, indicare videtur, iam olim dubitatum fuiſſe de ſcriptura huius loci. Ἤϊσαν vel ἦσαν habet quo ſe tueri poſſit. Thucydides I, 118: ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους. Et cap. 123: ἀλλὰ θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον. Add. quae ad III, 14 annotata ſunt e Xenophonte.

ead. l. 12. Παρασκευῇ τῇ πάσῃ) Quomodo, inquit enarrator Graecus, verum hoc comperietur, eos fuiſſe ἀκμάζοντας παρασκευῇ τῇ πάσῃ, ſi Peloponneſiis pecuniae deerant? ſed non addit ullum huius penuriae teſtimonium. Alioqui primam & praecipuam bellici apparatus partem ſcimus eſſe pecuniam, cum etiam nervos belli proverbium eam appellet: & notum ſit illud Demoſthenis, δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδέν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. Sed plura de hac obiectione, cum ad illum Scholiaſtae locum venero. Steph.

ead. l. 13. Ξυνιστάμενον) Verbo ξυνίστασθαι hac ipſa de re frequenter utitur. At Valla c. 15 contrariam ei dat interpretationem. Idem.

Pag. 4. *l.* 1. Διανοούμενον) Infinitivum ξυνίστασθαι poſt διανοούμενον non deeſſe, ſed relictum eſſe ſubaudiendum, oſtendunt alii huic ſimiles loci. Ex quibus eſt iſte c. 124, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι. Nam hic itidem ſubaudire infinitivum ἄρχειν neceſſe eſt. Atque obſervandum eſt, eundem uſum hic praeſtare adverbium ἤδη, quem illic praeſtat εὐθὺς, quod ad participium ξυνιστάμενον fertur. At vero hoc ipſum adverbium εὐθὺς ſimili loco adhibitum habes V, 80, οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο. nam & hic poſt διενοεῖτο oportet ὑπακούειν infinitivum ἀφίστασθαι, ex illo ἀπέστη ſumtum. Steph. Stephani interpretationem participii διανοούμενον ne reciperem, faciunt verba Thucydidis accura-

tius ſpectata. Nam primum univerſe ait: *ὁρῶν τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, ceteros Graecos ſe coniungi cum alterutris vidiſſe.* Inde ſub hac generali complexione ſubſumens alios ſtatim, (ut ſubditos & ſocios manifeſtos utriuſque partis) alios poſt aliquam deliberationem id feciſſe ait. Quod autem H. Stephanus putat, illos quoque, qui ſe ſtatim coniunxerint, poſt deliberationem id feciſſe, hoc ego nego. Deliberamus enim *περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν πρακτῶν*, ut Ariſtoteles ait, de re integra noſtrique arbitrii. Iam priſtinis utriuſque partis ſociis, Atticis inprimis, minime integra conſultatio fuit, utros ſequi vellent: multi enim alios, ſi liberum eis fuiſſet, ſocios delegiſſent. Unde de his ait Thucydides, eos protinus cum alterutris coniunctos fuiſſe. Quibus vero libera conſultatio fuit, ſi paulo poſt alteri parti adhaeſerunt: ut ex libro ſecundo apparet, ubi ſocios utriuſque partis enumerans Thucydides, Athenienſes in Zacynthum, Cephalleniam, Acarnaniam, legatos ſocietatis petendae cauſa miſiſſe, ait. Item ex Achaeis primo ſolos Pellenenſes Lacedaemonios ſecutos ait, inde univerſos. Acacius. Huds. Haec non videntur maximam vim habere ad refellendam ſententiam Stephani, cum participio *διανοούμενον* iungendum eſſe infinitivum *ξυνίστασθαι*, e praecedenti *ξυνιστάμενον* repetitum. Nam ſi Graeci illi, qui ſui iuris & arbitrii erant, ſe deinde cum alterutra parte coniunxerunt, cur de his dici non poſſit, *ὁρῶν τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν διανοούμενον συνίστασθαι*? Saepe etiam aliis locis hoc genus ellipſeos apud Thucydidem occurrit. Vide ad VII, 69.

ibid. Μεγίστη δὴ) Δὴ coniunctio tam completiva, quam confirmativa invenitur, ut inquit Priſcianus L. XVIII, p. 1170, hunc locum citans. Alibi etiam Schol. noſter, *ὁ δὲ δὴ συμπαραπληρωματικὸς αὔξησιν δηλοῖ.* Huds. Scholiaſtes Ariſtophanis, *δὴ μεγίστη*, & *συμπληρωματικὸν* ait eſſe, ut, *Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν.* Acharn. 1. Wass.

ead. l. 3. Ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων) Quamvis primo aſpectu lectio margini adſcripta *ἐπὶ πλειστων* aptior videatur, tamen altera potius pro germana habenda eſt: cum alii plerique loci oſtendant, Thucydidem hoc ſuperlativo libenter ita uti. Sic autem & apud Dionyſ. Halicarn. non illam, ſed hanc *γραφὴν* habemus. Sed quid de illa dicendum eſt ſcriptura, quae genitivum *τῶν ἀλλων* ante *ἀνθρώ-*

πων addit? Ad me quidem certe quod attinet, eam minime cenſeo recipiendam. STEPH.

ead. l. 5. Ἀδύνατον) Lectio altera, ἀδύνατα, eundem omnino ſenſum efficit: ſed magis Thucydideam (utpote veteri linguae Atticae, qua potiſſimum utitur Thucydides, magis convenientem) eſſe crediderim. Sic certe cap. 59, νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε Περδίκκαν πολεμεῖν. Sic etiam III, 88: Θέρους γὰρ δι' ἀνυδρίαν ἀδύνατα ἦν ἐπιστρατεύειν. Et alibi, ὥστ' ἀδύνατα ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. Nec vero iſto tantum nomine in plurali potius, quam in ſingulari uti ſolet, ſed παριτητέα itidem atque ἐπιχειρητέα, quin etiam πλευστέα, pro παριτητέον, & ἐπιχειρητέον, atque πλευστέον, dicit: & quidem Atticorum (ac praeſertim veterum) more, uti dixi. Ideoque mirum eſt, Scholiaſtem annotaſſe de illo ἐπιχειρητέα, Thucydidis vocabulum eſſe. In eo certe illum falli, ſuo loco docebo. Ceterum quamvis ἀδύνατα magis Thucydideum eſſe, non ſolum dixerim, ſed etiam oſtenderim, tamen apud Dionyſium Halicarnaſſeum alterum habemus. IDEM.

ead. l. 6. Σκοποῦντι) Dion. Hal. p. 67 σκοπῶντι. Obſervat ibi auctoris copiam. V, 11, Τὰ γὰρ — φυτεύοντες. Idem p. 148. WASS. Obſervat copiam etiam Hermogenes περὶ μεθόδου δεινότητος cap. 4.

ead. l. 10. Μεταναστάσεις τε οὖσαι) Non dubium eſt, quin recte & eleganter dicatur Ἑλλὰς μετανάστης οὖσα, quod eſt in Cod. Reg. pro Ἕλληνες μετανάσται ὄντες. Nam nihil notius eſt, quam nomina regionum ſaepe poni pro his, qui eas incolunt. Sed quia inſolens videtur, ut eadem vox Ἑλλὰς in priore membro orationis propria ſignificatione ponatur, pro ipſa regione, in poſteriore autem impropria, pro incolis, quod in hac ſcriptura fit, non puto recedendum a vulgata, quam non ſolum omnes alii Mſſ. tuentur, verum etiam Dion. Hal. in Lib. de Compoſit. p. 24, & Iudic. de Thucydide p. 148. Scholiaſtes recte ſupplet φαίνονται.

ead. l. 13. Τῆς γὰρ — ἀλλήλοις) Dion. Halic. pag. 134. WASS. Annotat ibi Dion. ἐπιμιγνύντες hic poni pro paſſivo ἐπιμιγνύμενοι.

Pag. 5. *l.* 1. Ὅσον ἀποζῆν) Id eſt, ὅσον ἐς τὸ ἀποζῆν μετρίως ἂν που ἀρκέσειεν, quantum ad modice vivendum ſatis eſſet. HUDS.

ead. l. 2. Χρημάτων) v. Libanium Progym. pag. 114. WASS.

ibid. Ἄδηλον ὂν) Pro ἀδήλου ὄντος· quod Atticis familiare eſt, qui huiuſmodi multa in accuſativo uſurpant, cum alioqui ſequendo vulgarem orationis ſtructuram, obliquo caſu (nimirum genitivo) utendum eſſet. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. cap. 9, pag. 149. &c. HUDS.

ead. l. 5. Οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο) Margini appoſita γραφὴ (ἀνίσταντο) melius cum eo, quod dixit μεταναστάσεις τε οὖσαι, conveniet, cum ii, qui ſponte emigrant, ſicut μετανίστασθαι, ita & ἀπανίστασθαι potius dicantur: at qui ſedibus ſuis pelluntur, potius ἀνίστασθαι. Sed duo diverſa miſcere videri poſſit Thucydides, cum tanquam de ſponte emigrantibus locutus, addit tamen, βιαζόμενοι ὑπὸ τινῶν ἀεὶ πλειόνων. Alioqui iſta etiam, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο, pro illa ſpontanea emigratione facere quis dixerit: praeſertim ſi οὐ χαλεπῶς pro *non gravate* accipiamus. *Non gravate emigrabant*, inquit, *quoniam neceſſarium in diem alimentum ubique ſe nacturos exiſtimabant.* Sed quamvis hic adverbii χαλεπῶς uſus ad illum accedat, quem habet, cum dicitur χαλεπῶς φέρειν, eundemque alibi dare illi videatur, ab altero tamen magis uſitato diſcedere non permittit fortaſſe illud, quod dictum eadem de re fuit, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες. Valla quidem οὐ χαλεπῶς vertit *aegre*: ſed idem ἀνίσταντο vel ἀπανίσταντο non *emigrabant* vertit, verum *pellebantur.* Quam interpretationem & Vitus ſecutus eſt. Verum etiamſi verbum ἀνίστασθαι pro *pelli e ſedibus ſuis*, ἀπανίστασθαι autem pro μετανίστασθαι, id eſt, *emigrare*, *ſedes mutare*, potius dici ſoleat, hic tamen illud huius ſignificationem ſi (adverſus illos interpretes) dicamus accipere, locum eiuſdem ſcriptoris, quo noſtram ſententiam tueamur, inveniemus. Nam libro ſecundo, cap. 14 legimus, χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς, διὰ τὸ ἀεὶ εἰωθέναι τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι, ἡ ἀνάστασις ἐγίγνετο. ubi contra ambo interpretes mihi aſſentiuntur, non ſecus hunc locum vertentes, quam ſi non ἀνάστασις, ſed μετανάστασις aut ἀπανάστασις ſcriptum foret. *Quae demigratio*, inquit Valla, *fuit eis ſane moleſta, propter inveteratam pleriſque conſuetudinem ſemper agendi in agris.* Alter autem, eundem ſequens ſenſum, ita vertit:

Gravis & difficilis haec illis migratio accidit, propterea quod praecipua pars eorum ruri vivere conſueviſſent. Quod ſi etiam ab hoc loco non refelleretur altera illa interpretatio, quam tribuunt verbo ἀνίσταντο in eo, de quo nunc agitur, at certe hoc in ea rationi minime conſentaneum eſt, ut dicatur, *eos haud aegre ſedibus ſuis pelli ſolitos, quod victum ſibi in diem neceſſarium ubique ſe adepturos putarent.* hanc enim ſpem ſibi proponere eorum potius eſt, *qui* (uti dixi) *ſuis ſedibus non eiiciuntur, verum ex illis ſponte demigrant.* Eſto, dicet quiſpiam: ſed manet interim priore in loco ſcrupulus is, cuius mentionem feciſti: Thucydidem videri poſſe duo diverſa miſcere, cum βιαζόμενοι de illis addit, de quibus tanquam ſponte demigrantibus locutus erat. Fateor certe diverſa haec & modo non contraria & iudicata a me eſſe, & ab aliis iudicatum iri: niſi ita exponantur, ut dicamus, perinde eſſe, ac ſi ſcriberet Thucydides: *Non valde reſiſtebant iis, qui emigrare ipſos iubebant, atque adeo ipſos ad hoc adigebant.* Vel, *Vim ſibi afferri patiebantur ab iis, a quibus emigrare iubebantur: & cum illam repellere fortaſſe poſſent, facile in animum inducebant, imperata facere; quod hac ſpe freti eſſent, futurum, ut, quocunque venirent, neceſſarium in diem alimentum (quo etiam antea contenti eſſe ſoliti erant) nanciſcerentur.* Nam ita hunc locum explicando, repugnantia non loquetur Thucydides. partim enim voluntaria, partim coacta migratio haec videri poterit: atque hic eſſe, quod a Graecis voce aptiſſima (quae Latinis prae quavis alia inimitabilis eſt) πειθανάγκη dicitur. Hic porro locus documento fuerit, (ideoque multum verborum in eum conſumſi) non ſtatim repugnantiae a nobis eos accuſari debere locos, qui eam primo aſpectu prae ſe ferunt: quales & alii nonnulli apud hunc ſcriptorem occurrunt. STEPH.

ead. l. 8. Εἶχεν) Pro εἶχεν Max. Tyr. p. 81 meae editionis habet ἐλάμβανε. IDEM. Eſt in fine Diſſert. XIII.

ead. l. 9. Νῦν Θεσσαλία) In Cod. Reg. eſt ſcholion, πρότερον γὰρ Ἠμαθία ἐκαλεῖτο. Sic Catull. Carm. LXV, 26: *Emathiae columen Peleu.* Add. Serv. ad Virg. I Georg. 492. Sed aliis Emathia eſt pars Macedoniae. Strabo IX, 443 primum Pyrrhaeam, inde Haemoniam ab Haemone patre Theſſali, ac denique Theſſaliam dictam ſcribit. Stephano eſt Αἵμων, & regio Αἱμονία, ſine adſpiratione. Et Euſtath. in Il. β, p. 321: Αἵμων· ὅθεν Αἵμονες μοῖρα Θετταλική.

ibid. Πελοποννήσου — Ἀρκαδίας) Hermog. p. 27. WASS.

ead. l. 14. Ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον) Hunc locum afferens idem Max. Tyr. ibidem, non addit ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον: ita legens, τὴν γοῦν Ἀττικὴν, διὰ τὸ λεπτόγεων εἶναι, ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι, &c. Et quod in margine quorundam vett. codd. e regione huius loci ſupervacanee additum eſt, γράφεται ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, certum eſt, ex quibuſdam fuiſſe primum deſcriptum, in quibus id non legebatur. Quod autem attinet ad εἶναι, ſive adſcribatur, ſive non, idem manet ſenſus: ſed ſi legatur λεπτόγεων εἶναι, adiectivum erit λεπτόγεων, quod iungetur cum Ἀττικὴν, ut ſit, διὰ τὸ εἶναι λεπτόγεων: ſin εἶναι non addatur, τὸ λεπτόγεων ſubſtantivi forma poſitum erit. ac certe magis mihi arridet haec noſtra lectio. STEPH. Ἐπὶ πλεῖστον ſcribo cum Caſſ. & infra pag. 7 lin. 3 Graev. VII, 76 & II, 35 Caſſ. Gr. Atque ita Cicero X, 8 Ep. ad Atticum. Diviſim certe, ubi non adverbiaſcit, vel genitivo ſequente. Cum Mſſ. ſtat & Xenophon 679, & Herodotus VI, 127. Coniunctim Hippocrates § III pag. 14, & Ioſephus Hudſon. pag. 1308; ſed operarum forte incuria. In Thucydide V, 46 malim & ἐπὶ πλεῖστον cum C. Caſſ. Gr. licet alibi coniunctim noſter. Appianus 86 ἐπὶ πλεῖστον. WASS.

ibid. Διὰ τὸ λεπτόγεων) Erat enim ſolum Atticum parum uber: ipſi deparci victus, qualis hominum pauperum: tota vitae ratio adſtricta & diligens. Vide Caſaub. Animadverſ. in Athenaeum, pag. 95. HUDS. Et Schol. Ariſtoph. Acharn. v. 75, & Av. 123. Videtur etiam eo reſpicere Lucian. Encom. Patr. p. 480. Add. Spanh. ad Iulian. Orat. I, p. 78, & ad Ariſtoph. Nub. v. 298.

Pag. 6. *l.* 1. Ὤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεὶ) Herodot. lib. 7: Ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσται Ἑλλήνων. HUDS.

ead. l. 3. Μετοικίας) Rectius legi videtur μετοικίας, quod melius reſpondeat voci μεταναστάσεις, paulo ante praecedenti, quam illud alterum ἐποικίας. Sic & pag. 20, ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε καὶ μετῳκίζετο. STEPH.

ead. l. 7. Ἀπὸ παλαιοῦ) Vid. Petit. Leg. Attic. p. 130.

ead. l. 13. Ἀλλὰ τὰ μὲν &c.) Suſpicetur aliquis, Vallam aliter legiſſe, cum vertat, *quaedam loca ante Hellenem Deucalionis filium:* verum ego non aliam ſecutum lectionem eſſe, ſed χωρία ſubaudiendum exiſtimaſſe, arbitror, & τὰ pro τινὰ accipiendum. Falſo autem id crediditſſe con-

ſtat, & τὰ μὲν πρὸ Ἕλληνος dictum eſſe pro τὸν μὲν πρὸ Ἕλληνος χρόνον. STEPH.

Pag. 7. *l.* 2. Κατὰ ἔθνη) Salmaſ. in Lib. de Helleniſt. aliter, quam Scholiaſtes, huius loci ſententiam exponit, & pro κατὰ, καὶ legendum putat, quod confirmat Mſ. Caſſ. Vid. ap. Salmaſ. p. 274, 282 & 283.

ibid. Καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπιπλεῖστον) Nulla fere regio fuit, quam non peragrarunt Pelaſgi, ita ut latiſſime apud veteres Pelaſgorum nomen patuerit. Vide Herodot. lib. 1, c. 56; Strabon. lib. 9 & 13; & Palm. Graeciam antiq. p. 24, 25, 38, 39. HUDS.

ead. l. 4. Ἕλληνος &c.) Antiquitus ea tantum portio priſcae & avitae Graeciae Ἑλλὰς appellabatur, quae poſterioribus Theſſalia dicta eſt. Hinc doctiſſimus Grammaticus (Servius in 2 Aen.) Graecos proprie Theſſalos eſſe dicit; & Didym. ad. 1 Il. Ἀρίσταρχος παρ' Ὁμήρῳ Θεσσαλίαν μόνην τὴν Ἑλλάδα εἶναί φησιν, καὶ Θετταλοὺς τοὺς Ἕλληνας, παρακολουθῶν τῷ Θουκυδίδῃ. Ariſtarchus, auctoritatem nimirum Thucydidis ſecutus, Theſſalos ἀρχαϊκῶς καὶ κυρίως apud Homerum Ἕλληνας ſive Graecos eſſe ſcripſit, Theſſaliam autem ipſam ſolam dici Graeciam; Ἕλληνας inſuper proprie appellari, qui eam Theſſaliae partem inhabitarunt, ubi eſt urbs Lariſſa, teſtis eſt Apollodorus apud Strabonem lib. 13. Vide Caſauboni Diatribam in Dionem Chryſoſt. c. 12, & Salmaſium in Solinum, pag. 100. IDEM.

ibid. Ἕλληνος δὲ καὶ &c.) Hellenes, & regionem, quam incolebant, Helladem, ab Hellene Deucalionis filio ſic vocatos fuiſſe, ex Dicaearcho & Strabone lib. 9 ſatis conſtat: quo tempore vero hoc nomen per totam Graeciam primo obtinuit, a nullo ſcriptore aſſeritur. Primo enim teſte Strabone lib. 9 una tantum urbs in Phthiotide ab Hellene condita Hellas dicebatur, & haec eſt, de qua dicit Homerus:

Οἵτ' εἶχον Φθίην, ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα.

Et rurſus:

Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε.
Κοῦραι Ἀριστήων. —

Cum vero in hac urbe Hellenis potentia magna evaſiſſet, inde etiam ad regionem circumcirca vicinam nomen tranſiiſſe perhibetur: de tota enim hac intelligendus eſt Homerus, ubi dicit:

Ἀνδρὸς τοῦ κλέος εὐρὺ καθ᾽ Ἑλλάδα, καὶ μέσον Ἄργος.
latius vero illud per multa ſecula non extenſum fuit: Homerus enim eos ſolos, qui ſub Achille ad Troiam militaverant, Hellenes vocat, quos antiquae ſolius Helladis incolas fuiſſe iiſdem verſibus ſic teſtatur:

Οἵτ᾽ εἶχον Φθίην, ἠδ᾽ Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δ᾽ ἐκαλοῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί.

Omnes vero Graecos in toto ſuo poëmate nunquam communi nomine Ἕλληνας, ſed Ἀργείους, καὶ Ἀχαιοὺς, καὶ Δαναοὺς nuncupat: atque ideo Thucydidis eſt ſententia, Homeri etiam aetate ſolos Theſſalos ſic audire, eo nomine ceteris Graeciae populis nondum communicato: quod etiam ulterius probat, quia nec apud eum poëtam τῶν βαρβάρων appellatio uſquam occurrat, (oppoſita autem & relata ſunt βάρβαρος καὶ Ἕλλην, τὸ βαρβαρικὸν, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν) ſi ergo barbaros ignoravit Homerus de ceteris gentibus, quae Graecae non eſſent, nec Hellenes novit de omnibus Graecis. Sed utriſque his Thucydidis argumentis opponit Strab. lib. 8, primo Heſiodum & Archilochum meminiſſe Πανελλήνων, de Graecis univerſis, ſecundo Homer. Il. β', v. 867 βαρβαροφώνους vocaſſe τοὺς Κᾶρας. Sed huius poſtremi argumenti vim ſatis eludit ipſe Strabo, dum, quae alibi habet, ſatis innuunt, Cares ab Homero non generali nomine, & omnibus aliis gentibus, quae Graecae non fuerant, communi, ſed particulari & proprio, quod linguam Graecam male pronuntiaſſent, ſecundum vocis ſignificationem antiquam & magis propriam βαρβαροφώνους appellari. Nec quoad Archilochi auctoritatem valet primum argumentum, quia ille Homero multo recentior erat: cum vero Heſiodus ſecundum Chronicon Marmor. & pleroſque alios Homero vetuſtior eſſet, ſi ex Heſiodo probaſſet illius poëtae temporibus Graecos generali nomine Ἕλληνας vocatos fuiſſe, viciſſet Strabo. Sed Heſiodi verba, quae contra Thucydidem affert, hoc non probant. ea enim haec ſunt, τὸν μὲν (ſcilicet Heſiodum) περὶ τῶν Προιτίδων λέγοντα ὡς Πανέλληνες ἐμνήστευον αὐτὰς, i. e. Heſiodum de Proetidibus dixiſſe, univerſos Graecos earum connubia ambiviſſe. Quis autem hic probatum videt, Heſiodi temporibus omnes Graeciae incolas, uno communi nomine, Ἕλληνας appellari? Πανέλληνες enim non omnes eos ſignificat, qui regionem poſtea Ἑλλάδα dictam incolebant, ſed qui tunc Hellenes di-

cebantur. An vero Heſiodi temporibus illi ſoli, qui antiquam Ἑλλάδα incolebant, an vero omnes Graeciae populi Hellenes dicebantur, quoad hanc auctoritatem aeque manet incertum. Nos vero, Thucydidis graviſſimi ſcriptoris auctoritatem ſecuti, neutrum verum putamus. Qui antiquam enim Helladem incolebant ipſius Hellenis temporibus, Hellenes dicebantur: cum autem illius filii & nepotes multi eſſent, & potentes, atque ideo in omnes fere totius Graeciae civitates eduxiſſent colonias, inde factum eſt, ut per totam Graeciam diſperſi fuerint, qui, quod ex genere Hellenico eſſent, communi privatorum ſermone Ἕλληνες dicebantur, publice autem diverſa habuerant gentium nomina, inter quas habitant, atque ideo ab Homero Athenienſes, Elei, Argivi, Boeoti vocabantur Graeci, Hellenes vero nunquam: & ſic intelligendus eſt Thucydidis locus, ubi dicit, Ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἕλληνας, i. e. ut interpretatur Scholiaſtes Graecus, οὐκ ἀπὸ κοινῆς δόξης ἁπάντων. Ut vero hi Ἕλληνες ceteris Graeciae incolis immixti magis magiſque praevaluiſſent, ſic hoc τῶν Ἑλλήνων nomen magis magiſque inceperat praedicari, donec tandem circa primam Olympiadum celebrationem pro communi omnium Graeciae incolarum agnoſceretur. Cum enim Iphitus, quando hos ludos inſtauraverat, totius Graeciae incolas, qui tunc omnes aut Hellenici, aut ſub Hellenicorum imperio fuerant, ad illos convocaſſet, iiſque ſolis, ceteris lege prohibitis, conceſſiſſet certandi ius, eo tempore, quo communem primo celebraverant conventum, commune nomen primo videntur accepiſſe, & ſemetipſos generali appellatione Ἕλληνας, & omnes alios barbaros appellaſſe. Hactenus auctor notarum in Chronicon Marmor. pag. 133. cui adiice Palmer. Graec. Antiq. c. 3, & Caſaub. in Strabon. pag. 240. Idem.

ead. l. 5. Ἰσχυσάντων) Hobbes *being ſtrong.* Wass. In Reg. & Caſſ. eſt ſcholion, βασιλευσάντων. Φθιωτίᾳ, quod iidem Codd. habent, videant alii an probari poſſit: nam regio eſt Φθιῶτις. Strab. IX, 433: καὶ ἡ χώρα Φθιῶτις καλεῖται, καὶ Ἀχαΐκή. Suſpicor Δ ultimae ſyllabae in Α degeneraſſe, atque inde errorem ortum eſſe.

ibid. Ἐπαγομένων) Cum praeceſſerit ἰσχυσάντων, videretur ſequi debuiſſe ἐπαγαγομένων, ſed intelligendum eſt ἐπαγομενων μετὰ τὸ ἰσχύσαι, id eſt, *& illis, poſtquam po-*

tentiam adepti eſſent, eos adducentibus. Hanc certe γραφὴν & Valla ſequitur, qui vertit, *eas gentes adducentibus.* Steph.

ibid. Καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς &c.) Ae. Portus vertit: *& ceteri Theſſaliae populi eos in alias civitates auxilii cauſa arceſſerunt.* Sed hoc non de Theſſalis accipiendum, verba coniuncta evincunt. nam ait, τῶν παίδων ἰσχυσάντων καὶ ἐπαγομένων. proinde utraque vox coniuncta copula ad eoſdem (ſc. Hellenem eiuſque liberos) refertur. *Acacius.* Sic Valla vertit: *Hellene autem eiuſque liberis in Phthiotide rerum potitis, & eas gentes emolumenti gratia in alias civitates adducentibus* &c. Huds. Salmaſ. l. d. p. 427 hunc locum laudans ſcribit ἑαυτοὺς, & p. 348 αὑτοὺς, vitio typographorum, pro αὐτοὺς, quod eſt in Clar. Idem p. 275 ita vertit: *Cum vero Hellen & eius nati Phthiotide Theſſaliae vires collegiſſent, & in proximas quaſque urbes* ſemet *induxiſſent.* Non video, cur non poſſit ferri αὐτούς. In Reg. ſuper h. v. ſcriptum eſt ſcholion, τοὺς Φθιῶτας, quae nota figura eſt. Lucian. Timon. p. 75: Πολὺν ἤδη χρόνον οὐδ᾽ ἀπέβλεψα εἰς τὴν Ἀττικήν. καὶ μάλιστα ἐξ οὗ φιλοσοφία καὶ λόγων ἔριδες ἐπεπόλασαν αὐτοῖς. Et in Latinis ſcriptoribus nihil frequentius. Vid. Gronov. II de Pecun. vet. 4.

ibid. Ὠφελείᾳ) Vid. Indicem. Lucret. *multis praebet regionibus aequor* Utilitatem *opportunam ſitientibus nautis:* aliter paulo Aeſchylus Agam. Πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τὴν ΟΝΗΣΙΝ εἱλόμην. Wass. De ſententia horum verborum agit Salmaſ. l. d. p. 275 & 427. Et de τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον p. 348. ſqq.

ead. l. 9. Ὕστερος) Hanc lectionem ὕστερος agnoſcit Scholiaſtes, immerito tamen alteram margini adſcriptam improbans, tanquam πολλῷ per ſe ſufficiat, & additum ὕστερον abundet. Steph.

ead. l. 11. Φθιώτιδος) Vid. Schol. ad Il. ι, 395, & Il. π', 595. & Dicaearchum p. 22. ed. Hudſon. Contra noſtrum diſputat Strabo VIII, 370, & XIV, 661. Wass. Salmaſ. l. d. p. 349 removet ea, quae veteres quidam adverſus Thucydidem diſputaverunt. Verſum Homeri, quem hic affert enarrator Graecus ex Il. β', 530, ſpurium eſſe etiam ibi annotat parvus Scholiaſtes. Et ſic Salmaſ. l. d. pag. 350.

Pag. 8. *l.* 2. Ἀντίπαλον) Citat Heſych. & expl. ἐναντίον, ἐχθρόν. damnat D. Halic. de Caribus v. Herodot. I, 161. Wass. Quae lin. 3 quidam Codd. addunt ad illa ἀλλήλων ξυνίεσαν, gloſſam ſapiunt.

ead. l. 6. Στρατείαν) Scholiaſt. ad Il. κ', 252 στρατιάν. male. WASS.

ead. l. 8. Μίνως γὰρ &c.) Minoa maris imperium obtinuiſſe teſtantur Ariſtot. in Polit. l. 2, c. 8; Diodorus Siculus l. 4; Stobaeus ſerm. 42; Strabo l. 10; Apollodorus l. 3; aliique, quos affert Meurſius in Creta, lib. 3, c. 3. HUDS. Vide Cumberlandi Orig. gentium antiquiſſ. p. 299. WASS. Et Selden. Mar. Clauſ. I, 9.

ead. l. 11. Κᾶρας ἐξελάσας) Cares a Minoe eiectos e Cycladibus, memoratur Libanio in Antiochica, & Iſocrati in Panathenaica. HUDS. Iſocrates Panath. 354, 34. Herodot. I, 28, 171. Ληστικὸν & ληστρικὸν utroque modo noſter. Εἵνεκα fere poëtarum eſt, aut Herodoti. WASS. Locum hunc de Caribus laudat Serv. ad Virg. VIII Aen. 725. Ληστικὸν habet Thom. Magiſt.

Pag. 9. *l.* 3. Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλαι &c.) Conſtat, omnes fere gentes mari vicinas piraticam olim exercuiſſe. De Cilicibus & Tyrrhenis teſtatur Euſtathius ad Dionyſium, de Phoenicibus Herodotus, de Phocenſibus Iuſtinus, de Saxonibus Sidonius, de Cimbris Poſidonius, de Liburnis veteribus Appianus, de Aegyptiis Heliodorus, de Germanis Caeſar & Tacitus, de Hiſpanis Plutarchus. HUDS.

ead. l. 9. Κατὰ κώμας &c.) Sic Suidas in voce κώμη. Οἱ δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει δήμους, κώμας φασὶ προσαγορεύεσθαι, καὶ κωμήτας τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ οἷον τοὺς δημότας ἐν τῇ αὐτῇ τάξει καὶ μοίρᾳ τῆς πόλεως οἰκοῦντας. οὕτως Ἀριστοφάνης. εἴρηκε δὲ καὶ Θουκυδίδης τοὺς δήμους κώμας ἐν πρώτῃ. κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τρόπῳ οἰκηθεῖσα. HUDS. Vid. Suidam in κώμην, & Kuſteri Notas. Heſych. κῶμαι, ἀγυιαὶ, ῥύμαι. apud quem in κῶμα, pro κοιμισμα & λισθώδης, repone κοίμημα & ληθώδης. vid. Suid. & Etym. M. in κῶμα. WASS. Lin. 7 σφετέρου αὐτῶν, an αὑτῶν legas, fortaſſis non multum intereſt. Sed Thucydides alibi αὑτῶν. Vid. Indicem. In Hom. Od. ά. v. 7 eadem eſt varietas ſcripturae.

ead. l. 10. Τὸν πλεῖστον) Multi primo intuitu mendoſe ſcriptum τὸν πλεῖστον pro τὸ πλεῖστον exiſtimabunt: ſed nec Scholiaſtes nec vet. exempl. γραφὴν illam ſuſpectam habere ſinunt. STEPH. Τὸ πλέον Ar. Schol. & Mſſ. πλεῖστον. v. 47, 16. WASS. Πόρων, quod additur in Dan. videtur eſſe ſupplementum alicuius magiſtri.

ead. l. 13. Καὶ νῦν οἷς) Si legas καὶ οἷς, ut margini adſcriptum eſt, videri poterit aliorum fieri, quam illorum ἠπειρωτῶν mentio: ideoque minus ſcriptura haec placet. STEPH. Laudat h. l. Suidas v. καλῶς. WASS.

ibid. Οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν) Exſtat teſtimonium apud plurimos, inprimis vero antiquiſſimum Homerum, in Odyſſea γ', & in Hymno Apollinis, ubi neſcio quis advenas affatur hoc modo:

Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα; τοί γ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες.

ubi Scholiaſtes: οὐκ ἄδοξον ἦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ληστεύειν, ἀλλ' ἔνδοξον. HUDS. Add. Euſtath. in Odyſſ. γ', 1457. quem locum hic adſcripſerat clar. Waſſe: & Iuſtin. XLIII, 3, ibique Bern.

ead. l. 14. Τῶν καταπλεόντων) Poſt καταπλεόντων non temere poſita fuit interpunctio, ſed conſulto: cum illud πύστεις non aliud foret, quam ἐρωτήσεις, ideoque ineptum futurum ſit dicere, τὰς πύστεις ἐρωτῶντες. Quo igitur accuſativum hunc πύστεις tendere dicemus? nempe ad ſubauditam praepoſitionem κατά. Utitur enim hoc poëtico alioqui vocabulo & alibi, κατὰ πύστιν οἱ χωροίη. STEPH. In Codd. Mſſ. diſtinctio poſt πανταχοῦ, non καταπλεόντων, collocatur. HUDS. Πύστεις inter Thucydidis γλωττώδη ponit Suidas in περιωπή. ἐρώτησις etiam expl. Heſych. D. Halic. Ant. I, 81, εἰδέναι κατὰ ΠΥΣΤΙΝ τοῦ τρέφοντος. Sic Mſ. Vatic. v. eundem de Thucyd. § 29. Gloſſ. πύσμα percontatio. Eurip. Electra 690: ἢν μὲν ἔλθῃ ΠΥΣΤΙΣ εὐτυχὴς σέθεν, Ὀλολύζεται πᾶν δῶμα. a πεύσω πύστις, ἡ δι' ἀκοῆς μάθησις. Euſtath. ad Odyſſ. ά. WASS. Grammatici quidem diſcrimen ſtatuunt inter πυνθάνεσθαι & ἐρωτᾶν, item inter πύστιν & ἐρώτησιν, ita ut ex eorum ſententia non videatur dici poſſe πύστιν ἐρωτᾶν. Sed non credo, ſcriptores Graecos ſe ſemper illorum dictatis alligare. Certe Lucian. Pſeudom. p. 767 promiſcue πύστιν & ἐρώτησιν, πυνθάνεσθαι & ἐρωτᾶν dicit. Deinde, ſi iam πύστεις accipiamus pro ἐρωτήσεις, cur ineptius ſit dicere ἐρωτήσεις ἐρωτᾶν, quam πύστεις πυνθάνεσθαι, quod eſt ap. eund. l. d. & infinita alia huius generis in utriuſque linguae ſcriptoribus? Plane ellipſis illa Stephani & du-

ra, & obſcura eſt. Locum hunc Thucydidis ante oculos habuit Philoſtrat. Vit. Apollon. II, 29.

Pag. 10. *l.* 1. Ὡς οὔτε — ὀνειδιζόντων) Demetrius Phalereus § 25, & legit οἷς τε. v. Sextum Pyrrh. Hypot. III, 24. WASS.

ead. l. 5. Τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμ.) Sc. κατὰ κώμας vel δήμους, *per vicos* aut *pagos*, (ſic enim δῆμοι vertendum eſſe, non *populi*, ut Meurſius aliique vertunt, dudum viri eruditi docuerunt.) Populus enim Atticus olim deſcriptus erat in pagos, quos ipſi δήμους vocant; eiuſdem vero pagi homines δημόται appellabantur. Confer haec cum Annotatis ad pag. 9 lin. 9. HUDS.

ead. l. 6. Αἰτωλοὺς) Thucyd. lib. 3: Τὸ γὰρ ἔθνος μέγα μὲν εἶναι τῶν Αἰτωλῶν, καὶ μάχιμον, οἰκοῦν δὲ κατὰ κώμας ἀτειχίστους, καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ, id eſt, *Gentem Aetolorum eſſe magnam & pugnacem, habitare autem per pagos ſine muris, & longe ab invicem diſtantes.* HUDS. Aetoli olim praedones. Polybius IV, 377: Αἰτωλοὶ πάλαι μὲν δυσχερῶς ἔφερον τὴν εἰρήνην, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων δαπάνας· ὡς ἂν εἰθισμένοι μὲν ΖΗΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΕΛΑΣ, δεόμενοι δὲ πολλῆς χορηγίας διὰ τὴν ἔμφυτον ἀλαζονείαν· ᾗ δουλεύοντες ἀεὶ πλεονεκτικὸν καὶ θηριώδη ζῶσι βίον, οὐδὲν οἰκεῖον, πάντα δ' ἡγούμενοι πολέμια, ἐζήτουν ἀφορμὰς καὶ προφάσεις τῆς εἰς Πελοπόννησον ἐπιπλοκῆς· ἀγόμενοι ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΔΑΙΟΝ ΕΘΟΣ ἐπὶ τὰς ἐκ ταύτης ἁρπαγάς. WASS.

ead. l. 7. Σιδηροφορεῖσθαι) Huc ſpectat Ammianus M. XXIII ult. v. Ariſtot. 2 Polit. 6. WASS. Adde Petit. Leg. Attic. p. 125 & 561.

ead. l. 14. Ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ) Lectio prior margini adſcripta magis mihi probatur, quae habet δὴ, retinendo τοῖς & πρῶτοι. Quod ſi alteram ſequendo, ſcriberemus πρώτοις, tum liberum eſſet, utram particulam vellemus in contextum recipere, vel δὲ, vel δή. Nam & apud alios nonnunquam δὲ pro δὴ poſitum obſervatur. Sed haec poſterior lectio mihi ſuſpecta eſt παραδιορθώσεως. Quod autem Scholiaſtes, legens, ut habes in contextu, dicit eſſe ὑπερβιβασμὸν particulae δὲ, (intelligens dictum eſſe ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ, pro ἐν τοῖς δὲ πρῶτοι, vel ἐν τοῖσδε) illi nequaquam hac in re ſubſcripſerim, quod exemplum non afferat, & vix afferri poſſe exiſtimem: at vero exemplum huius articuli τοῖς poſiti eodem plane modo

pro τούτοις, in promtu ſit infra, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο. & alibi, ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες. Nec vero hic articulorum uſus nobis mirus videri debet, cum ſciamus, veterem Atticiſmum in multis cum lingua Ionica affinitatem habere, quae ſaepe τοῖς dicit pro τούτοις. Steph. Plura hac de re vide in Append. ad ſcript. al. de Dial. Att. p. 183. Huds.

Pag. 11. *l.* 4. Χιτῶνάς τε λινοῦς) Inter alia argumenta, quibus nonnulli probant, Athenienſes eſſe Aegyptiorum colonos, hoc unum, quod veſtes lineas more Aegyptiorum geſtare ſolebant. Vide Marshami Chron. p. 108, & Meurſii Fortunam Attic. l. 1, cap. 2. Huds.

ibid. Καὶ χρυσῶν τεττίγων &c.) Mos erat Athenienſium (ſcil. antequam reſpublica eorum a Solone corrigeretur) capillos in coni ſpeciem formare, & colligere in vertice: quam crinium metam τεττίγων ἐνέρσει comprehendebant, ut ſe αὐτόχθονας, aut (ut volunt alii) μουσικοὺς hoc argumento indicarent. Hic capillorum congeſtus mulieribus Romanis (nam & illae crines ad verticem convolutos geſtabant) vocabatur *Tutulus*, ut auctor eſt M. Varro. Vide Aeliani var. Hiſt. l. 4, cap. 22, & Kuhnii notas; Brodaeum in Epigramm. l. 6, pag. 573; Iunium de Coma; Nic. Loënſis Miſcell. & Meurſium de Fort. Att. l. 1, c. 1. Cum Stephano mallem ἐνέρσει: atque ita apud Suidam in voce τεττιγοφόροι, qui non diſtinguit poſt τεττίγων. Huds. Locum tangit Euſtath. 395. d. & rationem cultus de Ino addit, quaſi ex noſtro. Wass.

ead. l. 5. Ἐν ἔρσει) Quin vera lectio ſit ἐνέρσει perſuadere mihi non poſſum: & apud quempiam locum hunc citantem eam me videre memini. Steph.

ibid. Κρωβύλον) εἶδός τι ἐμπλοκῆς, Harpocrat. unde Etymologus v. κρώβυλος. Κορδύλην vocant Cyprii, Perſae Κίδαριν. Idem. v. ἐγκεκορδυλημένος. Vide Anthol. VI, 22, Xenoph. Cyr. V, 352, & Lucian. Lexiph. Pollucem II, 30. Κρ. Cinnus Gloſſae. uſus eſt D. Halic. Etiam in V. H. Aelianus. Suidas in κρώβυλος, κρωβύλους ἀναδούμενοι, & ἐνέρσει ποικίλων κρωβύλων. Hinc emendes licet. & ἐνέρσει, in τεττιγοφόροι. Hunc beatulorum cultum ridet haud ineleganter Strato in Epig. inedito, quod cum lectore communicabo:

Οὔ τέρπουσι κόμαι με, περισσότεροί τε κίκιννοι
Τέχνης, οὐ φύσεως ἔργα διδασκόμενοι.

'Αλλὰ παλαιστρίτου παιδὸς ῥύπος ὁ ψαφαρίτης,
Καὶ χροιὴ μελέων σαρκὶ μελαινομένη.
'Ηδὺς ἀκαλλώπιστος ἐμὸς πόθος, ἡ δὲ γοῆτις
Μορφὴ θηλυτέρης ἔργον ἔχει Παφίης.

Οἱ πρεσβύτεροι — τριχῶν Schol. Hermogenis p. 393. Confer Antiphanem in Antaeo. Τριχῶν abundat etiam apud Eurip. Iphig. Aul. Μήτ' — πλόκαμον ἐκτέμης ΤΡΙΧΟΣ. Hinc etiam corrig. Etymologus V. ἀναίρειν. Wass. Ubi ex h. l. laudat ἀνέρσει. At in ἔνερσις, ἐνέρσει· nam non dubito, quin ibi ad h. l. reſpexerit. Et ſic praeter Suidam & Varin. in ἔνερσις, etiam Clem. Alex. II Paedag. p. 199. Diſtinctionem maiorem, quam Hudſonus poſt τεττίγων poſuerat, ſuſtuli: nam ea non eſt in ed. ſecunda Stephani, quam ſe ſumma religione ſecutum profitetur, neque in Baſ. neque in Vaſcoſ. Abeſt etiam a Suida & Schol. Ariſtoph. Nec dubito, quin per errorem irrepſerit in edit. Porti. Etiam ſententia ipſa poſtulat eam tolli, ut cuique, qui modo verba Graeca intelligit, liquet. Et apertum eſt ex iis, quae habet Clem. Alex. l. d. καὶ κρώβυλον, ὃ ἐμπλοκῆς ἐστιν εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν, (χρυσῶν recte emendavit Epiſcopus Oxon.) ἐνέρσει τεττίγων κοσμούμενοι, ubi mihi ſuſpecta ſunt illa, ὃ ἐμπλοκῆς ἐστιν εἶδος, tanquam a ſtudioſo quodam, qui verba Lexicographorum, nam apud eos haec leguntur, ad marginem transſcripſerit, profecta. Paulo ante οἱ πρεσβύτεροι τῶν εὐδαιμόνων ſunt *grandes iam natu inter opulentos*, non, ut Schol. & interpretes Latini accipiunt. Ita Perizon. ad Aelian. IV Var. Hiſt. 22. Sed in re non multum intereſſe, utro modo vertas, nec facile quemquam τοὺς πρεσβυτέρους pro *hominibus tempore antiquioribus* accepturum, puto. Ceterum an ex Herodot. II, 36 ſine controverſia poſſit confici, hunc morem adhuc obtinuiſſe apud Athenienſes, quo tempore hiſtoriam ſcribebat Herodotus, quod putat Salmaſ. in lib. de Coma p. 542, quaerant alii.

ead. l. 6. Καὶ 'Ιώνων) Poll. VII, 71: λινοῦς χιτὼν, ὃν 'Αθηναῖοι ἐφόρουν ποδήρη, καὶ αὖθις 'Ιώνες. add. Clem. Alex. l. d. & Excerpt. Peireſc. p. 234.

ead. l. 7. Σκευὴ) Lectioni, quae in margine eſt, nullum dari poſſe locum exiſtimo. Steph.

ead. l. 10. 'Ισοδίαιτοι) Vid. Spanhem. ad Iulian. Orat. I, p. 134. Quae mox ſequuntur, ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι, illuſtrant Caſaub. ad D. Hal. p. 475, & Perizon. ad

Aelian. III Var. Hiſt. 38. Ἀποδῦναι inter verba propria Gymnaſiorum ex h. l. memorat Poll. III, 153.

ead. l. 12. Λίπα) Pro λιπαρὸν Suidas h. v. & λίπα ἀλείφονται ex Aeliano adducit. v. Heſych. λίπα, ὕφα, ἄλειφα οὐ κλίνονται, inquit Etymologus in ἄλειφα. Wass. add. Euſtath. ad Od. ξ', p. 1560.

ead. l. 13. Διαζώματα ἔχοντες &c.) Ex lege & more ſacri agonis olim nudi decertarunt: ſed, ita ut pudor & honos oculis ſervaretur, non ſine ſubligaculo. cuius quidem meminit Homerus, & in alio inſigni loco praeter iſtum a Scholiaſte citatum, ſc. Il. ψ', ubi de Euryali cum Epeo pugilatus agone. Vide Fabri Agoniſticon, l. 2, c. 2, 3, 4. Huds. διαζώματα — ἠγωνίζοντο. Magiſter in ζῶμα. Wass. De Ὀλυμπιακὸς & Ὀλυμπικὸς leg. quae diſputat Kuſter ad Ariſtoph. Plut. 583. add. infr. V, 49.

ead. l. 14. Καὶ οὐ πολλὰ) Tempus, quo primum praecincti certare deſierunt, diverſe traditur. Nonnulli factum volunt Olympiade XXXII; ut Homeri Schol. Anonym. ad Il. ψ'. Etymol. auctor in voce γυμνάσια. Alii Olympiade XIV factum memorant, ut Euſtath. ad Hom. Il. ψ'. Anonym. in Olympiadis iſtius anno primo. Si vero tam vetus inſtitutum fuerit, quomodo Thucyd. qui annis circiter trecentis poſt haec ſcripſit, tradere potuit, non ita pridem morem iſtum deſiiſſe? Omnino cenſeo negativam inducendam, ſcribendumque καὶ πολλὰ ἔτη. Meurſius de Arch. Ath. l. 1, c. 6. Huds.

Pag. 12. *l.* 2. Διεζωσμένοι) Suidas in σέσωσται legit διεζωμένοι, & σεσωμένος pro σεσωσμένος. vid. Voſſium ad Catullum 321. Wass.

ead. l. 11. Ἀντισχοῦσαι) Hic contra lectionem margini adſcriptam ἀντισχοῦσαν, in contextum recipiendam cenſeo, licet refragante Scholiaſte. Opponuntur enim haec, πλωϊμωτέρων ὄντων, & διὰ τὴν λῃστείαν ἐπιπολὺ ἀντισχοῦσαν. *Olim*, inquit, *quia* ἀντεῖχεν ἡ λῃστεία, id eſt, *vigebant latrocinia, urbes remotius a mari condi ſolitae ſunt: at poſtea ubi profligatis a Minoë praedonibus*, πλωϊμώτερα ἐγένετο (id eſt, *mare magis apertum navigationi fuit*; vel, *tutior navigatio fuit*) *ad ipſa litora condi coeptae.* At vero alterius ſcripturae abſurditas refutatione opus habere non videtur: quae tamen a me admiſſa fuit in contextum, quod nollem eum a ſuis ſcholiis diſſentire. Sed ſuſpicatus ſum poſtea, (quod etiamnum ſuſpicor) fieri poſſe, ut ipſe quo-

que Scholiaſtes ἀντισχοῦσαν & ἐναντιωθεῖσαν ſcriptum reliquerit. Nam & ipſa expoſitio, quae nullo modo convenire videtur, ſi ad πόλεις referatur, tolerabilis fuerit, meo quidem iudicio, ad λῃστείαν relata: ut videlicet intelligamus λῃστείαν μετὰ μάχης ἐναντιωθεῖσαν iis, qui urbes ad mare condere volebant. Nam quod modo expoſui, ἀντεῖχεν ἡ λῃστεία, *vigebant latrocinia*, in eo vulgo receptam opinionem ſecutus ſum de ſignificatione verbi ἀντέχειν pro *vigere*, *durare*, *graſſari*. Quam alioqui mihi valde ſuſpectam reddunt cum aliorum ſcriptorum, tum vero huius ipſius aliquot loci, in quibus eo utitur: & vero ab illis potius adducor, ut credam, hic ἀντέχειν dici abſolute, quod ſermone vernaculo *tenir bon*, vel, *tenir fort*. Steph.

ead. l. 13. Καὶ ἐν ταῖς) Etiamſi nonnullis in locis articulum omittat, ubi ab aliis ponitur, tamen hic ante ἐν non omiſiſſe, ſed ſcripſiſſe καὶ αἱ ἐν ταῖς, mihi perſuadeo: ut vocula τε, quae eſt in αἵτε, illam καὶ ſibi reſpondentem habeat. Idem.

ibid. Ἔφερον) Suidas in φέρειν, ἔφερον ἀλλήλους οὐχ ἧττον. ubi ſine auctoris nomine Schol. corraſit. Herodotus & noſter Homerum habent, opinor, auctorem. Il. β, 301: ἐστὲ δὲ πάντες Μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι. Schol. ἀποφέρουσαι. Herodotus I, 88: ΦΕΡΟΥΣΙ τε καὶ ἄγουσι τὰ σά. vox eſt praedas abigentium. Homerus Il. ε, 483: ἀτὰρ οὔτι μοὶ ἐνθάδε τοῖον, Οἷόν κ' ἠὲ ΦΕΡΟΙΕΝ Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ΑΓΟΙΕΝ. Wass.

Pag. 13. *l.* 2. Μέχρι τοῦδε ἔτι) Clar. abeſt ἔτι perperam. Non tantum coniungitur cum πρὸς, ut V. Cl. dudum obſervarunt, ſed cum ὑπὸ, εἰς. Ariſtot. Anim. Hiſt. II, p. 39: μέχρις ὑπὸ μέσην τὴν γαστέρα. & alibi: μέχρις εἰς σαρκώδη. etiam μέχρις ἐπὶ τριετοῦς. vocula οὗ aeque ſuperfluit apud Herodot. μ. οὗ τῶν διαλλαγῶν. LXX Iob. XXII, 5 (XX, 4) ἀπὸ τοῦ ΕΤΙ ἀφ' οὗ ἐτέθη; & IV, 20 μέχρι ἑσπέρας οὐκ ΕΤΙ εἰσίν. D. Hal. Antiq. IV, 2 formulam variat, μέχρι τότε διέμεινεν ἕως διανίστησεν αὐτὸν, καὶ ἠφανίσθη. At fortaſſe melius ibi Vat. μέχρι τούτου, quomodo inter alios Demoſthenes. Wass.

ead. l. 3. Καὶ οὐχ ἧσσον) Priſcian. XVIII, 1195: ἧττον, ἀντὶ τοῦ, καὶ μᾶλλον ἐλῄστευον. vid. Diodorum I; & Tournefort. Itinerar. I, 154. Idem.

ibid. Νησιῶται, Κᾶρές τε &c.) Cares olim fuiſſe inſulanos, clare teſtatur Strabo lib. XII; illoſque Phoenicibus

ſucceſſiſſe, tradit Conon iſtis verbis: Φοινίκων δ' ἐκπεσόντων, Κᾶρες ἔσχον. ὅτι καὶ τὰς ἄλλας νήσους περὶ τὸ Αἰγαῖον ὤκησαν. Vide Meurſii Cretam & Rhodum. HUDS.

ead. l. 4. Τῶν νήσων ᾤκησαν) Melior fortaſſe ſcriptura haec ᾤκισαν, quae ſignificet, *plurimas inſulas illos condidiſſe*: id eſt, *colonias in eas deduxiſſe*; vel, *urbes in illis condidiſſe*; aut, *incolis eas frequentaſſe*. STEPH.

ead. l. 5. Μαρτύριον) Ita alibi: ſupra παράδειγμα. Mela I, 11: *Regnaſſe eo ſigno accolae affirmant, quod* &c. WASS.

ibid. Καθαιρομένης) Legendum eſſe καθαιρομένης, non καθαιρουμένης, apparet ex ἐκάθηραν, & ἐκάθηρε, & ἐκαθάρθη, & κάθαρσιν, quae III, 104 habentur eadem de re, nimirum in huius hiſtoriae narratione. Niſi forte aliquis καθαιρεῖσθαι, praeter uſitatam ſignificationem, etiam pro καθαίρεσθαι poni exiſtimet: quod nemo mihi perſuaſerit. STEPH. Hanc veram eſſe lectionem, non καθαιρουμένης, apparet ex ἐκάθηραν & ἐκάθηρε, quae habentur III, 104. HUDS. De Delo vide Platonem Phaed. p. 44. d. WASS.

ead. l. 7. Ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν) Quintilianus VIII Inſtit. Orator. 4 e Thucydide laudat, ἐν ἐρύμασι Κᾶρες ἐφάνησαν. Satis certum eſt, eum hunc locum ante oculos habuiſſe: neque enim uſquam alibi haec duo, Κᾶρες ἐφάνησαν, in Thucydide leguntur. Hartungus a clar. Burmanno ad Quintilianum indicatus in Decur. prim. locor. Memorabil. pag. 631, Tom. II Lampad. Crit. ſcribit, ſe lectoris iudicio relinquere, utra lectio ſit potior. Mihi non dubitandum videtur, quin praeferenda ſit lectio omnium exemplarium Thucydidis. Ἐν ἐρύμασι hic nullum ſenſum habet.

ead. l. 9. Ξυντεθαμμένη) Magis placet ξυντεθαμμένῃ. Eſtque obſervandum, dici γνωσθέντες τῇ σκευῇ ξυντεθαμμένῃ, pro eo, quod uſitatius dicitur, γνωσθέντες ἐκ τῆς ξυντεθαμμένης σκευῆς. At vero γνωσθέντες ξυντεθαμμένοι multo etiam inuſitatius eſſet pro γνωσθέντες ἐκ τοῦ ξυνταφῆναι, vel ἐκ τοῦ ξυντεθαμμένοι εἶναι. STEPH.

ead. l. 10. Καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω) De maritimo imperio Minois vide Schefferum de mil. navali l. 2, c. 1, p. 56; & Annott. ad p. 8, lin. 8. HUDS. Πλωϊμώτερα pro πλωϊμώτερον, ſing. pro plur. Steph. ad D. Hal. c. XVI.

Pag. 14. *l.* 1. Καὶ τείχη &c.) Τείχη περιεβάλλοντο, ſc. ταῖς πόλεσιν, id eſt, τὰς πόλεις τείχεσιν ἐκύκλουν. Sic Ci-

cero Tuſc. l. 5: *Cum foſſam latam cubiculari lecto circumdediſſet.* Ae. Port. HUDS.

ead. l. 6. Ὑστέρῳ) Si ὕστερον χρόνῳ legas, multos lectioni huic fidem facientes locos invenies. STEPH.

ead. l. 7. Ἀγαμέμνων — προὔχων. Hermogenes. WASS.

ead. l. 8. Τυνδαρέω ὅρκοις) Helenae tam excellens forma erat, ut accenſi ea plurimi coniugem ſibi poſtularent. Itaque Tyndarus cum metueret, ne in ſe inſurgerent illi, quibus Helenam denegaret, conſilio Ulyſſis uſus omnes iuramento obſtringit, ſe iniuriam, ſi quis cuperet inferre ei, quem eligeret generum, iunctis viribus propulſuros. Hanc hiſtoriam tradunt Plutarchus in Theſeo; Apollodorus lib. 3; Pauſanias in Laconicis, & Scholiaſtes Sophoclis ad verba Teucri in Aiace Magiſtophoro. HUDS. Locus Sophoclis eſt Aiac. p. 63 ed. Steph. Annotavit eum Palmer. in Exercitat. ad Thucyd. p. 43.

ead. l. 12. Πλήθει χρημάτων) Aliter Plutarchus in Theſeo. *Pelops*, inquit, *non pecuniarum magis vi, quam liberorum, plurimum inter alios Peloponneſios polluit reges, quod multas filias ſummis viris collocaſſet* &c. Acacius. HUDS.

ead. l. 13. Εἰς ἀνθρώπους) Lege ἐς cum Mſſ. antea εἰς. WASSE.

ead. l. 14. Ἐπηλύτην) Videri cuipiam poſſit deeſſe καίπερ ante ἐπηλύτην, ut legatur, καίπερ ἐπηλύτην ὄντα ὅμως σχεῖν. Sed ita & alibi invenies apud hunc ſcriptorem ὅμως, non praecedente καίπερ, vel καίτοι. STEPH.

ibid. Ὅμως σχεῖν) Quomodo dici poteſt cognomen regionis obtinuiſſe, cum de nomine eius regio appellata ſit Peloponneſus? Conſentaneum certe rationi fuiſſe videtur, ut δεδωκέναι potius, quam σχεῖν diceret. Ego igitur perinde eſſe puto, ac ſi dixiſſet, *Obtinuiſſe honorem hunc, ut regio cognomen ab eo acciperet;* vel, *Poteſtatem accepiſſe regionem de ſuo nomine Peloponneſum vocandi.* IDEM.

Pag. 15. *l.* 1. Ξυνενεχθῆναι) Schol. Camer. exponit per εὐτυχηθῆναι. WASS. Etiam Reg. & Caſſ. habent Scholion, ἀντὶ εὐτυχηθῆναι, ἢ συναχθῆναι.

ibid. Εὐρυσθέως — παραλαβεῖν) D. Halic. pag. 136. in quibus inquit σκολιὰ, καὶ πολύπλοκος, καὶ δυσεξέλικτος ἡ τῶν ἐνθυμημάτων κατασκευὴ γίνεται. WASS.

ead. l. 14. Τὴν στρατιὰν) Cum verbo ποιήσασθαι non immerito fortaſſe quiſpiam στρατείαν malit: ſed ſi ad eundem accuſ. & hunc infinitivum & participium ξυναγα-

γῶν referre oportet, cogimur ſcripturam noſtram retinere. STEPH.

ead. l. 15. Πλείσταις) De lectione, quae eſt in contextu, dubitari non poteſt, cum ſatis nota ſit ellipſis praepoſitionis σὺν cum huiuſmodi Dativis: at πλεῖστος, quod margini adſcriptum eſt, ab hoc loco plane alienum iudico. IDEM. In Camer. adſcripta erat interpretatio, dictum hoc eſſe, quemadmodum illud, πλεῖστος τῇ δυνάμει.

Pag. 16. *l.* 6. Εἴησαν) In lectione margini adſcripta redundat vocula ὤν. STEPH. Verſus Homeri eſt Il. β', 108.

ead. l. 9. Μυκῆναι) Huc reſpexit Scholiaſtes Hermogenis p. 62. WASS.

Pag. 17. *l.* 5. Πόλεως) Ne hunc quidem locum articulo carere poſſe exiſtimo: articulo τῆς, inquam, ante genitivum πόλεως. Cur autem id dicam, vel ipſa interpretatio Latina ſatis oſtendet. STEPH.

ead. l. 6. Πολυτελέσι) Exſcripſit Schol. Suidas in πολυτελές. WASS.

ead. l. 8. Ἀθηναίων) Ita Mſſ. ſemper, nunquam Ἀθεναίων, ut numi veteres. IDEM. Et Inſcriptiones. vid. Spanhem. de Praeſtant. & Uſu Numiſm. Diſſertat. II, p. 89, 92. Salmaſ. ad Inſcript. Herod. Att. p. 68 ſeqq. Montfaucon. Palaeogr. Graec. p. 127 & ſeqq.

Pag. 18. *l.* 3. Κοσμῆσαι) Cod. Gr. κοσμήσειν ad ſupplendum hiatum. male. WASS.

ead. l. 4. Χιλίων καὶ διακοσίων) Scholiaſt. hic ex Homero, ut ait, MCLXVI numerat. Euſtathius ad Il. β', 358, ex Catalogo Homeri MCLXXXVI. Varie proditus eſt numerus. Vid. Cerd. ad Virg. II Aen. 198, & Meziriac. ad Ovid. Epiſt. Hermion. p. 319. De Boeotorum navibus eſt apud Poëtam in Catalogo v. 16, & de Philoctetae ibid. v. 226.

ead. l. 8. Αὐτερέται) Secundum vulgatas Pollucis editiones legendum eſſet ἀντερέται, non ſine manifeſto errore. Nam αὐτερέτης dicitur, quaſi qui ſit αὐτὸς ἑαυτῷ ἐρέτης. Muſaeus autem (non ille antiquus poëta, ut vulgo creditur, ſed alius multis ſeculis poſterior) in ſuo poëmatio pro αὐτερέτης ὢν dixit αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, in hoc verſu, Αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόστολος, αὐτόματος νηῦς. STEPH. Pollux l. 1, c. 11: Αὐτερέτας (ita enim legend. ex Cod. Palatino) Θουκυδίδης ὠνόμασε τοὺς καὶ ἐρέττοντας καὶ ἀπομαχομένους· περίνεως δὲ καλεῖ τοὺς ἄλλους ἐπιβάτας. HUDS.

Αὐτερέται, non ἀντερέται, Heſych. Pollux, Heliodorus, Euſtath. Wass. Vid. interpretes Pollucis I, 95. Αὐτερέται ſunt μάχιμοι, non ἐρέται, Iungerm. ibid. 120.

ead. l. 9. Τοξότας) Homer. Il. β', v. 227: Τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.

ead. l. 10. Περινεως) Suidas h. v. Wass. & in Πρωτόνεως.

ead. l. 11. Ἔξω τῶν βασιλέων) Id eſt, χωρὶς, Thom. Magiſt. in ἔξω. Scholiaſtes Thucydidis III, 61 & V, 26 exponit ἄνευ.

ead. l. 14. Πλοῖα κατάφρακτα) Vide Bayſium & Schefferum de Re navali, & Voſſium de triremium & liburnicarum conſtructione. Huds.

Pag. 19. *l.* 1. Τὸ μέσον) Hunc locum ob oculos habuit Euſtath. p. 260 a. Wass. & p. 329.

ead. l. 4. Αἴτιον) Hermogenes cap. 13 περὶ μεθόδου δεινότητος· αἴτιον ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία, ὅσον ἡ ἀχρηματία. Non eſt infrequens in talibus conciſum genus loquendi. ſupr. cap. 9: τῶν τότε δυνάμει προύχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις — & cap. 138: γίγνεται παρ' αὐτῷ μέγας, καὶ ὅσος οὐδείς πω Ἑλλήνων. Nec deſunt exempla aliorum ſcriptorum. Eodem modo καίπερ, vel καίτοι ante ὅμως ſaepe deeſſe obſervat Stephanus, cap. 9. Sed omnes Mſſ. & edd. tuentur vulgatum.

ead. l. 7. Βιοτεύειν) τὸ ζῆν Thucydidi, inquit Heſych. Wass.

ibid. Ἐκράτησαν) Poſt ἐκράτησαν ponendam cenſeo τελείαν στιγμὴν, poſt δῆλον δὲ, dumtaxat ὑποστιγμήν. Neque enim ἐπειδὴ δὲ pro ἐπειδὴ δὴ accipiendum puto, ſed (quod valde mirum videri poſſit) pro ἔπειτα δέ. Quod quamvis in hac ſignificatione acceptum, huic loco optime conveniat, nunquam tamen auſus fuiſſem annotare, niſi alii eiuſdem ſcriptoris hunc illius particulae uſum (de quo alioqui levis tantum mihi erat primo ſuſpicio) comprobaſſent, qui tamen loci nunc mihi in promtu non ſunt: ſed unum aut duos ex illis in hoc ipſo eſſe libro recordor. Fortaſſe quidem dixerit aliquis, ἀφικόμενοι potius pro ἀφίκοντο eſſe accipiendum, quam ἐπειδὴ pro ἔπειτα: cui & ego non aegre aſſentirer, ſi in aliis omnibus, quos obſervavi, locis itidem participium ſequeretur. Sic autem δῆλον & alibi uſurpat, ſequente γάρ. Alicubi etiam τεκμήριον δὲ, vel μαρτύριον δὲ, eodem ſenſu: cum adiicitur argumentum, quo probetur, quod dictum eſt. Steph. Nos, doctiſſimum

Io. Dav. Heilmanum, interpretem Thucydidis Germ. ſecuti, hunc locum ita diſtinguimus: Ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν· (δῆλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο) φαίνονται δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι &c.

ead. l. 12. Ἀντεῖχον) Cum Dativus βίᾳ iungatur verbo ἀντεῖχον, delenda quae poſt ipſum interpunctio eſt. STEPH.

Pag. 20. *l.* 1. Διέφερον) Gr. διεφέροντο. Suidas cum edd. Heſych. neſcio an huc ſpectans, διεφέροντο, διεμάχοντο. WASS.

ead. l. 3. Μέρει τῷ) Non τῷ, ſed τῳ abſque accentu, ſcripſiſſe Scholiaſtem credibile eſt, aut potius credendum eſt, cum dicat συνεγκλίνουσι, & exponat τινί. Neque tamen lectionem hanc affert, tanquam quae ſibi, ſed ut quae aliis quibuſdam placeat. Verum illis, qui huic loquendi generi aſſueti fuerint, lectio noſtra magis placebit. STEPH. Scholiaſten ſcripſiſſe ἀλλὰ μέρει τῳ, apertum eſt. Et ſic Baſil. Poſt eam aliae μέρει τῷ, contra ſententiam Scholiaſtae.

ead. l. 7. Ὀνομαστότατα) Magis convenire crediderim ὀνομαστότερα, ut legiſſe Valla videtur. STEPH.

ead. l. 11. Μετῳκίζετο) Rectius μετῳκίζετο, ut μετοικίας ſupra dixit. IDEM. Κατῳκίζετο, quod in quibuſdam Mſſ. eſt, non placet. WASS.

ead. l. 14. Ἐπιπολὺ) Mſ. Clar. ἐπιτοπολύ. *Plerumque, magna ex parte.* Utrumque agnoſcit Pollux. Noſter fere alias ἐπιπολὺ, ſed & ἐπίπλειστον & ἐπιτοπλεῖστον. IDEM.

Pag. 21. *l.* 2. Ἐξ Ἄρνης) Vide Stephan. Byzant. h. v. & ibi interpretes.

ead. l. 3. Καδμηΐδα) Καδμηϊάδα, quod eſt in Caſſ. nuſquam alibi inveni, & errori ſcribentis tribuendum puto. Stephanus in Βοιωτία, ἐκαλεῖτο δὲ — καὶ Καδμηῒς, ὡς Θουκυδίδης. Euſtath. in Il. δ', 487: παράγονται δὲ Καδμεῖοι μὲν ἀπὸ τῆς Καδμηΐδος γῆς.

ead. l. 7. Μόγις) Clar. μόλις. Tho. Magiſtro interprete, ἀντὶ τοῦ μετὰ βίας. μόλις ἀντὶ τοῦ βραδέως. Illud Ionum, hoc vero Atticorum, Corinthus & Helladius apud Photium dicunt eſſe. Verum μόλις apud noſtrum, Iſocr. Xenoph. Platon. Sophoc. Aeſchyl. Herodot. Ceterum Eccleſiaſtic. XXI, 20 pro μόλις Clemens Alex. μόγις. ubi etiam pro τοῦ νώτου eleganter Alexandrinus τῶν νώτων. Home-

rus, *δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινός*. Virgil. *Terga dabo.* Terent. *Cervices.* Gloſſae utrumque *vix*, & *vix tandem* reddunt. Qui plura cupis de voce *μόλις*, adeas Schol. Nicandri p. 17; Schol. Sophoclis p. 226 ed. Steph. 1568; Schol. Theocriti ad Idyl. *ιέ*, 4; Schol. Aeſchyli Steph. pag. 8, & 302. De *μόγις* Schol. Oppiani ad *ά*, 550. Verum Grammaticis *οἰμώζειν λέγω*. WASS.

ead. l. 8. *Καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη*) Ut hic poſt *ἡσυχάσασα βεβαίως*, ſubiungit *καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη*: ſic poſtquam initio huius prooemii (id eſt, non procul ab eius principio) dixit de Graecia, *οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη*, ſubiungit, *ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι ταπρότερα*. STEPH.

ead. l. 9. *Καὶ Ἴωνας*) Eam Aſiae partem, quae Ionia appellatur, coloniam Athenienſium factam eſſe, docent etiam Herodotus, aliique, quos affert Meurſius de Fort. Ath. c. 6. HUDS.

Pag. 22. *l.* 4. *Ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι*) Hoc exponunt Steph. ad Schol. Spanhem. ad Iulian. Orat. I, p. 128, & Bos Obſerv. Critic. c. 3; ubi in Schol. Ariſtoph. ad Acharn. v. 61 pro *ἐπὶ ῥητοῖς λαβὼν πέρασι*, recte emendat *γέρασι*. Sed hoc praeceperat Kuſter. ad Suid. in *βασιλεύς*· quamquam nonnihil de hac emendatione dubitans, quae, mea ſententia, certa eſt.

ead. l. 7. *Μεταχειρίσαι*) Suidas in h. v. Schol. ſcrinia compilavit. WASS. H. Steph. reprehendit Scholiaſtae interpretationem huius verbi. Sed Salmaſ. de Mod. Uſur. p. 327 putat *μεταχειρίζειν* etiam habere ſignificationem mutandi. Et Obſervat. ad Ius Attic. & Rom. p. 692 ſcribit, antea ſolis quinqueremibus uſos fuiſſe Graeciae populos, eamque rationem mutaſſe Corinthios inſtitutis triremibus pro quinqueremibus, ut hic Schol.

ibid. *Καὶ τριήρεις*) Vide Scaligeri Animadverſiones ad Euſebii Chron. p. 61. HUDS.

ead. l. 9. *Ἀμεινοκλῆς*) Ita Mſſ. & Themiſtius Orat. XXVI. Amenoclem vocat Plin. N. H. VII, 56. Confer Herodot. I, 163. WASS. Plinius auctore, ut ait, Thucydide ſcribit, Aminoclem primum triremem inſtituiſſe. Verum Thucydides a Corinthiis quidem triremes primum inventas eſſe dicit, ſed Aminoclem earum inventorem non facit. Salmaſ. ad Ius Attic. & Rom. p. 693; ubi & alia vid. huc pertinentia.

ead. l. 12. *Παλαιοτάτη*) Quidam Mſſ. & edd. *παλαι-*

τάτη. quomodo ſemper D. Halicarn. παλαιότερα Ariſtot. Hiſt. An. IV, 1, & Categ. p. 53. & παλαιογενὴς Ariſtoph. Νεφ. 357. ita leg. ex Vat. Noſter p. 28 ex Marg. παλαιοτάτου. WASS.

ead. l. 13. Καὶ ταύτῃ) om. quidam Mſſ. male. IDEM.

Pag. 23. *l.* 6. Ποιηταῖς) Homerum intelligit, qui Il. β', 570:

Οἳ δὲ Μυκήνας εἶχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀφνειόν τε Κόρινθον.

WASS. Vide ibi Euſtath. & Caſaub. ad Dion. Chryſ. Corinthiac. p. 464.

ead. l. 8. Τὸ ληστικὸν) Si verum eſt, quod a Scholiaſte ſcribitur ad cap. 4, ληστικὸν quidem eſſe τὸ σύστημα, videlicet τοὺς λῃστὰς, at vero λῃστρικὸν dici τὸ κτῆμα, lectioni margini adſcriptae altera anteponenda eſt. Sic vero & cap. 10 ληστικώτερον παρεσκευασμένα legimus: verum λῃστρικῶς viciſſim habemus apud Dion. Halicarn. ubi ſcribit λῃστρικῶς διασκευασάμενος; itidemque apud hunc enarratorem ad cap. 37 videmus τὸ λῃστρικῶς opponi τῷ φιλικῶς. STEPH.

ead. l. 9. Ἀμφότεροι) Ἀμφότερα pro κατ' ἀμφότερα apud Thucydid. accipiendum eſſe docet Suidas in voce. Verum utrum ἀμφότεροι pro ἀμφοτέρωθεν ſumi poſſit, (ut cenſet Ae. Port.) pronuntiare non auſim. HUDS. Ἀμφότερα quidam Mſſ. hoc eſt, *utrinque*, eleganter, *hinc*, *illuc*. Il. IV, 145:

Πολέες τέ μιν ἠρήσαντο Ἱππῆες φορέειν, βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα,
ΑΜΦΟΤΕΡΟΝ, κόσμος θ' ἵππῳ, ἐλατῆρί τε κῦδος.

Locum hunc reſpexit Euſtath. in Il. β', p. 290. WASS.

Pag. 24. *l.* 2. Ἑλὼν) Cl. ἀνελὼν, forte pro ἂν ἑλών. WASS. Niſi potius in libris, qui ἀνελὼν habent, ultima ſyllaba vocis praecedentis temere repetita eſt. Infr. III, 104 de eadem re Ῥήνειαν ἑλών. Ῥήνειαν hic habent ſcripti & editi. Et ſic Pauſan. Meſſen. c. ult. Sed varie ſcribitur, Ῥήνεια, Ῥήναια, Ῥηναία & Ῥηνία. vid. Holſten. ad Steph. in Ῥήνη, & Cellar. II Geogr. 14. In Homeri hymn. Apoll. v. 44 vulgo eſt Ῥηναία, quod ibi Barneſ. edidit Ῥηναῖα: non ſcio quam bene.

ibid. Ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλ.) Vide Thucyd. lib. 3, c. 104. HUDS.

ead. l. 3. Φωκαεῖς) De lectione Marg. Φωκαιεῖς vid. quae-

dam in Annot. Stephani ad Scholiaſt. Φωκαεῖς hic habent omnes alii ſcripti & editi. Nec tamen minus rectum eſt Φωκαιεῖς, quemadmodum a Νίκαια, Νικαεὺς & Νικαιεύς. v. Spanhem. Diſſert. IV de Praeſtant. & Uſu Numiſm. § ult. & ad Callimach. in Add. p. 755; ubi eoſdem Aſiaticos ab Herodoto aliiſque veteribus etiam Φωκεῖς dictos ſcribit. De eo ſi nulla controverſia eſt, a Φωκεὺς aeque recte fit Latinum *Phocenſis*, ac pleraque alia gentilia Graeca in εὺς apud Latinos in *enſis* exeunt. Hoc tamen negant viri magni, Scalig. ad Euſeb. Chron. p. 81; Salmaſ. ad Solin. p. 66; aliique ad Iuſtin. XXXVII, 1, & XLIII, 3. Vellem illuſtris Spanhemius indicaſſet loca veterum, ubi Aſiatici Φωκεῖς dicantur. Nam in Herodoto compluribus locis eſt Φωκαιέες. vid. lib. I, c. 152, 163 & ſeqq. In Euſtathio autem ad Dionyſ. perieg. v. 70 variat ſcriptura. de quo ibi Hudſ. & hic Steph. ad Schol.

ibid. Καρχηδονίους ἐνίκων) Hac de re Herodot. lib. 1. Huds. c. 166, & Iuſtin. XLIII, 5.

ead. l. 8. Πλοίοις μακροῖς) Salmaſ. Obſerv. ad Ius Attic. & Rom. p. 725 legit μικροῖς. Aliter exponit Scheffer. II de Re naval. 2, p. 85. ex cuius ſententia locus non indiget emendatione.

ead. l. 12. Κερκυραίοις) Si Κερκυραίαν ſcribere quis malit, non male fortaſſe arbitretur dictum a Thucydide forma eadem, qua Κορινθίαν, Ἀργείαν, aliaque multa dicit, ſubaudiens χώραν, vel γῆν. Steph.

Pag. 25. *l.* 2. Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν) Vid. Plutarch. in vita Themiſtoclis. Huds.

ead. l. 6. Καταστρώματα) Vid. Iſ. Voſſ. de Conſtruct. trirem. p. 722, Tom. XII Antiq. Rom. Graev.

ead. l. 8. Γιγνόμενα) Sic repoſui ex Clar. pro γενόμενα. Wass.

ead. l. 12. Μὴ διαρκῆ) Particulam μὴ habet editio Florentina, ſicut & veteres Codices: in aliis autem edit. non exſtat. Valla quidem certe agnoſcit & ipſe hanc negationem in ſua interpretatione; quippe qui ita vertat: *Et ii praecipue, qui regionem non omnia ſuppeditantem habebant.* Ubi fortaſſe rectius dixiſſet, *Non omnia ad victum neceſſaria ſuppeditantem.* Eſt enim hic alioqui generalior, quam par ſit, vox *omnia*: niſi quis διαρκῆ malit ita brevius & eius etymo propius exponere, *ſufficientem victui*, vel, *ad victum.* Aut, ut loquitur Livius, *ſufficientem alimentis.* Eſt autem

valde rationi conſentaneum, quod hic ſcribitur: cum quo pulchre convenit, quod ab Appiano ἐν ἰβερικῇ, pag. 191 meae editionis, legitur, his verbis: Καὶ ὑπεκρίνατο αὐτοῖς καὶ συνάχθεσθαι, ὡς δι' ἀπορίαν λῃστεύουσί τε καὶ πολεμοῦσι καὶ παρεσπονδηκόσι. Τὸ γὰρ λυπρόγεων, ἔφη, καὶ πενιχρὸν ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀναγκάζει. δώσω δ' ἐγὼ πενομένοις φίλοις γῆν ἀγαθὴν, καὶ ἐν ἀφθόνοις συνοικιῶ. Sunt tamen, qui particulam non addendam, ſed potius ὅσαι pro ὅσοι reponendum cenſeant: ut dicat Thucydides, *illos, qui rei navali operam dabant*, vel, *ad rem navalem animum adiecerant, eas potiſſimum inſulas ſolitos eſſe ſubigere, quae haberent* χώραν διαρκῆ, id eſt, *agrum uberem*, vel *feracem.* Qui ſenſus rationi eſt & ipſe conſentaneus: ſed praeterquam, quod nullius exemplaris auctoritate nititur haec lectio, non dubito, quin hic ſcriptor, agrum uberem ſignificare volens, alio uſurus fuerit vocabulo, & χώραν εὔγεων, aut εὔφορον potius dicturus in hac ſignificatione, quam διαρκῆ. STEPH.

ead. l. 14. Ὅσοι καὶ ἐγένοντο) Cum videri poſſint πλεονάζειν haec verba, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, (ſatis enim erat dicere, πάντες δὲ ἦσαν πρὸς τοὺς ὁμόρους τοὺς σφ. ἑκάστοις) multo certe iuſtius pleonaſmum ſeu periſſologiam eſſe diceremus in lectione margini adſcripta, ſi quidem haec, ἦσαν καὶ ἐγένοντο, tanquam per ſynonymiam poſita, ferri eodem cenſeremus: ſed non dubito, quin potius ita interpungendus ſit hic locus, πάντες δὲ ὅσοι ἦσαν, καὶ ἐγένοντο πρὸς ὁμόρους τοὺς σφ. ἑκάστοις. Verum quid hic particula καὶ agere dicetur? eam certe abeſſe ſatius fuerit. quamvis enim multis otioſam in locis eſſe videamus, (quod παρέλκειν vocant) non tamen in huiuſmodi. Illa autem expuncta legeretur, πάντες δὲ ὅσοι ἦσαν, ἐγένοντο πρὸς ὁμ. τοὺς σφ. ἑκάστοις. cum tamen dici itidem poſſit, ſatis fuiſſe ita loqui, πάντες δὲ ἐγένοντο πρὸς ὁμ. &c. Atque, ut verum fatear, alteram lectionem potius Thucydideam eſſe crediderim. Ceterum horum verborum, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφ. ἑκάστοις, itidemque iſtorum, pag. 27, εἰ μὴ ειτι πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἑκάστοις, meminiſſe te oportebit, ubi tibi iſtud loquendi genus occurret, κατὰ τὸ ὅμορον, de bellis videlicet, quae certis de cauſis inter τοὺς ὁμόρους eſſe conſueverunt. IDEM.

Pag. 26. *l.* 4. Κοινὰς στρατείας) Suidas in ἀπὸ τῆς ἴσης cum edd. WASS. Suidas Kuſteri ibi habet στρατείας, vett.

edd. στρατιὰς, pro quo tamen Portus quoque malebat στρατείας.

ead. l. 9. Κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι, καὶ) Scholiaſtes eam ſequitur interpunctionem, quam habes hic, πραγμάτων intelligens τῶν Περσικῶν: at Valla non diſtinguit poſt Ἴωσι, utpote ad Ionum res id referens, quod Schol. ad res Perſarum refert. Ego, quamvis Scholiaſtem ſecutus ſim, Vallae tamen interpunctionem multo magis mihi placere, & melius cum praecedentibus videri cohaerere fateor. Perinde ac ſi ita dixiſſet Thucydides, ἐπεγίγνετο δὲ καὶ ἄλλοις μὲν ἄλλοθι κωλύματα τοῦ μὴ αὐξηθῆναι, οὐχ ἥκιστα δὲ τοῖς Ἴωσιν, οἷς ἤδη ἐπὶ μέγα αὐξηθεῖσι Κῦρος ἐπεστράτευσε. Vel, οἷς μεγάλην ἤδη αὔξησιν εἰληφότων τῶν πραγμάτων. Sic autem hic accipit πράγματα Thucydides, ut cum dicit, ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ, τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο. Poſſit tamen etiam ſervata hypodiaſtole poſt Ἴωσι, ſervari hic ſenſus: ut dicamus, Ἴωσι Κῦρος ἐπεστράτευσε, προχωρησάντων (αὐτοῖς) ἐπὶ μέγα &c. Alioqui expuncta inde hypoſtigme dicendum erit, Ἴωσι προχωρησάντων τῶν πραγμάτων, Κῦρος (αὐτοῖς) ἐπεστράτευσε. Sed operae pretium eſt conſiderare, quam variis modis depravatus fuerit in vulg. editt. hic locus, ut qui in eas incidet, non decipiatur. In Ald. & Florentina legitur, κωλύματα τοῦ μὴ αὐξηθῆναι, καὶ Ἴωσι. προχωρησαντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων Κῦρος &c. poſita videlicet ſtigme poſt Ἴωσι. In Germanica vero habetur, κωλύματα τοῦ μὴ αὐξηθῆναι, καὶ Ἴωσι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων. Κῦρος &c. collocata ante Κῦρος ſtigme. At in Pariſienſi quadam hae duae voces καὶ Ἴωσι traiectae ſunt. ita enim in ea legitur, κωλύματα τοῦ μὴ αὐξηθῆναι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων, καὶ Ἴωσι Κῦρος καὶ ἡ Περσ. &c. Annotatam praeterea invenio ex quodam vet. cod. hanc lectionem, καὶ Ἴωσι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων. Κῦρος γὰρ καὶ ἡ Περσ. &c. Sed ſuſpecta mihi eſt eius hoc in loco fides. Ac de his quidem ſatis. Quod autem attinet ad articulum τοῦ, qui in aliis editionibus poſt κωλύματα poſitus eſt, eum partim ex aliquot veterum codicum, partim ex Scholiaſtae auctoritate praetermiſimus: qui deeſſe illum dicit, intelligens nimirum eſſe ſubaudiendum. Quod mihi fit veriſimile, quia & alibi Thucydides eandem dat verbalibus conſtructionem, quam & ipſis verbis. ut igitur diceretur ἐκώλυσε μὴ αὐξηθῆναι, ita

dixit κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι. Sed & de hoc obiter admonebo, quod Scholiaſtes omittere non debuit, nimirum ſicut λείπει articulus τοῦ, ita viciſſim παρέλκειν negativam μή: ſicut & ſupra, in quendam locum c. 10 eam Ἀττικῶς παρέλκειν obſervavit. Steph. Camer. quoque τοῦ deeſſe exiſtimat per ellipſin.

Pag. 27. *l.* 5. Αὔξειν) Quomodo cum verbo αὔξειν non minus τὸ σῶμα, quam τὸν ἴδιον οἶκον iungere poſſimus? Hoc ne faciendum ſit, non poſt προορώμενοι, ſed poſt σῶμα interpungo: & aliquid praeterea de hoc loco in meis annotationibus in Scholiaſtem vide. Steph.

ead. l. 6. Μάλιστα) Minime ſeparari debet μάλιστα ab ὅσον: cum alii etiam teſtentur loci, Thucydideum eſſe ita loqui, ὅσον ἠδύναντο μάλιστα. Expungenda igitur, quae poſt ἠδύναντο eſt interpunctio. Idem. Habet Suidas in μάλιστα, Schol. ſecutus. Heſych. σφόδρα, πάνυ. Wass.

ead. l. 7. Εἰ μὴ εἴτι &c.) Idem omnino ſenſus eſt lectionis margini adſcriptae, non repetita particula εἰ, ſicut in altera. Verum horum πρὸς περιοίκους bellorum an aliquod ἀξιόλογον fuiſſe ἔργον dicemus? Hanc Thucydidis mentem fuiſſe non puto: ſed non ſecus accipiendum hunc locum, quam ſi ſcripſiſſet, ἀλλὰ μόνον ἐπράχθη τὶ πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἑκάστοις. ut per τὶ intelligamus res aliquas geſtas eſſe, non memorabiles illas quidem, ſed qualeſcunque. Valla tamen hoc animadvertiſſe non videtur: quippe qui verterit, *A quibus nullum opus memoria dignum actum eſt, niſi aliquod adverſus ſuos quibuſque vicinos.* Videndum autem, (nam & de hoc obiter monebo) an ἔργον ἀξιόλογον ex cap. 15 exponere debeamus ὅθεν τὶς καὶ δύναμις παρεγένετο. Ego certe ſub appellatione illa iſtud quidem, ſed cum aliis multis, comprehendi exiſtimo. Ceterum obſervandum ſimul eſt in horum locorum collatione, eum, poſtquam hic dixit, nullum, unde aliquid potentiae acceſſerit, excitatum eſſe bellum, addere, ſed *a ſingulis adverſus ſibi finitimos tantum geſta fuiſſe*: tanquam haec ex illo bellorum genere non ſint, eorum, inquam, ex quibus aliquid potentiae acquiritur: atque hoc pro iis facere, quae de altero loco dixi, ut eodem modo nullum ἀξιόλογον ἔργον bellis adverſus τοὺς περιοίκους geſtis velle tribuere dicamus. Steph. Quidam Mſſ. εἰ μή τι, minus eleganter. Wass.

ead. l. 11. Ἀτολμοτέρα εἶναι) Admitti (meo quidem

iudicio) non poteſt *ἀτιμοτέρα*, quod margini eſt adſcriptum, niſi forte ad illud *φανερὸν* reſpici in eo dicamus: quoniam quae *μηδὲν φανερὸν* (id eſt *illuſtre*) *κατεργάζεται*, ea merito, cum aliis, quae *φανερόν τι κατεργάζονται*, collata, & iudicabitur & appellabitur *ἀτιμοτέρα*. Sed enim ſive *ἀτιμοτέρα εἶναι*, ſive *ἀτολμοτέρα εἶναι* (quod magis mihi placet) legamus, quomodo cum *κατείχετο* poſſe iungi dicemus? Scholiaſtes tamen vult inde pendere, (ut certe nullum aliud verbum, a quo pendere queant, comparet) non addens, quonam id fieri modo poſſit: ego vero, ad illum eius locum cum venero, qui fieri hoc poſſe mihi videatur, docebo. STEPH.

ead. l. 12. Ἐπειδὴ δὲ) Hermog. *περὶ μεθόδου δεινότητος* cap. 14: *Μακρὸν δὲ γίνεται ὑπέρβατον, ὁπόταν ἡ αἰτία ἑτέρας αἰτίας χρείαν ἔχῃ, οἷον, ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων — ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν. πῶς ὦ Θουκυδίδη; ἡ γὰρ Λακεδαίμων — καὶ ἀεὶ ἀτυράννευτος ἦν. αἰτίαν τῆς αἰτίας ἀποδίδωσιν· ἔτη γάρ ἐστι μάλιστα — καθίστασαν· εἶτα ἐπανέρχεται ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν.*

Pag. 28. *l.* 1. Κτίσιν) Non *κτίσιν*, ſed *κτῆσιν* nonnulli Codices habent: quam lectionem ſequendo, intelligendum eſſet, non *ex quo eam condiderunt*, verum, *ex quo eam poſſederunt*. (nam ſi dicere voluiſſet, *ex quo eam occuparunt*, alio uſus verbo fuiſſet) ſed non dubito, quin *κτίσιν*, non *κτῆσιν*, Thucydides ſcripſerit. STEPH.

ead. l. 4. *Μάλιστα τετρακόσια*) *Πεντηκόσια* omnino legendum eſſe cenſet auctor notarum ad Chronicon Marmor. p. 52. Vide Meurſii Miſcell. Lacon. lib. 2, c. 5; & Marshami Chron. p. 427 ed. Lond. HUDS. Scaliger ad Euſeb. Chron. p. 61 haec *ἔτη ὀλίγῳ πλείω* definit annis XVII; ut CCCCXVII anni effluxerint, ex quo Lacedaemonii Lycurgi legibus uti coeperunt, uſque ad finem belli Peloponneſiaci. Sed longius intervallum fuiſſe putant, quos hic laudat Hudſonus.

ead. l. 10. *Δεκάτῳ δὲ ἔτει*) Scalig. ad Euſeb. Chron. p. 100, & V. de Emendat. Temp. p. 406, undecim annos inter pugnam Marathoniam & Salaminiam interfuiſſe putat; Petav. X de Doctr. Temp. 23 & ſeqq. aliique viri docti tantum decem. Revocat eorum argumenta ad examen, &, omnibus accurate expenſis, Scaligeri ſententiam probat Hieron. van Alphen in Commentar. Chronolog. ad Da-

niel. cap. IX, Part. III, c. 3. Plane verba haec Thucydidis de Xerxe δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε, nihil iuvant adverſarios Scaligeri, &, quod idem recte animadvertit, bene exponi poſſunt de initio expeditionis a Xerxe ſuſceptae, qui decimo anno poſt pugnam Marathoniam e Perſide movit, &, cum Sardibus in Lydia hiemaſſet, teſte Herodoto VII, 37, deinde verſus Graeciam progreſſus eſt. Nec debuerat Petav. Rat. Temp. Part. II, lib. 3, c. 11, ſcribere, *Marathonia pugna commiſſa eſt decimo anno ante Salaminiam, auctore Thucydide, lib. I, p. 13.* Nam ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἦλθε, non eſt, *pugna commiſſa eſt.*

Pag. 29. *l.* 6. Μέγιστα διεφάνη) In quodam meorum Schediaſmatum locos proponens, in quibus vox praecedens cum ſequente ita coaluit, ut ex duabus facta una fuerit, locum iſtum in exemplum affero. Dico enim, & in hoc & in quodam alio, particulam δὴ, verbo, quod ipſam ſequebatur, adhaeſiſſe, & quidem litera η in ι mutata: atque ita pro duobus vocabulis unum tantummodo remanſiſſe. Omnino enim perſuaſum habeo, a Thucydide ſcriptum fuiſſe, δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα δὴ ἐφάνη, quod verbum compoſitum διαφαίνεσθαι uſum huic loco minime habeat convenientem: ut mecum fatebuntur, quicunque ſunt in Graeco ſermone exercitati. Verum quorſum particulam δὴ Thucydides huic loco adhiberet? Hoc ſi quis roget, in promtu eſt, quod reſpondeam. obſervavi enim, eum vocula δὴ poſt nomina ſuperlativi gradus (quod multi fortaſſe mirentur) frequenter uti. Sic enim c. 1, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. Sic etiam II, 31, στρατόπεδόν τε μέγιστον δὴ τοῦτο ἀθρόον Ἀθηναίων ἐγένετο. Eodemque modo I, 122, ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν. Sic denique & III, 17, ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ κάλλει ἐγένοντο. Quibus in locis quamvis nomini iungi, id eſt, ipſum nomen proxime ſubſequi, hanc voculam videamus; ut tamen non ad ipſum, ſed ad verbum eam pertinere dicamus, Graecae linguae poſcere conſuetudo videri queat. STEPH.

ead. l. 8. Ὁμαιχμία) Ὁμαιχμία γὰρ, Θουκυδίδῃ μὲν οὐ μὴν ἥδιον πρὸς τὴν ἀκοὴν, inquit Pollux I, 153. utitur D. Halic. noſter Herodotum ſequitur. Καὶ ὀλίγον — ἀλλήλους ex Herodoto laudat Suidas in ὁμαιχμίη, ubi om.

δὲ, &c, οἱ ante Ἀθηναῖοι. Wass. Rurſus Poll. IV, 30: τὸ γὰρ ὁμαιχμίαν, πονηρόν. Mihi vero unus Thucydides pluris eſt, quam decem Polluces. Suidas perperam ex Herodoto laudat, quae ſunt Thucydidis. Obſervarunt ibi interpretes.

Pag. 30. *l.* 2. Τὰ πολέμια) Oſtendit hic locus, quam periculoſum ſit, quempiam tantum ſuae coniecturae tribuere, etiam quae alioqui optimis niti argumentis videatur, ut abſque veteris alicuius libri aſſenſu ſuae coniecturali lectioni locum in ipſo textu (ut vulgari voce utar) dare audeat. Hic enim quis vel ex coniectura τὰ πολεμικὰ reponendum eſſe non dicat? (fortaſſe autem nec deſit, qui iuret) at hanc tamen, non illam vocem, in veteribus etiam libris legimus. Eſto: ſed fieri poteſt, ut in illis etiam libris peccatum ſit, dicet aliquis. Atqui & in quodam alio Thucydidis loco, nec non apud Scholiaſtem idem vocabulum πολέμια in eadem illa ſignificatione legimus. Eſto, (dicet idem) ſed quid ſi & ibi erratum ſit? an non enim, quod huic loco, idem & aliis accidere potuit? Haec reſpondebit, qui ſuam illam coniecturalem lectionem τὰ πολεμικὰ mordicus ſibi retinendam exiſtimabit: verum quid ad id reſponſurus tandem eſt, illud vocabulum πολέμια apud Dionyſium Halicarnaſſeum etiam uſum eundem, & quidem non uno in loco habere? Sed quid dico, non uno hanc ſignificationem in loco apud eum occurrere? ſi in ducentis dicam, fortaſſe non mentiar. Sic enim τὰ πολέμια ἔργα διαφανὴς apud eum legimus. ac plerumque ſine ſubſtantivi adiectione utitur: ut τὰ πολέμια γενναῖος, & τὰ πολέμια ἄλκιμος: nec non τὰ πολεμια κράτιστος, vel λαμπρὸς, vel δεινός. Eodem modo denique (ut alia quamplurima exempla omittam) & τὰ πολέμια ἀσκεῖν, nec non τὰ πολέμια πράττειν, item τὰ πολέμια παρασκευάζεσθαι apud eum inveniemus. Quin etiam apud aliquem ex iis, qui Dionyſio poſteriores fuerunt, hunc nominis iſtius uſum videor mihi obſervaſſe. Steph.

ead. l. 3. Μετὰ — ποιούμενοι) Plutarch. Moral. 79. & huc ſpectat Vit. 848. Wass.

ead. l. 5. Φόρου) Non poſſe admitti accuſativum pluralem φόρους, margini adſcriptum, ſed retinendum genitivum ſingularem φόρου, alii eiuſdem ſcriptoris oſtendunt loci, qui eundem genitivum cum eodem nomine iunctum habent. Sic enim c. 56, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑπο-

τελεῖς. Sic VII, 57, καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν. Qui tamen genitivus abeſſe poteſt, cum & abſente illo eadem ſit nominis ὑποτελεῖς ſignificatio. Ceterum graviter Scholiaſtem errare, iungentem τοὺς ξυμμάχους cum ἡγοῦντο, meae in illum annotationes oſtendent. Steph.

ead. l. 7. Πολεμίων) Non πόλεων, ſed πολεμίων legit Valla: quod etiam malo. Idem. At civitates, quae in imperium Athen. conceſſerant, non iam hoſtes, ſed ſocii. itaque placet, quod habent alii Mſſ. πόλεων. Wass.

Pag. 31. *l.* 3. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆθος &c.) Vide Annott. ad lib. 6, c. 54. ubi fuſe hac de re agit Thucydid. Huds.

ead. l. 5. Πρεσβύτατος) Ita Schol. Ariſtoph. Σφ. 500. Wass. Vid. Meurſ. in Piſiſtrato cap. 11, & quae in Praefat. Tom. V Antiquit. Graecar. habet Iac. Gronovius.

ead. l. 6. Θεσσαλὸς) Quamvis & apud Scholiaſtem Θετταλὸς ſcriptum ſit, Thucydidem tamen hoc geminum ττ pro gemino σσ non uſurpaſſe conſtat, θάλασσα etiam non θάλαττα dicentem. Steph. Θετταλὸς noſter puto nunquam. At cum Marg. Ariſtoph. Pl. Plato in Apol. & alibi, uti & Ariſtot. Theophraſt. Demoſth. apud D. Halicarn. Philochorus apud eundem. Xenoph. utroque modo Codicum vitio, ſed frequentius θεττ. Eupolis. Menand. Lyſippus in Bacchis apud Stephanum de Urb. Ariſtot. contra in Rhet. habet Θεσσαλίσκον p. 105. Herodotus, ſed ſemel, Θετταλικά. VII, 128. Dion. Halicarn. ter noſtrum citans exhibet θεσσ. Sic etiam Aeſchylus Perſ. 489; Euripides Phoeniſſ. 331, & bis in Alceſt. Hippol. Androm. & alibi: nunquam θετταλία: denique ττ pro σσ rariſſime exhibet, & fere in fragmentis, hoc eſt, in quibus Grammatici ſibi nimium permiſerunt. In Sophocle ter aut amplius, πράττειν, φύλαττε, ἤνυττον, ἔλαττον, κρείττουσιν. Sed & haec mihi ſuſpecta. In Comicis & eorum fragmentis nihil frequentius. Infra pro Πιτανάτην Dio Chryſoſt. Orat. VI, p. 191 σκυρίτην habet, memoriae vitio. Miror, hoc non obſervaſſe Seldenum, cuius notas publici iuris fecit clar. Wolfius. ead. Orat. ſcribe etiam Παλιμβόθροις. Wass.

ead. l. 12. Λεωκόριον) Cum aliunde, tum vero ex Scholiaſte, Λεωκόριον ſcribendum eſſe diſcimus. Steph. De Leocorio Hudſon. ad lib. VI, c. 57. Add. Mauſſac. ad Harpocrat. in Λεωκόριον, & quae ad Meurſ. Panathen. c. XIX

in Praefat. Tom. VII Antiquitatum Graecarum annotat Gronovius.

Pag. 32. *l.* 1. *Τούς τε Λακεδαιμ.*) Particulum *τε* in *γε* mutandam eſſe contendo, & hunc errorem in aliis etiam locis occurrere moneo. STEPH. Locum Herodoti (qui occurrit lib. 6, c. 57.) falſi arguit Thucydides, non expreſſo tamen Herodoti nomine, ob antiquioris (ut putat Palmerius) reverentiam. Vide Meurſium de Regno Laced. c. 23. HUDS.

ibid. *Μιᾷ ψήφῳ προστίθ.*) Hoc eodem verbo cum eodem nomine utitur infra c. 40; ſed cum eius accuſativo, non dativo. Legimus enim, *οὐ γὰρ ἡμεῖς, Σαμίων ἀποστάντων, ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν.* STEPH. *Δυεῖν*, quae vulgata ſcriptura eſt, defenditur teſtimonio Euſtathii ad Hom. Il. *κ'*, p. 802. add. Nunnes. ad Phrynich. p. 42.

ead. *l.* 3. *Ὃς οὐδ' ἐγένετο*) Ita Heſych. *ὁ Πιτανάτης λόχος αὐτοσχεδιάζεται, οὐκ ὢν ταῖς ἀληθείαις.* Vid. Meurſii Att. Lect. l. 1, c. 16. Non dubito, quin Herodotum hic quoque innuerit Thucyd. qui l. 9, c. 52, huius cohortis mentionem facit. HUDS. add. Spanhem. ad Callimach. hymn. in Dian. v. 172, & Th. Gale ad Herod. l. d.

ibid. *Οὕτως ἀταλαίπωρος*) Sic fere Ariſtophanes in Danaidibus: *οὕτως αὐτοῖς ἀταλαιπώρως ἡ ποίησις διέκειτο.* Hunc locum Thucydidis procul dubio ante oculos habuit Dionyſ. Halicarn. cum ſcriberet p. 234: *οὕτως ὀλίγον ἐστὶν ἐν ταῖς ἱστορίαις αὐτοῦ τὸ περὶ τὴν ἐξέτασιν ἀληθείας ἀταλαίπωρον.* nonnulli legendum eſſe ſuſpicantur *ταλαίπωρον.* vereor ne male. STEPH. Haec annotatio non legitur inter eas, quas in Thucydidem ſcripſit Stephanus. Deſcripſit fortaſſis eam Hudſonus ex annotationibus Stephani in Dionyſium Halicarnaſſenſem, quamquam ne ibi quidem invenire eam potui. Locus eſt Dionyſii Halic. IV, 30 de Fabio Pictore: *οὕτως ὀλίγον ἐστὶν ἐν ταῖς ἱστορίαις αὐτοῦ τὸ περὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀληθείας ἀταλαίπωρον*: ubi cum Caſaubonus pag. 21 Animadverſion. in Dionyſium multis diſputaſſet, legendum eſſe *ταλαίπωρον*, ad extremum addit, etiam legi poſſe *οὕτως οὐκ ὀλίγον ἐστὶν — ἀταλαίπωρον*, ex hoc loco Thucydidis, & Ariſtophanis in Danaidibus.

Pag. 33. *l.* 13. *Πραχθέντων ἐν τῷ*) Participium *λεχθέντων*, margini adſcriptum, habere hic locum non poteſt: ac ne alterum quidem, *πραχθέντων*, fuiſſe adiiciendum videri poſſit: ſed talis pleonaſmus in hac adiectione eſſe,

qualis eſt paulo ante, ubi dicitur, καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι. STEPH.

Pag. 34. *l.* 5 ſqq. Καὶ ἐς μὲν ἀκρόασιν — ξύγκειται) Laudat haec Dion. Halicarn. p. 139, ubi eſt ἀνθρώπινον. WASS. ut & p. 146: Ὅσοι δὲ βουλήσονται — ὠφέλιμα. Id. pag. 65.

ead. l. 6. Ἀτερπέστερον) Pindar. Ol. I. 44: Καί που τι καὶ βροτῶν φρένας, ὑπὲρ τὸν ΑΛΗΘΗ λόγον Δεδαιδαλμένοι ψεύδεσι ποικίλοις Ἐξαπατῶντι ΜΥΘΟΙ. WASS.

ead. l. 9. Ἀνθρώπειον) Ita recte quidam Mſſ. Nam Iones ἀνθρωπήϊος & Attica vetus: atque ita Magiſter; neque aliter Rhodienſes, Heſychio teſte. Noſter autem alibi, vid. Indicem. Plato, Dion. Halicarn. Xenoph. Ariſtophanes. & e recentioribus Clem. Alex. Iuſtinus M. Lucian. Eleganter etiam Philo Eunuchum vocat alicubi ἀνθρωπείου παράκομμα νομίσματος. utraque forma Hippocrates. ἀνθρώπεια πήματα Aeſchylus Perſ. 406; Agam. 1362. WASS. Ἀνθρώπειον etiam Dion. Halicarn. p. 65; idque una cum ὄντων, quae erat lectio marginis, in contextum recipi voluerat Cl. Waſſe.

ibid. Τοιούτων καὶ παρ.) Retinenda potius, quae in contextu eſt, lectio. Quomodo enim τοιούτων ὄντων (ut alii legunt) dici poterit, cum μελλόντων praecedat, quod ad hoc τοιούτων fertur? μελλόντων, inquam, cum futuro ἔσεσθαι. Ut autem τοιούτων καὶ παραπλησίων hic dicitur, ſic in concione Periclis, τοιαῦτα καὶ παραπλήσια: c. 143, καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δοκεῖ εἶναι. Aliter autem ὅμοια καὶ παραπλήσια dici videtur c. 140 ab eodem Pericle, in eiuſdem concionis principio, Ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὅμοια καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοὶ ὄντα.

Sed eſt praeterea quod celare te nolim ſuper hoc loco. Apud Dionyſium Halicarnaſſenſem, afferentem hunc locum in Arte rhetorica, capite περὶ λόγων ἐξετάσεως, poſt ὠφέλιμα legitur, χρῆσθαι ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις: atque his verbis adiunguntur alia tanquam ex eodem loco ſumta: cum tamen neque iſta, neque quatuor illa ſint Thucydidis, ſed Dionyſii, loquentis de illo Thucydidis loco. Poſtquam enim dixit Dionyſius, Thucydidem innuere, hiſtoriam eſſe quandam ab exemplis petitam philoſophiam, hunc eius locum nobis proponit, ſumto ab iis verbis initio, ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σα-

φὲς σκοπεῖν. Sed a me & locus ipſius Dionyſii eſt afferendus. ita igitur ille: Τοῦτο καὶ Θουκυδίδης ἔοικε λέγειν, περὶ ἱστορίας λέγων, ὅτι καὶ ἱστορία φιλοσοφία ἐστὶν ἐκ παραδειγμάτων, Ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γεν. τὸ. σ. σκο. καὶ τῶν μελλ. ποτὲ αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπειον τ. καὶ παραπλ. ἔσεσθαι, ὠφέλιμα, χρῆσθαι ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις, καὶ τοῖς παραδείγμασι τῶν ἐθῶν, ὡς ἱστορίᾳ τοῦ βίου. Sed minime dubium eſt, quin inter ὠφέλιμα & χρῆσθαι omiſſa ſint verba, quae hunc Thucydidis ſermonem clauderent, & principium alius ſermonis Dionyſii eſſent: id eſt, eorum, quae de hiſtoriae laude adiiciebat iis, quae dixerat, & quae Thucydidis teſtimonio confirmabat. Arbitror autem, & inter articulum τοῖς ac nomen παραδείγμασι voces aliquot, aut aliquam ſaltem vocem, deſiderari, videlicet vel ποιήμασι, vel ποιητῶν βιβλίοις: cum paulo ante laudem illam poëticae etiam, ex Platonis ſententia, tribuiſſet. Credibile eſt igitur, locum hunc iſta vel ſimili adiectione poſſe integrum reddi: ut cum ea ita legatur, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ ἀρκούντως ἕξει. χρῆσθαι οὖν δεῖ ταῖς παλαιαῖς ἱστορίαις καὶ τοῖς ποιήμασιν, ὡς παραδείγμασι τῶν ἠθῶν (nam ἐθῶν retineri poſſe non videtur) ὡς ἱστορίᾳ τοῦ βίου. Niſi forte φιλοσοφία potius ex huius ſermonis principio huc advocandum aliquis exiſtimat. Verum & de hoc monebo, participium λέγων in illo principio male poſt ἱστορίας poſitum videri, & poſt παραδειγμάτων eſſe ponendum. tunc autem poſt λέγειν interpungendum non fuerit. Ceterum ad loci Thucydidis interpretationem quod attinet, vix alius apud hunc ſcriptorem habet difficiliorem, & quae magis quaeſita, ſed minus inventa ſit: cum ne Scholiaſtes quidem certam viam nobis ad eam aperiat; ut docebo, cum ad eius ſcholium venero: ubi &, quomodo intelligendum atque interpretandum hunc locum exiſtimem, minime te celabo. Steph. Adde quae ad Dionyſ. Halicarn. l. d. pag. 65 annotat Sylburgius.

ead. l. 10. Κτῆμά τε) Haec repetit ad verbum Lucianus in praeceptis de ſcribenda Hiſtoria. & Quintilianus huius loci ſenſum pulcherrime expreſſit, lib. X: *Totum hiſtoriae opus non ad intuitum rei pugnamque praeſentem, ſed ad memoriam poſteritatis & ingenii famam componitur.* Huds. Κτῆμα — ξύγκειται laudat D. Hal. pag. 25; ubi habet κτ. δὲ εἰσαεὶ, & pro παραχρῆμα, non bene παραυτίκα. at pag. 139 ἐς αἰεί. vid. Plin. Ep. V, 8. Quintil. X, 1. Wass.

Non eſt, cur recedatur a vulgata ſcriptura *ἐς ἀεὶ*, quam etiam Lucian. habet de Hiſt. ſcrib. p. 634. Nec dubito, quin pro eo, quod eſt in eodem libello p. 603, *ἤν τις, ὡς ὁ Θουκυδίδης φησὶν, ὡς ἀεὶ κτῆμα συντιθείη*, legendum ſit *ἐς ἀεί.* Et ſic emendatum erat a neſcio quo ad oram edit. Ald.

ead. l. 11. Ἀγώνισμα) Agn. Pollux III, 141. huc ſpectat Lucianus de Hiſt. conſcrib. 631. Wass. De ſententia horum verborum vid. Caſaubon. ad Sueton. Caligul. c. 53; interpretes ad Plin. V, Ep. 8, & Bos Obſervat. Critic. c. 3.

ead. l. 12. Ξύγκειται) Legitur etiam *ξύγκεινται.* quod mirum videri non debet, cum plerisque locis non obſervetur a Thucydide illa conſuetudo nomini plurali neutrius generis ſubiungendi verbum numeri ſingularis. Non dubito autem, quin hoc verbum ad illa, quae *ὠφέλιμα* dixit, referatur: ut perinde ſit, ac ſi dixiſſet, *ξύγκειται*, vel *ξύγκεινται ὡς κτῆμα μᾶλλον ἢ ὡς ἀγώνισμα.* Scholiaſtes tamen eo non refert, ſed cum *κτῆμα* iungit: exponens *σαφές ἐστι*, nec non *ξυγγράφεται.* Verum illa quidem prior expoſitio admitti non poteſt: at vero in poſteriore, potius *ξυγγέγραπται*, quam *ξυγγράφεται* dicendum fuerat. Sic apud Dion. Hal. legimus in Archaeologia, *καὶ λόγον διεξῆλθε μετὰ πολλῆς συγκείμενον φροντίδος.* ubi certe *συγκείμενον* accipi pro *συγγεγραμμένον*, non pro *συγγραφόμενον*, conſtat. Atque ita utitur verbi huius participio in hoc libri decimi loco, *πολλὰ καὶ ἐκ παρασκευῆς συγκείμενα διεξιόντες.* Steph.

Pag. 35. *l.* 1 ſqq. Τούτου — νόσος) D. Hal. pag. 187. Wass.

ead. l. 2. Ξυνηνέχθη) Idem ibid. male *ξυνέβη.* Wass. Habet etiam *τῇ Ἑλλάδι πολλὰ, οἷα*, & *αἱ δὲ σφῶν αὐτῶν.* at p. 129 & p. 146 *ὑπὸ σφῶν αὐτ.*

ead. l. 4. Πόλεις τοσαίδε) Haec acerbe convellit D. Halicarn. Ep. ad Pompeium p. 129. Wass.

ead. l. 7. Καὶ φόνος) Etiamſi *οὔτε φόνος* potius ſequi debuerit, quam *καὶ φόνος*, locum tamen minime ſuſpectum mendi habere oportet, cum idem huius particulae pro illa uſus & alibi apud hunc ſcriptorem ſpectetur. Steph.

ead. l. 11. Γῆς καὶ &c.) Malim, cum Valla, ſuperlativum *ἰσχυρότατοι*, quod margini adſcriptum eſt. Idem. Et ſic pro *ἰσχυρότεροι* expreſſum voluit Cl. Waſſ.

ead. l. 13. Παρὰ τὰ) Ne hunc quidem locum mendi ſuſpectum eſſe debere dico, quamvis lector exſpectare potius debuerit, παρὰ τὰς ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευομένας, (ut habet Dion. Halicarn.) quam παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα. ſic enim & alibi neutro genere utitur. STEPH.

Pag. 36. *l.* 1. Καὶ ἣ οὐχ ἥκιστα) Huic lectioni margini adſcriptae deeſſe articulus videri queat, ut viciſſim redundare poſterior in altera. Magis certe neceſſarium in priori, quam in poſteriori, loco eſſe conſtat, ſi in alterutro tantum ponere voluiſſet: ſed talis tamen repetitionis articuli exemplum deeſſe non puto. IDEM. Utroque modo ſcribitur οὐχ ἥκιστα, & οὐχήκιστα. ſed apud Thucydid. fere ut in contextu. WASS.

ead. l. 5. Τριακοντούτεις) Huc reſpicit Suid. h. v. & laudat Ariſtophanem, quaſi is quoque hac voce utatur. Sed Ariſtophanes non τριακοντούτεις, verum τριακοντούτιδας σπονδὰς dicit Equit. 1385, & Acharn. 193, 251. Et ſic Thucyd. infr. c. 87. vid. Iungerm. & Kuhn. ad Poll. I, 56.

ead. l. 6. Διότι) Novum cuipiam videri poſſit apud hunc ſcriptorem διότι pro διὰ τί, id eſt, *cur, qua de cauſa*: ſed apud alios quoque talem eius uſum habemus. Facile tamen crediderim δι' ὅ, τι ſcriptum ab illo fuiſſe: quamvis & καθότι ubique apud eum nobis occurrat, non καθ' ὅ, τι. quod καθότι a Scholiaſte exponi videmus illo διότι ad VI, 9; ſed hanc expoſitionem ſequendo, vel διότι aliud, quam hic ſignificaret, vel illi καθότι alium, quam conſuetum, tribuere uſum vellet. Ceterum, ſicut pro διότι dixi videri poſſe ſcribendum δι' ὅ, τι, ita ἐξότου male ſcriptum eſſe coniuncte pro ἐξ ὅτου, in iis, quae proxime ſequuntur, oſtendam. Cum autem dicendum eſſet, τὰς δ' αἰτίας δι' ἃς ἔλυσαν, (videlicet τὰς σπονδὰς) ἔγραψα πρῶτον, maluit ita loqui, διότι δ' ἔλυσαν, τὰς αἰτ. &c. Sed mirum videri poſſit, duo haec τὰς αἰτίας & τὰς διαφορὰς, id eſt, *cauſas & diſſenſiones*, ſive *controverſias*, aut *diſſidia*, aut *contentiones*, ab eo velut ſeparari: cum tamen non aliae αἰτίαι, id eſt, *cauſae*, fuerint, quam αἱ διαφοραὶ, id eſt, *diſſenſiones*, (ſive τὰ διάφορα, ut frequentius loquitur, *diſſidia*, vel *ea, de quibus diſſidebant*) adeo ut alius fortaſſe ita fuerit locuturus, ἔγραψα δὲ πρῶτον τὰς διαφορὰς, τὰς τοῦ λῦσαι αἰτίας γενομένας, ſubaudiendo τὰς σπονδὰς cum verbo λῦσαι. id eſt, *Primum autem controverſias ſcripſi,*

quae in cauſa fuerunt, cur foedera ſolverint. Verum ſic etiam alibi Thucydides ea, quae alioqui eodem pertinent, & velut connexa ſunt, ſeparare videtur. STEPH.

ibid. Ἔγραψα) Apud Dionyſium Halicarnaſſeum, nec non in meo vet. exemplari προέγραψα legitur; quamvis pleonaſmum iſta lectio habeat. Eſt enim huiuſmodi, ut eo delectatum dicere hunc ſcriptorem poſſimus. Nam ſic in hoc ipſo libro c. 29, πρότερον προεροῦντα dicitur: & libro VIII, c. 66, πρότερον προὐσκέπτετο. Talis vero eſt pleonaſmus & cum dicitur aliquis πρότερος ἄρχειν. Item cum πρὶν, ſequente itidem verbo compoſito, illam praepoſitionem praefixam habente; ut infra c. 78 πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε. Neque enim hoc bicompoſito προδιάγνωτε uti neceſſe erat, cum διάγνωτε ſufficere poſſet. Alioqui verbo προδιάγνωτε uti volens, poterat fortaſſe (ſi ſatis diligenter, quae ad brevitatem faciunt, conſideraſſet) illo contentus eſſe, & haec, πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι, omittere: nam bicompoſito προδιάγνωτε praefixa praepoſitio menti noſtrae verba illa repraeſentare poterat. IDEM.

ead. l. 7. Τοῦ μή τινας) Lectionem margini adſcriptam alteri praefero, non ſolum, quod eam habeamus tam apud Scholiaſtem, quam in vet. exemplari, ſed multo etiam magis, quod obſervarim, hunc numerum ſingularem potius, quam illum pluralem, talibus locis adhiberi. IDEM. Adde, quae ſcribit in Append. ad Script. al. de Dialect. Att. p. 181.

ead. l. 8. Ἐξ ὅτου) Cum ἐξότου prior editio mea haberet, ſicut & quae illam praeceſſerunt, malui nunc ex una voce duas faciens, ſcribere ἐξ ὅτου, cum & idem ille vetus liber aſſentiatur, & ἐξ ὅτου ſonet ἐκ τίνος αἰτίας. Poſtea autem & apud Dionyſium Halicarnaſſeum ſcripturam hanc reperi. STEPH.

ibid. Τὴν μὲν — πολεμεῖν) Vid. D. Halic. p. 134, ubi μὲν οὖν; pro v. πρόφασιν, αἰτίαν male: dein λόγῳ δὲ ἀφανεστάτην; pro ἡγοῦμαι, οἴομαι. Poſituram ſemper negligunt in his libris Sylburgius & Hudſonus. WASS.

ead. l. 9. Πρόφασιν) Dionyſius Halicarn. in commentariolo de Thucydidis idiomatis, pro voce πρόφασιν aliam ſynonymam habet, videlicet αἰτίαν: ſicut & pro verbo ἡγοῦμαι legitur apud eum οἴομαι, quod itidem illi ſynonymum eſſe novimus. Nec non λόγῳ δὲ ἀφανεστάτην,

apud eum ſcriptum eſt, iiſdem quibus hic verbis, ſed aliter collocatis. Quae mutationes quamvis nullo modo ſenſum mutent, vix tamen apud eum alias duas huiuſcemodi in tam vicinis locis invenias: ut credibile ſit, eum, lapſu memoriae, duo ſynonyma pro illis duobus poſuiſſe: praeſertim cum etiam Scholiaſtes *πρόφασιν* legat, & *αἰτίαν* exponat. Quaerat autem aliquis fortaſſe, unde pendeat hic accuſativus *πρόφασιν*, cum ſuo comitatu, quod alium accuſativum *τοὺς Ἀθηναίους* videat interiici ante verbum *ἡγοῦμαι*. Sed is meminerit Thucydideae conſuetudinis verba traiiciendi: & perinde eſſe putet, ac ſi dictum foret, *τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ, ἡγοῦμαι (εἶναι) τὸ τοὺς Ἀθηναίους μεγ. γιγν.* & quae ſequuntur. Ac potuiſſet certe Thucydides, hac orationis ſtructura utens, & pro *καὶ παρέχοντας* dicens *παρέχειν*, haec omnia (brevitatis ſtudio) omittere, *ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν*. Cum enim praeceſſiſſet, *ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη*, ſi haec ſubiunxiſſet, *τὴν μὲν γὰρ ἀλ. προφ. ἀφ. δὲ λόγῳ, ἡγοῦμαι (εἶναι) τὸ τοὺς Ἀθ. μεγάλους γιγνομένους, φόβον παρέχειν τοῖς Λακεδαιμονίοις*, ex his lector, vel tacente illo, intelligere poterat, quae adiicit, *ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν*. Adde, quod ex iſtis, quae ſubiunguntur, verbis, *ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν*, ſatis illud perſpici a nobis poterat. Iam vero & voces iſtae, *λύσαντες τὰς σπονδὰς*, quae verbis illis ſunt praefixae, omitti poterant, & ex praecedentibus intelligi.

Verum alia moveri quaeſtio poteſt, ad quam minus facile eſt reſpondere: cuius rei rationem hic reddat rationalis ſeu cauſalis particula *γάρ*. Neque enim belle cohaerent iſta, *cauſas primum ſcripſi, cur foedera ruperint*, (cetera, quae velut per parentheſin interiecta ſunt, omitto) *quoniam earum veriſſimam, ſed de qua minime ſit ſparſus rumor, hanc eſſe arbitror.* Hic igitur ellipſin eſſe reſpondeo quorundam verborum, quae ex ſequentibus aſſequi coniectura poſſumus. Cum enim in ſequentibus huic *ἀληθεστάτῃ προφάσει* opponat *τὰς ἐς τὸ φανερὸν λεγομένας αἰτίας*, ego non ſecus intelligendum eſſe locum hunc exiſtimo, quam ſi Thucydidem dicentem audiremus, *ἔγραψα δὲ τὰς ἐς τὸ φανερὸν λεγομένας αἰτίας, μᾶλλον ἢ τὰς ἀληθεστάτας.* (vel potius, *μᾶλλον ἢ τὴν ἀληθεστάτην*, cum ab eo unica eiuſmodi commemoretur) *τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην, ἀλλὰ λόγῳ ἀφανεστάτην, τήνδε ἡγοῦμαι εἶναι, τὸ τοὺς Ἀθην.* &c.

Id eſt, (ut iis etiam conſulam, qui minus ſunt in ſermone Graeco exercitati) *Eas autem ſcripſi cauſas, quae palam afferebantur, potius quam eas, quae veriſſimae ſunt.* (ſed magis placet, *potius quam eam, quae veriſſima eſt*, cum unius tantum, quae talis ſit, ab eo fiat mentio) *veriſſimam enim, ſed de qua minime ſit ſparſus rumor, hanc eſſe arbitror.* Verum ἀφανεστάτην λόγῳ cum dicere videatur, comparando cum aliis, malim ita interpretari, *ſed de qua minus, quam de aliis* (vel, *quam de alia ulla*) *ſit ſparſus rumor.* Alioqui poſſis & ita interpretari, ſuperlativi gradus vim exprimendo, *ſed omnium maxime latentem, quod ad rumorem* (vel, *quod ad famam*) *attinet.* Eodemque poſſis modo, haſce voces ἀφανεστάτην λόγῳ, reſolvere in iſtas (ſumtas ex iis, quae illis opponuntur, verbis) ἥκιστα ἐς τὸ φανερὸν λεγομένην. Quae etiam antitheſis docet, non bene haec verba eſſe interpretatum eum, qui reddidit, *verborum praetextu diſſimulata.*

Libuit autem hunc locum diligenter examinare, ut in eo tibi exemplum proponerem miri cuiuſdam uſus, quem habet interdum particula iſta γὰρ apud hunc ſcriptorem. Cum tamen haec omnia ſcripſiſſem, memoria ſibi viſa eſt aliam mihi ex Dionyſio Halicarnaſſeo lectionem poſſe ſuggerere: quem cum, eius admonitu, adiiſſem, inveni, τὴν μὲν οὖν ἀληθεστάτην. Sed quod de aliis dixi, quae diverſe apud eum hoc in loco leguntur, idem & de hoc dicere potero fortaſſe, eum lapſu memoriae οὖν pro γὰρ ſcripſiſſe: praeſertim cum illa menti magis obvia, quam haec, fuiſſe videri poſſit. Steph.

ead. l. 15. Ἐπίδαμνος, ἔστι) Hic locus aliquando me torſit, non bene intelligentem differentiam inter Ἰόνιον πέλαγος & Ἰόνιον κόλπον, licet aliquando unum pro altero ponatur. Intelligit igitur Thucydides per Ἰόνιον κόλπον, id mare, quod aliis Adriaticum dicitur, quod etiam ſaepe Ionium appellatur, & eſt pars Ionii magni. Ideo plures Ionium nomen ultra Acroceraunia verſus Dalmatiam extendunt, licet alii Acroceraunia fecerint terminum Ionii maris & principium Adriatici. Sic Theophraſtus Apolloniam vocat τὴν περὶ τὸ Ἰόνιον, *quae eſt ad Ionium*, lib. 8 de hiſt. plant. cap. 10, quod repetit lib. 3, cap. 2 de Cauſis plant. Sic & Conon apud Photium de eadem urbe: *& fluvius Aous per mediam eam fluens exit in Ionium mare.* Sic Appianus civilium 5 de diviſione imperii inter Octavium

& Antonium: *terminum iis eſſe Scodram Illyridis urbem in medio Ionii receſſus ſitam.* Sic & Dio lib. 40 de Octavio, qui bellum in Dalmatia geſſerat: (de quo Caeſar civil. 3.) *tunc enim aliquando Ionium adnavigavit, & C. Antonium cepit, & quorundam oppidorum dominus factus eſt. Salonem vero non cepit.* Dalmatiam manifeſte ad Ionium ponit. Ergo, ut Appianus vocavit Adriaticum mare *Ionicum receſſum*, ſic Thucydides de eodem Adriatico dixit *Ionium ſinum*: nam *κόλπος ſinus* maris proprie eſt pars, quae in terras ſe inſinuat. At *Ionium magnum* (quod vocat Virgil. lib. 3.) multum extendebatur inter Peloponneſum & Italiam, & plures comprehendebat ſinus, ut Corinthiacum, Adriaticum. Ionium vero anguſte ſumtum Acroceraunіorum montium promontorio finiebatur. Palmerius Exercit. pag. 44. HUDS.

ibid. Ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον) Lectionem, quae eſt in contextu, habet etiam Dionyſ. Halicarnaſſeus: quamvis alioqui talis praepoſitionis pleonaſmus, qualem altera habet, in aliis quibuſdam Thucydidis locis occurrat. STEPH. Quod in Harpocrat. v. Ἰόνιος, vulgo editur, ἐς δεξιὰ, ferri poſſet, niſi & Thucydides & Cod. Medic. repugnarent. Nam & ita fere Xenoph. VI Ἀναβ. 4: ἡ Θράκη αὕτη ἐστὶν — ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν πόντον εἰσπλέοντι. Sed multo frequentius eſt ἐν δεξιᾷ, ἐν ἀριστερᾷ. Arrian. Peripl. Pont. Eux. pag. 12 ed. Hudſ. ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ πλέοντι ἐν δεξιᾷ Ῥήβας ποταμός. & pag. 18: τάδε μὲν τὰ ἀπὸ Βυζαντίου πλεόντων ἐν δεξιᾷ ὡς ἐπὶ Διοσκουριάδα. Lucian. Scyth. p. 592, & Ver. Hiſtor. p. 689. Nec placet ſcriptura Cod. Voſſ. ap. Poll. II, 161 εἰς δεξιὰ εἰσπλέοντι — εἰς ἀριστερὰ, pro vulg. ἐν δεξιᾷ — ἐν ἀριστερᾷ. Ἐν δεξιᾷ quoque habet Maximus Tyrius hunc locum laudans Diſſert. XII. Et ita in Harpocratione v. Ἴονος Mſ. Mediceus, quod merito probat Iac. Gronovius ad Harpocrat. Heſychius, quod me monuit clar. Hemſterhuſius, videtur incidiſſe in Codices Thucydidis, qui neque ἐν δεξιᾷ, neque ἐς δεξιὰ, ſed ἐνδέξια haberent. Nam ita ſcribit: Ἐνδέξια, εἰ μὲν προπαροξυτόνως, οὐκ ἂν ἐπενέγκαιμεν, τὸ ἀντικείμενον, ἐστὶν δὲ πόλις ἐνδέξια εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον. Qui ita legerunt, ſine dubio ἐνδέξια pro adverbio τοπικῷ habuerunt, de quo vid. auctorem Etymol. M. in ἐνδεξιᾷ, & ἐπιδέξια, & Euſtathium in Homer. Iliad. ι, p. 675. ſed quis ſit ſenſus horum verborum Heſychii, οὐκ ἂν ἐπενέγκαιμεν, τὸ ἀντι-

κείμενον, docebunt alii, qui plus vident, quam ego. Cetera, quae apud eum corrupte leguntur, facile e Thucydide emendari poſſunt.

Pag. 37. *l.* 1 ſq. Προσοικοῦσι — ἔθνος) Priſcian. p. 1203 habet προσοικ. αὐτόν. WASS.

ead. l. 3. Φάλιος Ἐρατοκλείδου) Locum hunc reddere ſuſpectum alii plerique poſſunt, qui ante huiuſmodi genitivum habent articulum ὁ, cum quo υἱὸς ſubauditur: verum omiſſionis huius ſuſpicione liberare librarium poſſunt alii nonnulli, in quibus itidem praetermiſſum eſſe articulum videmus. De utriſque autem in titulum huius operis dictum fuit. STEPH. A Phalio Heraclidae dicuntur conditores Epidamni. Anthol. III, 1. Holſten. ad Steph. Ἐπίδαμνος.

ead. l. 4. Κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον) Quaenam fuerint iura, quae coloniae originibus ſuis debebant, non alienum erit paucis hoc loco perſtringere. Primo igitur ii, qui in coloniam mittebantur, armis & commeatu a civibus ſuis inſtruebantur de publico, ut docet Libanius in Argumento orationis Demoſthenis, περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ. Praeterea publica iis diplomata debebantur, quae ἀποίκια vocabant, teſte Hyperide in orat. Deliaca apud Harpocrat. Sed quod praecipuum eſt, ſacra patria coloni ſecum aſportabant, ignemque ſacrum e penetrali urbis depromtum & accenſum. quod docet auctor Etymolog. in Πρυτανεῖα. qui quidem ignis ſi caſu exſtinctus eſſet, ex Prytaneo conditorum accendi eum oportebat. Moris quoque erat, ut coloniae quotannis legatos in *maiorem patriam* (ſic Curtius lib. 4 vertit, quam Graeci μητρόπολιν dicunt) mitterent, Diis patriis ſacra facturos, ut teſtantur Polybius, cap. 114 legationum, & Curtius lib. 4. Solemne etiam erat, ut coloniae ab originibus ſuis Pontifices acciperent, ut conſtat ex Thucydide, cap. ſequente, & Scholiaſte ad eundem locum. quin etiam, ſi aliquando coloni aliam coloniam aliquo deducere vellent, moris erat, ut ducem a *maiore patria* poſtularent, ut hoc in loco docet Thucydides. nam Corcyraei coloni erant Corinthiorum, ideoque Phalium ex Metropoli arceſſebant, ut coloniae Epidamnum deducendae dux eſſet. Plura hac de re vide in Valeſii notis ad Excerpta Polybii. pag. 7. HUDS. Add. Spanhemium Diſſertatione IX de Uſu & Praeſtantia Numiſm. pag. 570 ſeqq.

ead. l. 6. Καὶ ἄλλοι) Nihil muto, etſi nonnulli Mſſ. aliter. Wass.

ead. l. 8. Πόλις μεγάλη) Margini adſcripta lectio admitti non poteſt: quoniam convenienter quidem πολυάνθρωπος πόλις dicitur, at πολυάνθρωπος δύναμις non item. Steph.

ead. l. 10. Ὑπὸ πολέμου) Quamvis dicatur φθείρεσθαι ὑπό τινος, potius quam φθείρεσθαι ἀπό τινος: tamen vetus meum exemplar ἀπὸ hic, non ὑπὸ habet. Itidemque & V, 57 non meum exemplar tantum, ſed alia quoque ἀπὸ in ſignificatione τοῦ ὑπὸ habent. Sic autem & apud Dionyſ. Halicarn. in Antiq. Rom. & in Thucydid. l. c. praepoſitio ἀπὸ uſum eum habet, qui alteri illi ὑπὸ peculiaris eſſe exiſtimatur. Idem. Ariſtides in lib. de Dict. Simpl. c. 13 ait ſimplicem orationem eſſe στασιάσαντες, & aſperiorem reddi, ſi dicas, ἐπειδὴ δὲ ἐστασίασαν. Refert etiam Hermogenes περὶ μεθόδου δεινότητος cap. 35 haec, στασιάσαντες — ἐφθάρησαν inter exempla ἀμφιβολίας. Nam ambiguum eſſe, a bello, an a ſeditionibus perierint. Non poſſe dici eos a bello periiſſe. Itaque ſententiam eſſe, e bello ſeditiones ortas, & a ſeditionibus interitum. Neminem enim dicere ἀπὸ πολέμου ἐφθάρησαν. Non aſſequor, quid velit, & videtur argutari.

ead. l. 13. Ἐξεδίωξε) Pollux IX, 157. Wass.

Pag. 38. *l.* 4. Τούς τε φεύγοντας) In eodem vet. libro φεύγοντας legitur. Dici autem vel φεύγοντας vel φυγόντας de exſulibus, (qui & φυγάδες) ſed pro reis (quibus opponuntur οἱ διώκοντες) φεύγοντας tantum, neminem latere debet. Verum ad locum hunc quod attinet, lectionem, quam in contextu habes, confirmat tibi pag. 40 l. 15, in qua itidem legitur, τούς τε φεύγοντας &c. Steph.

ead. l. 6. Ἱκέται) Priſcian. XVIII, p. 1178, ordinem invertit. καθ. εἰς τὸ Ἡ. ἱκέται. ſed pag. 1174 recte citat. denique pag. 1186 corrupte, καθ. δὲ αἰσχύνης ἱκ. δ. ε. τὸν Ἡραῖον, ex ſecundo Lib. Wass. De Heraeo Palmer. II Graec. Ant. 10, p. 352.

ead. l. 11. Ἐπηρώτων) Veriſimile eſt, ἐπήροντο a Thucydide ſcriptum fuiſſe, (quod & in vet. meo exſtat) & poſtea illo ἐπηρώτων expoſitum fuiſſe. Steph. Sic etiam loquitur Dion. Halic. Wass.

ead. l. 13. Πειρῶντ' ἀπ') Magis Thucydideae conſuetudini convenit vocalem per apoſtrophum non elidere, prae-

ſertimque in locis huiuſmodi: cum in locis etiam iis, qui multo magis eliſionem requirere videntur, non habeamus. Steph.

Pag. 39. *l.* 3. Ἐδέοντό τε) Lectio margini adſcripta ex errore, ut opinor, nata eſt: videlicet ex repetita per imprudentiam ſyllaba το. Idem.

ead. l. 7. Ἄποικοι) De hoc Scalig. ad Euſeb. Chron. p. 78; Spanhem. de Uſu Numiſm. p. 569, & Palmer. l. d. pag. 356.

ibid. Οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι) Ideo Corinthios graviter infenſos Corcyraeis fuiſſe dicit Diodorus Siculus, (lib. 12, p. 303 ed. Steph.) quod more reliquarum coloniarum ſacra patria Corinthum mittere negligerent. Sed aliud dicit Thucydides his verbis, ſc. quod γέρα iſta, quae a colonis praeſtari ſolebant in publicis ſolemnibus ac ludis, illis non tribuerint: neque, ut mos erat coloniis, ab originibus ſuis pontificem acceperint. qui mos inprimis notandus eſt, quoniam ex hac, ut opinor, unica huius Scholiaſtae in locum annotatione id diſcimus. illa autem γέρα νομιζόμενα idem enarrator interpretatur τὰς τιμὰς καὶ προεδρίας, id eſt, *principem in conſeſſu locum.* Sed & multa alia privilegia intelligi putat Valeſius, cuiuſmodi ſunt ἐπιγαμίαι, κτῆσις γῆς, & cetera, quae in Decretis Graecorum paſſim leguntur. Vide Annott. ad pag. 37, l. 4. Huds.

ead. l. 8. Ἐν πανηγύρεσι) Gr. ἐν ταῖς πανηγύρεσι. eleganter. Wass.

ibid. Διδόντες) Ad ea, quae inter var. lect. Hudſ. annotat e nota Stephani, adde haec eiuſdem: Doceo in iis, quae ad Scholiaſtem annotavi, alia tamen huic loco remedia quaerentem.

ead. l. 9. Οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ &c.) Vid. Heilman. ad h. l.

ead. l. 11. Ὅμοια) Miretur hic aliquis ὅμοια, & ſuſpectum habeat, tanquam male ſcriptum pro ὅμοιοι: ſed quamvis eius officio fungatur, eius tamen ſedem occupare non puto: cum & alibi tali adhibitum loco obſervarim, & hic a meo etiam exemplari agnoſcatur. Steph.

Pag. 40. *l.* 8. ἑαυτῶν) Gr. αὐτῶν, puto male. Noſter alibi ſaepe retinet ἑαυτῶν. Hippocrates ἑαυτέων. Wass. Ap. Plin. XIV, 7 eſt Ambraciotes.

ead. l. 9. Κορινθίων οὖσαν &c.) Corcyraeos in eius conditu ſocios Corinthiis addit Scymnus Chius, his verſibus:

Οἷς πλησιόχωρός ἐστιν ἡ Ἀπολλωνία
Κορινθίων Κερκυραίων τε κτίσις.

Quibus conſentit Pauſanias in Eliacorum 2. Vide Palmerii Gr. antiq. p. 150. Huds. Add. Spanhem. l. d. p. 570.

ead. l. 15. *Τούς τε φεύγοντας — αὐτούς.*) Suidas in *ἐπήρεια*. *Ἐπηρεάζω* eſt, iniuriam facio tam re, quam verbis, & fere in contumeliam inferioris. Noſter: *Καὶ παρήγγειλε παραφυλάσσειν μὴ ἄρα που τὶς ἀπὸ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἰὼν* ΕΠΗΡΕΑΖΟΙ *αὐτοῖς*. Recentiores pro calumniari, invehi, obtrectare, in foro lites faceſſere, corpus dehoneſtare. Grammatici *βιάζει*, *βλάπτει*, & *κατ' ἐπήρειαν*, reddunt *κατ' ἀπειλὴν ἐν τῷ πολέμῳ*, vel *τὴν πολέμου καταδρομὴν* proprie a voce *Ἄρης*. Una cum *ὑβρίζω*, *προσπηλακίζω*, *ὕβρις*, *λοιδορία* coniungit Demoſthenes. Audiamus Ariſtotelem Rhet. II: *Τρία ἐστὶν εἴδη ὀλιγωρίας, καταφρόνησίς τε, καὶ* ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ, *καὶ ὕβρις· ὅ, τε γὰρ καταφρονῶν ὀλιγωρεῖ· ἃ γὰρ οἴονται μηδενὸς ἄξια εἶναι, τούτων καταφρονοῦσι. Τῶν δὲ μηδενὸς ἀξίων, ὀλιγωροῦσι. καὶ ὁ* ΕΠΗΡΕΑΖΩΝ, *φαίνεται καταφρονεῖν· ἔστι γὰρ ὁ* ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ *ταῖς βουλήσεσιν, οὐχ ἵνα τι αὐτῷ, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκείνῳ*. Idem Polit. III, 16: *Οἱ ἐν πολιτικαῖς ἀρχαῖς πολλὰ πρὸς* ΕΠΗΡΕΙΑΝ *καὶ χάριν εἰώθασι πράττειν*. Alibi utitur de mulcta a parente impoſita. Pollux idem valere tradit atque *ἐργολαβεῖν*. & alio in loco: *Τῶν ἐκ Δικαστηρίου ὀνομάτων τὸ συκοφαντεῖν, ἐργολαβεῖν,* ΕΠΗΡΓΑΖΕΙΝ, *καταψεύδεσθαι, καταψευδομαρτυρεῖν. — καὶ τὸ πρᾶγμα συκοφαντία,* ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ, *ἐπήρεια, ψευδολογία*. Iterum in cap. *περὶ ψόγου Ῥήτορος. ἀπατεὼν, ἐπιβουλεύων,* ΕΠΗΡΕΑΖΩΝ, *δημεύων*. Diodorus XVII, Graeci ora, naribus mutilati dicunt ſe *περιόντας ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπονείδιστον μὲν ἕξειν τὴν ἐκ τῆς τύχης* ΕΠΗΡΕΙΑΝ. Et, in Syracuſarum direptione lib. XIX: *Παρῆν ὁρᾷν πᾶσαν τὴν πόλιν πεπληρωμένην ὕβρεως καὶ φόνων, καὶ παντοίων ἀνομημάτων, οἱ μὲν γὰρ διὰ τὰς προϋπαρχούσας ἔχθρας οὐδεμιᾶς* ΕΠΗΡΕΙΑΣ *ἀπείχοντο*. Ioſephus etiam de Civium ſuorum iniuriis in Alexandrum Antiq. XIII, 14, *μύρια εἰς ὕβριν καὶ* ΕΠΗΡΕΙΑΝ *πραξάντων*. XV, 2, quando Herodes Pontificatum dabat obſcuro cuidam, poſthabito Alexandrae filio, *οὐκ ἤνεγκεν*, inquit, *Ἀλεξάνδρα τὴν* ΕΠΗΡΕΙΑΝ. & infra, *χαλεπῶς ἔφερε τὴν ἀτιμίαν*. D. Petrus I, 3, 16: *ἵνα ἐν ᾧ* ΚΑΤΑΛΑΛΩΣΙΝ *ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ* ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΕΣ. D. Matth. V, 43, 44: *ἠκούσατε ὅτι ἐρ-*

ῥέϑη, ἀγαπήσεις τὸν &c. προσεύχεσϑε ὑπὲρ τῶν ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΩΝ ὑμᾶς καὶ διωκόντων. Illud hic obiter rogo, a quibus audiviſtis? nempe ab Euripide. Πρὸς σοῦ μὲν, ὦ παῖ, τοῖς φιλοῖς εἶναι φίλον, τἀτ' ἐχϑρὰ μισεῖν. vid. Aeſchylum 2. Diodor. 599. b. Pindarus apud Stobaeum p. 307 ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑ τι, καὶ παϑεῖν ἔοικε. WASS. Add. Salmaſ. Obſervat. ad Ius Attic. & Rom. p. 288.

Pag. 41. *l.* 8. Ἰλλυριοὺς) Quidam Mſſ. Ἰλλυρικούς. male. Et infra τὴν πόλιν; at ſequitur paulo poſt. Et Dionyſius eadem utitur formula non ſemel. Sic προσκαϑέζεσϑαι κομμωτικῇ Clem. Alex. Πόλιν agn. pag. 1283 Priſcianus. WASS.

ead. l. 9. Τῇ πόλει) Conſtructio margini adſcripta non eſt Thucydidea, quantum meminiſſe poſſum: ac ne apud alios quidem inveniri puto. Altera autem utitur & ubi praepoſitionem a verbo ſeparat, ut VI, 49 ἣν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα καϑέζηται. Ubi Scholiaſtes, ἂν κρατοῦντες τῶν Συρακουσίων, προσκαϑέζωνται τῇ πόλει. STEPH.

ead. l. 11. Χρήσεσϑαι) Prior editio mea χρήσασϑαι habet, ſicut & ceterae ea ſuperiores: quod auſus non fuerim mutare in χρήσεσϑαι, (licet id requirente ſtructura orationis) donec in veteri exemplari inveni. IDEM.

Pag. 42. *l.* 4. Κορινϑίας) Lectionem margini adſcriptam Κορινϑίοις ſequitur Valla: ſed Κορινϑίας meum etiam exemplar habet. Fortaſſe autem & cum Χίας dicebant, (quod & apud hunc ſcriptorem legimus) δραχμὰς ſubaudiebant, quod hic ad Κορινϑίας adiungi videmus. IDEM.

ead. l. 9. Παλῆς Κεφαλλ.) Παλῆς cum duplici λ effertur a Thucyd. l. 2. Vid. Var. Lect. ad II, 30. HUDS. Suſpicor, eum, qui vetuſtam ſcripturam Cod. Caſſ. mutavit, voluiſſe facere παλεῖς, quemadmodum hi ſaepe apud alios vocantur; ſed imprudentem reliquiſſe η. Schol. ibi habet Παλῆϊς, ι adſcripto ad η, quod vulgo ſub eo ſcribitur. Κεφαλήνων idem Cod. perperam pro Κεφαλλήνων. vid. Euſtath. ad Dion. perieg. v. 431, & ad Homer. Odyſſ. ά, pag. 1396.

Pag. 43. *l.* 7. Εἰ δέ τι) In praecedente editione auſus non fueram εἰ δέ τι ſcribere, quam ſcripturam nunc non dubitavi tibi exhibere, utpote in illo vetuſto libro inventam. Neque tamen alteri locum in margine ſaltem dare recuſavi. STEPH.

Pag. 44. *l.* 1. Ἀπάγωσι) Magis placet Marg. C. & alii,

qui ἀπαγάγωσι exhibent. ἀγάγωμεν, ἀγάγω & ſimilia apud Homerum. Reduplicationes amat noſter, ut ἀντεπέπλεον pro ἀντέπλεον c. 50. Sic infra. WASS.

ead. l. 8. Δὲ) Particula δὲ locum hunc depravare videtur, ut oſtendent, quae in ſcholium huc pertinens annotabo. STEPH.

ead. l. 14. Πελλίκου) Scriptura Πελλίχου ex meo exemplari petita eſt. IDEM.

Pag. 45. *l.* 5. Ἐν Ἀκατίῳ) Scripturam hanc agnoviſſe videtur Scholiaſtes, qui etiam ex eo, quod in tali navigio venirent, oſtendere voluiſſe dicit, ſe de pace cogitare: ſive, animos ad pacem inclinatos habere. Altera autem lectio ἐν Ἀκτίῳ plane, ut opinor, ab hoc loco aliena eſt, & ex alio irrepſit, qui parvo intervallo praecedit, ſc. lin. 2. Hinc autem & alia pleraque menda orta eſſe comperi, voce, quae parvo intervallo praecederet, aut eodem plane, aut eodem fere modo ſcripta, in alius locum irrepente. At vero tertia illa lectio, ἐναντία ἀπεροῦντα, aut alicuius eſt male, quod in veteri libro ſcriptum erat, legentis, aut ſtulta alicuius παραδιόρθωσις, vocem illam ἀκατίῳ non intelligentis, & interim tamen veſtigiis alterius ſcripturae inſiſtentis. Scio alioqui, talia menda ex eo etiam potuiſſe naſci, quod librarius, aliquo ſibi dictante, ſoni affinitate deciperetur. Sed hoc de iis potius locis ſuſpicandum eſt dici, in quibus mendoſa lectio magis ad emendatam ſimilitudine ſoni accedit, quam hic mendoſa illa ad alteram accedat. STEPH. Vide Etymol. auctorem in voce ἄκατος, & Schefferum de Militia navali. pag. 70. HUDS.

ead. l. 10. Οὖσαι ὀγδοήκοντα) Diodor. Sic. l. 12: οἱ μὲν οὖν Κορίνθιοι ἔχοντες ναῦς ἑβδομήκοντα &c. HUDS.

ead. l. 11. Ἀνταναγαγόμενοι) Ideo rectius ἀνταναγαγόμενοι ſcribitur, quod ſequatur καὶ παραταξάμενοι: alioqui & illud ἀνταναγόμενοι admitti poſſet. Talis autem lectionis diverſitas & alibi occurret. STEPH.

ead. l. 12. Καὶ ἐν. — παραπολὺ) Schol. Ariſtoph. Pl. 445, & Suidas in παραπολὺ, qui exp. παντελῶς, & infra πάνυ ex Ariſtophane & Dexippo exempla adducens. Οἱ abeſt Schol. Ariſtoph. WASS. Παρὰ πολὺ (vid. ἐπὶ πολὺ) VIII, 6 C. Sic etiam Iſocrates 251, & Heſychius. Cum comparativo fere disiunctim; ſed Ariſtophanes Plut. 445 aliter. Ibi tamen diviſim Schol. & παραπολὺ ex Thu-

cydide citat, & ex illo Suidas. Dexippus etiam apud Suidam παραπολὺ ἀπελείπετο τοῦ πείϑεσϑαι. At παρὰ πολὺ bis terque D. Halicarn. Semel Appianus Pun. p. XI, voce πλείους adiuncta. Idem.

ead. l. 13. Πεντεκαίδεκα) Herodotus bis πεντεκαίδεκα II, 7. Noſter V, 56: Τρίτον καὶ δέκατον ἔτος. V, 81: Τέταρτον καὶ δέκατον. & V, 83: πέμπτον καὶ δέκατον. & III, 79: Τρεῖς δὲ καὶ δέκα ναῦς. Herodot. I, 86: Δὶς ἑπτά. I, 119: ἔτη τρία καὶ δέκα. vid. & Thucydidem V, 84, VI, 93, VII, 18. δέκα δύο Polybius 61. Wass.

Pag. 46. *l.* 3. Τροπαῖον) Τρόπαιον quod Gr. habet, ſaepiſſime etiam apud alios legitur. Hoc Euſtath. ad Homer. Il. έ, p. 531, & Odyſſ. π', p. 1800. κοινὸν, τροπαῖον autem Ἀττικὸν eſſe dicit. Schol. Ariſtoph. Plut. 453, & ex eo Suid. h. v. τροπαῖον veterum Atticorum, τρόπαιον recentiorum eſſe. Itaque, ſi hos ſequimur, in Thucydide ubique ſcribendum eſt τροπαῖον. Add. Etymol. M. h. v. Leucymnen rurſus memorat in fin. huius cap. I, 47, & III, 79. De ea vid. Palmer. II Graec. Ant. 10, p. 352 & 361. cuius emendatio loci Plin. IV H. N. 12 etiam Harduino in mentem venit.

ead. l. 6. Κορινθίους δὲ δήσαντες εἶχον) Vide Stephanum in Append. ad Script. al. de Dialect. Att. pag. 165.

ead. l. 13. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν) Lectioni margini adſcriptae, nec meum vet. exemplar aſſentitur, nec video, quomodo poſſit admitti. Steph.

Pag. 47. *l.* 9. Ἐνιαυτὸν) Pronomine τοῦτον, quod habet margini adſcripta lectio, minime indiget hic locus: ſic tamen ut ferri in eo poſſit. Idem.

ead. l. 10. Ὀργῇ) Hoc loquendi genus ὀργῇ φέροντες (ne quis de illo dubitet) Scholiaſtes etiam agnoſcit. Idem.

ead. l. 11. Ἐναυπηγοῦντο &c.) Vide Diod. Sic. l. 12, p. 304 ed. Steph. Huds.

ead. l. 13. Ἀγείροντες) Alteri lectioni favet Dion. Halicarn. Wass.

Pag. 48. *l.* 7. Αὐτῶν) Alii Ἀττικόν. At I, 41: νεῶν — σπανίσαντες παρὰ Κορινθίων εἴκοσιν ἐλάβετε. Homerus varietatem hanc eandem ita captat Il. β', 258:

Εἴ κ' ἔτι σ' ἀφραίνοντα κιχήσομαι ὥς νύ περ ὧδε,
Μήκετ' ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη,
Εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν &c.

Hoc tamen loco retinuerim αὐτῶν. Confer Il. α′, 240 & 393. Wass.

ead. l. 12. Προυφειλομένης) Durius eſt illud προοφειλομένης, ſicut & alia verba huiuſmodi: ideoque potius cum craſi iis utuntur. (Verum dici poteſt, Thucydidem vocalium hiatum & dictionis aſperitatem ubique fere affectaſſe.) At vero προσοφειλομένης tam alienum eſt ab hoc loco, quam προυφειλομένης (poſitum pro προοφειλομένης) ei convenit: cum προυφείλεσθαι quidem ſignificet *prius deberi*, vel *antea deberi*: at προσοφείλεσθαι *praeterea deberi*, vel *inſuper deberi*. Steph. Quae uncinulis incluſa ſunt, non leguntur in Annotat. Stephani, & videntur eſſe Hudſoni.

Pag. 49. *l.* 3. Σαφὲς) Admitti non poteſt lectio margini adſcripta, σαφῶς: cum alioqui καταστήσουσι non habiturum ſit aliud nomen, quocum iungatur, quam μηδὲν: & dici non poſſit μηδὲν τούτων καταστήσουσι σαφῶς, pro eo, quod eſt, *nihil horum manifeſtum facient*, ſed dicendum ſit, μηδὲν τούτων καταστήσουσι σαφὲς, vel σαφὲς καταστήσουσι. Ceterum quod ſequitur, καὶ ταῦτα ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι, quidam putarunt perinde eſſe, ac ſi hoc ipſo loquendi genere utens diceret, καὶ ταῦτα ὑμῖν σαφῆ καταστήσειν: & ita Melanchthon in huius concionis interpretatione ſe intellexiſſe oſtendit. Quippe, qui verterit, *Sic igitur miſerunt nos Corcyraei ad petendam ſocietatem, ut confiderent, haec quoque ſe vobis declaraturos eſſe.* Sed potius, ut opinor, dicendum fuerat, *ſe firmam huius rei fidem vobis facturos eſſe.* Steph.

ead. l. 4. Κερκυραῖοι δὲ) Scholiaſtes δὲ pro γὰρ poni dicit. Sic rurſus infra cap. 77, 102, & 132. Stephanus hic & cap. 132 ab eo diſſentit. ad cap. 77 & 102 ſententiam illius probat. Vide Notas Stephani ad h. l. Scholiaſtae, & quae ſcribit in Append. ad Scripta al. de Dialect. Attic. pag. 188.

ead. l. 7. Ὑμᾶς) Partem Annotat. Stephani dedit Hudſon. inter var. lect. Addit Steph. Intelligit enim, (meo quidem iudicio) eos inſtitutum ipſorum tanquam inconſultum reprehenſuros, & ſe id damnoſum ſibi eſſe experturos.

ead. l. 8. Αὐτῶν) Potius αὐτῶν, quam αὑτῶν ſcribendum puto, cum praecedat ἡμέτερα. Steph.

ibid. Ξύμμαχοι) Huc ſpectat Hermogenis Scholiaſta p. 44 ed. Aldinae: σύμμαχοι perperam ſcribens. Wass. Ste-

phanus praeter ea, quae Hudſ. in var. lect. ad lin. 9 ex eo deſcripſit, haec habet: Quamvis fateor illum (dativum) non ſemper ſubaudiendum relinqui.

ead. l. 12. Περιέστηκεν) Dionyſ. Halicarnaſſeus, acris Thucydidis reprehenſor, hunc locum imitatus eſt lib. 6, p. 374. nam in Valerii ad plebem oratione ita clauditur quaedam periodus: *Καὶ περιέστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν τοῦ κοινοῦ πρόνοια, ἰδίᾳ πρὸς ἑκάτερον μέρος ἀπέχθεια φερομένη.* En! *περιέστηκε φερομένη* dicit, quod alius diceret, *περιέστηκεν εἰς τὸ φέρεσθαι*, ſicut a Thucydide dicitur, *περιέστηκε φαινομένη*, cum dicendum eſſet (uſitatam ſequendo orationis formam) *περιέστηκεν εἰς τὸ φαίνεσθαι*. Steph. in notis ad Dion. Halic. Huds. Vid. Steph. Operar. in Dion. c. XVI, & II Schediaſm. 4. Vid. & Caſaubonum ad d. l. Dionyſii pag. 26.

ead. l. 14. Ξυγκινδυνεύειν) Revocavi *ξυγκινδυνεύειν* ex edd. Vaſc. Steph. & Baſ. & Codd. Caſſ. & Gr. pro eo, quod in edd. Porti & Hudſoni erat *ξυνκινδυνεύειν*. Hoc leve eſt; ſed tamen monendum erat.

ead. l. 15. Τὴν μὲν οὖν &c.) Hunc locum mendi ſuſpectum habere nos vetant ea, quae ſcribit Scholiaſtes, videlicet *λείπειν* hic praepoſitionem *κατά*. nam hoc *λείπειν* ita intelligendum eſt, ut in Proparaſceue docui. Steph.

Pag. 50. *l.* 8. Ἀπραγμοσύνῃ) Vide Schol. Hermogenis p. 44. Wass.

ead. l. 9. Ξυντυχία) Lectionem margini adſcriptam *ξυμμαχία*, pro *ξυντυχία*, Vallae interpretatio agnoſcit: quam tamen adulterinam puto, & ab aliquo profectam, qui annotaſſet, his verbis, *ἡ ξυντυχια τῆς ἡμετέρας χρείας*, intelligi iſtud, videlicet *ξυμμαχία*. Vide & quae hoc de loco dicam apud Scholiaſtem. Steph.

ead. l. 13. Μετ' ἀειμνήστου μαρτυρίου) Scholiaſtes ita loquitur, quaſi obſervatione dignum ſit *μαρτύριον* neutro genere a Thucydide dici. Schol. Roſtg. & Caſſ. addunt, hoc apud ſolum Thucydidem inveniri. Falluntur. etiam e Xenophonte affertur in Lexicis, & eſt apud Plutarchum cum alibi, tum in Public. pag. 195 ed. Steph. Thomas Magiſter haec verba Thucydidis laudans in *μαρτύριον*, dicit elegantius eſſe *μαρτύριον*, quam *μαρτυρία*. Et tamen *μαρτυρία* multis locis in Demoſthene, Aeſchine, & aliis Atticis ſcriptoribus legitur.

Pag. 51. *l.* 1. Σπανιωτέρα) Verti *magis ſingularis*. No-

ſter VII, 68: Κινδύνων οὗτοι ΣΠΑΝΙΩΤΑΤΟΙ, οἳ ἂν ἐλάχιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες, πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυχῆσαι ὠφελοῦσι. Wass. Theophil. Corydall. § 57 Expoſit. Rhetor. in Fabric. T. XIII Bibl. Gr. male: καὶ σκέψασθε τῆς εὐπραξίας σπανιώτερα.

ead. l. 2. Ἣν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε) Huc reſpexiſſe videtur Suidas: Ἐτιμήσασθε, ἀντὶ τοῦ, ἠγοράσατε. Θουκυδίδης· ἣν ὑμεῖς πολλῶν χρημάτων ἐτιμήσασθε.

ead. l. 3. Προσγενέσθαι) Non puto futurum tempus hic locum habere poſſe: ideoque libenter προσγενέσθαι retineo. Steph.

ead. l. 4. Κινδύνου) Magis Thucydideum eſt ἄνευ κινδύνου καὶ δαπάνης, quam ἄνευ κινδύνων καὶ δαπάνης. Idem. Κινδύνων euphonia favet, illud a ſermonis proprietate commendatur. Verum praecedit genit. plur. biſque Homerus ἄνευ θεοῦ ἥδε γε βουλὴ, & ἄνευ κινδύνου Philopon. in Ariſtot. de Anima. Wass.

ead. l. 5. Ἀρετὴν) pro εὐδοξία Harpocrat. vid. Etymol. ita & Andocides. vid. Suidam. Idem.

ead. l. 7. Παντὶ) Lectio margini adſcripta nullo ferri modo poteſt: hanc vero Valla recte interpretatus eſſe videtur, *quae cuncta perpaucis ex omni memoria pariter contigerunt.* Steph.

ead. l. 13. Πολεμησείοντας) Agn. Suidas in πολεμησείειν, & expl. πολεμικῶς ἔχειν. vid. Il. ζ, 57. Euſtath. Il. Baſ. ed. 33, 7. & Marcellin. Wass.

ead. l. 15. Ἐπιχειρησιν) Hic quoque merito lectionem, quae in contextu eſt, alteri nos praetuliſſe, alii cum aliorum, tum ipſius etiam Thucydidis, loci oſtendunt. Steph.

Pag. 52. *l.* 2. Φθάσαι ἁμάρτωσιν) Per Enallagen pro φθάσαντες ἁμάρτωσιν. F. Port. Huds. Paulo ante δυεῖν pro δυοῖν edi voluit Cl. Wass.

ead. l. 6. Αὐτοῖς) omittit Clar. male. Idem.

ead. l. 11. Ἐκπέμπονται) Non minus ἐκπέμπονται, quam ἐκπέμπεται, legi poteſt: etiamſi praecedat ἀλλοτριοῦται. Nam ἐκπέμπονται (quod exſtat in meo veteri Codice) ad ἄποικοι, ut ἐκπέμπεται ad ἀποικία referetur. Fateor tamen, alium quam Thucydidem ἐκπέμπεται potius ſcripturum fuiſſe, reſpiciendo ad vicinius nomen ἀποικία, praeſertim cum iam ei verbum ſingularis numeri ἀλλοτριοῦται, non plurale ἀλλοτριοῦνται aptatum fuerit. Steph.

Pag. 54. *l.* 1. Καὶ ἐπιόντων) om. Cl. at ſine ſententiae diſpendio abeſſe nequit. Wass.

ead. l. 2. Προσλαβεῖν) Non προσλαβεῖν, ſed προλαβεῖν, Valla legit. Verum etiam pagina 57 illud, non hoc, ſcriptum eſt, & a Scholiaſte agnoſcitur. Steph.

ead. l. 3. Τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους) Haec ſcriptura, non quae margini adſcripta eſt, in vet. meo exemplari exſtat: quod ſi tamen τὰς μισθοφορίας Thucydides ſcripſiſſe putaretur, ita μισθοφορίας dixiſſe ἀντὶ τῶν μισθοφόρων videri poſſet, ut πρεσβείαν dicere ἀντὶ τῶν πρέσβεων conſuevit. Niſi forte illud durius, quam hoc iudicari debet. Idem.

ead. l. 7. Ὅτι οἱ αὐτοὶ — βλάψαι) Ulpian. in Argum. Olynth. ά Demoſthenis.

ead. l. 13. Ἐχυρώτατος) In Steph. & al. edd. ὀχυρώτατος. Non minus placet ἐχυρώτατος, praeſertim, cum pag. 64 ἐχυρωτέρα δύναμις ſcriptum ſit, & alibi quoque haec ſcriptura exſtet. Steph. Ἐχυρὸς non tantum ad loca, ſed & perſonas ſpectat. Plutarch. Solone, ἐχυρὸς ἦν πρὸς τοὺς καλούς. Apud Ioſephum p. 186 pro ὀχυρότατον omnino leg. ἐχυρότατον, cui favet Codex Samb. Noſter pag. 64. vid. Scholiaſt. pag. 462. Voce ὀχυρόω uſi Aelian. V. H. XIII, 1. Xenoph. D. Halicarn. Wass.

Pag. 55. *l.* 7. Ὁσονοὺ) Notam integram Stephani deſcripſit Hudſonus in Var. Lection. Loca, quae affert Stephanus, nihil faciunt pro lectione ὅσον οὔπω. Nam Thucydides non minus ſaepe dicit ὁσονοὺ & ὁσονοὺκ, quam ὅσον οὔπω, & ὅσον οὐδέπω. Vid. Ind. Et utrumque recte dici docet Thom. Mag. Porro ubique varie ſcribitur ὁσονοὺ, ὅσον οὐ, ὁσονοὺκ, & ὅσον οὐκ.

ead. l. 10. Πολεμοῦται) Convenientius, quam πολεμεῖσθαι, videtur huic loco eſſe πολεμοῦσθαι: quod habes & c. 57 duobus in locis. Pro eodem autem & ἐκπολεμοῦσθαι dicitur. Steph. Sed Harpocration dicit ἐκπολεμῶσαι eſſe εἰς πόλεμον καταστῆσαι: quod huic loco non convenit.

ibid. Τῆς τε γὰρ Ἰταλίας) Vide Xenophontis Ἑλληνικῶν lib. 6, pag. 585 ed. Leuncl. & Diod. Siculum lib. 12, p. 313 ed. Steph. Huds.

ead. l. 15. Προέσθαι) Ferri non poteſt illa, quam margo habet, ſcriptura. Steph.

Pag. 56. *l.* 2. Τούτων δ᾽ εἰ) Ne ea quidem, quae ibidem eſt, tolerari poſſe videtur. Idem.

ead. l. 3. Τὰ δύο) Δύο Etymologus, & Magiſter. Ita, Heſychio teſte, Dores. Neque aliter ſcribendum. Homer. Iliad. α', 16. vid. Euſtathium pag. 29 Il. β', Catalog. v. 238. WASS.

ead. l. 6. Ὑμετέραις) Legitur etiam ἡμετέραις, quae lectio non minus, quam altera, placet: ut ſit ſenſus, *noſtrarum navium adiunctione, plures habebitis, quibus cum illis dimicetis: cum alioqui noſtras adverſum vos dimicantes habituri eſſetis.* STEPH.

ead. l. 9 ſqq. Ἀναγκαῖοι — ἀμφοτέρων) Schol. in Hermogenem p. 80. WASS.

ead. l. 16 ſqq. Ἐπὶ κακουργίᾳ — ἔχειν) Haec laudat Schol. Hermogenis p. 44. IDEM.

Pag. 57. *l.* 3. Ἔχειν, οὔτε παρ.) Pro παρακαλοῦντος, quod habes in marg. e regione interpretationis Vallae, ſcribe παρακαλοῦντα: (annotavit Steph. in marg. ſuae edit. 2, Vallam videri legiſſe παρακαλοῦντος) haec enim eſt ſcriptura, quam eum ſecutum eſſe iſta eius verba oſtendunt, *aut teſtem, a quo verecundiae admonerentur.* Verum hoc quoque animadvertendum, particulam οὔτε ab illo poſt ἔχειν non agnoſci: ſed potius hunc locum perinde verti, ac ſi ſcriptum eſſet, τὸν παρακαλοῦντα αἰσχύνεσθαι. quamquam & abſque articulo fortaſſe effici idem ſenſus poteſt. Sed noſtram ſcripturam longe illi praefero: & intelligo, οὔτε παρακαλοῦντες πρὸς ξυμμαχίαν, αἰσχύνεσθαι εἰ μὴ τυγχάνοιεν, id eſt, *non erubeſcere, ſi repulſam paterentur.* STEPH.

ead. l. 7. Μάλιστα τοὺς ἄλλους) Si μάλιστα δὲ legas, participium ἐκπλέοντας poſitum erit pro ἐκπλέειν. qui participii uſus valde durus eſſet. Alteram autem lectionem retinendo, illa oratio reſolvi in hanc poterit, διὰ τὸ αὐτοὺς, οἳ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέουσι, μάλιστα τοὺς ἄλλους δέχεσθαι, ἀνάγκῃ καταίροντας. id eſt, οὓς ἀνάγκη ἐστὶν ἐκεῖσε καταίρειν. Eſt enim apud eum (ne fallaris) dativus ἀνάγκῃ, non nominativus ἀνάγκη. Alius tamen, ſtructura magis uſitata utens, dixiſſet. διὰ τὸ αὐτοὺς ἥκιστα μὲν ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέειν, μάλιστα δὲ τοὺς ἄλλους δέχεσθαι, ἅτε δὴ ἀνάγκῃ ἐκεῖσε καταίροντας. IDEM.

ead. l. 8. Τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον) Camerarius poſt annotatam varietatem ſcripturae addit: Explicator legiſſe videtur, ἄσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἑτέροις, προβέβληνται.

ead. l. 13. Ἀληπτότεροι ἦσαν) Particula ἂν cum ἦσαν nihil opus eſt. Steph.

ead. l. 15. Δεχομένοις) Hoc participio λαμβάνουσι expoſitum ab aliquo fuit illud δεχομένοις. Steph. Praeterea, λαμβάνουσι παρήχησιν hic aperte captatam tolleret. Wass. In Caſſ. interpretatio illa λαμβάνουσι ſcripta erat inter verſus ſuper δεχομένοις.

Pag. 58. *l.* 2. Δ' ὄντες) Rectius Caſſ. δὲ ὄντες, & infra c. 43 τὸ δὲ ἴσον C. Graev. ſic παρὰ δὲ ἑτέροις Hippocrates § III, 13. Thucydid. c. 86 πρὸς δὲ ἡμᾶς Caſſ. III, 13 ἢν δὲ ἐλευθεροῦντες Reg. Caſſ. Gr. III, 28 δὲ ἀναστήσας Caſſ. Gr. III, 107 τῇ δὲ ἕκτῃ Reg. Caſſ. IV, 104 οἱ δὲ ἐναντίοι plerique Mſſ. & edd. V, 1 δὲ ἐπιγιγνομένου Reg. Caſſ. V, 18 τὸ δὲ ἱερὸν Reg. V, 72 τῷ δὲ ἄλλῳ Ar. C. Reg. Caſſ. Gr. V, 103 δὲ ἐς ἅπαν Ar. C. Reg. Caſſ. Dan. Favent Stobaeus, & D. Halicarn. II, 84 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι Reg. Caſſ. Gr. I, 91 οἷόν τε εἶναι Caſſ. V, 14 ὥστε ἀδύνατα Reg. bene. V, 49 ποτὲ ἐς Ar. C. Dan. ibid. ὅτε ἐσέπεμψαν Gr. II, 11 ἕπεσθε ὅπῃ ἂν Mſſ. II, 62 οὔτε ἐγὼ Gr. recte. ſequitur ſtatim οὐδ' ἄν. II, 71 οὐδὲ ἄξια. II, 81 οὔτε ἐπέσχον Ar. C. Dan. Wass.

ead. l. 5. Κατοικίσαι) Magis placet altera lectio, quae annotata hic non fuit, ἀποικίσαι, quae cum ἄποικοι & ἀποικίαι conveniet. Alioqui certe μετοικίσαι pro ἀποικίσαι poſitum dicetur. Steph. Videtur Stephanus, cum hoc ſcribebat, alias res egiſſe, nec ſatis attente inſpexiſſe Thucydidem, qui non μετοικίσαι, ſed κατοικίσαι dicit. Neque enim poterat ignorare, non minus recte de hac re κατοικίσαι, quam ἀποικίσαι dici.

ead. l. 10. Εὐπρεπῶς) Haud ſcio, an alibi apud hunc ſcriptorem exſtet adverbium ἐκπρεπῶς, quod margini eſt adſcriptum: Valla tamen ita legit, & ἐπιστρατεύομεν. Sed noſtra lectio magis placet, repetendo ἀπὸ κοινοῦ particulam ἂν cum ἐπιστρατεύοιμεν: ut perinde ſit, ac ſi dictum foret, οὐδ' ἂν ἐπιστρατεύοιμεν εὐπροσώπως εἰ μὴ καὶ ἀδικοίμεθά τι οὐ μετρίως, ἀλλὰ διαφερόντως. Steph. Scholiaſtes ad III, 55, ἐκπρεπέστερον exponit ἔξω τοῦ πρέποντος. Hanc ſignificationem hic quoque ſecutus Valla vertit, *neque abs re bellum eis intulimus.* Quamquam autem etiam alii bonae notae Codices hanc ſcripturam exhibent, tamen puto audiendum Stephanum. Nam ſi ea eſſet ſententia, quam expreſſit Valla, omittenda fuiſſent illa μὴ καί.

Pag. 59. *l.* 5. Δεῖ τηρεῖν) Verbum τηρεῖν nec in meo veteri eſt, nec a Scholiaſte agnoſcitur: ſed nec Valla certe illud agnoſcit. Poteſt autem vel abeſſe, vel adeſſe, prout participium προὔχοντα exponemus: in cuius tamen expoſitione conſtare ſibi Scholiaſtes non videtur. STEPH.

ibid. Ἐς ἴσον) Libentius legerem ἐς τὸ ἴσον. IDEM.

ead. l. 12. Χρῆν) Gr. Cl. ἔχρην. ab editis ſtat T. Magiſter. pro ἔπρεπε, καὶ πρέπει Sophocl. Eurip. Ariſtoph. Verum tam ἔχρην, quam χρῆν, pro χρή. Ceterum in adliterationibus iſtis frequens noſter, quo nomine reprehenditur apud Dion. Halicarn. Anacreon:

Μεθύοντα γάρ με κεῖσθαι
Πολὺ κρεῖσσον ἢ θανόντα.

Noſter alibi, χρηματιεῖσθαι ἢ μαχεῖσθαι. WASS.

Pag. 60. *l.* 1. Ἀπογενόμενοι) Si ἀπο γενόμενοι ſcribere malimus, non carebit exemplo, ut opinor, iſte particulae ἀπο uſus. STEPH.

ead. l. 3. Κοινώσαντας) Non placet κοινωνήσαντας, quod aliam conſtructionem poſtulet: quam & infinitivo κοινωνεῖν ſtatim poſt dari vides: ex quo tamen ſubortam eſſe lectionem illam κοινωνήσαντας credibile eſt. IDEM.

ead. l. 4. Μόνων) Nec μόνων, nec μόνον, ſed μόνους libenter ſcripſerim: ἀμετόχους quidem certe retinens, non autem in ἀμετόχως mutans, cui non video, quomodo locus eſſe poſſit. IDEM.

Pag. 61. *l.* 7. Δι' ἀνακωχῆς) Ἀνακωχὴ vox gloſſematica & obſcura, cuius ob uſum Thucydidem reprehendit Dionyſ. Halicarn. in libello περὶ τῶν τοῦ Θουκυδίδου ἰδιωμάτων. HUDS. Locus eſt pag. 133. Sed fortaſſis hic quoque, ut alibi, quemadmodum annotarunt viri docti, κριτικώτερος, quam par erat, fuit Dionyſius. Nam quomodo aetate Thucydidis obſoletum & obſcurum potuit eſſe nomen ἀνακωχὴ, cum Herodotus, paulo ante eum, & non multo poſt, Sophocles, uſi fuerint verbo ἀνακωχεύειν? Quin & ipſe Dionyſius ſuo ſe gladio iugulat, III Antiq. 16 ſcribens ἀνακωχὰς δεχημένους ποιησάμενος. Poſſet quidem videri non adeo ſui oblitus fuiſſe, ut voce a ſe damnata uti voluerit, atque ideo hic praeferendum, quod eſt in Cod. Vatic. ἀνοχάς. Sed hoc firmius eſſet, niſi etiam alibi uſurpaſſet, quae in Thucydide reprehendit, quorum nonnulla obſervarunt Sylburgius ad l. d. περὶ τῶν τοῦ Θουκ. ἰδιωμ. & H. Steph. Annotat. in Dionyſ. Hali-

carn. c. 16. Scholiaſtae interpretationem deſcripſit Suidas in ἀνακωχή. Add. Ammon. h. v. ubi pro ἀνοχὴ μακρὰ πολέμου, e Schol. Thuc. Thom. Mag. & Suida, ſcribendum eſt μικρά.

ead. l. 8. Πώποτε) Forte ita legendum, hiatu inſuper habito. Et ſic Thom. Mag. in διακωχή. WASS.

ibid. Καὶ τὸν νόμον) Scholiaſtes καὶ κοινὸν νόμον legiſſe videri queat. STEPH.

ead. l. 12. Ἀμύνειν) Hic quoque Scholiaſten deſcripſit Suidas in ἀμύνασθαι.

ead. l. 14. Φανεῖται) Qui φανεῖτε pro φανεῖται hic legit, miror unde illud habuerit, & quomodo admitti poſſe exiſtimaverit. STEPH.

Pag. 62. *l.* 2 ſqq. Δικαιώματα — τοιάνδε) Dion. Hal. & om. ἱκανὰ, & alia reprehendit immerito. WASS. Eſt p. 134 περὶ τῶν τοῦ Θουκ. ἰδιωμ.

ead. l. 11. Ἐπικράτησιν) Duriuſculum putat IX, 142 Pollux. D. Laërtius, ψυχὴν δὲ κρᾶμα ὑπάρχειν ἐκ τούτων κατὰ μηδενὸς ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΙΝ. WASS.

ead. l. 13. Ἁπάντων) Quidam πάντων. male. Vid. ad c. 143, II, 45, & paſſim. ἅπαντα apud Platonem, Aeſchin. D. Hal. ob vehementiam. WASS. Ἀπερίοπτοι e Thucydid. laudat Poll. II, 58. Imitatus eſt hunc locum Thucydidis Dion. Halic. II, 11: Καὶ οὐδενὸς τῶν ἀνηκέστων ἀπεχόμενοι παρὰ τὸ νικᾶν. vid. Henr. Steph. ad Dionyſ. cap. 16, & in Annot. ad illum locum p. 10.

Pag. 63. *l.* 2. Ἀντιστάντα) Ut retineri poſſet ἀνθιστάντα, (quod habuit praecedens editio, ſicut & illa priores) activam eius ſignificationem in neutram, contra Graecae linguae conſuetudinem, mutare oporteret. STEPH.

ead. l. 5. Ἀμύνεσθαι) Ita legit Euſtath. Il. 546. c. & ἀμείβεσθαι reddit, κολάζειν vero Suidas in ἀμύνασθαι. WASS. Suidae interpretatio eſt e Scholiaſte ad lin. 12 pag. 61, nec ad hunc locum refertur. Potius huc pertinet, quod eſt in princ. eiuſdem articuli apud Suidam: Ἀμύνασθαι. Θουκυδίδης μὲν ἀντὶ τοῦ ἀμείβεσθαι. vid. hic Schol. qui recte cenſet, ἀμείβεσθαι, quod nonnulli Mſſ. habent, ex interpretatione eſſe. Eadem, quae in Suida v. ἀμύνασθαι, etiam in vet. Lexico Biblioth. Coisl. apud Montfaucon. p. 231 leguntur. Add. Thucyd. IV, 63, & ibi Schol.

ead. l. 10. Κελεύουσιν) Κελεύω Suidas δοτικῇ, inquit, καὶ αἰτιατικῇ. dein Scholia exſcribit non praeter ſolitum. Sci-

licet, aliquando retinet vim κέλω, hortor, ut ſaepe apud Homerum, unde Euſtath. ad Il. λ', κελεύων ὕμμ' ἅμ' ἕπεσθαι, haud, ait, eſſe vocem δεσποτικήν. Noſter alibi, etiam pro *peto*, *auctor ſum.* Sic Terent. *Iubeo Chremetem*, in familiari ſermone dicere non veritus eſt. Virgil. de petitione & optatis, *Tuus, o Regina, quid OPTES Explorare labor, mihi IUSSA capeſſere fas eſt.* vid. Epictetum ſent. XVI, & Apollon. Rhod. III, 172 & 195, & Theognidem, quem verſione donavit amicus noſter ἑλληνικώτατος Antonius Blackwall, ſcholae Derbienſis moderator, v. 468. Gr. οἱ Κερκυραῖοι, non male. WASS. In Caſſ. adſcriptum eſt Scholion παραινοῦσιν.

ead. l. 14 ſqq. Ἡ γὰρ — λῦσαι) Plutarch. Mor. 538; ubi, κἂν ἐλάττων ᾖ, καιρὸν ἔχ. WASS.

Pag. 64. *l.* 5. Περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ) De Thucydidea huius loci brachylogia vide, quae apud Scholiaſten annotavi. STEPH.

ead. l. 8. Καὶ μὴ τῇ &c.) Interpungendum eſt poſt μὴ, ne haec particula ad ὠφεληθέντας tendere videatur, cum tendat ad βλάψαι. Admonitum autem lectorem volo, non paucos hunc ſcriptorem locos huic ſimiles habere, id eſt, in quibus itidem poſt negativam particulam interpungere oporteat, ne cum viciniore voce iungatur, cum contra cum remotiori iungi debeat. IDEM.

ead. l. 14. Βουλεύσεσθε ὑμῖν &c.) Scripturam margini appoſitam, ἐν ὑμῖν αὐτοῖς, profectam eſſe a quopiam arbitror, qui ὑμῖν αὐτοῖς cum τὰ ἄριστα iungi non animadvertebat. IDEM.

ead. l. 15. Τοιαῦτα δὲ) Non dubito, quin δὴ, non δὲ, a Thucydide ſcriptum hic fuerit: praeſertim cum ſtatim eadem particula δὲ ſequatur. IDEM.

Pag. 65. *l.* 4. Ξυμμαχίαν) Ammonius in συμμαχεῖν: συμμαχίαν μὲν οὐ ποιήσασθαι, quod rotundius; ſed aliter libri. WASS. Oſtendit ibi Ammonius diſcrimen inter συμμαχεῖν & ἐπιμαχεῖν: ſed corruptum eſt, quod editur, ἐπ' αὐτοῖς ἐπίοιεν πολέμιοι, εἶθ' ἕτεροι ἐπιστρατεύοιεν. Forte, εἶθ' ἑτέροις ἐπιστρατεύοιεν αὐτοί. Suidas in συμμαχία Scholiaſten exſcripſit; ſed pro μόνον perperam habet μόνῳ.

ead. l. 8. Τῇ ἀλλήλων) Flor. τῷ ἀλλήλων, quod placet. vid. cap. 34 & 37. WASS. Nihil muto. Deeſt χώρᾳ, γῇ, vel ſimile quiddam: nam mox dicit ἐπὶ Κέρκυραν, ἢ Ἀθήνας. Dionyſ. Halic. III, 34: ἐμβαλόντες εἰς τὴν ἀλλήλων

γῆν. Thucyd. infr. c. 50: δείσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρῶσιν ἀποβαίνειν. Scriptor anonymus apud Suidam in ἐπιμαχεῖν: φιλίαν σφίσιν ἔνσπονδον εἶναι, ἐπὶ τῷ τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν.

Pag. 66. *l.* 2. Ἐν παράπλῳ κεῖσθαι.) Thucydideum plane loquendi genus, quod multi poſtea ſunt imitati, ut videre eſt apud Caſaubonum in notis ad Dionyſ. Hal. pag. 344. HUDS.

ead. l. 5. Δέκα ναῦς αὐτοῖς) Lacedaemonio Cimonis filio in contumeliam tantum decem naves Periclis ſuaſu attributas ſcribit Plutarchus in Pericle. quem vide pag. 167 ed. Francof. IDEM. vid. Diodor. XII, pag. 304. c. WASS.

ead. l. 12. Ἐς τὴν Κέρκυραν) Ἐς Κέρκυραν Gr. ſine articulo, rectius. Pro λύειν Ar. κωλύειν, forte πω λύειν. IDEM.

Pag. 67. *l.* 9. Ἐν τῇ Ἐλαιάτιδι) Aut pars agri Theſprotici Ἐλαιάτις vocabatur, (forſan, ut coniicit Palmerius, a portu Ἐλαίας, quem memorat Ptolemaeus) cuius tamen rei nullum auctorem habeo: aut Ἐλειάτιδι ſcribendum, & ſignificabit Ephyram in paluſtri loco ſitam, ut diſtinguatur a ceteris, quae eodem nomine vocabantur. F. Port. Ἐλαιούντιδι pro Ἐλαιάτιδι reſcribendum cenſeo: ita enim illa regio appellabatur, ab Elaeunte oppido, quod in confiniis Theſprotiae ſitum erat. Berkelius. Vide Palmerii Graec. antiq. p. 281 &c. & p. 292. HUDS.

ead. l. 10. Ἐφύρη) Deinde, ut Strabo VII, Κίχυρος. pro Ἐλαιάτιδι reſcribit Berkelius Ἐλαιούντιδι. V. Holſtenius. WASS. Holſtenius ad Stephan. v. Ἐλαία retinet ſcripturam vulgatam. Ea ſi recte habet, nihil probabilius eſt ſententia Palmerii, quam etiam ſequitur Cellar. II Geogr. Ant. 13; ubi vitio operarum puto ſcribi, in Graecis exemplaribus Thucydidis eſſe Ἐλεάτιδι. Nam ita legiſſe Vallam, ut qui verterit, *in paluſtribus Theſproditis ſita*, ſuſpicatur Portus. H. Stephanus in marg. ed. ſecundae remittit lectorem ad Annotata ſua; nec tamen in his quidquam de hac voce habet. Ἐφύρῃ cur caſu tertio ſcribi debeat, non video, & utique cum interpretibus Thucydidis & Palmerio cum πόλις iungendum puto. Nec aſſentior Cellario, aliam eſſe πόλιν, quam memorat Thucydides, aliam Ἐφύρην putanti, ut ex eo patet, quod χειμέριον *portum iuxta promontorium eſſe* ſcribit; *urbis autem nomen quodnam fuerit, dubitari.* Nam ſi Ἐφύρη, quod editur, & Cellarius probare videtur, relinquitur, non alius eſſe poteſt horum ver-

borum ſenſus, quam πόλιν illam in Ephyre, urbem ſcilicet in urbe, ſitam eſſe: quod intelligi non poteſt. Strabo Lib. VII, p. 327, de Ephyre ita ſcribit: ὑπέρκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυρος, ἡ πρότερον Ἐφύρα, πόλις Θεσπρωτῶν: quae a Thucydide ſumta eſſe apertum eſt, & monuit Palmerius. In Caſſ. quoque & Graev. eſt Ἐφύρῃ: in quo tamen non multum praeſidii foret, niſi ſententia alteri ſcripturae repugnaret. Nam in his ι, quod ſubſcriptum vocant Grammatici, plerumque omittitur. De Acheruſio lacu, & Acheronte fluvio, Palmerius II Graec. Ant. 5 & 8.

ead. l. 13. Θύαμις) Vid. Strabon. VII, pag. 324; Cic. Attic. VII, 11; Athenaeum III, 1; Pauſan. I, 11; & Ptolemaeum. Plinio & Athenaeo flumen eſt Theſprotiae. Hodie iuxta Thevetum Calama. Eſt & eiuſdem nominis pagus in Gedroſia. De Thuamia agri Phliaſii adi Xenophont. Hiſt. VII, p. 624. Noſter Θυάμου ὄρους meminit III, 106. WASS. De Thyami fluv. & Ceſtrine etiam Palmer. II Graec. Ant. 4 & 5. Λευκίμνη, de qua cap. ſeq. ſupra quoque cap. 30, in quibuſdam Mſſ. eſt Λευκίμμη. Vid. Caſaub. ad Strab. VII, 324.

Pag. 68. *l.* 13. Τριῶν ἡμερῶν) Ut hic dicit τριῶν ἡμερῶν σιτία pro εἰς τρεῖς ἡμέρας, ita & alibi loquitur. STEPH.

ibid. Ναυμαχίᾳ) Exempla utriuſque conſtructionis apud hunc ſcriptorem exſtare puto, eius tamen potius, quam in contextu habemus. IDEM. Ὡς abeſt Cl. & mox τῶν etiam Gr. Ar. non bene. WASS.

Pag. 69. *l.* 2. Μετεώρους) Νῆας habebant Suidae exemplaria, quomodo ſemper Herodotus, forma Ionica. Noſter ναῦς, hic & alibi, atque ita D. Halicarn. p. 242, 20, Thucyd. laudans. Ita etiam ipſe in Antiqq. V. II, 543. lin. 8 αἱ non agnoſcunt Gr. Ar. C. recte. IDEM.

ead. l. 13. Ἑκατέροις ἤρθη) Laudat Suidas in σημεῖα. IDEM. Vid. Lipſ. IV de Milit. Rom. Dial. ult. Kuſterus ad Suidam non recte annotat, locum illum e cap. 63 huius libri eſſe.

Pag. 70. *l.* 6. Τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁπλίταις) Vid. Scheffer. II de Re navali 5. Διέκπλους, de quibus mox, rurſus dicit in pugnis navalibus, II, 89, VII, 36 & 70. Et ſic ſaepe alii. Vid. Kuhn. ad Polluc. I, 153; & Scheffer. III de Milit. Nav. 6. eoque etiam pertinent, quae annotavit Freinshem. ad Flor. II, 2 in fin. Suidas

in διέκπλοι deſcripſit ſcholia ad h. l. ſed verba illa καὶ διασχίζειν τὴν τῶν ἐναντίων τάξιν, quae Kuſterus in ſcholiis non legi dicit, ſunt e Scholiaſte ad II, 89.

ead. l. 11. Ἐν ᾗ αἱ Ἀττικαὶ) Hic Thucydides περὶ τῶν Ἀθηναίων νεῶν τὸν λόγον ποιούμενος, πρὸς τοὺς αὐτῶν στρατηγοὺς μετέβη. Schol. ad Sophocl. p. 219, 225 ed. Steph. Huds. Ἐν ᾗ — Ἀθηναίων) Haec laudans Schol. Sophoclis ad Antig. 133, ἐκεῖνος, inquit, περὶ τῶν Ἀθήνηθεν νεῶν τὸν λόγον ποιούμενος, ἔτρεψε τὸν λόγον πρὸς τοὺς αὐτῶν στρατηγούς. εἴποι habet pro εἴ πῃ, hinc corrigendus, & τοῖς ἐναντίοις omittit contra Mſſ. Idem ad verſ. 266 εἴ πῃ agnoſcit, atque etiam τοῖς ἐναντίοις; ſed utroque loco παραγενόμεναι perperam exhibet. Supra l. 9 Gr. τε καὶ ῥώμῃ: ita ter hac in pagina; proinde in textum non recepi. Idem lin. 1 delet copulam. Wass.

Pag. 71. *l.* 5. Ταύτῃ) Huc ſpectat Libanius Parentatione in Iulianum Imp. p. 252. Idem. In Caſſ. eſt ſcholion ad ſupplendam ellipſin, ἐν τῇ μερίδι.

Pag. 72. *l.* 1. Ξυνέπεσον) Non video, qui admitti poſſit ξυνέπεσεν. Steph. In Reg. & Caſſ. adſcriptum erat ſcholion τὰ πράγματα.

ead. l. 4. Ἀναδούμενοι) Vid. Kuhnium ad Pollucem I, 125. Aeſchylus Perſ. 418: ὑπτιοῦτο δὲ ΣΚΑΦΗ ΝΕΩΝ &c. vid. locum. Wass. Clar. Waſſe hic deleverat diſtinctiones poſt εἷλκον & καταδύσειαν. Kuhnius ita diſtinguit: τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἷλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν, ἃς καταδύσειαν πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο &c. Ut Thucydides dicat, Corinthios non pro more traxiſſe religatas a ſuis puppibus ſcaphas hoſtium, ſed potius ad caedem hominum, demerſis navibus, ſe contuliſſe. Ita σκάφη νεῶν per periphraſin erunt ναῦς, ut apud Aeſchylum quoque exponit Scholiaſtes. Idque etiam ſuſpicabatur H. Stephanus in Theſ. prolato loco Euripidis, in quo σκάφος νεὼς pro navi dicitur: quod verum puto. Nam ſi hic σκάφη pro alveis navium accipias cum Scholiaſte, non facile dictu eſt, quomodo alvei navium ſubmerſarum a puppibus victricium religari potuerint. Scribit ille quidem ad cap. 54, & ex eo Suidas in καταδύσαντες, καταδῦναι hic non eſſe *deprimere* naves, ſed *lacerare.* Verum haec expoſitio, ut ibi annotat Stephanus, merito in dubium vocari poteſt, nec facile ullius probati ſcriptoris teſtimonio confirmari poterit. Illa autem, quae ſequuntur, ἃς καταδύ-

σειαν, per ellipſin erunt exponenda, hunc in modum, ut mihi videtur: converſi ad caedem hominum, *qui fuerant in navibus*, quas ſubmerſerant, quique, malis, antennis, tabuliſve arreptis, per mare ferebantur. Sed tota ſtructura orationis valde intricata eſt. Morem religandi puppibus naves captivas ſaepe memorant Thucydides & omnes alii. vid. Xenoph. I Graec. pag. 445. Liv. XXX, 10, 24. DUKER. Vid. Heilman. ad h. l.

ead. l. 14. Ναυάγια) Agn. Suidas in ναυάγιον. Sic noſter lib. VII, c. 23; atque ita laudat D. Halicarn. p. 150. ita loquitur Xenophon. WASS.

Pag. 73. *l.* 1. Οἶ αὐτοῖς) Particula margini adſcripta pro οἷ magis placet, cum motum ad locum ſignificet. STEPH. Debuerat dicere, cum οἷ motum ad locum ſignificet. Sed ſatis apparet, alteram lectionem ei magis placuiſſe, quod etiam Hudſ. annotarat.

ead. l. 8. Ἐπεπαιώνιστο) Habes ἐπεπαιώνιστο apud Scholiaſtem. (etſi alterum verbum frequentius occurrat) quamvis autem ὡς ἐπίπλουν apud eundem legamus, ſcripſiſſe tamen ὡς ἐς ἐπίπλουν ſuſpicor. STEPH. Etſi Graeci non παιῶνα, ſed παιᾶνα ᾄδειν dicunt, tamen promiſcue παιωνίζω & παιανίζω uſurpant. Stanl. ad Aeſchyl. Sept. cont. Theb. v. 274, cui aſſentior. Ita Aeſchyl. l. d. Ariſtoph. Equit. 1315, & Pac. 554, Lucian. Zeux. p. 583, Thucydides IV, 96, & ſaepe alibi. vid. Ind. ſed tamen apud eum omnibus locis ſcriptura variat.

ibid. Ὡς ἐπίπλουν) Suidam, qui haec corrupte citaverat in Παιᾶνας, emendat Kuſterus. confer I, 50, & Spanhem. ad Iuliani Orat. I, pag. 233. WASS. Ubi multis agit de paeane, & rurſus ad Callim. hymn. Apoll. v. 98. Add. Luiſin. II Parerg. 12; Lipſ. IV de Milit. Rom. 11; & Camerar. ad Xenoph. Cyrip. pag. 356.

ead. l. 9. Πρύμναν ἐκρούοντο) De hac phraſi vide Schefferum de Militia Navali, l. 3, c. 4, & Gronovii Obſervat. l. 4, c. 26. HUDS. Poll. I, 125. Suidas in πρύμναν. Salmaſ. Epiſt. CXIII & ſeq.

Pag. 74. *l.* 12. Λεωγόρου) Sic Andocides Orat. I, pag. 246, non Λεογόρου. WASS. Λεωγόρας etiam Ariſtophan. Nubib. v. 109, & ibi apud Schol. Plato Comicus, Athenaeus IX, 9, & Plutarch. Vit. X Rhetor. Item alius apud Lucian. Phalar. 2, p. 737. Eſt hic Andocides rhetor, cuius ſuperſunt Orationes quaedam. Plut. l. d. De Leogo-

ra Scholiaſtes Ariſtophanis ad Nub. & ex eo Suidas in φασιανοί.

Pag. 75. *l.* 3. Ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβ.) Fuit igitur (ut exiſtimabat Palmerius, reclamante licet Scholiaſte) & Sybota portus in Theſprotiae continente deſertus, & alius in inſula, quae etiam Σύβοτα vocabatur. Vide Gr. antiq. pag. 276. Huds. Non una, ſed plures erant hoc nomine inſulae, ut conſtat e cap. 47; ubi Schol. tres fuiſſe dicit. Unde autem Hudſonus intelligere potuerit, Scholiaſten negare Sybota portum deſertum in continenti fuiſſe, quod neque Palmerius, neque Holſtenius ad Stephan. v. Σύβοτα obſervarunt, non ſcio. Nam & hic, & ſupra cap. 50, & III, 76 diſertis verbis eum memorat.

ead. l. 5. Ἀπὸ τῆς γῆς) Cl. ἀπὸ γῆς. Mallem ναῦς etiam omiſiſſet, ut Act. XXVII, 13, & noſter non uno in loco. Wass. Τὰς ναῦς ἄραντες mihi non magis ſuſpectum eſt, quam ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς: nam hoc quoque infrequentius eſt, quam ἄραντες ſolum. Schol. ad II, 23, cum dicitur ἄραντες, ſupplet τὰς ναῦς; alii τὰς ἀγκύρας. Thucydides alibi dicit ἄραντες ταῖς ναυσὶ, ſupr. c. 29, & IV, 129. Ἀπὸ γῆς non minus recte dici arbitror, quam ἐν γῇ, & ἐκ γῆς, de quibus Salmaſ. Ep. III.

ead. l. 8. Ἀκραιφνεῖς) Vox gloſſematica & obſcura, ut vult Dionyſ. Halicarnaſ. p. 133, qui tamen eadem utitur p. 185. dicit enim, εἰλικρινὴς ἁρμονία καὶ ἀκραιφνὴς χαρακτὴρ κατὰ πᾶν. Huds.

ead. l. 10. Καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν τῶν νεῶν) Kuhn. ad Aelian. II Var. Hiſt. 13 putat, Atticam phraſin eſſe, pro ἐπισκευῆς οὐκ οὔσης. ſed ὁρῶντες poteſt repeti ἀπὸ κοινοῦ.

ead. l. 11. Τοῦ δὲ οἴκαδε) Nihil deeſſe puto huic loco, ſed praepoſitionem περὶ cum verbo διεσκόπουν ſubaudiendam relinqui. Fortaſſe autem & cum dicitur ὧν ἐνθυμηθέντες, aliquis illam ſubaudiri exiſtimet. Ceterum ὅποι potius, quam ὅπη, ſcribendum eſt. Steph. Ὅποι & ὅπη paſſim confunduntur, & idem fere denotant. Mox οἱ abeſt Gr. bene. de inimicis inimicorum erat illa ſollicitudo. Paulo poſt προσπέμψαι mendoſe quidam libri. Wass. Supra cap. 29 προπέμψαντες κήρυκα πρότερον. Homer. Il. α', 442: πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων. Ubi eſt pro ſimplici mittere. In ſuperiore loco Thucydidis pro prius mittere: quam ſignificationem cum non omnino requirat hic locus, non plane damnandum videtur προσπέμψαι. Nam,

& alibi *προσπέμπειν κήρυκα* dixit Thucydides. vid. Steph. Theſ. Ariſtoph. Equit. 471, *προσπέμπων φίλους.*

ead. l. 14. Ἀποπλεῖν) Adverbium *οἴκαδε* margini adiectum, ex hoc, qui parvo intervallo praecedit, loco, *τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ*, ſumtum eſſe crediderim. STEPH.

Pag. 76. *l.* 2. Ἄνευ κηρυκίου) Κηρυκείου, quod eſt in Reg. hic etiam legit Suidas, & ſimul Scholiaſten deſcripſit. *Κηρύκειον* etiam ſaepe apud alios legas. In Pollucis exemplaribus VIII, 138 varia eſt ſcriptura.

ead. l. 9. Πρώτους λαβόντες) Eund. ſenſum utraque lectio efficit. STEPH. De hoc genere loquendi *ἡμᾶς τούσδε* vide, quae idem annotat in Append. ad Scripta de Dial. pag. 173.

Pag. 77. *l.* 12. Καὶ νεκροὺς) Scholiaſtes & *τοὺς νεκροὺς* & *ἐξενεχθέντων*, tanquam diverſam lectionem affert: ex qua prius quidem illud (id eſt, additum articulum) libenter ſumo: at hoc poſterius, genitivum videlicet, loco accuſativi, plane reiicio. Fateor tamen, quod ad prius illud attinet, paulo poſt eodem, quo hic, modo poſt *τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια* legi, *καὶ νεκρούς*, ſine articulo: ſed quidni & hic deeſſe illum dicamus? STEPH.

ead. l. 14. Καταδύσαντες) Agn. Suidas h. v. & Schol. exſcribit. WASS.

Pag. 78. *l.* 6. Ἐπειδὴ ἦλθον) Nominativus Ἀθηναῖοι, quem habet lectio margini adſcripta, non dubito, quin ſumtus ſit ex his paulo ante praecedentibus, *καὶ ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον.* Undecunque autem ſumtus ſit, ad alium nominativum, videlicet Κερκυραῖοι, hoc verbum *ἦλθον* referendum conſtat. STEPH. De Anactorio Palmer. III Graec. antiq. 3.

Pag. 79. *l.* 3. Ὄντες) Iugulat Gr. ſed ſine cauſa ſontica; ſic enim auctor ſaepe, & ſententia ſuavius exit. WASS.

ead. l. 10. Τιμωρήσωνται) In vet. eſt quidem *τιμωρήσονται*, non *τιμωρήσωνται*, ſed in ſimili loquendi genere illam non hanc ſcripturam habet, c. 57, *ὅπως μὴ ἀποστήσωνται.* Et in hoc ipſo cap. ſcriptum eſt in eo quoque, *ἔπρασσεν ὅπως πόλεμος γένηται*, non *ὅπως γενήσεται.* Scio tamen eſſe viciſſim quoſdam locos, qui faciant pro illa ſcriptura *τιμωρήσονται*, in futuro indicativi: nam (ut non longe abeam) c. 65 legitur, *ἔπρασσεν ὅπῃ ὠφέλειά τις γενήσεται*, non *γένηται.* STEPH.

ead. l. 12. Ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ) Vid. Steph. de Urb. in Παλ-

λήνη & Ποτίδαια, & quae ibi annotantur. Add. Thucydides IV, 120.

ead. l. 15. Ἐπιδημιουργοὺς) Apud Dorienſes, inquit Heſychius, qui publica negotia reſque civitatis adminiſtrant *Demiurgi* vocantur, qui ſimiles ſunt iis, qui ab Athenienſibus *Demarchi* vocantur, id eſt, *Tribuni.* Peloponneſii autem Dorici ſunt generis: quo factum eſt, ut Achaeorum magiſtratus *Demiurgos* Dorice Livius diceret, l. 38, c. 30. Eoſdem ἐπιδημιουργοὺς appellat Thucyd. Vide Turnebi Adverſar. l. 14, c. 11. HUDS. Suidas in δημιουργός: Καὶ μηκέτι δέχεσθαι τοὺς κατ' ἔτος ἐκπεμπομένους Κορινθίων Ἐπιδημιουργοὺς κελεύοντες, neſcio an huc ſpectans. WASS. Idem, quod Heſychius, de Dorienſibus ſcribit Euſtath. ad Od. ρ', 1825; & de Argivis ac Theſſalis Etym. M. De more magiſtratuum a Metropolibus in colonias mittendorum Spanhem. Diſſertat. IX, pag. 581 de Uſu & Praeſtant. Numiſm.

Pag. 80. *l.* 6. Ταῦτα) Sive ταῦτα, ſive τοιαῦτα legas, perinde eſt: ſed πρὸς τοὺς in περὶ τοὺς mutare haud poſſis. STEPH.

ead. l. 8. Φανερῶς διάφοροι ἦσαν) Recte Cl. φανερῶς ἤδη δ. η. WASS. Confirmant etiam alii Mſſ. Et ſic Thucydides alibi. vid. Indic.

ead. l. 9. Ὁ Ἀλεξάνδρου) Qui Macedonum imperium conſtituit, fuit alter Alexander: de quo vide Herodot. l. 8, c. 136 &c. HUDS. Herodotus non memorat ibi Alexandrum, qui imperium Macedoniae conſtituerit; nec Alexander ille apud Herodotum l. d. alius eſt ab eo, de quo hic agit Thucydides. Vid. de eo & Perdicca Spanhem. d. lib. Diſſ. VII, p. 372 ſeqq. Ad Alexandrum hunc in Caſſ. referuntur, quae Schol. infr. hoc cap. annotat ad Ἀρχεστράτου Λυκομήδους. Recte. vid. Herodot. IX, 43, 44.

ead. l. 14. Πελοποννησίους) Indigna eſt lectio Ἀθηναίους, quae marginem occupet. Nam αὐτοῖς de illis ipſis intelligitur. STEPH.

Pag. 82. *l.* 4. Τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμ.) Ad ea, quae annotat Schol. add. Meurſ. Miſcell. Laconicor. II, 4, & III, 7. Sed non Lacedaemoniorum ſolum, verum etiam aliorum magiſtratus τέλη dicuntur. Xenoph. VI Hiſtor. Graec. 5 princ. τὰ μέγιστα τέλη ἐν ἑκάστῃ πόλει. Eſt enim nomen generale. Schol. parv. Hom. ad Il. κ', 56: τέλος ſignificat καὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰ ἀξιώματα, ὡς ἐνε-

στιν εὑρεῖν παρά τε Θουκυδίδῃ καὶ Ξενοφῶντι. Et Euſtath. ibid. p. 789. Ulpian. ad Demoſth. Leptin. p. 282 ed. Pariſ. τέλος καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων τιμὴν ὀνομάζουσιν, ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης λέγει, Λακεδαιμονίων τὰ τέλη, τοὺς ἄρχοντας ὀνομάζων αὐτῶν. Ita οἱ ἐν τέλει pro his, qui in magiſtratu ſunt. vid. Leopard. I Emend. 5. Aeſchyl. Sept. contr. Theb. 1032 etiam in ſingulari dicit: Τοιαῦτ' ἔδοξε τῷδε Καδμείων τέλει. Ubi Scholiaſt. β' recte interpretatur ἐξουσίᾳ: nam v. 1014 eoſdem vocat δήμου προβούλους, & v. 1033 Καδμείων προστάτας. Scholiaſt. ά perperam, τῷ τάγματι πάντων τῶν Θηβαίων καὶ πλήθει.

ead. l. 5. Ὑπέσχοντο) Cl. rectius ὑπέσχετο. WASS.

ead. l. 12. Ἐκλείπουσι) Ἐκλιποῦσι quidam Mſſ. mendoſe. Deinde pag. 83 lin. 3 voces τῶν Ἀθηναίων perperam omittit Gr. IDEM.

ead. l. 13. Βολβὴν) Etiam in Scylace p. 63 ed. Gron. Βολβὴ, ὀξυτόνως. At Thucyd. IV, 103, Aeſchyl. Perſ. v. 494, Ariſtot. Hiſt. Anim. II, 17, & Steph. in Βολβαὶ, Βόλβη, ut hic quidam libri. Qui in Cod. Reg. emendavit Βοιβὴν, fortaſſis ante oculos habuit ea, quae leguntur ap. Steph. in Βοίβη. Sed Stephanum in vitioſos Codices incidiſſe, non ſine ratione ſuſpicatur Voſſius ad Scylacem.

Pag. 83. *l.* 4. Τὰ ἐπὶ Θράκης) Saepe legas apud Thucydidem τὰ ἐπὶ Θράκης, non adiecto illo ſubſtantivo: quod alioqui & ab Ariſtophane additur. STEPH. Χωρία ſine dubio ex interpretatione eſt. In Caſſ. adſcriptum erat ſcholion, μέρη δηλονότι. Τὰ ἐπὶ Θράκης cap. 68.

ead. l. 8. Ἐφ' ὅπερ) Putet aliquis ſcribendum eſſe ἐφ' ἥνπερ, non ἐφ' ὅπερ, cum illud, non hoc, apte ad Μακεδονίαν poſſit referri: ſed a multis (ſpeciatim a Suida in voce Θουκυδίδης) proponitur hic locus ita ſcriptus, ἐφ' ὅπερ, cum exemplum afferre volunt ἀνακολουθίας, quae eſt in generis diverſi uſu. Ego tamen crediderim, ἐφ' ὅπερ non dictum eſſe pro ἐφ' ἥνπερ, ſed potius, τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν non aliter eſſe accipiendum, quam ſi dictum eſſet, τρέπονται ἐπὶ τὸ ἐν Μακεδονίᾳ ἔργον, aut certe aliquod huiuſmodi nomen, neutrius & ipſum generis, illis verbis, ἐπὶ τὸ ἐν Μακεδονίᾳ, ſubiunctum eſſet. STEPH.

ead. l. 10. Δέρδου) Δέρδα ſecundo caſu in Caſſ. ut Πυθαγόρα, Ἀρχύτα & alia, quae etiam communiter per ου & α efferuntur.

Pag. 84. *l.* 6. Ἡμέρᾳ) Non recte abeſt a Gr. Antiqui fere addunt, noſter inprimis. WASS.

ibid. Ὕστερον ἐπὶ Θρᾴκης, ἥ) Malim cum Valla ἢ, quam ἥ, eodem alioqui ſenſu. Iungetur autem ἢ cum ὕστερον. Vide, quae annotavi apud Scholiaſtem. STEPH.

ead. l. 12. Καλλίαν τὸν Καλλ.) Vide Gronovii Obſerv. l. 4, c. 7, p. 107. HUDS.

ibid. Αὐτῶν) Quin genuina ſcriptura ſit ea, quam in margine habes, dubitare te vetabunt multi, quibus hoc loquendi genus adhibetur, loci: quod plane idem eſt cum Gallico, quo dicitur, *lui cinquieme*, id eſt, *ipſe cum aliis quatuor.* STEPH. Qui Thucydidem ex profeſſo illuſtrare aggreſſi ſunt, tuto εἰς τὸ κείμενον recipere potuiſſent αὐτόν.

ead. l. 14. Θέρμην) Ita libri: Θέρμα Siciliae, Θέρμος Aetoliae oppidum. vid. ad Steph. Berkelius & Holſtenius. At Polyb. p. 57 Θέρμην vocat illud in Sicilia πολίχνιον. Θέρμη ἡ Θεσσαλονίκη, καὶ Ἠμαθία. Schedae Mſ. Angeli Apротii. Urbs Theſſalonica a Caſſandro aedificata, nomen habet uxoris, quae Philippi Amyntae filia erat. WASS.

Pag. 85. *l.* 4. Ἐκ τῆς Μακεδ.) Ex hoc loco deprehenditur, Macedoniam olim anguſtis limitibus coarctatam fuiſſe, quando Berrhoea cenſebatur fuiſſe extra eius limites. Fuit autem Berrhoea proprie Bottiaeorum civitas. Palmerius. HUDS.

ead. l. 5. Βέῤῥοιαν) Tria omnino huiuſce nominis oppida memorantur. prima in Emathia Maced. Irenopolis ab Irene dicta, de qua alicubi Anna Comnena. Secunda Syriae, inter Hierapolim & Antiochiam, conditorem agnoſcit Seleucum circa annum mundi 3713, ante Chriſtum 291. Hanc Appianus, Ioſephi Codices, uno Henriciano excepto, Galenus de Aliment. Facult. II, 30, Nicephorus Call. Cinnamus, Nicetas Choniates cum duplici ρ ſcribunt; Annae Comnenae exemplaria variant. Numi Traiani & Antonini Pii aliorumque Βέροια ſervant. *Beroam* & Βερὸν Itinerar. & Notitia Epiſcopat. Veriam Sophianus & Ruffinus Mſ. penes me, in Ioſephi Antiq. XII, p. 547 vocant. Tertia civitas Scylacis tempore maxima, & unde ceteris nomen profluxit; ad radices montis Bermii ponit Strabo. Inter eam & Theſſalonicam medius fluit Aſtraeus, inquit Hiſt. Anim. XV, 1 Aelianus. Verum ibi opinor legendum *Axius*, quem Anna, eadem fere repetens, Nicephorus aliique *Bardarium* dixere. A Pherone, ut vide-

tur, conditore Βέροια audit, φ enim in β apud hanc gentem haud raro migrat, uti docent Grammatici veteres, & in Quaeſt. Gr. Plutarchus. Exemplaria Thucydidis ρ geminant: D. Lucas Act. XVIII, 10. Stephani Abbreviator, Nonnus Dionyſ. Lucianus in Aſino, Antipater Sidonius Anthol. III, p. 600, Etymologus, Pliniani Codices, & Strabo cum numis vet. faciunt. Apud Lucam viſitur Βέῤῥοια, ſed in Mſſ. tantum recentioribus, quibuſcum conſentiunt Ptolemaeus, Scylax, Philoſtorgius IX, 8, & inclinantis imperii ſcriptores Latini. Dicitur etiam Βεῤῥὴ: cuius ſcripturae veſtigia etiamnum ſervant Itin. & Notitiae Epiſc. Gentilia Βεροιεὺς apud Polybium & Steph. &, quomodo numi veteres, Simmias Antholog. IV, 22, 24. Motraii numus ΒΕΡΟΙΑΙΩΝ, & Procopius, Βεροαῖος. In Thucydide tamen, niſi aliquo Codice praeeunte, nihil immutandum cenſemus. WASS.

ead. l. 6. Τοῦ χωρίου) Sic Thom. Mag. in πειρῶ, & Moeris v. πειράσαντες.

ead. l. 12. Γίγωνον) Γεργωνίδα appellat Artemidorus Epheſius: χωρίον Schol. Auctor Etymol. Γίγωνις Ἄκρα μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Πελλήνης, inde Γιγὼν ὁ Διόνυσος, inquit. pro navium tutela apud Phoenices Heſychius v. accipit. Aethiopum regem fuiſſe ait Steph. Gigonem. Indigitamenta Orphei in Baccho hunc titulum minime agnoſcunt. Ibi pro Πρωτογόν' ἤριχε παιὲ, ubi merito haeret Scaliger, fortaſſe legendum Εὑρεσιπαιέ: ſupra dixerat πολυόργιον, εὕρηκε Παιάν. vel potius, εὕρετο. Meminit Γιγωνίας πέτρας, ſed iuxta oceanum, Apollodor. III, 3. vid. Herodot. VII, 123. WASS.

ead. l. 15. Πρὸς Ὀλύνθῳ) Non πρὸς Ὀλύνθῳ, ſed πρὸ Ὀλύνθου legit Valla, ut e regione interpretationis illius annotavi. STEPH.

ead. l. 16. Στρατηγὸν) Lectionis margini adſcriptae potius, quam alterius exempla occurrunt: ſed tamen ne hanc quidem a Thucydidis ſtilo alienam dixerim. IDEM.

Pag. 87. *l.* 13. Ὡς εἰς) Verba haec ὡς εἰς ἐλάχιστον χωρίον ad praecedentia, non ad ſequentia pertinent: ideoque ita interpungendus eſt hic locus, ἔδοξε γοῦν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ὡς εἰς ἐλάχιστον χωρίον, δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτ. Admonet vero & Scholiaſtes, ὡς ἐλάχιστον ſequentibus annecti oportere: ſed debuit etiam admonere, particulam ὡς vel ὅτι, ſuperlativo iunctam, in-

terdum apud hunc ſcriptorem ab illo ita divelli. STEPH.

Pag. 88. *l.* 2. Σώσας) Ita Mſſ. ſed Marg. διασώσας, quomodo Iſocrates, Demoſthenes, Xenoph. Plato. Noſter διασώζομαι bis terque. Dionyſ. Halicarn. qui noſtrum fere ſequitur, pag. 418: διασῶσαι τὸ σῶμα. & quidem ipſe Thucyd. II, 62. hoc ergo reponendum. WASS. Sed Thucydidem alibi quoque verbo ſimplici in re ſimili uti, docet Index. Nec pauca illius apud alios ſunt exempla. Neque tamen diffiteor, non tam probabile eſſe, ſcribas διὰ de ſuo addidiſſe, quam de compoſito detraxiſſe. De voce χηλὴ vid. quae ad VII, 53 inter Var. Lect. annotat Hudſ. Add. Kuhn. ad Poll. I, 99. Suidas in χηλαὶ deſcripſit Scholiaſten.

ead. l. 5. Καὶ τὰ σημεῖα) Vide Lipſium de Militia Rom. l. 4. HUDS. Suidas in σημεῖα ἀρθῆναι neſcio an huc referri debeat. Confer Platonem 462. WASS. Vid. ſupra ad cap. 49.

ead. l. 12. Καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν) Vid. Turneb. V Adverſ. 7; Herald. I Adverſ. 9; &, qui Heraldo quaedam debet, Kirchmann. de Funerib. Append. cap. IV. Add. quae annotantur ad Aelian. XII Var. Hiſt. 27. Liv. XXXI, 38: *Caduceatore ad Conſulem miſſo, qui inducias ad ſepeliendos equites peteret.* Et XXXIII, 11. Idem XXIII, 46 tacitas inducias eius rei cauſa memorat: *Poſterum diem induciis tacitis, ſepeliendo utrinque caeſos in acie, conſumſerunt.*

Pag. 89. *l.* 4. Ἀποτειχίσαντες) Harpocrat. in ἀποτειχίσαι, & ex eo Suidas: qui etiam ἀποτείχισιν exponit τὴν τῶν τειχῶν ἀφαίρεσιν. ſed alia eſt ſignificatio huius vocis cap. 65.

ead. l. 12. Ἀφύτιος) Agn. Stephan. Strabonis Ep. 330, Scylax 26, Herodot. VII, 123. oppugnaſſe Lyſandrum, ait Pauſanias III, pag. 253. Rem narrat Plutarchus Lyſand. 444, ubi legendum Ἀφυταίων. vid. Ariſtot. Pol. 173, 8. An huc pertineat ἡ Ἀφυταῖος ἄμπελος apud Theophraſt. Cauſ. Pl. III, 20, neſcio. WASS.

Pag. 90. *l.* 14. Ἐπολέμει) Valla interpretari voluit, quod in margine habes verbum ξυνεπολέμει: vertit enim, *illis ſociis cum alia proelia fecit, tum permultos Sermylior.* STEPH. Mſſ. quidam ξυνεπολέμει, qua voce utitur in Ep. Plato. Bellum una cum ſociis, quorum dux erat, cap. 62 adminiſtravit. Hac forma apud noſtrum ξυμπροθυμεῖν, ξυμ-

πέμπειν, ξυμπράσσειν, ξυμπολιτεύειν. Nihil tamen immuto, quia ſingulariter effertur. poteſt etiam habere vim ſimplicis. WASS.

ibid. Σερμυλίων) Quod in Reg. & Caſſ. eſt Ἑρμυλίων, id eo pertinere puto, quod Caſaub. ad Strab. l. p. 50 annotat, multorum nominum initiis modo Σ, modo adſpirationem praeponi. Add. Holſten. ad Steph. v. Ἡράκλεια, & Reland. I Diſſert. 4 § 5. Schol. Reg. hic, Ἑρμυλίων ἢ Σερμυλίων, Ἑρμυλὶς ἢ Σερμυλίς. Urbem Stephanus vocat Σερμυλίαν. ubi vid. Holſten.

Pag. 91. *l.* 4. Βοττικὴν) Regio eſt inter Axii & Ludiae oſtia. vid. Herodotum VII, 123, 127, qui Βοττιαιίδα; Livium XXVI, 25. Plin. IV, 11 trans Strymonem perperam locat. Mſſ. & auctores univerſi τ geminant, ut a Botyaeo vel Botyeio Phrygiae diſtinguatur. vid. & Dionyſ. Halicarn. p. 196. Immani errore Diodorus XII, p. 311, εἰς Πακτωλὸν τῆς Βοττικῆς exhibet: ubi meo periculo legas Σπαρτωλὸν, ut ipſe alicubi Thucydides, & Suidas. De gentis origine Ariſtot. apud Plutarchum in Theſeo p. 7, & Quaeſt. Rom. p. 298, ubi μηθὲν ex Mſ. P. legendum. In hac regione civitas Caſtoria. auctor Cantacuzenus 275. illam denique & totam provinciam a Barbaris exciſam narrat p. 303. Adi Suidam v. Νίκαια. WASS.

ead. l. 7. Ἐς ἀλλήλους) Non male Marg. πρὸς ἀλλήλους, ſi libri accederent. Αἰτία, quod paulo poſt repetitur in Gr. ex praecedentibus ſatis intelligitur, ut alibi paſſim. IDEM.

Pag. 92. *l.* 12. Ἄλλοι) Non dubium eſt, quin ἄλλοι τε, non ἄλλα τε, ſcribendum ſit, cum ſequatur οἱ Μεγαρεῖς, quod cum ἄλλοι τε, non cum ἄλλα τε cohaeret: ut ſi Latine dicas, *cum alii, tum vero Megarenſes.* STEPH.

ead. l. 13. Μεγαρεῖς) Semel de diverſa ſcriptura horum nominum, quale hic unum habes, te monebo, eam in meo veteri exemplari eſſe potius per η, ut hic in Marg. habes Μεγαρῆς, cum in textu (ut vulgo vocant) ſit Μεγαρεῖς. Sic Πλαταιεῖς & Πλαταιῆς (ut alia pleraque huiuſmodi omittam) legitur. Sed hoc ἀττικώτερον: ſicut & ἱππῆς, quod apud Ariſtophanem quoque invenies. IDEM. Etiam Hudſonus verbo monet, ſcripturam huiuſmodi nominum in Codicibus vetuſtis, tam per εις, quam ης eſſe. Inane eſt diſcrimen, quod inter propria & appellativa e Choeroboſco affertur in Etymol. M. v. ἱππῆς. Ὡς ἕκαστοι ſaepe di-

cit Thucyd. Vid. Indic. In qua formula *περισσῶς* poni *τὸ ὡς* annotatum eſt in Reg. & Caſſ. ad cap. 15. vid. Gronov. ad Lucian. I var. Hiſt. p. 648, *τὸ μέσον δὲ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἕκαστοι.* Ubi imitatus eſt Thucydidem I, 48.

Pag. 93. *l.* 1. Εἴργεσθαι) De hoc Periclis decreto vid. Ariſtoph. B. 1337; A. 531; & Tzetzen Chil. XI, 955. verſum 961 ex Mſ. ita ſuppleas, *τὴν 'Ασπασίας οὖσαν γὰρ Μεγαρικὴν ἑταίραν*, & legendum *συνευνέτιν.* Wass.

ead. l. 6. Ὑμᾶς) Haec repetitio ferri poteſt, nec exemplo caret. Mox quidam Codd. *πλέονι* poëtice. Idem.

Pag. 94. *l.* 9. Εἴποτε ἄρα) Non indignum hoc cenſuit Scholiaſtes, de quo admoneret, in uno exemplari illud *ἄρα* non legi: ſed cum taceat, utram lectionem praeferat, ego non itidem tacebo, verum *εἴποτε ἄρα* magis mihi placere dicam, quod aliis in locis ita loqui hunc ſcriptorem obſervarim. Ex iis autem unum habet III, 10 *εἴποτε ἄρα ἐδυνήθησαν.* Ceterum de participio *ὑπολαβόντες*, quod ſtatim ſequitur, id eſt, de eius ſignificatione, a Budaeo diſſentio. Nihilo enim magis hic *ὑπολαβεῖν* habere *τοῦ προλαβεῖν* ſignificationem puto, quam in quibuſdam aliis huius ſcriptoris locis, quos cum hoc contuli. Steph. Vide eius Append. ad Script. al. de Dial. Att. p. 185. Huds. Budaeus in Commentar. p. 193 ſequitur Th. Mag. in *ὑπάγω*, ubi h. l. afferens itidem *τε* omittit, ut Gr. In Caſſ. eſt interpretatio *δεξάμενοι.* Eodem modo *ὑπολαβόντες* exponit Scholiaſtes vulgatus VIII, 105, & I, 121. *ὑπολαβεῖν, δέξασθαι.* Stephan. putat, praepoſitione *ὑπὸ* hic indicari, Athenienſes Corcyram clam & per inſidias partibus ſuis adiunxiſſe, non aperto Marte occupaſſe: nam & eandem vim habere in hoc verbo VI, 58 *τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν.* Habet omnino ſignificationem occultae & clandeſtinae molitionis. I, 143: *Εἴ τε μισθῷ μείζονι πειρῶντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν*, id eſt, ut Scholiaſtes, *ὑποκλέπτειν.*

ead. l. 12. Ἐπιχρῆσθαι) Ἀποχρῆσθαι eſt ex interpretatione. Wass. Stephanus in Theſ. ſcribit, in vulg. Lexicis citari *ἀποχρῆσθαι τὰ ἐπὶ Θρᾴκης*, pro *obtinere Thraciam:* ſed ſine nomine auctoris, cuius ſi non auctoritas, at certe fides exemplarium deſiderari poſſit. Apparet, auctores Lexicorum ante oculos habuiſſe haec verba Thucydidis: ſed iidem perperam omiſerunt praepoſitionem *πρὸς*, qua addita plane alia eſt ſyntaxis. Utrum autem legendum ſit *ἐπι-*

χρῆσθαι, an ἀποχρῆσθαι, non definio. Hoc plurium Mſſ. & edd. auctoritate nititur, quam ἐπιχρῆσθαι, & videtur illi hic accommodari poſſe ea ſignificatio, quam in Plutarchi & Luciani locis apud Stephanum habet. Scholiaſtes Caſſ. non habet ſcholion illud, quod eſt in edito. Suidas dicit, ἐπιχρῆσθαι apud Thucydidem eſſe τὸ πολλάκις κεχρῆσθαι.

ead. l. 14. Τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι — κρατῦναι) Inter exempla σφοδρότητος in oratione refert Ariſtid. Rhetor, in lib. de Dict. civ. cap. 5; item quod mox ſequitur, ἡσυχάζετε γὰρ μόνοι Ἑλλήνων. pro quo habet ἡσ. δὲ μόνοι τῶν Ἑλλ. Pro κρατῆσαι τὴν πόλιν ibi recte emendatum eſt κρατῦναι.

Pag. 95. *l.* 3. Οὐ γὰρ ὁ δουλ. — δρᾷ) Stobaeus pag. 311, & Hermogenes Aldi, qui minus recte ὁ μὲν δουλ. Wass. Δεδουλωμένος e Thucydide laudat Pollux III, 75.

ead. l. 5. Ἀξιῶσιν — φέρεται) Cit. T. Mag. in ἀξιῶ. Si μόλις cum Mſſ. intellige βραδέως. Si μόγις, μετὰ βίας, quomodo utrumque Atticis in uſu eſſe ait Th. Magiſter. At certe apud Homerum confunduntur. denique μόγος & μόλος idem ſonant. Wass.

ead. l. 10. Μέλλοντες) Μέλλοντας ex emend. Gr. at recte Mſſ. & Scholiaſt. Mox lin. 14 μὲν γὰρ Cl. quod idem ſignificat. Idem.

ibid. Καὶ ἐπιστάμεθα οἵᾳ ὁδῷ) Ulpian. in Prolegom. ad Demoſth. Olynthiacas obſervat imitationem Demoſtheneam huius loci; ſed e memoria laudat, καὶ ἴσμεν οἵᾳ ὁδῷ χωροῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοὺς πέλας.

Pag. 96. *l.* 3. Αὔξησιν) Quidam Mſſ. δύναμιν, ſed ex interprete. Firmat Diodorus, ubi Thucydid. fere exſcribit, p. 262, d. 268, & alibi. Wass.

ead. l. 7. Καὶ νῦν τοὺς) Al. Καὶ τοὺς νῦν. bene. Idem.

ead. l. 14. Ἀφ' ὑμῶν) Cum praecedat ἡμᾶς, non dubium, quin hic itidem ἡμῶν ſcribendum ſit: alioqui certe ὑμᾶς & ὑμῶν ſcribi oporteret. De his autem verbis πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους vide, quae apud Scholiaſtem annotavi. Steph.

Pag. 97. *l.* 4. Αἰτία μὲν) Confer Iſocratem Paneg. p. 98, 20. Wass.

ead. l. 7. Ἄξιοι — ἐπενεγκεῖν) Plutarch. de Adul. 71, ubi pro τοῖς πέλας legit ἑτέροις. Ibi pro ὑπερείδει lege ὑπερείπει καὶ διεγγάζεται τὴν κακίαν. Supra ἐπ' ἔχθρᾳ. vid. Euripidem Hec. 1237. Idem.

ead. l. 13. Νεωτεροποιοὶ) Ita Codices & Scholiaſtae in Thucyd. Hermogen. p. 133, D. Halic. p. 219 ad ἐξικέσθαι, qui τὰ ἀναγκαῖα non male repraeſentat. vide eundem p. 220, 45. Idem.

Pag. 98. *l.* 1. Αὖθις δὲ οἱ μὲν) Ipſe Dionyſius elegantiam huiuſce loci in Rhetoricis annotat; & in Hiſtoria ſua p. 355 ſic imitatur: δι' ἣν καὶ παρὰ γνώμην τολμηταὶ γίνονταί τινες καὶ παρὰ δύναμιν μαχηταί. Livius etiam l. 45, c. 23, in oratione legatorum Rhodiorum locum hunc Latine eſt interpretatus. *Athenienſium populum*, inquit, *fama eſt celerem & ſupra vires audacem eſſe ad conandum: Lacedaemonium cunctatorem, & vix in ea, quibus fidit, ingredientem.* Huds. Obſervarunt hoc etiam H. Steph. ad Dion. Hal. C. XVI, & Caſaub. ad eund. pag. 26. Steph. quoque in Dicaearchi Sympract. p. 69 ſcribit, ſe de hoc loco Thucydidis egiſſe in ſuis Schediaſmat. & duo ex eo menda ſuſtuliſſe: de quo in Schediaſm. illius editis nihil invenio.

ead l. 2. Ἐν τοῖς δεινοῖς) Quidam libri ἐπὶ τοῖς δ. ſed Dion. Halic. ἐν cum aliis Mſſ. & edd. Wass.

ead. l. 6. Ἀποδημηταὶ π. ἐνδ.) Agn. Pollux IX, 9. Vocem ἐνδ. ſervant Heſiodus, Xenoph. Ariſtoteles. Lex vetus apud Aeſchinem in Tim. Μηδὲ ἀρξάτω ἀρχὴν μηδεμίαν, μήτ' ΕΝΔΗΜΟΝ, μηθ' ΥΠΕΡΟΡΙΟΝ. Sic ξεῖνον τῷ ἐνδήμῳ opponit Theognis 792. Dion. Halicarn. Ant. V, 55: Αὐταὶ γίνονται μηνυταὶ πρὸς τὸν ΕΝΔΗΜΟΥΝΤΑ τῶν ὑπάτων. ſic etiam ἐκδημῆσαι Clemens Alexand. στρωμ. IV, p. 640: ΕΚΔΗΜΗΣΑΙ ἐκ τοῦ σώματος καὶ ΕΝΔΗΜΗΣΑΙ πρὸς τὸν Θεόν. Idem. Add. Spanhem. ad Callim. hymn. in Apoll. v. 13, & interpretes Pollucis l. d.

ead. l. 10. Ἀναπίπτουσιν) Athenaeus lib. 1: τὸ ἀναπίπτειν κυρίως ἐπὶ ψυχήν ἐστιν, οἷον ἀθυμεῖν, ὀλιγωρεῖν. Eadem fere verba occurrunt apud Suidam. Huds. Citat Euſtath. p. 1641, 7, & Suidas in ἀναπίπτειν ex Athenaei I, p. 23. Wass.

ead. l. 11. Ἀλλοτριωτάτοις) Scio inveniri aliam lectionem, ὡς οἰκειοτάτοις: verum ex ſcholio eam irrepſiſſe manifeſtum eſt. Libet autem oſtendere, quam procul a mente Thucydidis aberrarint interpretes. Valla ita: *Quin etiam in defendenda urbe miniſterio alieniſſimorum quoque utuntur, ſed conſilio intimorum.* Quaſi videlicet Thucydides vocabulo σώμασι ita uteretur, ut eo uſus eſt quicunque hoc diſtichum ſcripſit:

Σώματα πολλὰ τρέφειν καὶ δώματα πόλλ' ἀνεγείρειν,
'Ατρατὸς εἰς πενίην ἐστὶν ἑτοιμοτάτη.

At Vitus Winſemius ſic: *Praeterea in militia peregrinis utuntur, ſed civium auxilio res gubernantur.* Atqui vel Scholiaſtae admonitio de ſubaudienda particula ὡς, longe aliud his verbis ſignificari, admonere eos poterat. Plura autem hic de iſto loquendi genere non dicam, quod de eo in quodam Schediaſmate fuſe diſſeruerim. STEPH. Hoc quoque in editis Schediaſmatum libris fruſtra quaeras.

Pag. 99. *l.* 3. Ἔχουσί τε) Traiectio, quae eſt in Mſſ. nullo auctoris exemplo defendi poteſt. WASS.

ead. l. 6. Μετὰ πόνων) Πόνου Gr. quod ob numeri varietatem non diſplicet. At vid. II, 39. IDEM.

ibid. Αἰῶνος) Ex Homero Od. σ', 202: ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν ΑΙΩΝΑ φθινύθω. IDEM.

ead. l. 8. Ἑορτὴν) Huc ſpectat Origenes contra Celſum VIII, 392: Δῆλον ὅτι οἱ, τὸ θεῖον ἐξητασμένως σέβειν θέλοντες ΕΥΛΟΓΟΝ τι πράττοιεν, μεταλαμβάνοντες τῶν δημοτελῶν ἑορτῶν. ἑορτὴ γὰρ, ὥς φησί τις καὶ τῶν Ἑλληνικῶν σοφῶν, καλῶς λέγων, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ τὸ τὰ δέοντα πράττειν. ubi ſententia ſummi viri μὴ μεταλ. cum Mſ. flagitat. Salluſt. in Orat. Marii: *Sudorem, pulverem, & alia talia relinquant nobis, quibus illa EPULIS iucundiora ſunt.* D. Ioan. IV, 34: ἐμὸν ΒΡΩΜΑ ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ubi v. 30 θ. οὖν, nam huiuſmodi particulas fere negligit. Probant Alex. Cant. &c. 18 Mſſ. & Aethiop. Confer Dionem XXXVIII, p. 83 d. Aelian. V. H. XIII, 1. Pindar. Nem. VIII, Ὄψον λόγοι φθονεροῖς. Heſiod. apud Polybium p. 489. Antiphont. apud Stobaeum p. 97. IDEM.

ead. l. 15. Οἴεσθε) Docet nos Scholiaſtes, alios interrogative, alios pronuntiative haec legiſſe, καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνδρ. STEPH.

Pag. 100. *l.* 6. Νῦν δ' &c.) Vide, quanta ſit brevitas in hac apodoſi, (cui nunc particula νῦν ſequente δὲ ſervit) cum perinde ſit, ac ſi dictum foret, νῦν δὲ οὐχ ὁμοίᾳ πόλει παροικούντων ὑμῶν, ἀλλὰ πολὺ διαφερούσῃ, καὶ δὴ τοιαύτῃ ὥστε ἀρχαιότροπα εἶναι τὰ ὑμῶν ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτοὺς, πῶς ἂν τούτου τυγχάνοιτε; ſed qui ſub illis paucis verbis latere haec non animadvertit, non mirum, ſi ſatis apta apodoſis illi eſſe videatur. IDEM. Νῦν δ' ὅπερ — δεῖ Stobaeus pag. 244; ubi ἀρχαιότροπα ἡμῶν, pro νό-

μιμα μόνιμα, & ἀναγκαζομένους corrupte. at pro δ' rectius utroque loco δὲ exhibet. Wass.

ead. l. 8. Ἀνάγκη &c.) Auſim propemodum contendere, ſcripſiſſe Thucydidem κρατεῖ, non κρατεῖν: & vice verſa in fine periodi δεῖν, non δεῖ: ac non ſecus intelligendum eſſe hunc locum, quam ſi ita ſcriptum haberemus, ἀνάγκη δὲ, ὥσπερ τέχνης ἀεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖ, οὕτω καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα εἶναι, πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκ. ἰέναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖν. Steph.

ead. l. 9. Τὰ ἐπιγιγνόμενα) Huc ſpectat Antiphanes Alceſtide: τοῦτο γινώσκων, ὅτι ΕΝ ΚΑΙΝΟΝ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ, κἂν τολμηρὸν ᾖ, Πολλῶν ΠΑΛΑΙΩΝ ἐστὶ χρησιμώτερον. Wass.

ead. l. 13. Μέχρι μὲν οὖν τοῦδε) Inter exempla βαρύτητος ponit Ariſtides, de Dictione civ. cap. II. ſed habet μέχρις οὖν, & διωρίσθω.

Pag. 101. *l.* 6. Αἰσθανομένων) Hunc locum non recte capiunt interpp. & Scholiaſta alludit ad τὸ ἀναίσθητον Lacedaem. cap. 69, qui nempe ad ſociorum iniurias occalluerant. Vide infra cap. 82 lin. 1. Wass.

ead. l. 11. Πρὸς τάδε — παρέδοσαν) Dion. Halicarn. ubi ἔλαττον, male. Idem.

ibid. Τὴν Πελοπόννησον) Lectionem margini adſcriptam non dubito, quin amplecti oporteat, ut verbum ἐξηγεῖσθαι ſuum genitivum habeat. Steph. Dionyſ. Halicarn. tamen p. 135 habet τὴν Πελοπόννησον, & ἐξηγεῖσθαι hic pro προάγειν ἔξω τὴν Πελοπόννησον ἡγουμένους αὐτῆς poni ſcribit: quae interpretatio mihi ſatis obſcura eſt.

ead. l. 14. Τῶν δὲ Ἀθ.) Vide Triclinii Schol. ad Sophoclis Antigonem. Huds. p. 218 ed. H. Steph. ubi Triclin. dicit, illud τῶν Ἀθηναίων eſſe ἀνταπόδοτον. Duker. Cf. Heilman. ad h. l.

Pag. 102. *l.* 5. Περὶ τοῦ παντὸς) Verba haec περὶ τοῦ παντὸς ſequentibus iungo, ita locum hunc interpungens, δηλῶσαι δὲ, περὶ τοῦ παντὸς ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη. cum tamen vulgo recepta ſtructura ſit huiuſmodi, δηλῶσαι δὲ ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη περὶ τοῦ παντός. Steph.

ead. l. 10. Μᾶλλον) Quomodo τραπέσθαι futuri ſignificationem abſente particula ἂν accipere poteſt? & tamen hanc accipere neceſſe foret. Conjecturam itaque meam,

veteris libri auctoritate confirmatam, ſequens, ſcribe, *μᾶλλον ἂν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἥσυχ.* IDEM.

Pag. 103. *l.* 2. Πρέσβευσις) Ex his vocibus, quae a Dionyſio Halicarnaſſeo in Thucydide velut poëticae notantur, (e quibus una eſt vox *πρέσβευσις*) nonnullae ab ipſo Dionyſio in Antiq. Rom. uſurpari ſolent. HUDS.

ead. l. 4. Καταβοὴν) Reprehendit ut nimis poëticum Dionyſius acerbus cenſor, quando ita ipſe loquitur, *αὐτοκατάκριτος. κραυγὴ* explicat Heſychius. Adi Ariſtophanem Acharn. 711; Suidam I, 50; Corinthum p. 3; eruditiſſimi Hemſterhuſii Pollucem II, 126. Noſtrum ſecuti Philo, Plutarchus, Appianus, Ioſephus, alii. Denique oratorem agit Thucydides. Paulo ſupra, D. Halicarn. *πρεσβευσία*, ſed corrupte. vid. Pollucem IV, 26, VIII, 137. *καταβόησις* convitium Gloſſae. WASS. Dionyſ. Halicarn. p. 133 in Thucydide reprehendit *καταβολὴ*, tanquam poëticum. Sed cl. Waſſ. pro eo haud dubie recte cum Sylburgio legit *καταβοή*. Pro *πρεσβευσία* etiam quidam Mſſ. Dionyſ. habent *πρέσβευσις*.

ead. l. 5. Παρήλθομεν) Huc ſpectant verba Suidae v. *παρελθεῖν* pro *αὐτίκα*, *ἐπελθεῖν*, inquit, *τὸ ἀναβαλλόμενον χρόνῳ τοῦτο διαπράξασθαι.* Haec interpretatio huic loco minus convenit. Heſych. *παρ. εἰσελθόντων.* WASS. Suidas locum illum deſcripſit e Scholiaſta Thucyd. ad I, 90.

ead. l. 14. Τὰ δὲ Μ. — *προβαλλομένοις*) Suidas in *προβάλλεσθαι*, qui etiam *αὐτοὶ* cum quibuſdam Mſſ. & Valla, *εἰ* vero omittit. WASS. Dion. Halicarn. p. 134 inter *ἰδιώματα* Thucydidis ait eſſe commutationes maſculinorum & femininorum a communi forma loquendi remotas, & pro exemplo affert *ὄχλον* pro *ὄχλησιν*. Sed tamen etiam alii, iique probatiſſimi, ſcriptores ita utuntur voce *ὄχλος*. Et Grammatici hac ſignificatione *ὄχλον* potius, quam *ὄχλησιν*, dicendum eſſe praecipiunt. Vid. Ammon. & Th. Mag. Quae ſequuntur ita ordinat Perizon. ad Sanct. Minerv. I, 6: *ἀνάγκη ἡμῖν ἀεὶ προβαλλομένοις λέγειν*; & locum vertit: *neceſſe eſt, nos, qui ſemper ea proferimus, apud vos quoque illa dicere, licet minus grata vobis futura.* In Porti verſione Latina recte eſt, *quod haec ſemper proferamus*, non *quae*, ut hic.

Pag. 104. *l.* 2. Καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν &c.) Hunc locum imitatus eſt Demoſthenes in oratione pro Corona: *ἃ πολλῶν μὲν ἕνεκα, εἰκότως ἀκούσατέ μου, μάλιστα δὲ αἰ-*

σχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. HUDS.

ead. l. 4. Στερισκόμεθα) Cum iam olim annotaſſem *στερισκώμεθα* in margine, e regione interpretationis Vallae, quod is ſcripturam hanc ſecutus eſſe videatur: poſtea & meum vetus exemplar ei aſſentiri comperi. STEPH. Id eſt, *nos autem omni commemoratione, ſi quid proſit, ne privemur*, ut Steph. in marg. ed. 2.

ead. l. 7. Μαραθῶνι) In Clem. Alex. VI Strom. p. 626 perperam Μαραθωνῖται μόνον προκινδυνεῦσαι, *ται* pro *τε*, errore obvio. Sylburgio ibi non venit in mentem locus Thucydidis.

ead. l. 8. Προκινδυνεῦσαι) Hinc decantatum illud mutuatus eſt iusiurandum Demoſthenes: *Οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε; οὐ ΜΑ τοὺς ἐν Μαραθῶνι* ΠΡΟΚΙΝΔΥΝΕΥΣΑΝΤΑΣ &c. Vid. Plutarch. de Gloria Athen. Quintilian. XII, 10. Lucian. in Demoſth. Encom. & Longinum cap. XVI. mox lin. 12 *ἂν ὄντων* Mſſ. ut pag. 102 lin. 11. WASS.

Pag. 105. *l.* 4. Τούτου ξυμβάντος) Ξυμβάντος τούτου cum Reg. Caſſ. & pag. 123 lin. 1 pro *λελύσθαι αἱ σπονδαὶ* leg. cum Reg. *λελύσθαι δοκοῦσι* &c. ordine meliore.

ead. l. 9. Τετρακοσίας) Ar. C. *τριακοσίας*. Numerus totius claſſis *πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων*, erant, inquit Herodotus, *διηκοσίαι, καὶ ἑβδομήκοντα καὶ μία.* vid. Nepotem Themiſt. p. 43. WASS. Cf. Herodot. l. 8, c. 44. & vid. Heilman. ad h. l.

ead. l. 12. Ὑμεῖς ἐτιμήσατε) Themiſtoclem ſapientiae ergo oleae ramo donarunt Lacedaemonii, & curru, qui Spartae ceteris praeſtabat. Plutarchus in Themiſt. HUDS.

Pag. 106. *l.* 8. Ἐπειδὴ ἐδείσατε) Poteſt etiam interpungi poſt *ἐδείσατε*, tollendo &c. ut in Var. lect. STEPH.

Pag. 107. *l.* 2. Ἣ) Gr. *οἳ*, ut c. 136. WASS.

ead. l. 3. Ἆρ' ἄξιοι ἐσμὲν) Hermog. lib. II *περὶ ἰδεῶν* cap. 8, e memoria, ut puto, *ἆρα ἄξιοι δοκοῦμεν ὑμῖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι*; & inter exempla *βαρύτητος* orationis ponit.

ead. l. 4. Ξυνέσεως) Cl. male *καὶ ξυνέσεως.* vid. Indicem. WASS. & Heilm. ad h. l.

Pag. 108. *l.* 6. Ἐξηγεῖσθε) Hic quoque *ἐξηγεῖσθε* primo aſpectu videri poſſit accuſativo iunctum: ſed non dubium eſt, quin hic ad participium *καταστησάμενοι* feratur: ut poſt *ἐξηγεῖσθε* ſubaudiatur *αὐτῶν.* Ad pronomen

autem quod attinet, ſi ὑμῶν ſcribatur, cum nomine ὠφέλιμον iunctum erit, tanquam naturam ſubſtantivi ὠφέλειαν accipiente. STEPH. Puto legendum ὑμῶν. WASS.

ead. l. 12. Διαδιδομένην) Quidam Mſſ. διδομένην. ſed recte διαδιδομένην, quod *per manus traditum* interpretatur Salluſtius. IDEM. Magis probo διδομένην, nec illud *per manus traditum* huc convenire puto. *Accepimus*, ait, *imperium dantibus & deferentibus ſociis*, ἐλάβομεν τὴν ἀρχὴν ἡμῖν προσελθόντων τῶν ξυμμάχων, καὶ αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι, cap. praeced. cui ſententiae magis congruit διδομένην. quam διαδιδομένην.

Pag. 109. *l.* 11. Τοπλεον) Πλεόνων p. 113 lin. 3. WASS. Sed ibi alii quoque πλειόνων. Τοπλέον, vel τὸ πλέον, obvium eſt in Thucydide.

ead. l. 12. Ἐν ταῖς ξυμβολαίαις δίκαις) Sigonius l. 3 de Rep. Athen. ait συμβόλαια pacta fuiſſe, tum inter privatos de ratione pecuniarum, tum inter civitates de dando & accipiendo iure inter privatos. HUDS. Συμβόλαια in univerſum ſunt pacta, conventa, contractus, & συμβόλαιος δίκη controverſia, iudicium de pacto & contractu. vid. Bud. Comm. L. Gr. & Salmaſ. de Modo Uſurar. p. 425. Τὸ φιλόδικον Athenienſium multis locis perſtringit Ariſtophanes, praeſertim in Veſpis; quod iam annotavit Stephanus in Append. ad Scripta al. de Dialect. Attic. pag. 197. De eo hic etiam monet Schol. apud quem paulo poſt ad verba καὶ παρ' ἡμῖν Reg. Caſſ. pro φιλονικεῖν rectius, ut puto, habent φιλοδικεῖν.

Pag. 110. *l.* 2. Τοῖς καὶ) Si τοῖσδε legas, quod erit pro τούτοις, neceſſe erit hoc tanquam δεικτικῶς poni: cum tamen dicere non poſſimus, certos quoſdam ab illo δείκνυσθαι: ideoque alteri lectioni acquieſcendum eſt. Sed in utraque animadvertendum eſt, dativos ad verbum ὀνειδίζεται tendere: non ſecus, quam ſi ſcriptum foret, καὶ οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται τοῖς καὶ ἀλλοθί που ἔχουσιν ἀρχ. &c. STEPH.

ead. l. 4. Διότι) Rectius fortaſſe δι' ὅ, τι ſcriberetur, ne διότι pro ὅτι poſitum videatur, tanquam dictum ſit διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται, pro τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεσθαι. Potius enim intelligit, διά τινα αἰτίαν τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται. Fateor tamen, me in iis, quas e regione interpretationis Vallae adſcripſi, emendationibus illud διότι non hoc, ſed illo modo expoſuiſſe. Ita enim ibi, *Nemoque eorum conſide-*

rat, iſtud crimen non obiectari iis, qui uſquam alibi imperium habent, etiamſi alioqui minus in ſubd. At vero, ſi δι' ὅ, τι ſcribamus, aut certe διότι retinentes, eo, quo dixi, modo exponamus, ita interpretandus erit hic locus, *Nemoque eorum conſiderat, quamobrem iſtud non obiectetur iis, qui uſquam* &c. Verum & aliud hic animadvertendum eſt, ante verba haec βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῇ, ſubaudiendum nobis eſſe βιάζονται γάρ. ut totius loci haec ſententia ſit, *Nemoque eorum conſiderat, cur iſtud non obiect.* &c. *atque iſtam huius rei cauſam eſſe, quod illi vim faciant. At illi, quibus eſt vim faciendi poteſtas, iudiciis nihil inſuper opus habent.* Ceterum de διότι ſignificante *cur*, ſive, *quamobrem*, (niſi potius ſcribendum eſt δι' ὅ, τι) dictum a me fuit ad c. 23. STEPH.

Pag. 111. *l.* 2. Ὑπὸ γοῦν — ὑπηκόοις) Stobaeus p. 244. ubi ἀεὶ, non αἰεὶ, quomodo & Mſſ. WASS.

ead. l. 9. Ἄμικτα γὰρ τάτε &c.) Sc. *veſtra enim iura cum aliis non communicatis.* Tanti civitatis ius Spartanis fuit, ut id ipſum nemini communicarint, niſi extrema urgente neceſſitate. Vide Meurſii Miſcell. Lacon. l. 4, c. 10, pag. 288. HUDS.

ead. l. 14. Τοῦ δὲ πολέμου — περιΐστασθαι) Stobaeus p. 352. ubi & τὸ παράλογον, ὅσον. ſed non ita Attici. vid. Th. Magiſtrum. Τὸν παράλογον habet Schol. & noſter alibi, notantibus Gramm. vett. Philo, Plutarch. D. Hal. Ioſeph. utraque forma. παράλογος πολὺς Pollux II, 119. Diodor. & Ioſ. τὰ παράλογα. Προδιάγνωτε recte ſervat Stobaeus. WASS. Etiam Suidas, & ex eo Scholiaſt. Luciani ad Abdicat. ex h. l. afferunt τοῦ πολέμου τὸν παράλογον: quod ita dictum eſt, ut ſupr. cap. 5 τὸν πλεῖστον τοῦ βίου. H. Steph. in Append. Theſ. p. 157 ſcribit, Th. Magiſtrum potius debuiſſe dicere ὁ παράλογος eſſe Thucydideum, quam Atticum: quia Pollux hunc uſum non alii tribuat, quam Thucydidi; quod minime facturus fuiſſe videatur, ſi ceteris Atticis cum Thucydide communis fuiſſet. Mihi non accurate ratiocinari videtur Stephanus. Nam ex eo, quod Pollux Thucydidi hunc uſum tribuit, non magis confici poteſt, eum ſolum ſic locutum, quam Ariſtophani, Platoni, Menandro, & multis aliis propria fuiſſe omnia vocabula & loquendi genera, quibus eos uſos fuiſſe ſaepe dicit Pollux.

Pag. 112. *l.* 5. Τῶν ἔργων) Vide nos ad Salluſtium in oratione Marii. WASS.

ead. l. 6. Τῶν λόγων) Intelligi velim, περὶ τῶν ξυμβατηρίων λόγων. STEPH.

ead. l. 7. Ἐν οὐδεμ.) Alius ita locutus eſſet, ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρτίᾳ οὔτε αὐτοὶ ὄντες, οὔθ᾽ ὑμᾶς ὄντας ὁρῶντες. IDEM.

ead. l. 11. Ἦ θεοὺς) Fortaſſe aliquis εἰ δὲ μὴ margini adſcripſerat ad voculae ἢ expoſitionem. IDEM. Lib. V, cap. 36, ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς —. Plato Phaedro, πᾶσα ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα, Ἢ alioqui οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς τόδε τὸ ζῶον. Demoſth. Lyſias, alii. Sed cap. ſeq. ἢν δὲ μὴ ἐπακούσωσι. WASS.

ead. l. 13. Ταύτῃ ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε) *Eandem, qua vos praeiveritis, viam tenentes*, vel *exemplum veſtrum ſequentes*, vertit Stephanus. Ὑπὸ in compoſitis ſaepe habere vim τῆς πρὸ, multis exemplis oſtendunt Budaeus in Commentar. Ling. Gr. pag. 192, & Stephanus in Append. ad Script. de Dial. pag. 185.

ead. l. 14. Τοιαῦτα μὲν) Pro δὲ, quod eſt in Reg. & Caſſ. fortaſſis ſcribendum eſt δὴ, ut in illo, quod eſt ſupra cap. 43, Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἶπον, placebat Stephano. Sic cap. 53: Οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον. Vid. Var. lect. ad c. 87.

Pag. 113. *l.* 5. Πολεμητέα) Schol. Ariſtoph. ad Acharn. 393 πολεμιστέα legiſſe videtur. utroque noſter modo. Articulum, quem ante Ἀρχίδαμος quidam Codd. habent, etiam alibi addit Thucyd. WASS. Demoſthenem ἐν τῷ περὶ συμμοριῶν eodem artificio uti, in reprimendis Athenienſibus, ad bellum adverſus regem Perſarum inflammatis, quo hic Archidamum in Lacedaemoniis, cupiditate bellandi cum Athenienſibus flagrantibus, obſervat Dion. Hal. in Art. Rhetor. p. 46 & 56.

ibid. Ἀρχίδαμος) Sc. Archidamus II, Leotychidae ſucceſſor, & eius e Zeuxidamo filio nepos, nam Zeuxidamus diem ante patrem obiit. Eius res geſtas, & ſub ipſo concitatum bellum Pelop. (a quo primum eius decennium Ἀρχιδάμιος πόλεμος denominatum teſte Harpocr.) breviter refert Pauſan. Vide Meurſium de Regno Laced. c. 17. HUDS.

ead. l. 10. Μήτε ἀπειρίᾳ) Videndum, ne vera lectio ſit μήγε. neque enim huic μήτε poteſt ἀνταποδίδοσθαι illud, quod eſt ante ἀγαθόν. Atque ut libere, quod de totius loci ſcriptura ſentio, dicam, vel ita ſcribendum fuiſſe vi-

detur, ὥστε μήγε ἀπειρίᾳ ἐπιθ. τινὰ τοῦ ἔργου (ὅπερ ἂν οἱ π. πάθοιεν) μήτε ἀγαθὸν μήτε ἀσφ. &c. aut certe retinendo quidem καὶ ἀσφαλὲς, ſed non ponendo μήτε ante ἀγαθόν. Cur minime ἐπιθυμήσει aliquis? διὰ τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε ἀσφαλὲς νομίσαι. Quod ſi ἀγαθὸν (particula μήτε illi non praefixa) & καὶ ἀσφαλὲς ſcriberetur, iſta ad ἀπειρίαν referrentur. hoc enim ἀπειρίας eſſet, ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς illud νομίσαι. Addo autem & hoc, poſſe quidem retineri μήτε ἀπειρίᾳ ἐπιθ. itidemque μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς, ſed mutando νομίσαντα in νομίσαι: ut μήτε poſterius cum hoc νομίσαι iungatur, ſicut μήτε prius cum illo ἐπιθυμῆσαι iungitur, id eſt, ad illud refertur. Steph.

ead. l. 12. Τὸν πόλεμον) Haec in aliis Mſſ. deſunt; in aliis ſedem mutant. Poſſunt abeſſe. Wass.

Pag. 114. *l.* 15. Θαρσοίη) Θαῤῥοίη Gr. Ar. C. ſed illud ſanius eſt. Wass. Quod paulo ante in optimis quibuſdam Mſſ. eſt, ἀντιπαρασκευασόμεθα, id minime reiiciendum arbitror. Et poteſt ſuſpicio eſſe, alteram ſcripturam ab illis ortam, qui neſciebant, vel non cogitabant, non infrequentem eſſe in hoc ſcriptore unius futuri pro altero uſum: de quo monet H. Stephanus ad Dionyſ. Halicarn. cap. 16.

Pag. 115. *l.* 8. Ταπλέω) Τὰ πλέω Caſſ. Reg. Gr. recte. VI, 2 τὰ πλείω Reg. & VII, 81 & I, 83 Mſſ. Ita Herodotus I, 176, IV, 168. Sic τὸ πλεῖστον Xenophon Hell. VI, 589. Hippocrates de Natura hominis pag. 8. Polybius 293.

ead. l. 13. Οὕτως εἰκὸς) Quomodo hunc locum legiſſe Scholiaſtem dicemus, vel ſaltem ſuſpicabimur? Ἀθηναίων certe lectum ab eo fuiſſe, teſtari videtur eius expoſitio: ſed an negativam particulam ante εἰκὸς ſcriptam invenerit, an de ſuo adiecerit, dubitari poteſt. Utrocunque autem modo ſe res habeat, eius expoſitio iſtam prae ſe fert lectionem, οὕτως οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίων φρονήματι. Quod autem ad ea, quae proxime ſequuntur, attinet, praeterquam quod μήτε non videtur agnoſcere ante δουλεῦσαι, etiam pro dativo τῇ γῇ alium affert, videlicet ἡμῖν. Sed fieri poteſt, ut negativam voculam de ſuo poſuerit ante εἰκὸς (expoſitionis gratia) ex illo μήτε ſumtam, & poſt ἡμῖν adiecerit διὰ τὴν γῆν, aut aliquid huiuſmodi. Eum denique aliter locum hunc legiſſe perſuaſum habeo, ſed non tamen tam diverſam, quam prae ſe fert eius expoſitio, le-

ctionem eius fuiſſe. Ut autem illum miſſum faciens, ad ſenſum veniam, quem ei, quam habemus, lectioni ſubeſſe puto, primum quidem *οὕτως* ſonare arbitror *uſque adeo:* atque haec velut epiphonema eſſe, *οὕτως εἰκὸς Ἀθην.* &c. deinde *φρονήματι* eſſe dictum pro *ὑπὸ φρονήματος*, *prae animi magnitudine.* Poſtremo, his verbis *τῇ γῇ δουλεῦσαι* (ſi ita ſcripſit Thucydides) ſignificari, *δουλικόν τι* vel *δουλοπρεπές τι διὰ τὴν γῆν ποιῆσαι.* id eſt, *τῷ περὶ τῆς δηώσεως τῆς γῆς φόβῳ.* STEPH.

Pag. 116. *l.* 12. *Ἐπακούσωσι*) Verbum *ἐσακούειν*, quod in margine habes, a Thucydide huiuſmodi locis adhibetur potius, quam alterum. IDEM. Recte Stephanus. Firmant & alii Mſſ. vid. Indicem. WASS.

Pag. 117. *l.* 5. *Ὅμηρον*) Agnoſcit & explicat Suidas in *ὅμηρον. ἐνέχυρον, τὸ εἰς εἰρήνην διδόμενον ἐπὶ συνθήκαις.* Confer Harpocr. & Heſych. v. *ὁμηρεῖν.* Etymol. p. 335, 20. WASS.

ead. l. 11. *Μὲν γὰρ πόλεων*) Gr. Cl. male. Copulam ſaepe geminat noſter. IDEM.

ead. l. 12. *Ξύμπαντας*) *Ξύμπαντας ἡμᾶς ἀρ.* Gr. ſed ſolus. v. paulo ante, & c. 80. IDEM.

ead. l. 14. *Οὐ ῥάδιον εὐπρεπῶς θέσθαι*) Vide nos ad Salluſtii Iug. cap. 85. IDEM.

Pag. 118. *l.* 3. *Τοπλέον*) *Τὸ πλέον* recte Caſſ. Gr. III, 12 Ar. C. Caſſ. II, 39 Mſſ. & in contextu III, 108. Confer item V. L. ad IV, 27. I, 81. *τὰ πλέω* Reg. Caſſ. Gr. Hippocrates § V, 184 *ὡς ἐπὶ τὸ πλέον*, & Polybius 293. Sic *ἐπὶ τὸ πλεῖστον* Herodotus VI, 46. & *τὸ πλεῖστον* VII, 57 Thucydidis Mſſ. Ar. C. Reg. Caſſ. Gr. & II, 39 Steph. 1. Caſſ. Gr. &c.

ead. l. 9. *Μαλιστα*) Non pertinet *μάλιστα* ad *ἡμῶν*, ſed ad *ὃ*, quod eſt ante verbum *μέμφονται*, id eſt, cunctatio, de qua magis, quam de alia re ulla, nos accuſant. STEPH.

ead. l. 12. *Καὶ ἅμα — διαπαντὸς*) T. Magiſter. WASS. Eſt apud Thomam in *ἐπίδοξος*, ubi variam lectionem indicat: *ἔνδοξος μέντοι, καὶ εὔδοξος γράφεται παρὰ Θουκυδίδῃ· καὶ ἅμα — διαπαντός.*

Pag. 119. *l.* 4. *Ἀνεπεισθῆμεν*) In meo veteri libro ſcriptum eſt *ἀνεπείσθημεν*, & recte: quia nullum hic locum vocula *ἂν* habere poteſt, quae in altera eſt lectione. STEPH.

ead. l. 6. *Πλεῖστον*) Gr. *πλέον.* Vid. c. 5, & II, 11,

41, 89. Utroque modo noſter, ſed recepta lectio huic loco accommodatiſſima. ἀμαθέστερον quidam Mſſ. perperam. Wass.

ead. l. 11. Τάς τε) Marg. τάς τε τῶν πέλας δ. ordine opinor venuſtiore. Idem.

ead. l. 14. Παρασκευαζόμεθα) Scribendum potius παρασκευαζώμεθα: quod perinde ſit, ac ſi dixiſſet παρασκευάζεσθαι δεῖ, ut ſequitur ἔχειν δεῖ. Steph.

Pag. 120. *l.* 11. Περὶ τῆς) Τῆς omittunt alii libri, uti paſſim noſter. Wass.

Pag. 121. *l.* 3. Ἔλεξε τοῖς) Malo ἔλεξεν ἐν τοῖς Λακ. Quo dictum modo fuit c. 68, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν. Steph.

ead. l. 5. Λόγους τοὺς πολλοὺς) Non abſimiliter ille apud Plutarchum p. 216 cuidam non abs re, ſed pluribus agenti, Ὦ ξένε, οὐκ ἐν δέοντι τῷ δέοντι χρῇ. & ſupra alius, interroganti Perinthiorum legato multum loquaci, quid reſponſi ferret, Τί δ' ἄλλο, ἔφη, ἢ ὅτι σὺ μόλις ἐπαύσω λέγων, ἐγὼ δὲ σιωπῶν. Ita legendum ex Mſ. Denique ſimili in cauſa Cleomenes: Ὧν εἰρήκατε, ἔφη, τὰ μὲν ἐξ ἀρχῆς οὐ μέμνημαι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ μέσα οὐ συνίημι· τὰ δ' ἐπὶ πᾶσιν οὐ δοκιμάζω. vide Euripid. Oreſt. v. 639, & Herodot. III, 46. Ion Grammaticus:

Οὐ γὰρ λόγοις Λάκαινα πυργοῦται πόλις.
Ἀλλ' εὖτ' ἂν Ἄρης νεοχμὸς ἐμπέσῃ στρατῷ
Βουλὴ μὲν ἄρχει, χεὶρ δ' ἐπεξεργάζεται.

Wass.

ead. l. 15. Πολλὰ) Abeſt a nonnullis libris. non recte; ſequitur ἀγαθοί. Idem.

Pag. 122. *l.* 12. Κρίνουσι γὰρ &c.) De ſuffragiorum ratione apud Laced. vide Plutarchi Lycurgum, & Cragium de Repub. Laced. l. 1, c. 8. Ex totius huius loci ſerie patet, Lacedaemonem pura Ariſtocratia non uſam fuiſſe, ut plures credunt: ſed & Democraticum temperamentum in magnis negotiis uſurpaſſe, ut docet Iſocrates in Areopagitico. Palmerius. Huds. Eſt in Exercit. Palmer. pag. 45. De varia ſignificatione τοῦ ἐπιψηφίζειν vid. Bud. Comment. p. 167, & Valeſ. ad Harpocrat. h. v.

Pag. 123. *l.* 8. Ψῆφον ἐπαγαγεῖν) Vid. infr. cap. 119. Wass.

ead. l. 10. Ἀπεχώρησαν) Partem annotationis Stephanianae deſcripſit Hudſ. in Var. Lect. Addit porro Stepha-

nus: ſed te ſemel monitum velim, ſaepe hanc diverſam lectionem, abſque ulla ſenſus differentia, occurrere.

ead. l. 11. Χρηματίσαντες) Suidas v. χρηματισάμενοι hic Schol. exſcribit. πραγματεύσασθαι Heſychio, ut hoc in loco. Dion. Halicarn. XI, 28: Ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ βήματος ΧΡΗΜΑΤΙΖΩΝ τε καὶ δικάζων τοῖς δεομένοις, & Ioſ. Ant. VIII, 12, 2. Demoſth. ὁ δὲ τοῦτο ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου ΕΠΡΑΓΜΑΤΕΥΕΤΟ. WASS.

ead. l. 12. Διαγνώμη) T. Magiſt. & Suidas hac voc. IDEM. Pro δευτέρᾳ διασκέψει eſt infra III, 42. SPANHEM.

ead. l. 14. Τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν) Hinc emendandus eſt locus Etymol. M. in τριακοντούτης: ὡς παρὰ τῷ συγγραφεῖ, τῶν τριακοντουτίδων νεῶν. Ὁ συγγραφεὺς alibi quoque apud eundem & alios κατ' ἐξοχὴν eſt Thucydides.

ead. l. 16. Ἐψηφίσαντο — ηὐξήθησαν) D. Halic. pag. 141. IDEM.

Pag. 124. *l.* 2. Φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους) Non neceſſe videtur poni hypoſtigmen poſt Ἀθηναίους, quod haec φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους ſeparari a ſequentibus non debeant: cum perinde ſit, ac ſi dictum foret, φοβούμενοι μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν. Conferendus eſt autem hic locus cum iis, quae eadem de re dicit ſupr. c. 23 in fine prooemii. STEPH.

ead. l. 9. Λεωτυχίδης) Res ab eo geſtae a Pauſania commemorantur, & Herodoto, l. 7. Vide Meurſium de Regno Laced. cap. 17. HUDS.

ead. l. 13. Ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως) Ἀπὸ non agnoſcunt quidam libri: quia praeceſſerat. Noſter praepoſ. non adhibet VIII, 2, VII, 7. quam alibi retinet. Utroque modo loquitur D. Hal. & Demoſth. vid. Diodorum 263 a. WASS. Supra c. 18: Οἵτε ἀποστάντες βασιλέως Ἕλληνες.

ead. l. 14. Ὑπομείναντες) Aliquis fortaſſe malit παραμείναντες: ſicut τῷ παραμεῖναι utitur, eadem de re loquens ſupr. c. 75. Fateor tamen, ibi non uti verbo illo ſine adiectione, ſed dicere παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου. hoc enim Lacedaemonios facere noluiſſe ibi dicit, quod hic ſcribit ab Athenienſibus factum fuiſſe. STEPH.

Pag. 125. *l.* 2. Ὡς ἕκαστοι) Pro ὡς ἑκάστοις συνέβη. conciſum & eloquens loquendi genus, Thucydidi familiare. HUDS.

ead. l. 10. Ἦλθον ἐς πρεσβείαν) Dubitari poſſit de le-

ctione margini adſcripta, an πρεσβεία nominandi caſu, an πρεσβείᾳ dandi caſu, ſcribendum in ea ſit: ſed magis hic, quam ille placet. Steph. Πρεσβείᾳ aliquot Mſſ. vid. IV, 118. Ariſtoteles Pol. εἰς π. ſed potior lectio ἦλθον πρεσβείᾳ. Wass.

ead. l. 14. Πρώην) Πρὶν Cl. Marg. Cam. peſſime. Πρώην ex πρωΐαν eleganter. vid. Aeſchinem. Demoſth. pag. 37. Mox ξυγκαθελεῖν, pro quo alii ξυγκαταβάλλειν, etiam alibi noſter. Idem.

Pag. 126. *l.* 3. Τὸ μὲν βουλόμενον) D. Halicarn. in Epiſt. II ad Ammaeum § 10, inter idiotiſmos Thucyd. & hoc recenſet, neque propterea in Antiqq. non adhibet. ut VII, 24, πολέμιον μὲν τὸ βουλόμενον ὑμῶν ἡγούμενος, δειλὸν δὲ τὸ δυνάμενον; IX, 9, & alibi. Quod ad hiſtoriam ſpectat, adi Diodorum XI, p. 262 d. Nepotem Themiſtoc. p. 48. Idem. Dionyſ. Halic. non abſtinuiſſe ab imitando hoc genere loquendi Thucydidis, obſervat etiam H. Steph. Operar. in Dionyſ. cap. 16.

ead. l. 7. Ἀφορμὴν ἱκανὴν) Ἀφορμὴ, viaticum. Euripides Medea v. 342: Παισίν τ' ἀφορμὴν τοῖς ἐμοῖς. Scholiaſtes: ἣν ἡμεῖς προβολὴν καλοῦμεν εἰς τὸ ζῆν, οἱ Ἀττικοὶ προβολὴν καλοῦσι. Spanhem. Adde Caſaubonum ad Theophr. Charact. cap. 3.

Pag. 127. *l.* 10. Ὅτι οὐκ) Aliquis fortaſſe διότι ſcribere hic malit, aut δι' ὅ, τι, ut in duobus locis, quorum antea facta mentio fuit: at ego nihilo magis iſtud ὅτι ſuſpectum habeo, quam mox ὡς, in his θαυμάζειν ὡς οὔπω πάρεισιν. Steph. Ὅτι pro διότι etiam in interrogatione poni, dudum ex Homero, Herodoto, Ariſtophane, aliiſque annotarunt viri docti. Quaeri tamen poteſt, cur tam inconſtanter modo ὅτι, modo ὅ, τι ſcribatur. Herodot. I, 47: Ἐπηρωτέοντας ὅ, τι ποιέων τυγχάνει ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖσος. Ibid. 111: Εἴρετο προτέρη ὅτι μὲν οὕτω προθύμως Ἅρπαγος μετεπέμψατο. Et ſic ſaepe apud alios. Schol. Ariſtoph. ad Veſp. v. 22 ſcribit in ὅ, τι pro *quare*, abundare ὅ, Ἀττικῶς, nec aliud eſſe, quam τί. τί autem dicitur per ellipſin τοῦ διὰ, *quid*, id eſt, *propter quid*. Itaque ex illius ſententia, cum hanc ſignificationem habet, ſemper ſcribendum eſt ὅ, τι. Διῆγε Thom. Magiſter, cuius locum hic adſcripſerat cl. Waſſe, in διάγω exponit ἐβράδυνε. Interpres non male, *rem trahebat*. Vid. Suid. in διάγειν & διῆγε. Quae hic Schol. de ſignificatione ver-

borum παρελθεῖν & ἐπελθεῖν ſcribit, etiam ap. Ulpian. ad Demoſth. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ p. 58, & Suidam in παρελθεῖν leguntur. Sed vid. hic Steph. ad Schol. add. quae ſupr. ad cap. 73 annotantur.

Pag. 128. *l.* 3. Ὕψος) Alii πέρας. ſed receptum egregie tuetur Nepos huc reſpiciens, *non multum ſupereſſe munitionis*; ſed & noſter p. 132 lin. 5. WASS.

ead. l. 4. Παράγεσθαι) Suidas h. v. λογ. μόνοις παραγ. Quod merito Kuſtero diſplicet. IDEM.

Pag. 129. *l.* 4. Σφῶν) Gr. Marg. habent αὐτῶν. Noſter alibi σφῶν αὐτῶν. Vid. T. Magiſtrum in Σφὲ, & Indicem Thucyd. IDEM.

ead. l. 6. Ὡς πρὸς διαγ.) Obſervandum hic invertiſſe illum (ſuo more) verborum ordinem, cum dicendum eſſet, τολοιπὸν ἰέναι ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας τά τε σφισιν αὐτοῖς ξυμφ. &c. STEPH.

ead. l. 8. Κοινὰ) Κοινῇ mavult Steph. At κοινὰ ob varietatem gratius. lin. 9 ἐς omittit Cl. male. WASS.

ead. l. 10. Ἄνευ ἐκείνων) Quidam Mſſ. ἔξω. utroque modo noſter. Lib. III, 61, ἔξω τῶν ἄλλων, & V, ἔξω τούτων. ubi Schol. ἄνευ. quomodo etiam ἐκτός. IDEM.

ead. l. 11. Μετ' ἐκείνων βουλεύεσθαι) Non video, unde hic infinitivus βουλεύεσθαι pendere dici poſſit: (nam φανῆναι quidem, ſed non ille quoque, ad ἔφασαν referri poteſt) quid ſi igitur illum ſcripſiſſe, μετ' ἐκείνων ἔδει βουλεύεσθαι, ſuſpicari me dicam? STEPH. Sed vid. Heilm. ad h. l.

ead. l. 12. Δοκεῖν) Legendum δοκεῖν, non δοκεῖ. IDEM.

Pag. 130. *l.* 8. Μάλιστα) Codd. omnes τὰ μάλιστα. quomodo noſter alibi, Demoſthenes, Ariſtot. D. Halic. 747, 23. WASS. Προσφιλεῖς e Thucydide laudat Pollux III, 63. Vid. ibi Iungerm. Utuntur eo ſaepe etiam alii.

ead. l. 11. Ἀνεπικλήτως) Agnoſcit Pollux VIII, 68. & ex Xenoph. Κυρ. ἀνεπίκλητον. Ioſephus, ἀνεπίκλητόν σοι παρασχόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν. Aelian. III Var. Hiſt. 15, ἐπίκλημα προσειλήφασι. Xenophontis Codd. ad oram habent ἀνεπίπληκτον, quomodo locutus olim Eupolis. vide & Heſychium. Ceterum οἵ τε π. — ἀνεπικλήτως habentur apud Suidam in ἀνεπικλήτως. WASS. De loco Xenophontis vid. Iungerm. ad Pollucem. Verba Ioſephi apud Suidam ſunt ex Archaeolog. XVIII, 4.

Pag. 131. *l.* 6. Ἔπεισε δὲ καὶ &c.) Vide Pauſaniam in initio Atticorum, & Meurſii Pyraeeum c. 2. HUDS.

ead. l. 7. Ὑπῆρκτο) Notis parentheſis libenter incluſerim haec verba, ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ &c. ut ultimum ſit ἦρξε. impcrſonaliter enim illud ὑπῆρκτο dicitur: quod tamen non animadvertit Schol. ut apud eum admonui. STEPH.

ead. l. 12. Πρῶτος ἐτόλμ.) Scholiaſtae verba, locum hunc exponentia, ſuſpicionem aliquam movere poſſunt, eum aliquod verbum, aut aliqua verba, hic in ſuo exemplari inveniſſe ultra ea, quae habemus. Nam haec, τῆς θαλάσσης ὡς ἀνθεκτέα ἐστὶ, exponit, ὅτι δεῖ πάσῃ δυνάμει ἀντέχεσθαι τῆς θαλάσσης. cum tamen in lectione illa nihil, quod verbis illis πάσῃ δυνάμει reſpondeat, habeamus. Nam ἀνθεκτέα ἐστὶ, dictum pro ἀνθεκτέον ἐστὶ, (ſicut ἐπιχειρητέα pro ἐπιχειρητέον, aliaque huiuſmodi multa dicit) non plus ſignificat, quam ἀντέχεσθαι δεῖ. IDEM. Mox pro συγκατεσκεύαζε, quod in tribus poſtremis edd. erat, revocavi ξυγκατ. e Reg. Caſſ. Gr. Vaſc. & Baſ. Et ſic in aliis melioris notae Mſſ. & edd. eſſe mihi perſuadeo.

Pag. 132. *l.* 5. Μολύβδῳ) Μολίβδῳ quidam ſcripti. & ſic apud Ariſtot. & Dioſcor. Moeris, Μόλυβδος Ἀττικῶς. μόλυβος Ἑλληνικῶς. Cl. Hudſ. μόλυβος Ἀττικῶς. at potius μόλιβος. nam illud Homeri & poëtarum. μόλιβδος tamen paſſim apud LXX. & μόλιβος in quibuſdam Mſſ. uti & Alex. Iob. XIX, 24. Ezek. XXII, 37. μολίβου & μολίβδου Alex. nunquam μολύβου aut μολύβδου. Ioſ. 1232 μολιβδίς. Utroque modo Gloſſae, Suidas, Heſych. In Clem. Alex. Mſſ. variant. 206, 12. puto μολίβ. a recentioribus. Corrige obiter Oppianum in Halieut. IV, 302:

. . . . θαλλοὺς γὰρ ὁμοῦ δήσαντες ἐλαίης,
Ὅττι μάλ' εὐφυέας, μόλιβδον μέσον ἐγκατέθηκαν.

Ibi Pal. 1 μόλυβον recte. WASS. De ſtructura murorum apud veteres vid. Lipſ. III Poliorcet. 5.

ead. l. 7. Ἐπιβολὰς) Cum aliunde, tum vero ex Scholiaſtae expoſitione ἐπιβολὰς ſcribendum eſſe conſtat. STEPH.

ead. l. 10. Προσέκειτο) Suidas, Προσέκειτο, προσεῖχε. Θουκυδ. ά.

Pag. 133. *l.* 1. Ἐς αὐτὸν, ταῖς ναυσὶ) Ita potius interpunge, ut poſt αὐτὸν, non poſt ναυσὶ ponatur hypoſtigme. STEPH. E praecedentibus edd. aliae nullam diſtinctionem habebant, aliae perperam poſt ναυσὶ eam locabant.

ead. l. 5. Παυσανίας) Confer Diodorum XI, 265 a. qui pro XX navibus, L habet; & noſtrum I, 128; Plutarch. Cimon. 482 b. WASS.

ead. l. 11. Ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ) Stephanus hinc orditur novam periodum, & ſine diſtinctione legit, Ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ ἤδη καὶ βιαίου ὄντος αὐτοῦ. Addit: quod autem ἡγεμονίαν hic vocat, aliquanto poſt στρατηγίαν appellat.

ead. l. 12. Δὲ καὶ) Copula male abeſt a Cl. & aliis. Pag. ſeq. lin. 1 leg. γίγνεσθαι cum Gr. Ar. C. Vid. Indicem. WASS. Probo ſententiam Stephani, & utramque particulam abeſſe malim, ut in Reg.

Pag 134. *l.* 2. Κατὰ τὸ ξυγγενὲς) Vid. Spanhem. Diſſert. IX de Uſu & Praeſt. Numiſm. pag. 582.

ead. l. 4. Προσεῖχον τὴν γνώμην) Quamvis προσέχειν τὴν γνώμην, non τῇ γνώμῃ, dici ſoleat, tamen hic dativus, non ille accuſativus, in meo veteri libro exſtat. STEPH.

ead. l. 5. Καταστησόμενοι) Lectionem margini appoſitam omnino reiiciendam cenſeo. IDEM. Valla vertit, *Ubi cetera conſtituiſſent.* Hinc Stephanus ad marg. editionis ſuae ſecundae colligit, eum legiſſe καταστησάμενοι, omiſſa particula τε.

ead. l. 9. Ἢ στρατηγία) Admonet Scholiaſtes, alios velle, particulam nomini στρατηγία praefixam eſſe σύνδεσμον, id eſt, coniunctionem: aliis autem placere, eſſe ἄρθρον, id eſt, articulum. Hic certe ita ſcriptam habemus, ut ſit coniunctio: & hanc ſcripturam agnoſcit Valla, cum vertit, *potius eum videri tyrannum agere, quam ducem.* Ad ſenſum quidem certe quod attinet, parum intereſt, an hanc, an illam ſcripturam, ſequaris. Fortaſſe tamen aliquis, ſcribendo ἢ (id eſt, *quam*) aliquid amplius, quam cum articulo ἡ dici exiſtimet. STEPH.

ead. l. 11. Ἔχθει) Ar. C. ἄχθει. At vide c. 96. WASS.

Pag. 135. *l.* 9. Ἀπαλλαξείοντες — πολέμου) Thom. Mag. IDEM. In ἀπήλλαξεν. Et Suidas in ἀπαλλαξείειν.

ead. l. 14. Ἑκόντων τῶν ξυμμ.) Omittit Ar. male. agnoſcit Salluſtius. Herodotus VII, 144: ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι. WASS. Habet etiam Suidas in Ἑλληνοταμίαι.

Pag. 136. *l.* 3. Ἑλληνοταμίαι) Vid. Suidam, Schol. & Thucyd. perperam exſcribentem in Ἑλληνοταμίαι, & Harpocrat. ead. voc. Confer Plutarch. Ariſtide 333. πεντακοσίων καὶ ἑξήκοντα male Diodor. vid. Nepotem in Ariſtide. WASS. De Ἑλληνοταμίαις habet etiam Andocides Orat. III in fin. & Pollux VIII, 114. ubi vid. Iungerman. Suidas in Ἑλληνοταμίαι hunc locum Thucydidis deſcripſit a

παραλαβόντες uſque ad *ἀρχὴ*, omiſſis tantum verbis *τούτῳ τῷ τρόπῳ*: ſed perperam apud eum eſt, *κατέστη τοῖς Ἀθηναίοις πρώτη ἀρχή*. Ceterum, quia *φόρου* nomen grave & odioſum erat Graecis, pro eo deinde coepit dici *σύνταξις*. Harpocrat. in *σύνταξις*, & Spanhem. ad Iulian. Orat. I, p. 166.

ead. l. 5. Ἦν δ᾽ ὁ πρῶτος &c.) *Ad claſſes aedificandas exercitusque comparandos, quantum pecuniae quaeque civitas daret, Ariſtides delectus eſt, qui conſtitueret. Eius arbitrio quadringenta & ſexaginta talenta quotannis Delum ſunt collata.* Corn. Nepos. Vide etiam Plutarchum in Ariſtide. HUDS.

ead. l. 6. Ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν.) Id enim, ut inquit Nepos, commune aerarium eſſe voluerunt. Scil. vel quia locus erat munitiſſimus & nulli ſuſpectus, vel quia Delii templum in magna veneratione nedum Graecis, ſed exteris etiam gentibus erat. ſolebant enim antiqui theſauros privatos & publicos in Deorum templis ac fanis deponere, ut eorum religione & metu ſecuritas pararetur: ut patet ex Cicer. de Legibus I, 2, & Plauti Bacch. Vide Brodaei Miſcell. 4, 17. IDEM. Ταμιεῖον) Gr. Flor. Ταμεῖον. at fere poëtarum, aut pro cella penuaria. Ab editis ſtat D. Halic. 541, 572; Ioſeph. 1179. Apud Iſocratem tamen *ταμιεῖον* pro cella privata, ſed figurate. WASS. Ταμεῖον quidem non raro pro aerario publico legitur in proſae ſcriptoribus, ut Plutarch. Quaeſt. Rom. 41 & 42; Dion. Lib. LV, p. 565; Herodian. I, 6, & VII, 4. Sed haec & alia huiuſmodi loca ſuſpecta eſſe poſſunt propter varietatem ſcripturae in quibuſdam. Ita, quod in Dionyſ. Hal. pag. 541 in vulgatis eſt *ταμείου*, Mſ. Vat. habet *ταμιείου*. Et in Excerptis eiuſd. p. 747 Pacii Codex *ταμιεῖον* pro *ταμεῖον*. In Plut. quoque quod l. d. eſt *ταμεῖον*, rurſum in Publicolae vita in Stephani ed. & his, quae poſt eam prodierunt, eſt *ταμιεῖον*. Ταμεῖον pro *cella penuaria* eſt in Theophr. Char. c. IV, & Menandro apud Harpocrat. v. Κτησίου Διὸς, qui locus fortaſſis non eget emendatione. Nam ibi ſermo eſt de cella promtuaria. Et ſic Gloſſ. Ταμεῖον, τὸ ἰδιωτικὸν, *cellarium*, *cella*, &, Ταμιεῖον, τὸ δημόσιον, *fiſcus*, *aerarium*. Diodor. Sic. XI, 266 de hoc communi aerario Graecorum & conventibus in Delo: Εὐθὺς οὖν ὁ μὲν Ἀριστείδης συνεβούλευσε τοῖς συμμάχοις ἅπασι, κοινὴν ἄγουσι σύνοδον ἀποδεῖξαι τὴν Δῆλον κοινὸν ταμιεῖον. Videndum etiam, an huc pertineant verba

Etymol. M. Σύνοδος, ἡ ἐκ πολλῶν συναγωγὴ ἐπί τινι, ὡς Θουκυδίδης, ἀεὶ σύνοδοι ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἠγέροντο.

ead. l. 10. Διαχειρίσει) Thom. Mag. ἐν πολέμῳ τε καὶ διαχειρήσει πραγμάτων. Wass. Eſt apud Thom. in διαχρῶμαι. Sed non eſt habenda illius ratio. Nec dubito, quin in Poll. v. 156 pro διαχείρησις ſit legendum διαχείρισις. Nam a διαχειρίζω, unde ibi nomen deductum refert, non poteſt eſſe διαχείρησις.

Pag. 137. *l.* 1. Ἐκβολὴν) Cicer. VII ad Attic. 1. Sed haec fuerit, ut ait Thucydid. ἐκβολὴ λόγου non inutilis. Wass. Add. Thom. Mag. h. v.

ead. l. 2. Ἐκλιπὲς) Scribendum potius ἐλλιπὲς, ut habes in margine: utitur autem hoc vocabulo & alibi. Ceterum apud Vallam deeſt vox *Graecas* (quae reſpondeat Thucydideae Ἑλληνικὰ) hoc in loco, *ſcribentibus aut res ante Medicum bellum geſtas.* Scribendum eſt enim, *aut res Graecas.* Steph. Deſcripſit hunc locum Dionyſ. Halicarn. p. 141 ab ἔγραψα uſque ad κατέστη. ubi etiam eſt ἐκλιπές. Vid. Indicem. Wass. Dionyſium de ἐλλιπὲς, quod praefert Stephanus, non cogitaſſe, apparet ex his illius verbis, αὐτὸς γὰρ ὡς ΕΚΛΕΙΦΘΕΝΤΑ τὸν τόπον τοῦτον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἄξιον ἱστορίας ὑπείληφεν, αὐταῖς λέξεσιν οὕτω γράφων.

ead. l. 4. Τούτων non ad Hiſtoriae ante Thucydidem ſcriptores, ſed ad ἃ ἐπῆλθον οἱ Ἀθην. μετὰ τὰ Μηδικὰ, refert interpres Germ. ut conſtructio ſit: Ἑλλάνικος δὲ, ὅσπερ καὶ ἥψατο τούτων (qui haec ipſa *ſane* attigit) ἐν τῇ Α. ξ. &c.

ead. l. 5. Ἑλλάνικος &c.) Hellanici duo exſtiterunt: unus Lesbius, ſive Mitylenaeus, alter Mileſius. niſi Mitylenaeus per errorem, ut videtur nonnullis, dictus fuerit Mileſius. Ille (quem citat Thucydides) videtur eſſe Mitylenaeus, duodecim annis (ut conſtat ex Pamphila apud Gellium, l. 15, c. 23) ante Herodotum natus. Praeter alia conſcripſit Ἀτθίδα, ſive Hiſtoriam Atticam, ab Harpocrat. memoratam in voce Ἀλόπη. cuius Hiſtoriae concluſio videtur fuiſſe brevis congeries geſtorum ab Athenienſibus poſt victoriam Marathoniam uſque ad tempora Thucydidis. Huds.

ead. l. 8. Ἠιόνα) Ita Mſſ. Stephanum, Scholiaſten, & Euſtathium reprehendit Holſten. & unam huiuſce nominis urbem tantum agnoſcit. In Olymp. LXXVII, 3. Diodor.

pag. 272 d. Xenoph. 442. Thucydid. IV, 7, 50, 102, 104, 106. Voſſ. ad Scylacem p. 37. Pauſan. 614. Plutarch. Vit. 482. Herodot. VII, 25 & 113. Polyaen. VII, 24. Pyrrhi Ligorii numus cum urna & urceo apud Harduin. 572 ΗΙΟΝΕΩΝ. Cantacuzeno Ἀνακτορόπολις. Wass. Ad ea, quae contra Stephanum, Scholiaſten Thucydid. & Euſtathium diſputat Holſtenius, add. Berkel. ad Stephan. in Ἠιών.

ibid. Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι) Sic & Pauſanias VIII, 8: Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι. Spanh.

ead. l. 10. Σκύρον) Κλῆσιν ἔχει διὰ τὸ σκληρὸν, καὶ οἷον σκυρῶδες, ἤτοι λιθῶδες. σκύρος γὰρ ἡ λαιτύπη, inquit Euſtathius. Eadem fere Heſychius, & Schol. Pindari Pyth. V, 124: σκυρωτὴ ἀντὶ τοῦ λιθόστρωτος. Ibi Mſ. Emman. Οἰχνέοντες pro Ἰχνέοντες. Confer Etymologum in Ἀργεννοῦσαι, & Suidam v. Ἀρχὴ Κυρ. *Scopuloſam* recte vocat Statius. Vid. & Ariſtotelem Hiſt. Anim. I, 9, p. 277. Inſula ab antiquitate, & lapide Scyrio perinde memorabilis eſt. Eam enim in belli ſocietatem aſſumſit Minos. v. Ovid. M. VII, 464. Rex eius Lycomedes ante bellum Troianum ſatis opinor notus, ob Achillis affinitatem. Conſule Statium & Apollodorum III, 12, 8. Pelaſgi olim & Cares habuerunt, ut ex Nicolao apud Steph. conſtat. Poſtea Dolopes praedones tenuere; ſed hanc gentem expulit Cimon, cuius acta & expeditionem tradunt Diodorus, Plutarchus, Pauſanias. Hinc Dicaearcho Πελασγία Σκῦρος. Theſſaliae attributam ſcribere videtur Catullus in Epithalam. Pel. & Thet. *Domum tota frequentat Theſſalia. —— Deſeritur Scyros.* Chalcidenſes item poſſediſſe, ex numis ibi effoſſis cum hac inſcriptione ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ, de quibus adi Tournefort. I, 35. Idem tradit M. Heracleota. Demoſthenis tempore Athenienſes obtinuere, ut ex eius in Callippum oratione, & Strabone poſtea ſatis conſtat. In Philippi poteſtatem veniſſe credo circa Olymp. CX. Dein bello Macedonico Ol. CXLVII Athenienſibus reſtitutam a Romanis prodidit Valerius Antias. Neronem iuvenem ibi haeſiſſe, nos certiores facit Diodorus Sardianus in Epig. quod ſic ſe habet:

Αἰγιβότου Σκύροιο λιπὼν πέδον, Ἴλιον ἔπλω
  Οἷος Ἀχιλλείδης πρόσθε Νεοπτόλεμος,
Τοῖος ἐν Αἰνεάδησι ΝΕΡΩΝ ἀγὸς ἄστυ Ῥέμοιο
  Νεῖται, ἐπ' ὠκυρόην Θύμβριν ἀμειψάμενος,

Κοῦρος, ἔτ' ἀρτιγένειον ἔχων χνόον. ἀλλ' ὁ μὲν, ἔγχει Θῦεν· ὁ δ' ἀμφοτέροις, καὶ δορὶ καὶ σοφίῃ.

Quod ad vocem *αἰγιβότου* ſpectat, notandum eſt, Scyrum abundaſſe optimae notae capris. Ita Strabo, Aelianus de Animal. III, 33, aliique: ſed nec iis hodie deſtitui, aſſirmant nupera itinerantium ſcripta. Vide Paraemiographos in *Capra Scyria*, & *Scyrius principatus*. Auctor Sibyllinorum: Τλήμων Ἀντιόχεια, σὲ δὲ πόλιν οὐκ ἔτ' ἐρεῦσιν, Εἵνεκεν ἀφροσύνης Ἰταλοῖς ὑπὸ δούρασι πίπτεις. Καὶ ΣΚΥΡΟΣ ΤΟΤΕ λοιμὸς ἕλοι, καὶ φύλοπις αἰνή. & paulo poſt: Καὶ τότε γιγνώσκειν θεὸν οὐκέτι πρηὺν ἐόντα, Ἀλλὰ χρόνῳ κραίνοντα, καὶ ἐξολέκοντα γενεὰν Ἀνθρώπων μάλα πᾶσαν. Si ulla hic connexio, nec Sibyllina plane folia ſint hi verſus, reſpexiſſe putem ad annum Chriſti CXCIV, quo Nigrum Conſulem ad imperium evexerunt Antiochenſes. Illico enim ſtultitiae ſuae poenas graviſſimas Severo dederunt, in decretorio illo ad Iſſum proelio. Herodian. III, 4: Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν διαγωνισαμένων, πολλοῦ τε ἐργασθέντος φόνου, ὡς καὶ τὰ ῥεῖθρα τῶν διὰ τοῦ πεδίου ποταμῶν ῥεόντων αἵματος πλεῖον ἢ ὕδατος κατάγειν εἰς θάλασσαν, τροπὴ τῶν ἀνατολικῶν γίνεται. At Niger Antiochiam pervenit, καταλαβὼν δὲ φεύγοντα τὸν λοιπὸν δῆμον εἴ τις ΚΑΤΑΛΕΛΙΠΤΟ, οἰμωγήν τε καὶ πένθος ἐν τῇ πόλει, παῖδάς τε καὶ ἀδελφοὺς θρηνούντων, γενόμενος ἐν ἀπογνώσει καὶ αὐτὸς ἀποδιδράσκει &c. Ὁ δὲ Σεβῆρος καθελὼν τὸν Νίγρον, τοὺς μὲν ΦΙΛΟΥΣ αὐτοῦ, καὶ εἴ τινες οὐ μόνον ἐκ προαιρέσεως, ἀλλὰ δι' ἀνάγκης προσέθεντο αὐτῷ, πάντας ΑΦΕΙΔΩΣ ἐκόλασε. Pro γενεὰν in Sibyll. legerim γενέθλην. Reliquam Scyri hiſtoriam contexuit Du Cangius Hiſt. Conſtant. WASS.

ead. l. 12. Ὤκισαν) Non dubito, quin ᾤκησαν, non ᾤκισαν ſcribendum ſit, & male apud Scholiaſten quoque hoc pro illo ſcriptum ſit. Vel illud certe ᾤκεον, quod praecedit, fidem nobis de lectione illa facere videtur. Sic autem cap. 114: Ἑστιαίας δὲ (aut Ἑστιαιέας δὲ) ἐξοικίσαντες αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον. Ubi tamen dici poſſunt γῆν ἔχειν, qui eam non incolunt. Ceterum quae in eo, de quo nunc agitur, loco eſt ſcripturae diverſitas, eadem & alibi occurrit: nam ſupra c. 8 cum ita in textu legatur, οὗτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ᾤκησαν, in margine ex aliis libris ᾤκισαν tibi datur: ſed ibi quoque ᾤκησαν ab οἰκῶ retinendum eſſe dico. STEPH. Nihil mu-

tandum videtur. Diodor. Sicul. XI, 272: Σκύρον δὲ, Πελασγῶν ἐνοικούντων καὶ Δολόπων, ἐξεπολιόρκησε· καὶ κτίστην Ἀθηναῖον καταστήσας, κατεκληρούχησε τὴν χώραν. Corn. Nep. Cim. 2: *Scyrum — vacuefecit; ſeſſores veteres urbe inſulaque eiecit: agros civibus diviſit.* Hoc eſt, quod Thucydides dicit, Σκύρον ᾤκισαν Athenienſes, duce Cimone.

Pag. 138. *l.* 6. Ἔκδειαι) Quamvis alia exemplaria ἔκδειαι, alia ἔνδειαι habeant, Scholiaſtes tamen magnum inter haec duo diſcrimen ſtatuit: ſed de quo illi non aſſentior, ut apud eum dixi. STEPH. Altera interpretatio Scholiaſtae, ἀπολείψεις, ἀτέλειαι huic loco convenit. Ἔνδεια, *inopia*, *penuria*, hic locum non habet. Ἔκδεια autem eſt, cum quis non totum ſolvit, quam reliquationem vocant. Vid. Suid. in ἔκδεια, Valeſ. ad Harpocrat. h. v. & Salmaſ. de Mod. Uſur. p. 713. Cur Steph. & Port. verterint *eiurationes tributorum & navium*, non intelligo. Valla ſecutus eſt alteram ſcripturam: nam vertit, *tributorum penuria naviumque.* De λειποστρατίῳ Poll. VIII, 40. Herodoto V, 27 eſt λειποστρατία. vid. Thom. Mag. in λειποτάξιον.

ead. l. 14. Ἀπ' οἴκου) Malim ἀπ' hic ſcribi, ut vel haec ſcriptura vocem illam non pro ἀπὸ, ſed pro ἄπο eſſe poſitam teſtetur. Ut autem hic pro militandi immunitate, ita & pro navigandi pecuniae penduntur ſupra c. 27. STEPH.

Pag. 139. *l.* 6 ſqq. Ἐγένετο — διακοσίας) Dion. Hal. pag. 142. WASS.

ibid. Εὐρυμέδοντι) Locum memorat & res geſtas Harpocration. retulit ad annum IV Artaxerxis Euſeb. Olymp. LXXIX, 4. IDEM.

ead. l. 11. Χρόνῳ δὲ ὕστ.) Diodorus non convenit cum Thucydide de tempore huius Thaſiorum defectionis, quam Thucydides ponit antequam Sparta terrae motibus concuteretur, Diodorus autem poſt terrae motum. Palmerius Exercitationib. p. 109. HUDS.

ead. l. 12. Θασίους) Vid. Syncellum 4064. Ariſtot. Hiſtor. An. 136. Motrayii numus Tab. XXIX ΘΑΣΙΟΝ. Ita ſcribunt Herodot. Strabo, Archeſtratus Γαστερονομία, Hegemon Thaſius, qui Cratini tempore floruit, Scylax, Hippocr. Pauſan. Apollodor. M. Heracleota, Diodor. Polyaenus, Ariſtophanes, Pl. Galenus Tom. II, 358, Plutarchus Bruto, Dionyſ. Perieg. Schol. Homeri Od. κ', 235, Chron. Paſchale, Clemens Alex. Zenobius apud Suidam, Heſychius Θάσιος παῖς Ἀγλαοφῶντος; ſed ibi legendum

γένος Ἀγ. pars eſt Epig. Simonidis, vid. Pauſan. Phocic. cap. 27. Ex Latinis Virg. Statius, Varro, Cloatius Verus apud Macrob. Mela, Nepos. geminant Xenophon Hiſtor. Gr. I, 432, Ptolemaeus: at uterque inſulam intelligit. Urbem Xenophon alibi Θάσον vocat. Livii exemplaria, & Excerpta Polybii variant. Plinius IV, 12, 23, *Thaſſus*, opinor male. De urbis excidio ſub Lyſandro conſule Diodorum XIII, p. 388. WASS.

Pag. 140. *l.* 4. Καλουμένας Ἐννέα ὁδοὺς) Appellationis originem indicat Hyginus Fab. LIX, cum ait, novies Phyllidem eo die, quo Demophoontis reditum praeſtolabatur, litus verſus cucurriſſe: indicatque id Coluthus lib. de raptu Helenae. Vide Meurſium de Regn. Athen. l. 3, cap. 7. HUDS. Errorem Stephani, qui in Ἀμφίπολις etiam Μυρίκην & Ἠιόνα dictam ſcribit, redarguunt ibi interpretes, & Voſſ. ad Scylac. p. 64 ed. Gron.

ead. l. 7. Δραβήσκῳ) Stephanus Δραβῆσκος. Geogr. Mſ. Vatic. Δράβησκος, teſte Holſtenio. vid. Appianum B. Civil. IV, 650. Strabonis Epit. Lib. VII in fin. male Δραβίσκος. Latini ſcriptores haud memorant. Vid. noſtrum IV, 102. Campi cuiuſdam nomen eſſe videtur. WASS. Apud Appian. quoque l. d. Δραβίσκος. Stephano χωρίον, id eſt, locus, vel campus, non oppidum, ut Cellar. II Geogr. 13, qui hoc etiam non obſcure ex Thucydidis verbis coniici putat. Si hoc coniicere voluit ex his διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ, non firma eſt illius coniectura. Nam ἐν nominibus urbium additum ſaepe notat τὴν περίχωρον. Steph. Ἰσσὸς — ἐν ᾗ Ἀλέξανδρος Δαρεῖον ἐνίκησε. Lucian. de conſcrib. Hiſtor. p. 621: τὰς ἐν Εὐρώπῳ γιγνομένας σφαγάς. Vid. Perizon. ad Aelian. II V. H. 25. Straboni in Epit. l. d. eſt πόλις, & Mſ. Vatic. apud Holſten. ad Stephan. Δράβησκος Ἠδωνῶν πόλις ἐν Θράκῃ. Idem colligi poteſt ex Appiano de ſitu Philipporum: ἐκ δὲ τῆς δύσεως πεδίον μέχρι Μυρκίνου τε καὶ Δραβίσκου. Add. infr. ad c. 113.

ibid. Ἠδωνικῇ) Mſ. Ar. Ἰδωνικῇ. Error ex adſc. ι ΗΙΔΩΝΗ. WASS. Potius putem ex eo ortum, quod η & ι eodem ſono proferebantur, ut Δράβησκος & Δράβισκος, & infinita alia huius generis. Nam nuſquam hoc nomen cum diphthongo in prima ſyllaba inveni.

ead. l. 8. Ξυμπάντων) ξυστάντων malit Heilman. Ita VI, 21: εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι.

Pag. 141. *l.* 1. Θουριᾶται) Scribitur Θουριᾶται & Θου-

ρεᾶται. Huds. Paulo ante, poſt ἔμελλον, reſtitui diſtinctionem maiorem, quae in Caſſ. Gr. Vaſc. & Baſ. pro minima, quam tres poſtremae edd. habent.

ibid. Αἰθεεῖς) Non ita gentile ab Αἰθαία ſecundum Stephanum Byzant. formari debet, neque ita apud Thucydidem legiſſe videtur. Quis autem veram ſervaverit lectionem, tute ipſe iudicabis. Huds. Situm huius populi ignorat Cellarius pag. 767. urbs Αἰθαία Stephano, qui Philochorum exſcribit. Apud eum Αἰθαία, & inde gentile Αἰθαιεύς. Suidas, Ἄιθες, ἐθνικόν. Antiqui omnes, quam Graeci, quam Latini, hac in re plane ſilent. De ſeceſſione vid. Pauſan. Meſſ. IX. Gr. mox δὲ καὶ τῶν Εἰλ. ſed praecedit. Wass.

ead. l. 9. Τολοιπὸν) C. Reg. Caſſ. & I, 56 Caſſ. Vaſc. τὸ λοιπὸν, ſine caſu. Hippocrates § III, p. 12, at coniunctim, mendoſe 56. Contra, de Morb. Mul. diviſim 177; quomodo fere in Nov. Teſt. (vid. Thucydid. Indic.) & apud Thucydidem Mſſ. IV, 64, 126, VII, 7. Ita Sophocles Oedip. Tyr. 815, 1297, eiuſque Scholiaſta; Dinarchus Orat. II; Polybius III, p. 317, 343, V, p. 615; Xenophon 276, 300, 343, 548, 487, 338. At ter coniunctim 350, 351, 411. τὸ λοιπὸν etiam Demoſthenes Funebr. 155; & in Conon. apud. D. Halicarn. p. 278. de falſa Leg. 238. Utroque modo Herodotus IV, 3, VII, 120. iunctim Plato Alcibiad. 429. τοῦ λοιποῦ Ioſephus Antiq. V, 5, 2, Thucydides IV, 98, Xenophon 465, 666. Wass.

Pag. 142. *l.* 2. Ἐνδεᾶ) Miretur quis hoc adiectivum ἐνδεᾶ, abſque ullo, quocum iungatur, ſubſtantivo: & fortaſſe ſcribendum ἔνδεια ſuſpicetur: at ego illum adiectivi uſum tanquam Thucydideum, ex collatione cum quibuſdam aliis agnoſco. Steph.

Pag. 143. *l.* 7. Ἐξίασιν) Sicut in quodam c. 46 loco, male ἐξίησι pro ἔξεισι antea legebatur, ita hic male ἐξιᾶσιν: cum hoc quoque ſit ab ἐξίημι, quod ne huic quidem loco convenit, ſed ἔξειμι: a quo ſcribendum eſt ἐξίασιν. Habet autem futuri ſignificationem: adeo ut perinde ſit, ac ſi ἐξελεύσονται ſcriptum eſſet. Atque hic futuri uſus poſt ἐφ' ᾧ, id eſt, quod Scholiaſtes idioma Thucydidis appellat. Ita enim & c. 113, σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. Alii enim potius hic quidem ἐπὶ τῷ κομίζεσθαι, illic autem, ἐπὶ τῷ ἐξιέναι dicerent. Steph.

Add. quae idem ſcribit Append. Theſ. pag. 130. Nec tamen neceſſe eſt, ἐφ' ᾧ τε mutare his ἐπὶ τῷ: nam non minus ἐφ' ᾧ τε cum infinitivo dicitur. vid. Dion. Halic. X, 18. Cteſ. in Excerpt. Perſic. c. XXXIV & XXXVIII.

ibid. Μηδέποτε) Gr. Ar. Marg. μηκέτι, ut apud Hom. Il. β', 261, & noſtrum IV, 34. Sed minus placet ob vicinitatem οὐκέτι. Wass. De Iove Ithomete vid. quos laudat Holſten. ad Stephan. in Ἰθώμη. Scholiaſtes ait Ἰθωμῆτα Dorice dici, pro Ἰθωμήτου ſcilicet. Si Thucydides poſtremam ſyllabam Dorice extulit, credibile eſt, eum idem ſecutum in illa, quae praecedit, & ſcripſiſſe Ἰθωμάτα. Nam hoc eſt Doricum. Steph. Ἰθωμήτης — καὶ Δωρικῷ τρόπῳ, Ἰθωμάτας. Et ſic Pauſan. Meſſen. cap. 26 & 33.

Pag. 144. *l.* 1. Μεγαρῆς) Haec eſt Attica terminatio, ut Ἀχαρνῆς, Πλαταιῆς, & alia huiuſmodi. vid. Stephan. Append. Theſ. p. 13 & 30. De Pegis & Niſaea Holſten. ad Steph. Quae hic & ap. Herod. I, 59 Νίσαια, Stephano & aliis eſt Νισαία, de quo monet Sylburg. ad Pauſan. Attic. c. 39. Scholiaſtae Theocr. XII Id. 29, Νίσα, quod ibi emendat Heinſius. Ab hac Megarenſes Graeciae cognomine Niſaeorum a Megarenſibus Siciliae diſtingui annotat Caſaub. ad Athen. XIV, 22. Ovid. tamen Epiſt. XV, 54, Niſiades dicit de Megarenſibus Siciliae.

ead. l. 9. Ἰνάρως &c.) De defectione Aegyptiorum a Perſarum rege vide Diodorum Siculum, l. 11, pag. 279 ed. Steph. Huds. Cteſias c. 32 Lydium vocat perperam. vid. Herodot. III, 12, 15, VII, 7, & Montefalconii Palaeograph. II, 4. Wass. In Herodoto quoque eſt Ἰνάρως, in Diodoro Ἰναρὼς, ap. Schol. Ariſtoph. Plut. 178 Ἴναρως, in Cteſia apud Photium Biblioth. Cod. LXXII Ἴναρος. Ibi perperam legi Ἰνάρου Λυδίου ἀνδρὸς, etiam obſervarunt Caſaubon. ad Baron. Exercitat. XVI § 77, & Uſſerius in Annalib. ad A. P. I, 4254. Nam Herodotus III, 12 dicit ἀπὸ Ἰνάρω τοῦ Λίβυος, & VII, 7 Ἰνάρως ἀνὴρ Λίβυς, ut hic Thucydides, & infra cap. 110, Ἴναρως ὁ τῶν Λιβύων βασιλεύς. Errorem illum ſecuti ſunt omnes, qui haec Excerpta Photii e Cteſia, vel ſeparatim, vel una cum Herodoto ediderunt. Sed non tam Cteſiae, aut Photii, quam, ut recte poſt Caſaubonum Hudſonus in Var. Lect. ad c. 110, librariorum vitium eſt, qui in Photio e Λιβύων fecerunt Λυδίων, quemadmodum e Λιβύων ſcriba Cod. Gr. infra l. d. Λυβίων. Ψαμμιτιχος, ut hic quidam ſcripti, ſaepe

etiam Herodot. Diodor. Sicul. I, 42, IV, 415, & Schol. Ariſtoph. Plut. l. d. At idem Nubib. 397, Ψαμμήτιχος. Montfaucon. l. d. exhibet partem vetuſtae inſcriptionis, qua continentur nomina Athenienſium, qui bellis, quae hic memorat Thucydides, interierunt.

Pag. 145. *l.* 7. Ἐς Ἁλιὰς) Strabo VIII, 373: Ἑρμιόνη ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμων πόλεων· ἧς τὴν παραλίαν ἔχουσιν Ἁλιεῖς λεγόμενοι, θαλαττουργοί τινες ἄνδρες. vid. Diodor. XI, pag. 282. Euſtath. Ἁλῖις perperam ſcribit. vid. Steph. & Heſych. in ἁλική. Scylax pag. 20: Μετὰ τὴν Ἐπιδαυρείαν χώραν, Ἁλία, καὶ λιμήν. Pauſan. II, 36: ἡ Ἁλίκη τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἐστιν ἔρημος. vid. Xenoph. Hiſtor. Graec. 515 b. 624 d. Ἁλεὺς etiam Δῆμος τῆς Κῶ Schol. Theocr. Confer noſtrum II, 56. Demoſth. in Olymp. pag. 691 ΑΛΑΙΕΥΣ. Inſc. Vet. in Bacchi Theat. Athen. ΝΙΚΩΝ ΛΥΣΙΟΥ ΑΛΙΕΥΣ Wheler 366. vid. Pauſan. VI, 334. Wass. Inſcriptio haec pertinet ad Halaeenſes ex δήμῳ Attico, cui Ἁλαὶ nomen erat. De quo Meurſ. de Populis Attic.

ead. l. 8. Καὶ ἐνίκων Κορ.) Cum Thucydide pugnat Diodorus Sic. qui victoriam adiudicat Athenienſibus pag. 282 ed. Steph. Cum Thucydide tamen conſentit Trogus. & cum Athenienſis fuerit Thucydides, plus fidei meretur, quam Diodorus. Palmerius. Huds. Eſt in Palmer. Exercit. p. 45, qui reſpicit ad ea, quae leguntur in Iuſtin. III, 6, ubi etiam interpretes annotant, tum Athenienſes a Peloponneſiis ad Halias victos eſſe. Sed ſi de hac pugna ſenſit, nonnulla aliter ac Thucydides, & perperam, ſcribit.

ead. l. 9. Κεκρυφαλείᾳ) Cum Ar. C. ſcribit Diodor. p. 282 d. κεκρυφαλίᾳ male. Κεκρυφάλιον eſt reticulum muliebre, unde ad retis & ſtomachi cavitatem transfertur. vid. Ariſtot. Hiſt. An. II ult. Heſych. Schol. Nicandri pag. 30 Aldin. Unus opinor Plinius hanc inſulam agnoſcit. Κεκρυφαλία etiam cum Diodoro Ariſtides I, 269. Wass. Praeter Plinium IV, H. N. 12 princ. etiam Schol. ad h. l. Thucydid. & alii apud Stephanum inſulam eſſe dixerunt. Locum Ariſtidis deſcripſit Photius in Biblioth. qui itidem habet Κεκρυφαλίᾳ. Annotavit Harduin. ad Plin. Errorem Stephani in hiſtoria obſervant ad eum interpretes.

ead. l. 14. Ἑβδομήκοντα) Ita libri, quibus accedit etiam Lyſias in Orat. Funebri pag. 510. De numero conſentit etiam Diodor. XI, 282 d. Infra pag. ſq. lin. 13 μάχης ἰσορ. γ. C. meliore ordine. Wass.

Pag. 146. *l.* 7. Ἔν τε Αἰγίνῃ) Expungenda, quae poſt Αἰγίνῃ eſt, interpunctio, cum haec verba ἔν τε Αἰγίνῃ ad participium ἀπούσης ferantur. Nam brevitatis cauſa ἀπούσης ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ dixit, pro eo, quod eſt ἀπούσης ἐκεῖθεν, vel ἀπούσης ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔν τε Αἰγίνῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ οὔσης. Ceterum vocabuli πολλῆς interpretationem &c. ut in Var. Lect. Poteris autem ita hunc defectum ſupplere, *Abſente tum apud Aeginam, tum apud Aegyptum, multo exercitu.* Quod ſi non πολλῆς tantum, ſed praefixo articulo τῆς πολλῆς ſcriptum foret, verterem, *magna parte exercitus.* Eius porro, qui in Aegypto erat, exercitus mentionem facit c. 109. STEPH. Haec diſtinctio, accedente auctoritate Mſſ. videtur recipienda.

Pag. 147. *l.* 6. Ἐκβοήσαντες) Ex Scholiaſtae expoſitione colligi non poteſt, (ut ad eum docebo) illum ἐκβοήσαντες legiſſe: verum etiamſi pro hoc illius expoſitio aperte faceret, alterum tamen ἐκβοηθήσαντες potius recipiendum cenſerem: praeſertim cum hoc & alibi eodem modo utatur: quod de illo haud ſcio an dici itidem poſſit. STEPH. Ἐκβοήσαντες, quod habent quidam Mſſ. agnoſcit Schol. Noſter c. 107 eodem ſignificatu ἐβοήθησαν. De hac voce ampliandum puto, quia apud Homerum βοὴν ἀγαθὸς, & apud Aeſchylum in Supplic. εἰ βραδύνοιμεν βοῇ. ubi βοὴ pugna, & auxilium. Apud noſtrum alioſque αὐτοβοεὶ primo incurſu valet: alibi quidem plenius, ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν. vid. Galaeum ad Herodot. II, 62. WASS. Galaeus ibi nihil de hac voce habet. ad I, 62, ubi eſt βοηθέουσιν, annotat, *mallem ad Ionicam formam* βωθέουσιν; quod nihil huc facit. Ἐκβοηθεῖν, ἐπιβοηθεῖν, & alia cum βοηθέω & praepoſitione compoſita, ſatis uſitata ſunt. Sed vix credo vel ſimplex βοάω, vel alia ex hoc & praepoſitione compoſita, ea ſignificatione, quam hic locus poſtulat, apud probatos ſcriptores inveniri. Nec magis puto huic loco convenire ἐκβοήσαντες, quam ſi quis c. 107 pro ἐβοήθησαν ἐπ' αὐτοὺς velit dicere ἐβόησαν ἐπ' αὐτούς.

ead. l. 11. Ἔς του) Si ἔς του legas, ita dictum erit του pro τινὸς, ut ſaepe τῳ (reiecto itidem in praecedentem accentu) occurrit pro τινί. Interiici autem vocabulum inter hoſce duos genitivos minime novum eſt apud Thucydidem. STEPH.

ead. l. 14. Κατέλευσαν) Vid. Herodot. I, 167. WASS.

Pag. 148. *l.* 7. Ἐς Δωριᾶς τὴν Λακ. μητρ.) Lacedae-

monii, qui a Dorienſibus traxerunt originem, initio urbes tantum tres tenebant, Boeum, Cytinium, & Erineum: hinc progreſſi, auctis viribus, Graeciae imperium obtinuerunt. Vide Meurſii Miſcell. Lacon. l. 3, c. 9. HUDS. Δώριον infr. III, 92. WASS. Hudſonus, cum hic ſcribit Δωριᾶς, videtur probare ſententiam Stephani & Porti: quam etiam confirmant quidam libri ſcripti. Et ſane, ſi eſt a nominativo Δωριεὺς, ut videtur e Diodor. Sic. XI, 283, accuſativus plur. non eſt Δωριὰς, ſed Δωριᾶς, Attice, ut Πλαταιᾶς. Vid. Euſtath. in Homer. Il. β', p. 269, & Steph. Append. ad Theſaur. p. 57.

ead. l. 8. Βοιὸν) Vid. Heſychium in Λιμοδωριεῖς, Strabon. & Steph. Ἐρινεόν. Steph. aliquando Ἐρίνειος. Sic ſane Plato p. 106. confer Philochorum, apud D. Halic. p. 198. Ariſtides Leuctr. Κοιτινίου, male. WASS. In Diodor. l. XI, p. 283, perperam Κυντίνιον, Ἐρίβυον, καὶ Ἐριναιόν.

ead. l. 9. Νικομήδους τοῦ Κλ.) Diodorus Sic. pag. 273 habet Νικομ. Κλεομένους. procul dubio librarii errore. HUDS.

ead. l. 10. Τοῦ Παυσανίου βασιλέως.) Minus proprie Thucydides eum ſemel iterumque, qui regnum pro pupillo gubernabat, regem vocat. Pauſanias enim non erat rex, ſed tutelam gerebat regis Pliſtarchi: qui cum diem obierit vixdum annos pubertatis atque regnum conſecutus, ei ſucceſſit Pliſtoanax, Pauſaniae tutoris filius. Vide Meurſium de Regno Laced. c. 12. IDEM. Regem Lacedaemoniorum vocant etiam Plutarch. Conſol. ad Apollon. pag. 182 ed. Stephan. Suidas in Παυσανίας, & Schol. Ariſtoph. Equit. 84. Hic βασιλέως ad Πλειστοάνακτος referri poteſt.

Pag. 149. *l.* 1. Κρισσαίου) Reg. Κρισαίου. Sic Steph. & alii, ſed plerique Κρίσσα, & Κρισσαῖος. vid. Holſten. ad Steph. Palmer. Graec. Antiqu. VI, 4, & Muncker. ad Antonin. Liber. c. VIII.

ead. l. 2. Κωλύσειν) Quidam κωλύειν. Utroque modo Homerus, ſed cum futuro inf. frequentius. Herodot. II, 150, ἔμελλε διαχέειν. vid. II, 12. Gronov. ad Herodot. p. 918. lin. 5 ἀεὶ addunt Ar. C. ſed immediate ſequitur. WASS.

ead. l. 4. Δύσοδός τε γὰρ ἡ Γεράνεια) Thom. Mag. Δυσπρόσοδον χωρίον, ὃ δύσκολον περὶ τὴν εἴσοδον, & addit e Thucyd. V, 65, χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον. Pergit, λέγει δὲ πάλιν καὶ δύσοδος χώρα, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας — οἷον — δύσοδος γὰρ ἡ Γεράνεια. κάλλιον δὲ τούτου τὸ δυσπρόσοδος. Neſcio, quid dicat. Nam neque δύσοδος

hic idem ſignificat, quod δυσπρόσοδος in altero illo loco; nec apparet, cur δυσπρόσοδος rectius aut elegantius dicatur, quam δύσοδος.

ead. l. 12. Καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων) Vel aliam lectionem ſecutus eſt, vel, quod veriſimilius eſt, Thucydidem non intellexit Valla, cum ita hunc locum eſt interpretatus, *exque omnibus fere aliis ſociis, numero quatuordecim millia.* Neque enim tantum ſociorum fuiſſe numerum Thucydides dicit, ſed Athenienſes & Argivos (quos fuiſſe mille ſcripſit) additis etiam ſociis, hunc numerum effeciſſe. Animadvertendum autem, & vocem ξύμπαντες male ab eo cum praecedentibus iungi. STEPH.

Pag. 150. *l.* 5. Τανάγρα) Vid. Diodor. 284 b. Olymp. LXXX, 4, ubi οἰνοφύτοις vinetis vertit Rhodoman. Steph. Pauſan. Strabo non agn. vid. Plutarch. Tom. II, p. 345, & Platonem p. 435 in Epitaph. Οἱ Λακεδαιμόνιοι Gr. ut 39, 19. WASS. Quod Thucydides ἐν τῷ ἔργῳ, id Diodorus ἐν τῇ μάχῃ, & Ulpian. in Demoſth. Olynth. 1, p. 8, ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει dicunt. Sunt autem Theſſali ab hac re a quibuſdam notati tanquam perfidi, ut Ulpianus ſcribit.

ead. l. 6. Ἐνίκων Λακ.) Pugnam ancipitem fuiſſe tradit Diodorus l. XI, p. 284. HUDS.

Pag. 151. *l.* 5. Τολμίδου) Ar. C. Τολμίδου στρατηγ. τοῦ T. ordine venuſtiore. & pro τῶν Gr. τὸ, an τὸ τῶν? immo nihil mutandum. WASS. Τολμίδα in Gr. pro varia lectione, a recto Τολμίδας. In Plutarcho & Diodoro quidem eſt Τολμίδης: ſed tamen etiam alteram terminationem in uſu fuiſſe, indicat hoc corruptum apud Plutarch. de Glor. Athen. princ. Καὶ Τολμιαν Πελοπόννησον περιπλέοντα, pro Τολμίδαν.

ead. l. 15. Καὶ ἀπ') Καὶ abeſt a quibuſdam Mſſ. & edd. & pag. 152 lin. 3 ἐκομίσθη haud recte, pro ἀνεκομίσθη. WASS.

Pag. 152. *l.* 3. Ἀνεκομίσθη) Semel de hoc quoque te monebo, cum ſaepenumero lectiones occurrant in eo diverſae, quod aliae vocabula ſimplicia, aliae compoſita habeant, (quae diverſitas in tribus huius paginae locis cernitur) plerumque eas Thucydideas potius videri, quae compoſita, quam quae ſimplicia habent: cum alioqui in magna earum parte ſenſum inde aut parum, aut nihil immutari videamus. Ut autem hic διεσώθησαν & ἐσώθησαν habes, ſic etiam c. 63 & σώσας & διασώσας. Verum ad

illud ἀνεκομίσθη quod attinet, pro ἐκομίσθη, ſicut in illo redundare dici poteſt praepoſitio, quod praecedat πάλιν, ita & in pleriſque aliis verbis tali pleonaſmo praepoſitionis gaudere Thucydidem ſciendum eſt, cuius antea exempla fuerunt a me allata. STEPH.

ibid. Μεγάβαζον) Ariſtoph. & Schol. Avib. 484 Μεγάβυζον. Schol. ibi om. δὲ, & habet πολλῆς στρατιᾶς. abeſt etiam ab eo μάχῃ & τῆς. male. Vid. Uſſer. in Annalib. Per. Iul. 4256. WASS. Μεγάβυζος etiam Diodor. & Photius in Excerptis Cteſiae, ut in Caſſ. & Gr. Et ſic plerumque apud alios hoc nomen ſcribitur. Interdum, ſed rarius, Μεγάβαζος, ut Ἀρτάβαζος, Φαρνάβαζος; & apud Aeſchylum Μεγαβάζης. Vid. Reland. Diſſertat. II, 8, ubi etiam quaerit, utrum hoc nomen proprium, an muneris ac dignitatis fuerit apud Perſas; de quo plura Turnebus XVIII Adverſar. 31; Caſaub. & Menag. ad Laërt. II, 51; & interpretes Aeliani II V. H. 2.

ead. l. 13. Οὕτω μὲν) Marg. οὕτω μὲν οὖν bene. lin. 16 Cl. Gr. al. βασιλέως. perperam. WASS. Ὑπὸ βασιλέα, quod eſt in Caſſ. puto ſic dici poſſe, ut ὑπό τινα εἶναι, ὑφ' ἑαυτὸν ποιεῖσθαι, apud Xenophontem, & alios in Theſ. Stephan. Theophr. Charact. c. XXIV: Τῶν ὑφ' αὑτόν τινι συντάξαι. Aelian. VI V. H. 11: πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν τὴν Σικελίαν ἐποιήσατο. Amyrtaeum Saiten, regem Aegypti memorat Chronic. Euſeb. n. MDCIV. ſed in Olymp. XCI. At Diodor. Sicul. hanc cladem Athenienſium in Aegypto confert Olymp. LXXX.

ead. l. 14. Πολεμήσαντα) Cum valde durum hoc ſit, πράγματα ἓξ ἔτη πολεμήσαντα, videndum ne veram lectionem eſſe dicendum ſit πολεμησάντων, quod iungatur cum Ἑλλήνων. STEPH.

Pag. 153. *l.* 3. Καὶ ἅμα μαχιμ.) Apud alium affirmari poſſet, deeſſe ὅτι ante μαχιμώτατοι, ſed apud hunc de ea re dubitationi locus relinquitur. Quin etiam ſervata eadem orationis forma plerique ex aliis dixiſſent, καὶ ἅμα διὰ τὸ μαχιμωτάτους εἶναι τῶν Αἰγυπτίων τοὺς ἑλείους. IDEM.

ead. l. 5. Ἀνεσταυρώθη) Aegypti cruces in uſu fuiſſe, teſtari videtur Iuſtinus l. 30, cap. 2. Vide Lipſium I de Cruce, c. 11. HUDS. Add. quae de h. l. diſputat Caſaubon. ad Baron. Exercit. XVI § 77.

ead. l. 7. Τριήρεις — κέρας) Suidas in ἔσχε exponit κατέ-

παυσε. Heſych. κατήχθησαν, κατεσχέθησαν, ἐπαύσαντο; abſolute etiam apud Hippocratem ἔχειν, pro ἐν γαστρὶ ἔχειν IV Epidem. & Ariſtot. Polit. Ariſtoph. Ἔχ' ἀτρέμας. Ἔχ' ἥσυχος. Confer Diodor. XI, p. 280 d. Wass. Ἔσχον, κατέσχον, προσέσχον, verba nautica. Vid. Cam. ad Act. Apoſt. XXVII, 40. Suid. in Ποῦ e Ranis Ariſtoph. v. 190: Ποῦ σχήσειν δοκεῖς; ἀντὶ τοῦ, ποῦ ἀπάξαι (an ἀπάξειν?) τὴν ναῦν; Add. Thom. Magiſt. in ἐπέσχον & προσέσχον, ubi h. l. deſcripſit, & ἔσχον exponit προσωρμήσαντο, pro quo leg. προσωρμίσαντο, ut & apud Phot. Biblioth. Cod. CLXXXVI, in Cononis Narrat. VIII, pro προσορμησαμένων τῇ γῇ, προσορμισαμένων. Nam προσορμᾶν aliud eſt.

ead. l. 11. Τὰ μὲν) Malim τὰ μὲν δὴ κατὰ τήν. Mire enim uſu particulae δὴ gaudet hic ſcriptor. Steph. Gr. καὶ τά. alterutrum reponendum. Wass.

Pag. 154. *l.* 14. Διαπλεύσαντες πέραν) Scholiaſtes poſt πέραν iubet interpungere. Steph. In Baſ. male poſita erat diſtinctio poſt Ἀκαρνανίας. De Periclis expeditionibus in Acarnaniam & Oeniadas Diodor. Sic. L. XI, pag. 286, 287. ubi interpres non recte *Oeniades inſulas* vertit. Vid. Palmer. III Graec. Ant. 8, & interpretes Stephani in Οἰνειάδαι.

Pag. 155. *l.* 3. Ὕστερον δὲ) Cum Thucydide rurſus pugnat Diodorus Siculus circa tempora. Vide Palmerii Exercit. ad Gr. Auct. pag. 111. Huds.

ead. l. 5. Ἔσχον) Laudat h. l. Thom. Mag. in ἐπέσχον, & eadem ſignificatione ἐπέσχον & ἔσχον dici auctor eſt, pro ἀπέσχοντο; per ellipſin ſcil. τοῦ ἑαυτούς.

ead. l. 6. Κύπρον) Vid. Diodor. XII, 292 b. in Olymp. LXXXII, 3, 4. Suidam in Κίμων. Plutarch. Aelian. V Var. Hiſt. 10. & Iſocratem περὶ εἰρ. p. 276. Κίτιον, Citium, Κύπρου πόλισμα Laërt. VII § 1. vid. Abulpharaiium pag. 116. Hieron. vita Hil. Cutium, & Vatic. apud Ioſephum I Archaeol. 6 Κήτιος mendoſe. A recepta ſcriptura ſtant Diodor. Strabo, Plutarch. Concil. Conſtantinop. I. In Notitia vet. Κίτην, ſed in Cod. Reg. recte pag. 51. ubi pro Ἀρσεναῖ omnino reſcribendum Ἀρσινόη. His accedit Nepos; nam codex Danielis, qui Cythio obtrudit, dignus non eſt, cuius ratio habeatur. Pro nobis facit etiam gentile Κιτιεὺς apud Laërtium, non Κιττιεύς, quod ex Flor. depromſit Meibomius. Confer Diodor. XII, 3, XX,

50 & Plutarch. Cimone p. 491. Wass. Κίττιον, quod hic habet Cod. Reg. & Κιττιεὺς, etiam alii interdum. vid. Caſaub. & Menag. ad Laërt. l. d. & ſic quoque Suidam ſcripſiſſe puto, pro eo, quod editur, ἐν Κυττίῳ δὲ τῆς Κύπρου. Plura de Citio habet Meurſ. I Cypr. 10.

Pag. 156. *l.* 2. Πόλεμον) Πόλεμον ἐπολέμησαν Ar. C. ut apud Homerum, & Demoſthenem & Xenoph. Ἑλλ. V. Unde Ennius, *magnam pugnavimus pugnam*. Sic ἐστρατευμένος στρατείας Demoſth. in Mid. Polybius, Plutarchus. At noſter nunquam alibi ſic loquitur, & libri potiores illud alterum ſervant. Denique ſequitur κρατήσαντες, & auctor de bello ſuſcepto intelligi debet. Wass.

ead. l. 10. Ὡς ἑκάστοις) Ita hic dictum eſt τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις poſt ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλίταις, ut c. 107 καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων ὡς ἕκαστοι, poſt illa verba, καὶ Ἀργείων χίλιοι. Steph.

ead. l. 13. Ἐν Κορωνείᾳ) Pauſanias habet ἐν Ἁλιαρτίᾳ, quae Coroneae vicina erat urbs: Plutarchus in Pericle habet περὶ Κορώνειαν. melius quidem dixiſſet Thucydides in Κορωνιάτιδι. Palmer. Huds. Male Κωρωνείᾳ Ar. ut ex Demoſthene, Platone, & Ariſtide Tom. II, pag. 97 patet. Wass. Addit Palmer. Exercit. pag. 46, Thucydidem ideo minus bene dixiſſe ἐν Κορωνείᾳ, quia non in ipſa urbe commiſſum ſit proelium. Sed hoc nullius momenti eſt. vid. ſupra ad cap. 100.

Pag. 157. *l.* 3. Διέφθειραν) Inter quos & ipſe Tolmides Diodor. XII, 293 d. In eo proelio cedidit Alcibiadis pater. Plato 435. Wass. Th. Mag. uſum formulae ἐφ' ᾧ oſtendens, laudat haec ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. Defectio Euboeae ab Athenienſibus etiam annotata eſt in Chron. Euſeb. ad Num. MDCVI. ubi Scaliger eo refert, quae princ. cap. ſeq. de ea defectione ſcribit Thucydides. Sed lapſus eſt per incuriam vir ſummus. Nam quae hic referuntur, multis annis ante bellum Peloponneſiacum, cuius initium in annum primum Olymp. LXXXVII incidit, geſta ſunt, & quidem auctore Diodoro Siculo XII, 293, Ol. LXXXIII. At Euſebii Chron. defectionem Euboeae confert in Olymp. XCII. Itaque haec alia eſt ab ea, quam hic narrat Thucydides, & poſterior defectio, quam etiam in Olymp. XCII memorat Diodor. XIII, 355, & Thucydid. VIII, 95, ubi res anni XXI belli Peloponneſiaci exponit. Nec magnus ille Spanhemius videtur animum val-

de intentum rationibus Chronologicis habuiſſe, cum ad Ariſtoph. Nub. v. 212 ſcribebat, Euboeam, quae *ab initio belli Peloponneſiaci* ab Athenienſibus defecerat, mox a Pericle ſubactam.

ead. l. 10. Περικλέους) Vid. Diodor. 293 d. & Ariſtoph. Acharn. 525. WASS.

ead. l. 12. Διεφθαρμένοι) Huius victoriae cauſa Apollinis λυχνοφόρου imaginem poſuerunt Delphis, ut narrat Plutarchus in lib. de Oraculis Pythiae. Palmer. HUDS.

Pag. 158. *l.* 4. Τοῦ Παυσανίου) Vide quae annotavimus ad pag. 148 lin. 10. IDEM. Hic quoque βασιλ. Λακ. coniungi poteſt cum Πλειστοάνακτος.

ead. l. 6 ſqq. Καὶ Ἀθηναῖοι — ἔσχον) Dion. Hal. pag. 143. Diverſitatem ſcripturae apud illum annotavit Hudſonus in Var. Lect.

ead. l. 7. Κατεστρέψαντο) Vid. Ariſtophan. Nub. 213. WASS.

ead. l. 8. Ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο) Παρεστήσαντο, quod habet Cod. Ar. ſatis uſitatum eſt Thucydidi. Supra c. 98 πολιορκίᾳ παρεστήσαντο. III, 35 τήν τε Πύῤῥαν καὶ Ἔρεσον παρεστήσατο. Lucianus Contemplant. pag. 348 de Cyro, καὶ Βαβυλῶνα παρεστήσατο. Dionyſius Halicarn. II, 36 οὓς ἐκ παρατάξεως καὶ τειχομαχίας παραστησάμενος. quem fortaſſis in hoc genere loquendi Thucydidem imitari ſcribit H. Stephanus cap. XVI Operar. in Dionyſium. Et ſic alii ſaepe.

ibid. Ἑστιαίας) Ab Ἑστιαία Stephanus ἐθνικὸν habet Ἑστιαιεὺς, ſed tamen ita, ut τρισυλλάβως etiam efferri dicat: quod mirum videri poſſit. STEPH. Dionyſ. Halicarn. Ἑστιαιεῖς, Diodor. Ἑστιαιέων, Athenaeus Ἱστιαιεῖς, forma Ionica. Stephanus tamen Ἑστιαιεὺς etiam τρισυλλάβως efferri ſcribit, nempe Ἑστιεὺς, ut Suidas, Ptolem. Themiſt. corrupte opinor, vel Ἑσταιεῖς. Unum hic gentile agnoſcit Euſtath. p. 212. male. Gens haec iuxta Heſych. & Phavorin. olim Παλαντία. lege ex Schol. Homeri Ταλαντία. WASS. Confer interpretes Stephani ad Ἑστίαια, & Ἱστίαια. Ἑστιαίας, accuſativus, a quo recto formari poſſit non intelligo.

ead. l. 12. Τριακοντούτεις) Agnoſcunt Suidas & Etymologus in τριακοντούτης. Mox Νίσαιαν. vid. Herodot. I, 59. WASS. & ſupr. ad cap. 103.

ead. l. 13. Ἀχαΐαν &c.) Haec rurſus repetuntur IV,

21. Attamen quae fuerit illa Achaia, iuxta cum ignariſſimis ignoro. Nam de tota provincia, quae Achaia dicitur, locum intelligere, abſurdum foret. Sed ſi liceret aliquid mutare, libenter reponerem Χαλκίδα, de qua ſupra Thucydid. cap. 108, & Euſtathius ad Iliad. β', pag. 537. Ea Chalcis Corinthiorum fuit procul dubio eadem, quae in Aetolia ponitur, prope Molycriam, opportune Corinthiis per mare Corinthium navigantibus. Nullam aliam in Corinthiorum regione invenire eſt. Stephanus & Euſtathius male ex una duas faciunt. Palmerius. Huds.

ead. l. 15. Πριήνης) Ad Olymp. LXXXIV, 4 retulit Diodor. lib. XII, pag. 301. Ante C. N. 440. Wass. Add. Schol. Ariſtoph. Veſp. v. 283.

Pag. 159. *l.* 12. Σάρδεις) Schol. Σάρδις οἱ πολῖται. Huc pertinet Epig. Stratonis ineditum:

Ῥίμφα δ' ἀπὸ Σμύρνης ἐπὶ ΣΑΡΔΙΑΣ ἔδραμεν ἄν μοι
Ὕστερον ἢ Ζήτης ἔτρεχεν, ἢ Κάλαϊς.

Qua forma vix alibi. Σάρδις pro Σάρδιες Herodot. vid. Nonnum Dionyſ. XLI, 28. Wass.

Pag. 160. *l.* 10. Περικλέους &c.) Strabo lib. 4 narrat, Athenienſes, miſſo Pericle Praetore & una Sophocle poëta, rebellantes Samios obſidione gravi afflixiſſe. Huds. Confer omnino Plutarchum p. 167, γενομένης δὲ καρτερᾶς ναυμαχίας περὶ νῆσον ἣν Τραγίας καλοῦσι. Libri Pliniani habent *Aegeas*, unde Harduinus *Tragias*. At forte apud Plutarch. & Plin. reſcribendum Τραγίαν, Tragiam. Wass.

Pag. 161. *l.* 1. Ἐς τὴν γῆν) Non agnoſcunt Gr. Cl. At v. VI, 52. Apud Homerum ἐπὶ χθόνα. Xenophon Hel. 1, περιπλεύσας ἀπέβη ἐς τὴν γῆν. Atque ita Thucydid. Lib. II. Idem. Utique recte dicitur ἀποβάντες ἐς τὴν γῆν. Sed non minus recte ἀποβάντες ſolum, ut ſupr. cap. 3, & lib. VI, 52 in Nota cl. Waſſ. Et ſic Homer. Od. ξ', 346, & Lucian. ſaepiſſime in vera Hiſtor. Eodemque modo etiam ἀπόβασις τῆς γῆς, vel εἰς τὴν γῆν, & ἀπόβασις ſolum dicitur. Sed cum verba illa ἐς τὴν γῆν hic ab aliquot bonae notae Mſſ. abſint, mihi veroſimilius videtur, ea primum ab alio explicationis cauſa in margine ſcripta, deinde in textum veniſſe, quam a Thucydide profecta eſſe. Idque eo magis mihi perſuadeo, quod ea in Caſſ. inter verſus pro ſcholio ita adſcripta ſunt, εἰς τὴν γῆν δηλονότι. Idem ſentio de voc. τάγματι poſt πεζῷ in eodem Caſſ.

ead. l. 2. Ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι) Caſaub. ad Polyb.

p. 178, *trinis caſtris oppidum obſident.* Sic enim, ait, interpretari malo, quam de triplici muro, quo fuerit urbs cincta.

ead. l. 10. Προφυλακίδας) De his Scheffer. de Milit. Nav. II, 2, pag. 101, & III, 4, p. 208.

Pag. 162. *l.* 2. Θουκυδίδου &c.) Hic Thucydides Mileſiae fil. Alopecenſis, Periclis adverſarius, de quo Plutarchus in Pericle. HUDS. Add. Flor. Chriſtian. ad Ariſtoph. Veſp. v. 941.

ead. l. 6. Ἐννάτῳ μηνὶ) Firmat, lucemque huic loco infundit Plutarchus in Pericl. p. 129. WASS. Ἔνατος, quod habet Caſſ. ſcribendum volebant multi veterum, non ἔνατος: de quo vid. Euſtath. ad Homer. Il. β', p. 223. Suidas quoque, ἔνατος καὶ ἐνάτη δι' ἑνός. vid. & Etymol. M. in ἐννέα v.

ead. l. 12. Μετὰ — πόλεμον) D. Halic. 141. Vim τοῦ μεταξὺ Aeſchyl. in Suppl. ita exprimit: ὡς ὠκύπτεροι Ἥκουσι, μῆκος δ' οὐδὲν ἐν ΜΕΣΩΙ χρόνου. WASS. lin. 9 ταξάμενοι κ. χ. α. etiam Th. Mag. in βούλομαι.

Pag. 163. *l.* 5. Ἐγκρατεστέραν) Ar. ἐγκρατεστάτην. Suidas in ἐγκρατέστερος, ἐγκρατεστέραν ἐποίησαν, καὶ κατ. & δύναμιν ἐχώρησαν. IDEM.

ead. l. 10. Πολέμοις) Πολεμίοις Ar. At illud elegantius, & procul dubio a Thucydide. IDEM.

Pag. 164. *l.* 4. Ἀνεῖλεν) Corrige hinc Plutarch. Moral. 403, qui ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος, & pro ἄκλητος, ἀπαράκλητος. Eodemque loco, ut id obiter moneam, ſupple auctoris nobiliſſimi lacunam: ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν. Priore loco reſcribe, ἀνεῖλε νίκην κατὰ κράτος πολεμοῦσι. καὶ βοηθήσειν. Flaccus: *Hic levare functum pauperem laboribus*, vocatus, *atque* non vocatus *audit.* Aſclepiades in Epig. inedito: ΚΛΗΘΕΙΣ, οὐκ ΑΚΛΗΤΟΣ ἐλήλυθα. Ita fere ludit Aeſchylus in Ἑπτ.

Θεοῦ τε γὰρ θέλοντος ἐκπέρσειν πόλιν,
Καὶ μὴ θέλοντος φησίν.

& Δράτω πόλις, καὶ μὴ δράτω — Ἡμεῖς μὲν ἴμεν.

& Agam. Μαθοῦσιν αὐδῶ, κ' οὐ μαθοῦσι λήθομαι. Χοηφ. Ἥκω μὲν οὐκ ΑΚΛΗΤΟΣ ἀλλ' ὑπάγγελος. Euripid. Oreſt. 612. IDEM. Lacuna illa in Plutarcho recte expletur e Thucydid. V, 16.

ead. l. 10. Τῶν πρέσβεων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας) Scholiaſtes ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας exponit ἀπὸ τῶν ξυμμάχων, (quod ita dictum fuerit, ut πρεσβεία pro πρέσβεις.) Valla autem

non ſecus vertit, quam ſi legiſſet, τῶν πρέσβεων τῆς ξυμμαχίας, abſque praepoſitione ἀπό: manente tamen eodem ſenſu. Steph. Add. quae idem annotat ad cap. 35.

Pag. 165. *l.* 6. Τοὺς ἡγεμόνας) Alludit ad Sarpedonis Orat. apud Homer. Il. μ', 310. Wass.

ead. l. 8. Ἡμῶν — ἐνηλλάγησαν) Dion. Hal. pag. 134 pro συνήλλαξαν. Idem. Oſtendit ibi Dionyſ. paſſiva pro activis a Thucydide uſurpari; ut mox quoque κατῳκημένους, pro κατῳκηκότας. Ἐν τῇ μεσογείᾳ fortaſſis in ſuo exemplari invenit Dionyſius: nam haec etiam alibi in libris ſcriptis permutantur. Vid. ſupr. ad cap. 18. Scriptura Cod. Dan. μεσόγαιαν non eſt ſine exemplo aliorum. Τοὺς κάτω οἰκοῦντας etiam ſupr. c. 7 dicit pro iis, qui maritimas regiones habent. Contra οἱ ἄνω, qui mediterraneas colunt. infr. cap. 137. & ἄνωθεν, e locis mediterraneis, ſupr. cap. 59. Vid. Bernard. ad Ioſeph. I. B. I. prooem. & Salmaſ. ad Solin. pag. 432. Et ſic opponuntur ἀναβαίνειν & καταβαίνειν.

ead. l. 10. Τὴν μεσόγειαν) Stephanus praeter ea, quae ex annotatione illius deſcripſit Hudſon. in Var. Lect. etiam haec habet: Non μεσόγειαν autem, ſed μεσόγειον alibi apud hunc ipſum ſcriptorem legimus. Unde autem Stephanus ſuſpicari potuerit, Thucydidem hic potius ſcripſiſſe κατὰ τὴν μεσόγειον, quam τὴν μεσόγειαν, non poſſum ſcire. Nam infinita ſunt exempla verbi κατοικεῖν cum accuſativo ſine praepoſitione poſiti, ut κατοικεῖν χῶραν, νῆσον, πόλιν, ἤπειρον: quorum & ipſe nonnulla in Theſaro protulit.

Pag. 166. *l.* 5 ſqq. Ἀνδρῶν γὰρ — ἐλλείπομεν) Stobaeus pag. 353, & ξυμβῆναι cum noſtris agnoſcit. In eandem ſententiam Cyrus ad Laced. apud Herodot. I, 153: ἢν ἐγὼ ὑγιαίνω, οὐ τὰ Ἰώνων πάθεα ἔσται ἄλεσχα, ἀλλὰ τὰ οἰκήϊα. Wass.

ead. l. 12. Πλεονάζων) Liv. III: *Caſtris ſe pavidus tenebat. Quod ubi ſenſerunt hoſtes, CREVIT ex METU alieno, ut ſit, audacia.* Idem.

Pag. 167. *l.* 6. Ἐγείρομεν) Homerum ſequitur, qui Il. λ', 213: ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν. Hinc etiam Heſiodus Minervam vocat ἐγρεκύδοιμον. Idem.

ead. l. 9. Ἔπειτα ὁμ.) Unum ex iis, de quibus ſemel admoneri lectorem oportet, iſtud quoque eſt, ſaepe apud Thucydidem poſt πρῶτον μὲν, ſequi ἔπειτα, non adiecta

particula δὲ, quae ab aliis ἀνταποδοτικῶς adiici conſuevit. STEPH.

ead. l. 13. Ὀλυμπίᾳ) Cl. in Marg. Ὀλυμπιάσι. corrupte. WASS.

Pag. 168. *l.* 6. Ἐς τὸ ἴσον) Male ἧσσον. Iucunda autem tibi fuerit collatio huius loci cum iis, quae dicit Hermocrates in fine ſuae concionis, quam habet pag. 391: τὴν δὲ εὐψυχίαν, αὐτὴν ἑαυτῆς, μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης, θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. STEPH.

ead. l. 11. Ἐπὶ δουλείᾳ) De Scaeva in hanc ſententiam Lucanus: *Infelix, quanta* dominum *virtute paraſti!* WASS.

Pag. 169. *l.* 5. Ἐπιτειχισμὸς) Infr. cap. 142 ἐπιτείχισις. Alibi ἐπιτείχισμα. Vid. Schol. ad cap. 142, Harpocrat. & ex eo Suidam in ἐπιτείχισμα, Ulpian. ad Demoſth. 1 Philipp. pag. 31, & Cherſoneſ. pag. 63, & Caſaub. ad Polyb. p. 178. Huiuſmodi munitionem ad infeſtandos hoſtes ſtructam φρούριον vocat Thucydid. I, 142, & Diodor. Sicul. XIII, p. 335, Δεκέλειαν φρούριον ἐποίησαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς: quod Plutarcho Alcib. pag. 369 eſt ἐπιτειχίσαι. Cornel. Nepos Alcib. cap. 4 Latine ita effert: *Deceliam in Attica munierunt, praeſidioque perpetuo ibi poſito, in obſidione Athenas tenuerunt.*

ead. l. 6 ſqq. Ἄλλά τε — πταίει) Stobaeus p. 372, ubi ἐφ' αὑτοῦ & ἐλάσσω cum noſtris, non ἐλάττω. WASS. Suidas in εὐοργήτως deſcribit Schol.

Pag. 170. *l.* 10. Πόλιν) H. Stephanus ita ad h. v. annotat: Scribendum eſſe πόλιν, non πόλει, doceo in iis, quae ex adverſo interpretationis Vallae margini adſcripſi. Sic autem & pag. 173 τὴν καθ. cet. quae in Var. Lect. contulit Hudſ. In Marg. edit. ſuae ſec. haec ſcribit: Cum nos ne nobis quidem ipſis hanc rem (libertatem videlicet) ſtabiliamus, ſed urbem, quae tyrannidem occupet, in Graecia eſſe ſinamus. Omnino enim τύραννον πόλιν, non τύραννον πόλει, ſcribendum eſt, ut etiam ex paulo poſt ſequentibus apparet. Haec ille. Sic populum *regem*, equum *bellatorem* poſt Ebraeos, Latini dicunt, & *aratorem* bovem utriuſque linguae ſcriptores, ut hic annotarat cl. Waſſe.

ead. l. 11. Τριῶν) Hanc amat formulam noſter. vid. ſupra cap. 74, 76, & III, 40, 66. Proverb. XXV, 3. Lucret. V:

Principio, maria ac terras, coelumque tuere:
Horum naturam triplicem, tria *corpora*, *Memmi*,

Treis *ſpecies tam diſſimiles*, tria *talia texta*,
Una *dies dabit exitio.*

1 Cor. XIII, 13: Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη; τὰ ΤΡΙΑ ΤΑΥΤΑ. Noſter VI, 73: Στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτην καὶ Η. καὶ Σ. ΤΟΥΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ. Ariſtoph. Nub. Τὸ χάος τουτὶ καὶ τὰς νεφέλας, καὶ τὴν γλῶτταν, τρία ταυτί. Demoſthenes de Coron. 344: Καίτοι τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξαν ἐγκώμια &c. ἓν μὲν ἀνδρείας, ἕτερον δὲ, δικαιοσύνης, τρίτον δὲ, σωφροσύνης. WASS.

ead. l. 14. Καταφρόνησιν) Suidas exponit φρόνησιν, & Scholia corradit. IDEM.

Pag. 171. *l.* 4. Πάτριον γὰρ ἡμῖν) Cum haec verba, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, ad praecedentia referantur, & quod dixit πάτριον, ibi vocet ἔθος, magis commodum habitura fuiſſe locum videntur poſt ἐπιταλαιπωρεῖν: hoc modo, περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος· (πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι) εἰ ἄρα πλούτῳ &c. Ut autem nunc collocata ſunt huius orationis membra, ſi verba iſta, πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι, parentheſis notis includantur, verba haec, καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, cum ad ea referantur, tamen per illam ſeparabuntur. STEPH.

ead. l. 13. Παραβεβάσθαι) Suidas, παραβεβάσθαι τὰς σπονδάς. τὸ παθητικὸν τοῦ παραβεβηκέναι. πάνυ ἀκολούθως Θουκυδίδης. Poſtrema haec Portus vertit: *Thucydides* ita loquitur, *admodum apte vim verborum ſequens*, addito illo ſuo ſolemni N. L. Non intelligo, quae ſit ſententia verborum Suidae. Kuſterum quoque ignoraſſe, quid ea ſibi vellent, ex eo apparet, quod omiſſa verſione Porti aliam non ſubſtituit.

Pag. 172. *l.* 2. Ἰδιώταις) Huc fortaſſis reſpexit Suidas h. v. Ἰδιῶται, ἀντὶ τοῦ πολῖται. οὕτως Θουκυδίδης.

ead. l. 6. Περιμένοντας) De hoc participio vide, quae apud Scholiaſtem annotavi. STEPH.

ead. l. 13. Ἐκ πολέμου — ἀκίνδυνον.) Stobaeus. p. 360. WASS.

Pag. 173. *l.* 2. Πόλιν τύραννον) Vel hic locus omnem tollere nobis poteſt dubitationem de lectione illa, quae p. 170 τύραννον πόλιν nobis exhibet, cum altera dativum πόλει exhibeat. Alibi tamen, cum dicere poſſet ἀνδρὶ δὲ ἢ

πόλει τυράννῳ, dicere maluit, ἀνδρὶ δὲ τυράννῳ, ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ. vid. VI, 85. STEPH.

ead. l. 3. Τῶν δὲ διανοεῖσθαι) Vid. Steph. ſupr. ad. c. 1.

ead. l. 10. Δεδογμένον) Perperam quidam libri δεδογμένου, ex ignoratione Atticiſmi; de quo Budaeus in Commentar. H. Steph. Append. ad Theſaur. pag. 160, & Camerar. ad Act. Apoſt. II, 29. Sic cap. praeced. καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν; cap. 120, εὖ δὲ παρασχόν. Nec melius corrector Codicis Graev. mox ἀδύνατον, pro ἀδύνατα. Vid. ad c. 1.

Pag. 174. *l.* 7. Τῆς θεοῦ) Quidam libri τοῦ θεοῦ. At vid. p. 176 lin. 14. WASS.

ibid. Κύλων ἦν) Vide Herodotum, l. 5, c. 7, Meurſii Solonem, & Marshami Chronicon. HUDS.

ead. l. 8. Ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης) Retulit etiam Diauli coronam Olympiade 35, ſi fides eſt Olympionicorum recenſioni. Sed mirum eſt, quod in eadem recenſione ponitur Olympiade 49, eundem Cylonem acropolin Athenarum occupaviſſe. Non eſt tamen impoſſibile. nam curſus victoria iuveni maxime convenit; acropolis occupatio, licet non videatur convenire homini ſexagenario, ut nec nuptiae cum Megaclis filia, non eſt tamen ἀπίστατον. Palmerius Exercitat. pag. 47. IDEM. Tangit hiſtoriam hanc Laërt. in Epimenide, & Heſych. in Κυλώνιον, apud quem paulo ſupra pro Κυλλὰς τὶς, leg. Κυλλαστίς. Sic enim Cod. Lambeth. apud Herodotum II, 77. Baroc. Κολλήστις, ut in contextu. Idem & Suidas in ἄγος, qui πεμψ. οἱ Α. πρέσβεις legit. vid. Pauſan. I, 28; Plutarch. Solone p. 84. Victor fuiſſe videtur Olymp. XXXV, A. M. 3310, Ἄρχοντος Δαμασίου. Vid. etiam de eo Herodot. V, 71. Mox Marg. & Cam. bene Μεγαρέως ἀνδρὸς Θεαγένους θυγατέρα. WASS. De Cylone add. Scholiaſt. Ariſtophanis Equit. v. 443.

Pag. 175. *l.* 1. Τὰ ἐν Πελοποννήσῳ) Nam & alibi agebantur, ut hic Scholiaſtes, & Spanhem. ad Morell. Ep. I, pag. 14, 82; & Ep. V, pag. 308. Sed pro Thucydide, quem hoc ſcribere dicit, ponendum eſt nomen Scholiaſtae.

ead. l. 7. Μειλιχίου) Coniectura Pii, quam hic in Var. Lect. ponit Hudſon. eſt in illius Annotation. poſterior. c. LXXIV. Ea hoc uno, ſed plane infirmo fundamento nititur, quod Pauſanias, Strabo, aliique ſaepe Munychiam Piraeeo vicinam memorant. Iovis Μειλιχίου crebra eſt apud

veteres mentio. Ad hunc locum pertinent, quae Schol. Ariſtoph. Nubib. 407, & ex eo Suidas, habet: *Διάσια Ἀθήνησιν ἑορτὴ Μειλιχίου Διός.* Nec Athenis ſolum, ſed alibi quoque cultum fuiſſe Iovem Μειλίχιον conſtat ex iis, quae in Hiſtor. Deor. Syntagm. II congeſſit Giraldus. Sed & aliis Diis idem cognomen tribuitur, de quo vid. Brod. ad Anthol. Graec. I, 1, 4. Apollonius Acharnenſis, Grammaticus opinor, apud Schol. Ariſtoph. l. d. Diaſia a die feſto Iovis Milichii diverſa eſſe dicebat. Quas huius ſententiae rationes habuerit, non addit Scholiaſtes. Sed ego in his rebus Thucydidi tutius, quam Apollonio illi, credi arbitror.

ead. l. 8. *Οὐχ ἱερεῖα, ἀλλὰ θύματα*) Vid. Kuhnium ad Polluc. I, 26. Wass. Caſtellanus in lib. de Feſtis Graec. de Diaſiis agens non obſcure ſignificat, ſibi falſum videri, quod hic ſcribit Thucydid. in Diaſiis non immolatas fuiſſe hoſtias animales. Hoc primum putat oſtendi e Xenoph. extremo lib VII Ἀναβ. ubi ſcriptum eſt, Athenienſes Iovi Milichio more patrio victimas ὁλοκαυτεῖν, & Xenophontem ex hoc more Deo illi ſolidos porcos cremaſſe. Verum Thucydides de Diaſiis Iovis Milichii, quae Athenis agebantur, non de omnibus illius ſacris, quae vel Athenis, vel alibi fiebant, loquitur. Nec ex eo, quod illi aliis locis ac temporibus hoſtiae mactabantur, ſequitur, idem in Diaſiis factum fuiſſe. Deinde profert locum Ariſtophanis, qui Nubib. 407 Strepſiadem inducit dicentem, *Διασίοισιν ὀπτῶν γαστέρα τοῖς συγγενέσι*, & ex eo conficit, Athenienſes Iovi Milichio Diaſiis *non tantum libamentis feciſſe, ſed victimas quoque immolaſſe videri.* Sed non firma eſt haec argumentatio: Strepſiades propinquos ſuos Diaſiis convivio excepit, iiſque ventrem aſſum appoſuit; ergo Diaſiis Iovi Milichio *ἱερεῖα* & victimae immolabantur. Nec eſt, quod quis dicat, veteres poſt rem divinam convivia de partibus victimarum inſtruere, & cognatos amicoſque ad ea vocare ſolitos fuiſſe. Neque enim ideo affirmari poteſt, omnes, qui diebus feſtis convivia agitabant, vel ipſos iis diebus ſacra feciſſe, vel convivia illa de partibus victimarum apparaſſe. Ne dicam, nihil obſtare, quo minus iiſdem illis Diaſiis, quamquam ea praecipue Iovi Milichio ſacra erant, tamen etiam aliis Diis ſacra hoſtiis fieri potuerint. Suidas quidem in *Διὸς κῴδιον* memorat pelles victimarum Iovi Μειλιχίῳ & Κτησίῳ immolatarum,

quas ad ſacra quaedam adhibebant Athenienſes. Sed non dicit, victimas illas Diaſiis immolatas fuiſſe. Itaque niſi hoc diſertioribus idoneorum ſcriptorum teſtimoniis demonſtratum fuerit, non poſſum aſſentiri Caſtellano, nec unum Codicem Thucydideum, quem ſibi inſpectum eſſe teſtatur Giraldus l. d. tot aliis, qui omnes in receptam ſcripturam conſpirant, praeferre.

Pag. 176. *l.* 2. Αὐτοκράτορσι) Spanhemius, quantum ex iis intelligere poſſum, quae de ſignificatione huius vocabuli Diſſertat. VII de Uſu & Praeſtant. Numiſmat. p. 444 diſſerit, videtur putaſſe, eos ἀνυπευθύνους fuiſſe. Sed Perizon. ad Aelian. V Var. Hiſt. 13 populo ὑπευθύνους fuiſſe ſcribit, & ibidem oſtendit, Thucydidem ideo τότε dicere, quod res deinde aliter ſe habuit, poteſtate Archontum a Solone multis partibus imminuta.

ead. l. 6. Ἐκδιδράσκουσιν) De Cylone idem prodit Schol. Ariſtoph. Equit. 443. Et Thucydidi potius fidem habendam puto, quam Suidae in κυλώνειον ἄγος ſcribenti, eum, cum in templum Furiarum fugiſſet, inde abſtractum & interfectum eſſe.

ead. l. 10. Ἐπιτετραμμένοι) Homer. Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται. WASS.

ead. l. 11. Ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν) Quamvis hic eodem, quo ſupra, modo utatur voculis ἐφ' ᾧ ſequente infinitivo, non tamen idem genus loquendi eſt: cum his verbis ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν ſignificetur ἵνα μηδὲν κακὸν ποιήσωσι. De altero autem talium verborum uſu (quem Scholiaſt. inter idiomata huius ſcriptoris numerat) ad c. 103 dictum fuit. STEPH. Non video, cur ἐφ' ᾧ hic non poſſit eandem ſignificationem obtinere, quam in multis aliis huiuſmodi loquendi generibus. Nam ἀναστήσαντες αὐτοὺς ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν αὐτοὺς (quod pronomen ſupplendum eſt) recte poteſt accipi ea ſignificatione, quam expreſſit Portus. Vel, *cum perſuaſiſſent iis, ut ſurgerent, cum induxiſſent eos ad ſurgendum, hac conditione, ut nullo malo illos afficerent.* Significat Thucydides, eos non voluiſſe ſurgere, niſi accepta fide de incolumitate: eam autem violatam fuiſſe. Plutarchus quidem in Solone nihil aliud ſcribit, quam Megaclem Archontem iis perſuaſiſſe ἐπὶ δίκῃ κατελθεῖν, *ut ſe iudicio ſiſterent*, nec pactum illud de incolumitate memorat. Sed id interceſſiſſe etiam Herodotus docet V, 71: Τούτους ἀνιστέασι μὲν οἱ Πρύτανις τῶν Ναυκράρων, οἱ-

περ ἐνέμοντο τότε τὰς Ἀθήνας ὑπεγγύους, πλὴν θανάτου, i. e. ut Valla vertit, *data fide puniendi eos citra mortem.* Nam ὑπεγγύους ibi referendum eſt ad τούτους, non ad τὰς Ἀθήνας, ut volebat Portus, qui hanc ſententiam eſſe putat: *qui Athenas ſuae poteſtati ſubiectas habebant, excepta capitali poena.* Turbavit eum, quod poſt Ἀθήνας in vulg. edd. Herodoti non eſt ὑποστιγμὴ, quam tamen ſententia poſtulat. Ea poſita, Herodotus ſcribens τούτους ἀνιστέασι — ὑπεγγύους, idem dicet, quod Plutarchus, Μεγακλῆς ἐπὶ δίκῃ κατελθεῖν ἔπεισεν (αὐτούς.) Quamquam hic de exceptione illa, vitam iis ſalvam fore, nihil addit.

ead. l. 12. Σεμνῶν θεῶν) Εὐμένιδες a Sicyoniis, σεμναὶ θεαὶ ab Athenienſibus dicebantur, teſte Pauſania in Corinthiacis. Antiqui (ut inquit Helladius in Chreſtomathia) ſolliciti fuerunt, ne male ominoſa dicerent, ideo ἐριννύας *Eumenides* vel *venerandas Deas*, μῦσος *ſceleratum* vocabant ἄγος. Sed Grammatici illa per Antiphraſin nominant. Vide Meurſii Attic. Lect. l. 4, c. 1. HUDS.

ead. l. 13. Διεχρήσαντο) Suidas in ἀνεχρήσαντο. Heſych. WASS. Suidas, ἀνεχρήσαντο, διέφθειραν, οὕτω Θουκυδίδης. Sed vid. ibi Kuſter.

ead. l. 14. Ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι) Vid. Herodot. Plutarch. Schol. Ariſtophan. locis dd. & Pauſan. Achaicor. XXV. Notandum eſſe, quod etiam poſteri eorum ſic fuerint dicti, monet Spanhem. Diſſert. IX de Praeſt. & Uſu Numiſm. pag. 670. Et hinc Ariſtophan. Equitib. 443: Ἐκ τῶν ἀλιτηρίων σε φημὶ γεγονέναι τῆς θεοῦ. Quae mox de Cleomene dicit, ea pluribus exſequitur Herodot. V, 70 ſeqq. De oſſibus mortuorum extra fines eiectis Plutarch. in Solone.

Pag. 177. *l.* 4. Τῶν τεθ. — ἐξέβαλον) Th. Magiſter ſemel tantum in ἀνεῖλεν. WASS.

ead. l. 8. Δῆθεν τοῖς θεοῖς) Stephanus ad Annotationem, cuius partem in Var. Lect. deſcripſit Hudſonus, addit, δῆθεν ad participium tendere, eo ſenſu, quem in Marg. adſcripſerit. Ibi autem haec ſcribit: Deorum ante omnia vicem ulciſcentes ſcilicet: ſed ſcientes Pericl. q. d. *hoc quidem praetexentes, ſe Deorum vicem velle ulciſci.*

ibid. Εἰδότες δὲ) Non placet hic particula δὴ, cum tam parvo intervallo praeceſſerit. at vero particulam δὲ perinde hic poſitam dicemus, ac ſi μὲν praecederet, cum τιμωροῦντες: hoc ſenſu, *illud quidem certe praetexentes, ſe velle*

Deorum vicem ulciſci, ſed revera, quod ſcirent, Periclem huic piaculo eſſe affinem, (niſi potius alio vocabulo utendum eſt) *& putarent* &c. STEPH. Plutarch. Pericl. p. 309: ἐκέλευον αὐτοῖς τὸ ἄγος ἐλαύνειν, ᾧ τὸ μητρόθεν γένος τοῦ Περικλέους ἔνοχον ἦν, ὡς Θουκυδίδης εἴρηκεν. ubi interpr. *quo erat ex materno genere contactus Pericles.*

ead. l. 11. Προχωρήσειν) Talem uſum alibi verbo προχωρεῖν dari videmus: ideoque hic προχωρήσειν, quam προσχωρήσειν, libentius legerim. STEPH.

ead. l. 13. Ξυμφορὰν) Agnoſcit, & ſcholia in librum ſuum tranſmovit Suidas in ξυμφοράν. WASS.

Pag. 178. *l.* 7. Τοὺς ἱκέτας ἀπαγαγόντες, διέφθειραν) Malim interpungere poſt ἱκέτας, quam poſt ἀπαγαγόντες: ut haec duo participia, quae nullius coniunctionis vinculo connectuntur, non aliter accipiantur, quam ſi ita ſcriptum eſſet, πρῶτον μὲν ἀνέστησαν, ἔπειτα δὲ ἀπαγαγόντες διέφθειραν. Ceterum quod margini adſcriptum eſt ἀπέκτειναν, alicuius illud διέφθειραν exponentis eſſe arbitror. aut certe ex ſimili, quam pag. 176 habet, narratione ſumtum eſt: ubi etiam ἀναστήσαντες & ἀπαγαγόντες. STEPH. Utique rectius diſtinctio ponitur poſt ἱκέτας, quam poſt ἀπαγαγόντες, & ſic Reg. De terrae motu, quem paulo poſt memorat Thucydides, vid. Pauſan. VII, 25.

Pag. 179. *l.* 1. Λαβὼν Ἑρμ.) Graeci ſolebant cognomenta indere navibus, & etiam ad proram affigere: ſic & Ἑρμιονὶς e loco quodam in Laconia (vel potius in Argia.) Vide Bayſium de Re navali. HUDS.

ead. l. 4. Βουλόμενος) Abeſt Cl. Gr. non bene. WASS. Sedes huius vocabuli in libris, qui id habent, variat. Unde ſuſpicio oriri poteſt, ab aliquo, qui orationem ita ſupplendam putabat, in margine ſcriptum, eoque factum fuiſſe, ut ſcribae ei pro arbitrio locum aſſignaverint. Accedit, quo haec ſuſpicio confirmatur, quod phraſis Graeca ἀφικνεῖται πράσσειν, *venit ad agendum*, hoc ſupplementum non deſiderat.

ead. l. 5. Ἐπεχείρησεν) Cl. ἐνεχείρησεν. utroque modo auctor. WASS. In Var. Lect. Hudſ. fortaſſis vitio operarum editum eſt ἐνεχείρησαν.

ead. l. 7. Βυζάντιον) Suidas in παρουσία. Βυζάντιον γὰρ ἑλεῖν τῇ πρωτ. π. lege ἑλὼν, & verte *priore* adventu, non ut Kuſterus, *primo*. WASS. Paulo poſt in Caſſ. & Gr. diſtinctio poſita eſt poſt τότε, non poſt αὐτῷ.

ead. l. 13. Γογγύλου) Vid. Diodor. pag. 265 a. WASS.

Pag. 180. *l.* 4. Γνώμην ποιοῦμαι &c.) Hic tertia perſona utitur Corn. Nepos, qui totam hanc Epiſtolam & reliqua, quae ſpectant ad Pauſaniam & Themiſtoclem, ex Thucydide deſcripſit, & ad verbum fere vertit. HUDS. Stephanus praeter ea, quae ex illius Annotatione de ἀποπέμπει in Var. Lect. deſcribit Hudſ. haec quoque habet: Neque tamen mutationis perſonae tertiae in primam exempla inveniri ignoro, ſed talibus in locis eam permitti non puto.

ead. l. 7. Εἰ οὖν τι σὲ τούτων ἀρέσκει) Sic Euripides Hippol. v. 184, οὐδέ σ' ἀρέσκει τὸ παρόν. Oreſt. v. 210, οὐ γάρ μ' ἀρέσκει. Et cum dativo, ἐμοὶ ἀρέσκει Heraclid. v. 372. SPANHEM.

ead. l. 8. Θάλασσαν) Θάλατταν Schol. Ariſtoph. Plut. 69. at hac forma noſter vix ullibi. WASS. Thucydidem neque in hoc, neque in aliis quibuſdam vocabulis, gemino τ uti, annotat e vetuſtis Grammaticis Euſtath. ad Homer. Il. κ', p. 813. Add. Stephan. ſupr. ad cap. 20. Σὲ ἀρέσκει, pro σοὶ, Atticorum eſſe annotat Schol. Ariſtophan. Plut. 353. Ran. 103. Scholiaſt. Theocr. ad I Idyll. 61, & Corinth. in libello de Dialectis. Vid. Spanhem. ad Ariſtoph. Plut. 353.

ead. l. 12. Δασκυλῖτιν) Δασκυλείτιν, quod eſt in Reg. fortaſſis poteſt eſſe a Δασκύλειον, quemadmodum Ptolemaeus, Strabo, & Steph. in Βρύλλιον hanc urbem vocant. Sed frequentius eſt Δασκύλιον, unde gentilia Δασκυλίτις & Δασκυλῖτις. Vid. quae annotantur ad Stephan. v. Δασκύλιον.

Pag. 181. *l.* 7. Κείσεταί σοι εὐεργ.) Hoc idem eſt, ac ſi dixiſſet, εὐεργέτης ἀναγραφθήσῃ καὶ κληθήσῃ ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ. Nam qui de rege & regno Perſarum bene meriti erant, Ὀροσάγγαι ab iis dicebantur (εὐεργέται Graeci vertere) & eorum nomina codicibus regiis inſerebantur; ut nos ſacri & profani ſcriptores docent. Vide Herodotum, l. 5, & 8, & c. 6 lib. Eſtherae. HUDS. Pro κείσεται Th. Mag. κεῖται v. ἀεί. bene. Mſſ. & Schol. a textu ſtant, ut ex κληθήσῃ patet. WASS. Ad ea, quae hic annotat Hudſ. add. Briſſon. Lib. I de Regno Perſar. p. 93; Herald. I Adverſar. 9; & Grot. ad Eſther. VI, 1.

Pag. 182. *l.* 3. Πολλῷ τότε μᾶλλον) Antea edebatur πολλῷ μᾶλλον τότε. WASS. Πλαταιᾶσιν, quod eſt in Reg. & Caſſ. non reiiciendum videtur. Nam adverbia a nominibus

facta retinere tonum nominis ſui docent Grammatici, ut Θήβησι, Περγασῆσι. Πλαταιάσι eſt etiam in Plutarch. de Herodoti malignit. ſub fin. In Pauſan. variat ſcriptura. Vid. Kuhn. ad illius Lacon. C. V. qui Πλαταιάσιν praefert.

ead. l. 8. Περσικὴν) Veram lectionem eſſe puto Περσικὴν, non Μηδικήν. etiamſi alioqui Perſae a veteribus Athenienſibus Medi vocarentur: & τὰ Περσικὰ appellatione τῶν Μηδικῶν ab hoc ſcriptore intelligi videamus. Notum eſt illud, *Perſicos odi puer apparatus.* STEPH.

ead. l. 10. Δυσπρόσοδόν τε — πάντας) Thom. Magiſter. WASS. Thomas χαλεπῶς legit, non χαλεπῇ. Ὀργὴν Caſaub. ad Dion. Halicarn. IV, 244 hic accipit pro ingenio ac moribus, ut in illo Dionyſii l. d. βαρὺς καὶ χαλεπὸς ὀργήν. Ita ſaepe ſumitur. Vid. Schol. ad cap. 122 & 140 huius lib. Ariſtoph. Equit. 41. Sophocl. Aiac. 646. & ad utrumque Schol. nec non Caſaub. ad Ariſtoph. l. d. Add. Waſſ. infr. ad cap. 140.

ead. l. 14. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι) Vid. Ariſtotel. Polit. VII, 14. Mox puto legendum ἀνεκαλέσαντο. Ita certe Th. Magiſter. WASS. Eſt apud Thomam in ἀνακαλοῦμαι, qui & τότε legit, ut Caſſ. & Gr. non τό, τε.

Pag. 183. *l.* 3. Ἐκ τοῦ Βυζαντίου — ἐκπολιορκηθεὶς) i. e. *ab Athenienſibus Byzantio vi eiectus.* Schol. fallitur, qui interpretatur τῇ πολιορκίᾳ ἐκβληθεὶς. Neque enim tum bellum fuit Athenienſibus cum Lacedaemoniis, neque exercitui praefuit Pauſanias. Cum Scholiaſte tamen faciunt interpretes fere omnes. Sed cf. infra c. 134 ἐξεπολιόρκησαν (αὐτὸν) λιμῷ. HEILMAN.

ead. l. 5. Ἱδρυθεὶς) Ἱδρυνθεὶς reponunt Schol. IV. at illud frequentius apud Thucyd. & ſic ubique ſcripſiſſe autumant Magiſter, alii. Vid. II, 49. Ἱδρύνθησαν bis apud Homerum. Clem. Alex. VII. 5. Dion. Hal. 603, 15, v. 17. quidam Mſſ. πρὸς τοὺς βαρβ. quod verum puto. WASS.

ead. l. 12. Τὴν διαβολὴν) Undecunque lectio haec τὴν παραβολὴν irrepſerit, ſuppoſititiam eſſe puto: praeſertim cum etiam verbum διαλύσειν, cum altero accuſativo τὴν διαβολὴν iungi ſolere ſciamus. Interim tamen, enarratorem utramque agnoſcere lectionem non ignoro: niſi potius duo duorum enarratorum ſcholia in unum confuſa eſſe credendum eſt. Addo etiam verbum παραβάλλοιτο, quod pag. 187 legitur, pro lectione illa τὴν παραβολὴν minime face-

re: etiamſi alioqui hanc vocem eſſe verbale nomen ab eo profectam conſtet. STEPH.

ead. l. 14. Ἔξεστι δὲ τοῖς Ἐφ.) Plato lib. 3 de Legibus ait, Ephororum poteſtatem tanquam frenum iniectum eſſe regum imperio. Vide Nic. Cragium de Rep. Laced. l. 2, cap. 4. HUDS.

Pag. 184. *l.* 8. Ἐπετρόπευεν) Ita ſcribendum puto, potius quam ἐπετρόπευσεν: quoniam praecedit, καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα. STEPH. Et ſic edi voluit clar. Waſſe.

ead. l. 14. Ἐλεγεῖον) Vid. aliud Epig. apud Athenaeum XII, 9. confer Plutarch. de Herodoti mal. 873, qui v. ἐξεκόλαψαν uſus eſt, & pro ἐπέγραψαν habet ἐνεχάραξαν, ad hunc reſpiciens locum. WASS.

Pag. 185. *l.* 1. Ὤλεσε) Eleganter Stephanus. Sed ita, ut hic, ab aliis citatur. IDEM.

Pag. 186. *l.* 6. Ἐνθύμησιν) Obſervat hanc vocem e Thucydide Pollux II, 231. Idem VIII, 27 ſcribit, Thucydidem παρασημηνάμενος dicere ἐπὶ τῷ παρατυπώσασθαι τὴν σφραγῖδα. Puto veram eſſe ſuſpicionem Iungermanni, eum memoriae vitio labi.

Pag. 187. *l.* 4. Ἐντὸς) Recte abeſt Cl. WASS.

ead. l. 9. Παραβάλοιτο) Huc quidam putant reſpexiſſe Suidam in παραβαλέσθαι: παραβαλέσθαι, τὸ ἐξαπατῆσαι. Θουκυδίδης ά. οὕτω καὶ Ὅμηρος παραβλήδην ἀγορεύειν. Eadem habet Thom. Magiſter in παραβάλλω, & παραβλήδην, quod eſt apud Homer. Il. δ', v. 6. exponit ἀπατητικῶς καὶ παραλογιστικῶς. Sed hoc non placet H. Stephano in Theſauro, qui παραβαλέσθαι hic putat eſſe *in diſcrimen coniicere*, ut alibi apud Thucydidem, & alios ſcriptores. Budaeus quoque in Commentar. p. 452 non magnopere videtur eam ſignificationem huius vocis probaſſe. Tamen etiam Heſych. παραβαλλόμεναι exponit ἐξαπατῶσαι. Et Euſtath. in Odyſſ. ά, pag. 1406, Suidae explicationem τοῦ παραβαλέσθαι memorans addit, inde παραβαλέταιρος dici, pro ὁ ἀπατῶν τοὺς φίλους. Credo, Suidam haec, ut pleraque alia, e vetuſtioribus Grammaticis deſcripſiſſe. Nec ſententia loci reſpuit hanc interpretationem, *ſe nulla re ipſum decepiſſe*: quod eſt, quaſi dicat, *ſe omnia ab eo iniuncta cum fide obiiſſe.*

ead. l. 13. Ἀναστάσεως) Hoc immerito ſuſpectum eſt Stephano. Mos ſupplicum erat καθίζεσθαι ἐπὶ τῆς Ἑστίας. quando aram relinquebant, ſurrexerunt; & hoc eſt ἀνά-

στασιν facere. quo fere ſenſu Sophocles. Noſter infra cap. 136: Ὁ δὲ ἀκούσας ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος. III, 28: Ἐπὶ τοὺς βωμοὺς καθίζουσι. Πάχης δ' ΑΝΑΣΤΗΣΑΣ αὐτοὺς, ὥστε μὴ ἀδικῆσαι, κατατίθεται ἐς Τένεδον. & alibi: Καθίζουσιν ἐς τὸ Ἡραῖον ἱκέται. — ὁ δὲ δῆμος ΑΝΙΣΤΗΣΙΝ αὐτούς. Wass.

Pag. 188. *l.* 12. Ὄροφον) Quaſi Gloſſam ex noſtro adducit Pollux, VII, 120. ſed pro calami aquatilis genere apud Homerum invenitur. Vid. Euſtath. pag. 1495. Apud noſtrum alibi ὀροφὴ, Herodoto στέγη placuit. ὄροφος habes in Ariſtophan. Lyſiſtr. v. 229. ὀροφὴ Veſp. 1210. Wass. Verba haec λέγεται δηλονότι, quae paulo ante in Graec. poſt προκαταφυγεῖν leguntur, ſunt ex interpretatione ab aliquo in margine ſcripta, qui ſignificare voluit, hic ἀπὸ κοινοῦ repetendum eſſe λέγεται, quod eſt in principio capitis, λέγεται δ' αὐτόν. Liquet e Schol. ad lin. 7.

ead. l. 13. Ἀπολαβόντες εἴσω) Perperam Thom. Magiſter in εἴσω, Θουκυδίδης ἐν πρώτῃ· ἐντὸς αὐτὸν ἀπολαβόντες.

ibid. Ἀπῳκοδόμησαν) Vid. Scholiaſt. ad lin. 8. Tzetzes Chil. XII:

πάντων δ' ἀποῤῥουμένων
Τί δέον πράττειν ἐπ' αὐτῷ, ἐξάγειν, μὴ ἐξάγειν,
Ἡ τούτου μήτηρ ἄρασα τοῦ Παυσανίου, λίθον,
Τοῦ ἱροῦ ἐνέθηκε τοῦτον ἐν τοῖς προθύροις.
Ὃ γνόντες Λάκωνες ἀνέκτισαν τὰς πύλας &c.
Καὶ σχοίνοις ἐξ ὀρόφου
Μικρὸν κοπέντος μέρος τι, ἀνάγεται καὶ θνήσκει.

Vid. Diodor. XI, pag. 265. & Plutarch. de his, qui ſero &c. 560. ε. & Chryſermum apud Stob. p. 228. Wass.

Pag. 189. *l.* 1. Ἀποψύχειν) Agn. Suidas h. v. Idem.

ead. l. 3. Καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν) Hunc locum ita ſcribendum ac diſtinguendum puto: καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Καιάδαν, οὗπερ τοὺς κακούργους (nempe ἐμβάλλειν) εἰώθεσαν, ἐμβάλλειν. Et ſic plane Caſſ. praeterquam quod diſtinctionem ante ἐμβάλλειν non habet, qua poſita apertior eſt oratio, quam in eo, quod editum eſt, ἐμβάλλειν εἰώθεισαν. Eademque eſt poſitura verborum in Cam. & Gr. Εἰώθεσαν recte probat Stephanus e ſuo Cod. Mſ. cui etiam Clar. & Caſſ. accedunt, & uſitatior eſt Atticis haec terminatio, in tertia perſ. plur. huius temporis, quam εισαν.

ead. l. 4. Ἐς τὸν Καιάδαν) Καιάδας ſive Κεάδας (nam utroque modo ſcribitur) id ipſum fuit, quod Graecorum

aliis Καίετον vel Καιετὸς, *locus effoſſus*, vel *terrae dehiſcentis ruptura*. Huiuſmodi rupturae cum frequentes fuerint in agro Laconico, ſunt qui Lacedaemona inde ab Homero (Il. β', v. 581.) καιετάεσσαν (non ut vulgo ſcribitur κητωέσσαν) dici ſtatuunt. Sc. ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ (ut ait Strabo) καιετοὶ λέγονται. Vide Strabonem l. 8 p. 367 ed. Par. & Euſtath. ad Homeri Od. δ', v. 1. HUDS. De voce Κεάδας vid. Paul. Leopard. XIII Emend. 14, & Meurſii Miſcellanea Laconica III, 7. WASS. Non ſolum Καιάδας, & Κεάδας, verum etiam Καιάτας & Καιέτας ſcribitur. Vid. quos laudant Leopard. & Meurſius. Suidam in βάραθρον, Κεάδας, & Καιάδας, Euſtath. in Il. β', p. 294, Caſaub. ad Strab. III, 233, & VIII, 367, & Bochart. Hieroz. I, 3, 13. Quod autem Leopard. apud Ammonium in βάραθρον, pro εἰς τὸν Κεάδα emendat εἰς τὸν Καιάδαν, id propius ad ſcripturam vulgatam corrigi poterat εἰς τὸν Κεάδαν. Schol. Caſſell. hic quoque Κεάδας, non Καιάδας, ut editus.

Pag. 190. *l.* 4. Ἔτυχε γὰρ ὠστρακισμ.) De Oſtraciſmo vide Plutarchi Ariſtiden, Diodorum Siculum lib. XI, & Meurſii Attic. Lect. l. 5, c. 13. HUDS. Vid. Diodorum p. 269 d. Plutarch. Apophth. 185. WASS.

Pag. 191. *l.* 1. Οἷ χωροίη) Mſſ. quidam ᾗ, ut ſupra c. 74. vid. Ariſtophan. A. 836. Noſter alibi & Demoſthenes οἷ. WASS.

ead. l. 3. Καταλῦσαι) Suidas h. v. agn. ſcholia more ſuo furtim ſublegens, omiſſa voce κυρίως. Etymol. minus accurate καταλύω, τελῶ τὴν ὁδόν. Gloſſae, καταλύω εἰς πανδοχεῖον deverto. Vid. Pollucem I, 73. IDEM.

ead. l. 6. Καθίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν) Hoc non erat tam *ſedere ad focum*, (ut nonnulli putant) quam *haerere illi arulae* vel *larario*, quod ad focum excitari ſolitum erat, ubi ius eſſet ἀσυλίας, id eſt, *unde avelli nefas eſſet*. Nam & καθίζεσθαι Heſychius explicat προσάπτεσθαι, *arripere*, *tenere*, ut ſolebant, qui ad aras confugiebant. Vide Caſauboni Animadverſ. in Dionyſium Halicarnaſſeum, l. 8, p. 481. HUDS. Scriptura librorum, qui habent ἐπὶ τῆς ἑστίας, defendi poteſt auctoritate Dionyſ. Halic. l. d. ἱκέτης τοῦ ἀνδρὸς γίνεται καθεζόμενος ἐπὶ τῆς ἑστίας. Nam videri poteſt haec ſcribens ante oculos habuiſſe verba Thucydidis. Admetum inimicum fuiſſe Themiſtocli, etiam Ariſtides ſcribit Tom. III, p. 385.

CATALOGUS AUCTORUM
LATINORUM ET GRAECORUM
qui hactenus prodierunt Biponti ex typographia Societatis.

C. Corn. Taciti Opera, IV voll.

C. Criſpi Salluſtii Opera.

Eadem noviſſime recognita, emendata & illuſtrata. Editio ſecunda.

T. Livii Hiſtoriarum libri qui ſuperſunt cum integris Jo. Freinshemii ſupplementis, XIII voll.

C. Suetonius Tranquillus.

L. Ann. Flori Epitome rerum Romanarum, & L. Ampelii liber memorialis.

Vellejus Paterculus.

C. Jul. Caeſaris Opera, II voll.

Q. Curtii Rufi Hiſtoria Alexandri Magni, II voll.

Cornelii Nepotis Vitae excellentium Imperatorum.

Ammiani Marcellini rerum geſtarum libri qui ſuperſunt, II voll.

Scriptores hiſtoriae Auguſtae minores, II voll.

Iuſtini hiſtoriae Philippicae.

Valerii Maximi dictorum factorumque memorabilium libri novem.

Sex. Iulii Frontini Opera.

M. Accii Plauti Comoediae ſuperſtites viginti, IV voll.

Eaedem noviſſime recognitae & emendatae, III voll. Editio ſecunda.

Publii Terentii Comoediae, II voll.

L. Annaei Senecae Tragoediae.

T. Lucretii Cari de rerum natura libri ſex.

P. Virgilli Maronis Opera, accedit Manilii Aſtronomicum, II voll.

P. Ovidii Naſonis Opera, III voll.

Q. Horatii Flacci Opera.

M. Valerii Martialis Epigrammata, II voll.

Cl. Claudiani Opera.

P. Papinii Statii Opera.

M. Annaei Lucani Pharſalia.

Catullus, Tibullus, Propertius, cum Galli fragmentis & Pervigilio Veneris.

C. Silii Italici Punicorum libri ſeptemdecim.

C. Valerii Flacci Argonauticon libri octo.

A. Perſii Flacci & Dec. Jun. Juvenalis Satirae, accedunt C. Lucilii fragmenta.

D. Magni Auſonii Opera.

Phaedri Fabulae Aeſopiae, accedunt Publii Syri Sententiae, Aviani & Anonymi veteris Fabulae.

M. Tullii Ciceronis Opera, XIII voll.

M. Fabii Quintiliani Opera, IV voll.

M. Annaei Senecae Rhetoris Opera.

L. Annaei Senecae Philoſophi Opera, IV voll.

L. Coelii Lactantii Firmiani Opera, II voll.

Aul. Gellii Noctium Atticarum libri viginti, II voll.

C. Plinii Secundi hiſtoriae naturalis libri XXXVII, V voll.

Scriptores rei ruſticae veteres Latini, Cato, Varro, Columella, Palladius, quibus accedit Vegetius de Mulomedicina & Gargilii Martialis fragmentum, III voll.

M. Ter. Varronis de lingua Latina Libri qui ſuperſunt, cum ejuſdem Fragmentis. Accedunt notæ Antonii Auguſtini, Adriani Turnebi, Joſephi Scaligeri, & Auſonii Popmae, II voll.

Aur. Theodoſii Macrobii Opera, II voll.

A. Corn. Celſi de Medicina libri octo.

ΠΛΑΤΩΝ, Platonis Philoſophi Opera quae exſtant, Graece ad editionem Henr. Stephani accurate expreſſa, cum Marſilii Ficini interpretatione, praemittitur L. III Laërtii de vita & dogm. Plat. cum notitia literaria, accedit varietas lectionis, XII voll. cum Dialogorum Platonis Argumentis expoſitis & illuſtratis a Diet. *Tiedemanno.*

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, Thucydidis de bello Peloponneſiaco libri octo, Graece & Latine ad editionem Ioſ. Waſſe & Car. Andr. Dukeri accurate expreſſi, cum varietate lectionis & annotationibus.

669; & Henr. Steph. ad Corinth. de Dialect. Art. XL. Sed quod ibi e Thucyd. III, 10 tanquam exemplum huius Atticiſmi proponit Corinthus, ξύμμαχοι μέντοι ἐγενόμεθα οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλήνων Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπ' ἐλευθερώσει, id ἀπροσδιόνυσον eſt: etſi hoc etiam in hanc ſententiam laudat e Corintho Ach. Statius Obſervat. c. 19. Vid. de hoc genere loquendi etiam Dion. Hal. p. 134.

ead. l. 7. Βασιλεὺς δὲ) Haec diffuſius, & paulo etiam aliter narrat, Diodor. pag. 271 c. d. v. & Plutarch. Themiſt. pag. 125. Γλώσσης non γλώττης noſter, Aeſchylus, Sophocles, Euripides. WASS. Vid. ad cap. 128.

Pag. 195. *l.* 1. Αὐτῷ δουλώσειν) Cum δουλώσειν ſubaudiendum erit αὐτὸ, vel ἐκεῖνο, videlicet τὸ Ἑλληνικόν. Non abſimile tamen vero fuerit, ſcriptum fuiſſe ἣν ὑπετίθει αὐτὸ δουλώσειν. STEPH.

ead. l. 2. Ἦν γὰρ ὁ Θ. — δηλώσας) Schol. in Hermogenem inepte γὰρ δὴ Θ. hinc ergo emendandus eſt. Eadem ad θαυμάσαι adducit Dion. Halic. p. 133, & p. 136 ad ἐγένετο, ubi exemplaria eius μάλιστα omittunt, & ἐπὶ πλεῖστον diviſim exhibent. WASS. Dionyſ. Halic. hoc totum ab ἦν γὰρ, uſque ad τὰ δέοντα ἐγένετο, proponit tanquam exemplum tortuoſae, implicatae, & explicatu difficilis enthymematum conſtructionis.

Pag. 196. *l.* 1. Φαρμάκῳ) Cum Scholiaſte Diodor. pag. 272 a. Vid. ibi eius elogium. Euſeb. ad Olymp. LXXVIII. WASS. In Diodoro nihil eſt, unde intelligi poſſit, eum pro vero habuiſſe id, quod de ſanguine taurino a Themiſtocle hauſto circumferebatur. Nam cum primum dixiſſet, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ Μαγνησίᾳ — mox addit, ἔνιοι δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ, ut hic Thucydides. Cicero in Bruto c. 11 a Clitarcho & Stratocle fictum putat. *Hanc enim mortem*, inquit, *rhetorice & tragice ornare potuerunt: illa mors vulgaris nullam praebebat materiam ad ornatum.* Symmachus, vetus interpres Ariſtophanis, fabulam e male intellectis Sophoclis verſibus in Helena ortam dicit apud Schol. Ariſtoph. Equit. v. 84. vid. ibi Kuſter.

ead. l. 2. Μνημεῖον) Pro μνῆμα agnoſcit Pollux IX, 15, ut huic peculiare. illud paſſim apud Demoſth. Xenophon. Pauſan. Plutarch. & ipſummet Herodotum VII, 167. qui & μνημήϊον pro memoriali poſuit I, 26. Sic enim ibi ex Baroc. Mſ. legendum, uti & Sophocl. Elect. 938. Nam figurate loquitur Iſocrates, non proprie, quando in Orat.

in Philip. dicit, *τρόπαιον μὲν τῶν Βαρβάρων, μνημεῖον δὲ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν.* hoc ſenſu imagines apud Dion. Halic. Antiq. VIII, 59, & etiam *μνημαὶ* audiunt. Hinc fortaſſe decepti Suidas in voce *μνημεῖον*, & Euſtath. ad Iliad. ζ'. Haec de profanis vera aut veris proxima; de Eccleſiaſticis alia res eſt. Seniores inprimis Gen. XXIII, 6 *ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον.* Noſter illa poëtae ob oculos habuit, Πατρόκλοιο τάφου ΜΝΗΜ' *ἔμμεναι.* Quod ad Pollucem attinet, habes *πολυάνδριον* Strabonis IX, 4. *ἡρῷον* Pauſan. II, 17. Wass. Pollux ſolum inter probatos auctores Thucydidem *μνημεῖον* pro *μνῆμα* dixiſſe aſſeverat; & Ammonius diſcrimen ſtatuit inter *μνῆμα* & *μνημεῖον*: nam *μνῆμα*, inquit, eſt *τάφος*, *μνημεῖον* eſt *μνημόσυνον.* Hoc diſcrimen etiam Euſtathius ad Homerum non uno loco annotat; & tamen, quemadmodum *μνῆμα* etiam idem ſignificat, quod *μνημόσυνον*, ſic itidem *μνημεῖον* pro *μνῆμα* apud *τοὺς μεθ' Ὅμηρον* dici auctor eſt. Vid. in Il. ζ', pag. 634; & Il. λ', pag. 1673. Salmaſius quoque ad Solin. pag. 859 Ammonii ſententiam uſu ipſo refutatam ſcribit. Hoc certum eſt, ſcriptores recentiores, Diodorum Siculum, Plutarchum, Dionem, Artemidorum, & alios, promiſcue *μνῆμα, μνημεῖον* & *τάφον* de eadem re dicere. Et ſic *μνημεῖον* Sardanapali dixit Ariſtobulus comes & ſcriptor rerum geſtarum Alexandri M. apud Athen. XII, 7.

ead. l. 6. *Λάμψακον*) Hinc eius ad ſervulos dictum, *Ὦ παῖδες ἀπολώμεθα ἂν εἰ μὴ ἀπολώμεθα.* l. *ἀπολώλειμεν*, Plutarch. p. 328. Similis Antonii munificentia in Moneſem. vid. Appian. B. Parth. p. 270. duas praeterea addunt quidam ex Troade civitates. v. Athenaeum I, 23. Canibus regiis quatuor vicos attributos tradit Herodot. I, 192. Πολυοινότατον ex hoc loco habet Pollux VI, 22. Wass. Confer huc, quae de urbibus, Themiſtocli a rege Perſarum donatis, congeſſit Briſſon. I de Regn. Perſar. p. 101.

ead. l. 7. Μυοῦντα δὲ ὄψον) Diodorus Sicul. dicit, Myuntem illi ceſſiſſe *εἰς ὄψον, ἔχουσαν θάλατταν εὔιχθυν.* De ſignificatione vocis *ὄψον* vide Bochartum de Animalibus ſacris. Huds. Hieroz. I, 1, 6. ubi multis oſtendit, *ὄψον* Graecis eſſe piſcem: quod & alii dudum docuerant. Vid. Scripta contentioſa Rob. Titii & Yvonis Villiomari IV, 14; Caſaub. ad Athen. VII, 2, & VIII, 5; Voſſ. in Etymolog. & Menag. ad Diog. Laërt. VII, 21. cui add. locum Aeliani I, V. H. 28. Scholiaſten Thucydidis, qui

ead. l. 10. Ἀσθενεστέρου) Ἀσθενέστερος Gr. ex emend. cum editis Schol. recte. Wass. Vallam legiſſe ἀσθενέστερον, quod eſt in Flor. annotat in marg. ed. 2 Stephanus. Nec improbandum videtur.

ead. l. 12. Καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι) Non male, ut opinor, poſt articulum τὸ hypoſtigme ponetur. neque enim iungi cum nomine σῶμα exiſtimo, ſed cum infinitivo σώζεσθαι. Perinde eſt autem, ac ſi dixiſſet, καὶ οὐ περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας. Atque ut hic σώματος, ita illic σῶμα omitti poſſet. Steph.

Pag. 192. *l.* 2. Ἔχων αὐτὸν) Αὐτὸν, quod nec Scholiaſtes legiſſe videtur, aut inducendum, aut mutandum in αὐτοῦ, cenſebat Heilman.

ead. l. 3. Μέγιστον ἦν ἱκέτευμα) Apud Moloſſos ſcilicet, ut Plutarch. Themiſt.

ead. l. 7. Ἑτέραν θάλασσαν) Ita & Plutarch. Vit. 124, qui ἑαυτὸν ait oſtendiſſe τῷ τε ναυκλήρῳ καὶ τῷ κυβερνήτῃ, hunc citans locum, neque diſcrepant Codices. vid. Diodor. p. 270 d. Wass. In Plutarch. l. d. μέχρις οὗ ἀναδείξειεν εἰς Νάξον ἑαυτὸν τῷ τ. ν. κ. τ. κ. verba illa εἰς Νάξον nullum bonum ſenſum habent. Videntur irrepſiſſe e praecedentibus, τῆς ὁλκάδος εἰς Νάξον καταφερομένης. Et interpretes in verſione Latina ea non expreſſerunt.

ead. l. 15. Χάριν ἀπομνήσεσθαι) Gr. χάριν μνημονεύσαντα ἀποδοῦναι ἀξίαν. ex interprete. Wass.

Pag. 193. *l.* 1. Ἀποσαλεύσας) Habet Suidas & Schol. exſcripſit. ἐπιτηρήσας exponunt Heſych. Etymol. & Phavorinus. Gloſſae, ἀποσαλεύω, *amoveo*, vid. Pollucem I, 103. Demoſthenes, ἀποσαλεύειν ἐπ' ἀγκύρᾳ. Diodor. XX: Τὰς ἀγκύρας ἀφέντες, ὡς ἂν δυσὶ σταδίοις ἀπὸ τῆς γῆς ἀποσαλεύειν. abſolute, uti noſter, Ariſtot. Hiſt. An. & Dio, & Dion. Halicarn. VII, 37. Simile quid, & ad hoc exemplum fecit apud Appian. Civ. IV, p. 617 Rebulus. Idem. Add. Steph. Theſaur. Corn. Nepos vertit, *procul ab inſula in ſalo navem tenuit in ancoris.* Quod in Gloſſ. exponitur *amoveo*, fortaſſis κατ' ἔλλειψιν dictum eſt, pro *amoveo a portu.*

ead. l. 7. Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου) Sic quoque Nepos, Plutarchus, & alii apud eum. Item Cicero X ad Attic. 8. Diodorus tamen, & eo antiquiores quidam, quos memorat Plutarchus, ad Xerxem veniſſe tradiderunt. Hos ſequitur Petav. Ration. Temp. I, 3, 6, II, 3, 10, & X

de Doctrin. Temp. 26. Sed vid. quae adverſus hanc ſententiam accuratiſſime diſputat van Alphen Part. III, cap. 6 Comment. in Danielis cap. 9. Unum hoc addo: ſi quidquam veri eſt in eo, quod de hac epiſtola, a Themiſtocle ad regem Perſarum ſcripta, prodit Thucydides, non potuiſſe eum ad Xerxem veniſſe; nam hoc non patiuntur verba illa, ὅσον χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκη ἠμυνόμην. Thucydidem autem hoc de ſuo commentum eſſe, non facile cuiquam erit oſtendere.

ead. l. 9. Θεμιστοκλῆς ἥκω παρά σε) Ita legit Priſcianus 1071, apud quem licentiae huius exempla proſtant. Confer Plutarch. in Themiſt. 125 ed. Francof. qui hunc locum diligenter expendit. Aem. Probum in Them. Haec fere verba uſurpat Libanius Demoſth. Apolog. 463. Wass. Priſcianus dicit, Graecos ſolita licentia utentes verbis primae & ſecundae perſonae coniungere nomina, cum tamen nomina tertiae perſonae ſint, eamque licentiam etiam Latinos imitari. At quomodo in his loquendi generibus nomina poſſunt dici tertiae perſonae eſſe, cum ipſe tradat in his omnibus deeſſe *Ego?* Vid. Sanct. Minerv. in Ellipſi v. *Ens*, & Perizon. ad Sanct. I, 12, 2. Idem ſupplementum in Graecis locum habet, ut hic Scholiaſtes.

ibid. Ὅς κακὰ &c.) Themiſtocles mala fatetur & damna, quae Perſis invexerat; ſed ea beneficiorum commemoratione obliterare tentat: nec fruſtra. ſiquidem laudabilem hunc morem obſervabant Perſae, ut hominem lege multandum, ſi obſequia praeſtita plura compererint, quam peccata commiſſa, ſuffragiis omnibus liberarent. Vide Herodot. l. 1, c. 137. Huds. Vid. Herald. I Adverſar. 9. Οἶκον pro *regno*, vel *regia*, hic & apud alios Graecos dici docet Caſaubon. Exercitat. XIII ad Baron. C. III. Corn. Nepos in Themiſtocle ἐς τὸν ὑμέτερον οἶκον vertit, *in domum tuam.*

Pag. 194. *l.* 1. Τὴν τῶν γεφυρῶν — οὐ διάλυσιν) Thucydides & eius exemplo alii ſaepe particulam negativam praeponunt ſubſtantivis. Sic ἡ οὐ περιτείχισις, quod e Thucydide affert Euſtath. ad Homer. Il. ά, p. 111, pro τὸ ἀτείχιστον, ut ille dicit. Rurſ. Thucydid. V, 50: ἡ οὐκ ἐξουσία τῆς ἀγωνίσεως, quod Schol. exponit τὸ μὴ ἐξεῖναι ἀγωνίζεσθαι. Et Euripid. Hippol. v. 196 οὐκ ἀπόδειξις. Haec & plura huius generis annotarunt Scaliger ad Catull. Carm. LXV, v. 83; Caſaubon. ad Dionyſ. Hal. X,

Πουλύπου ΟΡΓΗΝ ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ
Τῇ προσομιλήσει τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.

vid. Indicem. Alcman. apud Schol. in Hippocr. ὀργὰς τοὺς τρόπους ἐκάλουν, ut Alcman. ἐν μὲν ἀνθρώπῳ ΟΡΓΑΙ βεβριμέναι μυρίαι. Pindarus Pyth. δ':

Καὶ γάρ σε —
Ἔτραπε μείλιχος ΟΡΓΑ
Παρφάμεν τοῦτον λόγον.

Suidas iterum in ὀργὴ, pro διανοίᾳ, τρόπῳ, σκοπῷ. Confer Diodor. XII, 307 a. & Ariſtophan. Εἰρ. 602, 608. WASS. Suidas in ὀργὴ deſcripſit Schol. ad h. l. in εὐοργήτως ad cap. 130, ubi vid.

Pag. 199. *l.* 10. Δίκας — δέχεσθαι) Thom. Magiſter in δίδωμι. Mox πω male abeſt a Gr. WASS.

Pag 200. *l.* 6. Εἰ τὸ Μεγαρέων) Suidas in προὔχοντο, εἰ τὸ Μ. ψ. μὴ καθέλοιεν ὑπ. μ. προὔχονται. ἀντὶ προβάλλονται, προτείνουσι. WASS. Add. Th. Mag. in προίσχω.

Pag. 201. *l.* 6. Δικαίωσις) Hoc inter poëtica apud Thucydidem refert D. Halicarn. περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων p. 133. Ipſum tamen eo plus ſemel in Hiſtoria uſum annotat Sylburgius.

ead. l. 9. Αὐτουργοὶ) Qui proprie ita dicantur, oſtendit Perizon. ad Aelian. I Var. Hiſtor. 31, VII, 5, & XII, 43. Quos hic αὐτουργοὺς, cap. 142 γεωργοὺς vocat.

Pag. 202. *l.* 3. Ἀνέχουσι) Pro βαστάζουσι Suidas v. ἀνέχει. WASS.

ead. l. 12. Ἰσόψηφοι) Huc ſpectat Pollux VIII, 15. IDEM.

Pag. 203. *l.* 1. Ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ) Quod de Schediaſmatibus dicit Stephanus in Annotatione ad haec verba, quam in varias Lectiones contulit Hudſonus, qui de ſe addidit *fuſe*, id de ineditis accipiendum eſt. Nam in editis nihil, quod huc pertineat, legitur. Habuiſſe autem illum in animo, ſex illis Schediaſmatum libris, quos publicavit, etiam alios addere, ex Praefatione libri primi intelligi poteſt. In Theſauro v. μορίον putat, deeſſe χρόνου. In Caſſ. pro ſupplemento ſcriptum eſt ſcholion ἡμέρας. Et ſic Thucydid. ſupra cap. 85 ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας: quod cur huic loco non ſatis convenire exiſtimaverit Stephanus l. d. non ſcio.

ead. l. 9. Τοῦ δὲ — μενετοὶ) Magiſter voc. μενετός. WASS.

Pag. 204. *l.* 15. Ἐν τῷ μὴ μελετῶντι) Sententiam Scholiaſtae, participium hic pro infinitivo poni exiſtimantis, probat H. Stephan. Append. ad Ioann. Grammat. & Corinth. de Dialectis, pag. 164. Ναῦς, quod lin. 13 abeſt a Reg. & Caſſ. merito ſuſpectum eſſe poteſt.

Pag. 205. *l.* 2. Ὅταν τύχῃ, ἐκ παρέργου) Nihil magis eleganter, nihil magis ſignificanter ad eandem rem exprimendam dici potuiſſe arbitror: cum non contentus dixiſſe ἐκ παρέργου, addat & alterum illud loquendi genus minus uſitatum, in eodem tamen vocabulo inſiſtens: ſed aut fallor, aut ſcripſit, ὅταν τύχῃ, καὶ ἐκ παρέργου. Stephan. Ὡς ἂν τύχῃ ταῦτα ἐκ π. μ. Ariſtides pro Rhet. p. 183 ed. Canterian. Wass.

ead. l. 11. Πᾶσα) Ἅπασα Ar. C. quomodo ſaepiſſime alibi. Hippocrates, Herodotus paſſim, & ſic forte apud eum ex Mſ. A. legendum III, 14. Plato, D. Halic. ἁ, hic ἀθροιστικὸν, ſignificationem intendit. Idem.

Pag. 206. *l.* 5. Πεζῇ) Quidam πεζοί. Sed noſter nunquam ita loquitur. Idem.

ead. l. 10. Θαλάσσης) Nonnulli θαλάττης. Ita vix noſter, neque Tragici veteres. Idem. Vid. ſupr. ad c. 138.

Pag. 207. *l.* 4. Μὴ ἱκανῶν) Μὴ οὐχ ἱκανῶν Cl. eleganter. vid. c. 10 & 77. Idem.

ead. l. 5. Ὀλόφυρσιν) Huc fortaſſis pertinet, quod annotat Dionyſ. Halicarn. Περὶ τῶν Θουκυδ. ἰδιωμάτων pag. 134, Thucydidem pro verbis nomina ponere, ut ὀλόφυρσιν pro ἀπολοφύρασθαι.

Pag. 208. *l.* 2. Τούτοις ἀποκρινάμενοι) Hudſonus ad particulam annotationis Stephani in Var. Lect. tranſcriptam in Notis haec eiuſdem addidit: Alius certe ita verba collocaſſet, νῦν δὲ τούτους ἀποπέμψωμεν, ἀποκρινάμενοι, Μεγαρέας μὲν &c. Sed noſtrum hunc ſcriptorem eodem dixiſſe modo videmus in iis, quae concioni Archidami proxime ſubiungit II, 12: Τοσόνδε εἰπὼν ἐπορευέτω ὅτι ἥδε ἡ ἡμέρα &c. ab alio enim hic itidem aliter collocata verba fuiſſent: hoc videlicet modo, ἐπορεύετο, τοσόνδε εἰπὼν, ὅτι ἥδε ἡ ἡμ. Steph.

ead. l. 4. Ξενηλασίας) De ξενηλασίᾳ Lacedaemoniorum multa congeſſerunt Meurſ. II Miſcellan. Laconic. 9, & Crag. de Republ. Lacedaem. III, 3. Sed hic parum recte ex hoc loco Thucydidis ſcribit, Periclem mittendos cenſuiſſe legatos ad Lacedaemonios, petituros inter alia,

Myunta urbem Cariae facit, reprehendit Briſſon. l. d. p. 102. at tuetur Lederlin. Quod mox hic legitur, τὰ δὲ ὀστᾶ φασὶ κομισθῆναι αὐτου οἱ προσήκοντες οἴκαδε, aliorum narrationi adverſari recte annotat Portus. Nam hi ipſos Themiſtoclis propinquos oſſa illius in Atticam reportaſſe tradiderunt. Vid. Pauſan. Attic. cap. 1, & Cornel. Nep. Themiſt. c. 10, ibique interpretes.

ead. l. 9. Καὶ τεθῆναι) Confer Whelerum Itinerar. pag. 419. WASS.

ead. l. 10. Οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν &c.) Vide Pauſaniam in initio Atticorum; Petiti leges Atticas p. 562; & Meurſii Them. Attic. l. 2, c. 2. HUDS. Add. Kirchmann. de Funeribus Rom. Append. c. 7, & interpretes Aeliani IV, V. H. 7. Valeſius ad Notas Mauſſaci in Harpocration. v. Ὀργὰς, ſcribit, ſacrilegos & proditores, quos in Attica ſepeliri fas non erat, in Ὀργάδα, inter Atticam & Megaridem, proiectos fuiſſe. Non ſcio, quo auctore hoc prodiderit. Nam neque ab iis, quos ibi laudat, neque ab aliis, qui de hac poena proditorum egerunt, quidquam huiuſmodi traditum invenio. Ex eo autem, quod e Telete deſcripſit Stobaeus Serm. XL, p. 233, τοὺς ἀσεβεῖς τῶν Ἀθηναίων in Megaride ſepeliri, non ſatis liquet, eos in Orgadem, quem locum Deabus ſacrum fuiſſe dicit Helladius, de quo ad cap. ſeq. abiectos fuiſſe. Nec credo de eodem loco agere Helladium & Teletem.

Pag. 197. *l.* 10. Ἐπ' ἐργασίαν) Non dubito, quin ἐπεργασίαν coniuncte ſcribere oporteat, vel ea de cauſa, quod vox ἐπικαλοῦντες (utitur autem & alibi Thucydides verbo ἐπικαλεῖν pro ἐγκαλεῖν) conſtructionem hanc non admittat. Nec vero adverſum me facit, quod a Scholiaſte dicitur περιττὴν, id eſt, ſupervacaneam eſſe praepoſitionem: cum ſupervacaneae plerumque ſint in compoſitione potius, quam ſeorſim poſitae: & quidem paulo poſt huius rei exemplum habeamus, ubi in participio ἀναπειθομένους vacare ἀνὰ ſcribit. Nec vero movere nos hoc debet, quod lectio altera ἐπ' ἐργασίαν verbis Scholiaſtae praefixa ſit, cum & alibi aliam verbis praefigi videamus, quam eam, quae ab ipſo agnoſcitur. STEPH. Add. quae idem in Theſ. v. ἐπεργασία ſcribit. Non dubium eſt, quin Stephanus & Portus recte emendent ἐπεργασίαν, quod eſt etiam in Caſſ. & Gr. Idem mendum e Poll. VII, 147 ſuſtulerunt Iungerm. & Kuhnius. Thom. Magiſter in ἐγκαλῶ

habet ἐπικαλοῦντες ἐπ' ἐργασίᾳ τοῖς Μεγαρεῦσι. Sed non habeo auctoritatem probatorum ſcriptorum, qui ἐγκαλῶ, vel ἐπικαλῶ σοι ἐπὶ τούτῳ dixerint: quae etſi eſſet, tamen propter conſenſum librorum retinendus foret accuſativus. Quam autem Thucydides hic γῆν ἱερὰν, eam Plutarch. Pericl. p. 306 ed. Steph. ἱερὰν ὀργάδα vocat, & Periclem decreto adverſus Megarenſes hanc cauſam praetexuiſſe dicit, τὴν ἱερὰν ὀργάδα eos ἀποτέμνεσθαι, *intervertiſſe agrum ſacrum*, ut bene Cruſerius, non, *quod ſacrum lucum caecidiſſent*, ut Xylander: qui non animadvertit, ἀποτέμνεσθαι apud Plutarchum & alios ſaepe eſſe, *ſibi aliquid vindicare, auferre, & intervertere.* Idem ager etiam Helladio lib. IV Chreſtomath. apud Phot. in Biblioth. eſt Ὀργάς. Ὀργὰς μὲν κοινῶς πᾶσα ἡ γῆ, ὅση ἐπιτηδεία πρὸς καρπῶν γονάς. Ὀργάδα δὲ ἰδίως ἐκάλουν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ταῖν θεαῖν ἀνειμένην, τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ καὶ τῆς Μεγαρίδος. Τὰ θεὰ apud illum ſunt αἱ θεαὶ Ἐλευσίνιοι, ut hic Scholiaſtes, id eſt, Ceres & Proſerpina, quibus ſacra erant Eleuſinia. Lucian. Reviviſcent. pag. 408 ed. Amſtel. ἤν τινα καὶ τῶν μεμυημένων ἰδὼν ἐξαγορεύοντα ταῖν θεαῖν τὰ ἀπόρρητα. Lyſis Pythagoreus apud Iamblich. de Vit. Pythag. cap. 17, βεβάλοις τὰ ταῖν Ἐλευσινίαιν θεαῖν μυστήρια διαγεῖσθαι. Atticis τὼ θεώ. Euſtath. in Il. θ', pag. 723, & Caſaub. ad Athen. V, 14.

ead. l. 11. Ἀνδραπόδων) Aſpaſiae ſervos. v. Athenaeum pag. 570, & Ariſtoph. Acharn. 525, & Schol. Vide & Ariſtotelem Ethic. pag. 189 Sylburg. Οὐκέτι γιγνώσκουσιν Ἀθηναῖοι Μεγαρῆας. WASS.

Pag. 198. *l.* 12. Τῆς μὲν γνώμης) Laudat hanc orationem, ſeque eam admirari ſcribit Dionyſius Halicarn. Iudic. de Thucydid. pag. 157. Add. Ariſtid. Tom. III, pag. 226. Vir magnus non ſatis apte videtur componere phraſin Ariſtoph. Nubib. 157 ὁπότερα τὴν γνώμην ἔχοι, cum hac Thucydidea, quaſi idem ſignificantem. Nam aliud eſt in Ariſtophane ἔχω γνώμην, aliud hic ἔχομαι γνώμης: illud, *ſum in ſententia*, hoc, *perſto in ſententia.*

ead. l. 14. Ὀργῇ) Hunc locum innuit Suidas in εὐοργήτως. ὀργὴ, inquit, ὁ τρόπος, ita Schol. Thucydid. & Sch. Nicandri pag. 71 Ald. in ed. Sophocles Aiace pro ſtudio: ἐμφερὴς ἐμοὶ, 'ΟΡΓΗΝ θ' ὅμοιος. Clare Theognis:

Κύρνε φίλους κατὰ πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ΗΘΟΣ,
ΟΡΓΗΝ συμμίσγων ἥν τιν' ἕκαστος ἔχει.

ne Athenienſibus, ſociiſque, ac peregrinis aliis uſu ſuae urbis interdicerent. Locus Dionyſ. Halic. ad lin. 5 a Stephano indicatus eſt d. pag. 134. De uſu activorum pro paſſivis Stephan. Animadverſ. ad Ioann. Gramm. de Dialectis artic. XXXI.

Pag. 209. *l.* 5. Ἐκλείποντες) Hoc efficacius, quam ἐκλιπόντες. Wass.

Pag. 210. *l.* 5. Αἰτίαι δὲ) Δὴ praefert Stephanus. Ita loquitur Dion. Hal. Idem.

ead. l. 7. Ἐπεμίγνυντο) Suidas in ἀκηρυκτεὶ, ἐμίγνυντο: male. Idem.

RB 32718

Library

of the

University of Toronto